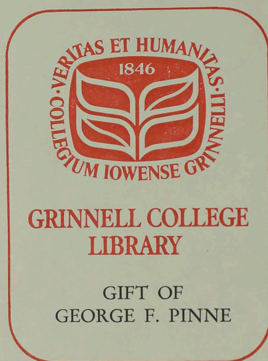
167

VERITAS ET HUMANITAS
1846
COLLEGIUM IOWENSE GRINNELLI
GRINNELL COLLEGE
LIBRARY
GIFT OF
GEORGE F. PINNE

¶ Eximij preclari𝔮ꝫ doctoris Thome sup libris Boetij de ꝯsolatu philosophico ꝯmentuȝ feliciter incipit.

Philosophie ſuias oportet vt tibi ꝯtingat vera libertas. Hec sũt vba Senece octaua epl'a ad lucillũ: quia vocari phiam sciaȝ veritatis recte se habȝ ex secũdo methaphisice. ⁊ phia affert delectationes mirabiles firmitate ⁊ puritate ex .10. ethicorum. Et multis visa est phia res mirabilis ⁊ diuina ex de celo ⁊ mundo Aristotelis. Item ꝙ nulla scia similis est phie que clarificat animaȝ ⁊ facit delectari eam in hoc seculo in perfectione ⁊ rectitudine. ex libro de pomo ⁊ morte. Et phia trahit hominez ab obscuritate ignorãtie ad sciaȝ: a tenebris stulticie ad luceȝ sapie. ⁊ ad claritatẽ intellectꝰ. ex eodeȝ libro Aristotelis. Iteȝ quia phia a supstitione liberat: metu mortis non cõturbat ſȝ Tullium in lib. de finibꝰ bonoꝝ ⁊ maloꝝ. Ideo Seneca has ⁊ cõsimiles ꝯditiones ⁊ effectus laudabiles phie aduertens: hortat̃ nos ad seruitium phie in propositione proposita sic dicens. Phie seruias oportet. Que quidẽ ꝓpositio potest probari multis rationibꝰ. Primo sic. Illi oportet seruire per cuiꝰ seruitutẽ homini ꝯtingit vera libertas. sed phia est huiusmodi. igit̃. Maior nota. q2 libertas est nobilissima ꝯditio quã natura hũana desiderat ⁊ affectat. Minor patet per eundeȝ Senecã: q postq̃ ꝓmisit propositionẽ istã. phie ſuias oȝ. subiũgit. vt tibi ꝯtigat vera libtas. ⁊ paucis iterpositis dic̃. hec. n. scȝ ipȝ ſuire phie libertas ẽ. Probat̃ scđo sic. Illi oȝ ſuire qđ animũ ꝑficit. vitã dispõit. actiões regit. agẽda ⁊ obmittẽda dmõstrat. ⁊ sine q̊ nemo ẽ securꝰ. phia ẽ hꝰ. igit̃ ⁊c̃. Maior nota. nã iste ꝯditiões sũt de ꝑfectõe hois. Minor declarat̃ ꝑ Senecã. 16. epl'a ad lucillũ. q loq̃ns de phia dic̃ sic. Hec aiũȝ format ⁊ fabricat. vitã dispõit. actões regit ⁊ obmittẽda demõstrat. sedet ad gubnãdũ errãtiũ. fluctuãtiũ dirigit cursũ. ſȝ sine hac nemo ẽ securꝰ. Probat̃ 3°. sic. Illi ẽ ſuiẽdũ qđ tradit cognitiõi vltimi finis magnũ icrementum. phia est hꝰ. igit̃ ⁊c̃. Maior nota. q2 cognitio vltimi finis magnũ icremẽtũ ꝯfert ad vitã. ex ꝑ̊ ethicoꝝ. Minor declarat̃. nã vltimꝰ finis vite hũane ẽ btitudo cuiꝰ cognitionẽ phia tradit. dic̃. n. phia i 3°. đ ꝯsolatõe ꝓsa scđa. ꝙ btitudo ẽ statꝰ oĩuȝ bonoꝝ aggregatiõe ꝑfectꝰ. ⁊ i eodẽ tertio oñdit phia i q̊ sit vera btitudo ⁊ q̃uo ad eã ꝑueniat̃. Probat̃ q̃rto. Illi oȝ ſuire qđ facit hoiez parẽ đo. phia ẽ hꝰ. igr̃ ⁊c̃. Maior nõ đ se. Mior pȝ ꝑ senecã. 49. epl'a ad lucillũ q dic̃. Hoc. n. mihi phia ꝓmittit vt me pareȝ deo reddat. Probat̃ 5°. Illi ẽ ſuiẽdũ qđ ẽ magistra oĩuȝ sciaꝝ nutrix oĩuȝ vtutũ: sũmũ solaciũ lapsoꝝ aĩoꝝ qđ ẽ ꝓuium veri luminis. ⁊ cuiꝰ exhortatio ẽ recta sui aucte dignissima. phia ẽ hꝰ. igit̃ ⁊c̃. Maior nõ. q2 rõabil'r ꝑꝑ has ꝯditiones laudabiles alicui ſuit̃. Minor declarat̃. nã phia ẽ magistra oĩuȝ sciaꝝ ex ꝑ̊ de ꝯsolatõe ꝓsa 3ª. Ipa ẽ nutrix oĩuȝ vtutũ. scđo đ ꝯsolatiõe ꝓsa 4ª. Ipa ẽ sũmũ solaciuȝ lapsoꝝ aĩoꝝ. tertio đ ꝯsolatõe ꝓsa ꝑ̊ª. Ipa ẽ ꝓuia veri luminis. q̃rto đ ꝯsolatõe ꝓsa ꝑ̊ª. ⁊ eiꝰ exhortatio ẽ recta sui aucte dignissima. q̃nto đ ꝯsolatõe ꝓsa ꝑ̊ª. Sic g̊ pȝ ꝓpositio đclarata q̃ dic̃. Phie ſuias oȝ. Sȝ diceres. q̃d mihi ꝓdest phia si fatũ ẽ: q̃d mihi ꝓdest phia si deꝰ rector ẽ: q̃d mihi ꝓdest phia si casus iperat. Ad h̃ rñdet Seneca. 12. epl'a sua. Siue iexorabili lege fata nos strigãt. siue deꝰ arbiter vniuersis cũcta dispõit. siue casus actões hũanas sine ordiẽ ꝑmiscet. adhuc phie isistẽdum ẽ. Phia. n. nos tueri hȝ. hec. n. exhortat̃ vt libẽter đo placeamꝰ vt ipȝ seq̃mur vt ꝯtinue fortũe resistamꝰ ⁊ vt casũ feramꝰ. licȝ ãt oẽs hoies ſȝ Aris. ꝑ̊ methaphice nã scire desiderẽt: tñ pauci: de q̊ dolor ẽ: phie vacãt. qđ iđ ꝯtigit. quia plures obmissis delectationibꝰ iterioribꝰ ad delectatiões refugiũt corꝑales. Nõ tñ oȝ delectatiões corꝑales esse eligibiliores interioribꝰ. q2 delectatiões corꝑales ipediũt a sũmo bono. interiores ãt ad id ꝓmouẽt. Vñ Boe. i tractatu đ sũmo bono dic̃. Dolere debẽt q delectationibꝰ sẽsualibꝰ detinẽt̃ bona interiora obmittẽdo. Nã dediti hõis sẽsualibꝰ sũma bona ñ attingũt. Quos hoies sẽsuales Boe. 4°. de cõsolatiõe ꝓsa 4ª. comꝑat vespͤtilionibus. dicens. Nequeũt. n. oculos suos tenebris assuetos ad lucẽ ꝑspicue vitatis attollere. similesq̃ꝫ sũt auibꝰ quaꝝ ituitũ nox illumiat dies excecat. Et lȝ hoies sẽsuales ⁊ vulgares ñ magnificẽt nomẽ phie. ſȝ magis blasphemẽt. nihilominus tñ ipa phia in sua dignitate ꝑseuerat. teste Seneca. 14. epl'a ad lucillũ. Nũq̃ꝫ iualescet ad tãtũ malicia neq̃ꝫ ad tãtũ excedit̃ ꝯtra vtutes: vt nõ nomẽ phie sacrũ ⁊ venerabile ꝑmaneat. Sȝ diceres phari nõ valeo q2 pauꝑ sũ. ſȝ si diuitias hũero. totũ me phie dabo. ⁊ h̃ videt̃ rõabile. q2 nã ꝑ se nõ ẽ sufficiẽs ad speculãdũ ſȝ oȝ cibũ ⁊ potũ ⁊ reliquũ famulatũ ꝓexistere. ⁊ ꝓ tãto sacerdotes in egypto habitis necessarijs ꝑꝑ ãmirari ceperũt phari. vt dic̃ Aris. ꝑ̊ methaphisice. Hec excusatio rõne pauꝑtatꝭ ñ valet. audi Senecã. 17. epl'a ad lucillũ. q dic̃. Nõ ẽ q̊ nos pauꝑtas a phia reuocet. tolerãda. n. ẽ fames quã tolerauerũt q̃dã i obsidiõibꝰ. ⁊ q̃d aliđ erat ꝓmiũ patiẽtie illorũ q̃ꝫ i arbitriũ nõ cadere. s. inimicoꝝ: q̃ꝫto magis ẽ qđ ꝓmittit̃. ꝑpetua libertas. nulliꝰ hois timor ⁊ qđ aiũȝ libat a furoribꝰ. mľtis. n. ad phãdũ obstitere diuitie. Pauꝑtas ãt expedita secura ẽ. si vis aĩo vacari pauꝑ sis oȝ. aut pauꝑi silis. q2 ñ põt studiũ salutare fieri sine cura frugalitatꝭ. frugalitas ãt ẽ volũtaria pauꝑtas. h̃ Seneca. veꝝ ẽ igit̃ ad phãdũ exigũt̃ necãria ſȝ sufficiũt hoi pauca. nõ eni oȝ futuꝝ felicem deum terre ⁊ maris eẽ. q2 nã paucꝭ minimisq̃ꝫ ꝯtẽta ẽ. ex scđo đ ꝯsolatiõe ꝓsa 5ª. Proijce g̊ oĩa a te ⁊ ad phiaȝ magno cursu totisq̃ꝫ viribꝰ itende. hec Seneca. 17. epl'a ad lucillũ. Phie g̊ ſuias oȝ vt tibi ꝯtigat vera libtas. vt tibi ꝯtigat vera securitas. vt tibi inotescat felicitas. vt par deo fias. ⁊ ꝓcipue vt i aduersitatibus ⁊ tribulatiõibꝰ positꝰ ꝑ ipaȝ verissime ꝯsoleris exẽplo Boetij. quẽ phia i exiliũ relegatũ. ab oĩbꝰ hõis pulsũ dignitatibꝰ exutũ. mľtis miserijs afflictũ dulcissime ꝯsolabat̃. đ cuiꝰ phie ꝯsolatõe agit̃ i h̃ lib. Boetij. q ititulat̃ liber đ ꝯsolatõe phie. de q̊ ad pñs nr̃a ẽ itẽtio. hec sufficiant đ itroductiõe huiꝰ libri. ¶ Sȝ añq̃ꝫ ad lr̃aȝ accedamꝰ q̃nq̃ꝫ sũt ꝓmittẽda. ꝑ̊ đ cã suscepti oꝑis. 2° đ causis huiꝰ libri. 3° đ titulo huiꝰ libri ⁊ eiꝰ expõne. 4° đ cã ititulatõis pñtis libri. 5° đ gnãli sũma ⁊ snĩa huius libri.

¶ Circa ꝑ̊ videlȝ circa causã suscepti oꝑis. q̃re Boetius hũc librũ ꝯscripsit. ẽ sciẽdũ. ꝙ Boetiꝰ vir eximiꝰ. consul romanꝰ. fide catholicꝰ extitit. q disputãs đ fide catholica ꝯ duos hereticos. s. ꝯ Nestoriũ ⁊ Euticẽ. cũ nullꝰ eẽt q eis resisteret Boetiꝰ ipos i cõmuni cõcilio deuicit sic patet i lib. suo de duabꝰ naturis i xp̃o. Tpe vero theodorici regis gottoꝝ cũ idẽ Theodoricꝰ tyrãnidẽ suaȝ ꝯ romanos vellet exercere: ⁊ quoslibet bonos oppͥmere: Boetiꝰ vtute dei armatꝰ plꝰ oĩbꝰ alijs sibi restitit. ⁊ quos tyrãnica rabies iuaserat: Boetiꝰ amore iusticie exponẽs se periculis ipsos liberauit. Vidẽs ãt Theodoricꝰ rex gottoꝝ solũ ipsuȝ Boetiũ sibi resistẽtẽ cogitabat q̃liter ipȝ ꝑderet. ⁊ cũ iustã causã ꝯ eũ ñ iueniret duas falsas causas cõfixit. dixit. n. Boetiũ ipediuisse quẽdã delatorẽ sibi lr̃aꝝ q̃ cõtinebãt accusationẽ senatꝰ romanoꝝ vt sic senatꝰ redderet̃ reus lese maiestatis. Hãc causã tãgit Boetiꝰ ꝓsa q̃rta huiꝰ ꝑmi dicẽs. Delatorẽ ne documẽta deferret quibꝰ senatũ maiestatis reũ faceret: impedisse cri

minamur. Scđo accusabat Boeti' q̄ quasdā lras dire/
xisset ad imperatorē cōstātinopolitanū p quas restitue/
ret libertatē p̄stinā ipsis romanis. Hāc cāʒ tāgit Boeti'
eadē p̄sa sic dicēs. Nā de cōpositis falso lris q̄bus libta/
tē arguor sperasse romanā q̄d attinet dicere. His de cau
sis Boeti' p viles psonas ꝛ infames accusatus. indefen/
sus. reus est iudicat'. ꝛ a rege Theodorico papie in exili/
uʒ relegatus. Boetius aūt in exilio positus p̄teritā pro
speritatē secuʒ reputās ꝛ p̄ntē aduersitatē considerans:
ne aliquis homo in simili statu posit' desperaret: sed vn/
de cōsolaret̄ haberet: p̄hicaʒ cōsolationē cōposuit ꝯ mu/
tabilitatē fortune. Ex q̄bus dictis patʒ q̄ cā suscepti ope
ris est illa: quaten' Boeti' se i exiliū relegatū ab oib' bo/
nis depulsum. dignitatib' exutū p p̄hiaʒ se tueret̄. volēs
cōsolari quēlibet hoīeʒ in simili statu positū: ne desp̄et:
similiter eē cōtuēdū. ¶ Secūdo vidēduʒ ē de causis hu
ius libri. cui' cā efficiēs fuit Boeti' q describēs materiaʒ
hui' libri vtit̄ tā p̄sa q̄ʒ metro imitat' Martianū felicē
capellā q in describēdo nuptias Mercuriȷ ꝛ philologie
h̄ stilo vsus ē. de q̊ fit mētio in theodolo vbi dicit̄. Egre
giā sobolē cui p stilbōtis amorē. Ui superū magna socia
sti teste capella. licet ille liber Boetiȷ multū excellat li/
brū Martiani tā nobilitate materie q̄ʒ priuilegio eloq̄n
tie. Boeti' eni nec Tullio in p̄sa nec Uirgilio i metro mi
nor reputat̄. Utit̄ aūt Boeti' i h̄ libro p̄sa in qua ponit
rōnes ad cōsolādū Boetiū: p̄bādo q̄ nō sit dolēdum de
amissione rerū tp̄aliū. vtit̄ āt metro delectabili vt dum
audiat̄ meror obliuiōi tradat̄. Cā materialis hui' libri ē
p̄hica cōsolatio ordinata ad cōtēptū mūdanoꝝ ꝛ ad ap/
petitū summe felicitatis. Uel p̄hica cōsolatio p̄suadens
neminē extolli in p̄speris. nec dep̄mi i aduersis. Uel al'r.
cā materialis siue subiectū hui' libri ē status miserabiliȷ
Boetiȷ p̄hica cōsolatōe supinducta. Cā formal' tractat'
hui' libri cōsistit i ei' diuisiōe. de qua videbit̄ post. Cā āt
formalis tractādi ē mod' agēdi Boetiȷ. ꝛ ē dyalog'. i. ser
mo duoꝝ. Introducit eni Boeti' i h̄ libro duas p̄sonas.
scʒ seip̄ʒ suā miseriā deplāgētē. ꝛ p̄hiaʒ sibi ꝯdolenteʒ: ꝛ
ip̄ʒ sup sua miseria cōsolātē. ꝛ h̄ ē rōnabile. Nā s̄ʒ beatū
Greg. Uerus ordo cōsolatiōis ē. vt cū volum' aliquem a
merore suspēdere: p̄mo studeam' luctui ei' concordare.
Uel ideo cā formalis ē dyalog'. q: i quadā p̄te hui' p̄mi
libri p̄hia introducit fortunā ip̄ʒ Boetiū alloquētē. vbi
incidit quedā figura tropi que vocat̄ ethopeia. d̄ q̄ dicit
grecismus: ac introducit aliquos de ethopeia loquētes.
vt cum fortuna loquitur Boetius ipsa. Uel potest dici
s̄m cōmuniter loquentes q̄ causa formalis tractandi ē
q̄ntuplex. diffinitiua. diuisiua. p̄batiua. ip̄robatiua. exēplo
ruʒ positiua. sicut videbit̄ i libro. Causa finalis huius li
bri est. vt ipso cognito nosipsos ꝛ quoslibet alios i aduer
sitatib' ꝛ tribulatione positos p̄hica cōsolatiōe tueamur
Et ne extollamur in prosperis ꝛ deprimamur in aduer/
sis. Tertio videndum est de titulo huius libri. ꝛ de ei' ex
positione. Unde sciendum q̄ titulus s̄m Remigium su
per donato est clauis siue ingressus operis sequentis. Et
dicitur titulus a titan quod est sol. sicut enim sol illumi/
nat mundum sic titulus librum. Et preponitur titulus li
bro ad consūmationem operis ꝛ ad laudeʒ auctoris. Est
ergo titulus p̄sētis libri talis. Auitiȷ Manliȷ Torq̄ti
Seuerini Exconsulis Patritiȷ Ordinariȷ Boetiȷ viri il/
lustris incipit liber de cōsolatione philosophie. ¶ Sed
queritur quare tot nomina propria ponuntur in titulo.
Dicunt aliqui q̄ forte consuetudo fuit romanoruʒ vt sic
nomina ascriberent suorum auorum ꝛ predecessorum.
Uel aliter potest dici q̄ plura nomina ponuntur in titu
lo propter honorem ꝛ laudem ipsius Boetiȷ. quia s̄ʒ Se
necam in lib. de clementia ad Neronem. Multa cogno
mina honori data sunt. Sicut enim vilis persona nō vult
nominari nisi vno nomine. quia quāto plus nominatur:
tanto plus cognoscitur ꝛ tanto magis sordescit. sic hone
sta persona vult nominari pluribus nominib' vt sic ma
gis innotescat ꝛ clarescat aliȷs sua fama. Nam omne bo
num in cōmune deductum magis elucescit. Exponitur
autem iste titulus sic. Boetius dictus Auitius a quodā
nobili romano sic dicto de cuius genere ipse fuit. Uel di
ctus auiti' quasi inuict' ab a q̄d est sine. ꝛ vicos victoria.
Nunq̄ʒ eniʒ Boeti' vinci potuit vt flecteret̄ a iure ad i/
usticiā. sicut ipse testatur. 4. p̄sa. hui' libri p̄mi dicens.
Nūq̄ʒ a iure ad iniuriam me quisq̄ʒ detraxit. Scđo Boe
tius dictus fuit Manlius. q: de genere Manliorum fu
it qui erant nobiles romani. Tertio Boetius dictus fuit
Torquatus a quodam nobili romano sic dicto. qui cuʒ
singulare bellum iniret cum quodam de gallia ipsuʒ de
uicit ꝛ torquem in collo habentem sibi abstulit: cuius ra
tione dictus fuit Torquatus. de cuius genere fuit Boe/
tius. Quarto Boetius dictus fuit Seuerinus a seueri/
tate: Seuerus eniʒ fuit cum Theodorico regi gottorum
se opposuit. Uel dictus fuit Seuerinus quasi seq̄ns ve
ritatem nunq̄ʒ enim in iudiciȷs vel amore vel odio fle/
cti potuit a veritate. Quinto Boetius dictus fuit Excō/
sul quasi vnus ex consulibus romanorum. vel exconsul
quasi extra cōsulatum positus quem prius habuit. Ex/
consulares dicebantur qui iam deposuerāt cōsulatuʒ. ꝛ
licet ab honore cōsulatus cessarent: tn̄ postea plus aliȷs
in magna reuerentia habebantur. Sexto dict' fuit Pa
tritius a nobilissimo romano sic dicto de cuius genere
fuit Boetius. Uel alio modo Patriciȷ dicebantur nobi
les romani qui prouidebant rei publice sicut pater filio
quorū nomina scripta erant aureis litteris ꝛ ideo dicebā
tur patres. de quorum numero fuit dictus Patricius.
propter q̄d Boetius fuit dictus Patricius. Septimo di
cebatur Ordinarius. quia rempublicam ordinauit. Uel
aliter ordinariȷ dicebantur qui tante dignitatis erāt vt
quolibet ordine digni essent. ꝛ sic fuit Boetius. Octauo
nomine proprio dictus fuit Boetius. q̄d iterpretatur ad
iutor q: in necessitate paup̄ibus subueniebat. ¶ Quar/
to videndum est de causa intitulationis huius libri. In/
titulatur iste liber de consolatione p̄hica. Ubi sciēdum
q̄ p̄hica consolatio dicitur rationabilis demōstratio de/
clarās de cuius amissione non est dolendum. ꝛ de cuius
possessione non sit gaudēduʒ. ꝛ quia hoc p̄tractatur i pre
senti libro ideo sic ititulatur. ¶ Quinto videndum ē de
generali summa hui' totius libri. Ubi sciēduʒ q̄ Boe/
tius in hoc libro ostendit bona temporalia esse transito
ria ꝛ non consistere totaliter in eis totalem veram felici
tatem. ꝛ per cōsequēs non est dolendum de eorum absē
tia. nec gaudendum de eorum presentia. ꝛ neminem de
bere extolli in prosperis. nec deprimi in aduersis. Ostē/
ditur etiam in presenti libro quid sit summum bonum.
vbi sit situm. ꝛ quomodo ad ipsum perueniatur. Etiā
ōndit̄ q̄ boni semp sūt potētes ꝛ mali semp sūt ip̄oten/
tes. ꝛ q̄ bonis nūq̄ʒ desunt sua p̄mia. malis nūq̄ʒ sua sup
plicia. Post hoc ostenditur quid sit diuina prouidentia.
quid casus. quid fatuʒ. quid liberuʒ arbitriuʒ. Et ponit
Boetius rōnes quibus probat liberū arbitriū nō posse
stare cum prouidentia diuina. ꝛ ponit quorūdā falsam so
lutionē ꝛ eaʒ ip̄robat. Postea ostendit veram solutionē
quam rationibus confirmat. Ista ꝛ alia plura pulchra
determinantur in hoc libro sicut patebit in seq̄ntibus.

Metrum primum

Auitij Manlij Torquati Seuerini Boetij Ordinarij Patricij viri exconsulis de consolatione philosophie liber prim⁹ icipit.

Metrum primum.

Carmina qui quondam studio florente peregi:
Flebilis heu mestos cogor inire modos.
Ecce mihi lacere dictant scribenda camene:
Et veris elegi fletibus ora rigant.

Carmina q quondam. p̄sens liber Boetij primo sui diuisione diuiditur i qnq3 ptes. ẜm q̄ ponit qnq3 libros ptiales quos cōtinet. In p̄mo ↄquerit̄ se miserijs subiectū. In ſcđo ponit remedia ↄsolatiua. In tertio determinat de vera felicitate i quo sit sita ⁊ quomō ad eam pueniat̄. In q̄rto mouet quaſdā3 q̄ōnes ipſi phie. In q̄nto determinat de casu ⁊ puidentia dina. Prim⁹ liber icipit hic. Carmina. Secūd⁹ liber icipit. ibi. Post hec paulisp. Tertius ibi. Jam cantū illa finiuerat. Quartus ibi. Hec cu3 phia. Quītus ibi. Dixerat oronisq3 cursum. Quid ⁊ de quo agat̄ i quolibet libro patebit loco suo. Primus liber diuidit̄. i. i3. ptes q2 hui⁹ p̄mi libri sunt septē metra ⁊ sex prose. que ptes patebunt. que aūt sit materia ⁊ itentio cuiuslibet ptis similiter patebit. ¶ Notādum aūt q̄ primum metru3 hui⁹ primi libri vocatur elegiacū. Est aūt metrum elegiacum: quod constat ex vno versu exametro. i. sex pedu3. ⁊ alio penthametro. i. qnq3 pedum Et dr̄ elegiacum ab eleys quod est miseria: elegia eni est miseria. Metrum enī elegiacum iuentu3 fuit p describenda miseria. Quis eo hodie. aliq vtuntur ad alia describenda. vnde orati⁹. Uersibus ipariter i cunctis querimoniā p̄mu3. Post hec iclusa est voci sentētia compos. Quis aūt fuerit prim⁹ ad inuētor talis metri elegiaci dubitat̄. Unde orati⁹. Quis tam exiguos eleyos emiserit auctor. Grāmatici certāt ⁊ adhuc sub iudice lis est. Et diuidit̄ hoc p̄mū metrum in quatuor partes. Primo Boeti⁹ deplangit statu3 sue miserie ex parte pmutatōis studij. secūdo ex pte d̄fect⁹ corporalis. tertio ex parte plōgatōis vite miserabilis. quarto apostrophat contra suos amicos. secūda ibi. Glia felicis. tertia pars ibi. Mors hoīu3 felix. Quarta ibi. Quid me felicem. Primo facit. qđ dictū ē. secūdo approbat dictum suum ibi. Ecce mihi lacere. dicit p̄mo. Ego Boetius. q quōdā3. tempore p̄speritatis. studio meo florente peregi. i. composui. carmina. supple delectabilia ⁊ iocūda. nūc. tpe aduersitatis. flebilis. i. dign⁹ vt defleā. Uel flebilis. i. tristis. cogor inire. i. ichoare mestos modos. i. tristia metra de mea miseria. ¶ Notādum sicut dictu3 fuit prius. Boetius vtit̄ i hoc libro tam p̄sa q̄3 metro. metro q2 talis modus scribendi magis fuit conueniens sue materie. sicut eni i potio curatiua que amara est delectabili⁹ sumit̄ si fuerit aliqua dulcedine permixta. sic rōes phie i prosa tradite libenti⁹ a Boetio suscipiunt̄ si fuerit iocūditate metri dulcorate. Et iō Boetius nunc vtitur metro nūc p̄sa q2 alternatis vti delectabili⁹ ē. Unde auctor poetrie. Quod sapit isipidu3 viciosa frequentia reddit. Item nota q̄ Boeti⁹ potius icipit librū suum a metro q̄3 a p̄sa: q2 modus scribendi metric⁹ magis fuit vsitatus apud antiquos q̄3 p̄saicus. Uel iō q2 metr̄ est delectabilius p̄sa. vt ergo magis alliciat audientes ad suū librū: iō i p̄ncipio libri sui vtitur metro. Item nota circa lr̄am. q̄ carmina vno modo dicunt̄ scripta metrica certis pedib⁹ mensurata. Alio mō dicuntur quecūq3 dicta vel scripta etiam p̄saca que sūt de re delectabili. Boetius aūt florente studio cōposuit vt plurimum carmina prosaica de re delectabili. Edidit eni quedam carmina phica. quedam logicalia. queda3 theologicalia sicut patet respicienti ei⁹ diuersos libros. Tempore aūt aduersitatis cogebat̄ Boeti⁹ ad componendū carmina metrica tristia. ¶ Itē nota studiū ē vehemēs applicatio aīi ad aliqd agēdū cū bona volūtate. dico cū bōa volūtate. q2 i maliuolā aīa3 nō itrabit sapiētia. hec Salomon. Et pfectio discipuli i trib⁹ cōsistit. ex Boetio de disciplina scolariū. i. attentiōe. docilitate. ⁊ beniuolentia. homini enim nolenti scientiam vt oportet studenti ipossibilis est possessio boni. Eustratius primo ethicorum. ¶ Item nota q̄ duplex est studium florēs. ⁊ aridum. ad studium florens tria exiguntur. Primo requiritur iuuētus. q2 iuuenes perspicaciores sūt senibus. senes autem magis sunt immemores. Secundo requiritur habitus necessariorum. q2 natura per se non est sufficiens ad speculandum. s3 oportet necessaria existere. ex quarto ethi. Tertio requiritur animi tranqllitas. que cōtigit per sedationem passionum. q2 anima i qete ⁊ resīdētia fit prudens. 7. phisicor. Ubi eni passiones dominant̄: ibi itellect⁹ obscuratur. Ideo Boeti⁹ i fine huius p̄mi hortādo nos ad fugā passionu3 dicit. Gaudia pelle. pelle timorez. Spemq3 fugato: nec dolor adsit. Nubila mens est. vinctaq3 frenis: Hec vbi regnant. Studium aūt aridu3 est. ad quod concurrunt opposite cōditiones. s. senect⁹. necessariorum defectus: ⁊ animi perturbatio. ¶ Nota q̄ versus de miseria dicūtur mesti modi. dicunt̄ eni modi a modulando q2 pedib⁹ modulant̄. ⁊ dicunt̄ mesti rōne materie. q2 sunt de tristi materia. s. aduersitatis. ¶ Nota q̄ i p̄mis duobus versibus notatur antithesis. i. cōtrapositio. dr̄ eni i p̄mo versu quonda3 peregi. cui contrariat̄ i secundo versu cogor inire. i. ichoare. Itē dr̄ i primo versu florente studio. cui cōtrariat̄ in secundo flebilis. Ite3 dr̄ i primo versu. carmina supple iocunda. cui contrariat̄ i secundo mestos modos. ¶ Ite3 notandum q̄ Boeti⁹ rationabiliter deplangit statum suū ex pte pmutatōis studij phici qđ versum fuit i studiu3 poeticum. quo nunc cogebatur vti. Proposuit enim Boetius dolorem suū metrice ↄscribere ⁊ nō phice ↄsolari. Nā studiū philosophicū ē studiū veritatis. q2 ſcđo methaphi. vocari phiam scientiam veritatis recte se habz. studium autem poeticum est studium falsitatis. Nā ex prohemio methaphisice. ẜm puerbium mentiunt̄ multa poete. Item per studium phicum acqrit̄ beatitudo. ex. io. ethicor. Per studium autem poeticum falsitatis certitudo. ex. z. methaphisice.

¶ Ecce mihi lacere dictant scriben. ⁊c. Hic Boetius approbat dictum suum. dixit enim q̄ cogatur inire mestos modos. hoc ipse probat. Secundo respondet questioni ibi. has saltem. Primo dicit. Bene dixi q̄ cogor inire mestos modos. Ecce. demonstratio huius ad sensum. Na3 camene. idest muse poetice. lacere. idest lacerantes mentes hominum. ille dictant mihi dicta scribenda. supple carmina metrica. et elegi. idest versus miserie quos muse mihi dictant. illi inq̄3 elegi rigant. i.

Has saltim nullus potuit peruincere terror:
Ne nostrũ comites prosequerentur iter.
Gloria felicis olim viridisq iuuente:
Solantur mesti nunc mea fata senis.
Uenit enim properata malis iopina senect⁹:
Et dolor etatem iussit inesse suam.

humectant ora.i.faciẽ meam veris fletib⁹. ¶ Notãdũ ꝙ sm poetas.9.fingunt fuisse muse in monte Elicone iuxta fontem caballinũ. de quo fonte loqtur Persius i pricipio libri sui dicẽs. Fonte caballino ꝛc. que muse fin guntur poetis ministrasse scientiam componendi carmi na metrica. ꝛ iste muse poetice vocabant camene quasi canẽtes amene eo ꝙ mul/tũ delectant homies rõne metri. ¶ Nota ꝙ ille mu se poetice dicuntur lacere actiue. qꝛ lacerant.i.distra hunt mentes hominum su bjciẽtes ipas diuersis paf sionib⁹ nunc passioni amo ris. nunc doloris sicut patz per Ouidiuz de amore tra ctantem. ꝛ per alios poetas. Uel dicuntur lacere passiue rõne poematum suoꝝ que poemata dicuntur lacera: qꝛ non sunt firmitate ꝛ rõne stabilita. Ubi notanduz ꝙ q̃dam carmina dicunt integra: quedaz lacera. Integra sũt carmina phica nulla falsitate permixta: sꝫ firmitate rõnum stabilita ꝛ aium firmant. Lacera sunt carmina po etica que non istruũt hoiem nec consolant: sꝫ lacerant .i.distrahunt mentes hoium nũc reducendo hoi ad me moriam voluptates: nũc dolorem nunc alias passiones ¶ Item notandum. versus elegi pncipaliter iuenti fu erunt. pter miseriam describendam. ꝛ qꝛ hos versus muse dictabant Boetio. per quos Boeti⁹ magis suã mi seriam reduxit ad memoriam q̃ per eos consolaret: iõ elegi erant causa ipsi Boetio veri fletus. ¶ Itẽ notan dum. duplex est fletus. adulatorius ꝛ verus. Adulatori⁹ qui est fictus qualis est fletus amasie. Si enim dixerit amasius ad amasiam nõ diligis me: ipsa icipit flere. qua re: vt per fletum firmius ipsum possit tenere. cuz autẽ nũmos non poterit extorquere ab ipo dicit. vade gartio te non nouivere. Alius est fletus verus qui ex vero cor dis dolore ꝛ ex vera pietate procedit. ꝛ ad talem fletum Boetius puocatus fuit per musas dictantes sibi carmi na. ¶ Notandum ꝙ hec dictio elegi potest exponi du pliciter. vno modo ꝙ teneatur nominatiue. ꝛ tunc est sẽ sus. elegi.i. versus miserie rigant ora mea fletibus. Alio modo ꝙ teneat genitiue ꝛ tunc est sensus camene rigãt veris fletibus ora elegi.i. miseri hois. qꝛ elegus. a. um.i. miser ra. rum. sm Huguitionem.

¶ Has saltem nullus ꝛc. Hic Boeti⁹ respondet tacite questioni. Quereret aliquis quomodo muse dictant ti bi carmina scribenda cum sis in exilium relegat⁹: qꝛ in trasti sine omni comitiua. Ad hoc respondet Boetius. lꝫ omnes amici mei dereliquerunt me in exilio pter ti morem iperialem. tamen has musas nullus terror iperi alis potuit vicere quin sequerentur nostruz iter.i. me vs qꝫ i exilium dictantes nobis carmina. ¶ Notanduz. lꝫ bona exteriora possunt auferri ab homine per violentiã sicut per furtum. per rapinam. per icendium. tamẽ scia non potest auferri ab homine. nõ enim scientia violẽtia aufertur. nec vetustate ↄsumitur nec tristicia minuitur. vnde Seneca.9. epistola ad Lucillũ recitat. ꝙ cũ Stil bon capta patria: amissis liberis: amissa vxore sua ꝛ alijs bonis solus ab incendio exierat: requsitus fuerit a Deo metrico nunqd omnia perdidisset. respõdit nihil perdi di. sed omnia bona mea mecũ sunt. iusticia. virtus. ꝛ pru dentia. ꝛ hoc inuit Boetius dicens. Musas se non reli quisse. Unde ẽt Alanus de planctu nature de sciẽtia di cit. Super omnem possessionem generosa emanat pos fessio: que sparsa colligit: erogata reuertitur: publicata suscipit icrementum. per quam nobilis thesaurus secre tis penetralibus nascitur: effectus eterne delectationis acquiritur. Hec est sol per quez mens diescit a tenebris: cordis oculus: deliciosa animi paradisus. Hec immorta lem ex mortali facit. ꝛ caducum hominem i deum deifi ce mutationis auctoritate conuertit. ¶ Nota circa hanc dictionem saltim. ꝙ tres dictiones proferri pos sunt per tim que deberent proferri per tem. vnde pro ferimus saltim pro saltem timpus pro tempus. extim plo pro extemplo. quod ẽ contra Huguitionem. qui dicit. Tim tria detestor extimplo timpora saltim.

¶ Gloria felicis. Hic Boetius deplangit statum suum ex parte defectus corporalis. Et primo proponit eum in generali. secundo in speciali. secunda ibi. Uenit enim. dicit primo quondam consolabantur me gloria felicis. idest prospere iuuentutis. ꝛ gloria viridis iuuente.i. dele ctabilis iuuentutis. sed nunc fata. idest euentus. mesti senis. idest tristis senectutis. solantur. idest consolantur mea. idest meam partem. quasi diceret. prius cõsolabar dulci iuuentute. nunc autem consolor tristi senectute. sm illam sententiam sic exponitur lrã. Gloria felicis iu uente.i. prospere iuuentutis. viridis.i. delectabilis iuuẽ tutis. olim idest quondam supple consolabatur me. nũc fata. idest euentus. mesti senis. idest tristis senectutis so lantur mea. idest meam partem. ¶ Notandum ꝙ com muniter illa littera aliter exponitur referendo eam ad musas poeticas sic. Camene que quondam tẽpore iuuẽ tutis erant gloria felicis ꝛ viridis iuuentutis. quod dicit pro tanto qꝛ iuuenes olim solebant iformari in arte poe tica in qua proficientes gloriabantur in vsu metrorũ ꝛ rigmorum. nũc autez camene solantur mea fata in quaz mesti senis. ¶ Notandum ꝙ felix iuuent⁹ est que bõis exterioribus est adornata. de qbus bonis loquitur Ari stoteles. circa pricipium libri de bona fortuna dicens. Sine rebus exterioribus quorum fortuna ẽ domina nõ contingit esse felicem. Sed viridis.i. delectabilis iuuen tus est illa que est bonis nature decorata. s. fortitudine. pulchritudine. ꝛ agilitate. Unde Aristoteles i ethicis. Nõ omnino felix est qui specie turpis aut solitari⁹: aut carens prole. ¶ Nota ꝙ Boetius representat in se sta tum miserie cum dicit fata mesti senis se consolari cuz minime hominẽ cõsolantur sꝫ magis perturbant. ẽt cũ dicit musas poeticas se cõsolari similiter representat sta tum miserie. qꝛ muse poetice non cedent alicui in solati um. sed potius i alimentum doloris. Item de significa tionibus fati ponit Huguitio duos versiculos dicens. Constellatio mors parce responsa deorũ. Euent⁹ rerum signantur nomine fati.

¶ Uenit eni properata malis. Hic Boeti⁹ declarat in speciali defectũ corporalẽ. dicẽs. Bene dico ꝙ fata me ste senectutis nunc consolant me. eni p qꝛ senectus iopi na.i. inopinata per apocopaz. properata. idest festinata venit in malis.i. cum suis malis ꝛ icõmodis. ꝛ dolor sup ple quem patior iussit iesse.i. induxit mihi suam etatez. per quod inuitur ꝙ non solum etas iducit dolorem. sed econuerso dolor iducit ꝛ causat etatem ꝛ seniuz. Et tũc Boeti⁹ ponit duo signa sue senectutis dicens. cani sup ple capilli itempestiui.i. ante debitũ tp̃s. fundunt i ver

Intēpestiui funduntur vertice cani.
Et tremit effeto corpore laxa cutis:
Mors hoīum felix que se nec dulcib⁹ annis
Inserit: ꝛ mestis sepe vocata venit.
Heu heu ꝗ̄ surda miseros auertitur aure:
Et flentes oculos claudere seua negat.
Dū leuib⁹ malefida bonis fortuna faueret:
Pene caput tristis merserat hora meum.
Nunc qr fallacem mutauit nubila vultum:
Protrahit ingratas impia vita moras.
Quid me felicem totiens iactastis amici.
Qui cecidit: stabili non erat ille gradu.

tice.i.i capite meo. Aliud signum senectutis ibi. ꝙ cutis mea laxa .i. soluta tremit corpe ꝛ effeto .i. carne cōsumpta ꝛ euacuata. ¶ Nota ꝙ hoiem senem multa mala ꝛ incōmoda circūueniunt. Nā pellis ei⁹ contrahit̄. cor ei⁹ concutit̄. pulmo ei⁹ debilitat̄. lumbi ei⁹ idurant̄. dorsum icuruat̄. mēbra tremūt. Uñ poeta dixit. Optam⁹ senium cum venerit est male ventum. hoc est gibbosum surdum cecūq; morosum. propter hoc dicit Boetius ꝙ senectus venit mihi cuz suis malis. Notandum circa illam ptē.ꝛ dolor etatem ꝙ triplex est causa senectutis.s. etas infirmitas. ꝛ aduersitas. Senect⁹ que iducitur ꝑ etatem naturalis ē que aūt iducitur ꝑ ifirmitatem vel aduersitatē accidentalis est. qualis senect⁹ fuit in Boetio. q senuerat ꝑpter multitudinem doloris ꝛ tristicie. ¶ Notandum ꝙ canicies Boety fuit itepestiua. Huguitio dicit. itempestiuum est. quod est icongruū. iconueniēs iutile. vel sine tpe. Unde itēpestiuum dr̄ illud quod nō habeat idoneuz temp⁹. vel quod nō est cōueniēs ꝑ tpe. ꝛ qr Boeti⁹ iuuenis erat etate ꝛ cō senuerat ex aduersitate iam canicies ei⁹ fuit itēpestiua. ¶ Notandū ꝙ i iuuenib⁹ cutis ē densa ꝑpter multitudinez sanguis ex quo sanguine generat̄ caro. sȝ qr sāguis diminuit̄ i senib⁹ diminuit̄ ēt caro i eis. Ideo cutis senū est laxa. ¶ Notādum circa hoc vocabuluz effeto. ꝙ ipz tractum est a mulierib⁹ pregnantib⁹. que cum peperint. dicunt̄ effete.i. fetu euacuate. Unde dicit Huguitio ꝙ fetus est nat⁹ mulieris adhuc in vtero existens. ꝛ dr̄ a foueo eo ꝙ ibi foueat̄. īde fetus ta. tum. i. plen⁹. a. vm. Inde effetus. i. debilis: quasi sine fortitudine virium vel viribus euacuat⁹. Inde fetosus. a. vm. i. plenus fetu. Unde i psal. Oues eoꝝ fetose. i. plene fetu. ꝛ senes possūt dici effeti: quasi extra fetum positi. qr senectus nō est apta ad generādum fetum.

¶ Mors hoīum felix. Hic Boetius deplangit statum suum ex parte durationis vite miserabilis. ꝛ pmo pmittit que mors hoīum sit felix ꝛ q̄ non. ꝛ dicit sic. Illa mors hoīum est felix que nec iserit. i. non imittit se dulcib⁹ annis. i. temporib⁹ ꝓsperis cum delectat hoīem viuere. Simil'r illa mors est felix que sepe vocata venit mestis supple annis. i. tristibus annis. qr in annis aduersitatis miseri consueuerunt vocare mortem. Tunc ostendit q̄ mors hoīum sit crudelis. dicens. Heu ꝗ̄ surda aure. i. reclusa aure. seua mors. i. crudelis auertitur. i. spernit miseros homines ꝛ negat. idest non vult claudere flentes oculos eorum. quasi dicat crudelis mors est que nō permittit miseros mori ꝛ dicit claudere flētes oculos. per hoc inuens ꝙ i morte oculi hominum claudunt̄. Et tūc Boetius deplangit ꝓlongationem sue vite dicēs. Dum fortuna malefida idest perfida mihi faueret. i. arrideret. leuibus. i. transitorijs bonis. tristis hora supple mortis. pene merserat. i. oppresserat meum caput. quasi dicat tpe ꝓsperitatis semp accelerauit mors opprimere me nunc aūt qr fortuna nubila. i. aduersa mutauit fallacem vultū ipia. i. misera vita. ꝓtrahit. i. ꝓlongat. moras supple viuendi. igratas. i. odiosas mibi. qr ꝑpter miseriā te-

debat ipm Boetiū viuere. ¶ Notādū ꝙ licȝ ꝗm vulgares ꝛ ꝗm apparentiā. hec snīa de morte felici ꝛ crudeli videat̄ vera: tñ ꝗm rei veritatē ē falsa. qr mors ēt tpe ꝓsperitatis pōt eē bona. Nā ꝗm Senecā. optimū ē mori cū delectat viuere. ꝛ tpe aduersitatis pōt mors eē mala. qr aduersitas sepe iducit desperatōez. Boeti⁹ aūt representādo statū miseri hoīs: hāc snīam ponit tanq̄ veram. ¶ Notandum ꝙ mors vel cōpatur ad vitā ꝓsentē vl' futurā. Primo modo illa mors dr̄ felix. q̄ fugit ptēz ꝓsperitatis ꝛ accelerat tēpore aduersitatis: Si aūt cōparatur mors ad vitam futurā. tūc ipsa potest dici bona ꝛ mala tempore prosperitatis ꝛ ēt aduersitatis qr si mors ducit ad gloriaz dr̄ bona. si ad penaz dr̄ mala. ¶ Notandum ꝗm Remigium sup donatum heu aliquando est monasyllabum. aliqñ dissylabum. sicut metri necessitas regrit. Unde i ꝓposito ē dissylabū dicendo. heu ꝗ̄ surda miseros auertitur aure. ¶ Notādum ꝙ hoc verbum auertor quandoq; est passiuum cōstructū cū ablatiuo mediante ꝓpositōe vt dicendo auertor a te ꝛ est idem quod remoueor. Aliquādo est verbū deponens cōstructum cū accusatiuo vt dicēdo auertor te. ꝛ tunc idē est quod sperno te. ꝛ sic accipit̄ i ꝓposito cuz mors auertitur. i. spernit miseros: Unde Usus. In vi passiui notat auertor remoueri. Si fit deponēs auertor spernere signat. ¶ Notandū. Boeti⁹ appellat fortunaz malefidam qr est deceptiua. Unde Seneca. Neminé aduersa fortuna cōminuit nisi quē secunda decipit. ꝛ alibi Seneca. Fortuna nemini fidem seruat. nulli simul obsese contenta est quem nimiuz fouet hunc stultum facit. ¶ Nota fortune bona dicunt̄ leuia qr trāsitoria. Non eni ꝑdurant circa hoīem ꝗm Senecā. Illud nō ē tuum quod fortuna fecit esse tuum. donū eni quod dare potuit. potuit ꝛ auferre. ¶ Notanduz ꝙ Boeti⁹ appellat fortunā nubilā. i. obscuram siue cecā. depigebat eni antigtus fortuna ceca. qr ex iprouiso accedit ꝛ recedit. Ul' qr cecum reddit hoīem extollendo eum i prosperis ꝛ deprimendo i aduersis. ¶ Notādum ꝙ Boeti⁹ dicit fortunam oli circa se mutasse fallacem vultum. qr fortuna oliz depigebat̄ duplici facie. anteriori alba. posteriori autē pte nigra. ꝑ albā designabat̄ ꝓspitas ꝑ nigram aduersitas. mutauit ergo fortuna circa Boetiū fallacē vultū ꝓsperitatis. postea ostendit ei vultum aduersitatis. ¶ Quid me felicē. Hic Boeti⁹ deplangit statum miserie sue apostrophando contra amicos. dicens. O amici mei quid idest ꝑpter quid iactastis. i. iactando dixistis me. totiens. felicē frustra eniz hoc dixistis. qr felicitas mea non erat stabilis. quod patet ex hoc qr ego cecidi. ꝛ iste qui cecidit de prosperitate in aduersitatem non erat in stabili gradu prosperitatis. ¶ Notandum duplex ē felicitas politica que cōsistit in bonis exterioribus. ꝛ talis non est stabilis sicuti nec bona exteriora. Alia est felicitas speculatiua. que consistit i actu sapientie. s. in speculatione substantiarum sepataruz. ꝛ talis felicitas est stabilis ꝛ immutabilis cum sit bonuz optimū. pulcherrimum. delectabilissimum ex primo ethicorum.

¶ Prosa prima primi libri.

Ec dũ mecũ tacit⁹ ipe. Hic icipit ꝓsa p̃ma hui⁹ p̃mi libri i qua Boeti⁹ itroducit phiã sup suã b miŝiã ꝯsolantē. ¶ Ubi nota ꝙ Boeti⁹ dolens ꝛ ipsa phia ipz ꝯsolans nõ sũt aliud nisi anim⁹ dolens ex oppssione sẽsualitatis: ꝛ rõ ꝯsolãs ex vigore sapie. Et diuidit. Prio oñdit Boeti⁹ quõ phia sibi appuit. scđo qd circa ipz egerit. scđa ibi. Que vbi poeticas musas. Prio describit appitionē phie quo ad tps ꝛ ad locũ. ꝛ ðscribit el⁹ dispositionē quo ad vultuz: quo ad aspectũ quo ad colorez ꝛ vigorē: ꝛ quo ad etatē. Scđo describit phiaz q̃tũ ad habitũ exteriorē. Tertio q̃ ad ornamẽta ꝛ isignia que mãib⁹ gestabat scđa ibi. vestes erant. Tertia ibi. Et dextra qdē. dicit p̃mo. Dũ ego. Boeti⁹. hec q̃ supra i metro dixi. tacitus mecũ reputarē. i. cogitarē. ꝛ q̃rimoniã lacrimabilē. i. ꝓuocantē ad lacrimas designarē. i. ðscriberē officio stili. visa ē mihi mulier astitisse supra verticē. i. supra caput. admodũ. i. valde reuerendi vult⁹. oculis ardentib⁹ ꝛ ꝑspicacibus. i. claris. vltra cõez valētiã hoium. i. vltra hoies. q̃ appuit in colore viuido. i. delectabili. ꝛ appuit mihi tanq̃ iexhausti. i. incõsumpti vigoꝛ. q̃uis ipa foret ita plena eui. i. duratõis vt nllõ mõ crederet̃ eē nr̃e etat. statura ei⁹ ãbigue. i. dubie discretõis. i. cognitõis. Nã nc̃. i. aliqñ cohibebat. i. extēdebat. sese ad cõez mensurã hoiuz. i. lõgitudinē. nũc. i. aliqñ. videbat̃ pulsare. i. attingere celũ cacumine sũmi verticis. i. altitudine capitis. que cũ caput alti⁹ extulisset ipm ēt celum sua longitudine penetrabat. ¶ Notãdũ ꝙ Boeti⁹ describit phiam sibi apparuisse sub specie mulieris: q2 phia apud grecos: ꝛ sapia apud latinos ē generis feminini. vl' iõ q2 sicut mulier ifãtes lacte nutrit: sic phia min⁹ ꝑfectos nutrit facilib⁹ doctrinis. Ul' iõ q2 Boeti⁹ erat eger. Mulier ãt magꝭ ē ꝯpassiua ꝛ magꝭ habilis ad ꝯsolãdũ egrũ q̃ vir: Nã ꝭm Salomonē vbi ñ ē mulier ibi ingemiscit eger. ¶ Notanduz. stare ē erecto mõ se hēre: ꝛ q2 phia erigit hoiem ad delectatões itellectuales faciēs cadere sensuales: iõ ipa describit̃ stetisse ꝛ dr̃ stetisse supra verticē: q2 phia ē i aia itellectiua q̃ nõ hz organũ i v̈tice. Nã aia itellectiua nulli⁹ organi corꝑalis ē act⁹. Ul' dr̃ iõ stare s̃ verticē: q2 ð supo cardie elapsa venit. vt dic̃ Boeti⁹ tertia ꝓsa h⁹ p̃mi. ¶ Notãdũ phia dr̃ reuerēdi vult⁹: q2 suos possessores reuerēdos fac̃. Nã ꝭm Tulliũ sola sapia ē q̃ meret̃ honores. Itē ꝭz Tulliũ reuerētia ē q̃dã decēs ac matura grauitas: q̃ hētur per phiam: ergo dr̃ reuerēdi vult⁹. ¶ Notãdũ. illud qđ ē ardens ē penetratiuũ. ꝛ q2 ꝑ rõnē ꝛ itellectum q̃ sũt oculi phie penetram⁹ itima reꝝ ꝛ q̃ddítates eaꝝ: iõ phia dicitur appuisse ardētib⁹ oculis. Et q2 ꝑ phiam speculamur ea q̃ vulgares ꝛ cões nõ speculant̃. iõ dr̃ habuisse oculos ꝑspicaces vltra cõez hoium valētiã. ¶ Notãduz color viuid⁹ ē color naturalis pulcher ꝛ ðlectabilis. ꝛ q2 phia i se pulcherrima ē: cũ sit res mirabilis ꝛ dĩna. ꝛ ðlectabilis q2 mirabiles affert delectatões: iõ describit̃ appuisse viuido colore. Itē phia apparuit iexhausti vigoris: quia phia cũ sit ꝑpetua exhauriri ñ põt. Ul' iõ ē iexhausti vigoꝛ: q2 quantũcũq̃ hõ cog̃scat ð phia: adhuc tñ restãt plura cognoscēda: qđ pz ex diuersitate opiniõnũ i phia q̃ruz vna ðstruit aliam. Itē q2 phia ē eterna ꝛ p̃cesserat ipm Boetium: ideo dicit eam non fuisse sue etatis. ¶ Notandum tres sũt partes phie eẽntiales. ex. 6. metaphisice: naturalis: mathematica: ꝛ dĩna. ꝭm naturalē phiam dicit̃ phia se cohibere ad cõem mensurã hoium inq̃ztũ tractat de naturalib⁹ que cõmuniter via sensus cognoscunt̃: iter que natura hois est sũmuz ad qđ ꝑuenit̃. Dicit̃ ãt phia pulsare celsũ quo ad mathematicã. i. quo ad astronomiã inq̃ztum tractat de motib⁹ ꝛ figuris astroꝝ. Dr̃ ãt penetrare celũ quo ad methaphisicã inq̃ztum dirigit i cognitionē dei. ꝛ sustantiaꝝ sepataꝝ. Et dicit̃ phia frustrare ituitum hominuz respiciētium: q2 ꝑfectam cognitionem substãtiaꝝ separatarum i hac vita habere nõ possumus. Nam sicut se habet oculus nocticoracis ad lumē solis: sic intellectus noster ad manifestissima in natura ex. scđo metaphisice. ¶ Uestes erant tenuissimis filis. Hic Boeti⁹ describit phiam q̃ztuz ad habitũ exteriorē. Primo q̃ztũ ad materiam vestiũ. scđo q̃ztum ad picturã vestiũ. tertio q̃ztum ad violentiam vestib⁹ illatã: ꝛ legant̃ partes simul dicit primo. Uestes phie erant ꝑfecte tenuissimis. i. subtilissimis filis. ꝛ erant ex subtili artificio. ꝛ ex materia indissolubili. quas vestes ipsa texuerat suis. i. proprijs manib⁹ vti pro sicut. ego cognoui eadē phia ꝓdente. i. reuelante mihi in tertia ꝓsa huius primi. quaꝝ supple vestiũ. speciez. i. pulchritudinez. q̃dam caligo. i. obscura ignorãtia. neglecte vetustatis. i. negligētie veteꝝ. obduxerat. i. obscurauerat, ve luti solet supple obducere. caligo fumosas imagines. i. stantes in fumo. Nũc ostendit qd fuerit depictum in vestib⁹ eius dicens. In extremo margine. i. i inferiori parte harum vestium. legebatur intextum P. i. pratica. i supremo supple margine. i. i superiori parte vestium. erat itextum. T. i. theorica. qđ iterpretatur speculatiua. ꝛ inter vtrasq̃ litteras. iter. T. ꝛ. P. erãt q̃dam gradus insigniti. i. ipressi. in modũ scalarum. quibus gradibus ascendebat̃ ab inferiori littera ad superiorem. Nunc tangit violentiam vestibus illatam. dicēs.

¶ Prosa prima.

b Ec duz mecũ tacit⁹ ipe reputarem: querimoniamq̃ lacrimabilem stili officio designarē: astitisse mihi supra v̈ticē visa ē mulier reuerēdi admodũ vult⁹: oculis ardētib⁹: ꝛ vltra cõez hoiuz valētiã ꝑspicacib⁹: colore viuido: atq̃ iexhausti vigoꝛ: q̃uis ita eui plena foret vt nullo mõ nr̃e crederet̃ etat. statura discretõis ãbigue: Nã nũc qdē ad cõem sese hoiuz mēsurã cohibebat. Nũc v̈o pulsare celũ sũmi v̈ticis cacumine videbat̃. que cũ caput alti⁹ extulisset: ipm ēt celũ pene trabat: sese respiciētiũq̃ hoiuz frustrabat̃ ituit⁹. Uestes erãt tenuissimis filis: s'btili artificio idissolubiliq̃ materia ꝑfecte. q̃s (vti post eadē ꝓdēte cognoui) suis mãib⁹ texuerat. Quaꝝ spēz (veluti fumosas imagies solet) caligo q̃dã neglecte vetustatꝭ obduxerat. Haꝝ i extremo margie. P. grecũ. i supmo vero. T. legebat̃ itextũ: atq̃ iter vtrasq̃ lr̃as i scalaꝝ modũ gradus q̃dã insigniti videbantur: quib⁹ ab inferiore ad superius elementuz esset ascensus. Eãdem tamen vestē violētorum quorũdam sciderant man⁹: ꝛ

particulas quas quisqꝫ potuit abstulerāt. Et dextra qdez ei⁹ libellos: sceptꝝ vero sinistra gerebat. Que vbi poeticas musas vidit: nr̄o assistētes thoro: fletibusqꝫ meis v̄ba dictātes: ꝯmota paulisp ac toruis inflāmata luminib⁹. P. Quis inqt has scenicas meretriculas ad hūc egrū pmisit accedere: q̄ dolores ei⁹ nō modo nullis foueret remedijs: verꝫ dulcib⁹ isup alerēt venenis? He sūt eni que infructuosis affectuū spinis vberē fructib⁹ rōnis segetē necāt: hoīumqꝫ mētes assuefaciūt morbo: nō liberāt. At si quē ꝓphanū vti vulgo solitū: nobis blādicie vr̄e detraherēt: min⁹ moleste ferēdū putarē. Nihil qppe i eo nr̄e ope lederētur. Hūc vo eleaticis atqꝫ achademicis studijs enutritum allexistis. Sed abite potius syrenes vsqꝫ i exitiū dulces: meisqꝫ eum musis curandum sanandūqꝫ relinquite. (Boetius.) His ille chorus increpitus deiecit humi mestior vultum: confessusqꝫ rubore verecundiam limen tristis excessit.

Eādē vestē sciderāt. i. lacerauerāt man⁹ quorūdā hoīuz violētoꝝ supple faciētiū violētiā. & qsquis. i. vnusqsqꝫ. abstulerat pticulas a veste qs poterat auferre. ¶ Notādūz q p vestes phie intelligūtur ptes essentiales & artes liberales. Sicut. n. corpus vestib⁹ ornat̄: sic phia suis ptibus decorat̄. Per fila aūt subtilissima itelligunt̄ pcepta phicalia siue ppositiones phicales. sicut eniz vnū filū i vestibus ordinat̄ circa aliō: sic vna ppositio iuxta aliā. que ppositiones dicūtur subtilissime: qz p eas homo sbtilia inuestigat. Dicuntur & hꝫ pcepta subtilia artificia ꝯtexta rōne ornat⁹ verboꝝ & sniaꝝ q̄ i cis iueniūtur. & sūt ex materia idissolubili: q licz a qbusdā nia se expmantur: tñ in se ipsis habēt veritatē indissolubilē. ¶ Notādūz. p manus phie: p quas suas vestes texuerat: itelliguntur phi qui pcepta phicalia ꝯscripserūt. & dicūtur rōnabiliter manus phie: qz nisi fuissēt istructi pceptis phicis: ea exprimere minime valuissēt. ¶ Notādū q vestes phie dicūtur fuisse obducte quadā caligine: qz tpe Boetij artes ad tātā negligētiā deuenerāt q pauci eas curabant. Sed Boeti⁹ eas trāstulit & exposuit siue ꝯmētat⁹ ē. Uel ideo vestes phie fuerūt fumose: qz ab antiqs obscure fuerit tradita phia. ab Empedocle poetice. a Platone enigmatice. ab Aristotele sub verbo ꝝ obscuritate. ¶ Notādūz qz due sūt ptes pncipales phie: scz practica & theorica. Ideo in veste phie erāt due lr̄e intexte. scz. P. & T. P. aūt erat in iferiori pte vestis. & T. in superiori: p qd innuit̄ q phia practica est inferior speculatiua ordine dignitatis. Per gradus aūt medios q erāt inter vtrasqꝫ litteras intelligūtur scie eloquētie que sūt grāmatica. loyca. rethorica. ¶ Notādū q dicit̄ ascēsuz fuisse p gradus a practica ad speculatiuā. p hoc innuit̄ q homo pꝛio debet eē sufficiēter istruct⁹ i praticis vt post ascēdere valeat ꝯtēplatiuis. ¶ Notādū qd sit scidere vestes phie. illi tm̄ dicūt̄ vestes scindere phie q putāt hūtes vnā sciaz se eē pfectos phos sine alijs. Si āt aliq sciāt vnā artē & nō aliā: dūmodo se cogscāt nō eē pfectos phos: tales nō scidūt vestes phie. vl' illi scidūt vestes phie. q p extortas expōnes trahūt veras ppositōes ad suas falsas opiones. ¶ Et dextra quidē ei⁹. Hic Boeti⁹ describit phiaz q̄tū ad isignia & ornamēta q̄ manib⁹ gestabat dicēs. Et dextera man⁹ phie gestabat libellos. sinistra vo gestabat. i. portabat sceptꝝ. i. vgā regalē. ¶ Notādū q oīs cura & intētio viri sapiētis versat̄ vl' circa ꝯtēplationē sapie q̄ designat̄ p libellos: vl' circa regimē reipublice qd designat̄ p sceptꝝ. & qz ꝯtēplatio sapie potior ē q̄ regimē reipublice. iō phia dr̄ i dextra hēre libellos. In sinistra vo sceptrū. ¶ Que vbi poeticas musas. Postq̄ Boeti⁹ oñdit quō phia sibi apparuit. Hic oñdit qd circa ipz egerit. & p oñdit quō musas poeticas fugauit. scdo oñdit quō ipse de h obstupuit. tertio quō phia sibi appropiaquās statū eius deplāxit. scda ibi. At ego. tertia ibi. Tū illa. Dic p q̄ supple phia. vbi p postq̄ vidit poeticas musas assistētes nostro thoro. i. lecto: qz Boeti⁹ tāq̄ eger i lecto decubuit. & cū vidit musas dictantes v̄ba. i. carmina. meis fletibus ipa phia paulisper. i. aliquātulū. ꝯmota & iflāmata. i. icensa. toruis lūinib⁹. i. crudelib⁹ vel t̄ribilib⁹ oclis. iquit qs pmisit has meretriculas scenicas. i. vmbrosas. accedere ad hūc egꝝ q̄ dolores ei⁹ nō mō. i. nō tm̄. foueret. i. sanarēt. null' remedijs. i. medicamēt'. veꝝ p sz. alerēt supple dolores ei⁹ dulcib⁹ venenis. He sūt eni muse q̄ ifructuosis spinis affectuū. i. passionū. necāt. i. suffocāt. vberē. i. fertilē fructū rōnis fructib⁹. i. i fructib⁹ suis. & mētes hominū assuefaciūt morbo: nō liberāt. Nūc allogt̄ musas dicēs. O muse si vr̄e blādicie detraxissēt nob quē. i. aliquē viꝝ ꝓphanū. i. illitteratū. vti p tāq̄ solitū. i. similez. vulgo ego putarē id ferēdū. i. patiēdū. min⁹ moleste q̄ppe in h nihil lederēt nr̄e ope. i. nr̄e sedulitates. sz vos allexistis nob hoīez hūc enutritū studijs. i. sciētijs. eleatic'. i. arestotelicis. atqꝫ acbademicis. i. platōicis. Nūc fugat eas dicēs. Sz abite poti⁹. i. recedite. vos syrenes. dulces vsqꝫ in exitiū. i. i mortē. & relingte eū curādū meis musis. i. doctrinis salutiferis. Tūc iste chor⁹. i. turba musaꝝ icrepit⁹. i. redargut⁹. mestior. i. tristior existēs. vultū suū deiec. i. iclīauit. humi. i. terre. & rubore ꝯfessus verecūdiā trist' excessit. i. exiuit. limē. i. domū: i q̄ decubuit Boeti⁹. ¶ Notādū q iō muse poetice dicebant assistere thoro Boetij: qz. B. studuit metrice dolorē suū ꝯscribere. Item phia dr̄ paulisp ꝯmota: p qd innuit̄ q ira imoderata nō dz cadere i viꝝ sapiētē: qz virt⁹ ꝯsistit i moderatiōe passionū. Uñ licz irasci sit hoi nāle: tñ irasci qñ opz: & vt opz: & quātū opz ē hoīs v̄tuosi & sapiēt'. Uñ Seneca. qd crudelis ira. Silr' i de v̄tutib⁹ cardinalib⁹. Esto tard⁹ ad iram. Itē interrogatio qñqꝫ fit cā igrātie alic⁹. aliqñ vt ex rñsiōe fcā aliqd pbet̄. qñqꝫ fit pp icrepatiōez faciēdū. & h vltimo mō phia iterrogat. o. qs has scenicas meretriclas &c. ¶ Notādū q muse poetice dicūt̄ meretricle. sic. n. meretrix allicit hoīez delectādo nihil vtilitat' sibi ꝯferēdo & ꝯmiscet se cuilz nō ex amore sz spe lucri: ita poete nō scribūt amore scie: sz vt aliqd laudis vl' pmij ꝯseqnt̄. & delectāt rōe metri modicū vtilitatis ꝯferēdo: sz diuersas passiōes iducēdo. Appellat āt phia musas meretriclas scēicas: qz carmia poetica i scena ꝯsueuerūt pnunciari: Ubi nota q scena dicebat̄ loc⁹ vmbrosus i theatro vbi abscōdebant̄ psone pnūciātes carmina tragica vel comica: vnde scena interpretatur vmbratio vel vmbra. Uel iō muse poetice dicuntur scenice. i. vmbratiles: quia sunt

vmbra scientie nō vera sciētia cū obumbrēt mētes hominū. Itē metrica descriptio doloris nō sanat dolorē sz magis auget. qz ꝯsideratio miserie ē ꝓuocatiua tristicie. Unusquisqz aūt cū diligētia cōsiderat qd̄ scribere vult. Itē metrica descriptio dicit̄ eē dulce venenū. qz placet ⁊ nocet. rōne metri placet. sed propter recordationē dolori nocet. Itē affect⁹ ē vehemēs animi passio animū torquēs. ⁊ vex̄ iudiciū rōnis impediēs. Et sunt q̄tuor affectus animi. gaudiū: dolor: spes ⁊ timor: q̄ dicūtur ifructuose spine. qz suffocant segetē rōnis. q̄ est sciētia ⁊ virtus. Item licet

At ego cui⁹ acies lacrimis mersa caligarat: vt nec dioscere possez: quenā hec esset mulier tam iperiose auctoritatis: obstupui: visuqz in terram defixo quidnam deinceps esset actura expectare tacitus cepi. ¶ Cum illa propius accedens in extrema lectuli mei parte cōsedit: meūqz intuens vultum luctu grauē atqz i humū merore deiectū: his versibus de nostre mentis perturbatione conquesta est.

Metrū scd̄z primi lib.

b Eu q̄̄ precipiti mersa profundo

Mēs hebet ⁊ ꝓpria luce relicta
Tendit i externas ire tenebras:
Terrenis quotiēs flatib⁹ acta
Crescit i immensū noxia cura.

de omni errore dolēdū sit. poti⁹ tñ de errore sapientis q̄̄ insipiētis. nā error sapiētis alios exemplo corripit. error aūt isipiētis nō. qz ab isipiēte nō trahit̄ exemplū. ꝓpter qd̄ dixit salustius. Omnia mala exēpla a reb⁹ bonis orta sunt. Ergo dicit phia. magis eēt dolēdū de errore Boetij q̄̄ alteri⁹ prophani. ¶ Itē ſm Huguitionē phanum idē est qd̄ tēplū. Inde ꝓphan⁹. i. sacrileg⁹ q̄si ꝓcul a phano. i. a tēplo. Prophanū etiā dicit̄ q̄cquid nō ē sacrū. vnde oēs laici ⁊ illiterati dicūt̄ ꝓphani q̄si procul a phano sapiētie. ¶ Itē ſm Huguitionē opa ope est sedulitas in rebus agēdis. Opa aūt phie ē intentio vel labor ad aliquid phicū addiscēdū. Itē eleys est ciuitas grecie in qua studuit Aristotel̄. vnde studia sua dicūt̄ eleatica. Achademia aūt fuit ciuitas vel villa in q̄ studuit plato. vnde studia sua dicūt̄ achademica. vtrisqz aūt studijs Boeti⁹ fuit enutrit⁹. ¶ Itē phia musas appellat syrenes. sic̄ eiz syrenes dulcedine cāt⁹ attrahūt naues piclitādo eas. sic muse delectatiōe metri alliciūt hoīes v̄l mētes hoīuz ⁊ rōnez aliqno affectu submergūt ⁊ obscurāt. ¶ Item q̄ vna phia ꝯuētū musar̄ expulit signat̄ q̄ vn⁹ sapiēs sua v̄tute ⁊ spia ifinitos errores stultorum extinguit.

¶ At ego cui⁹ acies. Hic Boeti⁹ ostendit quō obstupuit de actu phie. dicēs. At ego Boeti⁹ cui⁹ acies. i. visio mersa lacrimis caligarat. i. obscura fuerat. vt nec possē dinoscere. i. iuestigare. quenā. i. que eēt hec mulier tā impiose autoritatis. i. potētie. ego obstupui. i. mirat⁹ fui ⁊ defixo. i. iclinato. visu i terrā. tacit⁹ cepi expectare. q̄dnā deinceps. i. p̄nr eēt actura circa me. ¶ Notādū qz Boet⁹ voluit de amissiōe rer̄ tp̄aliū ei⁹ acies. i. rō ⁊ itellect⁹ caligarat. ita q̄ nō potuit cogṅscere phiaz. ¶ Nota q̄ lz Boeti⁹ d̄ actu phie ostupuit. tñ tacit⁹ expectauit q̄d deiceps facere vellet p̄ h̄ inuēs se eē talē q̄ ꝯsolationem acciperet q̄ eni refutāt alios audire. nec audita rōne acquiescūt tales sibiipos obstaculū ꝯsolatōis faciunt.

¶ Tū illa ⁊c̄. Hic Bo. ondit quō phia sibi appropiquās statū ei⁹ deplāxit. dicēs. Tū illa phia accedēs ꝓpi⁹ cōsedit i extrema pte lectuli. i. cordis mei ⁊ ituēs meū vultū grauē. i. grauatū luctu. atqz deiectū. i. iclinatū. i humū. i. i terrā. merore. i. tristicia. ꝯquesta ē his v̄sib⁹ seq̄ntib⁹ de ꝑturbatiōe nr̄e mētis. ¶ Nota q̄ phia d̄r sedisse i extrema pte lectuli. i. cordis Boetij. Nā cū eēt i tristicia ⁊ doleret ꝑ amissionē rer̄ tp̄aliū par̄ v̄l nihil sapie hēbat. ⁊ qz tota cura ei⁹ erat circa terrēa amissa. iō d̄r hūisse vultuz merore diectū i humū. ¶ Metr̄ scd̄z p̄mi libri.

b Eu q̄̄ p̄cipiti mersa ꝓfūdo. Hic icipit metr̄ secūdū hui⁹ p̄mi. qd̄ vocat̄ metr̄ dactilicū a pede p̄dn̄ante. ⁊ d̄r thetrametr̄ a numero pedū. a thetra qd̄ ē q̄tuor. qz q̄tuor pedes ꝯtinet ⁊ d̄r ypꝑcatalecticū ꝑ syllabā abūdātē post duos pedes i medio v̄suſ. Uerbigrā Prim⁹ pes est. Heu q̄̄. scd̄s p̄cipi. sz syllaba ti hui⁹ nois p̄cipiti supabundat. terti⁹ pes ē mersa p. q̄rtus fūdo. sil̄r est in alijs. In h̄ ergo metro. phia deplangit statum Boetij dolendo de perturbatione sue mentis. ⁊ facit duo. primo vniuersaliter philosophia deplangit perturbationem mentis hominum. secundo specialiter conuertit planctum suum super Boetium ibi. Hic quondam. Primo dicit. Heu q̄̄. i. quantum mens hominum hebet i. obscurat̄. mersa p̄cipiti profundo. i. cura rerum temporalium q̄ precipitat hominem. ⁊ talis mens relicta propria luce. i. cōtēplatione. tendit. idest laborat ire i tenebras exter nas. i. i igrātias exteriores. h̄ āt ꝯtigit hoī. q̄tiens supplemēs acta. i. agitata. terrenis flatib⁹. i. ꝓsperitatibus vel euētibus. cura. idest solicitudo rer̄ temporalium. noxia idest nociua. crescit in immensum. idest supra modum. ¶ Nota q̄ in nobis est duplex virtus rationalis ⁊ sensualis. sensus autem semper aduersatur rationi. quia caro concupiscit aduersus spiritum. ⁊ spirit⁹ aduersus carnem. cum autem sensualitas vincit rationem. tunc homo est in malo statu regiminis. ⁊ efficit̄ bestialis. Unde Albertus super tertio de anima dicit. Turpe est nobis abijcere regimen superioris ⁊ induere regimen inferioris virtutis quod nobis commune est cum bestijs. Ideo scribitur. 3. ethicorum. in antiqua translatione valde conandum ⁊ laborandum est nobis. vt virtus nostra concupiscibilis subiecta sit rationi quemadmodum eniz pueri peruerse viuunt si nō a suis pedagogis fuerit coacti ad recte viuendnm. sic appetitus sensualis ducit nos ad insolentiaz. nisi regula rationis fuerit coartatus. plures autem homines sequuntur sensualitatem q̄̄ rationem. isudantes bonis exterioribus ⁊ delectationibus sensualibus per que impediuntur in speculatione ⁊ cognitione summi boni. ¶ Ideo philosophia hoc deplangens dicit in metro. Heu q̄̄ precipiti. ¶ Item cum anima ingerit se curis rerum temporalium profunde precipitatur ⁊ hebet. quia a cognitione rerum ⁊ sui creatoris destituitur ⁊ destituta cadit in tenebras externas. idest in ignorantias exteriores. Ubi nota q̄ duplex est ignorantia quedam naturalis que est in iuuenibus ⁊ decrepitis. ⁊ vocatur ignorantia interna. quia ex naturali defectu cōtingit. Alia est ignorantia que causatur ex negligentia hominis quando solicitatur circa exteriora. ⁊ talis dicitur externa. qz ē ex n̄az. de q̄ d̄r q̄ oēs hoīes nāliter scire desiderant. Pria ignorātia cū sit naturalis nō ē viciosa. quia turpes a natura nemo increpat neqz bonos laudat.

Secūda ē viciosa cū sit p hoīs negligētiā d quo loquit Boeti' secūdo hui'. psa quinta. Ceteris animātib' sese ignorare natura ē. hoīb' vero vicio venit. Item dicit noxia cura. Unde Seneca in puerbijs. Magnā ptem pturbationis sibi dedit qui exteriorib' se iniecit. Item ratio z itellect' dicunt lux hominis. qz illuminat hoīez ad cognitionē creature z creatoris. dicūt aūt ppria lux hoīs quia solum genus hominum viuit arte z ratione ex phemio methaphisice.

Hic quondā celo liber aperto:
Suetus in ethereos ire meat':
Cernebat rosei lumina solis.
Uisebat gelide sydera lune.
Et q̄cūqz vagos stella recursus
Exercet varios flexa p orbes
Cōprensā nūeris victor hēbat.
Quinetiā causas: vnde sonora
Flamia sollicitēt equora pōti.

¶ Hic quōdā celo ꝛc. Hic phia specialiter conuertit se ad deplāgēdū Boetiū. z primo ostēdit quāta cōtēplatione Boetius quōdā viguit. scdo ostendit quō destitut' a tali cōtēplatiōe solū d terrenis cogitabat ibi. Nūc iacet effeto. Primo phia cōmēdat Boetiū ab astronomia. scdo a naturali phia. tertio a methaphisica. scda ibi. Quinetiam causas. tertia ibi. Quis voluat stabilē. Primo dicit. Boetius quōdā liber. i. solutus a cura rerū tēporaliū. celo sibi aperto. p cognitionē. suet' fuit ire. p rationē. i etbereos meatus. i. in mot' corpoꝝ celestium. z ipse cernebat. i. speculabat. lumina. i. radios rosei solis. visebat. i. cuz desiderio videbat. sydera. i. ꝯstellationes. gelide. i. frigide lune. z ipse Boetius. victor ignorātie. hēbat omnez stellaz cōprehēsāz numeris. i. certis cōputationib'. quecūqz stella. erratica. exercet. i. operat. vagos. i. varios recursus. nūc pgrediendo: nunc regrediēdo. stella inquā flexa. i. mota. p varios orbes. i. circulos. ¶ Nota qꝫ animo liberato a curis exteriorib' cōcessuz ē phari. ideo quedā artes dicūt liberales: qz filij liberoꝝ. i. nobiliū q erant liberati a curis tempalib' talib' artib' vacabant. Ideo dicit phia qꝫ Boeti' quōdaz liber ꝛc. ¶ Nota qꝫ dic celo apto. licet homo planetas celi corporaliter nō attingat tñ speculatione comprehendit. Hoc pulchre tangit Trismegistus. dicēs. Magnū miraculū est homo z animal honorādū. hic aīa intellectiua in naturā dei trāsit: quasi ipe deus sit. Hic p naturā aīe dijs est ꝯiunct'. hic demonuz gen' nouit. terrā colit. elemētis ꝯmiscet acumine mētis. i maris pfunda descēdit. celū qđ videt altissimū animi sagacitate metitur. intētiōez animi ei' nulla aeris caligo ꝯfundit: nec terre densitas ei' opationez impedit. nō aque pfunditas aspectū ei' obtūdit. ¶ Nota qꝫ sol in ortu suo apparet roseus ppter vapores interpositos inter visuz nostrū z solē. Naz albū visuz p fumū apparet rubeū. Etiā licet in meridie vapores sint iterpositi: nō tñ apparet tunc roseus: eo qꝫ illi vapores nō sunt grossi sz subtiliati calore solis. ¶ Nota phia dic lunā eē gelidā: qđ nō ē intelligēdū formaliter: qz prime qualitates que sunt calidū. frigidū. humidū: siccū: nō hēnt locū i corporib' celestib': cū nō recipiāt peregrinas ipressiones. sz dicit luna gelida virtualiter vel effectiue: qz frigus z etiā humores efficit in iferiorib': ppter qđ noctes quib' luna preest sūt gelidiores z humidiores magis diebus. ¶ Nota qꝫ planete dicunt habere vagos recursus qz mouent duplici motu: scz primi mobilis ab oriēte in occidētez. z pprio motu ab occidente i oriētē. vel ideo qz quādoqz apparēt nobis stationarij. qñqz retrogradi. qñqz ppinqui. qñqz aliqualiter remoti. ¶ Nota qꝫ stella erratica dicit flexa. i. mota p varios orbes circulorū scz deferētis z epicycli rōne quoꝝ circuloꝝ nūc dicūtur pgressiui. nūc retrogradi. nūc stationarij vt dictū ē. z hꝫ videri in theorica planetaꝝ vel astronomia.

Quis voluat stabilē spūs orbē.
Uel cur hesperias syd' i vndas
Casurꝰ rutilo surgat ab ortu.
Quis veris placidas tēpet horas:
Ut terras roseis florib' ornet.
Quis dedit vt pleno fertilis āno
Autūn' grauidis ifluat vuis
Rimari solit': atqz latentis
Nature varias reddere causas.

¶ Quinetiaz causas. Hic cōmēdat eum ex parte naturalis phie dicens. Quinetiaz pro certo. Boetius solitus fuit rimari. i. ingrere causas vnde. i. ppter quas causas. sonora flamina. i. sonorosi venti. sollicitēt. i. pturbent. equora. i. planiciē. ponti. i. maris. quasi diceret. Boetius sciuit causas generationis ventoꝝ q cōmouēt ipꝫ mare. ¶ Nota qꝫ ex libro metheoroꝝ patet qꝫ vent' generat ex vapore calido z sicco eleuato p calorē solis qui pueniens ad locū nubiū frigiditate nubis repercutitur. z repercussus fert in lat' z facit sonuz ipellēdo aerez. z quia aqua faciliter ē diuisibilis de facili cedit z reuerberatur per ventos. Uel alr pōt intelligi. Antiq eni dixerunt qꝫ ideo venti turbāt mare. qz in ipo mari generātur vēti q nō exeūt. sz faciūt fluxuz maris. licꝫ hec opinio nō sit vera. qz mare fluit z refluit tpe determinato sicut bis i die naturali. venti aūt generātur tempore indeterminato. ¶ Quis voluat stabilē. Hic phia ꝯmēdat Boetiū a methaphisica z iterato a naturali phia dicēs. Boeti' etiam solit' fuit rimari qs spūs. i. itelligētia. voluat motu diurno stabilē orbē firmamēti. vel etiā cur syd' solis vel alid habēs ortū. z occasū. casurꝰ in hesperias vndas. i. i aquas maris occidentalis surgat. i. iteꝝ oriat ab ortu rutilo. i. ab oriēte splēdido. qsi. di. Boeti' solit' erat ingrere cur stelle que in occidēte videt occidere iteꝝ resurgāt i oriēte. etiā erat solit' rimari quis tempet placidas horas veris. i. tēporis vernalis. vt ornet terram roseis floribus. Quis dedit. i. ordinauit. vt autūn' fertilis āno pleno. i. fecundo ifluat. i. influētiaz faciat grauidis vuis. i. botris repletis. etiā erat solit' reddere. i. assignare. varias causas latētis nature. i. rerū naturaliū. ¶ Nota omne qđ mouet ab alio mouet. ex septimo phisicoꝝ ergo celum ab alio mouet. Mouet aūt celū a duplici motore p cōmētatorē. iz. methaphisice. ab vno coiūcto z appropriato q vocat itelligētia. a quo mouet effectiue. ab alio motore separato. q est deus. a quo mouetur in ratione finis. Item dicit orbē celestez esse stabilē. licꝫ eniz moueat z mutet locū fm ptes nō tñ fm totū z qꝫtū ad hoc dicitur esse stabilis. i. immobilis. Item causa quare stelle que occidūt iterū oriātur nō est alia nisi motus circularis pmi mobilis. qui secū rapit oēs stellas taz fixas qꝫ erraticas. Item hesperus est stella que d vespere sequit solē occidētē a qua stella mare occidētale dicit hespericum mare. eo qꝫ sol z hesperus ibi se mergāt. nō qꝫ ita sit. sed qz vulgares sic opināt. cū eniz stelle occidūt ppter iterpositionē maris inter visuz z stellas videt stelle mergi i mare. ¶ Itē tps vernale dicit placidū. qz ē cōueniens vite hominis. Est eni temp' veris calidū z humidū in q bus ꝯsistit vita. ex li. de morte z vita. Et ideo illo tempe

Nūc iacet effeto lumie mentꝭ.
Et pressus ǵuidis colla cathēis:
Decliuēq3 gerēs pōdere vultū:
Cogit̄ heu stolidā cernere t̄rā.

ℭ Prosa scđa primi libri.

Ed medicine iquit poti
us tp̄s ē q̄3 querele. B.
Tū vo toꝰ i me itenta
luminibꝰ. P. Tu es ne ille ait:
q nr̄o quōdā lacte nutritꝰ: nr̄is
educatꝰ alimētꝭ: i viril̄ animi ro-
bur euaseras: Atq talia ꝯtulera
mꝰ arma: q̄ nisi priꝰ abiecisses:
iuicta te firmitate tuerēt̄. Agno
scis ne me: Quid taces: pudor̄

pducūt̄ flores. Nā materia flor̄ ē humidū aqueū sub-
tile bene coctū a calido aereo. qꝛ igit̄ i vere dn̄at̄ calidū
aereū ꝛ humidū aqueū subtile qđ parua idiget digesti-
one: ideo i vere cuiꝰ calor tp̄atꝰ ē: flores pducūt̄. ℭ Itē
vitis multū abūdat de humido aqueo ꝛ grosso: cuius si-
gnū est: qꝛ tp̄e putatiōis distillat ab eis q̄si humidū la-
crimabile. tale
aūt humidum
grossū multū
resistit digesti
oni. iđ vue ad
maturitatē tar
de pueniūt: sc3
tempore autū-
ni. ℭ Itē Bo-
etius consue-
uit reddere ca
usas latentes
rerum natura-
liū: qđ fuit idi
ciū3 felicitatꝭ.
Na3 ꝯ3 Uirgi-
liū. Felix q po-
tuit rer̄ cogno
scere causas.
ℭ Nūc iacet
effeto. Hic on-
dit pħia quo-
mō Boetiꝰ destitutꝰ erat pdicta speculatiōe cū de terre-
nis cogitabat: dicēs. Nūc. i. tp̄e doloris. Boetiꝰ iacet. i.
pstratꝰ ē. effeto. i. euacuato. lumie. i. speculatiōe mentꝭ.
ꝛ ipse pressus colla. i. ꝯm colla. grauidis cathenis. passio
nu3 que mentē grauāt. gerēsq3 decliuū vultu3. i. iclina
tū pōdere amissionis rerū tēporaliū. Heu cogit̄ cerne-
re stolidā terrā. i. bona terrena: que hoīes stolidos effi-
ciūt. ℭ Nota cathena ē ferreū instrumētū: quo aliqd
ꝯ suā naturā detinet̄. Quatuor aūt affectꝰ que sūt gaudi
u3: spes: timor: dolor: similitudinarie dicūt̄ cathene: qꝛ
animū hoīs detinēt ꝛ ꝯ suā naturā ꝛ rōnem ad illicita
trahūt. nā rō semp deprecat̄ ad optima. ex p̄mo ethico
rū. Et ppterea Boetiꝰ i fine huiꝰ p̄mi hortat̄ fugā passi
onū. ibi. Tu q3 si vis. Itē nota nō ē estimādū q Boetiꝰ
sic esset ita euacuatꝰ lumine mētis sicut littera sonat.
qꝛ alias fuisset isufficiēs p ꝯpositiōe huiꝰ libri. sed pħia
loquit̄ hoc ꝯpassiue. Ille eni ē merus stultꝰ q inclinat se
ad terrena diligēdo ipsa. ꝛ nō eleuādo itellectū suū ad
spectabilia qualis nō fuit Boetiꝰ. Unde dic̄ Augꝰ. Ta-
les sūt hoīes qualia sūt ea q̄ diligūt. qꝛ dilectio trāsmu
tat diligētē i similitudinem rei quam diligit. Hec mar
quardus. ℭ Prosa secunda primi libri.
Ed medicine inqt potiꝰ. Hic incipit scđa p̄sa
huiꝰ p̄mi. in q̄ pħia inestigat morbū Boetij ex
q̄busdā signis. scđo ꝯsolabat̄ ipsū ne desperet.
scđa ibi. Cūq3 me non. Primo dicit pħia. O Boeti ego
possē multa ꝯqueri de pturbatiōe mētis tue. sed nūc po
tiꝰ medicine tp̄s ē q̄3 querele. vero p sed. tū. i. tūc. muli-
er illa itēta i me totis luminibꝰ. i. oculis. ait. es tu ne ille
q quōdā. tp̄e. iuuētutis. nutritꝰ nr̄o lacte. i. facilibꝰ docu-
mētis. i etate aūt pfecta educatꝰ. i. nutritꝰ. nostris ali-
mētis. i. doctrinis difficilioribꝰ. tu euaseras. i. pueneras i
robur. i. i fortitudinē. virilis animi. atq. p certo. nos ꝯtu
leramꝰ tibi arma talia. i. documēta. que nisi priꝰ abiecis-
ses. p obliuionē. ipsa tuerent̄ te. inuicta firmitate. dicit
pħia. Agnoscis ne me: qd taces: siluisti ne pudore. i. vere-
cūdia. an stupore. i. mētis alienatiōe. ego mallē. i. magis

an stupor̄ siluisti: mallē pudor̄
s3 te: vt vido: stupō oppssit. B.
Cūq3 nō modo tacitum s3 elin-
guē prorsus me mutūq3 vidiss3.
admouit pectori meo lenit̄ ma
nū. P. Et nihil inqt piculi ē. le-
targū patit̄: ꝯmunē illusar̄ men
tiū morbū. Sui paulisp oblitꝰ ē.
Recordabit̄ facile sui: siqdē nos
ante cognouerit. Q3 vt possit
agnoscere paulisper lumia eius
mortaliū rerū nube calligantia
tergamus. B. Hec dixit: ocu-
losq3 meos fletibus inundātes
cōtracta in ruga3 veste siccauit.

vellē. te siluisse pudore. s3 vt ego video stupor oppressit
te. ℭ Nota q pħia i deplāgēdo Boetiū nō facit lōgā
morā ne Boetiꝰ desperet sup ifirmitate sua. ergo dicit
pħia magis esse tp̄s medicine q̄3 q̄rele. ℭ Itē bo ni me-
dici ē totis oculis diligēter respicere faciē ifirmi eo q i
facie magis apparēt signa pnosticatiōis ifirmitatꝭ. ideo
pħia dr̄ eē itui-
ta Boetiū totꝭ
luminibus.
ℭ Itē p arma
pħie itelligunt̄
pcepta pħica-
lia. q̄ psuadent
minime extol-
li i psperis. nec
depmi i aduer
sis. Hortat̄ ei3
nos pħia ad ma
gnanimitate3.
Magnanimꝰ
aūt ē. q contra
difformes isul-
tus fortūe vna-
nimi mentꝭ cō
stātia militat.
De his ꝛ silibꝰ
pceptis pħicis
Boetius obli-
tus fuit ppter dolorē. ℭ Nota taciturnitas qn̄q3 pro
uenit ex pudore qn̄q3 ē ex stupore qn̄ eni māifestat̄ ali
cui aliqd qđ vellet celari ip̄e efficit̄ verecūdꝰ. ꝛ ocl̄i eiꝰ
depmunt̄. facies eiꝰ rubet ꝛ auertit̄. ꝛ lingua eiꝰ i loquē-
do ligat̄. ℭ Nota q stupor vno mō ē abūdās āmiratio
mētꝭ. vt ibi. Papa stupor mūdi. Alio mō ē mētis aliena-
tio. ꝛ sic accipit̄ i pposito. ꝛ iducit taciturnitatē. ex q̊ eni
motꝰ lingue ē ꝯ3 ꝯformitatē ad fantasiā: turbata fātasia
sicut cōtingit i alienatiōe mētis. ppedit̄ lingua i loquē-
do. q̄ dicit pħia. pudore an stupore siluisti. ꝛ qꝛ taciturni-
tas pueniēs ex stupore deterior ē q̄3 q̄ causat̄ ex pudore.
cū ip̄a causet̄ ex aliq̊ defectu iteriori. iđ dicit pħia mallē
pudore siluisses. ℭ Nota ꝯ3 Huguitionē pudor ē corpo
ris. s3 pudicitia ē mētis. Est aūt pudor verecūdia ex aliq̊
casu inata nō auferēs memoriā s3 ipediēs linguā. Stu-
por aūt ē casus memoriā auferēs ꝛ liguā ipediēs. ꝛ peiꝰ
ē tacere stupore q̄3 pudore. qꝛ meliꝰ ē memoriā retinēdo
n̄ loq q̄3 loq ꝛ memoria carere. ℭ Nota pħia dic̄ Boeti-
u3 habuisse nutritū suo lacte. p nutrimētū lactis itelligi
tur triuiū. s. gramatica. loyca. ꝛ rhetorica. q̄bus iuuenes
sūt seriati iformādi: tāq3 facilibꝰ documētis. sic puer la-
cte nutrimēto molli ꝛ facilis digestionis nutrit̄. S3 p h
q dicit virilis animi robur euaseras. s. ad sciam mathe-
maticā ꝛc: q̄ tāq3 p scia3 magꝭ subtilē hō pfecte etatis ef
ficit̄. ℭ Nota. pħia ꝯtulit Boetio arma nō corpalia. s3
spūalia. sic̄ sūt ṽtutes itellectuales q̄s enumerat Aristo
teles. 6. ethi. ꝛ sūt illa. itellectꝰ. sapia. scia. ars. ꝛ prudētia.
Et sil̄r ṽtutes cardinales q̄ sūt q̄tuor. Prudētia. iusticia
forticudo. tpantia. ꝛ dicūt̄ cardiales. qꝛ q̄ndā pncipali-
tatē sibi vēdicat circa mā3 circa quā hn̄t fieri. Illa eni3
arma abiecit Boetiꝰ qn̄ tpalibꝰ adhesit. appetitui sēsiti-
uo ānuēs ꝛ ab attētiōe celestiū seq̄stratꝰ. ꝛ de istis armis
dicit apostolus. Abijcite ergo opera tenebrar̄ ꝛ indui-
mini arma lucis sic vt in die honeste ambulemus.
ℭ Cūq3 me nō modo tacitū. Hic pħia ꝯsolat̄ Boetiu3
ne despet dicēs. cū pħia vidiss3 me nō mō. i. n̄ tm̄ tacitū.
sed prorsus. i. totaliter elinguē. q pro ꝛ. mutū. ip̄a admo-

Metrum tertium primi libri.

Unc me discussa liquerunt nocte
t tenebre:
Luminibusq́ prior redijt vigor.
Ut quū precipiti glomerantᷣ sydera choro:
Nimbosisq́ polus stetit imbribus:
Sol latet. ac nondū celo venientibus astris:
Desuper in terram nox funditur.
Hanc si traicio boreas emissus ab antro
Uerberet: ⁊ clausum reseret diem:
Emicat: ⁊ subito vibratus lumine phebus:
Mirantes oculos radijs ferit.

uit.i.apposuit.pectori meo leuiter manū.⁊ inquit.i.dixit
nihil periculi ē circa hūc hoiez.ipse patitᷣ letargū.i.mor/
bum obliuionis. morbū iquaz ꝯmunē mentiuz illusarū
.i.deceptaꝝ.⁊ ipse paulisper.i.modicū ē oblitus sui.sz fa/
cile sui recordabitᷣ.siqdē ꝑ certo.cognouerit nos.pħiaz.
ante.i.prius.qđ vt ipse possit facere.tergamus lumina.i.
oculos ei⁹.caligantia nube
.i.obscuritate.reꝝ mortali
uz.i.tēporalium.hec dixit
pħia.⁊ veste sua ꝯtracta.i.
ꝯuoluta in rugam siccauit
oculos meos fletib⁹ vndā/
tes.i.humectātes. Nota ꝙ tacit⁹ ē ille q nō loqᷣ:
sz hēat potestatē lingue ad
loquendū.sed elinguis vel
mutus dicitᷣ ille q nō soluz
nō loquitᷣ:sed nō habet po
testatē lingue ad loquēdū
⁊ talis fuit Boeti⁹ propter
stuporē.i.mentis alienatio
nē. Nota ꝙ pħia inuēs
se eē bonā medicā cōsolatᷣ
Boetiū dicēs. Nihil peri/
culi est in hoie isto.qꝛ fm Senecam in lib. de clementia
ad neronē. Mali medici est desperare ne curetur eger.
Nota ꝙ letargia ē infirmitas causata ex oppressiōe
cerebri cum obliuione ⁊ iungitur continuo somno. ⁊ sic
letargus est morbus inducens obliuionem ⁊ somnū. In/
de letargic⁹ ⁊ est homo qui patitᷣ talem morbum. ⁊ dicitᷣ
a letes qđ interpretatur obliuio.etiā letes est fluuius in/
fernalis. Boeti⁹ ergo patiebatur letarguz.i.morbū obli/
uionis:qꝛ si ꝑcepta pħie in memoria habuisset nunq́ de
amissione rerum temporalium doluisset. Itē dicit letar/
gum esse morbum illusarū mentium.quia mens illusa
est vbi ratio est ligata propter defectū fantasie sicut in
freneticis:vel propter defectū memorie sicut in letargi
cis. Notādū.homo ꝯponitᷣ ex anima imortali ⁊ cor/
pore mortali.sed quia Boeti⁹ oblitus fuit bonoruz ani/
me:ideo dicitur fuisse sui oblitus non totaliter sed pau/
lisper.quia adhuc curā habuit de bonis terrenis que re/
spiciunt corpus. Item homo per pħiaz habet suiipsi⁹
perfectā cognitionem.ad cognoscendum autez illud qđ
per pħiaz cognoscitur:oportet primo pħiaz cognoscere.
iđ dicit pħia recordabitᷣ sui facile si nos prius cognoue/
rit. Item per vestes pħie in rugā cōtractas intelligū/
tur precepta pħicalia in vnum volumē cōgregata: sicut
in illo libro quibus ipsa pħia Boetiū cōsolatur. No/
ta ꝙ ad medicum infirmum curare volentem plures
requiruntur conditiones. Primo vt qualitates ⁊ condi/
tiones respiciat: vt humores nocentes cognoscat. Se/
cundo ad loquendum eum moueat. Tertio si pre vali/
da egritudine obmutescat vt manū corpori infirmi ad/
hibeat. Quarto vt euz verbis consolatorijs reficiat. sic
pħia videns dolores Boetij.primo eum inspexit.secun/
do ad loquendum mouit.tertio manum suā corpori ap/
posuit.⁊ quarto verbis consolatorijs refecit.

Metrum tertium primi libri.

Unc me discussa liqrūt. Hic icipit tertiū metꝝ
t huius primi libri cuius primus versus vocatur
metrum dactilicum exametruz,secund⁹ dicitur
metrū alemanicuz ab inuentore.tetrametrū a numero
pedū.dactilicū a pede predominānte. ⁊ cactalecticum:qꝛ
nulla syllaba abundat nec deficit in hoc metro. Boeti⁹
declarat per quoddam simile quomodo remotis impe/
dimentis vigorem cognitionis recuperauit.⁊ est talis si
militudo. Sicut choro flāte nubes generantᷣ:⁊ ꝑ iterpo/
sitionez nubiuz sol ⁊ alia astra nobis occultātur: sic ad
uersitate iminente homo afficitᷣ diuersis passionib⁹ ob/
scurantib⁹ itellectū.⁊ sicut austro flāte dissoluūtur: ⁊ ra/
dij solares reuertūtᷣ.sic ad
uersitate adueniente cōso
latione pħica passiones se/
dantᷣ:⁊ intellect⁹ illumina
tur.dicit ergo in lr̃a. Tunc
cuz pħia tersit oculos me/
os. tenebre liquerūt me di
scussa nocte.i.obscuritate
⁊ prior vigor. cognitōis. re
dijt luminib⁹ meis.i.oculis
vt pro sicut.sol latet.i. oc/
cultatᷣ.quū.i.qn̄.sydera .i.
stelle.glomerantᷣ.i.iuoluū
tur.ꝑcipiti choro.i.tali vē/
to.⁊ polus.i.celum.stetit.i.
stare videtᷣ .nimbosis ibri/
bus.i.pluuijs nubilosis.ac
pro etiā.nox.i. obscuritas.
funditᷣ desup.i.de nubibus i terrā.nōdū.i.adhuc. astris
.i.stellis.veniētibus.i.apparētib⁹ i celo. Si boreas emis/
sus ab traicio antro.i.tracie regiōis.verberet.i.depellet
hanc noctē.i.obscuritatez.⁊ reseret clausuz diē.tūc phe
bus.i.sol.emicat.i.lucet.⁊ vibratus.i.fortificatus.lumie
suo ferit.i.ꝑcutit. oculos hoiuz.mirantes subito lumine
solis post tenebras. Nota.pħia trahit hoiez ab obscu
ritate ignorantie ad lucē sapiētie.ex libro de pomo ari/
stotelis.⁊ etiam per metristam. Ars hoiez format.nec si/
nit esse maluz. Et ergo cuz pħia siccasset oculos Boetij.
fugatis tenebris ignorantie redijt vigor intelligentie.
Nota.quatuor sunt venti principales. qui flant a q̄/
tuor partibus mundi.s.ab oriente.occidente.septentrio/
ne.⁊ meridie.quoꝝ quilibet habet duos collaterales. ⁊
sic sunt duodecim vēti qui his versibus ꝯtinentᷣ. Flant
subsolanus vulturn⁹ ⁊ eurus ab ortu. Atq́ die medio no
tus heret affricus austro. Circinus occasuz çephirusq́ fa
uoneus afflant. Sed veniūt aqlo boreas ⁊ choros ab ar/
cto. Choros ergo ē vētus quo flāte generantᷣ nubes ⁊ cō/
glomerātur sydera sic ꝙ per nubes occultantᷣ. Nota
ꝙ pol⁹ ē stella que semꝑ in eodē loco videtᷣ.sz hic pol⁹ po/
nitur ꝑ firmamento: tanq́ pars ꝑ toto ꝑ synodochen.
Nota ꝙ polus.i.celū dicitᷣ stare qn̄ ē obductū nimbo
sis ibribus:nō ꝙ stet:sz qꝛ mot⁹ ei⁹ tūc nobis nō apparet.
motū.n.celi nō ꝑcipim⁹ nisi ꝑ motū alicui⁹ stelle.cū autē
celū ē cooꝑtū obscuris nubib⁹:nulla stella videri potest.
Nota fz Huguitionē. Nimb⁹ ē nubiū dēsitas ex itē/
pestate orta.⁊ sic dicit Boeti⁹ hic nimbosis imbribus .i.
densis pluuijs.⁊ est rō.quia tenuis imber nō ipedit aspe
ctū astroꝝ. Nota ꝙ boreas dr̄ flare ab antro traicio.
qꝛ forte regio tracie est cauernosa de cui⁹ cauernis exit
ventus generat⁹ ex vaporib⁹ siccis i terra. Nota post/
q̄ pħia tersit oculos Boetij ⁊ eosdem a fletu lachrimaꝝ
cōspecuit:restitutus fuit pristino vigori. Unde oculi ipi⁹
Boetij vt ratio ⁊ intellectus obfuscati erant tenebris
ignorantie cum istis temporalib⁹ adhesit propter amis/
sionem rerum temporaliuz:diuersis fuit subiectus passi
onib⁹. Sed philosophia oculoꝝ caligīnē abiecit cuz ipi⁹
intellectum illuminauit:tenebras ignorantie fugando
⁊ lumine spirituali vt scientia illuminando.

Prosa tertia primi libri.

Aud aliter tristitie nebulis. Hic icipit tertia p̄sa p̄mi libri. i q̄ Boeti⁹ ōndit quō phiam cognue/rit. ꝛ diuidit̄. q̄ꝛ p̄ ōndit quō phiaz cognuit. ꝛ q̄li/ter de p̄ntia ei⁹ admirari cepit. ꝛ quō phia sibi rn̄dit. se/cūdo pbat phia p̄secutionē sapiētū a vulgarib⁹ nō eē no/uā. scda ibi. Nōne apō ve/teres. Dicit p̄. Haud p nō. aliter nebul̄ tristitie mee. dissolutis. i. fugatis p cōso/lationez phie. qm̄ sicut nu/bes dissoluūt̄ p flatum bo/ree. Sic ego Boeti⁹ hausi. i. respexi. celū. i. sursū. ꝛ re/cepi mentē. i. vigorem rō/nis. ad cognoscēdā faciē me/dicātis. i. medici. Itaq̄ꝫ. pro/ q̄. vbi. i. postq̄ꝫ. ego dedu/xi. i. cōuerti oculos. q̄ꝫ p ꝛ. ōfixi. i. stabiliui. ituitū. i. eā respexi nutricē meā phiaz. i cuius larib⁹. i. scolis. fue/rā obuersat⁹ ab adolescen/tia. i. a iuuentute mea. ꝛ i/quā. i. dixi. O magistra oī/uz v̄tutū. q̄d. i. pp q̄d. tu ve/nisti lapsa. i. p̄gressa. sup/no cardine. i. de celesti por/ta. i has solitudies. i. loca ō/serta. nr̄i exilij. i. nr̄e relega/tiōis. i. an nūq̄d. pp h̄ veni/sti. vt existēs rea. i. tāq̄ꝫ cul/pabilis mecum agiteris. i. manifesteris falsis crimi/natiōib⁹. Illa phia inq̄t. i. dixit. o alūne. i. p me nutri/te. an. i. vtrū te desererem qua. di. non. nec partirer. i. diuiderē tecū cōicato la/bore. idest diuiso labore. sarcinā. i. pond⁹. quā tu su/stulisti ob iuidiā mei nōis. i. rōne sapie. Atq̄ꝫ p certo. nō erat. fas. idest honestū. phie relinquere iter inno/cētis icomitatū. i. sine comite supple si ego te dereliquis/sez ego vererer. i. timerē meā criminationē. i. meā dam/nationez. ꝛ valde pħorrescere quasi aliq̄d nouū accide/rit. supple circa te. eniz pro q̄ꝛ. nū. i. nunq̄d. tu cēses. i. iu/dicas. p̄mū ipsaz sapiaz eē lacessitā. i. infestataz. pericu/lis. i. pturbationib⁹. apud improbos mores. i. male mori/geratos hoies q̄si dicat hoc nō ē nouū. Nota phia dr̄ medica. sicut eni medic⁹ morbo fugato sanitatez iducit: Sic phia ignorantia relegata vitaz vtriusq̄ꝫ seculi cōdo/nat. Nā habet̄ i li. de pomo Aristotelis. Qui phiaz iue/nerit vitā i vtroq̄ꝫ seculo iuenit. ꝛ alibi. Qui me iuenerit vitā iueniet. ꝛ hauriet salutē a dn̄o. Et iō dicit Boetius faciē medicātis. Notādū q̄ꝫ Boeti⁹ nō soluz deduxit oculos i phiaz. sed defixit i eā ituitū p q̄d innuit̄ q̄ꝫ q̄ vult pħari opꝫ se totū tradere phie p cōtinuū studiū ꝛ laborē. Nā sicut vna irūdo adueniēs nō facit verē. nec vna di/es calida facit estatez. sic nec vna speculatio pħica facit pħm. Nota q̄ꝫ tp̄s opportunū ad pħandū ē tp̄s adole/scētie qō innuēs Boeti⁹ dicit. cui⁹ laribus ab adolescētia

fuerā obuersatus. Nā etas hoīs assimilat̄ cere q̄ si nimis ē mollis vel dura nimis: formā sigilli nō recipit nec reti/net. si aūt ē tp̄ate mollis vl̄ dura figurā recipit ꝛ retinet Sic similiter etas nimis tenera. sicut ifantia nō recipit doctrinā pħicā. nec etas nimiuz dura sicut decrepitas. Sꝫ etas tēpata q̄lis ē adolescētia q̄ faciliter itelligit ꝛ itellecta memorie cōmen/dat. Nota p lares phie i/telligūt̄ diuerse secte pħo/ruz. sicut Aristotelis. ꝛ pla/tonis. q̄s Boeti⁹ ab adole/scētia fuit obuersat⁹. Et di/cit Huguitio q̄ꝫ obuersari idē ē q̄ꝫ ꝯuersari. Notā/dū q̄ꝫ phia dr̄ magistra oī/uz v̄tutū. q̄ꝛ oēs v̄tutes mo/rales docet vt patꝫ ex etbi/cis. ꝛ dico morales pp v̄tu/tes theologicales q̄ sūt fi/des. spes. ꝛ charitas. Et dr̄ pħia delapsa a supno car/dine. q̄ꝛ oīs sapia a dn̄o dō ē. Nā sicut scribit̄ i plogo libri de regimine pricipuz. Deꝰ ē q̄ diuitias sue sapie i/fluit animab⁹. i. studētib⁹ tribuit gr̄am cognoscendi cui nihil ē difficile ꝛ sine q̄ nihil ē possibile possideri. Nota vt postea patebit q̄ꝫ Boeti⁹ falsē criminaba/tur de hīs cōpositis ꝛ de i/pedimēto delatoris. ꝛ illō q̄ꝫ faciebat sapientia dice/bat̄ facere arte magica iō dicit ad phiaz. Nunq̄d ve/nisti vt tu mecuz rea falsis criminatiōibus agiteris. Nota phia tāgit tres ratio/nes pp̄ter quas nō debuit derelinq̄re Boetiū. Pria q̄ꝛ nutrix nō debet derelin/quere suū alūnū. secunda q̄ꝛ q̄ patit̄ pp aliū n̄ decꝫ vt ōserat̄ ab illo. tertia q̄ꝛ nō decet pħiaz derelinq̄re inocētē Boeti⁹ aūt fuit phie alūnus. i pe patiebat̄ iiurias pp phiaz. ꝛ fuit inocēs ꝗ ꝛc. Nota fm Huguitionem lacesso. i. cum desiderio lace/ro vel vexo. vel iniurijs affligo.

Nōne apō veteres q̄ꝫ. Hic pħia pbat p̄secutionez sa/piētū a vulgarib⁹ nō eē nouā. ꝛ h̄ p̄ pbat exēplis antiq̄s. scdō magis modernis. tertio ōndit q̄d sit faciēdū ꝯ isul/tus vulgariū. scda ibi. Et si nec. tertia ibi. Qui si qm̄ ꝯtra. Prīo dicit. Hn̄dixi q̄ꝫ p̄secutio sapientū a vulgarib⁹ ꝛ a malis nō ē noua. Nōne apō veteres an̄ etatez nr̄i Plato/nis. nos pħia. sepe certauim⁹ magnū certamē cū temeri/tate stulticie. i. cū stultis ꝛ temerarijs hoib⁹ eodēq̄ꝫ Pla/tone viuente magr̄ ei⁹ Socrates iiuste pmeruit victori/az mortis me sibi astāte: cui⁹ socratis. hereditatē. i. sciaz hereditarie relictā suis discipulis cū epicureū vulgus ꝛ stoicū ꝛ ceteri molirētur. i. laborarēt. ire raptū. i. rapere. vnusq̄sq̄ꝫ p sua pte ꝛ cū ipsi traherēt me pħiaz i ptē p̄ce/de me reclamantē. i. ꝯdicētē. q̄ꝫ p ꝛ. renitētē. ipsi discide/rūt vestē meā quā texuerā meis manibus. q̄ꝫ p ꝛ. arre/

Prosa tertia primi libri.

Aud aliter tristicie nebul' dissolutis hausi celū: ꝛ ad cognoscēdā medicā/tis faciē mētē recepi. Itaq̄ꝫ vbi in eā deduxi oculos ituitūq̄ꝫ defixi: respicio nutricē meā: in cui⁹ ab adolescētia larib⁹ obuersat⁹ fue/rā phiaz. Et quid iquā tu in has exilij nr̄i soli/tudines: O oiuz magistra virtutū supno car/dine delapsa venisti. an vt tu quoq̄ꝫ mecū rea falsis crimiatiōibus agiteris: P. An iquit illa te alūne ōsererē: nec sarcinā quā mei nois ob iuidiā sustulisti. coicato tecū labore partirer: Atqui phie fas nō erat icomitatuz relinquere iter innocētis. meā criminatiōez vererer: ꝛ q̄si nouū aliq̄d acciderit pħorrescerē. Nū. n. pri/mum censes apud improbos mores lacessi/tā periculis esse sapientiam: Nonne apō veteres quoq̄ꝫ ante nostri Platonis etatem magnum sepe certamen cum stulticie temeri/tate certauimus: Eodemq̄ꝫ superstite prece/ptor eius Socrates iiuste victoriā mortis me astāte pmeruit. Cui⁹ hereditatē cū deinceps epicureū vulg⁹ ac stoicū ceteriq̄ꝫ p sua quisq̄ꝫ pte raptū ire molirēt: meq̄ꝫ reclamātē renitētē q̄ꝫ velut i ptē pdetraherēt: vestē quā meis te/xuerā manib⁹ disciderūt: arreptisq̄ꝫ ab ea pā/nicul' totā me sibi cessisse credētes abiere. In qb⁹ qm̄ q̄dā nr̄i habit⁹ vestigia videbātur: me

ptis.i. ablatis pāniculis abierūt credētes me totam sibi cessisse. ⁊ q2 in istis videbant̄.i.apparuerūt quedā vestigia nr̄i habit⁹.i.prudētie.ip̄rudētia vulgariū. rata.i. opinata. ipsos meos eē familiares.i. meos discipulos rōne sapie.puertit nōnullos eoꝝ.i.aliquos errore.i. pſecutiōe. ꝓphāe multitudinis.i. i docti vulgi.sicut vulgares solēt peruertere doctos. ℂ Nota ꝙ añ tps Platonis m̄lti sapientes persecuti fuerūt a vulgarib⁹. ⁊ tpe Platonis socrates magister eius interyt ꝓpter suam sapientiaꝫ. Nā ip̄e cognouit sua sapīa eē vnū deū: alios aūt colētes plures deos redarguit qd̄ pcipiēs dux atheniēsiū noīe Anet⁹ coegit ip̄m bibere venenuꝫ i noīe vni⁹ dei ⁊ nibil sibi nocuit. Postea coegit ip̄ꝫ bibere venenū i noīe pluriū deoꝝ ⁊ interyt.

os esse familiares imprudentia rata: nonnullos eoruꝫ propbane multitudinis errore peruertit. Qz si nec anaxagore fugam: nec Socratis venenum: nec Zenonis tormenta: quoniam sunt peregrina nouisti: ac camos: ac senecas: ac soranos: quorū nec peruetusta nec icelebris memoria ē: scire potuisti. Quos nibil aliud in cladem detraxit nisi ꝙ nostris moribus instituti: studijs ip̄roboꝝ dissimillimi videbantur. Jta ꝙ nibil est ꝙ admireris: si in boc vite salo circunflātibus agitemur ꝓcellis: qb⁹

ℂ Nota.mortuo Socrate discipuli sui q sciaꝫ Socratis tāq̄ bereditariā sibi vendicabāt iceperūt dissētire.in q̄ magr̄ eoꝝ Socrates posuisset sūmū bonū. quidā.n.eoꝝ discipuloꝝ dicti epicuri dicebāt ip̄ꝫ posuisse sūmū bonū i uoluptatib⁹. Aly sicut stoici dicebāt ꝙ i v̄tutib⁹. ⁊ glibꝫ eoꝝ ꝓ defēsione sue opiniōis rapuit auctoritates pꝭie. ipsas extorte exponēdo. ꝑꝑ qd̄ pꝭia dicit illud reclamasse. ⁊ sic male exponēdo sciderūt vestes pꝭie ⁊ pticlas abstulerūt. ⁊ q̄uis non eēnt veri pꝭi. q2 tñ videbantur esse multi eorum a vulgaribus occisi sunt.

ℂ Qz si nec Anaxagore fugā. Dic pꝭia ꝓbat pſecutiōeꝫ Sapiētū exēplis magis modernis.dicēs. O Boeti si nō nouisti fugā Anaxagore.nec venenū Socratis. Nec tormēta çenonis qm̄ ista sūt peregrina.i.extranea ⁊ aliena. cū tu potuisti scire cāios.i.pſecutionē cany.ac Senecas ac Soranos.i.seq̄ces sorani q̄rū memoria nō ē ꝑuetusta.i. valde antiq̄.nec icelebris.i.nō sine glīa.qs viros.nibil aliud detraxit i cladē.i.i morte.nisi ꝙ istituti.i.informati nr̄is morib⁹ ipsi videbāt dissimilimi studys ip̄roboꝝ.ita ꝙ nibil ē.i.nō ē cā.ꝙ tu admirere.i. debeas admirari si i boc salo vite.i.amaritudīe.nos sapiētes agitemur.i.vexemur. ꝓcellis.i.aduersitatib⁹ maloꝝ.circūflātib⁹.qb⁹ nobis sapiētib⁹ maxime ꝓpositū ē.i.itētio displicere pessimis. q̄rū maloꝝ ⁊ si sit numerosus exercit⁹ tñ ē spnēdus qm̄ nullo duce supple rōnis regit̄. s3 tm̄ rapitur errore limphante.i.pcipitāte eos ad moduꝫ limphe. temere.i.stulte.ac passiꝫ.i. vbiqꝫ. ℂ Nota ꝙ Anaxagoras stulticiā boiuꝫ solē ꝓ deo colentiū rep̄bēdit.dicēs soleꝫ nō eē deū s3 lāpadē ardētē. ꝑꝑ qd̄ reus iudicat̄ē. ⁊ i fugā ꝯpulsus.ꝗ dicit pbilosophia Anaxagore fugam.

ℂ Nota.dicit Socratis venenū de q̄ dictū ē supra q̄ veneno iteryt. Silr̄ çeno multa tormēta rōe sue sapie sustinuit. Nota ꝙ cani⁹ Seneca Soran⁹ fuerūt nobiles romani ⁊ morib⁹ pꝭie istructi ꝑꝑ qd̄ iterierūt. Vñ Cany dicebātur mutatores a magr̄o suo canio. Silr̄ Sorany dicunt̄ a Sorano q fuit poeta ⁊ ei⁹ seq̄ces ab eo ꝯdēnant̄.

ℂ Nota de Seneca dicit Boeti⁹ i de disciplina scolariū ꝙ Nero familiarē suū pceptorēq̄ Senecā ad eligende mortis arbitriū coegit. Nota ꝙ sapiētes dissimiles sunt studijs ip̄roboꝝ. q2 dicit Seneca i lib. de amicitia. dispares mores disparia seq̄ut̄ studia. q̄rū dissimilitudo dissoluit amiciciā nec vnq̄ ip̄robi pbis. nec pbi iprobis amici eē possūt nō ob aliam causam nisi quia tanta est inter ipsos distantia quanta eē pōt studiorum maloꝝ.ūq̄ moꝝ distātia. ℂ Nota ꝙ ꝓpositū sapiētū ē displicere pessimis. ga dicit Seneca i de remedys fortuitoꝝ. Malis displicere laudabile est. ⁊ alibi virt⁹ sese diligit aspnaturq̄ malū. Et poeta

boc maxīe ꝓpositū ē pessimis displicere. Quoꝝ q̄dē tametsi innumerosus exercit⁹: spnēd⁹ tñ est: qm̄ nullo duce regit̄: sed errore tm̄ temere ac passiꝫ limphante rapiatur. Qui si quando contra nos aciem struens valentior incubuerit: nostra quidem dux copias suas in arcem contrabit. Jlli vero circa diripiendas inutiles sarcinulas occupātur. At nos desuper irridemus vilissima rerum queq̄ rapientes: securi totius furiosi tumultus: eoq̄ꝫ vallo muniti: quo grassāti stulticie aspirare pbas ñ sit.

Opto placere bonis prauis odiosus beri. ℂ Nota ꝙ dic exercitū maloꝝ eē inumerosū.q2 s3 Salomonē. Stultoꝝ ifinit⁹ ē numer⁹. ⁊ puerū difficiliter corrigūt̄. ℂ Nota ꝙ mali nō regūt̄ duce rōnis.q2 rō depcat̄ ad optima mali aūt opant̄ pessima. Ducūt̄.n.errore sēsualitatis vitā bestialē.ꝓseq̄ntes de qb⁹ d̄r i lib. etbi. Quidā sūt bomines vitā pecudū eligētes siles sardanapalo. Et g̃ dicit pꝭia ꝙ tales sūt timēdi.q2 ex q̄ regūt̄ ꝑ rōnē tūc eoꝝ fatuitas faciliter dissipatur.

ℂ Qui si qñ ꝯ nos. Dic pꝭia ōndit qd sit faciēdū ꝯ isultus maloꝝ dicēs. Si exercit⁹ maloꝝ icubuerit.i.istiterit struēs.i.faciēs aciē.i bellū.ꝯtra nos sapiētes. q̄dē ꝓ certo.nr̄a dux.i.rō.ꝯtrabit.i.colligit.copias.i.scias.⁊ v̄tutes cupiosas.i arcē.i.i altitudinē speculatiōis celestiū. vero ꝓ sed illi mali occupant̄ circa dirīpiēdas.i.auferēdas iutiles sarcinulas.i.diuitias corpales.q̄ sarcina. ⁊ pond⁹ corpis sūt iutile aīaꝫ submergētes.at nos sapiētes i contēplatiōe celestiū ꝯstituti irridemus malos queq̄ vilissima rerū nos securi existētes toti⁹ furiosi tumltus.i.ꝯtra furiosū tumultū maloꝝ.ūq̄ꝫ ꝓ et sup. nos sum⁹ muniti. eo vallo.i.munimine. q̄ ñ sit fas aspirare.i.accedere stulticie grassanti.i.ipugnāti nos. ℂ Notādū. Boeti⁹ bic nostrā rōnē appellat ducē. vnde rō diffinit̄ sic. Est bitus dirigēs oēꝫ actōeꝫ būanā i vltimū ⁊ optimū finē. ℂ Jtem nota ꝑ arcē ip̄e itelligit altitudinē speculatiōis celestiū. ⁊ adbāc ducit nos rō. Et b̄ ē vltimū bonū būane vite. qd̄ null⁹ auferre pōt. ℂ Nota. copie i b̄ loco dicūt̄ appetit⁹ sēsitiui. ⁊ dicūt̄ copie q̄si cupie. q2 cupiūt res aliq̄ñ ꝯtra rōnē. ⁊ tales copias dꝫ regere rō. ⁊ dꝫ se munire vallo bumilitatis ⁊ paciētie. ⁊ tūc oēs ipugnatiōes aduersitates ⁊ miserias equanimiter sustinebit. ⁊ tēptatōes ⁊ delectatiōes noxias q̄s suggerit dyabol⁹. ⁊ caro ipellit. ⁊ mūd⁹ ꝯmouet nō timebit. Dec marquard⁹. ℂ Jtem nota ille merito ē derided⁹ q maiori ⁊ meliori bono dimisso eligit ⁊ occupat̄ circa bona viliora. s3 sapiētes eligūt bona aīe q̄ sūt maxīe bona ꝑ etbi. Et vulgares eligūt bona tpalia

Seneca mo[…]

Causa mortis Socratis

Sardanapalus

Diffinitio ro[…]

Copie

Marquardus

Anaxa[goras] […]

q̄ dicit̄ vilissima rex: q̄r ipediūt hoīes i cognitōe summi boi. ℭ Notā. arx arcis ē altū edificiū i q̄ hostes pugnāt. Hic āt accipit̄ p ɔtēplatōe celestiū ꝛ spe futurox bono rū. nā p hec duo sapiētes oēs aduersitatē malox supant ꝛ circa ɔtēplatiōnē diuinox tota itētio sapiētis versat̄. Vn̄ Boeti⁹ i tractatu de sūmo bono dicit. Phus maxi me delectat̄ in pmo pncipio ꝛ i ɔtēplatiōe sū̄ me bonitatis. ꝛ hec sola ē recta delectatio. hec eni ē vita phox sine q̄ nemo vi uit vita recta. ℭ Nota de h̄ noie vallū dicit grecista. Est val lus pal⁹ circa ca strū pacut⁹. Ne xio palorū sed mur⁹ sit tibi val lū. ℭ Nota as pirare fm̄ Hu guitionē ē anhelare conari vel deuenire. Itē fz eū grassor grassaris per. g. i. iuadere vel crudeliter ipugnare.

ℭ Metrū quartū primi libri.

Quisquis cōposito se-
renus euo:
Fatū sub pedib⁹ egit
superbum:
Fortunāq₃ tuēs vtrāq₃ rectus
Inuictū potuit tenere vultū:
Nō illū rabies mineq₃ ponti:
Versū fūditus agitātis estū:
Nec ruptis quotiēs vag⁹ camis
Torq̄t fumificos vesē ignes.
Haud celsas soliti ferire turres

ℭ Metrū quartū primi libri.

Quisq̄s ɔposito seren⁹ euo. Hic icipit q̄rtū metx hui⁹ pmi. q̄d vocat̄ metx valēticū ab iuentore ꝛ ɔstat ex spōdeo dactilo ꝛ trib⁹ trocheis. Vn̄ pōt dici metrū trochaicū a pede pdn̄ante. In h̄ metro phia oñdit. q̄liter hō ōbeat se hēre. vt psecutōes iprobox n̄ p ualeāt ɔ ip̄z. ꝛ h̄ p ɔclarat q̄busdā silib⁹. Scdo exclamat ɔ timētes tyrānos. scda ibi. Quit tm̄ mihi dic p. Quicūq₃ hō seren⁹. i. clar⁹ ṽtute. ɔposito euo. i. ordiata vita egit. i. calcauit. sub pedib⁹ supbū fatū. i. euētū rex tpaliū. ꝛ q̄cū q₃ tuēs. i. respiciēs. vtrāq₃ fortunā. i. psperā ꝛ aduersā. re ct⁹. i. nō flex⁹ potuit tenere vultū. i. aiū inuictū ita q̄ non vincat̄ psperitate se extollēdo nec aduersitate deprimen do. illū hoīez nō mouebit. i. turbabit. rabies pōti. i. iunda tio maris agitātis. i. mouētis. fūditus. i. a fūdo. estū ver sū. i. ebulitionē versā. q̄r i ebulitiōe maris aqua vertitur p fluxū ꝛ refluxū qua. di. Impet⁹ maris faciēs ebulitōez nō nocebit illi hoi q̄ nō extollit̄ i psperis. nec deprimit̄ in aduersis nec tali hoi nocebit ignis vesevi mōtis. q̄tiēs ille mōs torquet. i. emittet. ignes fumificos ruptis cami nis. i. cauernis suis. quasi dicat. nec tali homini nocebit vagus veseus suis ignib⁹. nec illū hoiem mouebit via ar dētis fulminis. soliti. idest consueti. ferire celsas turres. ℭ Nota. phia tria tāgit q̄ nō nocēt hoi q̄ cōstās ē i vtra q₃ fortuna. Primū ē rabies maris p quā designāt̄ luxu riosi. sicut eni mare sole ꝛ motu suo icalescit ꝛ fetet. sic lu xuriosi ɔcupiscētia sua iardescūt ꝛ pacta libidine fetēt. de quib⁹ dicit scriptura. Perierūt iumēta i stercore suo. tales luxuriosi nō nocebūt hoi ɔstanti i vtraq₃ fortuna. Scdz q̄d tāgit ē ignis vesevi mōtis p quē designātur aua ri ꝛ inuidi. sicut eni ignis vesevi montis semp ardet. ita auari ardēt i cōcupiscētiā bonox exteriox. ꝛ sicut ignis eructuās q̄nq₃ ɔsumit loca vicina: sic iuidi q̄nq₃ nocent verbis si nō pn̄t factis. ꝛ tales iuidi nō nocebūt hoi ɔstā ti. Tertiū q̄d tāgit ē ictus fulminis p quē itelligunt̄ sup bi. sicut eni fulmē generatur in alto. sic supbi alte se ex tollūt ꝛ mirabile videt̄ de supbis q̄ cū alijs hoibus hita re nolūt ꝛ tm̄ ad celū volare nō possūt. tales supbi nō no cebūt hoi ɔstāti. Alij per rabiē maris intelligūt iuidos per ignē iratos. per fulmē supbos vt dictū ē. Alij p mare q̄d est sonorosū intelligūt auariciā. per ignē penā corpis. p fulmē rerū ablatiōnē. ℭ Nota vesev⁹ est mōs italie i trinsec⁹ ardēs qui q̄nq₃ ruptis cauernis emittit ignē qui loca vicina ɔsumit. ℭ Nota circa h̄ q̄ dicit serenus euo Seneca dicit. Talis ē aīus sapiētis qualis est mūdus su perluminatus talis aūt mūd⁹ semp est seren⁹ ꝛ sic aīus sapiē tis i vtraq₃ for tuna semp ē se ren⁹. Vn̄ Aris. in ethi. dic. Sa piens bene scit ferre fortunas. q̄r se hēt sicut tetragonum si ne vituperio.

Ardēs via fulminis mouebit.
Quid tātū mihi seuos tyrānos
Mirantur sine virib⁹ furētes:
Nec speres aliq̄d nec extimescas:
Exarmaueris ipotentis iram.
At q̄sq̄s trepid⁹ pauet vl' optat
Q2 nō sit stabilis: suiq₃ iuris:
Abiecit clypeū: locoq₃ mot⁹
Nectit q̄ valeat trahi cathenā.

ℭ Prosa quarta primi libri.

Entis ne iquit hec: at
q₃ aio illabuntur tuo:

ℭ Quid tātū miseri seuos ty rānos. Hic phi losophia excla mat ɔtra timē tes tyrānos dicēs. Quid. i. quare. miseri hoies mirātur ti mēdo seuos tyrānos furētes sine viribus qua. di. tyrāni sunt ipotētes. q̄r nō preualēt nisi inq̄tū homo se subie cit eis. ꝛ addit. Nec speres aliquid de bonis tpalib⁹. nec times eos de aduersitatib⁹ tunc tu exarmaueris. i. debi litaueris. irā ipotentis tyrāni. sed quicūq₃ homo trepi dus pauet timore malox tpalium. vel optat bona tem poralia talis non est stabilis: ꝛ sui iuris. i. proprie liberta tis. ipse abiecit clypeū securitatis. ꝛ motus a loco stabili tatis. ipse nectit. i. ɔponit cathenā affectionū. qua valeat trahi ad tristiciā ꝛ dolorē mētis. ℭ Nota. potestas terre na ad nihil se extēdit nisi ad largiēdū bona tpalia. vel ad auferēdū ea ꝛ iō nullus subiacet terrene potestati ni si q̄ sperat talia bona. vel timet eox ablatiōez. q̄ aūt nec timet nec speret ipse ē oino supra vel extra terrenā pote statē. ꝛ per cōsequēs terrena potestas sibi nec proficere nec obesse pōt. ppter q̄d phia exclamat cōtra illos tāq₃ miseros qui spe bonox tpaliū vel timore ablatiōis eorū subyciūt se terrenis potestatib⁹. dicēs. Quid tantū mi seri. ℭ Nota circa illō quisq̄s trepid⁹ ꝛc. Seneca dicit in libro de virtutib⁹ cardinalibus. Magnanimitas si insit animo tuo cū magna fiducia viues itrepidus ꝛ alacer. magni animi est nō vacillare. sed cōstare ꝛ fin̄ē vite itre pide expectare. si magnanim⁹ es nūq₃ iudicabis tibi con tumeliā inferri ab inimico. sed dices nihil mihi nocuit: sed aiū nocēdi habuit. ℭ Nota tyrānus quōdā dice bat̄ quidā rex fortis. ꝛ dicebat̄ a tyro. i. fortitudine seu illud nomen est causa appropriata principantibus pessi mis. ꝛ dicuntur a tyro. i. ab angustia quam inferunt suis subditis. ℭ Nota clypeus sumitur hic pro rōne hoīs. q̄r sicut clypeus defendit nos ne ledamur a telis ꝛ a simili bus: ita ratio hoīs tuetur eum: ꝛ puidet sibi ne offēdat̄.

ℭ Prosa quarta primi libri

Entis ne iquit hec. Hic incipit prosa quarta in qua phia primo iquirit Boetiū super attētionē predictox ꝛ hortat̄ ip̄z ad sui morbi reuelatio nē. scdo Boeti⁹ reuelat morbū suū ibi. Tū ego. Primo dicit. O Boeti nunq̄d sētis. i. itelligis. ea q̄ dicta sūt atq₃ illabunt̄. i. ipmunt̄. aīo tuo. ꝛ subiungit grecū q̄d i la tino valet. Es ne asinus ad lyrā. q̄d fles quid manas. i. fluis lachrymis. ꝛ subiūgit grecū q̄d tātū valz. Cōfiteare

mihi ne abscōdas si expectas operā.i.diligētiā medicāt̄l oȝ vt detegas.i.manifestes vuln⁹ tuū. ℭ Nota ꝗ puerbiū erat apud grecos cū aliqs audiuit vba alicui⁹ ⁊ non aduertit nec curauit itellectū vboꝝ. illi dicebat̄. Es ne asin⁹ ad lirā.facis.n.sicut asin⁹ posit⁹ circa lirā.audit sonū lire.ſʒ nō ꝑcipit melodiā.nec ꝓportionē sonoꝝ itelligit nec delectatur i ea. Sic aliquis audiēs verba ⁊ nō curās itellectū eoꝝ dicit̄ eē asin⁹ ad lirā. ℭ Nota ſi qs voluerit sanari oȝ morbū vel vuln⁹ suū detegere ⁊ manifestare. Uñ Seneca.3.dic̄ epla Nemo ꝑ se satis vȝ vt emergat ſʒ oȝ vt manum porrigat.⁊ ali⁹ ipȝ extrahat. tēni morbi ad sanitatē iclinant cum ex abdito erūpūt ⁊ viȝ suam proferunt. ℭ Tū ego collecto i vires aio Hic Boeti⁹ reuelat morbū ⁊ dolorē suum ⁊ ꝑmo oñdit se eē ꝑturbatum ex his q̄ iniuriose

ꝑ tāto. q2 licȝ Boeti⁹ eēt diuersis officiys ⁊ negocys occupat⁹.tñ nulli eoꝝ tā certis tꝑib⁹. tā certa itētiōe vacabat sicut studio i libꝛis phicis qs in certo loco repositos hūit. ℭ Nota.phia tractat de reb⁹ diuinis ⁊ hūanis. Uñ Seneca.3i. Nō pōt vtus ꝑfecta eē nec eq̄lis tenoꝛ vite ſi ne phia ꝑ quā dina ⁊ hūana cog̃scūt̄.q̄ ſi te occupas incipis eē deoꝝ socius.⁊ alibi dr̄. O lucille scio neminē beneviuere posse ⁊ tolerabiliter sine studio phie ga sine studio philosophie anim⁹ egere ē. ℭ Nota Boeti⁹ studuit in nāli phia.pp ħ dicit. Cū tecū nāe secreta rimarer. Studuit ēt i phia morali q̄ dicit. Cuȝ mores nostros. Studuit etiā i astrologia pp ħ dicit. Cuȝ mihi syderū vias radio describeres ℭ Ubi nota radi⁹ ē virga geometralis q̄ geometri dscribūt figuras i puluere supposito. ℭ Nota ꝗ vita hūana ⁊ mores

expers es lire:' alias Es ne asinus ad lirā:' Quid fles:' qd lachrymis manas:' Confiteare mihi ⁊ ne occltes mala tua. Si operā medicātis expectas: oȝ vt vuln⁹ detegas tuū. B. Tuȝ ego collecto i vires aio. An ne adbuc eges admonitiōe: nec ꝑ se satis eminet fortune i nos seuientis aspitas:' Nihil ne te ipsa facies loci mouet:' Heccine ē bibliotheca quā certissimā tibi sedē i nr̄is larib⁹ ipsa delegeras:' in qua mecū sepe residens de hūanaꝝ diuinarūq3 reꝝ sciētia disserebas. Talis hitus talisq3 vult⁹ erat: cū tecuȝ nature secreta rimarer:' cū mihi syderuȝ vias radio describeres:' cū mores nr̄os totiusq3 vite rōnē ad celestis oꝛdinis exēplar formares:' Heccie ꝑmia referim⁹

tibi obsequētes:' Atq tu hāc sniāȝ Platōis oꝛe sāxisti: btās foꝛe respublicas ſi eas vel studiosi sapie regerēt: vl' earuȝ rectoꝛes studere sapie ꝯtigisset. Tu eiusdē viri oꝛe: hāc sapientib⁹ capessunde reipublice necessariā causā eē monuisti: ne i pꝛobis flagitiosisq3 ciuib⁹ vꝛbiuȝ relicta gubernacula: pesteȝ bonis ac ꝑnicīē iferrēt. Hanc igit̄ auctoꝛitatē secut⁹: qō a te inter secreta ocia didicerā: trāsferre i actū publice administratiōis optaui. Tu mihi ⁊ q te sapiētiū mētib⁹ inseruit de⁹ cōscy estis: nullū me ad magistratuȝ nisi cōe bonoꝝ oiuȝ studiū dtulisse. Inde cū ipꝛobis graues i exoꝛabilesq3 discōdie fuere: ⁊ qō ꝯscie libtas hȝ. ꝑ tuēdo iure spreta potētū sēp fuit offēsio.

agebāt̄ circa ipȝ.scđo ex his q̄ generaliter vidit in alys. ibi. Uidere aūt videoꝛ. Primo oñdit se ꝑturbatū ex sui exily relegatōe. Scđo ex meritoꝝ suorum frustratione. Tertio ex iiusta sui ꝯdēnatiōe. Quarto ex fame sue lesione.scđa ibi. Quotiēs ego.tertia ibi. Quib⁹ aūt.q̄rta ibi. At uero hic. Adbuc diuidit̄.p̄io facit qō dictū ē.scđo rñdet obiectōi ibi. Atqui tu.dicit ꝑ sic. Tū.i.tūc.ego Boetius collecto aio i vires.i.resumptis virib⁹ animi.supple dixi.an ne satis eminet.i.apparet.asperitas fortune seuientis i nos.i.ꝯ nos. nūqd adbuc eges admōitōe.i.ðclaratōe.nūqd facies.i.dispositio h⁹ loci.s. carceris mouet te. ℭ Heccine.i.nūqd hec est bibliotheca.i.loc⁹ study queȝ habui i p̄ria.quā tu phia delegeras.i.elegisti tibi certissimā sedē i nr̄is larib⁹ q̄ bibliotheca.tūc mecū residēs.i. moras vl' sedēs disserebas.i.disputabas.đ sciētia reꝝ dinaꝝ ⁊ humanaꝝ.nūqd erat mihi tūc talis hitus.supple vilis.⁊ talis vult⁹ tristis.cū ego rimarer.i.iuestigarē.tecū secreta nāe.cū describeres mihi vias sydeꝝ.i.cursus stellaꝝ radio.i.virga geometrali.cū tu formares.i.formare docuisti.mores nr̄os.i.moꝛes boiuȝ.⁊ rōnē.i.dispositōeȝ. toti⁹ vite ad exēplar.i.similitudinē celestis oꝛdinis.sunt ne ista ꝑmia q̄ referim⁹.i.repoꝛtam⁹.tibi obsequentes.i. fuiētes. ℭ Nota ꝗ bibliotheca ē loc⁹ vbi reponūt̄ libri. ⁊ dr̄ a biblo.i.liuco i q̄ antiq scribebāt libꝛos. talē bibliothecā hūit Boeti⁹ rome.marmoꝛeis lapidib⁹ politā.in q̄ studuit de reb⁹ diuinis ⁊ hūanis. ℭ Nota. Boetius dicit phiaȝ sibi elegisse certissimā sedē in bibliotheca ħ dicit

boiuȝ debēt formari ad silr̄udinē celestis oꝛdinis. sicut cni spere iferioꝛes planetaꝝ obediūt spere suꝑioꝛi.⁊ regūt motu firmamēti.sic virt⁹ nr̄a sēsibil' oȝ obedire vtuti rōnali ⁊ regi ab ipa.turpe.n.ē abycere regimē suꝑioꝛ ⁊ iduere regimē iferioꝛ.qō nob cōmūe ē cū bestys.sic dic̄ Albert⁹ sup tertio de aīa. Nota ex ꝗ Boeti⁹ rōe sue sapie i miseriā fuit posit⁹.ideo dicit ad phiaȝ.sunt ne hēc premia que nos referimus obsequentes tibi.

ℭ Atq tu hāc sniaȝ. Hic Boeti⁹ rñdet obiectōi.possȝ.n. phia sibi obycere dicēdo q̄le ꝑmiū dbuisti repoꝛtare cū tu ñ studuisti pp cōe bonū ſʒ pp vanā gloriā ⁊ pp ꝓpriā vtilitatē.cui obiectiōi rñdet Boeti⁹.d. O phia tu sāxisti. .i.ꝯfirmasti hāc sniaȝ oꝛe Platonis. beatas respublicas foꝛe si eas sapientes regerent. vel si rectores eaꝝ ꝯtigissȝ studere sapie.⁊ cōfirmasti oꝛe eiusdē platonis necessariuȝ eē reipublice ꝗ a sapiētib⁹ regerēt̄.ne gubernacula.i. regimina cōmissa ipꝛobis.ꝗ.id est ⁊ flagitiosis ciuibus vꝛbiū iferrēt pestē.ac.i.etiā ꝑniciē.i.damnū bōis ho b⁹. igit̄ ego secut⁹ hāc auctoꝛitatē.i.sniaȝ.qō ego didiceraȝ a te phia iter secreta ocia ego optaui.i.curaui.trāsferre.i. deducere.i actū.i.i op⁹.publice administratiōis.i.cōmunis vtilitatis.tu phia ⁊ de⁹ q̄ iseruit.i.ifudit te mentibus sapiētū estis mihi cōscy.i.testes.nullū studiuȝ me detulisse ad magistratuȝ nisi cōmune studiuȝ bonoꝝ.q̄si diceret nihil mouit me ad magistratuȝ gerēduȝ nisi cois vtilitas.inde.i.ꝓpter ħ.erant mihi graues.i.difficiles.ꝗ.i. et.inexoꝛabiles.i.iexplicabiles discoꝛdie cū impꝛobis

ꝛ semꝑ fuit mihi spreta offensio potētū ꝑ tuēdo iure.i.ꝑ iusticia defēdēda.qđ h3 libertas ꝯsciētie.i. libera ꝯsciētia.s.nullū timere ꝑ tuēdo iure. ¶ Nota ꝫ Platonem. btā est respublica cuiꝰ dn̄s pħus est.ꝛ vbe genti cuiꝰ dn̄s puer ē.ꝛ roabiliter.q2 pħia ꝛ sapiā vitā disponit.actiões regit.agēda ꝛ omittēda demōstrat. Vn̄ Seneca.16. epl'a dicit. Si vis oīa tibi subycere subyce te rōni. Multos enim rexeris si rō te rexerit. Et Aristoteles i pheomio methaphisice. Sapiētis ē regere ꝛ ordinare.ex qbus patet ꝙ regimē reipulice spectat ad sapiētes.pro tāto dicit Tullius i principio sue rhetorice. ad rēpublicam plurima ptinēt cōmoda:si moderatrix ꝛ regulatrix oīū rex ꝑstō ē sapiētia.

Quotiēs ego Conigastum in ibecillis cuiusq3 fortunas ipetū faciētē obuiꝰ excepi. Quotiens Triguillā regie ꝑpositum domꝰ ab icepta ꝑpetrataq3 iam prorsus iniuria deieci. Quotiens miseros quos ifinitis calūnijs ipunita barbaroꝝ semper auaricia vexabat:obiecta piculis auctē ptexi. Nūq3 me a iure ad iniuriam quisq3 detraxit. Prouincialium fortunas:tū priuatis rapinis:tū publicis vectigalibꝰ pessundari:nō aliter q̄ q patiebantur idolui. Cum acerbe famis tpe grauis atq3 iexplicabilis idicta coemptio ꝑfligatura inopia cāpaniā ꝑuinciā videret:certamē aduersū ꝑfectū ꝑtorij cōmūis cōmodi rōne suscepi:rege cognoscēte ꝯtēdi:ꝛ ne coemptio exigeret euici. Paulinū cōsularē virū cuiꝰ opes palatini canes iā spe atq3 ambitione deuorassēt:ab ipis hyātum faucibꝰ traxi. Ne albinū ꝯsularē virū ꝑiudicate accusatiōis pena corriꝑet:odijs me cypriāi delatoris opposui. Satis ne i me magnas vi

¶ Nota ꝙ studiosi sapie dicūt illi q iam ꝑ studiū adepti sūt sapiā. Illi āt dicūt studere sapie qui adhuc studēdo acquirūt sapiā. ¶ Nota ꝙ Boetiꝰ studiū vocat secretū ociū.q2 i studio hō ociatur ab exteriori occupatiōe.d quo ocio siue qete loquit Seneca.57.epl'a dicēs. Nil'a placida ē qes nisi quā rō cōpōit.ꝛ illa vera ē trāqllitas i qua mēs bōa explicat. ¶ Nota ꝙ deꝰ imitit sapiā mētibꝰ sapiētū. H scribit i ꝑlogo de regimie pncipū. deꝰ ē q diuitias sue sapie influit i aīas sapientum. ¶ Nota ꝙ libertas ꝯscie h3 nullū metuere.q2 dic. Macrobiꝰ. H h3 libera conscia ꝑpropium qđ si quis possideat nullum potentem metuat. Itē Seneca li.4. Sapiens ex libero arbitrio nihil timet ibecillitatē hōis:q2 securitatē dei h3. Et seneca de q̄tuor vtutibꝰ cardinalibꝰ dicit. vt iustꝰ sis nō sufficit ꝙ inocēs sis sed vt inocētes ab iniuria fues. Et idē. Justicia ē viculū dine ꝛ hūane societatis. ¶ Quotiēs ego conigastū. Hic Boe. ōndit se ꝑturbatū ex meritoꝝ frustratōe suoꝝ.ꝛ ꝑ tāgit merita ꝛ beneficia alijs exibita.scđo tāgit frustratiōes eoꝝ ibi. Sed eē. Prima i septē ptes ꝫ ꝙ recitat septē bn̄ficia que patebūt. Primo dicit. Ego Boetiꝰ multotiēs ipm̄ conigastū qui fuit officialis regis Theodorici obuiꝰ.i.cōtrariꝰ excepi.i. ipediui.ipm̄ faciētē ipetū.i.isultū cōtra fortunas.i. cōtra bona fortune.cuiusq3 hōis ibecillis.i.i potentis resistere. Tūc ponit fm̄ bn̄ficiū.dicēs. Quotiēs ego deieci.i. auerti.triguillā sic dictū ꝑpositū regie domus.i.regalis aule. ego ipm̄ deieci ab incepta. ꝗ.i. ꝑpetrata iiuria ipsis pauperibꝰ. Tūc subiūgit tertiū bn̄ficiū dicēs. Quotiens ego ptexi miseros.i.pauperes.qs auaricia barbaroꝝ.i.crudeliū hōium ipunita.i.icastigata. vexabat ifinitis calūnijs.i.miserijs.illos ego ꝑtexi auctoritate mea obiecta.i. exposita.piculis.i.dānis. Nunq3 quisq3.i.aliqs.detraxit me.i.deflexit.a iure ad iniuriā. ¶ Nota ꝙ Conigastꝰ fuit qdā nobilis familiaris regis Theodorici q suus officialis fuit ꝛ totus tyrānus q plures hōies iuasit ipotētes scz sua ipis auferēdo quē Boetiꝰ sibi ꝯtrariꝰ a suo ipetu iiurioso auertit.talis etiā erat triguilla ꝑpositus aule regie. ¶ Nota ꝫ Huguitionē ꝙ barbarꝰ idē ē ꝙ crudel'.icultus ꝛ stolidꝰ.ꝛ ē nomē crudelitatis. Vn̄ oli oēs ac vniuerse gētes dicte sūt barbare pter grecos ꝛ latinos. Et barbaria dr̄ quedā terra iuxta greciā sita ꝑpter crudelitatis excellētiā. ¶ Nota Boetiꝰ dicit. Nūq3 a iure ad iniuriā ꝛ h3 debz glosari sic.ego nec sū retractꝰ a iure amore nec odio nec timore nec ꝑprio cōmodo q oīa solēt ipedire vex iudicium.vn̄ dicit laborintꝰ. Quem nūmꝰ ꝑsona preces de tramite recte Non diuertūt: Judex syderea laude ferit. ¶ Prouincialium fortunas. Hic Boetiꝰ ponit quartū bn̄ficiū.dicēs. Ego idolui sicut illi qui patiebant fortunas.i.bona fortūe.ꝑuincialiū.i.illoꝝ hōiū.qui tū.i.aliqn̄ pessūdari.i.subyci.priuatis rapinis.i.occultis.tū.i.aliqn̄ publicis vectigalibꝰ.i.tributis qua.di.cū ꝑuinciales nūc spoliaret.nūc i tributis bōa ipoꝝ auferēdo ego dolui tātū sic q patiebāt. ¶ Nota ꝙ oē3 citatē vl' regionē quā romāi expugnauerūt fecerūt tributariā vl' coloniā vl' ꝑuinciā. Tributariā faciebāt qn̄ relictis ihitatoribus terre ad tributū soluēdū hōies ꝯpellebāt. Colōiā aūt faciebāt cū expulsis hitatoribꝰ alieos istituerūt ad ihitādū. Prouiciā aūt faciebāt qn̄ aliquē romanū ꝑficiebāt illi terre.q collectis redditibꝰ eos romā mitteret.ꝛ ihitatores illꝰ terre dicebāt ꝑuinciales. Isti ꝑuinciales aliqn̄ molestabāt ꝑuatis.i.occultis.rapinis.i. exactiōibꝰ suoꝝ prefectoꝝ.aliqn̄ publicis vectigalibꝰ.i. tributis q̄ i debito modo ꝛ iniusto exigebāt ab eis de q̄ Boetiꝰ doluit. ¶ Nota.vectigal ꝑprie dr̄ tributū qđ dat devectura ¶ Nota ꝫ Huguitionē ꝑuincia ē regio sbiugata romanis ꝛ tributaria facta. Inde ꝑuincialis.i.tributarius. ¶ Cū acerbe famis tpe. Hic pōit qntū bn̄ficiū.d. Cū tpe acerbe.i.magne famis eēt idicta.i.istituta.grauis coemptio.i.āgaria q coemptio erat ꝑfligatura.i.ꝑiitura cāpaniā ꝑuiciā iopiā.i.paupertate. Ego Boe.suscepi certamē ꝯ ꝑfectū ꝑtorij q idixerat istā coemptionē ꝛ rōne cōmunis cōmodi.i.boni.ego certaui rege cognoscēte ꝛ deuici ne exigeret illa coemptio. ¶ Nota ꝙ coemptio ē istitutio sup aliq̄ portiōe dāda de re emēda vl' vēdēda.ꝛ vocatur vulgariter vngelt.ꝛ talis fuit instituta sup campaniam prouinciam destruendam quam Boetius remouit. ¶ Paulinū ꝯsularē virū. Hic ponit sextū bn̄ficiū.dicēs. Ego traxi.i.liberaui.paulinū virū ꝯsularē cuiꝰ opes iā deuorassent spe ꝛ ambitōe.i.cupiditate.canes palatini.i.familiares regis similes canibꝰ.illū traxi a faucibꝰ hyātiū.i.appetētiū opes paulini. ¶ Nota ꝙ familiares regis q ꝑsidebāt palatys vocabāt canes palatini.sicut.n.canes habēt ora hyantia ad cupidas escas.sic isti hyabāt ad diripiēdas facultates paupeꝝ romanoꝝ. ¶ Tūc ponit se

ptimũ bñficiũ dicẽs. Ego opposui me odijs Cypriani delatoris .i. accusatoris. ne pena piudicate accusatiõis. corripet .i. puniret. Albinũ viꝝ cõsularẽ. ¶ Nota ꝙ Cyprianꝰ q fuit de familia regis iiuste accusauit viꝝ Albinum ꝯsularẽ. q pri9 iudicatꝰ fuit ad penã ꝗ accusatꝰ. ⁊ ne ista pena cui adiudicatꝰ fuerat ipz albinũ corriperet Boetiꝰ se opponẽs odijs Cypriani accusatoris Albinum saluauit.

¶ Nota ex istis bñficijs enumeratl apparet ꝙ boetiꝰ nõ gessit magistratuz ꝓ vtilitate ꝓpria. sz ꝓ cõmuni bono. si eni propriaz vtilitatẽ itẽdisset. vtiqz odiuz ⁊ offẽsã potẽtũ euitassz qđ ñ fecit. Et priꝰ dixit. nunqꝫ me a iure ad iiuriaz qsqꝫ ꝺtraxit. ex q silr apparet ipz nõ qsiuisse ꝓpriũ ꝯmodũ. tales eni freqñtiꝰ de iure deflectũt. Et subdit

deoꝛ exacerbasse discordias? Sz eẽ apđ ceteros tutioꝛ debui: qui mihi amoꝛe iusticie nihil apđ aulicos quo mag eẽm tutioꝛ obſuaui. Quibꝰ aũt ꝺferẽtibꝰ ꝑculsi sumꝰ? quoꝝ vnus Basiliꝰ oli a reg ꝺpulsus ministerio: i delatõez nr̃i nois alieñ eris necitate ꝯpulsus ẽ. Opilionẽ vo atqꝫ gaudẽtiũ cũ ob innumeras atqꝫ mltiplices fraudes ire i exiliũ regia cẽsura ꝺcreuisset: cũqꝫ illi parere nolẽtes sacraꝝ sese ediũ ꝺfẽsiõe tuerent: ꝯptũqꝫ id regi foret: edixit vt nisi ifra ꝑscriptũ diẽ a rauẽna vrbe ꝺcederẽt ꝑ notas isigniti frõtibꝰ pelleret. Quid huic seueri

nũqd videoꝛ i me .i. ꝯ me. exacerbasse .i. irritasse. satis magnas discordias opponẽdo me potẽtibus qua. di. immo. ¶ Sed eẽ apđ ceteros tutioꝛ. Hic tãgit frustrationem suoꝝ bñficioꝝ. dicẽs. Sz ego debui esse tutioꝛ apđ ceteros scz romanos qbꝰ ipẽdi ista bñficia ⁊ tñ nõ suz tutꝰ vt post videbit. lz ego nõ merueri securitatez apđ aulicos .i. familiares regis aulaz inhitantes. opponendo me eis amore iusticie. ¶ Nota ꝙ vna cã ꝑturbatiõis fuit frustratio suoꝝ meritoꝝ. qꝛ amicitia ⁊ gr̃a istorum frustrabatur circa ipsum. quibus multa beneficia impendit. ⁊ propter quos i multa odia ⁊ indignationes incidit.

¶ Quibꝰ aũt deferẽtibꝰ ꝑculsi sumꝰ. Hic Boetiꝰ tangit suã ꝑturbatiõez ex iniusta sui ꝯdẽnatiõe. ⁊ ꝓ facit h. scđo expurgat se de qbusdam sibi obiectis. scđa ibi. Quõ vti. Prio oñdit iiustã sui ꝯdẽnationẽ ex accusatõe ꝑsonaruz viliũ. Scđo ex falsitate crimis sibi iposititi. Tertio ex seueritate iudicũ ⁊ ꝑuersitate. scđa ibi. At cuiꝰ crimis. tertia ibi. Et cuiꝰ vnqꝫ. Primo dicit. Nos sumꝰ ꝑculsi .i. ꝑcussi aulicis deferẽtibꝰ .i. accusãtibꝰ. qoꝝ vnꝰ erat Basiliꝰ q ꝓpter maliciã suã depulsus fuerat a misterio regis. ille cõpulsus pecũia susceptꝰ ẽ i delatõez .i. accusatõez nr̃i nois. Alij duo accusatores nr̃i fuerũt Opilio ⁊ Gaudẽtiꝰ. qs cũ res Theodoricꝰ ꝑꝑ inumerabiles fraudes ipoꝝ ordiassz ire i exiliũ ⁊ ipi nolẽtes parere .i. obedire. se tuerẽt .i. ꝺfẽderẽt se itrãdo eccl'as cũ illđ eẽt ꝯpertuz .i. reuelatũ regi edixit .i. ꝑcepit rex vt nisi ifra ꝑscriptũ .i. statutũ terminũ ꝺcederẽt ab vrbe Rauẽna ꝺberẽt repelli ⁊ ꝓ signari i frõtibꝰ cauterio sic solẽt signari malefactores. Et diĉ Boe. qd videẽ posse astrui .i. ꝯformari huic seueritati. ꝙ eodẽ die eisdẽ deferẽtibꝰ .i. accusãtibꝰ. nos supple. suscepta fuit delatio .i. accusatio nr̃i nois. qd igiẽ o phia ẽ dicẽdum meruerũt ne h artes nostre qua. di. nõ nũqd isti iustificati sũt ꝑꝑ nr̃az accusatõez qua. di. nõ. nunqd nihil puduit

fortunã de tali accusatiõe. q. d. imo debuit pudere fortunã ⁊ si ñ puduit fortunã inocẽtia accusati. tñ vilitas accusãtiũ debuit eẽ pudoꝛ ipi fortune. ¶ Nota h vocabulũ ꝑculsus. diĉ Huguitio ꝑcello. is. ꝑculi i ꝑterito. ⁊ ꝑculsũ in supino. ẽ idẽ qđ ꝑcutere vl' potiꝰ terrefacere. sz ꝑcutere ꝑtinet ad corpꝰ. sz ꝑcellere ad aĩaz. ¶ Nota circa h vocabulũ ꝺferẽtibꝰ

tati posse astrui vr̃? Atq eodez die ꝺferẽtibꝰ eisdẽ nois nr̃i delatio suscepta ẽ. Quid igitur? Nr̃e ne artes ita meruerũt? An illos accusatores iustos fec ꝓmissa dãnatio? Ita ne nihil fortunã puduit si minꝰ accusate inocẽtie: ⁊ accusãtiũ vilitas pudori ꝺbuissz? At cuiꝰ criminis cã arguimur: sũmã qris? Senatũ dicimur saluum eẽ voluisse. Modũ desideras? ꝺlatorẽ ne documẽta deferret: qbꝰ senatũ lese maiestatꝫ reũ faceret ipedisse criamur. Quid igiẽ o magistra cẽses? Inficiabimur crimẽ ne tibi pudore simꝰ? At volui: nec vnqꝫ vele ꝺsistã. fatebi

ꝙ defero tria significat. Prio idẽ ẽ ꝙ deporto. Inde ꝺlatoꝛ .i. deportatoꝛ. Scđo idez ẽ ꝙ honoro. Inde delatoꝛ .i. honoris exhibitoꝛ. Tertio .i. accuso. Inde delatõ .i. accusatoꝛ q ꝺtegit qđ latebat ⁊ sic vltimo mõ capiẽ h. Uñ versus. Accusat defert dat honorẽ fertqꝫ deorsuz. ¶ Nota ad testes idoneos septẽ reqrũẽ ꝯditiões q his ꝟsibus ꝯtinentur. Etas ꝯditio sexus discretio fama. Et fortuna fides in testibꝰ illa reqres. Prio reqritur etas. qꝛ pueri nõ possũt eẽ testes. Scđo reqriẽ ꝯditio libera. iđ ſui ñ possũt ꝑhibere testimoniũ. Tertio reqriẽ sexꝰ masculinus. iđ mulieres ñ possunt eẽ testes. Quarto reqriẽ discretio. iđ furiosi ⁊ stulti ñ possũt testari. Quĩto reqriẽ fama iđ ꝑsõe ifames nõ possũt testificari. Sexto reqriẽ fortũa ꝑꝑ qđ paupes ñ pñt testificari. Septio reqriẽ fides ꝑꝑ qđ ifideles nõ pñt ꝑhibere testimoniuz. Inter illas ꝯditiões due sunt viliores. s. pauꝑtas ⁊ infamia. Boe. g volẽs oñdere suã ꝯdẽnationẽ iiustã ex vilitate testiũ accusãtiũ ꝑꝑ quã repellẽdi erãt a testimõio diĉ i vno fuisse ꝺfectũ fortune. s. i basilio. Sz in i alijs duobus. s. in Opiliõe ⁊ gaudẽtio diĉ fuisse viciũ ifamie. ¶ Nota ꝙ nihil videẽ seueriꝰ ⁊ neqꝰ ꝗ ꝑsonas viles ⁊ dãnandas admittere i testimoniũ ꝯ inocẽtes. Quia diĉ Seneca in de remedijs fortuitoꝝ. Nõ põt hr̃e vllã auctoritatem snĩa. vbi qui damnandus est male de te loquitur.

¶ At cuiꝰ criminis cã arguimur sũmã qris. senatum ⁊c. Hic Boettiꝰ oñdit iiustã sui ꝯdẽnatiõẽ ex falsitate criminis sibi ipositi: scđo. ex dcĩs ifert quãdã admirationẽ. ibi. q i re. Prima i duo ſz ꝙ duo iponebãẽ Boetio de qbus se excusat. scđa ibi. Nã ꝺ cõpositis. Primũ qđ sibi iponebaẽ fuit ꝙ ipediuissz quẽdã nũciũ deferẽtẽ regi accusationẽ senatꝰ. vt senatꝰ redderet reus lese maiestatis diĉ g i lr̃a. O phia tu forte qris sũmã .i. sniaz criminis cuius criminis cãe arguimur. Nos dicimur voluisse saluare senatũ forsã desideras scire ꝑ quẽ modũ. dico ꝙ nos criminamur .i. arguimur ipediuisse delatorẽ ne ꝺferret documẽta .i. lr̃as regi qbꝰ faceret senatũ reũ lese maiestatis. qd igiẽ o magr̃a cẽses .i. iudicas ificiabimur .i. negabimus crimẽ illđ ne simus tibi pudori atqꝫ .i. sed. ego volui saluare senatũ nec vnqꝫ desistã velle. sz opa .i. diligentia ipediẽdi delatoris ista cessabit .i. cessare debꝫ. qꝛ non est

verũ ꝙ ipediuerimꝰ delatorē lrãꝝ. nũqd ē nephas optare salutē illiꝰ ordinis. s. senatꝰ. qua. di. nō est nephas. Iste vero senatꝰ q ꝯsēsit i meã dãnationez effecerat hoc suis decretis. i. iudicijs. ac si eēt nephas saluare ipsũ. s; ipru/dētia sibiipsi mētiēs. i. i dãnuz suũ mētiēs. nō pōt imutare merita reꝝ ita ꝙ illud qđ priꝰ fuit meritoriũ postea fiat demeritoriũ

nec puto eē lici tũ s; pceptũ socratis occuluisse. i. occultasse vitatē. vl' ꝯcessisse mdaciũ. s; qũo illđ sit ego reliquo tuo ⁊ sapiētũ iudicio. vitatē āt huiꝰ rei ne lateat posteros. i. successores. ego cōmendaui stilo. i. scripto ⁊ memorie ℂ Nota. accusatio Boetij fuit ꝯtestabil' ga facta p ifames psõas. fuit irrõnalis q2 ꝯ bono accusabat. s. de saluatōe senatꝰ qđ erat bonuz. etiaz accusatio eius fuit iiusta.

mur: s; impediēdi dlatorũ opa cessabit. An optasse illiꝰ ordis salutē nephas vocabo. Ille quidē suis ꝯ me decretis vti h nephas eēt effecerat: s; sibi sp mētiēs iprudētia reꝝ merita ñ pōt imutare. Nec mihi socratico decreto phas eē arbitror: vl' occuluisse veritatem: vl' cōcessisse mēdatiũ. Veꝝ id qũo sit: tuo sapiētũq; iudicio estimãdũ relinquo. Cuiꝰ rei seriē atq; vitatē: ne latere posteros qat: stilo et memorieq; ꝯmēdaui. Naz de ꝯposit9 falso lrĩs qbꝰ libtatē arguor spasse romanã qd attinet dicere? Quaꝝ fraꝰ apta patuisset si nob ipoꝝ ꝯfessiōe dlatoꝝ q̃ i oibꝰ negocijs maxias h; vi/

q2 falsa. accusabat eni ipediuisse delatorē. qđ falsũ fuit ℂ Nota. iste dr eē reꝰ lese maiestatis. q ꝯ regē vl' aliũ pncipē aliqd malũ machinat. ℂ Nota ificior. aris pme cōiugatōis deponētale. i. nego. Vñ Hugui. ificior. aris ppe ē nō fateri factũ qđ veꝝ ē. s; ꝯ vitatem vti mēdacio. vl' ē ppe ificiari s; eũ. rē debitã denegare. cũ a creditore deposcit. ⁊ etiã. i. ꝯtēdere vl' negare. ℂ Nota. dicit i textu. Nũqd optare salutē senatui nephas vocabo. duplex ē salus. spũalis q̃ ē aie. tpalis q̃ ē corpis. Salutē spũalē tenemur oibꝰ velle. etiã malis rōne charitatis p quã etiã mali diligēdi sũt l; nō i eo ꝙ mali. Salutē vo tpalem tenemur velle oibꝰ bonis ⁊ pcipue amicis. amicoꝝ vo peccantiũ tenemur salutē velle q̃diu sanabiles sũt vt recupent vtutē amissã. s; si ppter magnitudinē malicie sint isanabiles dissoluit amicitia nec ē optãda salus. ⁊ q2 malicia senatꝰ romanoꝝ erat sanabil'. q2 forte senatꝰ ꝯpulsus metu regio fuit cōsētire i dãnationez boetij: Iđ optare sibi salutē nō erat nephas l; Boetio turbato hoc videretur. ℂ Nota vitas nō ē occultãda s; socratē. Nã q tacet vitatē alijs nesciētibꝰ mētit. ⁊ q mēdacijs ꝯsētit simil'r facit. ℂ Nota mēdaciũ nō ē ꝯcedēdũ. q2 s; arist. i ethicis. mēdaciũ p se prauũ ē ⁊ fugiēdũ. ⁊ p elencoꝝ. duo sunt opera sapientis. non mentiri de his de quibus nouit. ⁊ mentientem posse manifestare.
ℂ Nã de cōpositis falso lrĩs. Hic Boetiꝰ excusat se de secũdo crimine sibi iposito. Imponebat. n. sibi ꝙ scripsisset lrãs ad iperatorē ꝯstãtinopolitanũ p liberatōe romanoꝝ ꝯ mãu regis theodorici. vñ dicit i lrã. Nã de ꝯpositis lrĩs falso. q2 false h mihi iponit gbꝰ lrĩs arguor spasse romanã libtatē qd attinet dicere. cũ nō det mihi locꝰ defēsiōis. q̃ꝝ. lrãꝝ. fraꝰ. i. frauduletia. patuiss; apta. i. manifesta. si nob licuiss; vti ꝯfessiōe. i. allocutiōe ipoꝝ delatoꝝ.

. i. accusatoꝝ. qđ. s. vti examiatōe accusatoꝝ maxias vires h; i oibꝰ negocijs. i. causis iudiciarijs. nã q̃ reliq̃ libertas spari pōt romanis. q. d. nulla. tñ. n. rex theodoricꝰ invaluerat ꝙ nullꝰ potuit vl' audebat ꝯ ip;. vtinã poss; vlla libtas spari vtiq; ita prudēter egissē ꝯ negocio qđ regi ñ inotuiss; ⁊ rñdissē vbo Canij. q cũ accusaret a Gayo cesare filio germãici ꝙ eēt reꝰ ꝯiuratōis fce ꝯ se. rñdit canius si ego scissē tu nescisses. q. d. si eēz reꝰ ita prudēter celassē negociũ ꝙ ad tuã noticiã nũq; puenisset. ℂ Nota ꝙ i causis iudiciarijs testiuz siue accusatoꝝ examiatio maxias h; vires. q2 p eã deueit ad reivitatē sic p; ꝯ daniele q examinãdo duos psbiteros false accusãtes Susãnaz ipos ꝯ falsitate accusatiōis corã oi pplo cōuicit. sil'r bo. si datus fuiss; sibi locꝰ examinãdi suos accusatores vtiq; ipos mēdaces reddidiss;.

res vti licuiss;. Nã q̃ spari reliq̃ libtas pōt. Atq; vtinã poss; vlla. Rñdissē Canij vbo: q cũ a gayo cesare germanici filio cōsciꝰ ꝯ se facte ꝯiuratiōis fuisse diceret si ego inqt scissē: tu nescisses. Qua i re nō ita sensus nr̃os meror hebetauit vt ipios scelerata ꝯ vtutē q̃rar eē molitos: s; ea que spauerit effecisse vehementer admiror. Nam deteriora velle nostri fuerit fortasse defectus: posse āt ꝯ innocentiaz que sceleratus quisq; ꝯceperit: ispectãte deo mōstro simile est: vnde haud iiuria tuoꝝ quidam familiarium quesiuit. Siquidē deꝰ iquit est vñ mala: bona vero vñ: si nō ē.

ℂ Nō. Caniꝰ fuit qdã romanꝰ prudēs ⁊ sapiēs. accidit vt qdã ex rōanis ꝯspirarēt ⁊ facerēt ꝯiuratōez ꝯ Gayũ cesarē ⁊ cũ cesar ppōeret Canio q eēt reꝰ illiꝰ ꝯiurationis fce. rñdit. si ego scissē tu nescisses. Sic Boe. rñdiss; regi Theodorico si sibi improperasset de litteris compositis super restituenda libertate ipsis romanis.
ℂ Qua i re ⁊c. Hic boe. ex dcis ifert q̃ndã admiratōez. scđo iuehit ꝯ senatores q ꝯsēserũt i suã dãnatōez ibi. s; si phas fuerit. Dic p. Ex q̃ a mal' iiuste accusatꝰ sũ. q̃ i re. pp qđ. ñ ita. i. ñ itãtuz. meror. i. tristicia. hebetauit. i. oppssit. sēsus nr̃os vt ego q̃rar. i. ꝯq̃rar ipios. i. malos. mollitos. i. machinãtes scelerata. i. neqtiosa. ꝯ vtutē. i. vtuosos hoies s; ego admiror vehemēter. i. fortiter. effecisse. i. ad effectũ pduxisse. sup. illa q̃ mali spauert. i. ꝯcepert. Nã velle deteriora. i. mala. fortasse fuerit nr̃i ꝯfectꝰ. i. ex nr̃o ꝯfectu. s; posse supple pficere malũ ꝯ inocētiã. i. hoies inocētes q̃ q̃sq; sceleratꝰ ꝯcepit. i. cogitauerit. ꝯo h ispectante supple h ē sil'e mōstro. i. admirabile. vñ. i. ptãto qdã tuoruz familiariũ. i. phoꝝ. q̃siuit haud iiuria. i. nō iiuste. siqdē p certo. deꝰ ē vñ mala supple pueniũt. vo p sed. vñ. i. a q̃ bona si deꝰ ñ ē. q. d. ex q̃ iiuste a mal' accusatꝰ sũ pp h ñ itãtũ sũ oppssus dolore ꝙ ꝯq̃rar malos machiari mala bonis. s; admiror ꝙ illi q mala ꝯcipiũt ꝯ bonos pñt producere ad effectũ. nã velle malũ ē forte ex nr̃o defectu. s; ꝙ malus possit pficere malũ ꝯ bonos deo h ispiciēte ē sil'e mōstro. Vñ qdã phus. Nō iiuste q̃siuit. Si deꝰ ē vñ pueniunt mala. Et si deꝰ ñ ē vñ pueiũt bōa. ℂ Nota ex q̃rto hꝰ duo regrũt ad aliquē effectũ pducēdũ. s. volũtas ⁊ ptãs. Regrit volũtas q2 nullꝰ aggredit qđ nō vult. Regritur ptãs q2 sine ptãte volũtas frustrat. ꝙ āt mali hñt voluntatē offendendi bonos nō est mirãdũ. sed ꝙ hñt ptãtem

ꝓducēdi ad effc̄ꝫ suā volūtatē ꝺo r̄spiciēte ē sil'e mōstro ℂ Nō sil'e mōstro ē qꝺ ꝯtigit p̄ter itētōeꝫ nāe. Sic ğ mōstra fiūt p̄ter itētōem nāe. Sic videbat̄ bo. ꝙ mala p̄ter ordinē ꝺine prudētie cōtigerēt. qꝺ n̄ vr̄ rōale. cū ꝺe⁹ sit sūme bon⁹ ꝙ aliq̊ mō sit cā mali. fieri ğ mala i mūdo ꝺeo i spiciēte videt̄ sil'e mōstro. ℂ Nō ꝙ ꝺe⁹ n̄ ē cā effciua mali. cum sit sūme bonus. lꝫ sit cā mali ꝑmissiua. q₂ ꝑmittit fieri malum. ⁊ sic ex pōit̄ auctoritas ꝓphie. Ego ꝺn̄s faciēs oīa h̄: faciēs bonū ⁊ creans malū. sup. ꝑmissiue. Al'r ꝺr̄ ꝺuplex ē malū .s. peñ ⁊ malū cl'pe. ꝺe⁹ ē cā mali pene qꝺ pūit. sꝫ n̄ ē cā mali culpe. q₂ h̄ ē q pcm̄ non fecit.

Sed si ꝑbas fuerit nepharios hoīes q bonoꝝ oīuꝫ toti⁹qꝫ senat⁹ sāguinē petūt: nos ēt quos ꝓpugnare hōis sēatuiqꝫ viꝺrāt ꝑditū ire voluisse. Sꝫ nūi idē ꝺ p̄rib⁹ quoqꝫ mer̄bamur: Memistī vt opioꝛ qm̄ me ꝺcūꝝ qd fcūꝝue p̄n̄s ipsa sꝑ ꝺirigebas. Memistī iquā vōne cū rex aui d⁹ cōis exitij maiestatꝭ crimē in albinū ꝺlatū ad cūctū senat⁹ ordinē trāsferre moliret̄: vniuersi inocētiā senat⁹ q̄nta mei ꝑiculi securitate ꝺfenderi. Scis me h̄ ⁊ vā ꝓferre: ⁊ i nll'a vnq̄ꝫ mei laude iactasse. Minuit. n. quodāmō se ꝓbātis ꝯscie secretū: quotiēs ostādo qs fcūꝫ recipit fame p̄ciū. Sꝫ inocētiam nr̄āꝫ qs excepit euētus vides.

ℂ Sꝫ si ꝑbas fue. ⁊c̄. h̄ bo. iuehit̄ ꝯ senatū q ꝯ fēsit i suā cōdēnatōeꝫ tāgēdo suā bēiuolētiaꝫ quā hūit ad cōs ⁊ ꝺic̄. Si ꝑbas fue. i. ponamus ꝑbas eē nepha. hoies. i. malos hoies cōsulat⁹. q oīuꝫ bonoꝝ ⁊ toti⁹ senat⁹. i. romāe citatꝭ. petūt. i. ꝺsiderāt. sāguinē. i. mortē. nos ēt voluisse ire ꝑditū. i. ad ꝑdēdū. q̊s viꝺrāt ꝓpugnare bonis hoib⁹. qꝫ ꝑ ⁊ senatui. Sꝫ nū. i. nūqd. nos ideꝫ. s. ꝑdere merebamur ꝺ p̄rib⁹. i. ꝺe senatorib⁹. q. ꝺ. nō. sꝫ o ꝑh̄ia memisti vt opioꝛ qm̄ me ꝺcūꝝ. i. volētem ꝺicere. qd. i. aliqd ve ꝑ vl'. fcūꝝ ipa sꝑ p̄n̄s sup. exn̄s. ꝺirigebas. i. regebas. ğ nec vbis nec fcīs offēdi senatū. memisti iquā ꝑh̄ia veroēe. i. apꝺ vonā citatē. cū rex theodoric⁹. auid⁹ exn̄s cōis exitij. i. tormti senatoꝝ cū ipe crimē lese maiestatꝭ ꝺelatū i albinū ipe rex moliret̄. i. laboraret. trāsferre illꝺ crimen ad totū senatū q̄nta securitate. i. tutela. mei ꝑicl'i ꝺfēderi. i. liberaueri. inocētiā vniuersi senat⁹. i. toti⁹ cōsulatus. O ꝑh̄ia tu scis me ꝓferre. i. loq. vā ⁊ nūqꝫ me iactasse i vlla mei laude. n. ꝑ q₂. minuit q̊ dāmō secretū ꝯscie. ꝓbantis. i. laudātis se. q̊tiēs qs ostādo. i. māifestādo fcm̄ recipit. p̄ciū fame. i. mercedē laudis ab hoib⁹. Sꝫ tu. ꝑ. videś qs euēt⁹ excepit. i. lībauit. nr̄āꝫ inocētiā. nos subim⁹. i. sustinem⁹. pēas falsi scelerꝭ. i. false nobis iposití ꝑ p̄mijs vere ꝺtutꝭ. ℂ Nō h̄ꝫ sen̄. ꝺoloꝛ ꝺuplicat̄ cū ab eo a q̊ bonuꝫ merueras malū vēit. cū igr̄ bo. oēꝫ bēiuolētiā exhibuerit senatorib⁹ graui⁹ ꝺoluit ꝺ sua offēsiōe. ℂ Nō i citate vona cū albin⁹ eēt accusat⁹ ꝺ graui crimie ita vt ꝺiceret̄ re⁹ lese maiestatꝭ. illꝺ crimē rex theodoric⁹ voluit trāsferre ad totū senatū ⁊ ipꝫ ꝺānare. Sꝫ. b. exponēs se ꝑicl'senatū lībauit. ℂ Itē nō ꝙ secretū ꝯscie ēvt⁹ q̊ minuit̄ cū aliqs ꝺtuose opat̄ iactādo se vt ꝯsequat̄ famā ⁊ laudē ppl'i. Vn̄ sen̄. ꝯsciāꝫ poti⁹qꝫ famā attēde. Et ꝺic̄ macro. Sapiens gl'iā suā i ꝯscia ponit stult⁹ āt i laude humana. Unde ꝺicit Isido. q aliqd ꝺonū a ꝺeo largitum in laudem suam conuertit ꝓculdubio virtutē i viciū transire facit.

ℂ Et cui⁹ vnq̄ꝫ facinoris. Hic bo. osn̄dit se ꝑturbatuꝫ ex iudicū seueritate ⁊ iflexibilitate ꝺicēs. Cui⁹ vnq̄ꝫ faciorꝭ. i. peccati māifesta ꝯfessio. i. c⁹ vnq̄ꝫ hois pcm̄ manifestū habuit iudices ita ꝯcordes i seueritate. vt n̄ aliq̊s eoꝝ vl' ipe erroꝛ hūani igenij. submitteret. i. flecteret ad m̄iam vl' ꝯditio fortūe. i. euēt⁹ fortuit⁹ exn̄s icerta cūctꝭ mortalib⁹ supple hoib⁹ submitteret aliq̊s eoꝝ.

Pro ꝺe vtuꝭ p̄mijs falsi scelerꝭ pēas subim⁹. Et c⁹ vnq̄ꝫ faciorꝭ māifesta cōfessio ita iudices hūit i seūitate ꝯcōdes: vt n̄ aliquos vl' ipe igeūj erroꝛ hūani vl' fortune ꝯditio cūctꝭ mortalib⁹ icerta submitt̄et. Si iflamar̄ sacras edes voluissēꝫ. si sacerdotes ipio iugulare gladio. si hōis oīb⁹ necē struxisse ꝺiceremur: p̄n̄tē tn̄ snia ꝯfessū ⁊ ꝯuictū me pūisset. Nūc ūo q̄ngētꝭ fere passuū milib⁹ ꝓcl' moti atqꝫ idefēsi ob studiū ꝓpēsi⁹ i senatū morti ꝓscriptōiqꝫ ꝺānamur. O meritos ꝺ sili crimie neminē posse ꝯuinci. C⁹ dignitatē reat⁹ ipi ēt q ꝺtulere videt̄. Quā vti alic⁹ scelerꝭ admixtione fuscaret: ob ambitū dignitatꝭ sacrilegio me

Si ꝺiceremur voluisse iflamare i. icendere. sacras eꝺs. i. ecclesias. ⁊ si nos ꝺiceremur struxisse. i. ꝓcurasse necē. i. mōtē bonis oīb⁹. ⁊ si ꝺiceremur iugulare. i. pūire sacerdotes ipio gladio. tn̄ ꝑ sꝫ. snia. i. iudiciū. ꝺānasset me p̄n̄tē ꝯuictū ⁊ ꝯfessū crimie. sꝫ nos ꝓcl' moti. i. abn̄tes q̄ngētis milib⁹ passuū ⁊ idefēsi ob ꝓpēsius studiū. i. ꝑꝑ studium itēsi⁹. nos ꝺānamur. idest adiudicamur in senatum morti. qꝫ ꝑ ⁊ ꝓscriptōi. Et tūc exclamat ꝺicēs. O meritos. i. ꝺigs vl' btōs. iudicio neminē posse cōuici ꝺe sili crimine sicut nec ego iuste ꝯuict⁹ sū. c⁹ reat⁹. i. crimis. dignitatē. i. inocētiā. ipsi ēt videt̄. i. cog̊uert̄. q ꝺtulere. i. accusauert̄ me. ℂ Nō ꝙ iudices q̄nqꝫ mouent̄ ad m̄iam ꝺuplici ꝺe cā. Primo mō ꝓpter errorē hūani igenij. q₂ humanū igeniuꝫ sepe fallit̄ i iudicio. q₂ ignorat vtrū aliqn̄ iuste ꝺe re sētiat vel nō ⁊ timēs ꝺeū ne iniuste iudicet mouet̄ ad m̄iaꝫ parcēdo reo. Scꝺo iudices mouent̄ ad m̄iaꝫ ꝓpter euentū fortūe: q icert⁹ ē hoib⁹. qꝺ. n. iudex i alio ꝺānat sibi facile ꝑ fortunā euenit. ⁊ illud ꝺꝫ recordari. sꝫ nulla illarū cāꝝ mouit iudices ad misādū bo. sꝫ ꝯcorditer ipꝫ ꝺānabant. ℂ Nota ꝙ nullus ꝺꝫ ꝺānari ēt ꝑ crimie q̄tūcūqꝫ enormi nisi sit p̄n̄s cōuict⁹ vel crimē i iudicio ꝯfessus. b. āt cū ꝺānaret̄ nō erat ꝯuict⁹ nec crimē cōfessus ⁊ erat absēs. q₂ i studio atheñ. sic ğ iiuste erat ꝺānat⁹. ℂ Nota ꝙ bo. cum ꝺānaret̄ ꝺistabat a loco iudicij q̄ngentis milib⁹ passuū. ⁊ cū mille passus faciūt vnū miliare. iꝺ bn̄ ꝺistabat ad q̄ngenta miliaria. ℂ Nota Boeti⁹ ꝺamnat⁹ fuit ꝓscriptōi. Hug ꝺicit ꝓscriptio est iudicialis snia lata ꝯ aliquē cui⁹ nomen ꝑ scelere ꝺe scriptura tabule enee ꝺelebat̄. Consuetudo. n. romana fuit ꝙ noia senatoꝝ quoꝝ ꝯsilio vrbs romana regebat̄ aureis l'r̄is i tabula enea scriberent̄. vn̄ ⁊ p̄res ꝯscripti ꝺicebant̄. Et ꝺr̄ ꝓscript⁹ quasi procul a scriptura posit⁹. Et sic boeti⁹ erat ꝓscript⁹: quia nomen suum ꝺeletū fuit ꝺe tabula enea.

ℂ Quā vti ⁊c̄. Hic bo. expurgat se ꝺ q̄busdā obiectis. z° osn̄dit vn̄ sūpta fuit rō obiectōis. z° ibi. Sꝫ o nephas.

ℂ Nō bo. obijciebat̄ ꝙ ipe vsus arte nigromātica sacrificaret ꝺmonib⁹ ꝑ dignitatib⁹ acq̄rēdis. ꝺe hoc bo. excusat se ꝺicēs. Quā sup. meā dignitatē. vti ꝑ vt. fuscarent. i.

denigraret.admixtõe alicꝰ sceleris mẽtiti sunt meã pol/
luisse ꝯsciaꝫ sacrilegio.i.demonũ obsego ob ambitũ.i.ꝓ
pter cupiditatẽ dignitatis acqrende.atqꝫ ꝑ certe.tu insita
.i.inserta.nobis pellebas ꝺ sede.i.de loco oẽm cupidinẽ.i.
oẽꝫ cupiditatẽ reꝝ mortaliũ.⁊ sub tuis oculꝭ nõ erat phas
eẽ locũ sacrilegio.i.cultui ꝺmonũ.qꝫ ꝑ ⁊.tu instillabas au

ꝯsciaꝫ meãpolluisse mẽtiti sũt. Atq ⁊ tu insita nobis oẽꝫ rerum mortaliũ cupidinẽ ꝺ nr̃i ai sedꝫ pellebas: ⁊ sub tuis oculꝭ sacrilegio phas locũ eẽ nõ erat. Instillabas.n.auribꝰ cogitatõibꝰ/ qꝫ quotidie meis pitagoricũ illꝺ. Enyoy henõ.i.ꝺo ñ dijs ꝓ/ uiẽdũ.nec ꝯuẽiebat vilissimoꝝ me spũuꝫ ꝓsidia captare:queꝫ tu i hãc excellẽtiã ꝯponebas:vt ꝯsilẽꝫ ꝺo faceres. Preterea penetral inocẽs domꝰ:hõestissioruꝫ cetꝰ aicoꝝ:socer simachꝰ ẽt scũs ⁊ eqꝫ actu ipo reuerẽdꝰ: ab oi nos crimis hꝰ suspitõe ꝺfẽdũt Sꝫ o nephas. Illi vo ꝺ te tãti crimis capiũt fideꝫ:atqꝫ h ipso videbimur affines fuisse maleficio:qꝛ tuis istituti moribꝰ ibu

ribꝰ.qꝫ ꝑ ⁊ cogitatõibꝰ meis illud pitagoricũ deo nõ dysseruiẽdũ.nec ꝯueniebat me captare.i.optare. presidia.i.auxilia.vilissimoꝝ. spũum.i.demonũ.quẽ tu cõponebas.i.locabas.i hãc excellẽtiã vt cõsilẽꝫ ꝺo faceres.preterea inocens penetral.i. vxor domꝰ mee.cetꝰ .i.mltitudo honestissimorum amicoꝝ.Et socer simachꝰ sanctꝰ ⁊ eqꝫ reuerẽdꝰ ipo actu ꝺfẽdunt nos ab oi suspitõe hꝰ criminis. ¶ Nõ qꝙ consuetudo inuidoꝝ ẽ cũ ñ pñt alieni suã ꝓbitatẽ auferre nitunꝰ ipam saltẽ aliq vicio ꝺnigrare.Et sic fama bo.ꝺnigrata fuit vicio sacrilegy. ¶ Nota qꝙ sacrilegiũ ẽ sacre rei furtũ.⁊ ponitꝰ sacrilegꝰ ꝑ hoĩe scelerato.ẽt sacrilegiũ ẽ cultura ꝺmonũ siue idoloꝝ.Inde sacrilegꝰ.i.idolator ⁊ sic capitꝰ i proposito. ¶ Nota qꝙ ambitꝰ media ꝓducta ẽ cupiditas honoris. Sꝫ ambitꝰ media correpta ẽ circuitꝰ.⁊ ꝓmo capitꝰ h. ¶ Nota qꝙ phia repellit oẽꝫ cupiditatẽ bonoꝝ exteriorũ qꝺ scribitꝰ i.i.li.de plãtis.qꝙ phia tria iducit.s.mentis illustratõeꝫ.felicitatis appetitũ ⁊ mollis affluẽtie ꝯtemptũ. ¶ Nota.phia facit hoĩeꝫ silẽꝫ deo.nõ silitudine oimoda.sꝫ ꝑticipatiua.ita qꝙ hõ ꝑticipatꝰ aliqd cõditõis diuine.s.itelligẽtie.Uñ señ. Hoc mihi phia ꝓmittit qꝙ me parẽ deo reddit.⁊ alibi dicꝰ.Uir speculatiuꝰ ẽ quasi deꝰ i humano corꝑe hospitatꝰ ¶ Nota sacrilegiũ nõ hꝫ locũ sub oculis phie.qꝛ phia ꝑ se oia agẽda ⁊ faciẽda ordinatissime disponit ⁊ nõ ꝑmittit hoĩem ad vana declinare. qa dicit tulliꝰ i li.ꝺ finibꝰ bonoꝝ ⁊ maloꝝ.p.a supstitõe liberat.metu mortis ñ cõturbat.⁊ ẽ supstitio vana religio.s. idoloꝝ cultura. ¶ Nota penetral ẽ secreta camera.vel locꝰ secretꝰ iterior i domo vel i tẽplo.vbi reponũtꝰ cliodia vel aliq talia.⁊ ponitꝰ h ꝑ vxore boety ꝑ methaphorã ponẽdo cõtinẽs ꝑ cõtẽto qꝛ ipa cõsueuit morari i penetrali. ¶ Nota qꝙ symachꝰ fuit qdaꝫ nobilꝭ romanꝰ ⁊ socer boety cuiꝰ filiã bo.duxerat noĩe elphe.q symachꝰ ñ fuit tm̃ scũs iteriꝰ i affcũ.sꝫ ẽt reuerẽdꝰ i exteriori actu sic dicꝰ bo. ¶ Sꝫ o nephas. Hic bo.ostẽdit vñ fuerit rõ sũpta obiecti crimis.qꝛ ex ipa phia cui deditꝰ erat.Uñ dicꝰ exclamãdo.O nephas illi sup.mali capiũt fidẽ tãti crimis de te o phia atqꝫ h.i.ꝓpter h.videbimur fuisse affines maleficio sacrilegy.qꝛ nos sumꝰ ibuti.i.istructi.tuis disciplinis

.i.doctrinis.⁊ sumꝰ istituti.i.iformati.tuis moribꝰ.ita nõ ẽ satis tuã reuerẽtiã nihil mihi ꝓfuisse.nisi vltro.i.spõte tu potiꝰ lacereris ab illis mea offẽsione.H dicitꝰ bo.ꝓ tanto.qꝛ iniuriati sũt sibi ꝓpter phiam.iõ magꝭ iniuriati sũt phie qꝫ sibi. ¶ Nota qñ bo.vacabat studio.fugiebat cõsortia stultorũ ⁊ qrebat secreta loca ꝓꝑ studiũ. iõ putabant ipꝫ loq cũ demonibꝰ ⁊ eis sacrificare.

ti disciplinis sumꝰ. Ita ñ ẽ satꝭ nihil mihi ꝓfuisse tuã reuerẽtiaꝫ:nisi vltro tu potiꝰ mea offẽsiõe lacereris. At vo h ẽt nr̃is malis cumulꝰ accedit: qꝙ estimatõ plurimoꝝ ñ reꝝ merita sꝫ fortune spectat euẽtũ:eaqꝫ tm̃ iudicat eẽ ꝓuisa:q̃ felicitas ꝯmẽdauerit. Quo fit: vt existiatio bona prima oiuꝫ deꝑat ifelices Qui nũc ppłi rumores: q̃ꝫ dissone mltiplicesqꝫ snie: piget remisci. H tm̃ dixeri ego vltimã eẽ adũse fortũe sarcinã: qꝙ dũ miꝑis aliqꝺ crimẽ affigitꝰ: q̃ ꝑferꝰ meruisse credũtꝰ. Et ego si qdẽ bõis oibꝰ pulsus: dignitatibꝰ exutꝰ:existiatõe fedatus ob bñficiũ tuli suppliciũ. Uidre ãt videor nepharias sceleratorũ

¶ Itẽ qꝛ.b.fere oia que volebat facere sua sapia faciebat. iõ putabãt euꝫ ꝺmonẽ hẽre familiarẽ sibi obseqntẽ sic apulegiꝰ opinatꝰ est ꝺ socrate qꝙ hẽret familiareꝫ deũ de q fecꝰ librũ quẽ ititulauit ꝺ ꝺo socratꝭ ¶ At vo.h etiam. Hic bo.oñdit se esse ꝑturbatuꝫ ex fame sue lesiõe dicẽs h cumulꝰ.i.augmẽtatio.accedit nr̃is malꝭ qꝙ existiatio. i. iudiciũ.ꝑlimoruꝫ.i. vulgariũ ñ spectat.i.ñ respicꝰ.merita reꝝ sicut hõ meretꝰ.sꝫ spectat euẽtũ fortũe.i.iudicat hoĩeꝫ ꝑꝫ qꝙ fortuna se hꝫ circa ipꝫ. ⁊ ea tm̃ iudicat vulgꝰ eẽ ꝓuisa a ꝺo q̃ ꝯmẽdauerit felicitas .i.ꝓspa fortũa.q fit.i.ex q seqꝰ.vt existiatio bõa ꝺꝑat ifelices.vñ me piget.i.tedet remisci q nc sint rumores ppłi de me.⁊ qꝫ mltiplices.qꝫ ꝑ ⁊.dissone.i. discordantes snie sint ꝺ me.nã qdã dñt me reũ eẽ.qdã nõ. Hoc tm̃ dixeriꝫ .i.volui dixisse vltimã eẽ sarcinã.i.grauissimũ pondꝰ.aduerse fortune.qꝙ dũ aliqꝺ crimẽ affigitꝰ.i.iponitꝰ.miseris .i.ifelicibꝰ.ipsi credũtꝰ meruisse sup.illa q ipsi miꝑi ꝑferꝰ .i.patiũtꝰ.Et ego bõis oibꝰ pulsus.qꝛ i exiliũ relegatus.⁊ exutꝰ dignitatibꝰ qꝛ dãnatõe ꝓscriptꝰ.⁊ fedatꝰ.i.maculatꝰ existiatõe.ego q ꝓus vtute honestꝰ reputabar.nũc scelere ꝺformis reputor ⁊ tuli.i.recepi suppliciũ.i.penã ob bñficiũ.i.ꝓpter bñficiũ. ¶ Nõ qꝙ vulgares ñ iudicãt ꝑꝫ merita reꝝ.vtꝝ hõ mereatꝰ aliqd vł nõ.sꝫ iudicãt ꝑꝫ euẽtũ fortũe.Uñ hoĩeꝫ bñ fortũatũ iudicãt felicẽ.male fortunatũ iudicãt miꝑũ sꝫ tale indiciũ falsũ ẽ.Uñ dicꝰ señ 45.epła. Nõ felicẽ hũc esties:quẽ vulgꝰ appellat feliceꝫ. ad quẽ pecũia ꝯfluxit.sꝫ illũ cui oẽ bonũ i aio ẽ erectũ ⁊ extẽsũ.Itẽ bona estimatio deꝑit ifelices. qꝛ ꝓmũ malũ qꝺ ifelices icurrũt ẽ qꝙ vulgus male ꝺ ipsis opiatꝰ.credit .n.vulgꝰ ea q miseri patiũtur qꝙ ex merito talia patiantꝰ. ¶ Uidere ãt vi.h bo.oñdit se eẽ ꝑturbatũ ex his q vidit i mũdo gnãłr.s.bonos deꝑmi ⁊ malos extolli.d.Ego video r videre.i.coğscere.nepharias officias.i.malas societates sceleratoꝝ hoĩuꝫ fluitãtes gaudio.qꝫ ꝑ ⁊.leticia.⁊ queqꝫ ꝑditissimũ.i.pessimũ.iminẽtẽ.i.isistẽtẽ nouis fraudibꝰ ꝺlatõuꝫ.i.accusatõuꝫ.⁊ vidꝺ bonos iacerꝰ ꝓstratos.i. ꝺpssos.terrorꝰ nr̃i discrimis.⁊ ẽt vidꝺ queqꝫ flagitiosũ.i.prauũ hoĩeꝫ.icitãi ad auꝰ.i.ad ꝓsuꝰ.facinꝰ.i.pcꝫ.ipũitate.i.

sine pena. Vo p sz. icitari pmys ad efficiēdū. i. ad ppetrādū. facin⁹. i. pctm̄. aūt p sz. Ego video isontes. i. inocentes nō mō. i. nō tm̄. puatos securitate vex ēt defensione. Jtaqz p g. libz. i. placet mihi exclamare ad deū celi. qre talia pmittat i mūdo vt mali exaltent̄ z boni depmant̄. ❡ Nō q bo. q erat turbate mētis z i statu misie videbatur q mali i h mūdo eēnt potētes z viuerēt ipuniti. boni āt ipotētes z viuerēt irremūerati. sz phia in qrto h⁹ ipz əsolādo. probat malos sp eē ipotētes z bonos eē potētes. z malis nunqz deesse sua supplicia z bōis nūqz sua pmia. ❡ Nō q officine dnr domus officialium vbi reponūtur ea q̄ ad ipos spectāt. z ad eoꝝ officia sicut sunt celaria z granaria z alia hō. Hic āt accipiūt̄ officine p əgregatōe maloꝝ z dnr ab offō officis. qd̄ ē noceo ces.

officinas: gaudio leticiaqz fluitātes. pditissimuz quēqz nouis əlatōuz fraudib⁹ iminētē. iacet̄ bonos nr̄i discrimis t̄roze pstratos. flagitiosū quēqz ad audendū qdē facin⁹ ipunite: ad efficiendū Vo pmys icitari. isontes āt nō mō securitate vex ipa ēt əfēsione priuatos. Jtaqz libet exclamare ad deum celi.

❡ Metrū qntum primi libri.

Stelliferi əditor orbis
o Qui ppetuo nex⁹ solio
Rapido celū t̄bie vsas

❡ Metx qntū primi libri.

Stelliferi əditor orbis. Hic icipit qntū metruz hui⁹ pmi qd̄ dr̄ pidaricū ab iuētore. anapesticū a pede pdominate. Est aūt anapest⁹ pes ɔri⁹ dactilo əstās ex pmis duab⁹ breuib⁹ z tertia lōga sillaba. z est metx achathalecticū. i. sine defectu. Jn h aūt metro bo. exclamat ɔ puidentiā dinā. admirās q oia regant̄ a deo pter act⁹ hūanos. lz h falsū sit. tñ bo. sic videbat̄ fm statū turbatū. Et diuidit̄. Primo cōmēdat dinam puidētiā ex gubernatōe celestiū z terrestriū. 2°. tangit act⁹ hūanos ñ regi a dō. tertio rogat deū vt regat act⁹ hoium scd̄a ibi. Oia certo. 3ª ibi qsqs rex. Prima diuidit̄. p cōmdat regimē dine puidētie circa celestia. 2°. magl circa terrestria ibi. Tua vis variū tpet. Primo dic̄. O əditor. i. creator. orbis stelliferi. i. ferētis stellas. q nex⁹. i. adiūct⁹. ppetuo solio. i. eterne sedi. vsas. i. freqnter vtis celū. rapido turbine. i. veloci motu z cogis sydera pati legē. i. debituz ordinē. vt ipa luna. nūc. i. aliqñ lucida pleno cornu sicut i plenilunio. obuia. i. opposita totis flāmis. i. lumib⁹. fris. i. solis. ipa luna cōdat. i. abscōdat. minores stellas. q̄ i plenilunio nō videt̄ pp mai⁹ lumē. z tu cogis nūc. i. aliqñ vt ipa luna exñs pallida obscuro cornu ipa exñs ppior phebo. i. soli pdat. i. amittat. luīa. i. lucez. q. d. tu facis vt luna qnto magis recedit a sole tāto magis illumiat̄ z lumine suo obscurat miores stellas: z quāto magis appropiquat soli. tātoplus obscurat̄. z tu cogis vt hesper⁹. i. stella vesptina. q agit algētes. i. frigidos ort⁹ tpe noctis. i. i crepusculo qd̄ ē pma ps noctis seqndo solē. iste hesper⁹ d mãe lucifer dict⁹ pallēs i ortu phebi itex mutat solitas hēnas. i. solitos cursus nā cū de vespe seqt̄ solē d mane pcedit ipz z tu strigis. i. coartas. lucē. i. diē. breuiore mora tpe brume. i. hyemis. frōdiflue. i. faciētis frōdes fluere. cū feruida estas venerit. tūc tu diuidis. i. distiguis. agiles horas. i. breues horas noctis. q. d. tu facis q tpe hyemali noctes sūt plixiores dieb⁹. i tpe estiuali ecōuerso. ❡ Notādum q de⁹ dr̄ əditor stelliferi orbis. qz ab ipo depēdet celuz z tota nā ex. 12. meth. z dr̄ residere i ppetuo solio. qz i celo qd̄ ē ppetuū. nā celū ē loc⁹ deoꝝ z spūuz. z oēs barbari z greci z qcūqz putāt dos eē. cū locū q sursū ē deo attribuunt taqz imortale imortalitati coaptātes pmo celi z mūdi. z dr̄ vtere celū rapido turbine. mot⁹ eni firmamenti dr̄ rapid⁹. quia suo motu rapit secū alias spas. Vñ nō q vso ē vbuz freqntatiuū z significat freqnter vtere z i h innuit̄ q celū sp mouet̄ z ñ cessabit. qz dic̄ əmētator ñ ē timdū q celuz stet. Et rō qz mouēs mouet sine fatigatōe z sine pēa 12. meth. ❡ Jtē de⁹ ē nexus ppetuo solio. i. cōiūct⁹ ppetuo celo. Vñ de⁹ tripliciter ē i vniuerso. s. eēntialr seu pn̄tialr. sacramētalr seu mysterialr. z misicordialr. Eēntialr seu pn̄tialr ē i sua vera claritate i q ipz hō nūqz vidit. sic dic̄ pphia. deū nemo vidit vnqz sic ipse ē i ppetuo solio. Sacramtalr seu mysterialr. de⁹ ē i sacro eukaristie qd̄ rata fide credim⁹. Sz misicordialr de⁹ ē vbiqz. pz q dic̄ scriptura. misicordia dn̄i plena ē terra. z ide pueit dcm̄ cōe sz q dic̄ scriptura. de⁹ ē vbiqz. ❡ Nō sz hugu. soliū ē sedes regal ex solidis lignis fcā. dcā a soliditate. i. a firmitate. ❡ Nō q de⁹ cogit sydera pati legē nō violēta nec coacta motōne. qz nullū violētū ppetuum. sz cogit ea volūtaria ordinatōe obsuare legē. i. dterminatū motū vt tpe eis statuo oriāt̄ z occidāt. ❡ Nota q luna de se ē corp⁹ opacū recipiēs lumē a sole. z i ea pte q̄ ē versus solē illuminat̄. cū āt directe opposita sit soli. sicut i plenilunio tūc lumine suo obscurat miores stellas eo q mai⁹ lum̄ obfuscat min⁹. sz cū luna ē i ista pte celi i qua ē sol sic cōtigit i cōiūctōe. tūc supior ps q̄ ē versus solē ē illumiata. z iferior ps q̄ ē versus nos ē obscurata. et tūc nihil videm⁹ d luna. sz cū icipit elōgari a sole tūc ps elōgata icipit modicū appere nobis. z tūc dicim⁹ eē nouiluniū. z qntoplus elōgat̄. tātoplus appet nobis illuminata. ❡ Nō bo. dic̄ solē eē frēm lune. qz sz fabulas iupiter cōcubēs cū latona genuit ex ea duos gemellos. s. phebū q dr̄ sol. z dianā q̄ dr̄ luna. z sic fm fabulas sol ē frater lune. ❡ Nō stella q̄ de vespe seqt̄ solē z d mane pcedit. hz diuersa noia. pz p vsū. Lucifer aurora ven⁹ vesperus hesper⁹ idē. Quō āt sit possibile q eadē stella d vespe sequat̄ solē z d mane pcedat: dn̄t alig q h ñ cōtigit i vna z eadē pte āni. sz i diuersis. dn̄t. n. q i estate seqt̄ solez z i hyeme pcedit. sz h ē ɔ oēs auctores dicētes. h eē i eodē tpe anni. Aly dn̄t q mercuri⁹ z ven⁹ sint stelle silis coloris z qntitatis q̄x vna qñqz seqt̄ solē alia pcedit. z sic vr̄ eē vna stella q̄ seqt̄ z pcedit. sz h ñ ē. Hug. dic̄ q ven⁹ ē altior sole z loqt̄ sz ātiqs astrologos. q locauert venerē. s. solē. cū igr̄ ɔtigit q ven⁹ z sol simul veniūt ad occasū. qz ven⁹ ē altior diuti⁹ videt̄ i sero qz sol eadē rōne citi⁹ videt̄ i mãe qauis eqz cito discurrāt nā citi⁹ videt̄ ascēdētia re/

Legēqz pati sydera cogis.
Ut nunc pleno lucida cornu
Totis fratris obuia flāmis:
Condat stellas luna minores.
Nūc obscuro pallida cornu
Phebo ppior lumina pdat.
Et qui prime tpe noctis
Agit algētes hesper⁹ ortus:
Solitas itex mutat habenas
Phebi pallens lucifer ortu.
Tu frōdiflue frigore brume
Strigis lucē breuiore mora.
Tu cū feruida venerit estas
Agiles noctis diuidis horas.

mota q̄ ꝓpiqua ꝛ diuti⁹ vident᷑ descēdētia remota q̄ ꝓpinq̄.lꝫ eq̄li motu icedāt.Sꝫ moderni astrologi locāt ve nerē sub sole.Alij dicūt q̄ vna ē stella q̄ vno tpe seqt̄ so lē alio tpe p̄cedit.Et dicūt s̄m ptolomeū q̄ illa stella hꝫ epiciclū i cui⁹ circūferētia deferēt corp⁹ ei⁹.Est āt epicicl⁹ circul⁹ puus cui⁹ cētꝝ ē i circūferētia orbis deferētl.nūc

aūt ē ita q̄ epicicl⁹ veneris sꝫ ē cūꝫ sole.ita q̄ si protrahat᷑ linea a cētro terre p̄ cētꝝ epicicli venerl ad firmamētū eadēꝫ linea trāsibit p̄ cētrū sol'. vel ñ multū distabit ab eo.cū āt ve n⁹ ferat᷑ i circuitu epicili aliqñ erit i eadē liea cū sole.aliqñ p̄ cedit aliqñ seqtur.Jteꝫ mora solis sup oriçōtē facit diē.cūꝫ dies sit lario solis sup terram. mora āt sol' sub oriçōte fac no/

Tua vis variū tempat annū.
Ut quas boree sp̄us aufert:
Reuehat mitis zephir⁹ frōdes:
Queqꝫ arcturus semina vidit
Sirius altas vrat segetes.
Nihil antiqua lege solutū
Linqt proprie stationis opus.
O ia certo fine gubernas.
Hominū solos respnis act⁹.
Merito rector cohibere mō.
Nācur tantas lubrica versat
Fortuna vices.premit insōtes
Debita sceleri noxia pena.
At peruersi resident celso
Mores solio:sanctaqꝫ calcāt
Iniusta vice colla nocentes.
Latet obscuris condita virtus

cte.ꝛ q᷑ sol lōgiorē fac morā tpe estiuali sup oriçontēꝫ.ꝛ breuiorē sub oriçōte.iō dies estiuales longiores sunt noctib⁹.i hyeme aūt fit ecōuerso,ppter quod dies hyemales breuiores sunt noctib⁹.

℄ Tua vis va.ꝛc. Hic bo.cōmēdat regimē diue ꝓuidētie magis circa terrestria.s.circa ptes anni:dicēs. O de⁹ tua vis.i.vt⁹.tpat.i.ordinat variū annū.i. diuersas ptes āni. vt mitis çephir⁹.i.vēt⁹ vernalis.reuehat.i. reducat frōdes q̄s aufert.i.d̄struit sp̄us boree.i.flat⁹ boree.ꝛ tua vis tpat.vt q̄qꝫ.i.q̄cūqꝫ semina vidit arctur⁹ illa stella illas altas segetes.i.lōgas segetes.vrat siri⁹.i.stella cāicula tpe estiuali.ꝛ subdit. Nihil solutū.i.segregatuꝫ.antiq̄ lege.i.eterna lege diue ꝓuidētie.ligt.i.d̄reliqt.op⁹ ꝓprie statōis.i.ad q̄d opandū ē statutū.℄ Nota q̄ q̄tuor sunt ptes anni.ver.hyems.autūn⁹.ꝛ estas.Jn vere flat vent⁹ q̄ d̄r çephir⁹ q̄ ē collateralis fauonij.ꝛ q᷑ flat⁹ ei⁹ ē lenis: iō d̄r mitis ꝛ ꝓducit viridia.Jn hyeme ꝛ maxie i p̄ncipio viget flat⁹ boree.q̄ ē vent⁹ collateralis aq̄lonis cui⁹ flat⁹ ē fortis ꝛ frigid⁹.ꝛ d̄struit viridia denudādo arbores.
℄ Nō q̄ arctur⁹ ē stella circa maiorē vrsā q̄ d̄r videre semina.q᷑ tpe sui ort⁹.q̄ orit᷑ cū sole tūc seminat᷑ sicˡ i autūno. ℄ Nō.siri⁹ ē stella q̄ alio noie d̄r canicula. ꝛ d̄r siri⁹ a sirē q̄d ē tract⁹ ꝓpter lōgū tractū caloris.ꝛ apparet cū sole ē i cācro.ꝛ d̄r vrere segetes.i.maturare.℄ Nō.de arcturo dic̄ ysi.ō.i li.etbimol' arctur⁹ ē sidus p⁹caudā maioris vrse positū.ꝛ orit᷑ tpe autūnali.sꝫ vegeti⁹ dic̄ arctuꝝ oriri p⁹id⁹septēbris.i7.kl'as octobris.Jtē dic̄ Jsi.ō.canicla ē stella ꝛ d̄r siri⁹ q̄ estiuis mēsib⁹ i medio cētro celi ē. ꝛ iūcta cū sole duplicat᷑ calor eius.ꝛ dissoluūt᷑ corpa a q̄ stella d̄nr dies caniculares i q̄b⁹ moleste sūt purgatōes.
℄ O ia certo fi.ꝛc. Jn ista pte bo.tāgit act⁹ hoiūꝫ ñ regi a ꝓuidētia diua sꝫ d̄relictos regimi fortune dicēs. O deus tu gubernas oia certo fine.i.certo ordie ad finē.ꝛ respuis.i.sp̄nis regere solos act⁹ hoiūꝫ.g̊ o rector de⁹ tu me

rito cohibere.i.coercearis.cur lubrica fortuna.i.istabil' fortuna v̄sat.i.vtit᷑.tātas vices:i.alternatōes.q᷑ ip̄a p̄mit isontes.i.inocētes.noxia pena debita sceleri.i.hoi scelerato.ꝛ puersi mores.i.hoies puersi in morib⁹.resīdēt in celso solio.i.alto loco.ip̄i nocētes.i.mali.calcāt scā colla .i.colla scōꝝ hoiuꝫ iniusta vice.i.iiusta alternatiōe.q̄ sci

Clara tenebris.iustusqꝫ tulit
Crimen iniqui.
Nil piuria:nil nocet ipsis
Fraus mēdacij cōpta colore.
Sed cū libuit virib⁹ vti:
Quos innumeri metuūt popl'i:
Sūmos gaudēt subdere reges.
O iā miseras respice terras:
Quisqs rerꝝ federa nectis.
Operis tanti pars non vilis
Hoies quatimur fortune salo.
Rapidos rector ꝯp̄ie fluct⁹.
Et quo celū regis imensum
Firma stabiles federe terras.
℄ Prosa q̄nta primi libri.
Ecubi ꝯtinuato dolor᷑ d̄ latraui.illa vultu placi/

poti⁹ deberent calcar colla no cētū q̄ꝝ ecōuerso.ꝛ clara virt⁹ .i.hō clare v̄tutis.latet ꝯdita .i.abscōdita.ob scuris tenebris .i.ab hoibus vicio obscuratis. ꝛ iust⁹ hō tulit .i.sustulit.crim iniq̄ hois.ꝛ piuria nil nocent ip̄is iniquis.ne fra'cōpta.i.ornata. mēdacij colore. i. falsa appētia nocet ip̄is.sed cū prauis libuit vti viribꝰ.i.exercere vires.quos prauos metuūt in

numeri ppl'i.i.vulgares.tc̄ ip̄i gaudēt subdere.i. supplātare sūmos reges.i.bonos ꝛ sapiētes q̄ꝝ ē regere ꝛ alios gubnare.℄ Jtē de⁹ oia gubnat certo fine. q᷑ dic̄ ꝯmētator.io.meth.De⁹ ē mēsura oium ꝛ regla ꝛ ifallibil'r reꝝ metꝝ.ꝛ ꝯmtator dic̄ p̄ celi ꝛ mōi.Entia diua nos gubnāt ꝛ regūt ꝛ nob sūt q̄si finis.℄ Jtē illō q̄d ē sapiētissimū regit certo fine cū sapiētie ē regere.sꝫ de⁹ ē sapiētissim⁹ eo q̄ sapia a do ꝓcessit.Vñ scriptura.Ois sapia a do ē.℄ Nō bo.vidit in mundo bonos depmi ꝛ malos exaltari.cum tñ poti⁹ fieret ecōuerso.Jō sibi vidbat᷑ q̄ act⁹ ꝛ opatōes hoium nō regerent᷑ a deo.sed magis a fortuna que hūc humiliat ꝛ hunc exaltat.Jdeo Boeti⁹ deo cōqueri.
℄ O iā mi.ꝛc. H̄ bo.rogat vt de⁹ regat act⁹ hoiūꝫ.ꝛ hoies sic regit celū.d.O q̄sqs de⁹ es tu q̄ nectis.i.ꝯiūgis.federa .i.ꝯcordias reꝝ.respice miſas terras.i.hoies i terris bitātes. Nos.n.hoies ñ sum⁹ vilis ps sꝫ valde nobil' tāti tui opis.i.mūdi.nos q̄timur.i.ꝯcutimur.salo.i.mari. ꝛ amaritudie fortūe.iō tu de⁹ ꝯpme.i.restrige.rapidos fluct⁹.i. mag̊s ipet⁹ fortūe.ꝛ eo fedre.i.regimie.q̄ reglimēsū celū tu firma.i.robora.stabiles t̄ras.i.hoies stabiles i terra.
℄ Nō.b.dic̄ hoiēꝫ ñ eē vilē ptē mōi.q᷑ scribit᷑ i ꝓlogo li. d̄ pomo arist. Hō ē dignissima creaturaꝝ sil'itudo oium ad imaginē di fcūs.ꝛ z°. d̄ aia.q̄dāmō aia ꝯuenit cū oib⁹ creaturis:cū angel'i itelligēdo cū brutis i sētiēdo.cū plātis i vegetādo.cū lapidib⁹ i eēndo.℄ Nō bo.ꝯpat fortunā salo.i.mari.Sic.n.nauis vndis marinis iactat᷑ i altuꝫ nūc ꝛ nc̄ i ꝓfūdū.sic hō p̄ fortunā nc̄ i ꝓspitate leuat᷑.nūc i aduersitate deycit᷑. ℄ Prosa q̄nta p̄mi libri.
Ecubi ꝯtinuato. Hic icipit q̄nta p̄sa hui⁹ p̄mi in b q̄ bo.ondit quō p̄hia se habuit ad suā q̄rimoniā ꝛ q̄d ex ea coguerit.z°.p̄hia q̄dam ocā boetij irronabilia ꝓuipedit.3°.sub breuitate recolligit ea q̄ ip̄ꝫ boetiū pturbāt.4°.p̄hia dat modū remedēdi ip̄ꝫ bo.Secūda ibi.Jtaqꝫ nō tā me loci hui⁹. Tertia ibi.Et tu q̄dem

ō tuis. Quarta ibi. Sȝ qm̄ plurib⁹. Dic p̄mo. Postq̄ ego bo. delatraui. i. ꝯ rōne locut⁹ sū h. sup. p̄dcā ꝯtinuato do loꝛe. i. assidua turbatōe. illa. sup. p̄hia placito vultu nihil mota. i. irata. meis q̄stib⁹. de meis q̄rimonijs. igt. i. dixit. Cū. i. qn̄. ego vidissē te bo. mestū. i. tristē. q̄ꝫ p̄ ⁊. lachrymātē. i. flentē. illico. i. stati. cognoui te misez. q̄ꝫ p̄ ⁊. exulem. i. paciētē exili

uȝ. ſȝ q̄ longiquū. i. remotū. eēt illud exiliū ego nesciebā. i. ig̃rabā. nisi tua oro. i. f̄mo. mi bi p̄didisset. i. reuelassȝ. ſȝ tu sup. bo. qdeȝ p̄ certe. n̄ es pulsus q̄ procul. i. valde remote. a p̄ria. i. a iudicio rōnis. ſȝ aberrasti. i. ꝺuici sti. at p̄ ſȝ. si te mauis. i. magl vis. existimari pulsū a p̄ria po ti⁹ sup. tu ip̄e pe pulisti te Bo. Nā p̄ q. qdeȝ

do: nihilq̄ꝫ meis q̄stibus mota. P. Cū te igt mestū lachrymātēq̄ꝫ vidissem illico miserū exulēq̄ꝫ cognoui. Sed q̄ lōgiquū eēt exiliū. nisi tua p̄didisset ōro nesciebā. Sȝ tu q̄ p̄cul a p̄ria non q̄dē pulsus es. ſȝ aberrasti. Atsi te pulsū existiari mauis: te poti⁹ ip̄e pepulisti. Nā id q̄deȝ de te nunq̄ cuiq̄ꝫ p̄bas fuissȝ. Si. n. c⁹ oriūd⁹ sis p̄rie remiscarīs n̄ vti atheniēsiū quodā m̄ltitudinis ip̄io regit: ſȝ ei⁹ vn⁹ dn̄s ē ⁊ vn⁹ rex: vn⁹ ⁊ p̄nceps q regit eā. Qui freq̄ntia ciuiū n̄ depulsiōe letaꝛ. Cui⁹ agi frenis atq̄ꝫ

obtēpare iusticie sūma libtas ē. An ig̃ras illā tue citat antiq̄ssimā legē q̄ sancitū ē ei ius exulare nō esse quisqs i ea sedē fūdare maluerit. Nā qui vallo eius ac munimine cōtinet̄: null⁹ metus ē ne exul eē mereaꝛ. Atq̄s quis inhitare eā velle desierit: pariter desinit ēt mereri. Ita q̄ non tam me loci huius: q̄ꝫ tua facies mouet. Nec bibliothece poti⁹ comptos eboꝛe ac vitro parietes q̄ tue mentis sedem requiro. In qua nō libꝛos ſȝ id qd libꝛis p̄ciū facit: libꝛoꝝ quodāꝫ meoꝝ s̄nias collocaui.

atheniēsiū regebaꝛ ip̄io m̄ltitudinis. p̄mo eni eam regebant reges. postea succedēte tp̄e principes. tādē p̄ regimine eius singulis annis eligebantur. 38. sapientes. ſȝ patria rōnis tātū vno p̄cipe regitur. s. deo q ē regula recte rationis. ℭ Nota. homo ē ori undus a patria rōnis inq̄ntum anima ei⁹ intellectiua quieuitur recte rōne,

p̄ certe. id sup. repellere te a p̄ria nūq̄ fuisset p̄bas. i. licitū. cuiq̄ꝫ sup. boi. Si. n. reminiscaris. i. recoꝛderis. cui⁹ patrie. i. de q̄ p̄ria sis oriund⁹. i. nat⁹. nō vti p̄ sicut. sup. citas atheniēsiū quodā regit ip̄io. i. ex p̄cepto multitudinis. i. multoꝝ rectoꝝ. seq̄t grecū qd tm̄ valet i latino. ſȝ vn⁹ est dn̄s ⁊ vn⁹ rex vn⁹ ⁊ p̄nceps q letaꝛ. i. gaudet. ō freq̄ntia. i. freq̄nti ihabitatōe. ciuiū. i. icolaꝝ. ⁊ nō depulsione. cuius regis agi. i. duci. frenis. i. p̄ceptis. atq̄ꝫ p̄ ⁊ obtēpare. i. obedire. iusticie sūma ē libertas. An p̄ nūq̄d. ignoras illā antiq̄ssimā legē. i. statutū. tue ciuitatis. i. recte rōnis. q̄ sancitū. i. ꝯfirmatū est ius nō eē. i. ad eā nō ptinere. exulare. i. exiliū pati q̄sq̄s. i. qcunq̄ꝫ. maluerit. i. optauerit. fundare. i. locare i ea citate sedē. i. h̄itatōem suā. naȝ p̄ q. q ꝯtinetur. i. cōp̄rehēdit̄ vallo ac munime ei⁹ sup. citatis. nullus met⁹. i. timoꝛ. ē illi vt mereaꝛ eē exul. at. p̄ sed. q̄sq̄s desierit. i. cessauerit. velle inhitare eā ciuitatē pariter desinit ēt mereri. i. meritū cōseq. ℭ Nota q̄ ōlatrare p̄p̄rie est canū. i p̄posito aūt delatrare ē vrgēte doloꝛe cōtra rōnē loq. ⁊ sic bo. q dixit act⁹ hoīum nō regi a deo cōtra rōnē loq̄baꝛ ergo dixit se delatrasse. ℭ Nota n̄ ē hoīs sapiētis moueri ex his q̄ dicunꝛ ab isipiēte ꝯ rōnē. ſȝ magis debȝ isipiētē istruere ⁊ ip̄ꝫ cōsolari ergo p̄hia nō fuit mota ex q̄stib⁹ boetij. ſȝ magis ip̄ꝫ cōsolabaꝛ. ℭ Nō. p̄hia cognouit boetiū eē misez ⁊ exulē. miser ē ille cui⁹ aīus seq̄t mutationē rez tp̄aliū ita q̄ extollit̄ i p̄speris. ⁊ deprimit̄ i aduersis. Exul in p̄posito ē ille nō q mutat regionē ſȝ q agit ꝯtra rōnē. ℭ Nota q̄ p̄ lachrymas pōt cognosci q̄ ratio hoīs ē turbata. ſȝ q̄tū turbata sit nō cognoscit̄ nisi f̄mone dolentis. ergo dicit p̄hia lachrymis. cognoui te eē exulē. ſȝ quātū eēt exiliū nesciebā: nisi tua ōro mihi p̄didissȝ. ℭ Nota. ille pulsus ē a p̄ria q oīno rōnē amittit. ſȝ ille aberrat q ifra p̄riam in aliquo rōnē retinet ⁊ i aliquo amittit. Bo. autem nō erat pulsus p̄cul a p̄ria. q nō totā rōnē amiserat. credebat eni oīa regi a deo. ſȝ i hoc aberrabat q̄ act⁹ hoīum a deo regi nō putabat. ℭ Nota. de patria

hoīs q̄ ē recta rō loq̄t Seneca i de remedijs foꝛtuitoꝛū dicēs. Patria ē vbicūq̄ꝫ bō bene ē. illud aūt qd bn̄ i hoīe ē nō in loco est i hoīs iquam p̄tātē ē. si sapiēs ē nō p̄igrinatur. si stult⁹ exulat. ℭ Nota a patria rōnis nullus boetium expulit nisi ip̄se seip̄m. q bo. non alieno ip̄etu ſȝ p̄prio ꝯfectu termios ⁊ limites rōis exiuit. ℭ Nota citat

a deo oritur. ℭ Nota itantum homo manet i patria rationis inquātum deo subycit̄ ⁊ legi diuine. ⁊ q de⁹ in subiectōe suoꝝum delectatur: ideo letatur in multitudine ciuium ⁊ non i expulsione eoꝝ. Repellitur aūt aliqs a patria rōis a deo rebellādo ⁊ a recta rōne recedēdo. ℭ Nota. q obtēperat se deo est sūme liber. q ingn̄tum aliquis agit f̄m rectaꝫ rōnem intantum est liber. ſȝ per obtēperare se deo homo maxime agit f̄m rōnem. ergo talis maxime liber est. Unde se. 52. epistola dicit. Queris que sit libertas. libertas vera ē nulli rei preterq̄ deo seruire. eq̄nimiter p̄ospera ⁊ aduersa ferre ⁊ foꝛtunam in equum ducare. Nota q̄ a ciuitate rationis nullus exulat nisi p̄ affectionez tēpoꝛalium. talis aūt affectio est volūtaria ⁊ ideo sola volūtate aliqs exulat a tali citate. ⁊ q talis affectio nō potest hominē occupare q̄diu est infra termi nos recte rōnis: iō dicit p̄hia. nā q vallo eius ⁊c.

ℭ Itaq̄ꝫ non tā me loci hui⁹. Dic p̄hia quedam dicta irrationabilia Boetij p̄uipendit dicens. Ex quo aberrasti a patria rōnis. itaq̄ꝫ p̄ro ergo. non tā. i. nō tm̄. facies. i. dispositio. huius loci. i. exilij. q̄. i. q̄tum. tua facies. idest interioꝛ dispositio mentis tue. mouet. i. perturbat. me p̄hilosophiā que deiecta est aduersitate foꝛtune. ⁊ q supius cōquestus fuit de carentia bibliothece libꝛoꝝ. istam carentiam p̄uipendens p̄hia dicit. Nec ego p̄hilosophia requiro. i. inuestigo. p̄rietes bibliothece. comptos. i. oꝛnatos eboꝛe. i. ossibus elephantū. ac p̄ etiā. vitro. i. gemmis preciosis. q̄. i. inq̄ntum. sup. ego requiro sedem. i. tranquillitatem tue mentis. in qua mente non collocaui. i. nō posui libꝛos sed id. i. illud quod facit precium. i. preciositatem. libꝛoꝝ. s. s̄nias meoꝝ libꝛoꝛum. ℭ Nota q̄ Boeti⁹ supꝛa conquerendo ō statu suo soluȝ deplanxit incōmoda coꝛpoꝛalia non curans deiectionem animi sui. Unde p̄hia cōtra hoc solum deplāg̃t sui animi deiectionem ⁊ incōmoda coꝛpoꝛalia p̄uipēdit. ⁊ q superi⁹ quarta p̄sa dixit Boetius. Nunq̄d non mouet te facies huius loci

Jō pħia hic sibi r̄ndens dicit. multoplus moueor ꝓpter animi tui deiectōem ꝗ ꝓpter locū exilij ī q̄ existi: hō enī fortis aio oī loco vtit̄ ꝓ pria. Un̄ ouidi⁹ i li. de fastis. Oē solū forti pria ē vt piscib⁹ equor. ⁊ qr ēt ꝯq̄st⁹ fuit de bibliotheca r̄ndet pħia ꝙ ipa poti⁹ deplāgat s̄nias librorū q̄s ꝓ obliuionē ꝑdidit ꝗ carētiā bibliotbece ⁊ libroꝝ.

¶ Et tu qdē d tuis. Dic pħia sub breuitate recolligit q̄ boetiū ꝑturbauerūt: dicēs. Et tu boeti dixisti vera d tuis meritis. i. fcīs. i cōe bonū ⁊ ꝓpter oīū boīū vtilitatē. s3 sup. dixisti pauca sup. beneficia. tibi euenisse ꝓ multitudie gestoꝝ. i. fcoꝝ tuoꝝ. ⁊ tu memorasti. i. recitasti. nota. i. manifesta cūctis hoīb⁹ de honestate. i. de saluatōe senat⁹. vl' falsitate. i. cōpilatōe falsaꝝ lr̄aꝝ. obiectoꝝ. i. iputatorū tibi. qdē pro certe. tu stricti putasti. i. existimasti. attigendum sup. eē. recte. i. rōnabil'r. de scelerib⁹. i. d vitijs. ꝗ ꝓ ⁊. fraudib⁹. i. deceptionib⁹. delatoꝝ. i. accusātiū. ꝙ ea. i. oīa ista. celebrent̄. i. memorent̄ meli⁹. ꝗ ꝓ et. vberi⁹. i. copiosi⁹. ore. i. ꝑmōe. vulgi recognoscētis. i. memorātꝭ. Oīa ēt tu bo. icrepuisti vehemēter. i. fortiter. fcūm. i. op⁹. iniusti senat⁹ sup. toti⁹. ⁊ tu ēt doluisti de nr̄a criminatōe. i. vituperatōe. ⁊ ēt tu fleuisti. i. defleuisti. dāna. i. crimina. lese opinionis. i. imaculate fame tue. Postremo. i. vltimo. dolor icāduit aduersus fortunā. i. ꝯ fortunā. ꝗ ꝓ et. sup. tu boeti ꝯquest⁹ es nō cōpensari. i. tribui. equa. i. digna premia. meritis. i. ꝓ meritis. Jn extremo. i. i fine. seuiētis muse. i. furiētis metri. tu posuisti. i. dedisti. vota. i. pces. ꝙ ea pax sup. diuine ꝓuidērie. regeret terras. i. hoīes terrenos. vtiq3 ꝓ sic regit celū. ¶ Nō ꝙ ista oīa fuerīt cā ꝑturbatōnis mētꝭ bo. ⁊ ptractāt ea i 4ᵃ ꝓsa ⁊ i fi. metri. o stelliferi. ¶ S3 qm̄. Dic pħia dat modū medēdi ipm bo. dicens. S3 qm̄ plurim⁹ tumult⁹. i. valde magna multitudo affectuū. i. passionū. icubuit. i. istitit tibi. ⁊ dolor ira ⁊ meror. i. tristicia. distrahūt te diuersū. i. ad diuersa. sup. iō. vti ꝑ sicut. nūc mētis es. nōdū ꝯtigūt. i. respiciūt te. validiora remedia. i. fortiora medicamēta. Jtaq3 nos vtemur paulisp. i. modicū. leniorib⁹ sup. remedijs. vt ea q̄ idurueriīt. i. idurauerūt i tumorē. i. iflaturā. ꝑturbationib⁹. i. tristicijs aī. ifluentib⁹. i. eueniētib⁹ ⁊ vt illa mollescāt. i. mollia fiāt. blādiore tactu. i. leuiori medicina. ad recipiēdā vim acrioris. i. fortioris. medicamīs. ¶ Nō ꝙ bo. fuit distract⁹ multitudie affectuū3. s. ira merore ⁊ dolore. Nam ira trahit hoīes ad vīdcās. dolor ad dspatōes. meror ad toti⁹ mētis aggrauatōes. iō dic pħia ꝙ sua ꝑturbatio iā nō possit sustinere fortiora remedia. s3 velit sibi adhibe lenia vt ꝑ talia ꝑpat⁹ ⁊ disposit⁹ ... possꝫ ꝑcipe remedia acriora. ¶ Metrum sextum primi libri.

Et tu qdē d tuis i cōe bonū meritis vera qdē: s3 ꝓ multitudine gestoꝝ tibi pauca dixisti. de obiectoꝝ qdem tibi vel honestate vel falsitate cūctis nota memorasti. de sceleribus fraudibusq3 delatoꝝ recte tu quidem stricti ꝙ attingēdū putasti: ꝙ ea melius vberiusq3 recognoscentis oīa vulgi ore celebrētur. Increpuisti etiā vehementer iniusti factum senatus. de nr̄a ēt criminatōe doluisti. Lese quoq3 opinionis damna fleuisti. Postremo vero aduersus fortunam dolor icāduit. ꝯq̄stusq3 n̄ equa meritis p̄mia ꝯpensari: in extremo muse seuiētis vt vtiq3 celū terras quoq3 pax regeret vota posuisti. S3 qm̄ plurimus tibi affectuū tumult⁹ icubuit: diuersūq3 te dolor ira meror distrahūt: vti nūc mētis es: nōdum te validiora remēdia ꝯtigūt. Jtaq3 leniorib⁹ paulisp vtemur: vt q̄ i tumorē ꝑturbatōib⁹ ifluētib⁹ induruerīt: ad acriorꝭ vi mēdicamīs rcipiēdā tactu blādiorꝭ mollescāt.

Cum phebi radijs graue. Hic icipit sextum metrū hui⁹ primi qđ dr̄ metrum gliconicū ab inuētore. coriābicū a pede p̄dominātē. Est āt coriāb⁹ pes cōstās ex pma et vltima lōga et duab⁹ medijs breuib⁹. Un̄ ꝑm⁹ pes hui⁹ metri ē spōde⁹. secūd⁹ coriābus. terti⁹ pirrichi⁹ q ē pes ꝯstās ex duab⁹ breuib⁹ ⁊ loco ei⁹ aliqn̄ ponit̄ iāb⁹ q ꝯstat ex p⁹ breui ⁊ vltima lōga. In h g̃ metro pħia ꝓbat dc̄s suis ꝑ exēpla. Dic. n. ꝙ Bo. ꝓ nūc n̄ ꝯuenirent remedia fortia. s3 alio tēpore. ꝓbat g̃ ꝙ oīa regrāt tp̄s determinatū ⁊ si fiāt ex̄ suū tp̄s n̄ ꝓspant̄. ⁊ h ꝓbat trib⁹ exēplis. ⁊ tāgit tp̄a n̄ ꝑmisceri q̄ de⁹ distīxit. ibi. Signat tp̄a. Primū exēplū ē d semie qđ si semiat̄ n̄ ōbito tp̄e n̄ ꝑfert fructū Ut si qs semiaret i iulio vl' i augusto. vn̄ dic sic i lr̄a. Cū ꝓ qn̄. graue sid⁹ cācri illi⁹ signi. iestuat. i. iardescit. radijs phebi. i. sol'. tū. i. i illo tp̄e q credidit. i. ꝯmisit. larga semia. i. copiosa semia. sulcis. i. cauernis terre. negātib⁹ sup. spē messis. tal' elusus. i. frustrat⁹. fid. i. bn̄ficio. cererꝭ. i. de frugū: pgat. i. accedat. ad arbores q̄rnas. i. q̄rcuū. ⁊ vescat̄ fructib⁹ eaꝝ. Tc pōit scōz exēplū d florib⁹ q̄s hō frustra q̄rit tp̄e hyemali cū tp̄s eoꝝ sit iver e. Un̄ dic i lr̄a. Tu lecturus. i. collectur⁹. violas. tales flores. nūq̄ petas. i. accedas purpureū nem⁹. i. floridā siluā. cū. i. qn̄. cāp⁹ stridens. i. sonās cāp⁹. ihorruit. i. horribil'r appuit. seuis aqlōib⁹. i. crudelib⁹ vētis hyemalib⁹. Tūc pōit tertiū exēplū ⁊ ē d vuis q mature sūt i autūno. ⁊ iō frustra q̄rant̄ tp̄e vernali. Un̄ dic i lr̄a. si libeat frui vuis n̄ q̄ras auida. i. cupida māu stringer vnos palmites. i. v'nales vites qr bach⁹ de⁹ vini. poti⁹ ꝯtulit sua mūera. i. vuas. autūno. i. tp̄e autūnali. ¶ Nō ꝙ sid⁹ cācri dr̄ graue. qr sole ex̄nte i cācro hoīes grauāt̄ nimio calore q̄ tp̄e n̄ ē seminādū. qr ad h ꝙ semē ꝯualescat regrit̄ humor q calore sol' feruido tp̄e resoluit̄ ⁊ euaporat. ¶ Nō s3 fabl'as cū pluto rapuerat ꝓsⁿpinā mr̄ ei⁹ ceres q̄rēs ipā3 i terrꝭ ⁊ n̄ inueniēs negauit hoīb⁹ bn̄ficiū frugū. ⁊ tc hoīes ꝑgebāt ad arbores q̄rcuū ⁊ cōedbāt glās. ⁊ sic loq̄t. p. i lr̄a. ¶ Nō d h ꝙ dic stridēs cāp⁹: dic hu. ꝙ strido. ds. vl' stridio. dis. ē fōtis sōare vl' dētes ꝯcutere

¶ Metrū sextum primi libri.

Cum phebi radijs graue
Cācri sydus inestuat:
Tū q larga negātibus
Sulcis semina credidit:
Elusus cereris fide
Quernas pergat ad arbores.
Nunq̄ purpureū nemus
Lectur⁹ violas petas:
Cū seuis aqlonibus
Stridens camp⁹ inhorruit.
Nec queras auida manu
Vernos stringere palmites:
Uuis si libeat frui
Autūno potius sua
Bacchus munera contulit:

¶ Signat tpa pro. Hic ondit phia tpa nō pmisceri que
de⁹ distrixit dicēs. De⁹ signat. i. ornat. tpa aptās ea pprijs
officijs nec ipe de⁹ patiť misceri vices. i. alternatōes tem
poꝝ ita ꝙ tps vni officio deputatū cōueniat alteri q̄s vi/
ces tēpoꝝ ipe coercuit. i. distrixit. ⁊ addit sicut q̄rens aliq̄
tpe nō debito frustrať i q̄rēdo. sic illud qđ deserit certuꝫ
ordinē pcipiti. i.

festina via. illud
nō hꝫ letos exi/
t⁹. i. psperū euē
tū. sic a simili si
phia relicto đbi
to tpe mistrasſꝫ
Boetio fortem
medicinā: n̄ fu/
issꝫ pspata i me
dicādo ipꝫ.
¶ Nō ꝙ p đbi/
tū ordieꝫ res cō
suāť i suo eē ⁊ i
sui nā. ⁊ qđ defi
cit ab ordie. ēt đ
ficit ab eē. Un̄
Bo. q̄rto h⁹. se/
cūda psa. Est. n.
qđ retiet ordieꝫ
suatqꝫ nām. qđ
vo ab h̄ deficit:
eē qđ i sua nā si/
tū ē đrelinqt. p
pter qđ đbit⁹ or
do in omnibus
est obseruand⁹

Signat tempora pprijs
Aptans officijs deus.
Nec quas ipse coercuit:
Misceri patitur vices.
Sic quod precipiti via:
Certum deserit ordinem:
Letos nō habet exitus.

¶ Prosa sexta primi libri.

P Rimuꝫ igiť pateris ne
me pauculis rogationi
bus statū tue mētis at/
tingere atqꝫ tentare: vt q mod⁹
sit tue curationis itelligaꝫ: B.
Tu vero arbitratu inquaꝫ tuo
que voles vt respōsurum roga/
to. P. Tum illa: huccine inqt
mūdum temerarijs agi fortui/
tisqꝫ casibus putas: An nulluꝫ
credis ei iesse regimē rōis: B.

Unde poeta. Est ordo summa limes sapientis in arte.
Ergo dicit phia ꝙ pcipiti via. ¶ Nota oē agens i agēdo
dꝫ pstituere sibi bonū finē. q̄ rōne boni finis agēs mere
tur. ⁊ rōne mali finis demereť. Un̄ poeta nō dat extim
plo bona p⁹ pmordia merces Cōgrua: sꝫ rect⁹ pmia finis
hꝫ. Cū igiť iordinatio ipediat bonitatē finis iō vitāda ē.

¶ Prosa sexta primi libri.

P Rimū igiť pateris. Hic ē sexta ⁊ vltima psa h⁹
pmi i qua phia inrigt cāꝫ radicalē ifirmitatꝭ bo
etij ex q̄busdā interrogatōib⁹. Et p̄ phia captat
beniuolētiā Boetij. scđo pōit suas iterrogatōes ibi. Tū
illa. Dicit pmo: O Boeti anteq̄ adhibeā tibi remedia.
ne p nūq̄d. pateris. i. admittis. me phiaꝫ. pmū pauculis
rogationib⁹. i. iterrogationib⁹. attigere sup. p cognitōeꝫ.
atqꝫ tēptare. i. rimari. statū. i. dispositōeꝫ tue mētis vt in
telligā. i. cognoscā. q sit mod⁹ tue curatōis. i. sanatōis. vo
p sꝫ. Ego Boeti⁹ inquā. i. dixi. tu phia rogato. i. iterroga/
to. tuo arbitratu. i. fm tuā volūtatē. q̄ voles. vt p sicut. rn̄
surū. i. volētē respōdere. ¶ Nota ꝙ phia more boni me
dici nō solū scrutať cās doloris p signa extrīseca sic me/
dici p vrinā ⁊ pulsum: q̄ h̄ signa q̄nq̄ fallūt: sꝫ ēt scruta
tur cās doloris Boetij p rn̄sionē ad q̄ōnes. ⁊ pmo captat
ei⁹ beniuolētiā reddēdo ipm attentū p hoc ꝙ diť paucu
lis rogationib⁹. Nota ꝙ ifirmi hēnt nālē ipotētiā aliqđ
patiendi: ğ ex facili ꝯturbanť: n̄ solū p multas iterroga/
tiones: sꝫ ex vna sola. Volēs ergo phia mouere paucas q̄
stiones Boetio ifirmo: primo captat ei⁹ beniuolentiam.
¶ Tū illa. Hic phia facit iterrogatōes. scđo cās toti⁹ in
firmitatis ex rn̄sionib⁹ Boetij recolligit. tertio ondit ipꝫ
curabilē eē dādo modū pcedēdi circa curatōeꝫ ei⁹. scđa
ibi. Quare plenissime. tertia ibi. Sꝫ sospitatꝭ actori. Pri

mo phia q̄rit de mūdi gubernatiōe. scđo de circūstātijs
gubernatōis. ibi. Sꝫ dic mihi. Adhuc diuidiť. q̄ phia q̄/
rit. scđo Boeti⁹ rn̄det. tertio phia ei⁹ rn̄sioneꝫ approbat.
Dicēs ergo. O boeti putas huc mūdū agi. i. regi temera/
rijs. q̄ p et. fortuitis casib⁹. i. euētib⁹. an. i. nunqđ. tu cre
dis nullū regimē rōnis. i. puidentie diue inesse ei mūdo

Atqui inquam nullo existima/
uerim modo vt fortuita teme/
ritate tā certa moueantur. Ve
ruꝫ operi suo cōditorem p̄side
re deum scio. Nec vnq̄ fuerit
dies q me ab hac snīe veritate
depellat. P. Ita est inqt. Naꝫ
id etiaꝫ pauloante cecinisti: ho/
minesqꝫ tm̄ diuine exortes cu/
re esse deplorasti. Nam de ce/
teris qui rōne regerēť nihil mo
uebare. Pape āt vehementꝭ ad
miror cur i tā salubri snīa loca/
tus egrotes. Veꝝ alti⁹ pscrute/
mur. nescioquid abesse cōiecto
Sed dic mihi quoniā a đo regi
mundū non ambigis: quib⁹ etiā
gubernaculis regať aduertis:
B. Vix inquam rogationis tue

Ego Boeti⁹ in/
quāꝫ. i. dixi atq
. i. certe. n̄ existi/
maueri. i. puta/
ueri vllo mō. vt
tā certa sup. en/
tia moueanť. i.
regāť fortuita
temeritate. i. i/
prouisa stulti/
cia. sꝫ scio deū
ꝯditorē. i. crea
torem. p̄sidere
suo operi. i. sue
creatōi. nec di
es fuerit vnq̄/
i. i aliq̄ tpe. q̄ di
es đpellat. i. re
moueat me bo
etiū: ab hac ꝟi/
tate snīe iā dcē
Tunc phia ap
probās eius rn̄
sionē. d. Phia
inqt. i. dixit ita
ē. naꝫ tu cecini
sti. i. dixisti. ēt

illđ pauloāte. i. i 5° metro h⁹ pmi. q̄ p ⁊. tu đplorasti. i. plā
xisti. tm̄. i. solūmō. ipos hoies eē exortes. i. carētes vl n̄ pti
cipes diue cure. i. diue puidētie. nāq̄ p q̄. tu nihil moue
bare. i. dubitasti. đ ceterꝭ. sup. creaturis. q̄n regerēť rōne
sup. puidētie đi. āt p sꝫ. pape ē iteriectio admirātis. ego
admiror vehemēter ꝙ tu locat⁹. i. posit⁹. i tā salubri snīa.
egrotes. i. lāgues. veꝝ p sꝫ. nos pscrutemur alti⁹. i. pfun
di⁹ ego nescio qđ. i. aliqđ sup. sit illđ. qđ ego ꝯiecto. i. opi/
nor. abesse tibi boetio. ¶ Nō ꝙ ifirmitas boetij pti fuit
ex ordiata affectōe. i q̄tū. n. boeti⁹ doluit đ tpaliū reruꝫ
amissiōe. ⁊ pti fuit ex falsa existimatōe q̄tū ad duo. Esti
mabat. n. malos hoies eē felices ⁊ potētes. 2° estimabat
hoies n̄ regi a diua puidētia. ğ phia iqrit cāꝫ radicalē p
pter quā boeti⁹ icidit i istas icōmoditates. ⁊ q̄ radix to/
ti⁹ morbi fuit igrātie diue gubnatōis q̄tū ad hoies. iō p
q̄rit đ mūdi gubnatōe. ¶ Nō ꝙ Bo. inuit duas rōes ꝙ mū
d⁹ regať a đo. pmā ibi. Tā certa. q̄ talꝭ ē. Ea q̄ sūt certa ⁊ đ
termiata n̄ regūť a casu ⁊ a fortūa. cū regimētaliū sit icer
tū. Sꝫ entia h⁹ mūdi sūt certa. q̄ a certꝭ causis pducta.
Scđaꝫ rōnē inuit ibi. Veꝝ opi suo. q̄ talꝭ ē. Cātū regiť a
sua cā. sꝫ de⁹ ē cā mūdi: cū ab ipo đpēdeat celū ⁊ tota nā
ğ ⁊c. ¶ Nō phia rōabilꝭr mirať ꝙ bo. credēs mūdū regi
a đo putabat hoies n̄ regi ab ipo: q̄ possꝫ phia sic argue
re. de⁹ regit mūdū fꝫ te bo. sꝫ hoies sūt pncipalꝭ ps mūdi
sic p⁹ dixisti i metro. opis tāti ps n̄ vilꝭ. ğ hoies regūť a đo.
¶ Sꝫ dic mi. Hic phia q̄rit đ circūstantijs gubernatōis
mūdi. 2° q̄ res gubnate dirigūť i suū finē. iō 2° q̄rit de fi
ne reꝝ. ⁊ q̄ gubnatio đi fꝫ rei ꝟitatē ēt ē circa hoies. iō 3°
q̄rit đ cognitōe hois. 2ª ibi. Sꝫ dic mihi. 3ª ibi. Sꝫ h̄ q3. p
diť. sꝫ o bo. dic mihi phie. q̄m n̄ ābigꝭ. i. dubitas mūdū re
gi. i. gubnari a đo ēt nūqđ aduertꝭ. i. cogscꝭ. q̄b⁹ gubnaculꝭ

mundꝰ regat. ego Boetiꝰ inquã .i. dixi. vix nosco sniaz :i. itellectum. tue rogatõis .i. tue iterrogationis. nedũ .i. ad huc nõ queam .i. possim. respondere ad igsita .i. ad iterrogata. sup. pħia iquit .i. dixit. nun fefellit .i. decipit me. sup. pħiam. abesse .i. deficere tibi aligd per qd velut hiãte .i. patente. robore .i. firmitate. valli .i. munitõis. morbꝰ perturbationũ irrepserit .i. sub itrauerit i tuuz aium .q.d. nũgd eni veruz fuerit quod pdixi tibi aligd abesse p qd abesse siue p quẽ defectuz dolor itrauit te sicut aptũ ostiuz. ¶ Nota q deꝰ n̄ regit mũdum aligbꝰ gubernaculis extrisecꝰ: qz sic nõ cẽt p se iufficiẽtissimꝰ. sz regit ipz sua potẽtia q̃ attribuit pri. sua sapia que attribuit filio. sua pietate ⁊ clemẽtia q̃ attribuit spũi scõ. ⁊ d hoc patebit i secũdo hꝰ. ¶ Nota illud quod aligs hõ vix itelligit aliquo mõ itelligit: lz cũ difficultate ex h ergo q Boetiꝰ dicit se vix itelligere iterrogationẽ pħie: inuit se aliquo mõ itelligere tñ cum difficultate ppter dolorẽ opprimẽtẽ rõnem: ⁊ iõ rñdere nõ potuit. ¶ Nota. qñ robur valli alicuiꝰ munitõis hiat ppter aliquã rupturã i eo fcãz tũc hostes igrediunt munitionez. Sic a siti qñ munimẽ rõnis q̊ animus munit tanq̃ vallo hiat ppter defectũ alicuiꝰ cognitõis: tũc necessario pturbationes affectuum subitrant aium.

sniam nosco nedũ ad igsita rñdere queã. P. Nũ me igt fefellit abesse aligd p qd velut hiãte valli robore i aiuz tuũ pturbationũ morbꝰ irrepserit? Sz dic mihi: meministi ne qs sit rex finis: quo ve totiꝰ nature tẽdat intentio? B. audierã iquã: h memoriã meror hebetauit. P. At q scis vnde cũcta pcesserit? B. Noui iquã deũq ẽẽ rñdi. P. Et qd fieri põt: vt principio cognito: qs sit rex finis ignores? Vex hi pturbationũ mores et ea valentia ẽ: vt mouere qdẽ loco hoiez possit: euellere aũt sibi q totũ extirpare nõ possit: Sz

¶ Sed dic mihi. ⁊c. Hic pħia querit de cognitiõe finis rex dicens. Dic mihi ne .i. an. meministi .i. recordaris qs sit finis rex sup. oium. ve. p vel. quo .i. ad quẽ finẽ. itentio totiꝰ nature. tẽdat .i. laboret. ego Boetiꝰ inquã .i. dixi audierã sup. olim. sz meror .i. pturbatio hebetauit .i. obscurauit. memoriã .i. itellectũ. Atq p certo. scis vñ cũcta .i. oia entia. pcesserit .i. pncipiũ suũ habuerũt. Ego Boetiꝰ inquã .i. dixi noui. q p ⁊ rñdi deũ ẽẽ sup. pncipiũ oiuz rex. ⁊ dicit pħia. ⁊ qd .i. quõ. põt fieri hoc vt cognito .i. noto pricipio .s. oium rex. ignores .i. nescias. qs sit finis rex sup. oium. vex p sz. hi mores pturbationũ sunt. ⁊ ea valẽtia .i. vigor vel ptãs pturbationũ ẽ. vt qdẽ .i. certe possint mouere hoiem loco .i. a stabilitate pfecte cognitõis. ãt p sz nõ possint euellere sup. radicitꝰ. q p ⁊. extirpare .i. eradicare sibi totũ. ¶ Nota. pħia rõnabiliter querit Boetium an cognoscat finẽ oiuz rex. qz finis ẽ cã cãx. ⁊ ẽ optimum cuiꝰ grã alia fiunt. ppter qd ignorato fine. nihil pfecte cognoscit eox q̃ sũt ad finẽ. nam fm exigẽtiã finis cetera moderant. ¶ Nota qñ pncipiũ ⁊ finis coincidũt i vnũ sicut i circulo idem ẽ pricipiũ ⁊ finis: tunc videt mirabile q tũc pricipium cognoscit ⁊ finis ignoret. cuz ergo deus sit pricipium ⁊ finis oium rex. cognito ipso sub rõne pricipij videt ẽt cognosci sub rõne finis. Qr aũt deꝰ sit pricipium oiuz pz: qz ab ipso deriuatũ ẽ singulis esse ⁊ viuere. primo celi ⁊ mũdi. Qr aũt sit finis oium pz. quia gratia eiꝰ oia fiunt ⁊ ad ipm ordinant. nã i rebꝰ cõstantibus ex arte ⁊ natura sp vilíꝰ est ppter meliꝰ. Deꝰ aũt ẽ optimũ eox q̃ i natura sunt. ex phemio methaphisice. ¶ Nota. lz pturbati aliq̃lẽ cognitõez rex hẽant: tñ ipediunt ne pfecte cognoscant. Licet ergo Boetiꝰ aliqualr cognouerit deũ esse pricipiũ rerũ. tñ qz turbatꝰ fuit pfecte naturã huiꝰ principij nõ cognouit ⁊ iõ igrauit ipm ẽẽ finem rex. ¶ Nota q passio ẽ motꝰ pticule appetitiue sb fantasia boni ⁊ mali fz Eustratiuz .z. ethi. ⁊ hi sunt mores passionuz q possũt hoiem mouere a stabilitate pfecte cognitõis sz totaliter ipm nõ pñt euellere ab oi cognitiõe. ¶ Sz hoc quoqz rñdeas velĩz

h quoq rñdeas veli hoiem ne te ẽẽ meministi? B. Quid ni iquã memineri. P. Quid igit hõ sit poteris ne pferre? B. hoccine interrogas an esse me sciã rõnale aial atq mortale. Scio ⁊ id me esse ꝯfiteor. ⁊ illa. P. Nihil ne te alid ẽẽ nouisti? B. nihil. P. Iã scio igt morbi tui aliam vel maximiã cãz. qd ipe sis nosse desisti. Quare plenissime vl egritudinis tue rõnẽ vl aditũ recõciliãde sospitatis iueni. Nã qm tui obliuiõe ꝯfũderis: ⁊ exulẽ te ⁊ expoliatũ pprijs bõis ẽẽ doluisti. qm vo qs sit rex finis ignoras: nequã hoies atq nepharios: po

Hic pħia facit aliam iterrogationez de cognitõe humane nature dicens. Sz ego ẽt veliz tu rñdeas .i. rñsuz des hoc .i. ad hoc. ne pro nungd. tu meministi .i. scis te ẽẽ hominem. Ego Boetiꝰ inquam .i. dixi. qd .i. ppter qd ni .i. nisi. meminerim .i. sciuerim. ⁊ q̃rit vlteriꝰ pħia. Igit ne .i. nungd. poteris proferre .i. dicere. qd sit hõ .i. diffinitõez hominis. rñdet Boetiꝰ. nungd pħia tu iterrogas me hoccine .i. hoc. an .i. vtrum. scio me ẽẽ rõnale. atqz p ⁊. mortale aial. ego Boetiꝰ scio ⁊ ꝯfiteor .i. fateor. me esse id sup. aial rõnale ⁊ mortale. ⁊ illa sup. pħia dixit. ne p nũgd. nihil nouisti te ẽẽ aliud q̃ aial rõnale mortale: dicit Boetius nihil. sup. pħia ingt .i. dixit. iam ego scio aliam cãm sup. quã ignorãtiam dine puidẽtie. vel maximã cãz tui morbi. tu desisti .i. cessasti. nosse .i. noscere qd sis. ¶ Nota. lz hõ sit mortalis fm corpꝰ. nõ tñ fm aiam itellectiuã q̃ ẽ dignior pars hoĩs. Et qz Boe. dixit se ẽẽ nihil alid q̃ rõnale ⁊ mortale: iõ nõ q̃siuit nisi bona mortalia. de quorum bonox amissione doluit nõ curans ptem imortalẽ .s. aiaz rõne cuiꝰ dbuit appetere bona imortalia. iõ pħia dicit q Boetiꝰ se nõ nouerit. ¶ Nota q causa maxima morbi hoĩs est seipz ignorare: qz dicit Boetiꝰ scdo huiꝰ. prosa qnta. Qr ꝯditio humane nature ẽ ut se cognoscat q ceteras res excellat. Cũ aũt nosse se desierit eadez natura ĩfra bestias redigat. nã ceteris aiantibꝰ sese ignorare naturaliter ẽ. hoibꝰ vo vicio venit. Et dicit Temistius sup de aia. Quid turpiꝰ est aie cuz sit aliox cognoscitiua q sui ypsiꝰ ẽ ignara. anima seipsam ignorãs quomodo de alijs fida putabit cognoscitiua .q.d. nullo modo.

¶ Quare plenissime. Hic pħia ex dcis Boetij recolligit oẽs cãs totiꝰ infirmitatis eiꝰ dicens. Quare pro igit. ego pħia inueni plenissime .i. pfectissime. rõnẽ .i. cãz tue egritudinis .i. ifirmitatis. vel inueni aditum .i. accessum. reconciliande sospitatis .i. recupande sanitatis tue quod declarat. Nam pro qz. qñ tu ꝯfunderis .i. ꝯfusus es. ob

liuione.i.ignorātia tuypsi⁹.tu doluisti te eē exulē.ꝙ ꝑ ꝛ expoliatū.i.ꝑuatum.ꝓprys bonis.i.diuitys.qm̄ ꝑ qꝛ.tu ignoras.i.nescis.qs sit finis reꝝ oīuz.tu arbitrarī.i.putas nequā.i.malos.atqꝫ ꝑ ꝛ.nepharios.i.iniq̊s hoīes eē po/tētes.ꝙ ꝑ ꝛ.felices. Qm̄ ꝑ qꝛ:tu oblit⁹ es qb⁹guber/naculis.i.regiminib⁹.ipē mūdus regat̄ .tu estimas.i.opi naris.has vi/ces.i.istas al/ternatōes for tunaꝝ.i.rerū fortuitaꝝ. flu itare.i.diuaga re sine rectorē iste sīt magne cause nōmō.i. nonsolum ad morbū.veꝝ ꝑ sꝫ.sūt ad iteri/tū.i.ad mortē vl' ad ꝑditōez aie. ℂ Nota hō seipꝫ igno rās eē limites recte rōnis po sit⁹ē ꝛ talis dr̄ eē exul vt ꝑ̇us visum est. ℂ Nō.hō se/ipsum ignorās tm̄ se estiman

tates felicesqꝫ arbitraris. Qm̄ vo qb⁹ gubnaclis mūd⁹ regat̄ oblit⁹es:has fortūaꝝ vices esti/mas sine rectore fluitare:magne ñ ad morbū mō: veꝝ ad iteritū quoqꝫ cause. Sꝫ sospitatis au/ctori gr̄es:ꝙ te nōdū totū nā ðsti tuit. Habem⁹ maximū tue fomi tē salutꝭ verā de mūdi gubnatōe sniam: ꝙ eā nō casuū temeritati sed diuine rōni subditā credis. Nihil igit̄ ꝑtimescas.iaꝫ tibi ex hac mīma scītillula vital' calor il luxerit. Sꝫ qm̄ firmiorib⁹ reme dijs nōdū tp̄s ē vti: ꝛ eā mētium ꝯstat eē naturā: vt quotiēs abie cerint mentes veras falsis opi/

do mortalez dolet de amissione bonoꝝ mortaliū.g̊ dicit pħia.qꝛ tui obliuione ꝯfunderis.exulē te ꝛ expoliatum ꝓprys bonis doluisti. ℂ Nota ex assecutōe vl' ꝑditiōe vltimi finis hō dr̄ potēs vel ipotēs.ex q̈rto hui⁹.qꝛ ergo boeti⁹ ignorauit vltimū finē reꝝ iō putabat malos esse potētes. ℂ Nota boeti⁹ ignorauit qb⁹ gubernacul' mū/dus regeret̄ iō ignorauit ꝙ deus sua bonitate oīa dispo/neret.g̊ putabat vices fortunaꝝ esse sine rectore.

ℂ Sꝫ sospitatis auctori grates. Hic pħia oñdit boetiū eē curabilē:dādo modū ꝓcedēdi circa curatiōez ei⁹ di/cēs. Tu des grates auctori sospitatis.i.sanitatis.ꝙ nō/dū.i.nō adhuc:nā.i.vigor nālis destituit.i.deseruit.te to tū.i.total'r.nos pħia habem⁹ maximū fomitē.i.radicez tue salutis.i.sanitatis.s.verā sniaꝫ.i.itellectū.de mundi gubernatōe ꝙ tu credis eaꝫ sup.gubernatōez.nō eē sub ditā.i.subiectā.temeritati casuū sup.fortuitoꝝ sꝫ diuie rōni.igit̄ nihil ꝑtimescas iā tibi boetio ex hac minima scintillula.i.parua vitate.illuxerit vitalis calor.i.ardor mere veritatis aīaꝫ viuificās. Tūc dat modū ꝓcedēdi circa curatōez ei⁹ dicēs. Sꝫ qm̄ ꝑ qꝛ.nōdum.i.non ad/huc.ē tp̄s firmiorib⁹ remedys vti.ꝛ ꝯstat.i.manifestū ē eā eē naturā mētiū vt q̊tiēs abiecerit veras opiniones. īduant̄.i.iuoluāt̄ falsis opiōnib⁹.ex qb⁹ falsis opiōnib⁹. caligo.i. obscuritas.ꝑturbationū.i.passionū.orta.i.crea ta.ꝯfundit illū veꝝ ītuitū.i.cognitionē mētis.ego sup. pħia tēptabo attenuare.i.remouere.paulisꝑ.i.modicū. hāc caliginē lenib⁹.i.facilib⁹.ꝙ ꝑ ꝛ.mediocrib⁹ fomētī .i.medicinis.vt dimotis.i.remotis.tenebris fallatiū af/fectionū.i.falsaꝝ opinionū vel passionū.possis agnosce re.i.ītelligere.splēdorē.i.claritatē vere lucis.i.lucide ve ritatis. ℂ Nota sicut i morbo corꝑali vigente ꝑ̇ncipali mēbro puta cōde pōt ꝑ medicinas ītroduci sanitas alys mēbris sꝫ nāli calore destituēte ipm cor frustrat̄ spes sa nitatis.sic i morbo spūali manēte ī boetio cognitione il/li⁹ ꝑ̇ncipy.ꝙ de⁹ gubernet mūdū.pōt ꝓcurari salus ꝗ̄tū

ad errorē ī alys.g̊ dic̄ pħia q̄si ꝯgratulādo boetio ðbes reddere grates auctori sospitatis. ℂ Nota qñ itellect⁹ abycit veraꝫ opinionē.stati afficit̄ falsa opinione.qꝛ i/tellect⁹ nō abycit verā opinionē nisi ꝓpter aliquā ꝑsua sionē ꝑ ꝯ̈riuꝫ.nihil aūt ꝯ̈riat̄ vero nisi falsū.iō itellect⁹ nō pōt abycere veꝝ nisi accipiēdo falsū. ℂ Nō tenebre affectionuꝫ i/pediūt rectuꝫ iudiciū:qꝛ tri/sticia stupefa cit ꝛ corrūpit nām ex ethic͛ sꝫ amor ꝛ odi/um ꝑuertunt iudiciū ꝫꝫ pto lomeū ī cētilo gio.ꝛ ire ꝛ ꝯcu piscētie vene reoruꝫ maxie trāsmutāt cor pus.ꝛ qbusdā īsanias faciūt 7.ethi.ꝛ impe dit ira animū ne possit di/scernere veꝝ ꝫꝫ catbonem. ℂ Metꝝ se/ptimum ꝑ̇mi libri.

nionib⁹ induantur:ex quibus or ta perturbationum calligo ve/rum illum confundit intuituꝫ: hanc paulisper lenibus medio/cribusqꝫ fomentis attenuare tē ptabo:vt dimotis fallatium af fectionum tenebris splendorez vere lucis possis agnoscere.

ℂ Metꝝ septimuꝫ primi libri.

Nubibus atris
n Cōdita: nullum
Fundere possunt
Sydera lumen.
Si mar̄ voluēs Turbid⁹ auster
Misceat estum. Vitrea dudū
Parqꝫ serenis Unda diebus:
Mox r̄soluto Sordida ceno:

Nubib⁹ atris. Cōdita nullū. Hic icipit septimū ꝛ
n vltimū metꝝ hui⁹ ꝑ̇mi q̇ð vocat̄ metꝝ adonicū ab īuētore.dimetꝝ a numero pedū.dactilicum a pede ꝑ̇dominātē. In q̊ metro pħia ꝓbat ꝑ exempla qð dixit.dixit.n.pħia ꝙ calligo ꝑturbationū ipedit ituituꝫ vitatis.hoc p̊ ꝓbat pħia trib⁹ exēplis.scðo hortat̄ nos ad fugā ꝑturbationū ibi. Tu q̊qꝫ si vis.ꝑ̇ma ī tres ꝫꝫ tria exēpla q̄ patebūt.dic̄ p̊. Sydera cōdita.i.abscōdita.atrī nubib⁹.i.obscuris nubib⁹.nullū lumē pñt īfūdere ad.il/luminādū terrā. Tūc ponit scðm exēpluꝫ. Si turbidus auster.i.obscur⁹ vētus.voluēs.i.mouēs mare.misceat.i. ꝯmisceat cū sceno qð ē ifūdo.estū maris.i.feruorē.tunc vnda dudū.i.ꝑ̇us.vitrea.i.trāsparēs ad modū vitri.par .i.similis.serenis.i.claris dieb⁹.mox.i.stati sup.illa aq̄ fa cta sordida ꝑ flatū vēti resoluto sceno.i.eleuato luto:ob stat.i.resistit:visib⁹.i.oculis nō potētib⁹ penetrare vndā maris. Tūc ponit tertiū exēplū. Amnis.i.fluui⁹ q de al/tis mōtib⁹ vagat̄.i.discurrit.ille sepe resistit.i.reflectit̄ obyce.i.obiectōe.soluti saxi.i.rupti lapidis.rupe.i.ð mō te. ℂ Nota sil'itudo quā pħia ꝑ̄tēdit ē ista. Sicut syde/ra ꝯsueta nobis lucere ꝛ terrā illumiare cessāt ħ facere ꝑꝑ iterpōnē nubiū obscuraꝝ.sic itellect⁹ ꝛ rō q̄ lucēt ꝛ il lumināt hoīez ī cognitōe vitatis ipediūt̄ caligine ꝑtur/bationū. ℂ Nota ꝙ sil'itudo secūdi exēpli ī hoc ꝯsistit. Sic aq̄ maris manēte clara ad modū vitri.visus pōt eā penetrare ꝛ videre q̄ sūt sub aq̄.sꝫ si turbat̄ illa ꝑ vētuꝫ tūc obstat visui.sic aīus hoīs qet⁹ nō ipedit iudiciuꝫ rō/nis.sꝫ si moueat̄ ꝛ turbat̄ affectōe tꝑaliū.statim obsistit rōni īpediēs ei⁹ iudiciū. ℂ Nota ꝙ sil'itudo terty exē/pli talis ē sic̄ aq̄ currēs de altis mōtib⁹ libere recto tra/mite ꝓcedit.ꝛ ꝑ obstaculū lapidis q resoluit̄ de mōte i/pedit̄ ne r̄cte ꝓcedat.sic rō liƀa ñ ipedita recte iudicat. si āt rō afficit̄ motib⁹ affectuū ipedit̄ ī iudicio ꝛ vitatī co gnitōe. ℂ Nota ꝙ rupes est moles lapidea siue mons lapideus.sed saxum est pars resoluta a rupe.i.a monte.

Tu q̃q̃ si vis. Hic pħia hortat̃ ad fugã pturbatõuz si/ue affectionũ animi dicẽs. Si tu vis cernere.i. videre vł iudicare: vez.i. vitatẽ claro lumie.i. vã cognitõe. ⁊ si vis ẽt carpe.i. attingere callẽ.i. viã vitatis. recto tramite.i. p/cessu rõnis. tũc tu pelle.i. repelle. gaudia.s. q̃ sũt de bõis pñtib⁹. ⁊ pelle.i. remoue a te timorẽ sup. de futuro malo ꝗ.p ⁊. tu fuga to spem s. p.q̃ ẽ de bona for/tuna. nec etiã assit dolo sup. q̃ ẽ d presenti amissione bo/nor. sup. q̃ est mẽs ẽ nubila. .i. obscura vel apta. ꝗ. p ⁊ ẽ victa.i. ligata frenis.i. liga/minib⁹. vbi.i. ĩ q̃ mente. hec sup. pdicta re gnãt.i. domi/nãt.s. gaudiũ de pñtib⁹ bo/nis. timor de futuro malo. spes d futuro bono. dolor de pñti malo.

Visib⁹ obstat/ Quicq̃ vagatur
Montib⁹ altis Defluẽs amnis
Sepe resistit/ Rupe soluti
Obice saxi/ Tu quoq̃ si vis
Lumie claro/ Cernere verum:
Tramite recto/ Carpe callez:
Gaudia pelle/ Pelle timorem/
Spẽq̃ fugato/ Nec dolor assit/
Nubila mẽs ẽ/ Victaq̃ frenis/
Hec vbi regnant/

Incipit prosa prima scdi libri

P Ost hec paulisper obticuit atq̃ vbi attẽtionẽ meã modesta taciturnitate collegit: sic exorsa est. Ph. Si penitus egritudinis tue cãs habitũq̃ cognoui. fortune prioris affectu desiderioq̃ tabescis. ea tñ animi tui statũ sicuti tibi fingis mutata puertit. Intelligo mĺtifõmes illi⁹ pdigij fucos ⁊ eousq̃ cuz his quos eludere nitit̃ blandissimã familiaritatẽ exercet. Dũ itollerabili dolore ꝯfundat eos quos isepata relq̃rit. Cui⁹ si nãm mores ac meritũ remiscare. nec babuisse te in ea pulchz aliq̃d. nec amisisse cognosces. sed vt arbitror haud

Nota sic pus tactũ ẽ. affectio ẽ mot⁹ pticule sẽsitiue sub fãtasia boni vł mali. animũ afficiẽs ⁊ rectũ rõnis iudiciũ ipediẽs. Et sũt q̃tuor affectões tales pncipales ad q̃s oẽs alie reducũt̃.s. gaudiũ spes. timor. ⁊ dolor. q̃z sufficiẽtia sic accipit̃. Ois passio vel ẽ respectu boni vł mali. Si respectu boni hoc dupliciter. vel respectu boni pñtis sic ẽ gaudiuz. q̃d ẽ de pñti bono. Si ẽ respectu boni absẽt̃l. sic ẽ spes. q̃ ẽ de futuro bono. Si aũt passio ẽ respectu mali. hoc dupl̃r vł respcũ mali pñtis sic ẽ dolor. q̃ ẽ d pñti malo. Si ẽ respectu mali absẽtis. sic ẽ timor q̃ ẽ de futuro malo. Nota q̃ iste passiones nõ sũt pellẽde vt nõ sint i aio hoĩs. q̃z vix ĩuenit̃ hõ sine ipsis. s; sic sũt pellẽde vt nõ dominent̃ i hoĩe vñ sedare hõ passiones vt nõ dominet̃ ẽ hoĩs vtuosi. q̃z vtus ꝯsistit i moderatõe passionũ. Si aũt regnant ⁊ dominant̃ i hoĩe. tũc ipediũt iudiciũ rõnis. pp q̃d dixit Eustrati⁹ sup li. ethi. oportet reluctari ꝯ passiones sẽsitiuas q̃ si pualuerit ipediũt vires aie. Nota iste passiones ⁊ affectões si ordinant̃ ad terrena. tũc sũt nociue. attamẽ pñt eẽ meritorie ⁊ vtuose si fuerit ad debitas fines ordinate. Vñ richardus i li. iz. patriarchaz dicit. Ordinatũ ⁊ vez gaudiũ tũc habem⁹ q̃ñ de veris ⁊ eternis bonis gaudem⁹. Etiã timor ẽ vtuosus si fuerit ad deũ ordinat⁹. q̃z scriptũ ẽ. Initiũ sapie timor dñi. Et idẽ richar. dic̃. Prima vtutuz ples sine q̃ ceteras hr̃e nõ põt. est timor dei. Itẽ spes vt dic̃ idẽ rich. efficit̃ ordinata. si de indulgẽtia venie generat̃. Vñ dic̃ ve ⁊ absq̃ dubio. q̃to q̃s frequẽti⁹. q̃ato q̃ vehemẽti⁹ de suo reatu iterno dolore afficit̃. tãto certior tãtoq̃ securior p spem de idulgẽtie venie efficit̃. Sil̃r dolor ẽ vtuosus q̃ñ fit ad deplãgẽdũ clpã. Vñ rib. Quãto q̃s vehemẽti⁹ metuit penã quã meruit tãto acerbi⁹ plãgit culpam quã fecit.

Explicit liber primus.

Incipit secundus. Prosa prima.

P Ost hec paulisp. Hic ẽ scõs lib boetij d ꝯsolatõe phie. q̃ ꝯtinuat̃ ad libz pcedẽtẽ i hunc mundũ. Postq̃ pħia i p libro iuestigauit cãs radicales ĩfirmitatis. B. i B scdo pcedit ad ei⁹ curatõez. pmo adhibẽdo sibi remedia leuia. scõo remedia validiora i libris ꝯseq̃ntib⁹. Hũc eni modũ medicãdi pħia pmisit boetio. Et diuidit̃ iste liber. i. 16. ptes. q̃z sũt octo ꝓse ⁊ octo metra huius secũdi. q̃ ptes patebũt. q̃d ãti q̃lib; pte agat̃ sil̃r vide bit̃. Prima ꝓsa diuidit̃. pmo oñdit boeti⁹ q̃d pħia egerit p⁹ pdicta ⁊ resumit vnaz cãz doloris boetij. scõo pħia ponit q̃edã effectũ fortune. tertio excusat se de q̃daz q̃rto tãgit oportunitatez medẽdi boetiũ. q̃nto pcedit ad leuia medicamẽta eius. scõa ibi. Intelligo. tertia ibi. Sed vt arbitror. q̃rta ibi. S; tps est q̃nta ibi. Quid est igit̃ o hõ. Primo dicit.

Post hec q̃ dcã sũt pħia obticuit.i. tacuit. paulisp.i. mõicũ. atq̃ p ⁊. vbi.i. postq̃. collegit.i. itellexit. meã attẽtionẽ.i. diligẽtiã. modesta taciturnitate.i. tpato silẽtio. exorsa est.i. icipit log. sic.i. totaliter. si p q̃z. ego cognũ cãs.i. rões radicales. ꝗ. p ⁊. habitũ.i. dispõnez egritudis.i. ifirmitatl tu boeti tabescis.i. tristarl. affectu. ꝗ. p ⁊ desiderio porís fortune q̃ fuit tibi ꝓspa. ea fortuna mutata.i. variata apud te. puertit.i. mutauit. statũ.i. dispositõez tui ai .i. tue mẽtis sicut tu tibi fingis. Notãdũ q̃ pħia post pdicta obticuit. vt boeti⁹ magis aĩo deliberato vba pħie colligere possz. ⁊ sibi rñdere q̃z fm sen̄.i. puerbys. Deliberare vtilia mora tutissima ẽ. Deliberãdũ ẽ diu q̃cq̃ faciẽdũ ẽ. semel discute q̃d audias pba q̃d credas. Et ideo pħia obticuit tãq̃ lassata ex q̃onib⁹ pus motis. Vñ sen̄. i li. de vtutib⁹ cardi. nõ sp i actu sis s; iterdũ aĩo tuo requiem dato ⁊ reges illa plena sit sapia. Nota de B q̃d dicit modesta taciturnitate. duplex ẽ taciturnitas. q̃dam moderata. alia supflua. Moderata taciturnitas ẽ q̃ñ tacet̃ q̃ñ tacẽdũ ẽ. de q̃ loq̃t̃ sen̄.i. puer B. dicẽs Tene spvocis ⁊ silẽtij tpamẽtũ. tñ i B liberti⁹ icũbe vt liberti⁹ audias q̃ loq̃ris. q̃ eni nescit tacere. nescit log. Supflua taciturnitas ẽ q̃ñ tacet̃ cũ loq̃ndũ ẽ. de q̃ dicit poeta. Nam nimiũ tacuisse nocet. Nota q̃ boeti⁹ i statu miserie ñ erat magnanim⁹. q̃z habuit aĩum puersũ fortuna. Magnanim⁹ eni ẽ. q̃ ꝯ difformes isult⁹ fortune vnanimi mẽtis ꝯstãtia militat fm albertũ sup p li. ethi. ⁊ sen̄ in epl̃a ad lucillũ dic̃. Primũ argumẽtũ ꝯposite mẽtis existimo posse ꝯsistere ⁊ secũ morari. Nota q̃ pħia dicit fortunã eẽ mutatã circa boetiũ sicut ipe fingit. hoc dicit p tãto. quia fm rei vitatẽ fortuna non erat circa ipm mutata sicut pħia. infra probabit.

Intelligo multiformes. Hic pħia ponit q̃ndã effectũ fortune dicens. ego itelligo.i. cognosco. multi formes fucos.i. deceptões. illi⁹ pdigij.i. fortune. ⁊ eousq̃.i. tãdiu.s. ipsa fortuna exercet blãdissimã familiaritatẽ cũ his q̃s nitit̃.i. laborat. eludere.i. decipe. dũ.i. donec. ꝯfundat.i. ptrabat. itolerabili dolore eos q̃s fortuna isepata.i. sine

ſpe. reliq̃rit. i. dimiſerit. cuiꝰ. ſ. fortune. Si tu boeti remini ſcare. i. recordaris. naturā mores. ac ꝑ ēt. meritū. i. digni tatē: nec ēt cognoſces te boetiū ī ea fortuna habuiſſe aliq̄d pulchꝝ nec amiſiſſe. ⁊ ꝑ ꝯñs de amiſſione eiꝰ nihil eē do lēdū. ¶ Nota ꝙ ꝓdigiū ē miraculū ꝑter ſolitū curſuȝ nature ꝓueniēs. ⁊ dr̄ ꝓdigiū q̃ſi porro ꝓducēs hoīes in admiratiōez.

Misi tibi hec ī memoriā reuocare laboraueriȝ. Solebas enī ꝑn̄tē quoqȝ blādiētē virilibꝰ inceſſere ꝟbis eāqȝ de nr̄o aditu ꝓlatis īſectabare ſētētijs. Verꝝ oīs ſubita mutatio reꝝ nō ſine quodā q̃li ꝯflictu ꝯtingit aīoꝝ. Sic factū ē vt tu quoqȝ pauliſꝑ a tua tranquillitate diſceſſeris.

Uel ꝭm hug. ꝓdigiū ē monſtꝝ ad vaſtādū paratū dictuȝ a ꝓdigo. gis. qđ ē vaſto ſtas. Fortuna āt pōt dici ꝓdigiuȝ. primo qꝛ ducit hoīeſ ī admiratiōez eo ꝙ boīs mala ⁊ malis bōa tribuit. Ul'r dr̄ ꝓdigiū ſcđo mō qꝛ vaſtat aīum hoīs. pſpa. n. fortuna vaſtat aīuȝ hoīs ꝑ nimiā ſollicitudinē. aduerſa ꝑ nimā deſolationē. ¶ Nota fucus ī vna ſignificatōe dr̄ color ſuprapoſitꝰ nāli colori. ⁊ ponit̄ ꝓ deceptiōe: qꝛ talis color decipit viſuȝ cū facit mulierē deformē apparere pulchrā. ¶ Nota ꝙ fortuna ſua familiaritate decipit hoīez ⁊ ꝯfundit. qꝛ dicit ſeñ. ī li. de conſola. filij elye. Neminē aduerſa fortuna ꝯminuit niſi quē ſecūda decepit. Et dic̄ ī ꝓuerbijs. Fortuna quē nimiū fouet hūc ſtultū facit. Fortuna nulli ſemel obeſſe ꝯtēta ē. Fortuna vitrea ē. dū ſplēdet frangit̄. Et ſeneca. 3. epl'a dic̄. Neminē eo fortuna ꝓuexit vt nō tātū illi minaret̄ q̄tū ꝑmiſerat noli huiꝰ trāq̄llitati cōfidere. memēto ꝙ mare euertit̄ ⁊ eodem die vbi luſerunt nauigia abſorbentur.

¶ Sȝ vt arbitror haud. Hic ph̄ia excuſat ſe de quodaȝ dicēs. Sȝ vt ego ph̄ia arbitror. i. opinor. haud multū. i. ñ multū. laboraueri reuocare. i. reducere. tibi hec ſup. ꝑdicta de moribꝰ fortune ī memoriā. n. ꝓ qꝛ. tu ſolebas. i. cōſuetꝰ fuiſti. ꝑn̄tē. i. aſtātē fortunā. q̊qȝ. i. ēt blādiētē īceſſere. i. arguere virilibꝰ. i. aſperis ꝟbis. qȝ ꝓ ⁊. īſectabare pſeq̄baris. eā fortunā de nr̄o aditu. i. nr̄a īformatōe. ꝓlatis. i. ꝓnūciatis ſētētijs. verꝝ ꝓ ſȝ. oīs ſubita. i. feſtina mutatio. nō cōtigit. i. aduenit. ſine quodā ꝯflictu. i. turbatione aīoꝝ. ſic. i. taliter. fcm̄ ē. ſ. de te. vt tu diſceſſeri pauliſper. i. modicū. a tua trāquillitate. i. a tua mētis q̄ete. ¶ Nō ꝙ ſapiētis ⁊ magnanimi ē ꝯ fortunā ꝯſtāter militare ⁊ ñ puſillo aīo ſuccūbere. Uñ ſeneca ī libro de clemētia dicit O magnos viros q̄ maligne fortune ſuccūbere neſciūt ⁊ aduerſas res ſue ꝟtutes expimēta faciūt. Nā ꝭm ariſ. ꝑ ethi. Sapiēs ſcit bñ ferre fortunā. qꝛ hȝ ſe ſine vituperio. ſic̄ tetragonū. Corpꝰ. n. tetragonū q̊cūqȝ ꝓijcit̄ firmiter ſtat. ſicut aīus ſapiētis ꝯſtās ꝑmanet q̄cūqȝ fortuna iminēte. ¶ Nō ꝙ q̄es animi fit ꝑ ſedationē paſſionū q̄ cauſat̄ ex ordinatōe rōnis. cū deliberatōe. ſȝ ſubite mutatōes ꝓueniūt deliberatōez rōis. iō mutant ⁊ turbant aīuȝ. ꝑꝑ qđ dicit ph̄ia. Oīs ſubita mutatio reꝝ nō ꝯtingit ſine conflictu animorum.

¶ Sȝ tp̄s ē haurire te aliq̄d. Hic ph̄ia tāgit opportunitatē medēdi ip̄m boetiū dicēs. Sȝ tp̄s ē. i. iſtat te boetiū haurire. i. recipe. ac ꝓ etiā. deguſtare aliq̄d molle. i. facile. atqȝ ꝓ ⁊. iocūduȝ. i. delectabile. qđ ſup. leue vl' delectabile. trāſmiſſuȝ ad iteriora. ſ. tui animi. feceritviaȝ validioribꝰ hauſtibꝰ. i. fortioribꝰ remedijs. igr̄ ꝓ g̊. ſuadela. i. pſuaſio. rethorice dulcedinis. i. rethorici ornatꝰ. aſſit. i. ꝑn̄s ſit. q̄ rethorica ꝓcedit tm̄. i. ſolūmodo. tunc recto calle. i. recta via. cū ñ dſerit. i. dreliq̄t. nr̄a īſtituta. i. documēta. Cūqȝ hac. ſ. rethorica. muſica. i. arſmetrica. ꝟnacl'a. i. famula nr̄i laris. i. nr̄e domꝰ. ſ. aſſit ⁊ ſuccinat. i. decantet. nūc. i. aliq̄ñ leuiores modos. i. faciliores ꝟſus. ⁊ nunc. i. aliquādo grauiores. i. difficiliores. ¶ Nō q̄ ph̄ia inuitat duas ſcias ad curatōez boetij. ſ. rethoricā ⁊ muſicaȝ.

Sed tp̄us ē haurire te aliq̄d ac deguſtare molle atqȝ iucūduȝ: qđ ad iteriora trāſmiſſū validioribꝰ hauſtibus viā fecerit. Aſſit igit̄ rethorice ſuadela dulcedinis. q̄ tunc tm̄ calle recto ꝓcedit cū nr̄a īſtituta nō deſerit: Cūqȝ hac muſica laris nr̄i vernacula nūc leuiores: nūc g̃uiores mo/

Rethoricā inuitat rōe pſe ī q̃ vtit̄ rōnibꝰ pſuaſiuis rethoricis coloribꝰ adornat. Muſicā inuitat ꝓpter metꝝ. nā ſic̄ ī muſica vtimur arſi ⁊ theſi. i. ꝯcōdi eleuatione ⁊ depſſiōe vocis. ſic ſimil'r ī metro vtimur eleuatione. qñ ꝓducte ſillabe eleuantur ⁊ vtimur depſſione. qñ breues ſillabe depmunt̄ q̄dā cōcordia ꝓportionali. ¶ Nota dicit tulliꝰ ī ꝓhemio rethorice ſue ꝙ eloq̄ntia ſine ſapia plerūqȝ obeſſe pōt nūq̄ȝ āt ꝓdeſſe. cū igr̄ rethorica ſit ſcia eloq̄ndi ornate. ip̄a nō ꝓdeſt ſine ſapia. iō dic̄ ph̄ia ꝙ rethorica tūc ꝓcedit recto calle qñ ñ dſit nr̄a īſtituta q̄ ſt̄ īſtituta ⁊ documēta ſapie.

¶ Quid ē igr̄ o hō. Hic ph̄ia adhibet boetio leuia medicamēta. Ubi nota ꝙ leuia medicamēta ſiue remedia dicunt̄ rōnes ſūpte ꝭm cōem vſuȝ hoīuȝ. pſuadētes nō eē dolēdū de aduerſitate fortune. Remedia aūt validiora ſūt rōnes q̄ ſūt ꝯ cōem opinionē hoīuȝ. oñdētes quid ſit ſūmū bonū. ⁊ ī q̊ ꝯſiſtat. ⁊ quō ad ip̄ȝ ꝑueniat̄. ⁊ ꝙ mali ſūt īpotētes ⁊ boī potētes ⁊ ſil'ia. Primo g̊ oñdit ph̄ia nō eē dolēdū de fortuna qꝛ ſuat ꝓpriā nām circa ip̄m. ⁊ hoc oñdit q̄nqȝ rōnibꝰ pſuaſiuis. Scđaȝ ponit ibi. Si ꝓbas. Tertiā ibi. An vo. Quartā ibi. Et ſi nec. Quītā ibi. Poſtremo equo ⁊c̄. Prima rō talis ē. Nullus ī meſticiā ⁊ luctū deijcit̄ niſi ꝓpter aliq̄d nouū vel īuſitatū ꝯtingēs circa ip̄m. ſȝ mutatio fortune nō ē aliq̄d nouū vl' īuſitatū. g̊ eiꝰ mutatio nullū dȝ deijcere ī dolorē. Dic̄ g̊ ī l'ra Igr̄ o hō. i. tu boeti q̄d ē illud qđ deiecit. i. ꝓſtrauit. te in meſticiā. qȝ ꝓ ⁊. luctū ego ph̄ia credo ꝙ tu boeti vidiſti aliq̄d nouū. qȝ ꝓ ⁊. īuſitatū. i. īcōſuetū ſup. ꝯtingere. circa te. tu boeti putas. ideſt eſtimas. ipſam fortunam eſſe mutatam. ideſt peruerſam a ſua natura. erga. ideſt circa te. erras. i. falſe eſtimas. qꝛ hi ſꝑ ſunt eiꝰ mores. iſta eſt nā eiꝰ. ꝙ nūc ſit aduerſa nūc ꝓſpa. ip̄a fortuna ſeruauit circa te potiꝰ ꝓp̊aȝ ꝯſtātiā ī ip̄a ſui mutabilitate. qꝛ mutatio fortune ē ſua ꝯſtātia. talis. n. erat. ſ. mutabilis. cum tibi blādiebat̄. i. adulabat̄. cuȝ tibi alluderet illecebris. i. delectatōibꝰ. falſe felicitatis. i. ꝓſꝑitatis. tu depħendiſti. i. cognoſti. ambiguos vultꝰ. i. dubias facies. ceci numinis. i. cece dee fortune. q̄. ſ. fortuna adhuc velat. i. occultat. ſeſe. i. ſeip̄aȝ. alijs ſup. hoībꝰ. tm̄ applaudēdo eis ꝓſperitate. ip̄a tibi tota īnotuit. i. manifeſta ē. ꝓrſus. i. oīno. ſ. ꝓſperitate ⁊ aduerſitate. ¶ Nō ꝙ illecebra. bre. ē delectatio carnalis illicita hoīez alliciēs. lȝ īueniat̄ ꝓ q̄cūqȝ alia delectatōe. ¶ Nota ſicut beſtia vl' auicula vl' piſcis delectatōis ſpe decipit̄. ſic hō delectatiōe ꝓſꝑitatis fortune fallaciter irretit̄. Uñ ſeñ. 8. epl'a. Clamo vitate quecūqȝ caſus tribuit. ad omne fortuitū bonū ſuſpicioſi pauidiqȝ ſubſiſtite. Nā fera ⁊ piſcis ſpe aliq̄ oblectante decipit̄. ¶ Nota delectatōes fortune ſunt falſe. Naȝ ꝭȝ bea. aug. Proſpera huiꝰ mūdi aſꝑitatē hñt verā. iocun/

dos succinat. Quid ē igit̄ o hō qd̄ te i mesticiā luctūq; deiecit. Nouū credo aliqd inusitatūq; vidisti. Tu si fortunā putas erga te eē mutatā: erras. Hi semp ei⁹ mores sūt. ista natura. Seruauit circa te ꝓpriā poti⁹ i ipsa sui mutabilitate ꝯstātiā. Talis erat cū blādiebat̄ cū tibi false illecebris felicitatꝭ alluderet. Deꝑhēdisti ceci numinis ābiguos vultus. Que se se adhuc velat aliis tota tibi ꝑsus innotuit. Si ꝓbas: vtere morib⁹ ne q̄raris. Si ꝑfidiā ꝑhorrescis: spne atq; abiice ꝑniciosa ludētē. Nā q̄ nūc meroris tibi cā tāti ē: hec eadē trāquillitatis eē debuissz. Reliqt eniz te: quā nō relicturā nemo vnq̄ poterit eē secur⁹.

ditatem falsā. certū dolorē. icertā voluptatez. ¶ Nota phia appellat fortunā cecū numē. Hugui. dic̄ q numē est virtus dei vel ipse deus vel dei ptās vel maiestas. Hic aūt accipit̄ ꝓ dea. qz antiq fortunā colebāt ꝓ dea. ¶ Nota q fortunā dic̄ eē cecā. dicit tulli⁹ i li. d amicitia. Fortuna vt medic⁹ ignar⁹ multos excecauerit. nō q ipsa ceca sit. sz eos cecos plerūq; efficit q̊s complexa est. ¶ Nō q fortuna antiqt⁹ ꝯpingebat̄ duplici fronte. calua ⁊ capillata. ꝑ caluaz designādo aduersitatē. ꝑ capillatā ꝓspitatē. ergo dic̄ phia. deꝑhendisti ābiguos vult⁹ fortūe. ¶ Si probas vtere morib⁹. Hic ponit scd̄az rōnez q̄ talis ē. de illi⁹ amissione nō ē dolēdū qd̄ ē ꝑniciosuz. ⁊ q̊ hito hō nunq̄ ē secur⁹. fortuna ē hm̊ vt tangit i lra. g̊ ⁊c̄. Dicit g̊. Si ꝓbas. i. approbas fortunā. vtere morib⁹ ei⁹ ne q̄raris. i. ꝯq̄raris. si ꝑhorrescis. i. ꝑtimescis. ꝑfidiā ei⁹ sperne atq; abiice fortunā ludētē. i. ludēdo iferētē. tibi ꝑniciosa. i. dānosa. Nā fortuna q̄ nūc ē tibi cā tāti meroris ꝑ sui absētiā. hec debuit eē tibi cā trāqllitatis. i. securitatis ꝑ sui p̄ntiā sz n̄ fuit. eniz ꝓ qz. fortuna reliqt te. quā nō relicturā nemo vnq̄ poterit esse securus. ¶ Nota circa h̄ q dicit ꝑnicisa ludētē dicit señ. Ludit fortuna cū suis morib⁹ ⁊ q̄ dedit aufert. ⁊ q̄ abstulit reddit. nec vnq̄ tuti⁹ ē illā expiri. q̄z cū locū iiurie nō habz ¶ Nota q securitas maxime hoiez delectat pp qd̄ est appetēda. Vñ señ. 6. epl̄a. Nec me res vlla delectabit lz sit eximia ⁊ salutaris q̄z q mihi vni securus sū. ¶ Nota q ꝓspitas fortune n̄ reddit hoiez secuꝝ. qz dic̄ señ. Munera fortune amica putetis isidie sūt. qsq; vr̄m tutā vitā agere volet. q̄z plurimū pōt fortune bn̄ficia deuitet. i qb⁹ mi̇srimi fallunt̄. Hr̄e putam⁹ honores i p̄cipitia cursus iste deducit. Nota señ. i de remediis fortuitoꝝ. Exonerauit te fortuna si itelligis ⁊ tutiore loco posuit dānū putas remediū ē clamas q opib⁹ expoliat⁹ es tuo vicio ista tibi iactura tā grauis ē nō tā moleste ferres si tanq̄ perditurus habuisses.
¶ An vō tu p̄ciosaz estimas. Hic phia ponit tertiā rōnē q̄ talis ē. Istud nō ē putādū p̄ciosū ⁊ chaꝝ qd̄ nō ē mansuꝝ ⁊ suo recessu ē afflicturum. sz fortuna ē hm̊. g̊ nō ē reputāda p̄ciosa ⁊ chara. ⁊ ꝑ ꝯñs nō dolēdū de ei⁹ amissione. nec gaudēdū de ei⁹ possessione. Vñ dic̄ in lr̄a. vō ꝓ sz an tu estimas felicitatē abiturā. i. recessurā sup. eē p̄ciosā ⁊ fortuna p̄ns ē chara tibi nec ē fida manēdi. ⁊ cū discesserit est allatura. i. adductura merorē. q. d. nō dz estimari p̄ciosa. ¶ Nota q appellat fortunā felicitatez. qz

An vero tu p̄ciosā estimas abiturā felicitatē: ⁊ chara tibi ē fortuna p̄ns: nec manēdi fida: ⁊ cū discesserit allatura merorez. Qz si nec arbitrio retineri pōt ⁊ calamitosos fugiēs fac̄: Quid ē aliđ fugax: q̄z future quoddā calamitatis indiciū. Neq; eniz qđ ante oculos sitū: sufficit intueri. Reꝝ exit⁹ prudētia metit̄ eadēq; i alterutro mutabilitas nec formidādas fortune mias nec exoptādas facit eē blandicias. Postremo equo anio toleres opz: qcqd itra fortune areā gerit̄: cū semel iugo ei⁹ colla submiseris. Qz si manēdi abeūdiq; scribere legē velis ei quā tu tibi dn̄az spōte elegisti: nōne iniuriosus fueris: ⁊ ipatiētiam

sm arist. Fortuna vel ē felicitas vel ē ꝓxima felicitati. Vñ i li. de bo. for. dicit arist. q nō ꝯtigit eē felicē sine rebus exteriorib⁹ q̄ꝝ fortuna ē dn̄a ⁊ hoc ē itelligēdū de felicitate pollitica ⁊ nō speculatiua q̄ ꝯsistit i actu sapie. ¶ Nota fortuna discēdēs iducit merorē. qz dic̄ señ. i li. de tranqllitate animi. Letiores reliqt q̊s fortuna nūq̄ respexit q̄z q̊s defuit. Et boeti⁹ postea dicet. q ifelicissimū gen⁹ infortunii ē felicē fuisse. ¶ Qz si nec ex arbitrio retineri. Hic pōit q̄rtā rōnem q̄ talis ē. Illud qđ ē indiciuz future mi̇sie nec ē charum nec preciosuz nec ꝑ ꝯñs de ipo dolenduz fortuna est hm̊ sic̄ tāgit i lr̄a. Vñ dic̄ q fortuna si nec potest retineri. i. hr̄i. ex arbitrio. i. fz volūtatē. ⁊ ipa fugiēs. i. recedēs facit calamitosos. i. miseros. qd aliud ē. suple fortuna fugax q̄z q̊ddam iudiciū. i. signū future calamitatis. i miserie. enim ꝓ qz neq; sufficit itueri. i. ispicere. illud qđ sitū. i. positū. ante oc̄los. i. qđ ē p̄ns. reꝝ ꝑ sz. prudētia. i. hō prudēs. metit̄. i. mēsurat. exit⁹. i. finis reꝝ. q̄z ꝓ ⁊. eadez mutabilitas. i. istabilitas. i alterutro. i. i aduersitate ⁊ ꝓspitate. nec facit minas. i. isidias. fortune eē formidādas. i. timendas. nec facit blāditias eē exoptādas. i. desiderandas.
¶ Nō calamitas ē miseria cū aliqs nihil hz nec i re nec i spe. ⁊ ē dicta a calamo q ē vacu⁹ ⁊ ianis. ¶ Nota q nō sufficit itueri solū p̄ntia sed et̄ futura. qz lz q̄nq; p̄ma salua fiant iudicia vltima tn̄ alteri⁹ saporis ingnamēta ꝑmanebūt. hec i fine de disciplina scolariū. Et tullius. z. retho. dicit. Errāt q i ꝓspis oēs ipet⁹ fortūe putāt effugisse sapiēter cogitāt q in tpib⁹ ꝓspis cās aduersas reformidāt. ⁊ Seneca in de q̄tuor v̄tutib⁹ cardinalib⁹ dicit. Si prudēs es anim⁹ tu⁹ trib⁹ tpib⁹ dispenset̄. p̄ntia ordina. futura ꝓuide. ⁊ p̄terita recordare. Nā q nihil de p̄terito cogitat. ꝑdit vitā. Qui nihil de futuro p̄meditat̄ ꝑ oīa icaut⁹ icedit. pone āte aīuz tuū mala futura ⁊ bōa vt ista possis sustinere ⁊ illa moderari. ⁊ Gāfred⁹ i poetria. Exēpla syrenes habe docearis i illis. Sub meliori statu sēꝑ peiora caueto. Nulla fides reꝝ seqt̄ post mella venenū Et claudit nox atra diem nebuleq; serenum.
¶ Postremo equo aīo. Hic ponit quitā rōnē q̄ talis ē. Quicūq; alteri⁹ iugo se submittit. oportet q mores ei⁹ patienter sustineat. sed hō affectione tēporaliū submittit se iugo fortune ergo oportet q mores fortune patiēter toleret. Vñ sicut iniuste agit qui vult iponere legez dn̄e sue ita volēs iponere legē fortune agit iniuste. hanc rōnē p̄tēdit in lr̄a. Scđo declarat dictū suū per quādā

ſimilitudinē ibi. Si ventis. dicēs. Poſtremo.i.vltimo
dicā ꝙ opꝫ vt toleres.i.patiaris.eq̄ aīo.i.ꝯſtāti aīo.ꝗcq̄d
gerit̄.i.fit.ītra areā fōtune.i.ītra mūdū.cū ſemel ſubmi
ſeris.i.ſubiugaueris.colla.ſ.tua iugo fortune, appetēdo
tꝑalia tanꝗ̄ p̄mia tuoꝝ meritoꝝ.ꝙ ꝓ ſꝫ.ſi velis ſcribe/
re.i.ſcribēdo īponere.legē manēdi ⁊ abeūdi ei.quā tu ti
bi dn̄a3 ſpōte
elegiſti: nōne
fueris iiurio/
ſus īpatieutia
.i.ꝑ tuā impa/
tiētiā. exacer
babis.i.argu/
es.ſortē.i.for/
tunā.qua3 nō
poſſis ꝑmuta
re. ¶ Nota ꝙ
pħia mūdum
appellat areā
fortune.qꝛ ſic̄
ī area tritulā/
do torq̄nt̄ ma
nipuli.ſic for/
tuna ī mundo
torquet hoīeſ
nūc ꝓſperita/
te.nūc aduerſitate rotādo.

tuā ſortē exacerbabis quā per/
mutare non poſſis. Si ventis
vela cōmitteres: nō quo volun
tas peteret: ſed quo flatꝰ īpelle
ret ꝓmouereris. Si aruis ſemi
na crederes: feraces iter ſe an/
nos ſterileſcꝫ pēſareſ. Fortune
te regendū dediſti: dn̄e moribꝰ
oportet obtēperes. Tu vo vol
uentis rote impetū retinere co/
nar̄. At oīu3 mortaliū ſtolidiſſi
me ſi mācre īcipit ſors eē d̄ſiſtit

¶ Metrum primum ſecundi
libri.

¶ Notādū circa h' ꝙ dicit.
nōne iniurioſus fueris ꝙ iuſticia ē libertas animi,tribu
ens vnicuiꝗ̄ qđ ſuū ē ſ̄m ſuā dignitatē deo amorē ⁊ obe
diētiā.maiori reuerētiā.pari ꝯcordiā.⁊ minori diſcipli/
nā. Si g̊ famulꝰ velit īponere legē dn̄e ſue cui tenet̄ ex/
hibere reuerentiā oparet̄ ꝯ iuſticiā ¶ Nō ꝗcūꝗ̄ afficit̄
bonis exterioribꝰ ⁊ mutat̄ ſ̄m mutationē eoꝝ dicit̄ eē
ſubiectꝰ fortune ⁊ colla ſua iugo eiꝰ ſubmittere.qꝛ fortu
na ē dn̄a bonoꝝ exterioꝝ.talis aūt fuit boetiꝰ.ergo iniu
riabat̄ fortūe.volēs ſibi īpōere legē manēdi ⁊ recedēdi.
¶ Si vētis vela ꝯmitteres. Hic ꝓbat dc̄m ſuū ꝑ q̄dam
ſil'ia.ſ.ꝙ fortuna nō ſit ī ptāte hoīs.dicit. Si ꝯmitteres
vela ſup.nauis vētis.tu ꝓmouereris.i.ducerer̄.nō q̊ vo
lūtas tua peteret.i.d̄ſideraret.ſꝫ q̊ flatꝰ vēti te īpelleret
Si crederes.i.ꝯmitteres.ſemina.aruis.i.agris.tu pēſa/
res.i.iudicares.annos feraces.i.fertiles.ꝗ̄ ꝓ ⁊ ſteriles.
iter ſe ita ꝙ nō hr̄es illos ānos ī ptāte tua.a ſil'i tu dedi/
ſti te regēdū fortune,oꝫ ꝙ obtēpes.i.obedias.moribus
dn̄e.vo ꝓ ſꝫ.tu conaris.i.laboras.retinere īpetū.i.curſū
voluētis rote.i.mobilis fortune ⁊ fruſtra laboras. O ſto
lidiſſime.i.ſtultiſſime.oīu3 mortaliu3.neſc̄ tu ꝙ ſi ſors
.i.fortuna.īcipit manere.i.ſtabilis eē.qđ tūc deſiſtit.i.d̄/
ſinit eē ſors. Sicut.n.nō ſimul ſtāt ꝙ aliꝗs ſit hō ⁊ nō ſit
rōnalis.ſic nō ſtāt ſiml' ꝙ ſit fortuna ⁊ nō ſit mutabilis.
¶ Nota ꝙ ſicut ꝯmittēs velū vēto āpliꝰ nō ē ī ptāte ſua
duci q̊ vult.ſꝫ ſ̄m īpetū venti ducit̄.⁊ ſic ꝯmittēs ſemīa
agro nō ē ī ptāte eiꝰ ꝙ ꝓueniāt āni fertiles vl' ſteriles.ſic
a ſimili qui ꝯmittit ſe fortune nō ē ī ptāte ſua vt habeat
fortunā ꝓſperā vel aduerſā. ¶ Nota circa h' ꝙ dic̄ vo/
luētis rote ꝙ ātiqtus fortūa depigebat̄ cū rota hac rōe.
Nā ī rota ſūt q̄tuor diuerſitates. Una pꝭ ē ſūma. Alia ī/
fima. Tertia q̄ de ſūmo deſcendit̄ ad imum. Quarta q̄
de imo aſcēdit̄ ad ſūmū. Sil'r ī hoībus īueniūt̄. q̄tuor
varietates.ꝗdā.n.ſunt ī ſūma ꝓſꝑitate.tales ſūt eleuati
ī rota fortune. Alÿ ſūt ī ſūma aduerſitate tales iacēt de/
iecti ſub rota. Tertÿ declināt de ꝓſꝑitate ī aduerſitateꝫ
tales deſcendūt de ſūmitate rote. Quarti ꝓcedūt de ad/
uerſitate ī ꝓſꝑitatē tales aſcēdūt rotā fortūe.vn̄ eleua/
tꝰ ī rota fortune dic̄. Glorior elatꝰ.deſcēdēs dic̄. Deſcen
do mortificatꝰ.deiectꝰ dic̄. Infimꝰ axe rotor.aſcēdēs di
cit. Letꝰ ad alta vehor. ¶ Nota ꝙ nā nō aſſueſcit ī ꝯriū
nā ſi lapis milleſies ꝓyciat̄ ſurſū nō aſſueſcit aſcendere
ſurſū cū nāeiꝰ ſit deſcēdere. Sicut g̊ eēt ſtolidiſſimꝰ ꝗ la
boraret alicui auferre ſui nām.ſic ſtolidꝰ ē ꝗ laboret for
tune auferre
mutabilitatē
que ē eius na/
tura. ergo.di/
cit pħia.at oī/
um ſtolidiſſi/
me.

b Ec cum ſuperba verte
rit vices dextra.
Et eſtuantis more fer
tur euripi.
Dudū tremēdos ſeua ꝓ̄rit r̄ges
Humilemꝗ̄ victi ſubleuat fal
lax vultum.
Non illa miſeros audit. haud
curat fletus.
Ultroꝗ̄ gemitꝰ: dura quos fe/
cit: ridet.
Sic illa ludit. ſic ſuas ꝓbat vir̄s
Magnūꝗ̄ ſuis mōſtrat oſtētū
Siꝗs viſat̄ vna ſtratꝰ ac felix hōa

¶ Metrum
p̄mū ſcd̄i libri
Ec cu3
b ſupba
v̄terit
vices dextra.
Hic īcipit pri
mu3 metꝝ hꝰ
ſecundi qđ dr̄
yponauticu3
ab iuētore. qꝛ
labor nautaꝝ
cātu hꝰ metri
ſubleuat̄.⁊ dr̄ metꝝ iambicū a pede p̄domināte. Eſt āt
iambꝰ pes ꝯriꝰ trocheo cōſtās ex p̄ma breui ⁊ vltima lō
ga.⁊ dr̄ metꝝ trimetꝝ.licꝫ.n.h' metꝝ habeat ſex pedes
tn̄ cōputādo duos pedes ꝓ metro erit metꝝ trimetru3.
In q̊ metro pħia deſcribit mores fortune dicēs. Cū hec
.ſ.fortuna v̄terit vices.i.alternatōes ꝓſꝑitatis ⁊ aduer/
ſitatis ſupba dextra.⁊ cū fert̄ more euripi.i.maris.eſtuā
tis.i.inūdātis.tūc fortuna ſeua.i.crudelis.ꝓterit.i.ꝯcul
cat reges.dudū tremēdos.i.metuēdos.⁊ īpa fallax ſub/
leuat de aduerſitate humilē vultū.victi.i.dep̄ſſi.nec īpa
audit fletꝰ nec curat miſeros.i.pauꝑes.⁊ īpa exn̄s dura.
qꝛ nō flectit̄ ad volūtate3 hoīu3.ridet.i.deridet vltro.i.
ſpōtanee.gemitꝰ ſupple miſoꝝ q̊s fecit.ſic illa ludit ſic
ꝓbat.i.expit̄.ſuas vires.⁊ īpa mōſtrat ſuis magnū oſten
tū.i.miraculū.ſi ꝗs viſat̄ vna hora ſtratꝰ.i.aduerſitate d̄/
p̄ſſus,ac felix.i.ꝓſꝑitate eleuatꝰ.q.d.fortuna videt̄ exhi
bere ſuis.i.hoībꝰ.ꝗ bonis eiꝰ īhiāt magnū miraculū.qn̄
aliꝗs ſubito videt̄ mutari de aduerſitate ī ꝓſꝑitatem ⁊ fortuna dr̄
ecōuerſo. ¶ Nota ꝙ fortuna dicit̄ ſuperba eo ꝙ nullu3
veretur.nec aduertit probitatem nec maliciam alicuiꝰ.
⁊ ſi' vocatur more ſuperboꝝ obaudit. ¶ Nota ꝙ euripꝰ Euripus
ſ̄m aliquos eſt ventus turbinis.⁊ dicitur euripus quaſi
eurus rapidus.⁊ eſt eurus nomen venti. Secundu3 ali/
os autem ⁊ forſam melius euripus eſt brachiū vel ſinus
maris cuius decurſus eſt incertus.⁊ propter incertitudi
nem ſui curſus frequenter periclitantur ibi naues.⁊ dr̄
ab eu quod eſt bonum.⁊ ripa quaſi bona ripa per cōtra/
rium ſic̄ g̊ curſus eurupi eſtuantis eſt incertus.ſic ⁊ mu/
tabilitas fortune. ¶ Nota ꝙ de operatione fortune q̄/
liter hos eleuat ⁊ hos deprimit loquitur alanus in anti/ Alanus
claudiano dicens. Precipitem mouet illam rotam mo/
tuſꝗ̄ laborum. Nulla quies claudit nec ſiſtunt ocia mo
tu.hos premit hos eleuat.hos deycit.erigit illos. Cogit
⁊ in varios homines deſcendere caſus. Et ſamarien̄.al'.
pau.bein. Quicquid agas quicquid dicas quicquid pa/
tiaris. Nō facis vt retrahas que mea dextra trahit. Sic
ergo primatum venerandaꝗ̄ ſceptra tenebo. Et ꝓ vel/
le meo.mel tibi felꝗ̄ dabo.

¶ Prosa secunda secundi libri.

Velleaūt pauca. Hic incipit p̄sa scd̄a hui⁹ scd̄i i q̄ phia p̄bat boetio nō eē ꝯq̄rēduȝ de fortuna. q2 nihil sibi abstulit. ⁊ īroducit fortunā alloq̄nteȝ boetiū. Et diuidit. q2 p̄mo p̄suadet boetio itroductōem fortune. Scd̄o itroducit eā ibi. qd tu o hō. Primo phia

¶ Prosa scd̄a scd̄i libri.

Vellē āt pauca tecū fortune ipsi⁹ verbis agitare. Tu igr̄ an ius postulet aiaduerte. Quid tu o hō reā me quottidianis agis querelis? Quā tibi fecim⁹ iiuriā? Que tibi tua ꝺtraxim⁹ bōa? Quouis iudice de opū dignitatū ꝗ mecuȝ possessione ꝯtēde. Et si cuiusꝗ mortaliū ꝑpriū qd hoꝝ eē monstraueris: ego ea tua fuisse q̄ repetis sponte ꝯcedā. Cū te mr̄is vtero natura ꝑduxit: nudū reb⁹ oib⁹ iopēꝗ suscepi: te meis opibus foui. ⁊ qd te nūc ipatientē nr̄i facit. fauore ꝑna idulgenti⁹ educaui. Et oium q̄ mei sūt iuris affluētia ⁊ splēdore circūdedi. nūc mihi retrahere manū libet. habes gr̄as velut vsus alienis: non habes ius q̄rele: tanꝗ ꝑsus tua ꝑdideris. Quid ergo igemiscis nulla tibi a nobis illata ē violentia. O pes t bono

dic. o beti ego phia vellē tecū pauca agitare. i. discutere vbis ipsius fortune. tu vo aiaduerte an ius. i. iusticia postulet hoc. ¶ Nota ꝙ similitudo orōnis q̄nꝗ generat fastidiū iō q̄nꝗ ipaȝ opꝫ mutari. Vn̄ tulli⁹. 4. li. rethō. dic. Sermoneȝ i dicēdo cōmutari oȝ vt facile societas varietate vitetur. iō phia h̄ variat orōnē p intro ductōeȝ noue ꝑsone vtendo ꝓsopopeya. q̄ figura a tullio vocat ꝯfōmatio. persuadet igr̄ phia boetio itroductōȝ fortūe. dicēs. Velleāūt ⁊c. hō

¶ Quid tu o hō. Hic phia itroducit fortunā alloq̄nteȝ boetiū q̄ ōndit q̄rimoniā ipi⁹ eē iiustā. q2 nihil sibi abstulit. p̄mo q̄ fortuna ōndit ꝙ nihil boetio iniuste abstulit. scd̄o q̄ndā r̄nsionē boetij excludit ibi. An tu mores. p̄mo fac̄ qd dcm̄ ē. scd̄o r̄ndet tacite q̄ōni ibi. An ego. Primo dicit fortuna ad boetiū. O tu homo quid agis. i. vexas vl̄ facis me reā q̄tidianis. i. assiduis q̄relis. q. d. facere nō deberes. quā tibi fecim⁹ iniuriā. q. d. nullā. que tua bona tibi detraxim⁹. q. d. nulla. ꝯtēde mecū i iudicio de possessione opū ⁊ dignitatū corā q̄cūꝗ iudice. ⁊ si monstraueris aliqd eē ꝑpriū hoꝝ bonoꝝ cuiusꝗ mortaliuȝ. ego spōte ꝯcedā tibi ea q̄ repet̄ fuisse tua. ꝙ āt n̄ sint tua nec alicui⁹ hoīs ꝑpa, ꝓbo tibi. q2 cū nā ꝑduxit te d̄ vtero mr̄is ego suscepi te nudū et inopē. i. carētē oibus rebus. ⁊ foui te meis opib⁹ ⁊ ego ꝑna. i. ꝓmpta educaui. i. nutriui te. idulgēti⁹. i. clemēti⁹. fauore. i. gr̄a mea. qd te nūc facit ipatiētē nr̄i. i. ꝯ nos. q2 si boeti⁹ a p̄ncipio nō fuissꝫ nutrit⁹ ꝓsperitate fortune nō fuissꝫ ipatiēs de amissiōe ei⁹. Et subdit. Ego circūdedi te affluētia ⁊ splēdore oiuȝ bonoꝝ q̄ sūt mei iuris. i. ꝑtātis. nūc autē libet. i. placet mihi retrahere manuȝ. tu habes gr̄am. i. mihi referre grates tanꝗ vsus alienis. nō habes ius q̄rele tāꝗ tua ꝑdideris. ¶ Quid igr̄ igemiscis q̄ruland. o nulla tibi a nobis illata ē violētia opes honores ⁊c. talia sūt mei iuris. i. ꝑtāt̄ ⁊ famule mee. s. honores ⁊ ꝑtātes. cognoscūt me dn̄am,

mecū veniūt. me abeūte discedūt. i. recedunt. audacter affirmē si tua forēt q̄ ꝯq̄reris amissa nullo mō ea ꝑdidisses. ¶ Nota ꝙ tota rō fortūe i h̄ ꝯsistit. nulli manet rōnabilis q̄rimonia d̄ eo q̄ nihil alioꝝ aufert. sȝ ꝑpa ꝓ suo libito disposuit. sȝ fortuna nihil abstulit qd erat boetij sȝ ꝑpa disposuit ꝓ suo libito. ⁊c. ¶ Nota de h̄ ꝙ dicit

res: ceteraꝗ taliū mei sūt iuris. Dn̄aȝ famule cognoscunt. mecuȝ veniūt. me abeūte discedūt. Audacter affirmē si tua forent q̄ amissa ꝯq̄reris nullo mō ꝑdidisses. An ego sola meuȝ ius exercere prohibeor. Licet celo ꝓferre lucidos dies: eosdēꝗ tenebrosis noctibus ꝯdere. Licet anno terre vultū nunc floribus redimere: nunc nimbis frigoribusꝗ ꝯfūdere. Jus ē mari nūc strato equore blādiri: nūc ꝓcellis ac fluctib⁹ iborrescere. Nos ad cōstātiā nr̄is morib⁹ alienā i expleta hoīuȝ cupiditas alligabit. Hec nr̄a vis ē. Hūc ꝯtinuuȝ ludū ludim⁹. Rotā volubili orbe versam⁹. infima sūmis: sūma ifimis mutare gaudem⁹. Ascēde si placet. sȝ ea lege ne vti cuȝ ludicri mei rō poscet descēdere iniuriam putes. An tu mores ignorabas meos? Nesciebas Cresum regem lidoruȝ Cyro

q̄ tibi tua. Seneca dic̄i d̄ remedijs. Nō ē tuū quod fortuna fecit eē tuū. Alienū ē omne quicqd optādo euēit. ⁊ nihil ipsi⁹ ꝓpriū putari lȝ qd eripi pōt. ¶ Nō q2 hō ꝓducit̄ nud⁹ ex vtero matris. p h̄ inuit̄ magna ei⁹ miseria. Si ei hō nudus nascit̄ ⁊ nullo idigeret min⁹ esset miser. sȝ q2 nudus nascit̄ nihil possidēs ⁊ plib⁹ indigēs iō magis mis̄ ē. Vn̄ pauper henric⁹. Primi⁹ i mundo tecū tua q̄nta tulisti. Nud⁹ eras primo et postea nudus eris. ¶ Nota ꝙ bona exteriora nō sunt ꝑpria hoīs. q2 dicit sen̄. Nihil ꝑpriū ducas qd mutare possit fortuna. reposcit quod dedit donum. qd dare potuit auferre potuit ⁊ qd fortūa n̄ dedit n̄ eripit

¶ An ego sola meū ius exercere. Hic r̄ndet tacite q̄ōni diceret aliqs fortune. lȝ bona exteriora sint tua. tn̄ postꝗ ea homini ꝯtulisti nō deberes amplius auferre. Huic q̄ōni respondet fortuna dicens ꝙ hoc esset ꝯ ius ⁊ cōtra naturā suam. quaȝ nullus dȝ sibi auferre imo debet vti sicut ⁊ cetere res vtunt̄ sua natura. Vn̄ dicit. Nūqd ego sola ꝓhibeor exercere ius meum. cum oia alia exerceāt naturā suam. quod declarat. q2 lȝ. i. licitum est. celo ꝓferre lucidos dies eosdēꝗ condere. i. abscondere tenebrosis noctibus. ⁊ lȝ anno redimere. i. ornare. vultū. i. superficiem terre. nūc. i. aliqn̄ floribus sicut i vere. nunc frugibus sicut in estate. nunc confundere eam nimbis. i. pluuijs. ⁊ frigorib⁹ sicut in autūno ⁊ hyeme. Jus. i. natura ē mari. nunc. i. aliqn̄. s. tpe sereno blandiri. i. blandum eē, equore strato. i. pacificato. sȝ tpe tēpestatis inhorrescere. i. horriduȝ apparere. procellis ac fluctib⁹. i. iundatōib⁹ nūqd iexpleta. i. isatiabilis. cupiditas hoīum. alligabit nos ad ꝯstātiā alienā nr̄is morib⁹. q. d. nō eniȝ hec ē nr̄a vis. i. nāl̄is ꝑtās. hūc ludū ꝯtinuū. i. omni tpe vl̄ ꝯtiunue ludimus. rotā versam⁹ volubili orbe. i. veloci circulatōe ⁊ nos gaudem⁹ mutare infima. i. aduersa. sūmis. i. ꝓspis ⁊ sūma infimis. i. ꝓspera aduersis, Tu boeti ascende ro

tam nr̄am: si placet: sꝫ ea lege. i. ꝯditiōe. vti ne putes tibi fieri iniuriā si ꝯtringit te descēdere. cū rō mei ludicri. i. ludi iocosi h̄ poscet. ¶ Nota ꝙ q̄libꝫ res i sua nāli opatōe delectat̄. frustra g̊ laborat q naturaꝫ rei auferre conat̄. cū nā nō assuescat i ꝯriū. Vn̄ paup henri. Nōne sua licꝫ quis sic vtit̄ arte. Qd̄ sibi sors ꝯderit vtit̄ ois hō. Miles eqs: piscator aqs ꝛ clericus hymnis. Nauta fretis. pugiles marte. poete metri. Rusticꝰ arua parat. numerat mercator auarꝰ. virgo legit flores stultus amator amat Semiat i spinis nature iura retractans ¶ Nō ꝙ dic̄ cupiditatē hominū eē inexpletā. q̄ dicit arist. z. pol. Infinita ē ꝯcupia hoīuꝫ: ad cꝰrepletōem mlti viuūt. Et sen̄. 16. epistola. Nālia desideria finita sūt ex falsa aūt opinione nascētia vbi ꝺsinát n̄ hn̄t. ꝛ. 4 z. epl̄a. Oia aliqs ꝯtēnere pōt oia āt hr̄e n̄ pōt

paulo ante formidabilem: mox deinde miserandum rogi flammis traditum misso celitus imbre defensum? Nuꝫ te preterit Paulum persi regis a se capti calamitatibus pias impendisse lachrymas? Quid tragediaruꝫ clamor aliud deflet: nisi idiscreto ictu fortunam felicia regna vertentē? Nōne adolescētulus δοιους πιθους [ayon eyo eyot]. i. duo dolia vini alteꝝ qdem malū aliud autē bonum in iouis limine iacere didicisti? Quid si vberius ꝺ bonorum parte sumpsisti? Quid

¶ An tu mores ignorabas meos. Hic fortuna excludit quandam rn̄sionē boetij. Possꝫ. n. dicere boetiꝰ. o fortuna ego ꝯq̄stꝰ suꝫ de tua mutabilitate q̄ ig̊raui mores tuos. hāc rn̄sionē excludit fortuna p pl̄a nō boetio ex quibus poterat ꝑpēdere mores ꝛ istabilitatē suā. ꝛ dicit nū qd tu ignorabas mores meos. q. d. nōne sciebas quō cresus rex lidoꝝ q ꝑus erat formidabilis cyro regi ꝑsaꝝ. sꝫ postea captꝰ fuit a cyro ꝛ traditꝰ ignibꝰ ad cremāduꝫ. sꝫ imbre misso celitꝰ fuit defensus ꝛ euasit. Nūqd ēt preterit te quō paulus ꝯsul romanꝰ fudit pias lachrymas sup calamitatibus. i. miserijs ꝑsi regis quē captiuauerat. qd eni aliud deflet clamor tragediaꝝ. i. poematū reꝑhēdētiū vicia hoīuꝫ. nisi me fortunā subuertētē felicia regna idiscreto ictu. i. icerto euētu. nōne exn̄s adolescentulus didicisti iacere i limīe. i. i domo iouis duo dolia vini vnū bonū aliud malū. de qbꝰ oportuit vnūquēqꝫ itrantē gustare. qd ꝯq̄reris si vberiꝰ ꝺ bonoꝝ ꝑte sūpsisti. qd ꝯq̄reris si a te nō tota discessi. qd ꝯq̄reris si hec ipsa mei mutabilitas ē tibi iusta cā sp̄adi meliora. i. ꝓsꝑa. tn̄ ne p nō cōtabescas. i. deficias. aīo. ꝛ tu locatꝰ itra ꝯmune regnuꝫ oibus. s. i mūdū desideras viuere ꝓprio iure. q̄ hoc eē n̄ pōt vt eximaris a cōi lege hoīuꝫ. ¶ Nō ꝙ cū cresus rex lidoꝝ eēt pugnaturꝰ ꝯ regē ꝑsaꝝ ipse cōsulut appollineꝫ de successu pugne q rn̄dit sibi hꝰ versiculo. Cresus ꝑdet aliꝫ trāsgressus pl̄ima regna. Aliꝫ ē fluuiꝰ qdā. quē versiculū cresus sic itellexit. ꝙ Cresus trāsgressus ali ꝑdet. i. destruet pl̄ima regna ipsiꝰ Cyri. sꝫ appollo sic intellexit. Cresus transgressus alim ꝑdet. i. amittet plurima regna sua. ꝛ hoc ꝯtigit. nā ipse cū transgressus eēt alim victꝰ est a cyro ꝛ i ignē positꝰ. sꝫ tāta inūdatio pluuie facta fuit. ꝙ extinctꝰ fuit ignis ꝛ euasit. de quo cū multū gloriaret̄: dixit filia sua nomine fama. O pr̄ expecta vltimū diē ante quē nō ē gloriādū. Quadaꝫ vō nocte vidit Cresus i sōno ꝙ eēt sup altā arborē vbi iuppiter eū rigabat. ꝛ phebus eū siccabat. qd̄ sōnū cū retulisset filie sue. rn̄dit filia. Tu eris captꝰ a cyro ꝛ i cruce suspēsus. vbi iuppiter. i. pluuia te rigabit. ꝛ phebus. i. sol te siccabit. qd̄ ad vltimū ꝯtigit. ex q̊ pōt ꝑpēdi mutabilitas fortune. ¶ Notādū ꝙ paulus ꝯsul romanꝰ missus fuit pugnare ꝯ regeꝫ ꝑsaꝝ q erat supbissimꝰ hoīuꝫ. cū aūt ipm deuicisset ꝯsiderās ꝓsꝑitatē ꝑteritam et aduersitatem ꝑn̄tē eiꝰ motꝰ pietate fleuit sup ipꝫ ꝛ dimisit eū. ex q̊ silr̄ ꝑpēdit̄ mutabilitas fortūe ¶ Nō ꝙ tragedia ē carmē reꝑhēsiuū vicioꝝ icipiēs a ꝓsꝑitate: desinēs i aduersitate. Et dr̄ a tragos grece. qd̄ ē hircus latie. ꝛ odos cātus. q̄ cantus hꝰ carmis hirco remunerabat̄. Jnde dicunt̄ tragende poete: q antiq̄ gesta et facinora scelera toꝝ regū luctuoso carmine ppl̄o spectāte. i. respiciēte cōcinebāt sicut dic̄ Jsid. li. ethimo. ¶ Nota homerꝰ volēs ondere mutabilitatē fortune describit i domo iouis iacere duo dolia vini. vnū bonū: aliud malū. ꝛ oēs itrātes domū ꝺ vtroqꝫ oportebat gustare. sꝫ q̊sdā plus de bono q̊sdā vō plus de malo. Et hec descriptio publice depigebat̄ athenis i tēplo iouis. vbi boetiꝰ studuit exn̄s adolescēs sicut ipe testat̄ i de scholariū disciplina. Per domū aūt iouis homerꝰ significabat mūdū p duo dolia ꝓsꝑitatē ꝛ aduersitatē. ꝛ oēs q viuūt i mūdo de vtroqꝫ gustāt. qdam plus de ꝓsperitate: qdam plus de aduersitate.

Tragedia

si a te non tota discessi? Quid si hec ipsa mei mutabilitas iusta tibi causa est sperandi meliora? tamē ne animo ꝯtabescas. ꝛ intra ꝯmune oibus regnum locatus proprio iure viuere desideras.

Metꝝ scōm libri secundi.

S[i] quantas rapidis flatibus incitus
Pontꝰ versat arenas:
Aut quot stelliferis edita noctibꝰ
Celo sydera fulgent:
Tantas fundat opes: nec retrahit manum
Pleno copia cornu:

¶ Nota dicit fortunā subuertētē felicia regna. dic̄ gamfredꝰ i poetria. Hoc vnū ꝑscire potes: ꝙ nulla ptās Esse morosa pōt: q̄ res fortuna fecūdas Impat eē breues. si vis exēpla: ꝑores Respice fortunas. enarrat illa ꝑoruꝫ Florida ꝓsꝑitas. mios subuertit athenas. Jlion atrides. magne carthaginis arces Scipio. sꝫ multi romani sunt alia fati. T ꝑaūsa breui breuis ē distātia leti. Ois ꝛ mesti nox ē vicina diei. Hec aliena docēt ꝛ te tua fcā docebūt.

Gamfredus

Metrum secundum secundi libri.

S[i] quātas rapidis flatibꝰ icitꝰ. Jstud ē scōm metruꝫ hꝰ scōi. qd̄ dr̄ asclepiadiū ab iuentore. coriābicū a pede ꝑdominātē. qs fit pes coriābꝰ pꝰ bitū ē. Et ꝯstat illud metꝝ ex ꝑmo spōdeo ꝛ duobꝰ coriābis ꝛ pyrricheo vel iābo. q̄le metꝝ ē istiꝰ hymni. Sctoꝝ meritis. Scōm metꝝ dr̄ ferregratiuū ab iuētore. cōstās ex ꝑmo spōdeo. scōo dactilo. tertio spōdeo vel trocheo. Jn h̄ g̊ metro fortuna ꝯq̄rit̄ de iexpleta cupiditate hominū: dicēs. Si copia. i. fortuna: quā gētiles deam copie appellabāt. pleno cornu fūdat hoībꝰ tantas opes q̄ntas arenas v̄sat. i. voluit. pōtꝰ. i. mare. icitꝰ. i. cōmotꝰ. rapidis flatibꝰ. i. ipetuosis vētis. ꝛ si fūdat tātas opes q̊t sydera fulgēt i celo edita. i. orta. stelliferis noctibꝰ. ꝛ ipa copia n̄ retrahit manū auferēdo opes. haud p n̄ iō humanū genꝰ cessat flere. i. flēdo ꝓponere miseras q̄relas. ꝛ q̄uis ꝺs ꝓdigꝰ. i. diues mlti auri. i. ad modū ꝓdigi mltū auꝝ dif

Cresus

Cyrus

fundẽs.i.pe de⁹libẽs excipiat vota bolus.⁊ ornet auidos .i.cupidos claris honorib⁹.tñ iã parta.i.acq̃sita ⁊ posses/ sa nil videtur eis.ſ3 seua rapacitas vorãs q̃sita.i.acq̃sita pãdit.i.manifestat.alios hiat⁹.i.receptacula cupiditatꝫ. ⁊ tũc q̃rit fortuna:q̃ iã frena retẽtẽt.i.detinebũt.certo fi ne cupidinẽ.i.auariciã hoĩum.ꝑcipitẽ.i.ꝑcipitãtẽ hoĩes cũ sitis.i.desi/ deriũ habẽdi fluens largis munerib⁹ ar/ descit i hoĩe.⁊ iõ ille q trepi/ d⁹terrore ad/ uersitatꝫ.⁊ ge mẽs credit se/ se egẽtem.ille nunq̃ diues agit.i.vitã du cit. ¶ Nõ cir ca h̃ ꝙ dic:ple no copia cor/ nu.ꝙ cu3 her cules quoda3 tpe luctaret cu3 achileo.⁊ achile⁹ muta/ ret se i tauru3 hercules app hẽdẽs ipm ꝑ cornu efregit illud ⁊ repletũ pomis ⁊ florib⁹ odoriferis sacrificauit il lud fortune.qd cornu dr̃ fortuna q̃busdã ꝑpinare plenũ q̃busdã vacuũ.q̃busdã semiplenũ ſ3 diuersũ statũ ꝓspe ritatis ⁊ aduersitatis hoĩu3.

Humanũ miserar haud iõ gen⁹
Cessat flere querelas.
Q̃uãuis vota libẽs excipiat ds
Multi prodigus auri.
Et clarꝫ auidos ornet honorib⁹
Nil iam parta videntur.
S3 q̃sita vorãs seua rapacitas
Alios pandit hiatus.
Que iã ꝑcipitẽ frena cupidinẽ
Certo fine retentent.
Largis cũ poti⁹ munerib⁹ fluẽs
Sitis ardescit habendi.
Nunq̃ diues agit qui trepidus
gemens.
Sese credit egentem.

¶ Prosa t̃tia scd̃i libri

b Js igit̃ si ꝑ se tecũ ṽbis

¶ Nota ꝙ fortuna iuebit ꝯ auariciã hoĩum.qd tulli⁹ in libro tusculanꝝ q̃ſtionu3 di cit.Auaricia studiũ pecunie h3 quã nemo sapiẽs cõcupi uit.ea eni3 q̃si malis venenis ibuta corp⁹ aĩumq̃ virilẽ offẽdit.ipsa.n.isatiabilis manens neq̃ copia neq̃ inopia minuit̃.⁊ i eodẽ hoc dicit.Quid ẽ ꝙ m̃lti cupiditate pe cunie ferunt̃.q̃ꝫ ita ꝑturbãt animi vt nõ m̃ltu3 absint ab isania.Et dicit sen̄.66.ep̃la.Auaritia nullũ h3 magis malũ nisi ꝙ igrata ẽ.⁊.62.ep̃la.auaros cõparat canibus dicẽs.Uidisti aliquẽ cane3 missũ a dño panis frusta aut carnis apto ore captãtẽ.q̃cqd arripit ꝓtin⁹ integrũ deuo rat ⁊ semp ad spe3 futuri ihiat.Jdẽ euenit nobis q̃cquid nobis fortũa expectãtib⁹ porrigit.illõ fine oĩ volũtate di mittim⁹ ⁊ statĩ ad rapinã alteri⁹ erigimur. ¶ Nõ q cre/ dit se egẽtẽ.non ẽ diues ſ3 paup.q̃r dic seneca ꝑma ep̃la. Nõ q paꝝ h3.ſ3 q plus cupit paup ẽ.Qui.n.refert q̃tu3 illi in archa:q̃tũ i horreis iacet si alieno hiatu imminet ¶ Nota ꝙ diuitie nõ tollũt auaritiã ſ3 augmentãt.Uñ seneca.16.ep̃la dicit.Cõgerat in te q̃cqd locupletes pos/ siderũt vltra ꝓuatũ pecunie modũ.fortuna te ꝓuebat auro tegat.purpura vestiat.terrã marmorib⁹ abscõdat accedãt statue ⁊ picture ⁊ q̃cqd vlla ars elaborauit.ma iora cupe ab his ñ d̃sistes.vñ iuuenal.Jnterea pleno dũ turget saccul⁹ere.Crescit amor nũmi q̃tũ pecũia crescit

Prosa tertia secundi libri.

b Js igitur si ꝑ se tecũ fortuna. Hic incipit prosa tertia huius secundi libri.Jn q̃ ph̃ia ꝓbat boetiũ nõ debere ꝯqueri de fortuna.q̃r multa bona si/ bi ꝯtulit.Et ꝑmo ingrit ph̃ia qd sentiat de dictis fortu/ ne.scd̃o bona fortune sibi collata enumerat.ibi verũtñ. Primo oñdit ph̃ia ꝙ boeti⁹ nihil habeat loq ꝯ fortunã scd̃o boetius rñdet.tertio ph̃ia ei⁹ rñsionem approbat

sic patebit.dic ꝑ.Si fortuna loq̃ret̃ his tecum verbis ꝑ se.ꝑfecto ꝑ certe.tu nõ h̃res q̃d ꝯ hisceres.i.nõ haberes vñ apires os ad rñdẽdu3 fortune aut si q̃d ẽ q̃ tua3 que/ relã iure tuearis.oportet.i.necesse est.vt proferas.dabi mus tibi locũ dicendi. ¶ Et ego boetius inqua3.idest di/ xi vel rñdi.Speciosa q̃dem sunt ista que fortuna dixit.

fortuna loqueretur:q̃d profe/ cto contra hisceres ñ haberes. Aut si q̃d ẽ quo q̃relã tua3 iure tuearis:ꝓferas op3.dabim⁹ ti/ bi dicẽdi locũ. B. Tũ ego spe/ ciosa q̃dẽ ista sũt iquã oblitaq̃ rethorice ac musice melle dul/ cedis:tũ tñ cũ audiũt oblectãt S3 miseris maloꝝ altior ẽ sen/ sus. Jtaq̃ cum hec auribus i/ sonare desierint:insit⁹ aĩu3 me/ ror ꝑgrauat. P. Et illa.ita est inquit. Hec enim nondũ morbi tui remedia:ſ3 adhuc ꝯtumacꝫ aduersu3 curatõem doloris fo mẽta q̃dam sunt. Nam q̃ i ꝓfũ dũ sese penetrẽt:cũ tẽpestiuum

⁊ sũt oblita.i. delinita.mel/ le.i.delecta/ tione rethori/ ce dulcedinis. .s.q̃tum ad ꝑ sam.ac pro et musice dulce/ dinis.s.q̃tu3 ad metꝝ ⁊ tñ tũ.i.tũc oble/ ctãt.i.dlectãt aĩum meũ cũ audiuntur.ſ3 sensus.i.ꝑcce ptio maloꝝ ẽ. altior.i.ꝓfun dior miserꝫ q̃ isti possint at/ tingere.quasi dicat.q̃uis ṽ/ ba fortune su/ perficialr̃ me dlectẽt.tñ ad

ꝓfunditatẽ mei doloris nõ attingunt.Jtaq̃.i.g̃ cu3 hec verba fortune desierint.i.cessauerint.insonare auribus meis meror insitus.i.imissus ꝑgrauat aĩum meũ.Tunc ph̃ia approbat rñsione3 boetij dicens.Jta est.hec enim verba fortune nõdum sunt remedia tui morbi.sed sunt quedam fomenta.i.lenimenta.aduersum curatiõem.i. ꝯ sanatiõnẽ ꝯtumacꝫ doloris.nam remedia q̃ penetrẽt. .i.imittẽt sese in ꝓfundum ꝑturbationum expellendo causam radicalem tui morbi.ista admouebo.i.appona3 cum fuerit tempestiuum. ¶ Nota ꝙ boetius nihil hũit loqui contra verba fortune.q̃quia verum dixit ⁊ contra veritatem non est loquendum. Nam vero omnia ꝯson/ uant:⁊ veritas sibiipsi attestat̃ ſm aristo. ¶ Nota hisco est verbum incohatiuum.⁊ profertur per syncopam. quia regulariter deberet dici hyasco.vnde hiscere.i.hia/ tum incohoare.cum aliquis aperit os.
¶ Nota ꝙ oblitus altera ꝑducta est participiũ ṽbi obli uiscor.Sed oblitus altera correpta descẽdit a ṽbo obli/ uio.⁊ oblitus.i.maculatus.vñ versus. Jmmemor obli/ tus notat.oblitus est maculatus. ¶ Nota circa hoc ꝙ dicit insitus meror animu3 aggrauat.ꝙ q̃s non doleret de infortunio nulli ꝯtigit nisi aĩo m̃ltũ eleuato supra for tunam.Quia dicit seneca.65.ep̃la. Plus equo te dolere nolo.sed vt non doleas.vix exigere audeo.nulli autem ista firmitas animi ꝯtigit nisi multum supra fortunam eleuato.et subdit.illud agamus vt iocunda nobis fiat amissorum recordatio.nemo libenter ad id reddit qd ñ si e tormento cogitaturus est. ¶ Nota ꝙ ꝑ rethoricã ⁊ musicam dulcedinem fortune boetius adhuc nõ fuit restitutus virtuti ⁊ sapie.qd attestat̃ eius meror aggra/ uans animum. Nam ṽtus ⁊ sap̃ia dolorem et merorem opprimit. vnde seneca.65. epistola. Quemadmodum minuta summa claritas solis obscurat. sic dolores me/ sticias iniurias.sapientia ⁊ virtus sua magnitudine eli/ dit.atq̃ opprimit.

¶ Verūtamen ne te existimari miseꝝ velis. Hic phia enumerat bona fortune boetio collata rōe quoꝝ nō debuit se estimare miseꝝ. Et p̄mo enumerat bona p̄terita q̄ ipm̄ felicē fecerūt. postea enumerat i q̄rta ꝓsa bona q̄ ip̄ꝫ ip̄n̄ti felicē ōndūt. Primo igit̄ phia describit felicitatē suā p̄teritā. scđo excludit quādā obiectionē ibi Otsi iccirco. Primo enumerat q̄dā bōa coia. secūdo magis spālia. scđa ibi Preterea libet. Primo dicit. O boetine .i. nō velis te existimari miseꝝ. nūq̄d oblit⁹ es numeꝝ. qꝫ pro ⁊ modus felicitatis tue. taceo .i. ptrāseo. ꝙ te desolatū .i. ꝑuatū. parēte .i. p̄re ⁊ m̄re cura sūmorū viroꝝ .i. ꝯsulū romanorū te suscepit. et tu delectus .i. de alijs electus i affinitatē p̄ncipū ciuitatis cepisti p̄us eē charus qꝫ ꝓxim⁹. qđ est p̄ciosissimū gen⁹ ꝓpīq̄tatis. q̄s nō p̄dicabit felicissimū cū tanto splēdore tuoꝝ soceroꝝ. cū tāto pudore ꝯiug̃s .i. vxoris. ⁊ cū opportunitate .i. oportuna felicitate masculine ꝓlis. q.d. nullus ē q̄ nō iudicauerit te felicē i his. ¶ Nō ꝙ triplex est gen⁹ ꝓpīq̄tatis. Primū qđ ꝯ̄hit̄ ex genealogia: ⁊ i tali ꝓpīquitate aliq̄s fit̄ effici⁊ ꝓxim⁹ ⁊ char⁹. nā frater fratri ē char⁹ ⁊ ꝓpiqu⁹. Alia est ꝓpinquitas q̄ ꝯ̄hit̄ ex m̄rimonio: ⁊ vocat̄ affinitas: ⁊ i tali ꝓpinq̄tate aliq̄s ꝑus efficit̄ ꝓpinqu⁹ qꝫ car⁹. Tertia ꝓpīq̄tas ꝯ̄hit̄ ex bonis morib⁹ ⁊ v̄tutib⁹. ⁊ h̄ ē p̄ciosissimū gen⁹ ꝓpinq̄tatis ⁊ i tali aliq̄s p̄us efficitur char⁹ qꝫ ꝓpiqu⁹. ⁊ sic boeti⁹ p̄us fcūs fuit romanis p̄ncipib⁹ char⁹ rōne virtutis: qꝫ ꝓpiqu⁹ m̄rimoniū ꝯ̄hēdo cū eis. ¶ Nō ꝙ phia dicit boetiū fuisse felicē splēdore soceroꝝ i plurali. cū tn̄ nō habuerit nisi vnū soceꝝ. Nā socer dr̄ cui⁹ filiā aliq̄s ducit. ⁊ nō legit̄ ꝙ boeti⁹ habuit duas vxores. Ad hoc pōt dici. ꝙ h̄ accipit̄ socer large. nō tm̄ ꝓ p̄re vxoris. sꝫ etiā ꝓ fratre q̄ large etiā pōt dici socer. ḡ dicit plr̄aliť soceroꝝ. ¶ Nō ꝙ ex trib⁹ phia dicit boetiū felicē fuisse. ex honestate soceroꝝ. ex pudore ꝯiugis. ex opportunitate masculine ꝓlis .i. suoꝝ filioꝝ.

¶ Pretereo libet. n. p̄terire coia. Hic phia enumerat q̄dā bona spālia: ex q̄b⁹ boeti⁹ nō dꝫ se estimare miseꝝ. Et dicit. Ego p̄tereo .i. ptrāsire volo: q2 mihi libet p̄terire coia supple bona: ⁊ delectat me venire ad singularē .i. specialē cumulū tue felicitatis. s. ad sumptas dignitates i adolescētia negatas senib⁹. Et subdit.

¶ Siq̄s fruct⁹ reꝝ mortaliū h̄ꝫ vllū pōdus b̄titudinis .i. si ꝓpter aliq̄đ tēporale bonū hō debet dici felix: poterit ne memoria illi⁹ lucis .i. tue felicitatis: quā iā dicā deleri. quātalibet mole .i. quocūqꝫ pondere ingruētiū maloꝝ. q.d. nō pōt deleri. ⁊ q̄ est illa felicitas cū tu vidisti liberos tuos .i. filios tuos. pariter ꝯsules .i. ꝯsules electos. ꝓuehi .i. duci de domo tua. sub frequētia .i. diligētia. patrū. s. senioꝝ. ⁊ sub alacritate .i. sub gaudio plebis. ⁊ cum tu eisdē filijs tuis isidētib⁹ curules .i. sedes iudiciarias. orator .i. p̄dicator regie laudis meruisti gloriā igenij ⁊ facūdie. cum tu medi⁹ i circo .i. in circūdatiōe. duoꝝ cōsulū. s. filiorū tuoꝝ satiasti expectationē circūfuse m̄ltitudinis. triūphali largitōe .i. victoriali triūphatōe. vt ego opinor tu dedisti v̄ba .i. deceptōes fortune; dū te illa demulcet: dū te fouet vt suas d̄licias. tu abstulisti mun⁹ qđ nū̄qꝫ cōmodauerat vlli .i. alicui. priuato .i. extraneo. vis ne ḡ cū fortuna ponere calculū .i. cōputationē. nūc ipsa fortuna p̄mū pstrixit te oculo liuēti .i. inuido si consideres numeꝝ ⁊ modum letoꝝ. ve pro vel tristium: idest ꝓsperitatis ⁊ aduersitatis adhuc non possis te negare felicem. ¶ Nota phia per hoc ꝙ dicit p̄tereo ⁊ prius dixit taceo. vtit̄ quodā colore rhetorico q̄ dr̄ occupatio. ⁊ diffinitur sic a tullio. Occupatio est cum dicimus nos preterire aut nescire: aut nolle dicere illud qđ tamē maxime dicimus. ¶ Nota ꝙ mos erat romanorū ante .30. annos nulli conferre aliquā dignitatem: nisi propter singularē dignitatē vel probitatē. vel ꝓpter publice rei euidētem vtilitatem. boetius aūt in adolescentia ante .30. annos electus fuit in consulem. et hoc phia vocat felicitatē cōmunē. nō ꝙ cōmuniter oībus hoc cōcederet̄. sed q2 nō solū boetio sꝫ alijs paucis hoc accidit. Refert eniꝫ tullius i li. de amicitia. ꝙ Scipio ante .30. annos bis factus est cōsul. Similiter germanicus iuuenis ꝯsul factus est ante .30. annos. sed singularē felicitatē boetij tāgit dicēs. Cuꝫ duos pariter cōsules. ¶ Nota ꝙ s̄ꝫ Jsido. in li. ethymo. currules erant sedes in quibus magistratus sedētes iura reddebāt. Et dicūtur currules a curru: q2 tali sede vtebātur in curru iudices quo vehebātur vt expeditius pp̄lo iudicia redderēt. ¶ Nota ꝙ ꝯsuetudo erat apud romanos i electōe ꝯsulum: habere sermonē ad populū de laudibus regū ⁊ electoꝝ in magistratū: ⁊ sic bene predicabāt: ide gloriā cōsequebatur. huiusmodi sermonē fecit boetius i electōe suoꝝ filioꝝ in consules: ⁊ ex inde sua gloria fuit geminata. Et q2 consimilis sermo ꝯsueuit fieri in triumphis in laudem eoꝝ q̄ obtinuerāt victoriam: ideo huiusmodi sermonem vocat triumphalem largitionem. ¶ Nota q̄ bonum aliq̄đ promittit ⁊ non adimplet: ille dat verba ⁊ non rem. ⁊ sic

fuerit admonebo. Verūtn̄ ne te miseꝝ existimari velis: an numeꝝ moduqꝫ tue felicitatis oblit⁹ es: Taceo ꝙ desolatū parēte sūmoꝝ te viroꝝ cura suscepit delectusqꝫ i affinitatē p̄ncipuꝫ ciuitates: qđ p̄ciosissimū ꝓpinq̄tatis gen⁹ ē. p̄us char⁹ qꝫ proximus eē cepisti. Quis nō te felicissimū cū tāto splēdore socerorū cū ꝯiug̃ pudore cū masculine quoqꝫ ꝓlis opportunitateqꝫ p̄dicabit: Pretereo: libet. n. p̄terire coia. assūptas i adolescētia negatas senibus dignitates. ad singularē felicitat̃ tue cumuluꝫ venire delectat. Siq̄s reꝝ mortaliū fruct⁹ vllū b̄titudinis pondus h̄ꝫ: poterit ne illi⁹ memoria lucis q̄ntalibet igruētiū malorum mole deleri: Cū duos pariter ꝯsules liberos tuos domo prouehi sub frequentia patrū: sub plebis alacritate vidisti: cū eisdem in curia currules insidentibus tu regie laudis orator ingenij gloriaꝫ facundie meruisti. cum in circo duoruꝫ medi⁹ consulum circunfuse multitudinis expectatōeꝫ triūphali largitiōe satiasti. dedisti vt opinor v̄ba fortune duꝫ te illa demulcet: dū te vt suas delicias fouet Munus qđ nulli vnqꝫ priuato ꝯmoderauerat abstulisti. Vis ne ḡ cū fortuna calculū ponere: Nūc te primū liuēti oclo pstrinxit. Si numerum modumqꝫ letorum tristium ve ꝯsideres adhuc te felicē negare non possis.

decipit.ĝ dicit phia. dedisti fortune vba.i. deceptões ꝑ mittẽdo ei aliqd boni ꝙ ipsa te ita fouet. ℭ Nõ ꝙ calcu lus i vna significatõe ẽ paruꝰ lapillus q calcãdo nõ ledit. ⁊ qꝛ talibꝰ lapillis vtebãtur antiq i cõputãdo.iõ calcula re vel calculũ ponere ponit̃ ꝑ cõputare vel ꝑ rõeꝫ face re.ĝ dicit phia. vis ne cũ fortuna calculũ ponere.q.d.nõ debes sĩ cõpu tabis cum ea. ipa iueniet te multo felicio/ rẽ ꝙ̃ miseꝝ.

ℭ Q si iccir co te fortũatũ esse. Dic phia excludit quã/ dã obiectõeꝫ. posset aliqs di cere: hec pdi/ cta bona ñ fa ciũt me felicẽ qꝛ sũt ꝑtrãsi/ ta.hanc obie/ ctionẽ exclu/ dit phia: dicẽs Q ꝑ sꝫ. si non estimas te for tunatũ.i. feli/ cem: qm̃ illa abierũt q̃ tũc videbant̃ le/

Q si icirco te fortunatũ eẽ nõ estimas: qm̃ q̃ tũc leta videbã/ tur abierũt. Nõ est qd te miseꝝ putes: qm̃ q̃ nũc mesta credũ/ tur ꝑtereũt. An tu i hãc vite sce nã nũc primũ subitus hospesqꝫ venisti? vllã ne humanis rebus iesse ꝯstãtiã reris: cũ sepe ipꝫ ho/ minẽ velox hora dissoluat? Nã ⁊ si rara ẽ fortuitis manẽdi fides: vltimꝰ tñ vite dies mors q̃daꝫ fortune ẽ etiã manens. Quid ĝ referre putas: Tu ne illã moriẽ do dꝑas: ante illa fugiẽdo dꝑat

ℭ Metrũ tertiũ secundi libri.

C Um polo phebus ro/ seis quadrigis

ta.etiã ñ ẽ qd.i.ꝑꝑ qd.tu putes.i.estimes te miseꝝ.qm̃ q̃ nũc credũt̃.i.videt̃ mesta ꝑtereũt. An nũc ꝑ nũqd tu ve nisti pmũ i hãc scenã.i.vmbrã vite.subitꝰ.i.iprouisus.ꝙ ꝑ ⁊ hospes.i.aduena.ut ignores q̃ gerant̃ i hac vita. ne ꝑ nũqd reris.i.opinaris vllã ꝯstãtiã iesse humanis rebꝰ. cũ ipm hoieꝫ sepe dissoluat velox hora mortis.nã si for tuitis rebꝰ ẽ fides pmanẽdi.licet rara.tñ vltimꝰ dies vi te ẽ q̃dã mors fortune.etiã manẽtis fortune.qd igit̃ pu tas referre.i.distare.ne.i.an tu deseras illã fortunã mo/ riẽdo.an ꝑ vel.illa te deserat fugiendo.q.d.nihil refert ꝙ̃tũ ad icõstãtiã fortune.siue fortuna hoieꝫ deserat siue deserat̃.manifestũ ẽ ꝙ pmanere nõ põt. ℭ Nõdũ ꝙ i rebꝰ humanis nõ sit ꝯstãtia. Cuiꝰ rõ ẽ. In isto qd ẽ geni/ nitũ nulla ẽ cõstãtia: qꝛ nihil ẽ genitũ qd nõ ẽ corruptibi/ le ⁊ nõ pmanẽs: sꝫ res humane sũt genite ⁊ ꝑducte.ꝙ ⁊c. ℭ Nõdũ ꝙ nõ ẽ durabilis fortune ꝓspitas: qꝛ ipsã ci/ to fugat aduersitas. vñ gãfre.i poetria. Omnibꝰ ne cre de tuis. si tpe paruo Illuxere tibi: mox sũt clausura fere nũ Nubila fata diẽ: iducẽtqꝫ crepuscula noctẽ. ꝑꝑ qd ñ ẽ adhibẽda fides rebꝰ fortuitis. ℭ Nõ ꝙ phia tãgit vnã rõnẽ ꝙ fortuna nõ sit ꝯstãs: q̃ talis ẽ. Hõ nõ est ꝯstãs.ĝ nec fortuna.ãñcedẽs pꝫ: qꝛ hoieꝫ sepe dissoluit velox ho ra mortis.ꝯsequẽtia ꝑbat̃ ex ħ. qꝛ fortuna nõ hꝫ eẽ nisi circa hoieꝫ: cũ sit i agẽtibꝰ a ꝑposito.z.phico. ĝ dic̃ phia nihil differt q̃ ad icõstãtiã fortune.siue fortuna derelin/ quat hoiem fugiẽdo: siue hõ dereliquat ipsam moriẽdo quocũqꝫ mõ fiat semp ipsa ẽ icõstãs ⁊ nõ pmanẽs.

ℭ Metrum tertium libri secundi.

C Um polo phebꝰ roseis q̃drigis. Istud est metrũ tertiũ huiꝰ scdi.cuiꝰ pmꝰ vsus dr̃ saphicꝰ ab iuẽ/ tore.trochaicꝰ a pede pdñante. Metrũ aũt scdi vsus dr̃ gliconicũ ab iuẽtore.coriãbicũ a pede pdñante. In hoc ĝ metro phia declarat tribꝰ exẽplis mutabilita/ tẽ mũdanoꝝ. Primũ exẽplũ ẽ de corpibꝰ celestibꝰ tale. Sole lucẽte i celo tũc obscurat̃ lumẽ aliaꝝ stellaꝝ. Ec/

ce mutatio stellaꝝ quo ad lumẽ quod tñ ꝑus apparebat tpe noctis: sꝫ sole nobis lucẽte nõ apparet. vñ dicit i lr̃a. Cũ phebꝰ.i.sol.cepit.i.incepit.spargere.i.emittere lucẽ. roseis q̃drigis.i.roseo curru.stella hebetata.i.obscurata flamis.i.luminibꝰ solis pmẽtibꝰ.ipsa pallet.i.pallida fit ẽm albẽtes vultꝰ. Scdm exẽplũ ẽ i terrenascẽtibꝰ tale.

Luceꝫ spargere cepit:
Pallet albẽtes hebetata vultꝰ
Flãmis stella prementibus.
Cũ nemꝰ flatu zephiri tepentis
Vernis irrubuit rosis:
Spiret isanũ nebulosus auster:
Jam spinis abeat decus.
Sepe trãquillo radiat sereno
Immotis mare fluctibus.
Sepe feruẽtes aquilo ꝑcellas
Verso concitat equore.
Rara si ꝯstat sua forma mũdo:
Si tantas variat vices:
Crede fortunis hoiuꝫ caducis:
Bonis crede fugacibus.
Cõstat eterna positũqꝫ lege est:
Vt constet genitum nihil.

zephiro flãte terra ornatur floribꝰ: sꝫ au stro flãte flo res deficiunt. Ecce mutatio i terrenascẽti bus. vñ dicit i lr̃a. Cuꝫ.i.qñ. nemꝰ irrubuit vnis.i. vnali/ bus roſ. flatu zephiri tepẽt̃ .i.calẽtis. si au ster nebulo/ sus spiret.i.fla re iceperit.in/ sanuꝫ.i.isane. iã decꝰ rosaꝝ. abeat spinis.i. recedat ã spi nis. Tertium exẽplũ est de mare tale. Qñ

mare nõ agitat̃ vẽtis apparet trãquillũ.sed vẽtis agita/ tũ efficit̃ tẽpestuosum. Ecce mutabilitas maris. vñ di/ cit i littera. Sepe mare rediat.i.splẽdet.trãquillo sere/ no.i.serena trãquillitate: imotis.i.nõ motis fluctibus.se pe aquilo cõcitat.i.ꝑuocat.feruentes ꝑcellas.i.tẽpesta/ tes.verso equore.i.moto mari. Tũc hortat̃ phia ne cre/ damus bonis fortune dicẽs. Si mũdo cõstat.i. pmanet sua forma rara vt ex dictis patet ⁊ si mũdus variat tan/ tas vices.i.alternatõẽs.tũc crede caducis.i.transitorijs fortunis hominũ.i.noli credere.⁊ loqtur ironice.debet enim itelligi ꝑ ꝯtrariũ.crede.i.noli.credere bonis fuga/ cibus: qualia sũt bona fortune.qd patet ex hoc: qꝛ cõstat idest manifestũ est: ⁊ est positũ.i.stabilitũ.eterna lege.i. diuina lege.vt nihil gẽitũ cõstet: idest imutabiliter per/ maneat. ℭ Nota ꝙ poete attribuũt soli quadrigã: q̃ di/ cit̃ a numero q̃tuor equoꝝ. Poete enim fingunt currũ solis trahi quatuor equis ꝑpter quatuor diuersitates so lis. Nã sol cũ orit̃ est rubẽs.hora tertia: splẽdẽs.hora me ridei est.feruens: sed hora vespertina est tepens. Lune vero attribuũt bigã ꝑpter duas ꝓprietates lune. Nam luna virtualiter est frigida ⁊ humida. ℭ Nota circa hoc ꝙ dicit crede fortuitis bonis: seneca dicit in li.de ꝯsola/ tione filij helye. Nunq̃ ego fortune credidi: que cũ me/ cum videret̃ pacẽ agere.oĩa quecũqꝫ in me idulgentissi/ me cõferebat pecuniã.honores.gratiã.eo loco posui.vn de posset sine motu meo repetere. Interuallũ magnuꝫ iter me ⁊ ipsam habui.itaqꝫ nec illa abstulit nec euulsit. Nemiñe aduersa fortuna cõminuit: nisi quẽ secũda de/ cepit. Fortuna fortes metuit.ignauos expauit.opes au/ ferre potest: animum aũt surripere non potest. ℭ Nota ꝙ phia bona fortune appellat caduca.quia dicit señ.78. epistola. Omnia ista i que fortuna dominiũ exercet sua sunt: sicut pecunie honores ibecilla sunt fluida mortalia sunt ⁊ passiones incerte. ℭ Nota dicit nullũ genitũ esse cõstans.dicit seneca epistola preallegata. Omnia mor/

talia minuunt̃.cadũt.deferunt̃ decrescũt.exhauriunt̃.
itaq̃ i illis.i.forte cã icerta ieq̃litas ẽ.diuoꝝ atq̃ vna nã ẽ.

Prosa quarta libri secundi.

c Um ego vera inquã. Hec ẽ q̃rta ꝓsa hui⁹ scdi: i q̃ phia ꝓbat boetio non eẽ ꝯq̃redũ de fortuna pp p̃ñtia bona q̃ sibi dereliq̃t. Et p̃mo boeti⁹ ꝯfitet̃ se fuisse felicẽ deplãgẽs p̃ñtẽ ifelicitatẽ. scdo phia oñdit ip̃z eẽ felicẽ in p̃ñti.ibi. Sz q̃ tu.dic̃ ğ boetius. O philosophia nutrix oĩuz virtutũ tu ꝯmemoras va.nec possuz ificiari .i.negare. velocissimũ cursũ.i.recessum mee ꝓspitatꝭ: sꝫ h̃ ẽ q̃d cogt .i.ãxiat.vehemẽter me recolẽtẽ p̃teritã ꝓspitatẽ. Nã i oĩ aduersitate fortune ifelicissimũ gen⁹ ifortunÿ ẽ fuisse felicẽ ⁊ iã nõ eẽ.

Prosa quarta libri scdi.

Um ego vera inq̃ꝫ cõmemoras. O virtutuz oĩuz nutrix: nec ificiari possũ ꝓspitatꝭ mee velocissimũ cursũ. sꝫ hoc ẽ q̃d recolẽtẽ vehemẽti⁹ cogt. Nã in oĩ aduersitate fortune ifelicissimũ gen⁹ ĩfortunÿ fuisse felicẽ. P. Sz q̃d tu inq̃t false opionis suppliciuz luis: id reb⁹ iure iputare nõ possis. Nã si te h̃ inane nomẽ fortuite felicitatꝭ monet: q̃ꝫ p̃limis maximisq̃ꝫ abũdes mecũ reputes lꝫ. Igr̃ si q̃d i oĩ fortune tue cẽsu p̃ciosissimũ possidebas: id tibi diuinit⁹ illesũ adhuc iniolatumq̃ꝫ seruat̃. Poteris ne melioꝛa queq̃ꝫ retinens de infortunio iure causari. Atq̃ viget icolumis illud p̃ciosissimũ humani gñis decus: Symach⁹ socer ⁊ q̃d vite p̃cio non segnis emeres. vir tot⁹ ex sapiã ⁊ v̄tutibusq̃ꝫ fact⁹ suaꝝ secur⁹: tuis igemiscit iiurÿs. Uiuit vxoꝛ igenio modesta: pudicitie pudoꝛe p̃cellẽs ⁊ vt oẽs dotes ei⁹ breuiter icludã: p̃ri silis. Uiuit inquã tibi q̃ tm̃ vite huius exosa sp̃m seruat. Quo vno felicitatẽ minui tuaz vel ip̃a ꝯcesserim: tui desiderio lachrymis ac doloꝛe tabescit. Quid dicã libos ꝯsulares: quorũ iã vt i id etatꝭ puerꝭ vel l p̃rni vel auiti specimẽ elucet igenÿ.

Nõ phia dr̃ nutrix oĩuz v̄tutũ.q2 oĩs v̄t⁹ ꝯsistit i medio.mediũ nõ attigit nisi recta rõe: q̃ recta rõ ẽ sapie ⁊ phie. Itẽ cũ phia diuidatur i practicã ⁊ speculatiuã: ip̃sa icludit prudẽtiã q̃ ẽ recta rõ agibiliũ ex.6.e: hi. prudẽtia aũt colligata ẽ oib⁹ v̄tutib⁹ ex codẽ.6. ꝓpterea phia dr̃ nutrix oium v̄tutũ. Nõ q̃ recoꝛdatio p̃terite felicitatis cogt boiẽꝫ.iõ dicit señ.65.ep̃la. Illud agam⁹ vt iocũda nobis fiat amissoꝝ recoꝛdatio. h̃ aũt ꝯtigit cũ aĩus ꝑparat⁹ ẽ ad amissionẽ eoꝝ. Nõ q̃ duplex ẽ ifortuniũ.q̃dã ꝯtinuum: aliud iterpellatũ siue discõtinuũ.p̃mũ ifortuniũ ẽ ifelix. scdꝫ ẽ ifelicissimũ. Infoꝛtuniũ.n.ꝯtinuũ ex cõsuetudine min⁹ nocet.q2 dic̃ señ.i li.de trãgl.aĩ. Tollerabili⁹ ẽ bona nõ acq̃rere: q̃ꝫ acq̃sita amittere.iõq̃ꝫ letioꝛes videbis q̃s foꝛtuna nunq̃ꝫ respexit: q̃ꝫ q̃s defuit. Idẽ dicit i li.de ꝯsol̃.filÿ helye. Unũ hꝫ bonũ assidua ifelicitas. q̃ illos idurat q̃s vexat. Infoꝛtuniũ aũt discõtinuũ est cũ aliq̃s mutat̃ de aduersitate i ꝓspitatẽ: ⁊ itez de ꝓspitate i aduersitatẽ. ⁊ tale ẽ ifelicissimũ gen⁹: q2 sepe deycit hoiem i despatiõnẽ. vñ Samariẽ̃.aꝉs pau.hein. O bona ꝓspitas vbi nũc es. nũc mea v̄sa ẽ In luctũ cithara. Fit lachrymosa lira. O mala dulcedo subitoq̃ꝫ absũpta venẽo. Que que recompensas mellea felle graui.

Sz q̃ tu inq̃t false opinionis. Hic phia oñdit boetiũ i p̃ñti eẽ felicẽ pp m̃lta bona q̃ adhuc possidet. scdo ꝓbat felicitatẽ foꝛtuitã nulli posse totalr̃ euenire. tertio ꝓbat verã felicitatẽ i bõis foꝛtuitis nõ ꝯsistere. scda ibi. Quis ẽ.n. tertia ibi. Atq̃ꝫ vt ağcas. P̃rimo ponit phia q̃ nõ dꝫ q̃rulari boeti⁹ de ifoꝛtunio.cũ abũdet adhuc p̃lib⁹ bonis. ⁊ illa bona phia enumerat. Scdo ip̃sa ꝯsolat̃ eũ ibi. Cum igit̃. Dicit p̃mo. O boeti q̃ tu luis.i. patiaris suppliciũ false opinionis id.i.illud nõ possis iure iputare rebus. nã si mouet te iane nomẽ foꝛtuite felicitatis. lꝫ.i.licitũ ẽ. vt tu reputes.i.cõputes. mecũ q̃ꝫ p̃limis. q̃ꝫ ꝓ ⁊. maximis bonis abũdes. si igit̃ illud bonũ tibi fuat̃ diuinit⁹ illesũ. q̃ꝫ ꝓ ⁊. iuiolatũ q̃d tu possidebas p̃ciosissimũ in oĩ cẽsu.i. thesauro tue foꝛtune. poteris ne. retinẽs q̃ꝫ melioꝛa iure cãri.i.ꝯq̃ri de ifoꝛtunio.q.d.nõ. Tunc enumerat bona ei⁹ atq̃ꝫ ꝓ certe. illud p̃ciosissimũ dec⁹ humani gñis.s.symach⁹ socer tu⁹. iste viget.i.floꝛet vel viuit. icolumis.i.san⁹. q̃d supple decus nõ segnis .i. nõ tardus. emeres p̃cio vite.q.d. tu tãtũ diligis euz q̃ vitã tuã ꝓ eo exponeres Symach⁹ vir totus fcũs ex sapia ⁊ v̄tutibus. ille securus suaꝝ supple iniuriaꝝ. igemiscit ĩ tu is iniurÿs. viuit vxoꝛ tua modesta igenio: p̃cellẽs pudoꝛe pudicitie: ⁊ vt icludã breuiter oẽs dotes.i. v̄tutes ei⁹. ip̃sa ẽ silis p̃ri suo.s.symacho. ⁊ ip̃sa exñs exosa.i.tediosa hui⁹ vite. tm̃ tibi fuat sp̃m.i. tm̃ ip̃a viuit pp te.q̃.i. in q̃ vno.ego cõcesserim tuã felicitatẽ minui: supple q̃ vxoꝛ tua tabescit .i. tristat̃ lachrymis ac doloꝛe ꝯsiderio tui: q̃d dicã liberos tuos ꝯsulares. q̃ꝝ specimen.i. silitudo igenÿ p̃rni.i. tui vl̃ auiti.i. aui ip̃oꝝ.s.symachi.q̃ fuit au⁹ ip̃oꝝ ex p̃te m̃ris. elucet vt i id etatis pueris.q.d. liberi tui sunt siles p̃ri ⁊ aui ip̃oꝝ in prudẽtia inq̃tũ etas p̃mittit. Nõdũ sic iferi⁹ ꝓhabit̃. q̃ i reb⁹ foꝛtuitis nõ p̃õt ꝯsistere vera felicitas. Iõ illi q̃ adeptiõe taliũ reꝝ felices se existimabãt. ⁊ ex amissione eaꝝ ifelices falsa opinione ĩcipiebãtur. ⁊ lꝫ i opinione eoꝝ sic eẽt: nõ tñ erat i re. Iõ dicit phia ad boetiũ. q̃ tu false opionis suppliciũ luis.i. reb⁹ iputare ñ possis. Nõ suppliciũ false opionis ẽ i aĩo nõ i re. vñ señ.17.ep̃la. M̃ltis parasse diuitias nõ fuit finis miseriaꝝ. sꝫ mutatio animoꝝ. nec h̃ miroꝛ. nõ.n.i reb⁹ ẽ viciũ sꝫ i aĩo. sepi⁹.n. opione q̃ꝫ re laboram⁹. ğ ifoꝛtuniuz boetÿ ñ erat iputãdũ reb⁹ q2 nõ erat. sꝫ iputãdũ fuit sue false opinioni. Nõ q̃ phia oñdit p̃ñtẽ felicitatẽ i tribus ꝯsistere.s.i amicis. i vxoꝛe pudica. ⁊ filioꝝ suoꝝ prudẽtia. P̃rimo.n. ad felicitatẽ regrunt̃ amici. Naz amic⁹ ẽ p̃ciosissimũ gen⁹ diuitiaꝝ ex.8.ꝓsa hui⁹ scdi. Et aristo. 9. ethi. Nemo eligit viuere sine amicis hñs reliq̃ bona. Et hꝫ tulliũ i li. de amicitia. Qui amicitiã tollit de mũdo solẽ tollere vr̃. Et seneca i de remedÿs foꝛtuitoꝝ: nihil ẽ pei⁹ q̃ꝫ amicos nõ hr̃e. si amicũ p̃didisti aliũ q̃re. ⁊ tibi eũ q̃ras vbi iuenias q̃re iter artes liberales. iter recta ⁊ honesta officia. q̃re in laboꝛib⁹. ad mẽsã ista res nõ q̃rit̃. Secũdo regrit̃ ad felicitatẽ politicã vxoꝛ pudica q̃ rara ẽ. vñ señ.i ĩ remedÿs foꝛt. M̃lte iter ꝓbas m̃rimonial' oꝛdinis cepert̃ eẽ exẽpla meretriciaꝝ: q̃ꝫ m̃ltas ex ꝯiugib⁹ optimis pessimas videm⁹. ex diligẽtissimis dissolutissimas. ex liberalissimis rapacissimas. Etiã si bonã vxoꝛẽ habuisti: ñ potes affirmare eã eẽ p̃masurã i illo ꝓposito

Phia dr̃ nutrix oĩuz virtutũ
Infoꝛtuniũ ẽ 2x
Suppliciũ false opinion[is]
P̃resẽs [...] ...

nihil tā mobile: nihil tā vagū q̄ feminaꝝ volūtas. Tertio reqrit̄ ad felicitatē politicā ꝓles. q2 ꝫ arist. p. ethico. Nō oīno felix ē q̄ spē turpis ē: aut solitari⁹: aut ꝓle carēs. ❡ Nō ꝫ huguitionē specimē ē pulchritudo vel silitudo vel signū vel imago vel noticia vel expimētū vel bonū operis documētū. ſꝫ i ꝓposito accipitur ꝓ silitudine.

Specimen

❡ Itē ꝫ eūdē auitus. ta. tum. i. ab auo habit⁹ vel possessus vel ad ip̄z ptinens. ⁊ ponit̄ qn̄qꝫ ꝓ antiquo.

Auitus

Cū igit̄ p̄cipua sit mortalib⁹ vite cura retinēde: o te si tua bona cognoscas felicē: cui suppetunt etiā nūc q̄ vita nemo dubitat eē chariora. Quare sicca iā lachrymas. Nōdū ē ad vnū tibi oīs exosa fortūa: nec tibi nimiū valida tēpestas icubuit qm̄ tenaces herēt anchore: q̄ nec p̄ntis solamē nec futuri spez tpis abesse patiant̄. B. Et hereant iquā p̄cor: illis nāqꝫ manentib⁹ vtcūqꝫ se res habeāt humane: enatabim⁹. Sꝫ q̄ntū dec⁹ ornamētis nr̄is ōcesserit vides. P. Et illa, pmouim⁹ inqt aliquātulū si te nōdū toti⁹ tue sorꝫ piget Sꝫ delicias tuas ferre nō possum q abesse aliqd tue btitudini tā luctuosus atqꝫ anxi⁹ ꝯqraris. Quis ē eni tā ꝯposite felicitatis: vt nō aliq̄ ex pte cū status

❡ Cū igit̄ p̄cipua mōtalib⁹ Hic phia ex dictis ꝯsolat̄ boetiuꝫ dicēs Exquo hoīb⁹ ē p̄cipua cura. i. maxima cura. retinēde vite. i. saluande vite. o te felicez si cogſcas tua bona cui etiā nunc suppetūt. i. abundant talia bona. quia nemo dubitat eē chariora ipsa vita q̄re iam sicca lachrymas et noli flere. nōdū. n. oīs fortuna ē tibi exosa. i. aduersa. ad vnū. i. oīno nec tibi icubuit. i. īstetit. tēpestas aduersitatis nimiū valida. qm̄ tenaces anchore. i. amici iseparabiles. herēt. i. firmiter manēt q̄. s. anchore nō patiātur tibi abeē solamen p̄ntis tpis nec spez futuri tpis. Et dicit boeti⁹. p̄cor vt hereāt. i. maneāt ille anchore. q2 ipsis manētib⁹. vtcūqꝫ. i. q̄lr̄cūqꝫ res se habeāt. nos enatabim⁹ euadēdo aduersitatē fortune. ſꝫ o phia tu vides q̄ntū dec⁹ nr̄is ornamētis bonoꝝ exterioꝝ q̄b⁹ ornabamur decesserit. Subiūgit phia. Nos pmouim⁹ aliq̄ntulū aiūz tuū ad ꝯsolationē si nōdū piget te toti⁹ tue sortis. q2 maior ps salua tibi manet: ſꝫ nō possū ferre tuas delicias: q tā luctuosus. i. plen⁹ luctu. atqꝫ anxius ꝯq̄rer̄ aliqd abeē tue btitudini. i. tue felicitati. ❡ Nō q sicut mors ē oīuꝫ amarissima: q2 oīa abscidit: oīa duorat ⁊ q2 aliq iudicāt se nō timere mortē: ⁊ tn̄ timēt ꝫ senecā i de remedijs for. Sic vita ē oīuꝫ dulcissima. oīa. n. appetūt eē ⁊ viuere. iō vnūqđqꝫ nālr̄ nitit̄ ad saluādū vitā: q̄ nihil ē chari⁹. Si ḡ boeti⁹ possedit bona q̄ chariora sūt vita: nō debuit se estimare miseꝝ: ſꝫ magis felicē. ❡ Nō q phia amicos appellat anchoras. sic. n. tēpestate icūbēte ꝑ anchorā nauis retinet̄ ⁊ a piclitatiōe saluat̄: sic iminēte aduersitate fortune hō fidelib⁹ amicis ne succūbat i fortunio subleuat̄. fideles. n. amici retinēt hoiem ipetu fortune agitatum ne totaliter deyciat̄ a sua stabilitate. ❡ Nō ꝫ huguitionē suppetere. i. submistrare vl̄ supabūdare. ſꝫ pigere ē piger eē vl̄ pēitere vl̄ grauare vl̄ offēdere ❡ Quis ē. n. tā ꝯposite felicitat̄. Hic phia ꝓbat felicitatē nulli posse totalr̄ euenire. Scđo ōndit q q̄to aliqs

Luctuosus
Btitudo
Suppetere
Piget

ē felitior tāto leuiori aduersitate ꝓsternit̄. Tertio ꝯcludit ex his felicitatē fortuitā amarā eē ⁊ miserā. Quarto iuehit̄ ꝯ hoīes. Scđa ibi. Adde q felicissimi. Tertia ibi. Quā multis. Quarta ibi. Quid igit̄ o mortales. Primo dicit. Quis ē hō tā ꝯposite felicitatis. i. tā copiose felix. vt non rixet̄. i. discordet ex aliq̄ parte. cū q̄litate. i. cum

sui q̄litate rixet̄. Anxia eni res ē humanoꝝ ꝯditio bonoꝝ: ⁊ q̄ vl̄ nūq̄ꝫ tota ꝓueniat: vel nūq̄ꝫ ꝑpetua subsistat. Huic cēsus exuberat: ſꝫ ē pudori degener sanguis. Hūc nobilitas notū facit: ſꝫ angustia rei familiar̄ iclusus eē mallet ignot⁹. Ille vtroqꝫ circūfluus vitā celibē deflet. Ille nuptijs felix: orb⁹ liberis alieno cēsū nutrit heredi. Ali⁹ ꝓle letatus: filij filieue delictis mestus illachrymat. Iccirco nēo facile cuꝫ fortune sue ꝯditiōe ꝯcordat. Inest eni singulis qđ iexpt⁹ ignoret: expertus exhorreat. Adde q felicissimi cuiusqꝫ delicatissimus sensus est: ⁊ nisi ad nutuꝫ cuncta suppetāt: omnis aduersitatis insolens minimis quibusqꝫ prosternit̄. adeo perexigua sūt q̄ fortunatissimis sūmā

dispositōe sui stat⁹. i. sue fortune. q. d. nullus ē ita felix. q2 ꝯditio. i. status humanorū bonoꝝ ē anxia res. i. misera res. q̄ nūq̄ꝫ hoī tota ꝓueniat. vel nūq̄ꝫ ꝑpetua subsistat. Hūc ōclarat q nō tota ꝓueniat hoī. q2 huic. i. alicui hoī. exuberat cēsus. idest abūdat pecunia. ſꝫ aliud sibi deficit: q2 degener sanguis. i. ignobilitas ē sibi pudori. hūc supple aliū hoieꝫ nobilitas facit notū: ſꝫ ipse iclusus āgustia rei familiar̄. i. pauptat̄. mallꝫ

Conditio
Cēsus

. i. mag̃ vellet eē igt⁹. Ille. i. alr̄ hō. circūflu⁹. i. circūdat⁹. vtroqꝫ. i. tā diuitijs q̄ nobilitate. ipe ōflet celibē vitā. i. castā vitā: q2 n̄ pōt forsā ducere vxorē. ille. i. alr̄. felix nuptijs. s. hn̄do vxorē. orb⁹. i. carēs liber̄. i. puer̄. ipe nutrit. i. cōgregat cēsū alieno heredi. Ali⁹ āt letat⁹ ꝓle: ipe mest⁹ illachrymat. i. igemiscit. ōlict̄. i. ꝑ crimib⁹ filij vl̄ filie sue. Idcirco nēo facile ꝯcōdat cū ꝯditōe sue fortune. Inest. n. singul̄ supple hoib⁹. aliqđ qđ ipe iexpt⁹ igret. vel expt⁹ ipm exhoreat. ⁊ sic rixat̄ cū q̄litate sui stat⁹. ❡ Nō q nō ē hō tā felix: qn iueiat aliq̄ ꝯditoꝫ i se quā vellet n̄ hr̄e: pp qđ mifa ē ꝯditō hūanoꝝ bonoꝝ. q2 nūq̄ꝫ hoī tota ꝓuenit: q2 aliqs ꝯtenere oīa pōt. ſꝫ oīa hr̄e nēo pōt. Et elicit̄ vna rōex lr̄a. Illi ꝯditō hūanoꝝ bonoꝝ n̄ tota ꝓueit. cui su⁹ stat⁹ i aliq̄ displicꝫ. ſꝫ null⁹ iuenit̄ tā felix cui stat⁹ su⁹ n̄ displiceat i aliq̄. sic ōclarat i lr̄a. ḡ ⁊c. ❡ Itē sāguis fuit̄ ꝯditōis ōf ōgener. q2 hoies nālr̄ liberi sūt ſꝫ ꝑ suitutē ōgnānt a nā. ❡ Nō vita casta ōf vita celebs: q̄si celest̄. q2 i carne viuere pter carnē: ē vita celest̄ ⁊ āgelica. ❡ Nō ꝫ huguitionē illachrymari ē it̄⁹ lachrymari vl̄ cū dolore lachrymari ⁊ ē ꝯponet̄ gn̄is. lꝫ ꝫ āntiqs ineniat̄ neutri⁹ gn̄is. ⁊ sic boeti⁹ ponit h̄ i neutro gn̄e: cū dicit mest⁹ illachrymat. ❡ Adde q feli. cuiusqꝫ. Hic ōndit phia q hō magl̄ felix leuiori aduersitate ꝓsternit̄: cū h̄ ꝯpādo boetiū ad alios Et ōf adde pdict̄ q cēsus cuiusqꝫ hoīs felicissimi. i. fortunatissimi. ē delicatissim⁹. i. ipatiētissim⁹. nisi ad nutū suū cūcta suppetāt. i. abūdēt. ipe erit isolēs. i. ipatiēs oīs aduersitat̄. ⁊ ꝓsternit̄ a sua felicitate q̄b⁹qꝫ mīmis aduersitatib⁹ adō pexigua sꝫ. i. valdē exigua. q̄ fōtūatissimis ōtrahūt. i.

Circūfluꝰ
Degener
Celebs
Illachrimā
Delicatissi
Insolens

btitudinis detrahũt. Quã multos eẽ ꝑiectas: q̃ sese celo ꝓxios arbitrent': si de fortune tue reliquijs ps eis minima ꝯtigat. Hic ipse loc⁹ quẽ tu exiliũ vocas icolẽtib⁹ pͥa ẽ. Adeo nihil ẽ miserũ nisi cuz putes. Contraq3 btã sors ois ẽ eq̃nimitate tolerãtis. Quis ẽ ille tã felix q̃ cũ dederit ipatiẽtie man⁹: statũ suũ mutare nõ optet: Quã mult' amaritudinib⁹ humane felicitat' dulcedo respsa ẽ: q̃ si et frueti eẽ iucũda videat': tñ quo min⁹ cũ velit abeat: retineri nõ possit. Liquet igit' ꝙ̃ sit mortaliũ reꝝ misera btitudo: q̃ nec apud eq̃nimos ꝑpetua ꝑdurat: nec ãxios tota dlectat. Quid igit' o moꝛtales ex petit' itra vos positã felicitatẽ. Erroꝛ vos iscicia q3 ꝯfũdit. Oñdã breuit' tibi sũme cardinẽ felicitat'. Est ne aliqd tibi teipso ꝓciosi⁹: nihil inqes. Igi' si tui ꝯpos fuer': possidebis qd nec tu vnq̃ amittere velis: nec fortuna possit auferre. Atq3 vt agnoscas i his fortuit' reb⁹ btitudinẽ ꝯstare nõ posse sic collige. Si btitudo est sũmũ nãe bonũ ratione degentis: nec illud est summũ bonuz quod eripi vllo mõ põt: qm̃ ꝓcellit id qd neq̃at auferri: manifestũ est ꝙ ad beatitudinem percipiendam fortune istabilitas aspirare nõ possit.

auferũt. summã.i.ꝑfectionẽ btitudinis. O boeti ꝙ̃ mltos eẽ ꝑiectas.i.opinaris. q̃ sese arbitrẽtur ꝓximos eẽ celo.i.deo. si eis ꝯtingat minima ps de reliquijs.i.de particulis tue fortune. Hic loc⁹ quẽ tu vocas exiliũ: ẽ pͥa icolẽtib⁹.i.habitãtib⁹. ⁊ ita eoꝝ iudicio spectat ad felicitatẽ. vl'r ğ de reb⁹ fortuitis ꝯcludit. Adeo nihil ẽ miseꝝ nisi tu cũ putes.i.nisi ex reputatione ai tui estimes ꝙ̃ p ꝫ.i.ꝓpͥũ omnis sors ẽ btã eq̃nimitate.i.patientia ani tolerãtis. Quis ẽ ille taz felix. q̃ cuz dederit man⁹ ipatientie.i.cũ fuerit fact⁹ ipatiẽs. qn ipe nõ optet mutare statũ suũ.q.d. null⁹ ẽ taz felix. ¶ Nota ꝙ forsã aliqs diceret. nulli hoi placet status su⁹ si deest sibi magnum fortuniũ. Sz defect⁹ modici boni nõ ipedit cõplacẽtiã stat⁹ qn hõ totalr sit felix. B excludit phia dicẽs. Quãto aliqs ẽ felicior tãto ẽ delicatioꝛ. ⁊ q̃to ẽ delicatioꝛ tãtomagis grauat ex defectu modici boni: ⁊ sic felicissimis detrahit cõplemẽtũ btitudinis. ¶ Nõdũ ꝙ vna ⁊ eadẽ res ẽ quã vn⁹ iudicat spectare ad miseriã: ali⁹ iudicat spectare ad felicitatẽ. ğ dicit phia. loc⁹ quẽ tu exiliũ vocas icolẽtib⁹ est pͥa. ¶ Nõdũ q̃tũcũq3 sit hõ abũdãs reb⁹ fortuitis: si aliqd displicet sibi i statu suo: ipse optat statũ suũ mutari: ꝯmẽdãdo statũ alteri⁹: vñ miles emerit⁹ laudat statũ mercatoris. ecõtra mercatoꝛ expt⁹ picl'a marina laudat miliciã. Silr legispti laudãt agricolas. ⁊ agricole vrbanos. Silẽ exẽplũ pꝫ i boetio de scolariũ disciplina de filio icõstãtie: q̃ hñs displicẽtiã vni⁹ stat⁹ q̃lĩ aliũ ⁊ aliũ assũpsit. ¶ Nõ ꝙ dicit nihil est miseꝝ nisi cũ putes. vñ dicit señ. 9. epl'a. Miser ẽ q̃ se btm̃ nõ iudicat. lꝫ mũdo iperet nõ est btũs q̃ se btm̃ nõ esse putat.

¶ Quã multis amaritudinib⁹. Hic phia oñdit fortuitã felicitatẽ eẽ amarã ⁊ miserã dicẽs. Quã multis amaritudinib⁹ dulcedo humane felicitat' est respsa.i.pmixta q̃ etiã si videat' iocũda hoi frueti. tñ nõ possit retineri q̃ minus abeat ea cum velit. idest nõ potest retineri ad volũtatẽ hois. ⁊ liquet.i.manifestũ ẽ. ꝙ̃ misera sit btitudo reꝝ mortaliũ. q̃ nec ꝑpetua ꝑdurat apud eq̃nimos.i.apõ ꝯstãtes vel patiẽtes. nec ipsa tota.i.silr. delectat anxios.i.miseros. ¶ Nõ ꝙ felicitas ⁊ dulcedo humana nõ ẽ sine amaritudine. q2 dicit btũs berñ. Nunq̃ i honore sine laboꝛe. nunq̃ i platatõe sine tribulatõe. nunq̃ i sublimitate sine vanitate qs eẽ põt. Itẽ alan⁹ i anticlaudiano dic. Sz nihil iuenio qd i omni parte btẽ viuat qn multas nobis deferre q̃relas possit si nr̃az velit accusare mineruã.

¶ Quid igit' o mortales. Hic phia iuehit' ꝯ hoies: ⁊ dicit sic. O mortales q̃re petitis.i.q̃ritis. ex.i.i reb⁹ exteriorib⁹ felicitatẽ positã itra vos. erroꝛ ⁊ iscitia.i.ignorantia ꝯfudit vos. oñdã tibi breuiter cardinẽ.i.radicẽ sũme felicitatis. est ne aliqd tibi ꝓciosi⁹ teipso. nihil inqes. si igit' fueris cõpos tui ꝑ trãqllitatẽ animi. tu possidebis qd nũꝙ̃ amittere velis.s.delectationẽ i opatiõe ꝑfecte vtutis. nec fortuna poterit tibi auferre. ¶ Nõ ꝙ duplex ẽ btitudo. ꝑfecta ⁊ iperfecta. Perfecta btitudo hr post hãc vitã. Et est vita eterna de q̃ loq̃t btũs Joh. d. hec est vita eterna vt cogscãt te solũ verũ deũ: ⁊ quẽ misisti iesum xp̃z. Alia ẽ btitudo ipfecta: q̃ põt eẽ i pñti vita. quã phi posuerũt ꝯsistere i opatõe optime vtut'. vñ radix talis btitudinis est trãqllitas animi ex moderatiõe ⁊ sedatiõe passionũ p habitũ vtutis. p talẽ aũt trãqllitatẽ hõ efficit sui cõpos vt non deyciatur passionibus. ista autem tranquillitas nõ est q̃rẽda in rebus exterioꝛib⁹. sed solũ habet eẽ in animo hominis. de qua btitudine ⁊ trãquillitate hic loquitur phia dicẽs. qd igit' o mortales ⁊c. Et señ. loquens de eadẽ felicitate. 9. epistola dicit. Sũmũ bonũ extrisecus istrumenta nõ querit: domi colit': ex se totum est: incipit fortune esse subiectũ si quã partez sibi foris querit. Itẽ señ. 23. epistola felicitat' auiditas tuta ẽ: que sit aut vnde proueniat queris. ex bona ꝯsciẽtia. ex honestis cõsilijs. ex rectis actionibus. ex contemptu fortuitoꝝ. Et 31. epistola dicit. Illud bonũ est querẽdum qd nõ fiet de die in diẽ peius. quid est hoc: animus. sed hic rectus. bonus magnus. quid aliud voces hunc animũ: ꝙ̃ deum in corpore humano hospitatũ. Et. 41. epistola dicit. Lauda bonũ in homine qd eripi non potest: qd est ꝓpͥũ hominis. q̃ris qd sit illud. aĩus ⁊ rõ pfecta. rõale nãq3 aĩal ẽ hõ

¶ Atq3 vt cognoscas i his. Hic phia ꝓbat veram felicitatẽ nõ posse ꝯsistere in rebus fortuitis tribus rõnibus scd̃am ponit ibi. Ad hec. tertiã ibi. Et quoniã. Prima rõ talis est. In illo nõ consistit felicitas hominis qd põt auferri ab hoie. sed bona fortuita sunt hṁ. ergo ⁊c. Maioꝛ nota. q2 sũmũ bonũ ẽ ꝓpͥũ hominis. bonũ aũt qd auferri põt nõ ẽ sũmũ bonũ. q2 illud qd auferri nõ põt meli⁹ ẽ eo qd auferri põt. Minoꝛ patet. bona fortuita possunt auferri cũ sint mutabilia. vñ dicit i lr̃a. Ut agnoscas btitudinẽ nõ posse ꝯstare i reb⁹ fortuitis sic collige ꝑ tales rõnes. Si btitudo est summũ bonũ nature degẽtis rõne.i.nature rõnalis. nec illud ẽ sũmũ bonũ qd vllo modo põt eripi.i.auferri. q2 illud.s.bonũ qd neq̃t.i.nõ põt auferri hoc ꝓcellit.i.meli⁹ ẽ eo qd põt auferri.s.ex quo maifestũ est ꝙ istabilitas fortune nõ possit aspirare.i.accedere ad btitudinẽ accipiẽdã. ¶ Nota ꝙ btitudo est summũ bonũ. q2 tertio hui⁹ scd̃a ꝓsa dr ꝙ btitudo ẽ stat⁹ ꝑfect⁹ aggregatiõe oĩuz bonoꝝ. ⁊ btitudo ẽ summũ bonũ nature

Ad hec quez caduca ista felici/tas vehit: vl' scit eã vel nescit eē mutabilē. Si nescit: q̃nã beata sors eē pōt ignorãtie cecitati. Si scit: metuat nec̄e est ne amittat qđ amitti posse nõ dubitat: q̃re ꝯtinuꝰ timor nõ sinit esse felicē. An vl' si amiserit negligēdũ pu/tat: Sic quoqȝ ꝑxile bonum ē qđ equo aīo ferat̃ amissuz. Et q̃m tu idē es cui ꝑsuasũ eē atqȝ isitũ ꝑmultis demõstratõibꝰ scio mentes hoīuz nullo eē mõ mor/tales. Cũqȝ clarũ sit fortuitã fe/licitatē corꝑis morte finiri: du/bitari neq̃t si hec afferre btitudi/nē pōt: qn oē mortaliũ genꝰ in miseriam mortis fine labatur. Q̄ si multos scimꝰ nõ morte so/lũ verũetiã doloribꝰ suppliciȷ̃s/qȝ btitudīs fructũ q̃sisse: quonã mõ p̃ns vita facere btõs pōt: q̃ miseros transacta nõ efficit.

Metrũ quartũ libri scđi.

q

Uisqs volet ꝑhēnem
Cautus ponere sedē:
Stabilisqȝ nec sonori
Sterni flatibꝰ euri:
Et fluctibus minantem
Curat spernere pontum:
Montis cacumen alti
Bibulas vitet arenas.
Illud ꝓteruus auster
Totis viribus vrget.
He pendulũ solute
Pondus ferre recusant.

degētis.i.viuētl rõe.i.nature rõnalis sicut hoīs: q꞉ hoīuz genꝰ viuit arte ꝛ rõe.ex ꝓhemio metaphi. Nullũ.n.alio/rũ aīaliũ ē felix.ex.io.ethi. Bruta.n.aīantia nemo felici/tabit.i.ethi.ꝛ talis btitudo nõ ꝯsistit ī bonis exterioribꝰ. sȝ ī actu sapie.q꞉ dicit arist.i li.pol'. Testis mihi ē dẽs ꝙ ī bonis exterioribꝰ nõ ꝯsistit sũmũ bonũ.ꝛ idē.ī eisdē nos sumꝰ felices ꝛ dy.dy aũt nõ sũt felices bõis exterioribꝰ. ḡ nec homines. Nõ lȝ ī bo/nis exteriori/bꝰ fortuitl nõ ꝯsistat felici/tas formalr̃ ꝛ eēntialr̃: tñ fe/licitas ꝯsistit ī eis organice: q꞉ deseruiũt ad felicitatē ve/rã. sine.n.re/bꝰ exterioribꝰ q̃ruz fortuna dña ē: nõ ꝯti/git esse felicē. supple organi/ce.ex li.de bo/na fortuna.et ex.io.ethicoꝝ. Opꝰ est exte/riori ꝓsꝑitate oī enti.natura eni ꝑ se nõ ē sufficiens ad speculãdũ: sȝ oȝ cibũ potũ ꝛ reliquũ famulatũ ꝑexistere.

Ad hec quē caduca ista felicitas vehit. Hic phia pōit scđaz rõnē q̃ talis ē. Ille q felix ē fortuita felicitate: aut scit eã mutabilē eē: aut nescit. si nescit: ē igrãs.ꝛ ꝑ ꝯñs nõ ē felix. si scit eã eē mutabilē: nec̄e ē ꝙ timeat ne eã amit/tat. cui ãt iest ꝯtinuꝰ timor felix eē nõ pōt. vñ dicit in lr̃a sic ad hec.s.ꝓdcã addã aliã rõem. Hõ quē vehit.i.ducit. ista caduca.i.fortuita felicitas. vel scit eã eē mutabilē vl' nescit: si nescit: q̃nã sors btã.i.q̃ felicitas btã pōt eē cecita/ti igrãtie.q.d.nulla. Si scit eã eē mutabilē nec̄e ē vt me/tuat ne amittat illud qđ nõ dubitat posse amitti q̃re ꝯti/nuus timor nõ sinat ipȝ eē felicē. Et forsan diceres. hõ ñ timet amissionē fortune.q꞉ nõ curat vtꝝ eã amittat vel nõ. H excludēs phia dicit. si amiserit bonũ fortuitũ.ꝛ pu/tat illud negligēdũ.i.nõ curãdũ.tũc illud bonũ erit val/de exile qđ amissuz ferat̃ eq aīo.i.eq̃li aīo. sic̃ ꝯsuatũ: ꝛ ꝑ ꝯñs illud nõ ē sũmũ bonũ. Nõ ex tertio huius ꝓsa.9. Uera ꝛ ꝑfecta felicitas facit hoīez potētē.reuerēdũ.cele/brē ꝛ letũ.ḡ vera felicitas excludit timorē.ꝛ ꝑ ꝯñs ꝯtinu/us timor q excludit leticiã ñ sinit eē felicē. vñ señ.9.epl'a. Ille btissimꝰ ē ꝛ securus sui possessor.q crastinũ diē sine sollicitudine expectat. Itē nõ ex quo felicitas ꝯsistit ī speculatõe dei ꝛ substãtiaꝝ separataꝝ. ipsa excludit ceci/tatē ignorãtie: in q̃ ignorãtia felicitas eē nõ pōt.

Et q̃m tu idē es. Hic phia ponit tertiã rõnē q̃ talis ē. Si btitudo ꝯsisteret ī rebꝰ fortuitl. cũ bona fortuita fini/unt̃ morte hoīs: seq̃t̃ ꝙ oīs hõ ī morte fieret miser. qđ ñ est veꝝ q꞉ multi ꝑ mortē ꝯsecuti sũt felicitatē. sicut mar/tyres ꝛ aliȷ̃ sci: q ꝑpessi sũt maxia tormēta vt ꝯseq̃rēt̃ bti/tudinē ī aīa. dicit ergo sic in lr̃a. Q̄m tu idē es hõ cui ego scio eē ꝑsuasũ ꝑmultis.i.valde multis demõstratõibꝰ mē/tes.i.aīas hoīuz nullo mõ eē mortales. Et cuȝ sit claꝝ.i. manifestũ. fortuitã felicitatem finiri.i.terminari morte

corꝑis hoīs. neq̃t.i.non pōt dubitari. si hec fortuita feli/citas pōt afferre.i.dare btitudinē. qn oē genꝰ mortaliũ.i. hoīuz. labat̃ ī miseriã ī fine mortl. Sȝ si scimꝰ multos.s. scõs q̃sisse fructũ btitudinis nõ solũ morte. verũetiã do/loribusqȝ.i.ꝛ suppliciȷ̃s q̃nãmõ.i.ꝑ quē moduz: p̃ns vita supple bonis fortuitis ornata. pōt facere btõs. que vita trãsacta.i.ter/minata. non effic̃ miseros .q.d. nullo mõ. Nota cuiꝰ p̃ntia ē cã feli/citatis: eiꝰ ab/sentia ē cã mi/serie ꝛ īfelici/tatl. Sicut.n. nauta ꝑ sui p̃/sentiã ē cã fe/licitatl nauis: sic eiꝰ absētia ē cã ꝑiclitatiõis eiꝰ. ex.z.phi. Si ergo bona fortuita ꝑ sui p̃ntiã eēnt cã btitudinis: ꝑ sui absentiaȝ eēnt cã mise/rie. Cũ aũt in morte hoīs bona fortuita reliquũt hoīem fugiēdo: ꝛ hõ reliquat ea moriendo. oīs hõ post mortē esset miser ꝛ īfelix: qđ falsum est. nã multi post mortē ꝯsequētur btitudinē: ꝛ q꞉ forsan aliqs diceret mortuo homine morit̃ ꝛ aīa eius. ꝛ sic post mortē homo nullã ꝯseq̃tur btitudinē. hoc excludit phia dicēs ad boe/tiũ. tu es idē ille cui ꝑsuasum est multis demõstrationi/bus aīas hominũ esse imortales. Nota ꝙ oēs leges ī hoc ꝯueniũt ꝙ aīa itellectiua hoīs sit imortalis. sepa/rat̃ enim ab aliȷ̃s sicut ꝑpetuũ a corruptibili ex.z.de aīa ꝛ hoc est rõnabile: q꞉ aīa itellectiua imaterialis nõ ē edu/cta de potētia materie. sed ab extra.s.a deo. Ipsa eniȝ fȝ beatũ augu. creãdo ifundit̃: ꝛ īfundendo creatur. ꝓpter qđ cũ abscisio materie sit causa ꝑpetuitatis per cõmen/tatorem primo celi ꝛ mundi. anima intellectiua imate/rialis existens: ipsa est immortalis.

Metrum quartum libri secundi.

q

Uisqs volet ꝑhēnē. Hic īcipit quartũ metrũ hu/ius secũdi. qđ dicit̃ metrũ anacremicũ ab iuēto/re. iãbicũ a pede ꝑdñante. dimetrũ a numero pe/dũ. cathalecticum q꞉ deest vna sillaba ad cõplemētum metri. huic metro adiũgit metrũ feregratiũ: sic dictum ab iuētore de quo superius dcm̃ est. In hoc ergo metro phia cõmēdat vitã mediocrē ꝑ talē methaphorã. Edifi/ciũ ꝯstructũ ī loco nimis alto vrget̃ tēpestatibus vētoꝝ. ꝛ fundatũ in loco arenoso defluit. sed fundatum in loco humili ꝛ saxoso vtrũqȝ vitat īcommodum. sic vita p̃sens nimium eleuata ꝓsperitate vel nimiũ depressa aduersi/tate frequēter euentu inopinato calamitatibus defluit mediocris aũt secura ꝑmanet. Dicit ergo ī lr̃a. Quisquis hõ cautus volet ponere sedē ꝑhēnē.i. firmã mãsionem ꝛ ipse stabilis exñs. nec velit sterni.i.deȷ̃ci. sonoris flat/bus euri illius vēti. qsqs curat spnere pōtũ minãtē flucti/bus.i.mare fluctuãs. ille vitet cacumē.i.summitatē altũ mõtis. ꝛ vitet arenas bibulas: idest siccas. Tũc assignat

causã q̃re debeat vitari i edificãdo cacumẽ alti mõtis. q2 illud. s. cacumẽ alti mõtis vrget. i. ifestat auster ꝑter/ uus. i. vẽt⁹ ipetuosus. Tũc assignat cãz q̃re debeãt vita/ ri arene. q2 he. s. arene solute. i. disiũcte p ſiccitatẽ. recu/ sãt ferre. i. nolũt portare. pẽdulũ põd⁹. i. labile põd⁹. Tu ergo fugiẽs piculosã sortẽ. i. enẽtũ. amene sedis. i. amene mãsiõis: ⁊ cer t⁹ exñs memẽ to figere. i. sta bilire. domuz tuã in humili saxo. i. depsso lapide. q̃uis vẽt⁹ miscens eq̊ra. i. voluẽs maria. tonet. i. seuiat. rui/ nis. i. flatib⁹ ru inosis. tu felix ɔdit⁹ robõe. i. firmitate ge ti valli. i. mu/ nitõis. ⁊ tu se/ ren⁹. i. tragll⁹ duces. i. ages euuz. i. vitam tuã. ridens. i. deridẽs ⁊ pro nihilo hñs. iras. i. ꝑsecutões etherl. i. aure vel vẽti seuiẽ tis.

Fugiens periculosam
Sortem sedis amene:
Humili domum memento
Certus figere saxo.
Quãuis tonet ruinis
Miscens equora ventus:
Tu conditus quieti
Felix robore valli:
Duces serenus euum.
Ridens etheris iras.

Prosa qnta libri secundi.

s Ed quoniã rationũ iã in te mearꝫ fomẽta de scẽdũt: paulo validiori b⁹ vtẽdũ puto. Age. n. si iã cadu ca ⁊ momẽtanea fortune dona nõ eẽnt. Quid in eis est qð aut vestrũ vnq̃ꝫ fieri queat aut non perspectũ ɔsideratũq̃ꝫ vilescat: Diuitie ne vel vr̃i vel sui natu ra preciose sunt: Quid earum potius: aurum ne an vis conge ste pecunie: At qui hec effũdẽ do magisq̃ꝫ coaceruãdo meli⁹ nitent. Siquidem auaricia sẽ per odiosos: claros largitas fa cit. Q2 si manere apud quemq̃ꝫ non potest quod transfertur in alterũ: tũc est preciosa pecunia cũ trãslata in alios vsu largiẽdi

Nota q͏ ois vt⁹ supfluitate corrũpit̃. cũ vt⁹ ɔsistat i medio. Est eni vt⁹ hit⁹ electiu⁹ i medietate ɔsistẽs recta rõne ɔterminat⁹. iõ ois supfluitas tãq̃ꝫ viciosa vitãda ẽ. Phia g̊ docet vitare supfluam ꝓspitatẽ: quã designat p cacumẽ alti mõtis: q̃ ꝓspitas plerũq̃ꝫ ipugnat̃ inuidia ⁊ potẽtia magnatũ. q̃ p vẽtũ ipellẽtẽ designat̃. Docet ẽt vi tare nimiã pauptatẽ: quã designat bibula arena: q̃ paup tas recusat ferre idigẽtiã neciorꝫ: q̃ p põd⁹ pẽduluz desi/ gnat̃. Indigẽtia eni grauat hoiez ad modũ pẽduli põde ris. Nota securitas ꝺꝫ tulliũ i rethorica sua. Est vtus icõmoditates iminẽtes ⁊ ichoate rei affines non formi/ dans. q̃ securitas maxie appetẽda est. pp qð phia docet appetere vitã mediocrẽ que reddit hoiez securꝫ: ꝺꝫ illud poeticũ. Medio tutissim⁹ ibis. ⁊ catho. Tuta mage pu/ pis ẽ modico q̃ flumie fert̃. Quã vitã mediocrẽ designat p humile saxũ: in q̊ edificiũ ipetu vẽti nõ deycit̃: nec mũ datiõib⁹ tãq̃ꝫ bibula arena dissoluit̃. Nota q͏ duplex ẽ pauptas. volũtaria ⁊ leta: alia iuolũtaria ⁊ tristis. pma pauptas ẽ appetẽda. scða fugienda. De pma loqt̃ señ. in epl̃a. Honesta res ẽ leta pauptas. pauptas. n. expedita se cura ẽ. Et. 18. epl̃a. O lucille icipe cũ pauptate hr̃e ɔmer/ ciũ. aude ɔtẽnere opes. nemo al̃s ẽ ðo dign⁹: q̃ꝫ q opes cõ tẽpserit. Scða pauptas. s. iuolũtaria ⁊ tristis fugiẽda est. q2 mortalis ẽ: ⁊ rõne tristicie stupefacit ⁊ corrũpit nãm.

Prosa quinta libri secundi.

Ed qm̃ rõnũ iã i te. Hic icipit qnta ꝓsa h⁹ scði. in s qua phia ponit remedia mouentia boetium ad oñdẽdũ q͏ bona fortune sũt ɔtẽnẽda: ⁊ min⁹ eẽ dolẽdũ de amissione eorꝫ. Ista aũt remedia sũt rões sũ/ pte ex ɔditõe pticl̃ariũ bonorꝫ fortune. s. diuitiarꝫ. bono/ rũ. ptãtũ ⁊ gl̃ie. Et p̊ oñdit h̃ de diuitijs: q͏ ñ sĩt magnope appetẽde: ponẽdo vnã rõez gñalẽ respiciẽtẽ oĩa bona for tune. Scðo ponit rões de diuitijs. ibi. diuitie. Primo itẽ dit talẽ rõnẽ. Nullus magnope dꝫ illud appetere qð nõ põt eẽ suũ. ⁊ qð i se ɔsiderata ẽ vile: ſꝫ oĩa bona fortuita sũt hmõi: q2 sũt mutabilia. iõ nõ pñt eẽ ꝓpa hois. ⁊ i se ɔsi/ derata vilescũt. g̊ ⁊c̃. vñ dic̃ i l̃ra. Qm̃ fomẽta. i. medica/ mẽta mearꝫ rõnũ: i te ðscẽdũt. q2 ego video te paulatim fortunã ɔtẽnere. puto eẽ vtẽdũ paulo validiorib⁹ sup/ ple rõib⁹. i. magis mouẽtib⁹. Age ẽ aduerbiũ hortãdi. si. n. dona fortune ñ eẽnt caduca. i. casualia. ⁊ momẽtanea. i. trãsitoria ad modũ momẽti. qd ẽ i eis. qð vnq̃ꝫ q̃at fie/ ri vr̃z aut ꝑspe ctũ ⁊ i se ɔside ratũ ñ vilescat q. d. nihil. Nõ q͏ bo na fortune sĩt caduca ⁊ trãsi toria: q2 dicit seneca. 76. epi stola. Oĩa bo/ na fortune no bis accidũt ſꝫ ñ adherẽt: ⁊ si abducant̃ si/ ne vlla nr̃i la/ chrymatõe di scedunt. ex q̃ pꝫ: si mutabi/ lia sũt q͏ ñ sũt ꝓpa bona ho minis: q2 ꝺm eũdẽ senecã. Nihil ꝓprium dicas quod mutari potest. Nota q͏ bo na fortuita in se considerata vilescant: quia dicit Joan/ nes chris̃. Bona fortune in seipsis veterascunt ⁊ consu/ muntur: aut ab extraneis dolo vel violentia vel calum nia diripiuntur.

Diuitie ne vl̃ vr̃i vl̃ sui nã. Hic phia ponit rões ð diui tijs i spãli q͏ ñ sĩt magnope appetẽde. Scðo ꝓbat h̃ gñal̃r ð diuitijs. ibi. Quid ãt. Pria diuidit̃ i qnq̃ꝫ ptes ꝺꝫ q͏ qnq̃ꝫ sĩt gña diuitiarꝫ. q̃ ꝓbat ñ m̃ltũ eẽ appetẽda. s. pecunia. gẽ me. possessiões. vestes ⁊ famuli. Primo oñdit ꝓpositũ ð pecunia. scðo ð gẽmis. ibi. An gẽmarꝫ. t̃tio ð possessiõib⁹ ibi. An vos. q̃rto ð vestib⁹ ibi. Jã vo. qnto de famul̃. ibi. An vo. Primo duab⁹ rõnib⁹ ꝓbat diuitias ñ m̃ltũ eẽ ap petẽdas. scða ibi. An eadẽ. Prima rõ tal̃ ẽ. Jlla ñ sĩt m̃ltũ appetẽda. q̃ nec ex sui nã nec ex nã vtẽtl sũt p̃ciosa. diui tie sũt hmõi g̊ ⁊c̃. maior nota: q2 nihil appetit̃ nisi bonũ ⁊ p̃/ ciosũ. Minor ðclarat̃. diuitie nõ sũt bone ex sui nã. q2 ñ faciũt bonũ eũ cui adueniũt. nec sũt bone ex pte vtẽtis. quia non inquãtum conseruantur sic enim faciunt ho/ minem auarꝫ. nec inq̃tum distribuunt̃: q2 sic reliquũt hoiez. dic̃. n. i l̃ra. Diuitie vel sũt p̃ciose sui nã: aut nã vr̃i vtẽtiũ eis. ⁊ qd earꝫ ẽ poti⁹. i. p̃ciosi⁹. an aurꝫ aut vis ɔge ste pecunie. i. ɔgregate. Atq̃ꝫ p certe. hec. s. diuitie ñ sĩt p̃/ ciose ꝑsuãdo eas: q2 meli⁹ nitẽt effundẽdo. i. distribuẽdo eas q̃ꝫ coaceruãdo. i. retinẽdo eas. sigdẽ auaricia q̃ pecu/ niã coacernat: sp fac̃ hoies odiosos. ⁊ largitas q̃ pecuniã effũdit: fac̃ claros. i. honestos. Sbdit. ⁊ si illð qð trãsfert̃ i alterꝫ ñ põt manere apud queq̃ꝫ: tc̃ ẽ p̃ciosa pecunia lo/ quẽdo ironice. cũ ipa vsu largiẽdi trãslata i alios ðsinit possideri. Nõndũ q͏ aliqd ẽ bonũ dupl̃r: vl̃ ex nã sui: vel ex nã vtẽtis. Jllud dr̃ bonũ ex nã sui: qð a se vel i se hꝫ vñ sit bonũ: ⁊ cuicũq̃ꝫ aduenit facit ipꝫ bonũ sĩc rõ re cta. parx ⁊ silia. Sꝫ illud dr̃ bonũ ex pte vtẽtl: q̊ si aliqs cõ ueniẽter vtat̃ aliqd boni ide ꝓuenit. Vñ nõ ꝺꝫ btm̃ ber. Sol⁹ error hoiuz fac̃ q͏ aurꝫ ⁊ argẽtũ reputãt̃ p̃ciosa cũ sint nisi t̃ra rubea ⁊ alba. Nõ q͏ seneca. 88. epl̃a. ꝓ/ bãs diuitias ñ eẽ bonas sic arguit. Qð bonũ ẽ bonos fac̃.

diuitie nō faciūt bonos.ğ diuitie bone nō sūt. Itē illud
qđ pōt ɔtigere ɔtēptissimo ꝛ turpissimo bonū nō est.di
uitie aūt ꝛ lenoni ꝛ laniste ɔtigūt.ergo bone nō sunt. Itē
bonum ex malo non fit:diuitie autem fiunt ex auaritia
que mala est.ergo bone non sunt.
¶ At eadē si apud vnū. Hic ponit scđaꝫ rōnē q̄ talis est

desinit possideri. At eadem si
apud vnū q̄ꝫta ē vbiq̄ꝫ gētiū ɔge
raꝛ:ceťos sui iopes fecerit. Et
vox qđē tota:tota parit̄ mľtoꝝ
replet auditū. Urē vero diuitie
nisi cōminute ī pľes trāsire non
pn̄t. Qđ cū fcm̄ ē:paupes nece
ē vt faciāt quos relinquūt. O igi
tur angustas inopesq̄ꝫ diuitias
q̄s nec hr̄e totas plibus lꝫ:ꝛ ad
quēlibet sine ceteroꝝ pauptate
nō veniūt. An gēmaꝝ fulgor
oculos trahit. Sꝫ si qđ est in h
splēdore p̄cipui:gēmaꝝ ē lux il
la:nō hoiuꝫ. Quas qđē mirari
homines vehemēter admiror.
Quid ē.n.carēs aie motu atq̄ꝫ
mēbroꝝ cōpage:qđ aiate rōna
biliq̄ꝫ nature pulchrū eē iure vi
deaꝛ. Que tāetsi ɔditoris opa
suiq̄ꝫ distictōe postreme aliqđ
pulchritudinis trahūt:īfra vr̄aꝫ
tn̄ excellētiā collocate admira

Illa non sunt
mľtū appetē
da q̄ a plibus
non pn̄t possi
deri:ꝛ nō trā
seūt ad aliū si
ne pauptate
alioꝝ.,diuitie
sunt hꝰ. ğ.ꝛc̄.
vn̄ dicit ī lr̄a.
Si eadē pecu
nia q̄ꝫta ē vbi
q̄ꝫ gentium.i.
apud oēs gen
tes.si illa ɔge
raꝛ apud vnū
hoieꝫ.ipsa fe
cerit ceteros
hoies inopes
sui .i.carētes:
ꝛ vna vox pa
riter tota.i.siľ
replet.auditū
multoꝝ.diui
tie aūt nō pn̄t
trāsire ī pľes
nisi ɔminute
.i.diuise ī par
tes:qđ cū fcm̄
ē.s.ꝙ ɔminu
te trāseunt in
alios:nec̄e est
vt illos faciāt paupes quos reliquūt. Et tūc exclamat ɔ̄
diuitias dicēs. O igiť supple dico diuitias eē angustas.i.
artas.q̄ꝫ ꝑ et iopes.q̄s nō lꝫ plibꝰ hr̄e totas:ꝛ q̄ nō veni
unt ad quēlibet sine pauptate ceteroꝝ.i.alioꝝ hominū.
¶ Nota ꝙ diuitie nō veniūt ad quēlibet sine alioꝝ pau
pertate:qꝛ dicit seneca ī de remedijs. Pecuniā ꝑdidisti:
quā vt hr̄es aliꝰ aūꝫ te ꝑdidit.ꝑdidisti pecuniā.habes vno
piculo minꝰ quo te felicē si cū illa auariciaꝫ ꝑdidisti. Et
idē. 88.epľa dicit. Diuitie aīos iflāt.supbiā pariūt.iuidiā
ɔhūt:mētē alienāt.timorē īducūt:isolētiā faciūt.nihil āt
aliud in solentia est q̄ꝫ spes false magnitudinis.ergo di
uitie bone non sunt.
¶ An gēmaꝝ fulgor oculos trahit. Hic ostēdit pħia:ꝙ
gēme nō sūt appetēde tanq̄ꝫ ꝓpriū bonū hoīs:ītēdēs ta
lē rōnē. Quicqđ bonitatis vel p̄ciositatis ē ī gēmis:h cō
sistit ī luce ꝛ splēdore gēmaꝝ.sꝫ lux gēmaꝝ nō est ꝓpriū
bonū hoīs:sed est bonū ipsaꝝ gēmaꝝ.ğ ꝛc̄.vn̄ dicit ī lr̄a.
An fulgor gēmaꝝ trahit oculos hoiuꝫ supple ad ɔcupi
scēdū eas tanq̄ꝫ ꝓpriū bonū:sꝫ si qđ est p̄cipui.i.p̄ciosita
tis ī hoc splēdore:illa lux est gēmaꝝ ꝛ nō hoium:q̄s qđē
gēmas vehemēter admiror hoies mirari.i.mirādo desi
derare tanq̄ꝫ bonū suū:qđ.n.est carens motu aie atq̄ꝫ cō
page.i.ɔiūctōe mēbroꝝ.q.d.qđ repiť ī rebꝰ inaiatis qđ
iure videaꝛ.i.videri debeat.eē pulchrū rei aiate.q̄ꝫ ꝑ et
rōnabili nature.q.d.nihil.q̄ gēme tāetsi ꝑ q̄ꝫuis trahūt
.i.recipiāt.aliqđ postreme pulchritudinis.opa.i.diligē
tia ɔditoris.q̄ꝫ ꝑ et sui distictōe.i.specifica formatōe.tn̄

ipse collocate ifra vr̄am excellētiā.i.dignitatē.nullo mō
merebātur vr̄aꝫ admirationē. ¶ Nota ꝙ nō ē gľiandū
de gēmis tanq̄ꝫ de ꝓprio bono.qꝛ dicit seneca.4i.epľa.
Nemo gľiari dꝫ nisi de suo.qđ.n.est stultiꝰ q̄ꝫ ī hoie alie
na laudare:qđ ē eo demētiꝰ q ea miraꝛ q̄ ad aliū trāsfer
re ꝑtinꝰ pn̄t.nō faciūt equū meliorē aurei freni. ¶ No

tionē vr̄aꝫ nullo mō merebanť.
An vos agroruꝫ pulchritudo
delectat. B. Quid ni. Est eniꝫ
pulcherrimi opis pulchra por
tio. Sic quondā sereni maris fa
cie gaudemus:sic celuꝫ:sydera
solē:lunāq̄ꝫ miramur. P. Nū
te hoꝝ aliqđ attigit: Nū audes
alicuiꝰ taliū splēdore gľiari: An
vernis floribꝰ ipse distingueris.
aut tua ī estiuos fructꝰ intume
scit vbertas: Quid ianibꝰ gau
dijs raperis: Quid extn̄a bona ꝑ
tuis amplexaris: Nunq̄ꝫ tua fa
ciet eē fortuna:q̄ a te nā reꝝ fe
cit aliena. Terraꝝ qđē fructus
aiantiū ꝓculdubio debētur ali
mētis. Sꝫ si qđ nature satis ē re
plere indigētiā velis:nihil ē qđ
fortune affluētiā petas. Pau
cis.n.minimisq̄ꝫ nā ɔtēta ē. Cu
ius sacietatē si supfluis vrgere
velis:aut iniucūdū qđ īfuderis

ta ꝙ quadru
plex ē pulchri
tudo.p̄ma est
aialiuꝫ rōna
liū:scđa ē bru
toꝝ sēsibiliū.
tertia plātaꝝ
vegetabiliuꝫ.
quarta ē reꝝ
īaiataꝝ:ī quo
genere gēme
collocātur.ꝑ
pter qđ dicit
pħia.si gēme
trahūt aliqđ
postreme pul
chritudinis.i.
vltime pulchri
tudinis.
¶ An vos
agroꝝ pulchri
tudo. Hic ꝓ
bat pħia.ideꝫ
de possessioni
bꝰ sic de agris
ꝛ ītēdit hanc
sniam. Boni
tas agroꝝ vel
ɔsistit in pul
chritudine eo
rū q̄ delectāt
aspectū. ꝛ taľ
pulchritudo non magis ē ipsiꝰ hois q̄ꝫ pulchritudo floꝝ
vľ stellaꝝ:q̄ ēt delectāt aspectū hois.ꝛ tn̄ nihil ad hoieꝫ
pulchritudo istoꝝ. vel bonitas agroꝝ ɔsistit in vtilitate
eoꝝ q̄ est ad sustētationē hois:sꝫ hec possessio agroꝝ nō
est multū appetēda vt sit ampla:qꝛ nā paucis est ɔtēta.
vn̄ dici ī lr̄a. An pulchritudo agroꝝ delectat vos vt gau
deatis de ea tanq̄ꝫ de bono vr̄o.ꝛ dicit Boetiꝰ.qđ ni.i.q̄
re nō delectaret.ē.n.pulchra portio opis pulcherrimi.i.
mūdi.sic nos gaudemus facie.i.aspectu.maris sereni.i.
tranqlli.sic.i.eadē rōe miramur celū.sydera.solē.q̄ꝫ ꝑ ꝛ
lunā. Rn̄dit pħia. Nū.i.nūqđ aliqđ hoꝝ attigit te tāq̄ꝫ
ꝓpriū.q.d.nō.nunqđ audes gľiari splēdore alicuiꝰ taliū
tanq̄ꝫ tuo.q.d.nō.nūqđ tu ipse distigueris.i.ornaris v̄nis
floribꝰ.q.d.certe nō.nūqđ tua vb̄tas.i.fertilitas.itume
scit.i.supbit.ī estiuos fructꝰ.i.ꝑ estiuos fructꝰ.q.d.nō.qđ
rapis.i.circūdaris.ianibꝰ gaudijs.supple reputādo ista
eē tua bona.quid amplexaris externa bona ꝑ tuis.q.d.
frustra h facis:qꝛ fortuna nūq̄ꝫ faciet eē tua q̄ nā reꝝ an
te fecit eē aliena. Tūc dicit pħia.nō nego qn ista pn̄t tibi
eē vtilia.fructꝰ.n.terraꝝ ꝓculdubio debenť alimētis
aiantiū.i.aīalibꝰ ꝑ alimētis.sꝫ si velis replere idigētiā
nature.qđ satis ē.i.ad sufficiētiā nihil ē.i.nō oꝫ ꝙ petas
.i.desideres.affluētiā fortune supple ad dilatādū ꝛ am
pliādū agros.nā.n.paucis ɔtēta ē.cuiꝰ sacietatē si velis
vrgere.i.cogere.supfluis supple cibis ꝛ potibꝰ.illud qđ ī
fuderis vētri supfluū.aut fiet iniucūdū.i.triste.aut fiet
noxiū.i.ꝑiculosū. ¶ Nota ꝙ ex lr̄a pōt formari talis rō.

fiet aut noxiuȝ. Iā vero pulchꝝ varijs fulgere vestibus putas. Quaꝝ si grata intuitu spēs ē: aut materie naturaȝ: aut igeniū mirabor artificis. An vero te longus ordo famulorūȝ facit esse feliceȝ. q si viciosi moribꝰ sint: pniciosa domus sarcina: ꝛ ipsi dño vehementer inimica. Si vo pbi sint: quonāmodo in tuis opibus aliena pbitas numerabit? Ex qbus oibꝰ nihil hoꝝ q̄ tu in tuis cō putas bonis: tuū eē bonū liqdo mōstrat. Quibꝰ si nihil iest appetēde pl'chritudinis: qd ē q amissis doleas: vl' letēr retētis? Qꝫ si natura pulchra sūt: qd id tua refert? Nā h p se a tuis quoqꝫ opibus seq̄strata placuissent. Neqꝫ eni idcirco sūt pciosa q i tuas venere ditias. sȝ qm̄ pciosa videbātur: tuis ea diuitijs annumerare maluisti. Quid aūt tāto fortune strepitu desideratis. fugare credo idigentiā q̄ritis copia. Atqui hoc vobis i ꝯtrariū cedit. Pluribus qppe adminiculis opꝰ ē ad tuendā pciose supellectilis varietatē. Verūqꝫ illud ē. pmultis idigere eos: q pmulta possidēt. Cōtraqꝫ mimo idigere q abūdātiā suā nature necītate: n̄ ambitꝰ

Si illud qđ videt̄ magis iesse nō inest: nec illud qđ minꝰ. sed magis videt̄ q hō dȝ gl'iari de pulchritudine celi ꝛ stellaꝝ ꝛ non dȝ. qꝛ nihil hoꝝ est suū. g̃ minꝰ dȝ gl'iari de pulchritudine agroꝝ ꝛ aliaꝝ possessionū. ¶ Nō q nā nō est oneranda supfluis. sȝ ē alēda paucis: qꝛ paucis ꝯtēta ē. vn̄ sen. 16. epl'a. Si ad n..m vixeris nunq̄ꝫ eris paup: si ad opinioneȝ nunq̄ꝫ eris diues. Exiguum natura desiderat: opinio vō imēsū. Et beatꝰ aug. dicit. Sumēda sūt alimēta tāq̄ꝫ medicamenta. Et greg. Dū venter nimia sacietate extendit̄: aculeꝰ libidinis suscitat̄. ¶ Nō q arist. i quadā epl'a ad alexādrū dic̄. Qui trāsgredit̄ debitū modū in pleno ꝛ in vacuo. non poterit euadere furorē egritudinis ꝛ molestias ifirmitatum. Qui ergo appetit viuere ꝛ dominari: renūciet desiderio pprie voluptatis. nec ꝯmestionē ꝯmestioni supaddat. qꝛ ois icōtinēs volūtarie ē egrotās. y. ethi. Et subdit. Audiui ab Ipocrate q ꝯseruauit dietas p qbus debilitatē corporis sustinebat. Cui dixit suꝰ discipulus. Doctor egregie si velles bn̄ comedere: nō sustineres tātā corpis debilitatē. Cui rn̄dit Ipocrates. Ego comedo vt viuā. nō viuo vt comedā. vn̄ dicit arist. ibidē. Alimētū pp durabilitatē ē q̄rēdū: nō durabilitas pp alimētū. Subdit. Multos noui q diminuerūt de alimēto ꝛ ꝯmestiōe abstinētes a suis appetitibꝰ ꝛ pcētes gule viuēres tēpate p dietas: q fuerūt sanissimi corpis longioris vite ꝛ boni appetitꝰ.

¶ Iā vō. Hic phia oñdit q nō sit gaudendū de pulchritudine vestiū tanq̄ꝫ de pprio bono. ꝛ arguit sic. De illius pulchritudine nō ē gaudēdū q̄ nō ē hoīs pulchritudo. sed pulchritudo vestiū nō ē hoīs pulchritudo. sȝ ē ipaꝝ vestiū. igitur ꝛc̄. vn̄ dic̄ i littera. Iā putas pulchꝝ eē. i. tue pulchritudini ascribēdū. fulgere varijs vestibꝰ. q. d. nō debes h putare. q̄ꝝ. s. vestiū. si spēs. i. pulchritudo ē grata. i. delectabilis ituitu. ego mirabor naturaȝ materie vestiū. aut mirabor igeniū. i. subtilitatē artificis vestē formātꝭ: nihil ascribēdo tibi. ¶ Nō q splēdor hitꝰ exterioris nō facit hoīeȝ meliorē. nisi fulgeat hitꝰ mētis iterior i eo. vn̄ sen̄. Nullus dic̄ gladiū eē bonū si baltheꝰ eiꝰ deauratꝰ ē. ꝛ vagina gemmis distincta. sȝ gladiꝰ bonꝰ ē q bn̄ icidit ꝛ bonū acumē hȝ ꝛ mucro bonꝰ ē q oē munimē rupturꝰ ē. vn̄ sūt vsus. Aurea nobilitas luteā si vestiat ollā. Nō iō seqt̄ hāc minꝰ eē luteam. Itē poeta ingt. Cinge caput lauro: tege corpꝰ gēmis ꝛ auro. Si fueris pdē remanebis rusticꝰ idē.

¶ An vō te lōgꝰ ordo famloꝝ. Hic phia oñdit n̄ eē gl'iādū d m'ltitudie famloꝝ tāq̄ꝫ d ppo bono. ꝛ arguit sic. Famli aut st puersi i moribꝰ: ꝛ sic sūt nociui. aut sūt bn̄ morigerati: tūc nihil ad te. qꝛ hec pbitas ē famuloꝝ ꝛ nō tua. vn̄ dicit i littera. An vō lōgꝰ ordo famuloꝝ facit te eē felicē. q. s. famuli. si sint viciosi moribꝰ: tūc sūt pniciosa sarcina. i. periculosū pōdus ipsiꝰ domꝰ. ꝛ sūt vehemēter inimica sarcina ipsi dño. si vō sint pbi: qnaȝ mō. i. p quē modū. aliena probitas nūerabit̄. i. ꝯputabit̄ i tuis opibus. q. d. nullo mō. ꝛ tūc ꝯcludit de oibꝰ pdictꝭ dicēs. Ex qbꝰ oibꝰ pdictꝭ mōstratur liqdo. i. apte. nihil hoꝝ eē bonū tuū: q̄ tu ꝯputas i tuis bonis. qbꝰ si nihil iest appetēde pulchritudinis supple q̄ tibi ascribi poterit. qd ē. i. q̄re ē. q tn̄ doleas de amissis: vel leteris retētꝭ. q p sȝ. si pdicta sunt pulchra natura. i. pp naturā ppriaȝ. qd refert id tua. i. qd ptinet h ad te. q. d. nihil. nā hec seq̄strata. i. diuisa a tuis opibus. p se placuisset. nō eni iccirco sūt pciosa q i tuas venere diuitias. sȝ qm̄ tibi videbāt̄ pciosa iō maluisti ea annumerare tuis diuitijs. ¶ Nota q serui puersi i moribꝰ sunt familiares inimici dñi ꝛ totius domus: de qbus postea dicet̄ tertio huiꝰ. qnta psa. Nō ē pestis efficacior ad nocēdū q̄ꝫ familiaris inimicus. ꝛ si vidētur aliqn̄ amici: hoc ē rōne vtilitatis nō rōne vtutis. de qbus loqt̄ seneca i de remedijs: dicēs. Mel musce sequuntur: cadauera lupi: frumēta formice. pdā sequit̄ ista turba nō hoīeȝ. Itē seneca dicit. 4 i. epl'a. In hoīe illud laudādū ē qđ ipiꝰ ē. si familiā formosā hȝ ꝛ domū pulchram. si multū serit. si multū fenerat̄. nihil hoꝝ in ipso est: sȝ circa ipsū. lauda i illo qđ ppriū est: qđ nec auferri nec eripi pōt. ¶ Quid aūt tāto fortune strepitu. Hic phia oñdit gñaliter diuitias nō esse appetēdas magnope. Et facit hoc tribus rōnibꝰ. Scđaȝ ponit ibi. Ita ne. tertiā ibi. Ego vō nego. Prima rō est ista. Illa nō sūt multū appetēda p q̄ hō nō ꝯsequit̄ ea ppter q̄ appetunt̄. sȝ p diuitias hō non cōsequit̄ ea ppter q̄ diuitie appetunt̄. appetūt̄ eni ditie ppter fugā idigētie: quā fugā idigētie homo nō ꝯsequit̄ p diuitias. sicut declarat in l'ra dicēs. Quid aūt tanto strepitu. i. labore desideratis. i. cū desiderio isistitis fortune. credo vos queritis fugare idigētiā copia. i. diuitijs. q. d. ideo desideratis diuitias vt suppleatis vr̄am idigētiā. sed hoc cedit vobis i ꝯtriū. qꝛ pluribus adminiculis. i. adiutorijs. est opus ad tuēdā varietatē pciose supellectilis. i. possessionis. verūqꝫ illud est. pmultis eos idigere qui pmulta possident. ꝛ etiā ꝯ. i. p ꝯtriū. illi minimo idigent q metiātur. i. mēsurāt suā abūdantiā. nō supfluitate ambitus. i. cupiditatis: sed necessitate nature ¶ Nota s'm senecaȝ. pmultis idigēt q pmulta possidēt. ppter q multe diuitie nō fugāt idigētiā. sed magis excitāt. vnde poeta. Nulla ditari rōne potestis auari. Vos faciūt iopes: q̄s cumulatis opes ¶ Nota circa hoc q dicit: nimiū idigēt. dicit seneca. 6z. epistola. Thaurus paucissimoꝝ iugeꝝ pascuis implet̄. et vna silua pluribus elephātibus sufficit. homo terre pascitur ꝛ mari. qd igit̄ tam isatiabilē ventrē nā dedit nobis: cum tā modica corpora nobis dederit, vt fastidissimorum

sui, sup̄fluitate metiant̄. Ita ne aūt nullū est ꝓpriū vobis atqꝫ insitū bonū: vt i externis ac sepositis rebꝰ bona vr̄a q̄ratis? Sic rerū versa ꝯditio est: vt diuinū merito rōnis aīal: nō aliter sibi splēdere nisi ianimate suppellectilis possessione videat̄? Et alia q̄dē suis rebꝰ ꝯtēta sūt. vos autē deo mēte ꝯsi̇les: ab rebꝰ ifimis excellentis nature ornamēta captatꝭ. nec itelligitis quantā ꝯditori vr̄o faciatis iiuriā. Ille genꝰ humanū terrenis oībus p̄stare voluit. vos dignitatē vestrā ifra queqꝫ ifima detruditis. Nam si omne cuiusqꝫ bonū: eo cuiꝰ ē ꝯstat esse p̄ciosius: cū vilissima rer̄ vestra bona eē iudicatis: eisdē vosmetipsos vr̄a existimatione submittitis. qđ q̄dē haud imerito cadit. Humane q̄ppe nature ista ꝯditio est: vt tū tm̄ ceteris rebꝰ: cū se cognoscit: excellat. Eadem tn̄ ifra bestias redigat̄ si se nosse desierit. Nā ceteris aiantibus sese ignorare natura est: hoībꝰ vero vicio venit. Quā vero late patet videt̄ hic error: qui ornari posse aliq̄d ornamētis existimatꝭ alienis. At id fieri neq̄t. Nam siq̄d ex appositis luceat: ipsa q̄dē que sūt apposita laudant̄: illud vero his tectū atqꝫ velatū in sua nihilominꝰ feditate ꝑdurat. Ego vō nego illud eē bonum qđ noceat h̄n̄ti. Nū id mētior? minime iq̄es. Atq̄ diuitie possidentibus p̄sepe nocuerūt. Cū pessimꝰ quisqꝫ eris alieni magis auidꝰ: q̄cquid vsq̄ꝫ auri gēmarūqꝫ ē: se solū qui h̄ꝫ dignissimū putat. Tu igit̄ qui nunc contū gladiūqꝫ sollicitus pertimescis: si vite huius callē vacuꝰ viator intrasses: coram latrone securus cantares. O p̄clara opū mortaliū b̄titudo quā adeptꝰ vbi fueris securꝰ eē desisti.

edacissimorūqꝫ aīaliū auiditatē vincerem̄ꝰ. quātulū. n. est qđ nature dat̄: paruo illa educat̄. nō fames nr̄i vētris nobis magno ꝯstat: sꝫ ambitio. ventri aūt obedientes loco aīaliū numeremur: nō hoīuꝫ.

¶ Ita ne aūt nullū. Hic ponit scđam rōnē. scđo ꝯcludit manifestū errorē hoīuꝫ ibi. Qꝫ vero late. Et ratio talis est.

Illa non sunt appetēda q̄bꝰ appetitis hō putans se talibus ornari: facit iiuriaꝫ suo creatori. sꝫ bona exteriora sic diuitie sūt hꝰ. vt declarat i lr̄a. q̄ ⁊c̄. Et dic̄. O homines nūq̄d nullū bonū ē ꝓprium atqꝫ isitū. i. nāle ⁊ itrisecū vobis ita vt queratis bona vr̄a i externis rebꝰ. i. i extrisecis rebꝰ. ⁊ i rebꝰ sepositis. i. a vobis seorsū positis. q. d. imo i vobis est bonū si ꝯsiderare vultis. sed sic est versa. i. mutata cōditio rer̄: vt animal diuinū. s. hō q est silis deo: nō aliter videat̄ sibi splēdere nisi in possessione suppellectilis inaīate. i. bonor̄ exterior̄ q̄ sūt inaīata. ⁊ alia q̄dē ab hoīe ꝯtēta sūt suis bonis: vos aūt hoīes deo ꝯsi̇les mēte captatis. i. q̄ritis ornamēta vr̄e excellētis nature a rebꝰ ifimis. s. inaīatis. qđ erroneū est. nec itelligitis quātā iiuriā faciatis vr̄o ꝯditori. supple ꝑuertēdo ordinē ab eo istitutū. Ille eni ꝯditor voluit humanū genꝰ p̄stare. idest p̄cellere oībꝰ terrenis. sꝫ vos detruditis vestrā dignitatē ifra queqꝫ rer̄ ifima. qđ ꝓbat̄ ex hoc. Naꝫ oē bonum est p̄ciosiꝰ eo cuiꝰ ē bonū. cū vos iudicatis vilissima rer̄ sicut sūt dona fortune: eē vestra bona. vos submittitis. i. subycitis vosmetipsos eisdē vr̄a existimatōe. i. opinione. ⁊ hoc nō imerito cadit. i. accidit hoī. Nā illa est ꝯditio humane nature. ꝙ tū. i. tūc. tm̄ excellat ceteris rebus: cū se cognoscit. eadē tn̄ nā humana redigat̄ ifra bestias si desierit se nosse. Nā ceteris animātibꝰ nā est ignorare sese. sꝫ hoībus venit. i. ꝓuenit ex vicio. ¶ Nō ꝙ hoī est insitū ꝓpriū bonū qđ est recta rō. q̄ semꝑ deꝑcatur ad optima. i cuiꝰ actu ⁊ speculatōe ꝯsistit felicitas. q2 sapiēs maxime est felix. io ethi. ⁊ hō curās itellectū deo amantissimꝰ videt̄: ibidē. iō nō est q̄rēdū bonū hoībus i rebus externis. ¶ Nō ꝙ hō mēte ⁊ rōne est similis deo. q2 s̄m senecā. Rō nihil aliud est qꝫ pars diuini spūs: mersa i corpus humanuꝫ. Et dicit idē. ꝙ animꝰ rectꝰ est q̄si deꝰ in humano corp̄e hospitatꝰ. Et idē dicit. Disce potiꝰ animū extollere i imēsū: nobilis eni ⁊ generosa res est. ¶ Nota ꝙ hō seipꝫ ignorās deterior est bestia. vn̄ boetiꝰ in tractatu de summo bono allegans ꝯmētatorē dicit. Ueh vobis hoībꝰ q de numero bestiar̄ cōputati estis. diuinū qđ i vobis est nō cognoscētes ꝓpter qđ ad sup̄iora ascēditis: ⁊ deo similes estis. Et subdit. Diuinū aūt i hoīe vocat itellectū ⁊ rōnē. ¶ Nō ꝙ nihil ꝓhibet vnū ⁊ idē eē nobiliꝰ: ⁊ ignobilius qđ diuersificat̄ s̄m cōditionē seu ꝯsiderationem. Vn̄ q̄uis hō sꝫ se ⁊ simpl'r sit nobilioꝛ bestys. tn̄ iq̄uātuꝫ deficit ab aliquo qđ sibi debet̄ s̄m nāꝫ. s. cognoscere se: quod nō debet̄ bestys. sic est ignobilior bestia.

¶ Quā vō late pꝫ. Hic ph̄ilosophia cōcludit manifestū erroreꝫ hoīuꝫ dicēs. O hoīes qꝫ late pꝫ vr̄ error q existimatis aliquid posse ornari ornamētis alienis sed illud fieri neq̄t. Nam si aliq̄d luceat ex appositis sibi ⁊ nō ex pulchritudine ꝓpria: tūc apposita illa laudātur. sꝫ illud qđ ē velatū ⁊ tectū appositis illis: illud nihilominus ꝑdurat. i. ꝑseuerat i sua feditate. i. turpitudine. ¶ Nō si aliq̄d ē fetidū i se: eiꝰ fetiditas nō tollit̄ ꝑ ornatū extrisecū. vn̄ dicit poeta. Aurea nobilitas luteā si vestiat ollā: Nō iō seq̄tur hāc minꝰ eē lutū. Et q̄dā clericꝰ rn̄dēs mulieri q̄rēti vtr̄ eēt pulchra: dixit. O dn̄a pulchra sūt tibi appēsa.

¶ Ego vō nego illud eē bonū. Hic ponit tertiā rōnē q̄ talis ē. Illud nō ē multū appetēdū qđ nocet possidēti. sꝫ diuitie sepe nocuerūt possidētibꝰ. quod declarat ex duobꝰ. Primo: q2 diuitie faciūt possidētes de se falsa opinari vel existimare. Scđo: q2 faciūt possidētes amissa securitate timere. vn̄ dicit i lr̄a. Ego ph̄ia nego illud eē bonū qđ noceat h̄n̄ti. nū id mētior inq̄es minime. atq̄ ꝓ certe. diuitie ꝑsepe nocuerūt possidētibꝰ. q2 q̄sqꝫ hō eo ꝙ ipse ē auidus magis alieni eris. ipse putat illū hoīeꝫ solū dignissimū. q hꝫ. i. possidet q̄cq̄d vsq̄ꝫ ē auri ⁊ gēmar̄. Tu igit̄ hō q i diuitys ꝯstitutꝰ nūc ꝑtimescis gladiūqꝫ ꝑ ⁊ contū. si itrasses callē. i. semitā huius vite. tanq̄ꝫ viator vacuus corā latrone securꝰ cātares. Tūc iuehit̄ ꝯ diuitias. O p̄clara btitudo opū mortaliū. ⁊ loq̄tur ironice. q. d. minime p̄clara. quā tu hō cū adeptꝰ fueris: securꝰ esse desisti. ¶ Nō diuitie nocēt h̄n̄ti. vn̄ ari. i. ethi. dic̄. Talē q̄dē errorē h̄n̄t bona ꝙ mlt̄ ꝯtigūt detrimēta ex ipsis. mlti. n. ꝑꝑ diuitias pierūt. ¶ Nō. ꝙ mali tm̄ diuites reputāt eē dignos. vn̄ dic̄ amb. Ita icubuerūt mores hoīuꝫ i admiratōe diuitiar̄ vt

nemo nisi diues putetur dignꝰ. ¶ Nõ diuitie nõ reddũt hoĩez securos. vñ iuuenalis. poeta. Pauca licz portes argenti vascula puri. Nocte iter igressus contũ gladiũqz timebis Et mote ad lunã trepidabis arũdinis vmbrã. Cãtabit vacuus corã latrone viator. Et señ. 14. epis. di. Nudũ latro trãsmittit etiã i obsessa via paupi pax ẽ. ⁊ 74. epl'a dicit. Quisqs se mlt tũ fortune dedit: igẽtez sibi mãm pturbatiõis fec. vna hec via est ad tuta vadendi externa despicere: ⁊ honesto cõtẽtũ eẽ ¶ Metrum qntũ secundi. libri.

f Elix nimium prior etas. Hic icipit qntũ metrũ. huiꝰ scdi: qd dicit̃ pẽtitacũ ab iuẽtore anapesticũ a pede predominante. ⁊ est dimetruz. qr

¶ Metrũ qntum libri secundi.

f Elix nimiũ prior etas.
Contẽta fidelibꝰ aruis.
Nec ierti perdita luxu.
Facili que sera solebat.
Jeiunia soluere glande.
Nec bachica munera norat
Liquido confundere melle.
Nec lucida vellera serũ
Tyrio miscere veneno.
Sõnos dabat herba salubres.
Potũ quoqz lubricus amnis.
Umbras altissima pinus.
Nondũ maris alta secabat
Nec mercibꝰ vndiqz lectis
Noua littora viderat hospes.
Tunc classica seua tacebant:
Odijs neqz fusus acerbis

qtuor pedũ. nã duo pedes vnũ metrũ ꝯstituunt. ⁊ est catalecticũ: qr in qrto pede vna syllaba deficit ad ꝯplemẽtũ metri. Jn quo metro phia ꝯmẽdat primã etatẽ q erat sine cupiditate diuitiarũ: deplãgẽdo pñtẽ etatẽ in qua dñatur: ⁊ regnat auaritia. Primo g cõmẽdat etatẽ antiquorũ. scdo nrãz etatẽ deplãgit: ibi. Utinã mõ. Primo dicit. prior etas nimiũ felix fuit ꝯtẽta fidelibꝰ aruis. i. fideli agricultura. nec fuit pdita. i. deprauata. ierti luxu. i. graui supfluitate. q etas solebat soluere. i. remouere. sera. i. tarda ieiunia facili glãde. i. vili fructu. nec illa etas norat. i. nouerat. ꝯfũdere. i. miscere bachica munera. i. vina. liqdo melle ad faciẽdũ mellicratũ. sic mõ fit. nec etiã nouerat miscere. i. intigere. lucida vellera. i. albã lanã. serũ. i. illorũ pplorũ. tyrio veneno. i. sãguine ꝯchiliorũ: qrũ copia apud tyrũ iuenit̃ ad faciẽdũ purpureũ colorẽ. Herba dabat eis salubres somnos: nõ. n. dormiebãt i lectl eburneis: sz i herb. ⁊ lubricus amnis. i. labil' aq̃: dabat eis potũ. ⁊ pinꝰ illa arbor altissima dabat eis vmbras. i. vmbrosas hitatões. nõ. n. i domibꝰ ⁊ i curiosis edificijs hitabãt. Nõdũ hospes aliqs extrãs secabat. i. diuidebat nauigãdo. alta. i. pfũda maris. qr adhuc nõ erat vsus nauiũ: nec mercibꝰ vndiqz lectl. i. collectl. viderat noua littora. i. alienas terras: qr manebãt i pñia. tũc i illa etate tacebãt seua classica. i. tube vel cornua vocãtia hoĩes ad bellũ. dcã classica a calo qd ẽ voco. neqz cruor fusus acerbis odijs tixerat. i. madidauerat horrida arma: qr tũc nõ erat vsus armorũ. qd eim. i. pp qd. hosticꝰ furor vellet prior arma mouere cũ videret seua vulnera. nec videret vlla pmia sãguis: qr nihil erat p q pugnarẽt. ¶ Nõ circa h ꝙ dic prior etas. qtuor etates distinguunt̃ sm poetas. Jn pma fuerũt hoĩes boni ⁊ simplices paucis ꝯtẽti: q comedebãt glãdes. bibebãt aquã. nõ colebãt vineas. hãc etatẽ vocabãt poete aureã. ⁊ erat sub saturno. de q boetiꝰ loqtur i lrã. Scda etas dicebat̃ argentea. q erat sub ioue cũ hoĩes magl astuti iuenerũt agriculturã. ⁊ ceperũt ihabitare domos ⁊ plãtare vineas. Tertiã etatẽ vocabãt eneã: in qua hoĩes pp ppriã curã rerũ ceperũt alios depellere: ⁊ se aliqualr malicie dare. Quartã etatẽ vocabãt ferreã: qñ itãtũ abũdabat malicia ⁊ auaricia hoĩuz: ꝙ nec fides nec iusticia mãsit i terra. in q etate nos sumꝰ: quã i fine boetius deplãgit. ¶ Nõ. circa h ꝙ dic ierti luxu. ꝙ iertia ⁊ ociuz sit cã luxurie. vnde poeta. Ocia si tollas piere cupidis artes. Jtẽ oratius. Querit̃ egistus qre sit fcũs adulter. Jn ꝓmptu cã est: desidiosus erat. Est aũt triplex luxuria ex: d scolariũ disciplina. qdã ꝯsistit i coitu. qdã in crapula: et qdã i vestitu: ⁊ qlibet ẽ fugiẽda. ¶ Nõ circa h ꝙ dic: lucida vellera serũ. seres sũt qdã homines apud qs ꝯtexit̃ lana de arboribꝰ. fila g q a vmibꝰ q dñr bõbices operãtur: illa vocat h lucida vellera. ¶ Nõ ꝙ thirꝰ ẽ vmis venenosus i cuiꝰ sãguine itigit̃ purpura. Alij dicũt ꝙ sit genꝰ ꝯchiliorũ. i quorũ sanguine itigit̃ purpura. quorũ ꝯchiliorũ copia iuenit̃ apud thirũ in isula.

Cruor horrida tinxerat arma.
Quid eni furor hosticus vlla
Uellet prior arma mouere:
Cũ vulnera seua videret
Nec premia sanguinis vlla.
Utinã modo nostra redirent
Jn mores tempora priscos
Sz seuior ignibus ethne
Feruens amor ardet habendi.
Heu quis primus fuit ille
Auri qui pondera tecti
Gemmasqz latere volentes
Preciosa pericula fodit.

¶ Prosa sexta secundi libri.

q Uid aũt de dignitatibꝰ potentiaqz disserã: quas vos vere dignitatl ac potestatis inscij celo exequatis:

¶ Utinã mõ nrã redirent. Hic phia deplãgit pñtẽ etatẽ dicẽs. Utinã nrã tpa. i. ꝯditões. nostri tẽporis. redirẽt mõ. i. redigerent̃. i pscos mores. i. i mores antiqs. sz heu nõ est ita: sz amor. i. desiderium hñdi. feruẽs seuior. i. piculosior. ignibꝰ ethne. illiꝰ mõtl ardet. Heu qs fuit ille q pmꝰ fodit. i. effodit. põdera tecti auri. i. absconditi. ⁊ effodit gẽmas volẽtes latere q sũt pciosa picula: qr mlti pp eorũ pciositatẽ picula icidũt. ¶ Nõ Seneca i li. de diuisione sciarũ cõmẽdãs priorẽ etatẽ dic. O felix prior etas q tot ptulit sapientes qbꝰ velut stellis fulgẽtibꝰ mũdi tenebras irradiaret. sz heu nũc alij terrenis curl infuiũt: alij tpalis dignitatis ambitõe iardescũt oẽs vere circa studiũ sapie elãguescũt. ¶ Nõ ꝙ ethna est mons sicilie q frequẽter ignibꝰ iardescit: ad cuiꝰ silitudinẽ hz se auaricia ⁊ cupiditas hoĩuz: q isatiabilis nunqz penitꝰ extiguit̃. vñ Tulliꝰ i li. de finibꝰ bonorũ ⁊ malorũ dic. Cupiditates hoĩuz sũt isatiabiles: q nõ mõ singulares. sz vniuersas familias euertũt. Ex cupiditatibꝰ. n. odia seditiões discordie bella nascũtur. ex qbus vitã amarissimã necesse est effici.

¶ Prosa sexta libri secundi.

q Uid aũt de dignitatibꝰ. Hec ẽ sexta psa huiꝰ scdi. in q phia oñdit ꝙ dignitates ⁊ ptãtes nõ sũt magnope appetẽde. Et pmo pbat itẽtũ de dignitate ⁊ ptãte simul. Scdo de ptãte diuisim. ibi. Que vero. Tertio iterato sil' de dignitate ⁊ potestate. ibi. Ad hec. Primo itẽdit rõnẽ talẽ. Jlla nõ sunt multũ appetẽda q cuz adueniũt malis faciũt deteriores: ⁊ bonos nõ efficiũt meliores. sed dignitates ⁊ potestates hꝰ sunt: sicut declarat i lrã. igit̃ ⁊c. vnde dicit sic. Quid disserã. i. dicã. de dignitatibus. qꝫ

p̄r.potētia.quas vos insci.i.ignari. vere dignitatis ⁊ potestatis exequatis.i. assimilatis.celo.i.sūmo bono.que si ceciderint in quēq̄ ip̄robissimū.i.viciosissimū.que icendia ethne illius montis dederint tātas strages.i.pericula flāmis eructuātib⁹.i.exeūtib⁹.⁊ q̄ diluuiū dederit tātas strages sicut illi mali q̄bus adueniūt dignitates.q.d.plura mala p̄ueniūt ex dignitatibus et potestatib⁹ malorum q̄̄ ex īcendio ignis vl' diluuio fluuij. et subdit p̄hia.vti p̄ sic̄ arbitrō te meminisse vr̄i veteres.i.ātiq̄ores romani. cupierūt abolere.i. delere. īperiū cōsulare.i.dignitatē ꝯsularē.p̄pter sup̄biā ꝯsuluz q̄d īperiū consulare fuerat p̄ncipiū libertatis.q̄r romani liberi⁹ viuebāt sub ꝯsulib⁹ q̄̄ sub regib⁹.g romani ēt p̄us abstulerāt d̄ ciuitate nomen regiū p̄pter eā dē sup̄biā.s.regū.

Que si in ip̄robissimū quēq̄ ceciderit: q̄ icēdia flāmis ethne eructuātibus: q̄d diluuiū tātas strages dederit? Certe: vti meminisse te arbitror: ꝯsulare īperiū: q̄d libertatis principiū fuerat: ob superbiā ꝯsulū vr̄i veteres abolere cupierūt. Qui ob candē sup̄biā prius regiū de ciuitate nomen abstulerant. At siq̄n: q̄d prarū est p̄bis honores deferant: q̄d i eis aliud q̄̄ p̄bitas vtentiū placet? Ita fit vt nō virtutibus ex dignitāte sed ex virtutibus dignitatibus honor accedat. Que vero est ista vr̄a expetibilis ac p̄clara potentia? Nōne o terrena aīalia ꝯsideratis q̄b⁹ p̄sidere videamini? Nā si iter mures videres vnū aliquē ius sibi ac p̄tātē p̄re ceteris vendicantez quanto mouereris cachinno? Quid vero si species corp⁹ ibecilli⁹ hoīe repire queas:

Ex quo p̄z q̄ dignitates faciūt malos deteriores. Si aūt p̄tātes ⁊ dignitates deferantur p̄bis: q̄d prax̄ ē: q̄d in eis aliud placet dignitatibus q̄̄ p̄bitas vtētiū.q.d. nihil. ita fit.i. p̄pter hoc fit vt virtutib⁹ nō accedat honor ex dignitate: s̄z honor accedit dignitatib⁹ ex virtute vtētiū eis. ⁊ ita dignitates nihil boni adyciūt ipsis bonis. ¶ Nota duplex est dignitas ⁊ p̄tās.q̄dā mūdana siue t̄palis q̄ ꝯsistit i bonis t̄palib⁹ exteriorib⁹: ⁊ i tali nō ꝯsistit vera felicitas cū sit respsa multis amaritudinib⁹. Alia ē dignitas ⁊ p̄tās.aīe siue sp̄ūalis q̄ ꝯsistit in sciētijs ⁊ virtutib⁹: ⁊ illa nō pōt supari vicio nec aduersitatib⁹ nec p̄speritatibus in q̄ ꝯsistit btitudo ⁊ btā vita. Vn̄ Ambro.i li.de offi.dic. Dico btāz vitā ꝯsistere i altitudine sapie.i suauitate ꝯsciētie ⁊ i virtutis sublimitate. ¶ Nō q̄ iscij dignitates ⁊ potestates mūdanas adequāt celo: q̄r nō recte iudicāt.iudicāt.n.s̄m ꝯcupiscētiā ⁊ nō s̄m rei veritatē.iperiti.n.velut alōge distātes a v̄itate speculātur p̄mo elēcox. ¶ Nō q̄ mali dignitatib⁹ ⁊ p̄tātib⁹ p̄diti plus nocēt q̄̄ ignis vel diluuiū aq̄x: q̄r mali dignitate sua ⁊ p̄tāte extollunt i sup̄biā: alios iugo s̄uitutis opp̄mēdo.p̄ quo exequēdo mouētur bella q̄b⁹ humanū gen⁹ plus offēdit q̄̄ igne vel diluuio. ¶ Nō q̄ ciuitas romana a t̄pe romuli sui cōditoris a regibus erat gubernata: postea romani exigēte malicia ⁊ sup̄bia regū ipsos deleuerūt. ⁊ ꝯsules istituerūt q̄ etiā p̄pter eox sup̄biā erāt abiecti. ex quo p̄z q̄ dignitas ⁊ p̄tās malox eos effec̄ peiores. ¶ Nō q̄ honor nō debet alicui rōe dignitatl s̄z poti⁹ rōe v̄tutl. Vn̄ aristo.4.ethi. Nō erit

vtriq̄ dign⁹ honore p̄rau⁹ existēs. v̄tutis.n. p̄miū honor est Unde s̄m veritatē solus bonus est honorādus. ¶ Que vero est ista vr̄a. Hic p̄bat sp̄al'r de p̄tāte q̄ nō sit multū appetēda duab⁹ rōnib⁹. scd̄a ibi. Quid aūt est. Rō talis ē. Illa p̄tās nō est multū appetēda q̄ nō est magne ⁊ fortis reputatōis s̄z tm̄ ē fragilis ⁊ ibecillis. s̄z p̄tās t̄palis ē h⁹: q̄r p̄ eā hō non pōt supra aīaz: s̄z tm̄ supra corp⁹ ⁊ super ea bona q̄ corpis sūt. humano aūt corpore nihil ē ibecilli⁹. Dicit g̃ i l'ra. Que ē ista vr̄a expetibilis.i. desiderabilis.ac p̄clara.i. nobil' potentia.q.d. nulla ē. nōne ꝯsideratl terrena aīalia q̄bus videamini p̄sidere.i.p̄esse.si.n. inter mures videres vnū p̄ ceteris. sibi vēdicātē.i. vsurpātem.ius ac p̄tātē sup alios mures. o q̄to cachino .i.risu tu mouereris.q̄r derisibile eēt. et

quos sepe musculax quoq̄ vel morsus vel i secreta queq̄ reptantiū necat itroitus. Quo vero q̄sq̄ ius aliq̄d in quēpiā nisi i solū corp⁹ ⁊ q̄d est ifra corpus: fortunā loquor: possit exercere. Nū quid vnq̄ libero ipabis aīo? Nū mentē firma sibi rōne coherētē: de statu p̄prie q̄etis amouebis? Cū liberū quēdā virū supplicijs se q̄dē tyrann⁹ adacturum putaret: vt aduersū se facte ꝯiurationis ꝯscios p̄deret: linguā ille momordit atq̄ abscidit: ⁊ in os seuientis tyrāni abiecit. Itaq̄ cruciatus quos putabat tyrannus in materiam crudelitatis: vir sapiens fecit esse virtutis. Quid autem est quod in alium quisq̄ possit facere q̄d sustinere ab alio ipse non possit? Busiridez accepimus necare hospites solitum ab hercule hospite fuisse mactatum

talis ē p̄tās terrena.s.derisibil' q̄ nō extēdit se nisi ad cōp⁹ ¶ Quid v̄o si tu spectes.i.ꝯsideres.corp⁹ inbecilli⁹.i.debili⁹ hoīe.q.d.nihil.q̄s hoīes sepe necat.i.interfic̄.morsus musclax.i.puox v̄miū.vl' ēt itroit⁹ i secreta.i. in iteriora hoīs.q̄q̄ reptātiū.i.s̄petiū.q̄ v̄o.i.quō q̄sq̄ possit exercere ius aliq̄d i quēpiā nisi i solū corp⁹ ⁊ i fortunā.i.i bona fortune q̄ sūt ifra corp⁹.q.d. nullo mō. nūq̄d tu vnq̄ ipabis libo aīo.q.d.nō. nūq̄d tu amouebis d̄ statu p̄p̄e q̄etl mētē sibi firma rōe coherētē.q.d.nō. ⁊ h̄ p̄bat exēplo cuiusdā p̄hi: q̄ null' tormētl ad h̄ potuit ꝯpelli vt illō faceret q̄d rō nālis iudicabat n̄ faciēdū. vn̄ dic. Cū q̄dā tyrān⁹ putaret se adactux.i.ꝯpulsux.supplicijs quēdā libex vix.i.p̄hz.vt ipe p̄deret ꝯscios fc̄e ꝯiuratōis aduersū se.ille liber hō linguā momordit atq̄ abscidit ⁊ abiec̄ eā i os.i.i faciē seuiētl tyrāni. Ita illos cruciat⁹ q̄s tyrān⁹ putabat eē mātz.i.cāz crudelitatl. vir sapiēs fec̄ eē mātz v̄tutl: q̄r h̄ p̄ v̄tute n̄ p̄ crudelitate ei reputatū ē. ¶ Nō q̄ muscula ē diminutiuū h⁹ nois musca. ⁊ p̄ musculā dat itelligere q̄cūq̄ aīalia venenosa vl' v̄mes venenosos. ⁊ ab isto loco recepit auctor florcū dixit: d̄bili⁹ q̄d sit mare q̄s nece muscla p̄dit. ¶ Nō q̄ aīus hoīs lib̄ ē ⁊ cogi n̄ pōt. vn̄ sen̄. Errat siq̄s s̄uitutē credit trāsire i totū hoīez. nō.n. trāsit i aīam. q̄r libtas ē aīa. ¶ Nō q̄ hō lib' ⁊ ꝯstās null' supplicijs vici pōt q̄r dic̄ sen̄. i li.d̄ clemētia. Magni aī p̄priū ē placidū eēt trāqllū: ⁊ iniurias ⁊ offēsiones sup̄bie d̄spicere. ⁊.28.ep̄la. trigita tyrāni Socratez circūsteterūt nec potuerūt aīuz ei⁹ ifrigere. ¶ Quid aūt est. Hic p̄hia ponit scd̄az rōnē q̄ ē talis. Illa

ptās nō ē multū appetēda: ꝑ quā nemo pōt facere qđ ali⁹
nō poſſit in ipꝫ qđ ipſe pōt ī aliū. ſ; ptās tꝑalis ē hꝰ ſicut in
lr̄a declarat ponēs duo exempla de buſiride ⁊ Regulo.
Primū exēplū ē de Buſiride. Buſirides fuit fili⁹ Neptu
ni ⁊ matre libia q hoſpites ſuos mactabat. Hercules aūt
apud ipꝫ hoſpitat⁹ ipꝫ ecōtra mactabat. Scđꝫ exēplū eſt
đ regulo. Re
gulus fuit cō/
ſul roman⁹ q
cū mlt̄a bella
īgeſſit cū car/
thaginēſibus
multos ex eis
captiuauit: ſ;
tādē ab eis fu
it capt⁹. Ex q̊
pꝫ ꝙ qcqđ po
teſt aliquis in
alium facere.
pōt etiā illud
ab alio pati.
Unde Catho
Uictorē a vi/
cto ⁊c̄. ⁊ ꝑ ꝯn̄s
nulla eſt potē
tia humana q̄
B itercipe nō
pōt. vn̄ dic̄ lr̄a
Quid ē ꝙ qſ/
q̄ꝫ poſſit face/
re ī aliū quod
ipſe nō poſſit
ſuſtinere ab
alio. q. d. nihil
qđ declarat.
Nos accepi/
mus. i. cogno/
mus. Buſiri/
dē ſolitū. i. cō
ſuetū necare hoſpites. ipm̄ fuiſſe mactatū ab hercule ho/
ſpite ſup. ſuo. Aliud exēplū ponit. Regulus ꝯſul roman⁹
plr̄es penoꝝ. i. carthaginēſiū captos bello ꝯiecerat. i. poſue
rat ī vīcula. ſ; mox ipſe ꝑbuit manus cathenis victoꝝ. i.
carthaginēſium. nūquid igit̄ vllā putas eē hoīs potentiā
q nō poſſit efficere ne ali⁹ valeat ī ſe qđ ipſe pōt ī alio. q. d.
nulla reputāda eſt hec potentia.
¶ Ad hec ſi ipſis dignitatib⁹. Hic ꝓbat phīa ſil̄r de digni
tatib⁹ ⁊ ptātib⁹: ꝙ nō hn̄t in ſe aliqđ nāle bonū ꝑꝑ qđ ſint
appetēde. ſcđo oñdit ꝙ idē pōt ꝯcludi de oīb⁹ bonis for/
tuitis. ibi. Poſtremo. ꝓmo facit qđ dcm̄ ē. ſcđo oñdit falſā
noīationē exterioꝝ bonoꝝ. ibi. De qb⁹ etiā illud. Rō quā
ītēdit ē illa. Illud qđ ī ſe nāl̄r ē bonū nō pōt adiūgi peſſi/
mis. ſ; dignitates ⁊ ptātes peſſimis adueniūt. g̊ ⁊c̄. maioꝛ
declarat̄ ī lr̄a. Un̄ dicit. Si ipſis dignitatibus ⁊ ptātibus
īeſſet aliqđ nālis ⁊ ꝓprij boni: nunq̄ꝫ ꝑuenirent peſſimis.
neq;. n. aduerſa. i. oppoſita ſolēt ſibi ſociari. qꝛ nā reſpuit.
vt q̄q; ꝯ̄ria iūgātur. i. ſtēt ſimul̄. cū g̊ nō ſit dubiū peſſimos
plerūq; fūgi. i. vti dignitatib⁹: illud etiā liquet. i. manife/
ſtū ē. ipſa nō eē bona ſui nā q̄ ſe peſſimis patiātur herere
. i. cōmanere. qđ qdē dcm̄ de dignitatib⁹ ⁊ ptātib⁹ dignius
pōt exiſtimari de cūctis munerib⁹ fortune. que. ſ. mune/
ra vberioꝛa. i. copioſioꝛa ꝑueniūt ad quēq; iꝓbiſſimum.
¶ Nō ꝙ duplex eſt bonū. vnū qđ ꝯuertit̄ cū ente. ⁊ ſic di
gnitates ⁊ ptātes licet malis adueniāt tn̄ ſūt bone. Aliud
eſt bonū qđ eſt q̄dā q̄litas derelicta ex bonis oꝑatōibus ⁊

tum. Regulus plures penoꝛum
bello captos in vincula ꝯiecerat
ſ; mox ipſe victoꝝ cathenis ma/
nus ꝑbuit. Ullā ne igit̄ ei⁹ hoīs
potentiā putas: q̄ qđ ipſe in alio
pōt: ne id in ſe alter valeat efficere
nō poſſit. Ad hec ſi ipſis di/
tibus ac ptātib⁹ ineēt aliqđ natu
ralis ac ꝓprij boni: nūq̄ꝫ peſſi/
mis ꝑuenirent: neq; eni; ſibi ſo/
lent aduerſa ſociari. Natura re/
ſpuit vt ꝯtraria queq; iūgantur.
Ita cū peſſimos plerūq; digni/
tatib⁹ fūgi dubiū nō ſit: illud etiā
liquet: natura ſui bona nō eē q̄ ſe
peſſimis herere patiant̄. Qđ q̄/
dē de cūctꝭ fortune munerib⁹ di/
gni⁹ exiſtimari pōt q̄ ad iꝓbiſ/
ſimū queq; vberioꝛa ꝑueniūt.
De qb⁹ etiā illud ꝯſiderādū pu/
to: ꝙ nemo dubitat eē forte; cui
fortitudinē ieē ꝯſpexerit. Et cui/
cūq; velocitas adeſt manifeſtū ē
eē velocē. Sic muſica qdē muſi
cos: medicia medicoſ: rhetoꝛica
rethoꝛes fac̄. Agit eni cuiuſcūq;
rei natura qđ ꝓpriū eſt: nec ꝯtra
riaꝝ reꝝ miſcet̄ effectib⁹: ⁊ vltro
q̄ ſunt aduerſa depellit. Atq; nec
opes inexpletā reſtringere aua/
riciā queunt. Nec ptās ſui cōpo
tem facit quē vicioſe libidines in
ſolubilib⁹ aſtrictū retinēt cathe/
nis. Et collata iꝓbis dignitas
non mō non efficit dignos: ſ; ꝓ/
dit poti⁹ ⁊ oſtētat idignos. Cur
ita ꝓuenit? Gaudēt eni; ſeſe res
aliter habētes falſis ꝯpellare no
minib⁹: q̄ facile reꝝ ipſaꝝ redar/
guunt̄ effectu. Itaq; nec ille di/
uitie: nec illa potētia: nec hec di/
gnitas iure appellari pōt. Po/
ſtremo idē de tota fortuna ꝯclu
dere licet: in qua nihil expetēdū:
nihil nature bonitatꝭ in eſſe mani
feſtum eſt: que nec ſe bonis ſem
per adiungit: ⁊ bonos qbus fue
rit adiuncta non efficit.

vocat̄ bonū moꝛis. ⁊ ſic dignitates ⁊ ptātes bone nō ſunt:
qꝛ vt plurimū peſſimis ſociātur.
¶ De qb⁹ etiā. Hic phīa ꝓbat ꝙ bona fortuita nō pn̄t in
ſuū effcm̄. ⁊ ſic ꝑ ꝯn̄s hn̄t falſā denoīationem arguēdo ſic.
Omne qđ ē nāl̄r bonū efficit qđ ei ꝓpriū ⁊ expellit ꝯ̄riuꝫ.
ſic fortitudo facit fortē: velocitas velocē. ſ; bona fortune
nō efficiūt qđ
videt̄ eſſe ꝓ/
prium qꝛ diui
tie nō faciunt
diuitē: cū non
reſtrigāt aua/
riciā. nec potē
tia facit potē/
tē. nec digni/
tas dignū. ꝑꝑ
qđ diuitie fal
ſe nominant̄:
Un̄ dic̄ in lr̄a.
De qb⁹ bonis
fortuitꝭ illud
etiā puto ꝯſi/
derādū ꝙ ne/
mo dubitat il
lū eē fortē cui
ꝯſpexerit īeē
fortitudinē: ⁊
illū eē velocē
cuicūq; adeſt
velocitas. et
ſic muſica fac̄
muſicos: me/
dicina fac̄ me
dicos: rhetoꝛi
ca rhetoꝛes.
Nā. n. cuiuſcū
q; rei agit qđ ſi
bi ē ꝓpriū: ⁊ n̄
miſcet̄ effecti/
bus ꝯ̄riaꝝ reꝝ. ⁊ vltro. i. ſpōte repellit q̄ ſunt aduerſa. i. ꝯ̄/
ria. atq; ꝓ certe. nec opes. i. diuitie queūt. i. poſſunt reſtrin/
gere. īexpletā auariciā hoīuꝫ. i. īſatiabilē. nec ptās facit il/
lū cōpotē ſui. i. potētē. quē vicioſe libidines retinēt aſtri/
ctū īſolubilibus cathenis. i. paſſionib⁹. ⁊ dignitas collata
iꝓbis nō mō. i. nō tm̄. nō effecit dignos. ſ; ꝓdit ⁊ oſtētat
idignos. Cur ita ꝓuenit: ꝙ bona fortune nō efficiūt qđ vi
det̄ eis eſſe ꝓpriū. hoc eſt ideo. qꝛ vos hoīes gaudetis res
ſeſe al̄r hn̄tes q̄ꝫ videātur cōpellare. i. denoīare falſis noī/
bus q̄ noīatōes facile redarguūtur effcū ipſaꝝ reꝝ. Itaq;
nec ille diuitie iure pn̄t appellari cū nō faciunt diuitē. nec
illa potētia: nec hec dignitas iure appellari pōt. ¶ Nō ꝙ
diuitie nō faciūt diuitē qꝛ nō reſtrigūt auariciā. nā diuitie
ſm̄ Senecā. 27. ep̄l̄a. ſūt cōpoſita paupꝑtas in lege nature.
talis aūt paupꝑtas ſm̄ legē nature excludit auariciā q̄ īſa/
tiabilis ē. Natura. n. paucis ꝯtēta ē. ¶ Nō ꝙ dignitas ī/
proboꝝ oſtētat īprobos: qꝛ iprob⁹ tāto a plr̄ibus cognoſcit̄
q̄ꝫto magis inoteſcit ei⁹ vitiū: ⁊ q̄ꝫto aliqs ī maioꝛi dignita
te ꝯſtituit̄: tāto plus cognoſcit̄. ꝑꝑ qđ dixit Seneca ī ꝓuer
bys loco ignominie apud īdignū ē dignitas.
¶ Poſtremo idē de tota fortuna. Hic phīa oñdit idē poſ
ſe ꝯcludi de oīb⁹ bonis fortuitis dicēs. Poſtremo. i. fina/
liter. licet hoc idē ꝯcludere de tota fortuna. ī qua nihil eſt
expetēdū. i. deſiderādū. nihil īeſſe ſibi nature bonitatis. i.
naturalis. manifeſtū eſt q̄ fortuna nō adiūgit ſe ſempꝑ bo/
nis: ⁊ qb⁹ fuerit adiūcta bonos nō efficit. ¶ Nō ꝙ bonuꝫ

fortune facit illud bonū cui addit. sicut musica facit mu/ sicū: ⁊ virtus facit virtuosum. sed q₂ fortuna malos qbus aduenit nō facit bonos. patet q₂ nihil nature bonitatis sibi inest qualiter autem mali malos faciūt bonos patebit i q̄rto hui⁹ p̄sa sexta. ℭ Metrum sextum libri secundi. Nouimus q̄tas dederit ruinas. Istud ē sextū metrum huius scdi: qd̄ dr̄ saphicū ab inētore: trochaicū a pede p̄redn̄ante: ⁊ ē vn̄ casyllabū. q₂ qlibet v̄sus cōtinet .ii. syllabas: ⁊ est acatbalecticū: q₂ nulla syllaba deficit ad pfectionē metri. In quo metro p̄hia d̄clarat p exēpluʒ q̄ dignitates ⁊ p̄tātes malis aduenięntes n̄ faciūt eos bonos. ⁊ h̄ declarat p Neronē

ℭ Metrū sextum libri secundi.

Nouimus quantas dederit ruinas:

Urbe flāmata: patribus q̄ cesis:

Fratre q quondā fer⁹ iterēpto:

Matris effuso maduit cruore:

Corpus ⁊ visu gelidū perrans:

Ora nō tinxit lachrymis: sed eē

Censor extincti potuit decoris.

Hic tn̄ sceptro ppl'os regebat:

Quos videt condēs radios sub vndas

Phebꝰ extremo veniēs ab ortu:

Quos p̄mūt septē gelidi triōes:

Quos notbꝰ sicco violentꝰ estu

Torret: ardētes recoquēs arenas.

q̄ q̄to fuit potētior tāto fuit peior. tāgit aūt p̄hia quatuor malicias neronis i h̄ metro. P̄rima ē q̄ vrbē romanā icēdit q̄ arsit septē dieb⁹ ⁊ septē noctib⁹. vt spectaculo illius ignis cognosceret q̄tus olim fuerat ignis qn̄ troia capta arserat. Scd̄m malū ē q̄ nero magnā p̄tē senat⁹ sine vlla cā iterfecit. Tertiū ē q̄ p̄priū fratrē occidit vt solus securius regnaret. Quartū est q̄ m̄reʒ suā occidi fecit vt videret locū vētris in q̄ iacuit. Dicit ergo i l̄ra. Nouim⁹ q̄tas ruinas. i. q̄ta pericula dederit nero. vrbe. supple. romana flāmata. i. icēsa. q̄ p ⁊ cesis. i. occisis. p̄rib⁹. i. senatoribus. q Nero quondā fer⁹. i. crudelis. iterēpto fratre. ipse etiaʒ maduit cruore m̄ris effuso. ⁊ designās ei⁹ crudelitatē circa m̄reʒ dicit. ⁊ ipse nero perrās. i. trāsiēs visu gelidū corpus. i. infrigidatū corp⁹ m̄ris. nō tinxit. i. madidauit ora. i. faciē suā lachrymis. s₃ ipse potuit sine oib⁹ lachrymis esse censor. i. iudex extincti decoris. i. iterfecte m̄ris q̄ decora fuit. tn̄ hic Nero licet ita malus eēt regebat ppl'os sceptro. i. iperiali dignitate. hos inq̄ ppl'os rexit q̄s pheb⁹. i. sol veniēs ab ortu extremo. videt c̄dēs. i. abscōdēs. radios suos sub vndas. ⁊ loq̄tur more poetaꝝ. q. d. ipse rexit oēs populos q erāt ab ortu solis vsq₃ ad occasū. Silr̄ regebat ppl'os q̄s septētriōes. i. septē stelle q̄ s̄t i maiori vrsa q̄ dn̄r triōes: q̄si teriōes: q₂ illā plagā terūt. gelidi. i. frigidi p̄mūt. plaga .n. septētrional' frigida ē. q. d. regebat oēs ppl'os aglōares ⁊ istos regebat q̄s notb⁹. i. ille vēt⁹ collateralis austro. violēt⁹ exn̄s torret. i. cremat. sicco estu. i. calore. notbus. iquā recoquēs ardētes. arenas. i. calidas. venit. n. ille vēt⁹ a torrida zona. ⁊ iō calidus ē. q. d. Nero etiā regebat oēs ppl'os australes. ⁊ sic p q̄tuō plagas mūdi oñdit ei⁹ p̄tātē sup oēs ppl'os. tādē celsa p̄tās. i. magna. n̄ valuit v̄tere. i. mutare rabiē. i. crudelitatē praui neronis. Et tūc deplāgit ɔiūctionē magne p̄tātis cū magna malicia. q₂ multa mala ex ea p̄ueniūt dicēs. Heu sup. dico eē grauē sortē. i. euētū. q̄tiens iniqu⁹ gladi⁹. i. iniq̄ p̄tās. addit seuo veneno. i. venenose crudelitati. ℭ Nō s₃ ari. 5. etbi. p̄ncipat⁹ viꝝ oñdit. malicia. n. hoīs vel p̄bitas oñdit p̄ncipatu. sic p₃ i nerone: cui⁹ malicia ⁊ crudelitas in iperio sue dignitatis apparuit. p₃ q̄d dixit aristo. Seuissima ē iniusticia habens arma. Et. 7. etbi. dicit. Silr̄ ē igit̄ cōpare iniusticiā hoī iniusto. ē. n. deterior bestia decies milies. plura eni vtiq₃ mala faciet hō malus q̄ bestia. ℭ Nō p̄ter hec mala Neronis q̄ tāgūtur i l̄ra m̄lto plura ipse p̄petrauit. nam dicit p̄hia tertio huius q̄nta p̄sa. Nero Senecā familiarē suū p̄ceptoreʒ coegit ad eligende mortis arbitriū. et q₂ nero fuit crudelissim⁹ hominū. iō Seneca scripsit quedā libellū ad ip̄ʒ q̄ ititulat̄ liber d̄ clemētia. i q̄ hortat̄ eū ad fugā crudelitatis: ⁊ ad vsum clemētie q̄ liber sic icipit.

Celsa nō tādem valuit potestas

Uertere praui rabieʒ Neronis.

Heu grauē sortē quotiēs iniqu⁹

Additur seuo gladius veneno.

ℭ Prosa septima libri secundi.

Tum ego scis inq̄ ipsa minimū nobis ambitionē mortalium reꝝ fuisse dn̄atā. S₃ materiā gerēdis reb⁹ optauim⁹: quo ne virt⁹ tacita cōsenesceret. P. At illa atq̄ h̄ vnū ē q̄d p̄stātes q̄dē nā mētes: s₃ nōdū ad extremā manū virtutū p̄fectōe p̄ductas allicere possit: glie .s. cupido: ⁊ optimoꝝ i rēpublicam fama meritoꝝ. Que q̄ sit exilis ⁊ totius pōderis vacua sic

Tibi scribere de clementia Nero cesar institui.

ℭ Prosa septima secundi libri.

Tum ego scis inq̄. Hic icipit septima p̄sa buius secūdi. i qua ostēdit p̄hia q̄ gloria mundana non sit multū appetēda. Et p̄mo iducit boetiū confitentem se nō desiderasse multū predicta. s. potestates ⁊ dignitates. nisi inq̄tū sunt materia reꝝ gerēdaꝝ. secūdo ostendit p̄hia q̄ gloria sit p̄exile bonū: ⁊ sit nō multū appetēda secūda ibi. Et illa. Dicit p̄mo. Tum p tunc. ego Boetius inquā. i. dixi. o p̄hia. tu ipsa scis ambitionē. i. cupiditatē reꝝ mortaliū. de q̄bus dixisti minimum nobis fuisse dominatā. sed bene optauimus materiā rebus gerēdis. quo ne pro vt nō. cōsenesceret i nobis virtus tacita. i. nō excitata ℭ Nota q̄ i sapiente nō dominat̄ cupiditas reꝝ tēporaliū. q₂ p̄hia iducit mobilis affluētie ɔtēptū ex li. de plātis. Et socrates cum Athenis ad studiū p̄geret. magnū pondus auri i mare piecit dicēs: mergaʒ te ne mergar a te. ℭ Nota q̄ materia reꝝ gerendaꝝ sunt ista: sine quibus res cōueniēter geri nō possunt: ⁊ sunt tria. sapiētia. auctoritas. ⁊ potētia. Sine enim sapiētia nihil ɔueniēter gerit̄. vt de se patet. Res etiā gerēda auctoritate ornat̄. q₂ homo autenticus libētius auditur et facilius ei credit̄. Potētia vero mali deprimūtur ⁊ boni extollūtur. hāc materiā boetius desiderās potētiā ⁊ dignitates quesiuit. ℭ Nota q̄ Boetius materiā dignitatis ⁊ potestatis ideo quesiuit. ne virtus sua tacita consenesceret. i. ne dū ipse ad senectutem proueniret. virtus sua tacita esset: dum nullus aliquid loqueret̄ de laude sue virtutis vel scriberet. Tunc enim virtus tacita ɔsenescit: quādo non agit aliqs vn̄ aliq loquatur: ⁊ dū nihil scribit̄ de suis beneficijs. q₂ virtus habētem p̄ficit. ⁊ opus eius laudabile reddit. ℭ At illa atqui hoc vnū est. Hic p̄hia ostēdit gloriā mundanā nō esse appetēdam. ⁊ p̄mo p̄mittit q̄ cupido glorie multos allicit. secūdo p̄bat eam esse exilem ⁊ vanam ibi. Omnē terre ambitū primo dicit sic. Ex quo boetius q̄sīq̄

ꝯsuit dignitates ⁊ ptātes:ne virt⁹ sua tacita ꝯsenesceret. videt̄ ꝙ ista ꝑpter laudē ⁊ gloriā ꝯsuit.ideo dicit phia. Hoc vnū est.s.cupido glīe ⁊ fama optimoꝝ meritoꝝ i rē/publicā:q̄ fama possit allicere mētes hoīuꝫ.nā pstantes.i. excellētes:sed nōdū.i.nō adhuc.ꝑductas ad extremā ma nū pfectōe virtutū.i.ad sūmā pfectionē:que fama ⁊ glīa ꝙ sit exilis et vacua totius pōderis.i. p/ciositatis. sic ꝯsidera ex se/quentibus. ¶ Nō ꝙ cu/pido vane glo rie mltos alli cit ⁊ delectat vñ Seneca. 61. epl'a dicit. Illud pcipue nos īpedit ꝙ cito nobis pla cemus:si iue/nim⁹ qui nos bonos viros dicāt:q prudē tes:q scōs.nō sum⁹ modica laudatōe ꝯtē/ti:qcqd i nos adulatio sine pudore ꝯgesserit tanꝙ debitū putam⁹:opti/mos nos eē sapiētissimosqꝫ affirmātib⁹ assentim⁹ cū scia/mus nos sepe multa mētiri adeo quoqꝫ idulgemus nobis vt laudari velim⁹ i id cui ꝯriuꝫ maxime facim⁹. ¶ Nō ꝙ duplex est bonitas mētis.s.nālis ⁊ acq̄sita. Nālis bonitas est ꝑm quā aliq nālr sunt pij mansueti sobrij ⁊ casti.sꝫ hec bōitas si nō emēdat̄ ꝟtute ⁊ sapiētia cito extollit hoīes ad inanē gloriā. Alia est bonitas acq̄sita exercitio virtutuꝫ ⁊ sciaꝝ que nō ꝑmttit hoīes extolli vana glīa:q: sapiēs fru/ctū suū ponit i ꝯsciētia. Stultus aūt i laude ꝑm Macro/biū. Ideo dicit phia:ꝙ cupido glorie allicit mētes nā pstā tes.nōdū.i.ñ adhuc virtutibus pfectas. ¶ Nō ꝙ fama ē frequēs laus optimoꝝ meritoꝝ in rēpublicā. Sed gloria est clara noticia cum laude.vel gloria est late patens pre/conium:idest annunciatio.

ꝯsidera. Oēꝫ terre ambitū:sicuti astrologicis demōstratōibus accepisti:ad celi spaciū pūcti ꝯstat obtinere rōnē:idest vt si ad cele/stis globi magnitudinē cōferat̄: nihil spacij ꝓsus habere iudice/tur. Huius igit̄ tā exigue i mūdo regionis:q̄rta fere portio ē:sicut ptolemeo ꝓbāte didicisti:q̄ a nobis cognitis aīantib⁹ incolatur. Huic quarte si q̄ntuꝫ maria palu/desqꝫ premūt:q̄ntuqꝫ siti vasta regio distēdit: cogitatōe subtra/xeris: vix āgustissima inhabitandi hoibus area relinquetur. In hoc minimo igit̄ pūcti quodam

¶ Oēm terre ambitū. Hic phia ōndit gloriā mūdanā eē exilē:nec multū appetēdā. Primo ōndit hoc ex parte spa/cij i quo dilatat̄. Scdo ōndit hoc ex diuersitate nationuꝫ ad q̄s nō diuulgat̄. Tertio ōndit idē ex diuersitate moꝝ ꝑpter quos de eodē ꝯrie iudicat̄. Quarto ōndit idem ex breuitate duratōis ꝑpter quā nō ꝑpetuat̄. Scda ibi. Adde ꝙ hoc. tertia ibi. Quid ꝙ diuersaꝝ. q̄rta ibi. Sed q̄ mul/tos. Primo itēdit talē rōnē. Latitudo fame ꝯsistit i latitu dine terre sup quā dilatat̄.sed terra nō est lata sup quam fit dilatatio fame.sicut declarat in littera. ergo fama la/te nō pōt diffūdi.⁊ ꝑ ꝯsequēs ē exilis nec multū appetēda Vñ dicit i l'ra. Tu accepisti.i.didicisti.astrologicis demō/stratōibus oēꝫ ambitū terre.i.spaciū terre.obtinere.i.ha/bere rōnē pūcti.ad spaciū celi.i.ad magnitudinem celi.qd magis exponens dicit. Ut si terra ꝯferat̄.i.cōpararet̄ ad magnitudinem celestis globi.ipsa iudicet̄ ꝓsus nihil spa/cij hre.huius igit̄ tā exigue regionis.i.terre i mundo.fere q̄rta portio.i.q̄rta pars ē.q̄ icolat̄.i.ihabitat̄ ab aīantib⁹ nobis cognitis. sicut tu didicisti a ptolemeo hoc ꝓbāte.si subtraxeris cogitatōe.huic q̄rte parti terre q̄ntuꝫ maria ⁊ paludes ꝑmūt.i.occupāt.⁊ q̄ntū vasta.i.ampla regio.distē

dit̄ siti.i.siccitate.tūc vix relīquet̄ hoībus angustissima area.i.artissimus locus ihabitādi.i hoc ergo quodā mini/mo pūcto pūcti.i.minima portione terre.vos hoīes circū septi atqꝫ ꝯclusi cogitatis de puulgāda fama. de ꝓferēdo .i.extollēdo.noīe.i.fama.⁊ hoc fit iutiliter.sed qd habeat .i.pōt habere.gloria amplū.ꝙ ꝑ ⁊ magnificū q̄ artata est tam angustis ⁊ exiguis limi tibus.i. termi nis.q.d. nihil hꝫ magnificū ¶ Nō ꝙ ter/ra respectu ce li nō ē alicui⁹ q̄ntitatis sēsi/bilis. sꝫ hꝫ se sicut pūctus. q: orizon qui terminat visū nrm diuidit ce lum i duo me dia:qd nō eēt si terra i cōpa ratione ad ce lū hrēt aliquā quātitatem. ¶ Itē si ter/ra eēt alicui⁹ q̄ntitatis sensi bilis respectu celi:tunc stelle nō semp apparerent nobis eiusdē quātitatis.qd patet falsum.q: i ea parte vbi terra esset magis gibbosa ⁊ ꝓpiquior celo apparerēt stelle ma/iores:⁊ opposita⁹ parte minores. ¶ Itē minima stella fi/xa visu notabilis ē maior tota terra.si ergo talis stella ap paret nobis existētibus i terra sicut pūctus:multomagis terra respectu celi erit sicut pūctus. ¶ Itē pūctus est qd/dā idiuisibile:a quo linea equaliter distās facit circulum ⁊ q: celū ex omni parte equaliter distat a terra.ideo terra respectu celi habet se sicut punctus. ¶ Nota ꝙ tres par/tes terre sunt inhabitabiles.vna ꝑpter nimiū calorē:due ꝑpter nimiū frigus.sed quarta pars que est tēperata i ca liditate ⁊ frigiditate a nobis ihabitat̄.sed quia adhuc nō tota ihabitatur propter maria ⁊ paludes.⁊ ꝑpter nimiaꝫ siccitatē.ideo dicit phia ꝙ quarta pars fere est habitabi/lis. Vel dicit fere ꝑm alios q: estus solis nō facit torridaꝫ zonā totaliter ihabitabilē.cū quedā ciuitas dicta ꝫenit su pra quā ptolemeus dicit̄ fundasse astrolabiuꝫ directe sit sub eqnoctiali.sed dicit̄ ihabitabilis.quia est grauis iha/bitatōis.sed vltra eqnoctialē oino est ihabitabilis: ꝑpter nimiū calorē. ¶ Itē dicit quartā ꝑtē terre ihabitari ab animātibus nobis i cognitis.hoc forsan dicit ꝑpter anti/podes si sunt qui nobis sunt ignoti.

pūcto circūsepti atqꝫ conclusi de puulgāda fama:de ꝓferēdo no/mine cogitatis. At qd hꝫ amplū magnificūqꝫ gloria taꝫ angustis exiguisqꝫ limitib⁹ artata: Adde ꝙ hoc ipm breuis habitaculi se/ptū plures icolūt natiōes: ligua: morib⁹ toti⁹ vite rōne distātes: ad quas tū difficultate itineꝝ:tū loquēdi diuersitate:tū cōmertij isolētia:nō mō fama hoium sin/guloꝝ:sꝫ ne vrbiū qdeꝫ puenire queat. Etate deniqꝫ Marci Tullij:sicut ipse quodā loco signifi/cat:nōdū caucasū mōtē romane reipublice fama transcēderat:⁊

¶ Adde ꝙ hoc ipꝫ. Hic phia ōndit gloriā nō esse appetē dam ex diuersitate nationū ad quas nō diuulgat̄ itendēs talē rōnē. Diuerse natōes ⁊ diuersa idiomata nō solū ipe/diūt ꝓmulgationē fame hoium.sed etiā vrbiū:sed i terra habitabili sunt diuerse natōes diuersoꝝ idiomatuꝫ.ergo ꝓmulgatio fame ꝑ talia ipedit̄:⁊ ꝑ ꝯsequēs nō est multuꝫ appetēda.vnde dicit i l'ra. Adde predicte rōni ꝙ hoc ipm septū.i.spaciū breuis habitaculi.i.parui spacij.in quo nos habitamus.icolūt.i.ihabitāt.plures natōes.i.gētes.distā tes.i.differētes.ligua.i.idiomate ⁊ moribus.⁊ rōne totius vite.i.rōne modi viuēdi.ad quas nō pōt puenire.non mō .i.nō tm̄.fama singuloꝝ hoium.sed etiā nec fama vrbiuꝫ tū.i.tā difficultate itineꝝ.i.viaꝝ.tū.i.tā diuersitate loquē

di.i.idiomatū.tū.i.tam.isolētia.i.icōsuetudine cōmercij. q2 aliq hoies non cōsueuerūt cū alijs cōmunicare i cōmercijs.q2 etate.i.tēpore Marci Tullij.sicut ipse marcus tullius significat.quodā loco.i.i qbusdam suis scriptis. fama romane reipublice nondū trāscēderat caucasum mōtē.⁊ tū fama romano₂ erat adulta.i.ab antiquo nota.etiā formidolosa.partbis.talib⁹ hominibus.⁊ ceteris gētib⁹.i. loco₂ꝫ circa caucasum mōtem.vides ne igitur q̄ angusta sit glīa q̄ compressa.i.i modicū redacta.quā labo rꝫatis dilatare ⁊ ppagare.an p nūqd.glīa vni⁹ hois romani illuc pgrediet.i.puenieт.vbi fama romāi nominis.i.romane vrbis negt trāsire.q.d.n.

erat tūc adulta partbis etiā ceterisq̄ id loco₂ gētibus formidolosa. Uides ne igitur q̄ sit angusta:q̄ cōpressa gloria:quā dilatare ac ppagare laboratis? An vbi romani nominis transire fama nequit:romani bomis glīa pgredieт? Quid q̄ si diuersa₂ gētiū mores iter se atq̄ istituta discordāt: vt quod apud alios laudet: apud alios supplicio dignū iudiceт. Quo fit vt si quē fame pdicatio delectat:buic i plurimos populos nomē pferre nullo modo pducat. Erit igiт peruagata iter suos gloria qsq̄ contētus: ⁊ itra vnius gētis terminos pclara illa fame imortalitas coartabiт. Sꝫ

Nō partē terre bitabilē vocat septuꝫ. q2 ē septa.circūdata mari. Uñ liconiēsis i tractatu suo de spera:⁊ etiā Macrobi⁹ dicit q̄ qrta portio nr̄a babitabilis vndiq̄ cigiт mari. Nō q̄ isolētia ꝫ senecā ē spēs false magnitudinis:ꝫ ꝫm Huguitionē isolētia ē supbia vel fatuitas.i pposito aūt pōt exponi p icōsuetudine.⁊ tunc dr̄ ab i qđ ē nō.⁊ soleo qđ ē ꝯsuesco. Nō q̄ caucasus ē mōs qdā siт⁹ i pte septētrionis ad quē nō puenerat fama romane vrbis.licet partbis ⁊ alijs gētib⁹ assidētib⁹ fama romano₂ erat formidolosa.i.formidabilis.

Quid q̄ diuersa₂. Hic oñdit glīā mūdanā eē exilē ex pte diuersitatꝭ mo₂.pp q̄s de eodē apud diuersos ꝯrie iudicaт:⁊ itēdit talē rōnē.Cōtrarietas istitutionū ⁊ legum ipediūt fame dilatationē.ꝫ boies ꝯria₂ istitutionū ⁊ legū terrā ibabitāt.g̃ diuersitas istitutionū ⁊ legū ipediunt dilatationē fame.⁊ p ꝯñs nō ē multū appetēda. Uñ dicit i lr̄a. Quid supple ē iudicādū q̄ mores ⁊ istituta ⁊ leges diuersa₂ gētiū iter se discordāt vt illud qđ apud alios iudiceт dignū laude:apud alios iudiceт dignū supplicio. quo fit.i.pp qđ.vt si pdicatio.i.dilatatio fame.delectat quē.i. aliquē.nullo mō pducat.i.laboret.pferre nomē.i.famaꝫ suā.i plīmos pplos.q2 licet ab aliqb⁹ laudareт:ab alijs tū vitupareт. Erit igiт qsq̄ ꝯtēт⁹ glīa puagata.i. dilatata iter suos:⁊ illa pclara nec immortalitas fame:⁊ loquitur ironice:q2 nō est pclara,nec imortalis illa coartabiт.i.cōstrigeт itra terminos vni⁹ gētis.i.vni⁹ idiomatis. Nō q̄ tāta ē diuersitas mo₂ i gētib⁹ q̄ illud qđ reputaт apud alios laudabile.apud aliquos reputaт vitupabile.reputatur.n.apud syrios laudabile comedere pētes mortuos:ne comedātur a vmib⁹ i terra:qđ apud alios extraneos ē execrabile.sil'r apud iudeos reputaт laudabile ducere vxores ꝯsāguitate pximas qđ apud xp̄ianos pbibeт. Itē i triuall' laudabile ē occidere pre₂ sexagēariū ⁊ cremare ipꝫ: qđ apō alios ē vitupabile. Uñ diт poeta. Sūt loca ꝭ gētes:

qb⁹ ē mactare pētes ⁊ pbas:⁊ pietas dū lōga supuēit etas. Sꝫ q̄ mltos clarissimos. Hic pbia oñdit exilitatē glīe ex breuitate duratōis ppter quā nō ppetuaт. Et diuidiт i tres ptes. Primo oñdit h̄ ex boīuꝫ obliuione. scđo ex tpis breuitate.ibi:vos vo.tertio oñdit glīā a viris vtuosis ñ eē appetēdā.ibi. Uos aūt. Primo dicit q̄ fama ⁊ glīa non sit mortalis. pꝫ q2 q̄ multos viros clarissimos.i.gliosos suis tpib⁹ dele uit iops.i. defectuosa obliuio scripto₂ū. q̄ etiā ipsa scripta pficiant qđ.i.pa₂. q̄ scripta lōgior.i. obscura vetustas tpis pmit.i.consumit.cū suis auctorib⁹ q̄ pꝫ sūt scripta.

q̄ multos clarissimos suis tēporibus viros scripto₂ inops deleuit obliuio. Quāq̄ qđ ipsa scripta pficiūt que cū suis auctorib⁹ pmit lōgior atq̄ obscura vetustas. Uos ergo imortalitatē vobis ppagare videmini:cū futuri famā tēporis cogitatis:qđ si ad eternitatis infinita spacia pertractes:quid babes q̄ de tui nominis diuturnitate leteris? Unius enim bora momenti si decēꝫ milibus conferaт annis: quoniam vtrunq̄ spaciuꝫ diffinitum est: minimā licꝫ:bꝫ tū aliquā pportionē. At bic ipē numer⁹ anno₂ū eiusq̄ quātūlibꝫ multiplex ad iterminabilē diuturnitatē nec cō

Nō q̄ p scripturā fama gesto₂ū trāsmittiт ad posteros.talis aūt scriptura q̄nq̄ deficiт vl' pp iopiā scripto₂ꝫ:vel q2 ipsa scripta i se vetustate ꝯsumūtur. Et ideo fama ⁊ glīa i obliuionē pueniūt. Uñ Salusti⁹ i catbilinario ꝯqriт res gestas romano₂ min⁹ eē famosas pp iopiā scripto₂.atbeniēsiū vo maioris fame q̄ romano₂ pp scripto₂ copiā.

Uos g̃ imortalitatē vobis. Hic pbia oñdit famā ⁊ glīā nō eē durabilē ⁊ imortalē ex tpis breuitate dicēs. Uos g̃ boies videmini vobis ppagare.i.facere imortalitatē.cuꝫ cogitatꝭ famā futuri tpis.⁊ i h̄ frustra cogitatꝭ.q2 exilis est duratio fame p tp̄s.qđ.ſ.tp̄s si ptractes.i.ꝯpares.ad ifinita spacia eternitatꝭ qđ bēs q̄ leterꝭ de tui nois diuturnitate.i.tue fame.q.d.nibil ē.eteni mora vni⁹ momēti si ꝯferaт.i.ꝯpareт.io.milib⁹ ānis bꝫ aliq̄ pportionē.licet minimā.i.valde puā.qm̄ vtrūq̄ spaciū tpis ē diffinitū ꝫ h̄ numer⁹ āno₂.ſ.io.milia.vl' ei⁹ numeri q̄tūlibet mltiplex siт duplū vl' triplū ñ pōt ꝯpari ad iterminabilē diuturnitatē q̄ ē eternitas.eteni p q2 finitꝭ ad seiuicē fuerit qđā collatō.i.ꝯpatio. Infiniti vo ⁊ finiti nulla vnq̄ pōt esse collatio.i. ꝯpatio. Ita fit vt fama tpis q̄tūcūq̄ plixi si cogiteт ꝯparādo cū iexbausta.i.ifinita eternitate.ipa videaт ñ pua:ꝫ plane nulla eē. Nō q̄ oē qđ icipit i tpe nec̄io bꝫ finē in tpe.cū tp̄s sit cā corruptōis tpaliū.4.etbi.cū igiт fama sit tpalis icipiēs i tpe ipa desinet i tpe.⁊ p ꝯñs nō est ppetua. Nō q̄ tp̄s q̄tūcūq̄ magnū ꝯpatū ad eternitatē minimū reputaт.⁊ q̄si nulli⁹ momēti.lꝫ.n.finito₂ ad seiuicem possit eē ꝯpatio ⁊ iter ipa pōt eē pportio:tū finiti ad ifinitū nulla pōt eē ꝯpatio. Cū igiт eternitas sit duratio ifinita tota sil' exñs:⁊ tp̄s q̄tūcūq̄ magnū sit finitū:tp̄s nullā bēbit pportionē ad eternitatē.⁊ p ꝯñs fama q̄tūcūq̄ plixi tpis cōparata ad eternitatē nulla videт eē.

Uos āt nisi ad pplares aures. Hic pbia oñdit glīā a viris vtuosis nō eē curādā.⁊ h̄ duab⁹ rōnib⁹. scđa ibi. Quid aūt ē. Prima rō ē illa. Illud qđ spectat ad leuitatē arrogātie a sapiētib⁹ nō est curādum.ꝫ gloria ppter quā bomo

recte facit ꝓpter laudes hoīum illa spectat ad leuitatem arrogantie. ꝛ est digna derisione. ꝙ ꝛc. Qđ autē talis arrogantia sit quedam derisio declarat littera. ꝛ dicit. Uos homines nescitis recte facere nisi ad populares aures. i. ad populorum cōplacentias ꝛ ad inanes rumores ꝛ laudes. ꝛ vos postulatis. i. desideratis. premia de sermūculis alienis. Relicta. i. postposita. ꝓstātia. idest dignitate vestre conscientie ꝛ virtutis. ꝓpter quā deberetis recte operari. acci pe. i. cōsidera ꝙ festiue. i. gloriose. aliquis illuserit. i. vriserit qn̄dam dicentem se eē phm̄ i leuitate hᵉ arrogantie. Nā cū quidam tyrānus esset adorsus ꝯtumelijs idest incepisset alloqui contumeliose quendam hominē: qui induerat. idest vsurpauerat sibi falsum nomē phi non ad vsum vere virtutis.

bis. n. viris est sermo noster. qui petunt. i. querunt gloriam virtute. i. operibus virtuosis. Nam si homines toti moriuntur corpore ꝛ anima vt qdam putant quod tamen nostre rationes. i. philosophice rōnes. vetant. i. ꝓhibent credi. qꝛ ꝫm philosophiā: anima itellectiua est imortalis nulla est oīno glīa post mortē. cū iste oīno nō extet. i. nō fit cuius ea gloria eē dicit. Sin vero mens bn̄ sibi cōscia. i. illesa. resoluta. i. liberata terreno carcere. i. a corpe post mortem. libera petit celū. nōne ipa anīa que celo fruēs gaudet se exēptam terrenis ipa spernet oē terrenum negocium. ꝛ per ꝯn̄s terrenam gloria. q. d. sic. ¶ Nō ꝙ ad vtuosos nihil spectat de fama nec in presenti vita nec in futura: non in presenti: qꝛ dicit Seneca in ꝓuerbijs. Quāplurimi curant famam pauci autem

pari qđē pōt. Et eī finitis ad se iuicē fuerit quedā: ifiniti vero atꝗ finiti nulla vnꝗ̄ poterit eē collatio. Ita fit vt quāticūꝗ ꝓlixi tꝑis fama si cū iexhausta eṫnitate cogitet̄: nō ꝑua ſʒ plane nulla eē videat̄. Uos āt nisi ad populares aures inanesꝗ rumores recte facere nescitis: ꝛ relicta ꝯscie ꝟtutisꝗ ꝓstātia: de alienis ꝓmia postulatis ꝫmūculis. Accipe in hmōi arrogātie leuitate ꝙ festiue aliquis illuserit. Nā cū qdam adorsus eēt hoiēʒ ꝯtumelijs q nō ad vere virtutis vsū: ſʒ ad supbam gloriā falsū sibi phi nomē induerat: adiecissetꝗ iā se scituꝝ an ille phs eēt: si qdē illatas iniurias leuit̄ patienterꝗ tolerasset. Ille patiētiā paulisꝑ assumpsit: acceptaꝗ ꝯtumelia velut isultās: iam tādē inqt itelligis me esse phm̄:

Tū ille nimiū mordacit̄ itellexerā iquit si tacuisses. Quid aūt ē qđ ad ꝑcipuos viros: de his eni ꝫmo ē: qꝟtute gloriā petūt: qd iꝗ̄ ē qđ ad hos de fama pᵒ resolutū morte supma corpus attineat: Nā si qđ nostre rōnes credi vetāt toti morīt̄ hoīes: nulla ē oīno gloria: cū is cuiᵒ ea eē dr̄ nō extet oīno. Sin vero bn̄ sibi mēs ꝯscia terreno carcere resoluta celū libera petit: nōne oē terrrenum negociū spernet: q se celo fruēs terrenis gaudet exemptā.

¶ Metꝝ septimū scđi libri.

Quicunꝗ solam mente precipiti petit:
Summūꝗ credit gloriam
Late patentes etheris cernat plagas.
Artiꝗ t̄raꝝ situm:
Breuē replere n̄ valētis ambitū:
Pudebit aucti nominis.

sed ad superbam gloriā. ꝛ tyrānus adiecisset. i. dixisset. se iam sciturum an iste esset phus. si quidem illatas sibi iniurias patienter leuiterꝗ tolerasset. ille qui dixit se philosophum paulisper patientiam assumpsit. f. in ꝑncipio. ꝗ ꝓ ꝛ. accepta ꝯtumelia a tyranno velut sibi insultans ingt ad tyrannum. intelligis ne me eē phum. tūc ille tyrannus mordaciter ingt. intellexeram te phm̄ eē si tacuisses.

¶ Nota ꝫm cōmentatorē i prologo 8 physico. verᵒ phs debet esse perfectus omnibus generibus virtutum. ꝛ per ꝯn̄s debet esse magnanimus. sed ꝫm Senecam in libro đ clementia. magnanimi est iniurias ꝛ offensiones superbi despicere. ꝛ per ꝯsequens verbis cōtumeliosis prouocari non debet. Item phi est non vinci a passionibus sed potiᵒ debet moderare ꝛ refrenare passiones. cum virtus consistat in moderatione passionum. Unde aristo. 4. ethicoꝝ dicit. Mansuetus vult iperturbatus eē ꝛ n̄ duci a passione. Unde quidam phs ꝯtumeliose sibi isultanti dixit. Tu didicisti maledicere: sed ego didici maledicta ꝯtemnere.

¶ Quid aūt est quod ad ꝑcipuos viros. Hic phia ponit scđam rōnem que talis est. homines virtuosi vel totalr̄ moriunt̄ corpore ꝛ anima. vel aīa viuit post mortē. si totaliter moriunt̄ nihil spectat ad eos de gloria post mortem si aīa eoꝝ viuit post mortem. illa petit celum spernens oē terrenū negocium ꝛ sic nihil ad eam de terrena gloria. ergo apud virtuosos hoīes nulla debet eē cura de glīa. Dicit lr̄a. Quid ē qđ ad ꝑcipuos. i. ad vtuosos viros attineat de fama post resolutū corpus extrema morte. q. d. nihil. De

conscientiam. tales pauci curantes conscientiam sunt virtuosi et philosophi de quibus loquitur Boetius in fine tractatus de summo bono dicens. Pauci sunt viri honorandi sicut philosophi qui contemnunt desiderium sensus ꝛ sequuntur desiderium intellectus. Plurimi autem sunt qui curant famam. sicut sunt vulgares qui relicta virtute conscientie propter laudes hominum recte faciunt de quibus dicit scriptura. Amen dico vobis receperunt mercedem suam. Nec etiam fama spectat ad viros virtuosos in futura vita qui virtuosi si totaliter moriuntur nihil ad eos de fama. Si autem anima viuit post mortem ista euolat ad celum et nihil curat de fama. spernit omne terrenum negocium. et potius gaudet quia est exempta a curis terrenis et gaudio celesti fruitur in eternum.

¶ Metꝝ septimum secundi libri.

Quicunꝗ solam mente precipiti petit. Hic incipit metrum septimum huius secundi quod dicitur archiloycum ab inuentore. iambicum a pede predominante. et constat ex primo versu trimetro et secundo dimetro. in quo metro philosophia docet quomodo gloria sit contemnenda ex consideratione amplitudinis celi ꝛ strictitudinis terre dicens. Quicunꝗ petit: idest desiderat precipiti mente solam gloriam. et credit istam esse summum. idest precipuum inter appetenda. iste cernat. i. cōsideret: plagas etheris. idest partes celi. late patentes. ꝛ cernat artum situm terraꝝ. i. strictū spacium

terre r̄ cōparatōe ad celum.ille pudebit.i. verecundabit̄ aucti nomis.i.aucte fame sue.nō valentis replere breuē ambitum.i.paruū spaciuꝫ terre.Et tunc exclamat dicēs. O propter hoc miror.quid.i.ꝓpter quid.superbi gestiūt.i.cupiunt.frustra leuare.idest extollere.colla sua mōtali iugo.idest mortali fama.licet enim fama diffusa means.

Quid o supbi colla mōtali iugo
Frustra leuare gestiunt.
Licet remotos fama per popu
los means
Diffusa:linguas explicet.
Et mag̃ titul̄ fulgeat clar̄ dom⁹
Mors spernit altam gloriam.
Jnuoluit hūile pit̄ ꝛ celsū caput
Equatq̄ summis infima.
Ubi nunc fidelis ossa fabricij
manent:
Quid brut⁹ aut rigid⁹ catho:
Signat superstes fama tenuis
pauculis
Jnane nomen litteris.
Sꝫ qd decora nouim⁹ vocabl̄a.
Num scire ꝯsumptos datur.
Jacet̄ ergo ꝓrsus ignorabiles
Nec fama notos efficit.

idest trāsiens per r̄motos po pulos explicet se liguas.idest per linguas po puloꝝ.et licet magna dom⁹ tua.i. nobilis pentela.vl̄ fa milia fulgeat claris titulis. .i.laudibus ta men mors sp̄nit altam glo riam. ꝛ mors pariter. idest simul. inuol uit humile ca put.i.miseruꝫ hominē. ꝛ cel sum.i.nobileꝫ vel diuitem ꝛ mors equat i fima summis nulli parcēdo quod ðclarat dicēs. Ubi nc̄ manēt ossa fidelis Fabricij.quid Brutus rigidus aut Catho:supple est.q.d.quid manet de gloria eoꝝ post mortē: vtiq̄ modicum.s.illud manet quod tenuis fama.i. exilis superstes.i.manens.signat inane nomen eorum pauculis litteris scriptis in epitaphys.sed quid.i.ad quid.nouimus decora vocabl̄a scripta.nunqd itelligit̄ per ea ipsos eē cō sumptos.i.mortuos.q.d.immo tacer̄.ergo mortui ꝓrsus ignorabiles nec fama efficit vos notos. Et quia aliquis diceret licet ipsi sint mortui corpore:tamen viuunt s̄m fa mam.dicit phia.Si putatis vitam vestram longi⁹ trahi. idest ꝓlongari.aura mortalis nominis.i. splendore mor talis fame.cum sera.i.vltima dies.vobis hoc rapiet.idest famam auferet.iam vos manet.i.expectat.secūda mors q.d.si estis prius mortui corpore.i.fama manēs est vita ve stra.illa cessante.secundario moriemini.
¶ Notandum Fabritius fuit ꝯsul romanus q cuꝫ mitte ret̄ pugnare cōtra pirrū regem epirotaꝝ.rex promisit sibi partē regni sui vt trāsiret ad ipm qȯ Fabritius contēpsit. sequenti anno pirrus obtulit sibi magnā pecuniam auri. vt traderet sibi romanū imperiuꝫ.cui ait Fabritius.Ro ma non vult auꝝ sed vult imperare habētib⁹ auꝝ.ꝓpter hoc ipse dictus fuit fidelis Fabriti⁹.Dicitur etiam de fa bricio.ꝙ cum qdam ad eum venisset ꝓmittens se pirruꝫ regem occisuꝝ:si fabricius sibi pecuniaꝫ aliquā dare vel let.Jpse vero fabrici⁹ hūc traditorē ligatū misit ad pirrū ꝓ tali scelere puniendū.cui tūc pirrus dixit.Possibilius ē solē a suo tramite deuiare q̄ꝫ fabriciū a via recte rōnis di scedere.¶ Nota ꝙ brutus fuit p̊mus presul romanus q amore libertatis ꝛ iusticie propter stupruꝫ.Lucretie plu rima egit.ꝛ multa bella pro romanis inyt.ꝓpter quod ēt famosus fuit.¶ Nota ꝙ Catho dictus est rigidus ꝓpter rigoreꝫ animi.q ad nihil turpe flecti potuit ꝛ tāte iusticie

fuit vt lucan⁹ ipm dys ꝯparet i indicanda cā.q̄ fuit inter Juliū cesareꝫ ꝛ pompeū dicēs.Uictrix cā dys placuit sed victa Cathoni.ꝛ de hoc magis pꝫ quarto huius ꝓsa sexta

¶ Prosa octaua libri secundi.

S Ed ne me inexorabile. Jsta est octaua ꝛ vltima ꝓsa hui⁹ scd̄i.ꝛ qꝛ phia oñdit bona fortune nō mul tum esse appe tenda:aliquis putaret ꝙ in fortuna nihil esset bōi.ideo iaꝫ oñdit phia cuiusmodi bo nū sit i fortūa ꝛ ꝓbat fōtunā aduersā plus esse bonam q̄ꝫ ꝓsperā.ꝛ p̊mo ꝓmittit suā i tentionem.se cundo probat itentum ibi. Jlla eni.Pri modic̄.O boe ti ex dictis pa tet ꝙ fortuna est contemnē da.sed ne pu tes me gerere idest facer̄ bel lū iexorabile. idest implaca bile cōtra for tunam sup.scias quod aliqñ ē.i.contigit.ꝙ ipsa fortūa fal lax.nō nihil.i.aliquid bñ mereat̄ de hominibus eo ꝙ aliqȯ bonū euenit hoib⁹ ꝑ eā.tuꝫ.s.cū fortūa se apit.māifestādo suā falsitatē:cū detegit frōtē ꝑ sui aduersitatē.cum ꝓfitet̄ mores suos ꝑ istabilitatē.ꝛ subdit phia:nōdū forte itelli gis qd loq̃r.qꝛ miꝝ est qȯ ego gestio.i.cupio dr̄e.eoq̄.i.iō vix queo explicare sniaꝫ v̄bis.Et n.ego reor.i.opinor ad uersaꝫ fortunā plus ꝓdesse hoib⁹ q̄ꝫ ꝓsperā.¶ Nota qñ cūq̄ i aliquo dicto videt̄ eē repugnātia illȯ videt̄ mirabi le dictū.sꝫ dr̄e fortunā aduersā hoib⁹ ꝓdesse.videtur esse quedam repugnantia i dicto.Nam esse aduersū alicui.ꝛ sibi ꝓdesse adiuicē repugnāt.iō dic̄ phia.Mirum ē qȯ ge stio dr̄e.s.fortunā aduersā magis ꝓdesse q̄ꝫ ꝓsperam.
¶ Jlla eni sp̄ spē felicitatis.Hic phia ꝓbat intentū ꝙ for tuna aduersa melior sit q̄ꝫ prospera tribus rationibus.se cunda ibi.Postremo.tertia ibi. An hoc.primo dicit illa fortuna ꝓspera semper mentitur cum videtur.i.apparet blanda specie felicitatis.i.ꝓsꝑitatis.sꝫ hec.i.fortuna ad uersa sp̄ v̄a ē cū demonstrat se esse instabilē sui mutatōe. ostendit eni se esse talē qualis est:ꝛ ita per eā nō decipiūt̄ hoies.sꝫ illa.s.ꝓsꝑa fortuna ꝯfidētes i se fallit.hec auteꝫ aduersa fortuna hominem instruit oñdendo ꝙ nō sit cō fidendum ꝓspere fortune ꝓpter eius mutabilitatē.Jlla .s.ꝓspera fortuna ligat.s.fallendo mentes.fruentium ho minum spē bonoꝝ mendaciū.hec.s.aduersa fortuna.ab solnit.i.liberat.s.mentes hominum cognitiōe.fragilis.i. transitorie felicitatis. Et tunc recolligit effectus vtrius q̄ fortune dicens.Jtaq̄ illam.s.prosperam fortunam vi deas ventosam.i.superbam.fluentē.i.ꝓdigam et sui ipsi⁹ ignaram.nam hoies in ꝓsperitate ꝯtinua seipsos non co gnoscunt.hanc.s.aduersam fortunam tu videas sobriam. ꝛ succinctam.i.humilē nō supbaꝫ.ꝛ prudētē exercitatiōe

Quꝫ si putatis lōgius vitaꝫ trahi
Mortalis aura nominis.
Cuꝫ sera vobis rapiet h̄ ēt dies
Jam vos scd̄a mors manet.

Prosa octaua libri secundi.

S Ed ne me inexorabile ꝯ fortunā bellū gerere pu tes.Est aliqñ cū ð hoi b⁹ illa fallax.nō nihil bñ mereat̄:tū.s.cū se apit:cū frōtē ðtegit mo resq̄ ꝓfitet̄.Nōdū forte qd loq̃r itelligis:Miruꝫ ē qȯ dr̄e gestio eoq̄ sniaꝫ v̄bis explicare vix q̄o Eteni plus reor hoib⁹ aduersā q̄ꝫ ꝓsperā prodesse fortunam. Jlla eni sp̄ spē felicitat̄ cū vr̄ blā da mētit̄.h̄ sp̄ v̄a cū se istabilē mu tatōe ðmōstrat.illa fallit.h̄ istruit Jlla mēdaciū spē boꝝ mētes frue

aduersitatis. ¶ Nota q ex ista lra pñt formari tres rō/nes q fortuna aduersa melior sit pspa. Prima rō est ista Bona fortuna spēvere felicitatis decipit hñtē ipaz. s3 for/tuna aduersa nō decipit. s3 vera ē oñdēs se talē q̄lis est. g. aduersa melior ē q̄3 pspa. Scda rō ē. Prospera fortuna li/gat mētes hoium mēdacib⁹ bonis s3 aduersa liberat mē/

tiū ligat: hec cognitōe fragilis fe/licitatis absoluit. Itaq3 illā vide/as vētosā fluentē suiq3 sp ignarā hanc sobriā succintāq3 ⁊ ipi⁹ ad/uersitatis exercitatione prudētē Postremo felix a vo bono de/uios blanditijs trahit. Aduersa plerūq3 ad vera bōa reducēs ve/lut vnco retrahit. An hoc inter minima estimādū putas q amico/rum tibi fideliū mentes hec aspe/ra: hec horribilis fortuna dete/xit: hec tibi certos sodaliū vult⁹ ambiguosq3 secreuit: discedens suos abstulit: tuos reliqt. Quāti hoc integer ⁊ vt videbaris tibi fortunatus emisses. define nunc amissas opes querere. quod pre/

tes a falsa felicitate. g ē melior. Tertia rō ē. Prospa fortūa reddit homies sui ignaros: s3 aduersa facit hoies sapiētes. g melior ē q̄3 pspera ¶ Postremo felix a vo bono. Hic phia ponit secūdā rōnē q talis ē. Quecūq3 fortūa trahit ad inqsitionē veri bōi illa melior est q̄3 que retrahit a vero bono. s3 fortuna aduersa est hm̄ g ⁊c. vñ dicit i lra. Postremo felix. i. pspa fortuna cū suis blandicijs. trahit de/uios. i. errātes a vero bono. s3 aduersa fortuna plerūq3 re/trahit vnco. i. tenaculo reducens ad vera bona. ¶ Nō q q2 pspera fortuna videt̃ eē ppinqua felicitati: eo q sine bonis fortune nō ɔtingit eē felicē ex de bona fortuna: lō suis blandicijs trahit hominem sensualē a vero bono. qd consistit i speculatōe dei. aduersa autem fortuna q2 osten/dit psperā fortunam esse mutabilem. ipsa reducit hoiem ad verum bonum quod est immutabile.

¶ An hoc iter minima estimādū putas. Hic phia ponit vltimā rōnē q̄ talis ē. Illa fortuna ē melior p quā cogno/scunt̃ veri amici. s3 aduersa fortuna ē talis g ⁊c. vñ dicit i lra. An p nunqd. putas hoc eē estimādū iter minima bo/na. q hec aspa. i. aduersa fortuna detexit. i. monstrauit. ti/bi mētes. i. corda fideliū amicoꝝ. q. d. illud ē bonū de ma/ximis bonis. ⁊ hec supple pspa fortuna. secreuit. i. distixit tibi certos amicos ⁊ ābiguos vult⁹ sodaliū. i. amicoꝝ. q. d. aspa fortuna docuit te discernere iter veros amicos ⁊ fal/sos: q2 pspa fortuna a te discedēs abstulit suos. i. q erant amici rōne psperitatis. ⁊ reliqt tuos amicos q te dilexe/rūt nō ppter tua. O q̄nti. i. quāto p̄cio. tu emisses hoc ite/ger. i. i integritate fortune ɔstitut⁹. cū videbaris tibi fortu/nat⁹ vt potuisses cog̊scere veros amicos. nūc desine. i. ces/sa. q̄rere opes. i. diuitias amissas. q2 iuenisti veros amicos qd ē p̄ciosissimū gen⁹ diuitiaꝝ. ¶ Nota i aduersitate fal/si amici fugiūt. s3 i tpe pspitatis manēt. vñ Seneca i li. de remedijs. Quē tu felicē credis illū multi comitāt̃ vt mel musce sequūt̃. cadauera lupi. frumēta formice. pdam ista turba seqt̃ nō hominē: ¶ Nota q aduersa fortuna oñdit fideles amicos. Vñ Seneca. zo. epl'a. Turba familiaris cum a te pasci desierit ipa te nō pascet. ⁊ qd tu bñficio tuo scire non poteras paupertate scies. illa veros amicos reti/nebit. discedit qcūq3 non te sed aliud sequebat̃. Est autē pter hoc vnum amanda paupertas q a quibus ameris

oñdit. vnde pauper Henric⁹. Preualet h solo mala sors q monstrat amicos. Qui boni qui mali monstrat vtrāq3 viā. Itē poeta. Tpe felici nō cog̊scunt̃ amici. Sorte patz misera q̄ sit dilectio vera. Item alibi. Cum fueris felix mł/tos numerabis amicos. Tempora si fuerint nubila solus eris. Item Thobias. Fluctuat ad cēsum venalis amicus

ciosissimum genus diuitiarum ē amicos inuenisti.

¶ Metrum octauū scdi libri.

Quod mūd⁹ stabili fide
q Cōcordes variat vices.
Quod pugnantia semina
Fedus perpetuum tenent.
Quod phebus roseum diem
Curru prouehit aureo:
Vt quas duxerit hesperus:
Phebe noctibus imperet.
Vt fluctus auidum mare
Certo fine coherceat:
Ne terris liceat vagis
Latos tendere terminos.
Hanc rerum seriem ligat
Terras ac pelagus regens:
Et celo imperitans amor.

egenum. Sed verus inouat vt fabricatus amor. ¶ Nō q fidel' amic⁹ est preciosissimū gen⁹ diuitiarum: quia amicus. 9. eth. est alter ego. i. amicorum est idem velle et nolle. Nemo enim eligit viuere sine amicis habens reliqua bona. Et Seneca. 9. epistola dicit. Sapiens etsi ɔtentus sit se ipso tñ amicū habere vult. pp nihil aliud nisi vt exerceat amicitiam: ne tam magna virtus lateat. Et Tulius i li/bro de offi. dicit. Honores diuitie ⁊ dignitates nunq3 sūt amicitie anteponende.

¶ Metꝝ octauū scdi libri.

Quod mūdus stabili fide. Hic icipit octauū ⁊ vlti/mū metꝝ hui⁹ scdi. qd dr̃ gliconiū ab iuētore. am/phimacꝝ a pede pdn̄ante. ⁊ ē amphimachr⁹ pes antiq̊ꝝ ɔstās ex pma ⁊ vltima lōga ⁊ duab⁹ breuib⁹ medi/is. dict⁹ ab amphy. qd ē circū ⁊ macros lōgū. q̄si hñs circū quaq3 lōgā syllabā. In quo metro phia ɔmēdat amorē ex q̊ dixit q amici sūt p̄ciosissimū gen⁹ diuitiaꝝ. Et p̊ ɔmen/dat amorē diuinū. Scdo oñdit quō humana natura ami/citia ɔseruat̃. ibi. Hic scds. Primo fac̃ hoc qd dcm̄ ē. scdo oñdit q ablato diuino amore oīa corrūpūt̃. ibi. Hic si fre/na. pmo dic̃. Amor din⁹ regens terras ac pelag⁹ ⁊ iperitās. i. freq̄nter iperās celo. ille amor ligat hāc seriē. i. ɔcordiā rerum. q mundus stabili fide variat ɔcordes vices. i. al/ternationes tēpoꝝ anni noctis ⁊ diei. ⁊ q semina pugnan/tia. i. elemēta ɔtraria. teneāt ppetuū fed⁹. i. ɔcordiam. ne vnū totaliter aliud corrumpat. q phebus. idē sol. curru aureo puehit. i. pducit. roseū diē. i. claꝝ diē. idē amor fac̃ vt phebe. i. luna. imperet. idest presit noctibus. quas no/ctes hesperus. idest stella vespertina duxerit. idest addu/cit. ⁊ vt auidum mare ad exeundum coerceat fluctus su/os. certo fine. idest determinato fine. ne liceat sibi tende/re. idest extendere. latos terminos. vagis terris. idest am/plis terris. supple totaliter cooperiēdo terram. ¶ Nota q tullius loquens de amicitia dicit. Amicitia est virtus mouens superiora ad ptectionē inferiorum. ⁊ inferiora ad subiectionē superiorum. Amicitia eni3 sublata omnis in vita tollitur iucunditas. ¶ Nota q elementa appel/lat semina: q2 ex ipsis tanq3 ex seminibus elementa pdu/cuntur. sicut. n. semen est pncipium fructus sic elementa sunt principia corporum mixtorum. ⁊ dicit elementa pu/gnantia propter ipsorum ɔtrarietatē. naz aliq̄ sūt calida.

alia frigida: quedā humida. quedam sicca. Hec elementa diuino amore ordinante tenent ꝓprium sedꝰ. quia grauitas inferioꝝ non aufert leuitatem superioꝝ. nec econuerso. ꝛ simul totaliter se non corrumpunt.

¶ Hic si frena remiserit. Hic ostendit ꝙ amore diuino subtracta omnia corrumpunť dicēs. si hic amor diuinus remiserit frena. i. legem gubernandi res. ꝙcquid nunc amat inuicem. i. ꝯcordat. illō cōtinuo geret bellum. ꝛ ipsa elementa certant. i. litigant soluerē. i. dstruere machinaꝫ. s. mundanaꝫ quam nunc socia fide. i. concordi federe īcitant pulchrī motibus. i. faciant ordinare mouere.

Hic si frena remiserit
Quicquid nunc amat inuicem
Bellum continuo gerit.
Et quam nunc socia fide
pulchris motibus icitant.
Certant soluere machinam:
Hic sanctos populos quoqꝫ
Junctos federe continet.
Hic ꝛ coniugiȷ sacrum
Castis nectit amoribus.
Hic fidis etiam sua
Dictat iura sodalibus.
O felix hominum genus
Si vestros animos amor

¶ Nota ꝙ sublato amore ꝛ concordia omnia dissoluunť. vnde alanus in anticlaudiano loquens in persona amoris ꝛ ꝯcordie dicit. Si mea iura meas leges mea federa mundus. Olim seruasset vel adhuc seruaret amoris. Uincula non tantis gemeret sub cladibus orbis:

¶ Hic scōs populos quoqꝫ. Hic oñdit phīa quō ꝑ amorē ꝯseruať ꝛ ꝯciliať amicitia humana dicēs. Hic amor continet. i. ꝯseruat. scōs. i. ꝟtuosos ꝛ populos iunctos federe. s. amicitie. ꝛ hic amor nectit sacꝝ. i. sacramentum coniugȷ castis amoribꝰ viri ꝛ vxoris ꝛ hic amor dictat iura sua. i. imponit legem amicitie fidis sodalibus. ꝛ quia ista ꝓueniunt ab amore diuino tanq̄ a suo ꝑncipio. iō subiūgit. O felix genus hominū sup. dico. si amor. s. diuinus quo celum regiť. regat aīos vestros. sup. causando in eis concordiam amicitie. ¶ Nota ꝙ amor dictat iura fidis sodalibus. iura aūt amicoꝝ ꝛ sodalium inuit Seneca. 3. eplā dicens. Diu cogita an aliqs in amicū sit tibi recipiendus. sed cum placuerit fieri toto illum pectore admitte taꝫ audacter cum illo loquere q̄ꝫ tecum. Tu quidem ita viue vt nihil tibi ꝯmitas nisi ꝙ etiā amico tuo ꝯmittere possis. Cuꝫ amico tuo omnes curas. omnes cogitationes misce si fidelem putaueris. Sunt. n. quidā q̄ q̄ amicis sūt tm̄ cōmittenda oībus narrant. q̄dam charissimoꝝ ꝯscientiam reformidant nulli crediturī. neutrū faciendum ē. vtrūq̄ꝫ. n. viciū ē ꝛ oībus credere ꝛ nulli. ¶ Nota circa predicta ꝙ amicitia ꝓprie dicta tm̄ inuenitur in rebus rōnalibus. et vt sic amicitia est par voluntas bonoꝝ inter aliquos. sed large accipiendo amicitiam. sic ēt est irrōnalibus. ꝛ vt sic amicitia est concordia diuersaꝝ reꝝ adinuicem.

¶ Explicit liber secundus.

¶ Incipit tertius. ¶ Prosa prima.

Iam cantum illa finierat. Iste ē tertiꝰ liber Boetȷ de ꝯsolatōe phīe. ꝛ ꝯtinuať ad libros precedentes ī hunc moduꝫ. Postq̄ꝫ phīa ī pmo libro scrutata ē causas doloris boetȷ. ꝛ ī scdo li. adhibuit sibi remedia facilia ī presenti libro ꝛ ī seq̄ntibꝰ phīa adhibet Boetio remedia grauiora. sunt autem remedia grauiora rōnes contra cōem opinionem hominum. pbātes ꝙ in bonis exterioribus non consistit vera felicitas oñdendo ī quo sit felicitas vera. ꝛ quō ad ipsā ꝑueniatur. Et diuiditur iste liber ī vigintiquatuor par. quia huius libri sunt. iz. prose. ꝛ. iz. metra. que partes patebunt in processu libri. quid autem et de quo determinetur in qualibet istarum partium similiter patebit. Prima prosa huiꝰ tertȷ diuiditur in tres partes. Primo ostendit Boetius quō post ꝑdicta allocutus fuerit phīam. Scdo pōit rñsionem phīe. Tertio boetiꝰ dirigit quandam petitōeꝫ ad ipāꝫ. secunda ibi. Tuꝫ illa. tertia ibi. Tum ego. Dicit pmo. Jam illa phīa finierat cantum. i. metruꝫ quod erat de cōmēdatione amoris diui ꝛ amicitie. ꝛ cuꝫ ego

Quo celum regitur: regat.

¶ Libri secundi de consolatione philosophie finis.

¶ Incipit liber tertius.

Prosa prima.

Iam cantū illa finierat cum me audiendi auidum stupentemq̄ꝫ arrectis ad hec auribus carminis mulcedo defixerat: itaqꝫ paulo post o iq̄ꝫ sūmū lassoꝝ solamē aīoꝝ quantū me vel sententiarū pōdere vel canēdi ēt iucūditate refouisti: adeo vt me iā pꝰhac i

Boetius essem allectus dulcedine metri ad audiendum cum auiditate ꝛ admiratōe verba phīe auribus arrectis. ego dixi. O phīa que es summum solamen animoꝝ lassorum quantum me reuocillasti tuis ꝓsis ꝛ metris ītantuꝫ ꝙ tam bene possum resistere īsultibus fortune. ꝛ ideo dic remedia q̄ ꝑus dixisti esse grauia non timeo sed ea audire diligenter expecto. ¶ Nota ꝙ boetius metrum vocat cantum. sicut. n. ī cantu est eleuatio ꝛ depressio vocis. sic similiter ī metro rōne quātitatis correpte ꝛ producte syllabaꝝ attendiť quedā eleuatio ꝛ depressio. quia rōne quātitatis producte fit eleuatio ratione quantitatis correpte fit depressio. ¶ Item quia metrum est subtilius ꝛ delectabilius prosa. ideo animuꝫ demulcet. Unde auctor poetrie metruꝫ comparat domicelle dicens. Uultq̄ꝫ venire metruꝫ tanq̄ꝫ domicella compto crine. nitente genā: subtili corpore. Forma egregia. Jdeo dicit boetius. mulcedo carminis. idest metri. ¶ Item homo debet esse auidus ꝛ stupens circa phīam. Auidus inq̄ꝫ quia dicit Seneca. 17. epistola. Proyce omnia ista si sapis immo vt sapias ꝛ ad phīam magno cursu totisq̄ꝫ viribus tende. Etiam homo debet esse stupens. idest admirans de phīa. q: ipsa est res mirabilis ꝛ diuina ꝫm Aristotelem in principio libri sui de mundo. ꝛ philosophia cōfert mirabiles delectationes. 10. ethicorum. ¶ Item animi lassi sunt graui cura vel aduersitate aliqua oppſſi. horum philosophia est summum solamen. quia ipsa persuadet magnanimitateꝫ qua contra aduersitates fortune homo constanter debet militare. ¶ Item ꝑ philosophiā homo bene potest resistere ictibus fortune. quia primo ethicorum dicit aristoteles. Sapiens bene scit ferre fortunas. ꝛ habet se sine vituperio sicut tetragonum. Unde dicit in littera. Jam illa supple philosophia. finierat cantum. i. metrum de amore diuino. ꝛ cū mīcedo. i. suauitas carminis defixerat. i. stabili erat me auidū. i. cupidū audiēdi. ꝙ ꝛ stupentē. i. admirantem. supple verba phīe. auribus meis. arrectis. idest eleuatis ad hec. s. verba. itaqꝫ paulo post ego inq̄ꝫ. i. dixi. O summum solamen lassoꝝ animoꝝ supple per aduersitatem quantum me refouisti pondere sententiaꝝ sup. ꝓ se. vel etiā iocunditate canendi. i. metri. adeo. i. itātuꝫ. vt

iā posthac nō arbitrer me eē īparē.i.dissimilē ī resistendo ictibꝰ.i.īsultibꝰ fortune. Itaqꝫ remedia illa q̄ paulo an̄ dicebas eē acriora.i.grauia.nō modo.i.nō tm̄ nō ꝑhorresco.i.nō timeo.ſꝫ ego auidꝰ audiēdi sup ea vehemēter efflagito.i.expostulo. ℂ Ubi sciēdū ꝙ ſꝫ huguitōez efflagitare ē valde flagitare:expostlare.petere cū clamore poscere

parem fortune ictibus non arbitrer. Itaqꝫ remedia que paulo ante acriora esse dicebas nō modo non perhorresco:sed audiendi auidus vehementer efflagito. P. Tum illa sensi inquit cum verba nostra tacitus attentusqꝫ rapiebas: cūqꝫ tue mentis habitum vel expectaui:vel quod est verius ipsa perfeci. Talia sunt quippe que restant: vt degustata quidem mordeant: interiꝰ autem recepta dulcescant. Sed ꝙ tu te audiendi cupidū dicis:quāto ardore flagrares: si quo nam

ℂ Tū illa sēsi ingt. Hic ponit responsionē phie dicens. Ego bn̄ sēsi illud cū tu tacitꝰ.i. attentꝰ recepisti v̄ba nostra.⁊ cuꝫ ego ꝑfeci mētē tuam. talia eniꝫ sūt remedia q̄ adhuc restant vt ipa ꝺgustata primo sint amara sed postea dulcescāt. Sꝫ qꝛ tu dicis te esse cupidū audiendi v̄ba nr̄a. O quāto ꝺsiderio ardeaderes si cogſceres q̊ laboramꝰ te ducere.⁊ dicit boetiꝰ. Quo vis me ducere:ꝛ Rn̄det phia:ad cognitōez vere felicitatis quā animꝰ tuꝰ q̄si somniādo adhuc vix cognoscit:qꝛ ē occupatꝰ imaginibꝰ false felicitatis. ℂ Nota ꝙ Boetiꝰ tacitꝰ verba phie rapiebat ꝯsilio Senece dicētis. Esto v̄borꝝ tacitꝰ auditor:auditorꝝ ꝓmptꝰ repetitor. ℂ Nota ꝙ p̄cepta phicalia p̊mo sīt amara postea dulcescūt.ſm illō poete. Discrete fit chaꝝ q̄uis p̊mo sit amaꝝ. Et Eustratiꝰ.p̊ ethi.dicit. Sciūt docti qm̄ laboriosa ē possessio v̄tutū sed pp eiꝰ amaritudinē phia nō ē abyciēda.qꝛ nō ē dignꝰ dulcoris acumine:q amaritudinis negt īuiscari grauamine: ſm boetiū in de disciplina scolariuꝫ. ℂ Nota sic sōnians putat fantasmata sibi occurrētia eē veras res de qbꝰ somniat.⁊ tm̄ nō sūt ipe res. sic boetiꝰ i istis tpalibꝰ putauit eē verā felicitatē q̄ tm̄ nō ē.ſꝫ tm̄ sūt q̄dā siltudines vere felicitatis. sic fantasmata somniorꝝ sūt siltudines rerum. ℂ Nota ꝙ bona exteriora vocat imagines vere felicitatis. sicut.n.imago ē rei imitago ⁊ nō ē ipa res. sic bona exteriora videt̄ exp̊mere formā vere felicitatis:ſꝫ v̄a felicitas nō ē i ipis. vn̄ dic̄ i lr̄a. Tū ꝓ tūc.illa supple phia ingt. ego sensi.i.noui.sup.itētionē tuā.cū tu tacitꝰ.qꝫ ꝓ ⁊.attētꝰ rapiebas v̄ba nr̄a.qꝫ ꝓ ⁊.cū ego expectaui.alia lr̄a hꝫ expetiui.i.reuocaui habitū tue mētis. Uel quod est verius dicere cū ego ipa habitū tue mētl ꝑfeci.qppe mirꝝ talia sūt supple remedia.q̄ restāt supple sumēda.vt ipa qdē degustata p̊mo mordeāt.i.displiceāt.iteriꝰ aūt recepta dulcescāt.ſꝫ ꝙ tu dicis te cupidū audiēdi.supple illa remedia. O quāto ardore.i. desiderio.flagrares.i.arderes.si agnosceres.q̊ nā.i.ad quē locū aggrediamur.i.icipimꝰ te ducere. Ego boetiꝰ inqꝫ.i.dixi.quo nā sup. vis me ducere.ingt supple phia.ad verā felicitatē quā tuꝰ animꝰ somniat.i.iꝑfecte cognoscit.ſꝫ visu.i.cognitōe occupato ad imagies.i.ad bōa tpalia.q̄ sūt imagies ⁊ siltudo v̄e felicitatis.tu n̄ potes itueri.i.īspicere.ipam supple veram felicitatem. ℂ Tum ego fac obsecro. Hic Boetiꝰ dirigit petitionem phie.⁊ ponit consensum sue petitionis dicens. O phia ro-

go vt sine dilatione demonstres mihi que sit vera felicitas.⁊ phia consentiēs dicit:libenter faciā tui causa sed p̊us ego ostendam tibi falsam felicitatem tibi notiorem vt illa cognita per contrarium possis postea agnoscere verā felicitatem. ℂ Nota circa hoc ꝙ dicit faciaꝫ tui causa libenter:ꝙ phia petitōes hominum admittit. vnde Seneca. Nulli p̄clusa est virtus sapiētie. oibꝰ patet. oēs iuitat omnes admittit. non eligit donum neqꝫ censuꝫ sed nudo homine cōtenta est. ℂ Nota innata est nobis via procedendi ex nobis magis notis ad minus nota. primo phisicorum.⁊ secundo de anima. Cuꝫ igitur bona exteriora sint magis nobis nota in quibus aliqui posuerunt consistere felicitatem q̄ꝫ bona interiora. ideo phia primo vult determinare de falsa felicitate nobis magis nota que ponitur in bonis exterioribus ipsam extirpendo. vt per eam agnoscamus veram felicitatem tanqꝫ per contrarium. ℂ Nota ꝙ Seneca in de virtutibus cardinalibus dicit. Scire debes ꝙ quedam non videntur esse bona ⁊ sunt. quedaꝫ videntur bona ⁊ non sunt. quecūqꝫ autem ex rebus transitorijs possides non hec magna existimes non mireris qō caducum est. Ex quo patet ꝙ vera felicitas non consistit in bonis exterioribus. que videntur esse vera bona ⁊ tamen non sunt. vnde dicit in littera. Tum pro tunc. ego supple Boetius dixi o phia obsecro.i.peto. fac.i.duc me ad illam felicitatem.⁊ demonstra mihi sine cunctatione idest sine mora. que sit illa vera supple felicitas. Illa philosophia inquit:faciaꝫ libenter tui causa. sed ego prius conabor.i.laboro. tibi designare verbis. atqꝫ ꝓ ⁊. informare que causa. idest que felicitas habens rationem cause finalis. sit tibi notior. idest manifestior. vt ea supple falsa felicitate perspecta. idest cognita. possis agnoscere specimen idest similitudinem. vere beatitudinis. cum flexeris oculos supple cognitionis in ꝯ̄riam partem false felicitatis.

te ducere aggrediamur agnosceres. B. Quo nā inqꝫ:ꝛ P. ad veram inqꝫ felicitatem quam tuus quoqꝫ somniat animus: sed occupato ad imagines visu: ipsam illam non potes intueri. B. Tuꝫ ego fac obsecro: ⁊ que illa vera sit sine cunctatione demonstra. P. Faciam inquit illa tui causa libēter. sed que tibi cā notior ē eā prius designare verbis: atqꝫ informare conabor: vt ea perspecta: cum in contrariam partem flexeris oculos: vere specimen beatitudinis possis agnoscere.

ℂ Metrum primum tertij libri.

Ui serere ingenuum volet agrum. Istud est p̊mū

q

metrum huius tertij quod dicitur metrum chorīstum ab inuētore. dactilicum a pede predominante.⁊ primus versus huius metri est ypercathalecticꝰ quia post primum pedem abundat vna syllaba. s. re i hac dictione serere.⁊ quia phia predixit ꝙ prius esset ostendēdum que sit falsa felicitas.⁊ postea que sit vera. ideo philosophia in hoc metro ꝯmendat hunc ordinem per quatuor exempla. Primū est. quicunqꝫ vult seminare bonuꝫ agꝝ oportet p̊us extirpare nociuas herbas vt ager bn̄ fructificet. Silr̄ aliquis volens cognoscere veraꝫ felicitateꝫ oportet p̊us extirpare falsam. vn̄ dicit i lr̄a. Qui volet serere agꝝ igenuū.i.nobilem. p̊us liberat arua. id est agros

fructicib9.i.radicib9 q̃ ipediũt ne semẽ crescat.ꝛ ille r̃secat .i.ꝑscindit rubos.i.paruas arbores.cꝫ ꝑ ꝛ.filicẽ.i.herbaz iutilẽ.falce.i.falcastro.vt noua ceres eat.i.ꝓficiat grauis .i.onusta fruge.scđꝫ exẽplũ ẽ. Sicut ꝑgustãdo aliqđ ama rũ mel appet dulci9.sic ꝑꝑ cognitõez false felicitatis ma/ gis cogſcit̃ vera felicitas. Uñ dic̃ i lr̃a. Labor apiũ ẽ ma/

Metrꝝ primum tertij libri.

q

Ui serere igenuum vo
let agrum.
Liberat arua pri9 fru/
ticibus.
Falce rubos filicemꝗ resecat
Ut noua fruge grauis ceres eat
Dulcior ẽ apium mage labor
Si malus ora pri9 sapor edat.
Gratius astra nitẽt: vbi nothus
Desinit imbriferos dare sonos.
Lucifer vt tenebras pepulerit.
Pulchra dies roseos egit equos
Tu quoꝗ falsa tuẽs bona pri9.
Incipe colla iugo retrahere.
Uera dehinc aium subierint.

ge dlcior id ẽ mel est magis dulce. si mal9 sapõ ꝑus edat .i.inficiat ora. Tertiũ exem pluz ẽ.sic̃ post tp̃s nebulosũ gratior ẽ sere nitas.sic p9 co gnitõem false felicitatis gra tior ẽ cognitio ṽe felicitatis. Uñ dic̃ in lr̃a. Ubi ꝑ postq̃ȝ noth9.i.vent9 australis.desi nit.i.cessat.da re imbriferos sonos.i.flat9 ꝓ ducẽtes ibres tũc astra nitẽt grati9.i.delectabili9. Quartũ exẽplũ ẽ. Sic̃ pluchra dies seq̃t̃ tenebras noctis.sic cognitio ṽe.felicitatis seq̃t̃ cogni tionẽ false felicitatis. vñ dic̃ i lr̃a. Ut.i.postq̃ȝ.lucifer.i. stel la matutina.pepulerit.i.fugauerit.tenebras noctis. tunc pulchra dies agit.i.ducit roseos eq̃s solis .tc̃ applicat exẽ pla ad ꝓpositũ dicẽs. Tu ꝑus debes ꝯsiderar̃ falsa bõa.ꝛ extirpatis ipis debes cogſcere ṽa bona i qb9 ꝯsistit felici/ tas.vñ dic̃ i lr̃a. Tu q̃ꝫ ꝑus tuẽs.i.respiciẽs falsa bona.ici pe retrahere colla iugo.i.iugo false felicitatis.dehic̃.i.po/ stea ṽa bona subierit.i.subitrahũt.aium tuũ. ¶ Nota ꝙ sicut ꝑus extirpãda sũt vicia: ꝛ postca iserende ṽtutes: sic ager ꝑus ẽ purgãd9 ꝛ postea seminãd9. vñ Thobias. Spi/ nis ꝛ tribulis purgari noualia debẽt agri ꝛ semẽ fructifi/ cari q̃at. ¶ Nõ ꝙ frutex ꝭ huguitõez ẽ dẽsitas ṽgularũ vl̃ arborꝝ vel spinaꝝ. vel ꝭ alios frutex ẽ arbor ꝑua q̃ ter rã frõde tegit. ¶ Nota ꝙ filix ẽ iutil̃ herba hñs folia ad modũ filoꝝ. de q̃ dic̃ ꝑsius. Nõ tñ ista filix vllo mãsuescit i agro. ¶ Nõ ꝙ post amaritudinẽ dulcedo ẽ gratior ꝛ sẽsi bilior. Uñ poeta. Dulcia nõ meminit q nõ gustauit amara Nãꝗ ꝑ oppositũ noscit̃ oẽ bonũ. Hec paup̃ henricus. ¶ Nõ ꝙ boeti9 hĩ dic̃ apiũ ꝓ apũ i genitiuo pl̃ali. qđ est ꝯ alexãdrũ q dic̃. Um dat apis ꝛc̃. Et ꝙ hĩ dicat̃ apiuz ꝛ non apũ. pꝫ ꝑ metꝝ qđ sꝑ ꝯstat ex trib9 dactilis ꝯtinuis. si aũt poneretur apum non essent tres dactili continui. posset tamen dici ꝙ causa metri ponitur apium pro apum.

¶ Prosa secunda tertij libri.

t

Um defixo paululũ visu. Hec ẽ ꝓsa scđa h9 tertij i q̃ ph̃ia põit diuersas opiniones circa falsã felici tatẽ.ꝛ ꝓ Boeti9 oñdit quõ se ph̃ia habuit post ꝑ/ dicta. scđo ph̃ia oñdit ꝙ oẽs hoies nitũt̃ ꝑuenire ad btĩtu dinẽ quã ipsa diffinit. tertio oñdit ꝙ hoies sepe abducũt̃ a ṽa felicitate diuersis errorib9. q̃rto põit errores siue opi niones circa felicitatẽ. scđa ibi. Ois mortaliuz. tertia ibi. Hũc vti. q̃rta ibi. Quoꝝ qdẽ. dic̃ ꝓ. Postq̃ȝ ph̃ia ꝑmisit or dinẽ ꝓcedẽdi de falsa felicitate ad verã. tũ ꝓ tũc. ipa pau lulũ defixo visu.i.iclinatis oculis.ꝛ recepta velut i ãgustaz .i.nobilẽ sedẽ mẽtis sue. sic cepit.i.icepit loq. ¶ Nõ ꝙ ca pitis iclinatio ẽ signũ subtilis imaginatõis ꝑꝑ qđ subtil̃r ꝛ ꝓfunde imaginãtes caput iclinãt. ꝛ q̃nꝗ nõ vidẽt dela ta corã ocl̃is. Jõ ph̃ia volẽs subtil̃r specl̃ari đ felicitate cu ius speculatio difficilis est ipa inclinato visu contraxit se in nobilem speculationem sue mentis.

Prosa scđa tertij libri.

t

Um defixo paululuz
visu: ꝛ velut i angustã
sue mẽtꝫ sedẽ r̃cepta: sic cepit. P.
O is mortaliuz cura quã multi/
pliciuz studioꝝ labor exercet: di/
uerso qdẽ calle ꝓcedit: ſꝫ ad vnũ
tñ beatitudinis finẽ nitit̃ ꝑuenire
Id ãt ẽ bonũ: quo q̃s adepto ni
hil vlterius desiderare q̃at. Qđ
qdẽ est oium sũmũ bonoꝝ: cun/
ctaꝗ itra se cõtinẽs bona. Cui si
qđ abforet: sũmũ bonũ eẽ ñ possꝫ
q̃m relinq̃ret extrisec9 qđ posset
optari. Liq̃t igit̃ eẽ btĩtudinẽ sta
tũ bonoꝝ oiuz ꝯgregatõe ꝑfectũ.

¶ Ois morta liũ cura. hĩ ph̃i/ a oñdit ꝙ oẽs hoies nitunt̃ ꝑuẽire ad vnũ finẽ btĩtudis: quã beatitudi nẽ ipa ẽt diffi/ nit ꝛ dicit sic. Ois cura.i.sol licitudo.mor/ taliũ.i.hoium quã curã exer cet labor mul tiplicium stu/ dioruz. q: aliq studẽt i lr̃atu/ ra. aliq in mer cantia. ꝛ sic de alijs. illa cura ꝓcedit diuer/ so calle.i. di/ uerso mõ viuẽ di. ſꝫ tñ nitit̃ ꝑuenire ad vnũ finẽ btĩtudis. Illđ aũt ad qđ hoies nitunt̃ ꝑuenire ẽ tale bonũ q̃ q̃s adepto nihil vlte/ ri9 q̃at desiderare. qđ.s. bonũ ẽ sũmũ oiuz bonoꝝ ꝯtinẽs itra se cũcta bona. cui.s. bono. si qđ.i.aliqđ. abforet.i.đeẽt nõ posset eẽ sũmũ bonũ. q: relinq̃ret̃ aliqđ extrisec9.i.ex̃ aliud bonũ qđ posset optari. Ex qbus dictis ph̃ia ꝯcludit diffinitõez btĩtudinis dicẽs. Liq̃t.i.manifestũ ẽ btĩtudi/ nẽ eẽ statũ ꝑfectũ ꝯgregatione oium bonoꝝ. ¶ Nota co gnitio vltimi finis magnũ icremẽtuz ꝯfert ad vitã. ꝓ ethi. q: ꝭm exigẽtiã finis cetera moderant̃ ꝭ linconiẽsẽ. ꝓ po steriorꝝ. iõ ph̃ia tradit nobis cognitõez vltimi finis.s. bea titudinis. ¶ Nõ finis ẽ magis eligẽd9 his q̃ sũt ꝑꝑ finẽ. vt pꝫ ꝑ Aristo.3.topicoꝝ. Itẽ ibidẽ: cui9 finis ẽ bon9 ipm q̃ꝫ bonũ. Itez oia denoiãda sunt a fine. Uñ poeta. Si finis bonus ẽ totũ laudabile phas ẽ. ¶ Nota finis i agibilib9 habet se sicut ꝑncipium i speculabilib9. sicut q̃ intellect9 noster naturaliter adheret ꝑmis ꝑncipijs. sicut appetit9 noster naturaliter adheret vltimo fini est sũmũ bonum. ¶ Nota ꝙ duplex ẽ finis.s. finis quo: et finis gratia cui9 omnia fiunt. Ille enim est vnus sicut deus vel beatitudo ꝛ iste finis appetit̃ ab omnibus sub vna rõne inq̃ȝtum est bonum satiãs appetitũ hominis. Finis aũt q̃ est oꝑatio q̃ hoies nitunt̃ adipisci finẽ gratia cuius. ꝛ talis finis nõ est vnus sicut nõ ẽ vna oꝑatio oium. Jõ dic̃ ph̃ia ꝙ cura ho/ minuz procedit diuerso calle ad ꝯsequẽdũ vltimũ finez. ¶ Nota illud ad qđ omnes hoies nitunt̃ ꝑuenire est bo num. q: bonũ ẽ qđ oia appetũt. ꝓ ethi. ¶ Nota quia bea/ titudo hꝫ rõnem vltimi finis ipa ẽ tale bonũ q̃ adepto ni hil vlteri9 desiderat̃. nã de rõne finis ẽ eẽ vltimũ ꝛ vltra illud qđ ẽ vltimũ nihil ẽ. q̃ ẽt opꝫ illud ee sũmũ bonũ. q: il lud q̃ adepto nihil vlteri9 desiderat̃ ẽ sũmũ bonũ. tale ãt ẽ btĩtudo. ¶ Nota q: beatitudo ẽ bonũ optimũ pulcher rimum ꝛ delectabilissimũ. ideo beatitudo est status per/ fectus congregatione omnium bonorum continens in se oia bona. si.n. aliqđ bonũ sibi đficeret nõ eẽt sũmũ bonũ.

¶ Hũc vti dixim9. In ista ꝑte oñdit ph̃ia ꝙ hoies a vera

Hunc vti dixim⁹ diuerso trami te mortales omnes conant̃ adi pisci. Est eniʒ mentib⁹ hominũ veri boni naturaliter ĩserta cupi ditas:ſʒ ad falsa deui⁹ erroꝛ abdu cit. Quoꝝ quideʒ alij sũmum eẽ bonum nihilo ĩdigere credẽtes: vt diuitijs affluãt elaborãt. Alij vo bonũ qd sit dignissimũ vene ratiõe iudicãtes: adeptis honori bus reuerẽdi ciuib⁹ suis eẽ nitũt̃. Sunt qui sũmum bonum i sum ma potẽtia eẽ ꝯstituant. Hi vl re gnare ipsi volũt:vel regnãtibus adherere conãt̃. At qb⁹ optimũ q̃ddaʒ claritas videt̃:hi vel bel li vel pacis artib⁹ gloriosũ nom̃ ꝑpagare festinant. Plurimi ve ro boni fructuʒ gaudio leticiaq; metiunt̃. Hi felcissimũ putãt vo luptate defluere. Sũt etiaʒ qui hoꝝ fines causasq; alterutro ꝑ mutãt:vt q diuitias ob potentiã voluptatesq; desiderant:vel qui potentiaʒ seu pecunie causa:seu proferẽdi nominis petunt. In his igitur ceterisq; talibus hu manorum actuum votorumq; versat̃ intentio:veluti nobilitas fauorq; popularis : que vident̃ quandam claritudinem cõpara re. Vxor ac liberi que iucundita tis gratia petuntur. Amicorum vero quod sanctissimũ qdem ge nus est:nõ i fortuna sed in virtu te numerat̃. Reliquũ vero vl po tentie cã:vel delectatõis assumit̃ Iã vero corporis bona ꝑmptũ ẽ

felicitate diuersis erroꝛib⁹ abducsit̃ dicẽs. Hũc.s.statum btitudinis.oẽs moꝛtales sic dixim⁹:ponãt̃ adipisci diuer so tramite.i.diuersa via.qꝛ cupiditas.i.appetit⁹ veri boni nãlr ẽ inserta mentib⁹ hoiuʒ.sed beatitudo est veꝝ bonũ quia sũmũ.sed deuius erroꝛ abducit hoies ad falsa bona. Nõ qꝛ beatitudo aggregat i se omnia bona:iõ ei⁹ cupi ditas natura liter ẽ hoib⁹ i serta. Ubi tñ sciẽdũ φ bea titudinem cõ tinere omnia bona potest i telligi duplr. Uno mõ foꝛ maliter.sic nõ ꝯtinet omnia bona:qꝛ felici tas formaliter ꝛ essentialiter potest esse si ne bonis exte rioribus vt si ne diuitijs ꝛ ce teris bonis. Alio modo in telligitur con tinere ea vir tualiter ita φ beatitudo ex cellat oia bõa ꝛ sic ẽ vera. Nõ φ pħia hic vtit̃ quadã figura que dr̃ epitheton dicendo deui⁹ er roꝛ.nullus.n.erroꝛ ẽ qꝛ nõ sit deui⁹.vñ poeta. Fiet epithe ton si dicas tristia bella. Nota cũ mens humana natu raliter desideret veꝝ bonũ.nunq; tendit in falsuʒ bonuʒ nisi in q̃tum ipm estimat̃ esse verum bonuʒ.talis autem estimatio est deuius erroꝛ.ḡ deui⁹ erroꝛ ad falsa abducit. Quoꝝ qdẽ alij sũmũ bonũ eẽ. Hic pħia põit diuersas opiniones circa felicitatẽ:oñdens quõ hoĩes ꝑ erroreʒ ad falsa bona ducebant̃.scdo oñdit φ in talibus bonis posue runt beatitudineʒ.tertio oñdit φ naturalr eoꝝ itentio tẽ debat ad veram btitudinẽ scda ibi. Quib⁹ oib⁹.tertia ibi. Sed ad hoium studia. Primo oñdit quõ hoĩes errabant circa falsa bona statuendo in eis finẽ.scdo oñdit quõ qdã fines adinuicẽ ꝑmutabãt.tertio alia bona fortuita redu cit ad p̃dicta.scda ibi Sunt etiã.tertia ibi. In his igit̃.pri mo dicit. Quoꝝ supple hominũ q ducunt̃ ad falsa bona. alij credẽtes sũmũ bonũ eẽ nihilo ĩdigere.ipsi elaborant vt affluãt.i.abũdẽt ditijs ponẽdo oẽʒ sufficiẽtiã eẽ i ditijs ꝛ i hoc errabãt. Alij vo sũmũ bonũ iudicãtes qd dignissi mũ sit veneratõe.i.honore.tales adeptis honorib⁹ nitũt̃ eẽ reuerẽdi suis ciuib⁹.putãtes in honorib⁹ tpalib⁹ veraʒ dignitatẽ ꝯsistere:ꝛ in hoc errabãt. Sũt alij q sũmũ bonũ ꝯstituãt in sũma potẽtia.hi vel ipsi volũt regnare:vel cõ nant̃ adherere regnantib⁹ tanq; cõsiliarij vel familiares eoꝝ.p hoc putãtes se eẽ vere potẽtes ꝛ i hoc decipiunt̃.ſʒ qb⁹ claritas.i.fama.videt̃ eẽ optimũ bonũ.illi festinãt p pagare.i.dilatare.gloriosũ nomẽ.i.pulchrã famã artib⁹ .i.studijs.belli sic viri militares.vl artib⁹ pacis.sic sapien tes mũdi credẽtes sep ħ acqrere gliã imortalẽ ꝛ decipi unt̃ p hoc. Plurimi vo.i.mlti metiũt̃.i.mensurãt fructum boni:gaudio ꝛ leticia exterioꝛi.hi putãt.i.estimãt.felicissi mũ ꝺfluere.i.abũdare.voluptate.i.delectatõe corporali estimãtes i hoc ꝯsistere veꝝ gaudiũ qd ẽ erroneũ. Nõ q; sũt i qbus errãtes a vero bono posueit ꝯsistere verã felicitatẽ.s.diuitie:honores:ptãtes:gloriam ꝛ voluptates. Quoꝝ sufficiẽtia sic accipit̃. Tũ finis habeat rõneʒ boni i ſm diuersitateʒ boni diuersificat̃ finis. Est ãt triplex bo num.vtile delectabile.ꝛ bonũ honestum ꝛ illi q intende bãt bono vtili posuerunt fe licitatẽ i diui tijs.sed qui i tendebant bo no delectabili ponebãt volu ptates.ꝛ i illis posuert̃ finẽ ꝛ felicitatẽ.qui ãt itẽdebant bono honesto isti diuersifica bãt:qꝛ bonuʒ honestũ ẽ bo nũ ſʒ rõʒ. Rõ ãt duplex.s. speculatiua ꝛ practica ð bo no honesto qd ꝯsistit i specla tõe ñ loqbant̃ isti : quia tale bonuʒ ẽ latẽs. ipi ãt posuert̃ felicitatẽ i bo no hõesto.qd ẽ bonũ rõis practice.tale ḡ bonũ vel ꝯsistit i opiniõe hoiuʒ ꝛ sic ẽ glia.vel ꝯsistit i exercitio act⁹ realis.ꝛ ħ est dupliciter.vel.n.ꝯsistit.i exercitio ꝑpi act⁹ circa alios:ꝛ sic ẽ ptãs vel consistit in exercitio act⁹ alioꝝ circa se.ꝛ sic ẽ honoꝛ. Sũt ẽt q hoꝝ fines. In ista pte oñdit quõ qdã istoꝝ fi nes iã dictos ꝑmutabãt.ꝛ dic̃. Sũt ẽt aliq qui fines.q; p ꝛ cãs finales ꝑmutãt alterutro.i.adiuicẽ ꝺsiderãtes vnũ pp alteꝝ.nã qdã ꝺsiderãt diuitias ꝛ voluptates.ob.i.pp potẽ tiã.ꝛ sꝛ alij q potẽtiã petũt.i.ꝺsiderãt.cã pecũie.i.pp diuiti as.vl cã ꝑferẽdi nois.i.cã dilatatõis fame. Nõ ſʒ aris. 3.etħ. Qualꝛ vnusq; ẽ talꝛ finis videt̃ ei.ſʒ ḡ diuersã dis põnẽ hoiuʒ diuersi fines eligũt̃. Illd ãt eligit̃ pp aliquẽ fi nẽ ꝑ qd q s vr̃ posse ꝯseq illũ finẽ.cũ igr̃ ponẽtes finẽ eẽ di uitias magl putabãt se diuitias ꝯseq ꝑ potẽtiã.ipi appete bãt potẽtiã pp ditias.ꝛ ecõuerso qb⁹ videbat̃ se posse cõ seq potẽtiã ꝑ diuitias.ipsi appetebãt diuitias ꝑpter potẽ tiam ꝛ sic posuerunt permutationem finiũ istoꝝ adiuicẽ. In his igr̃ ceterisq; ta. Hic pħia reduc̃ oia bona fortũe in qbus ponũt hoĩes felicitatẽ i predicta q; ꝛ dicit. In his igit̃ q; bonis.q; p ꝛ.ꝛ ceteris talib⁹.s.reducibilibus ad p̃dicta.vsat̃ itẽtio actuũ humanoꝝ ꝛ votoꝝ.i.deside rioꝝ.ꝛ manifestat exẽplariter φ alia reducãt ad ipsa di cẽs.veluti nobilitas.q; p ꝛ.fauoꝛ pplaris q̃ videt̃ cõpare q̃ndã claritatẽ.i.gliã.iõ sup.reducũt ad gliã.vxoꝛ aũt ꝛ liberi.i.filij sũt q petunt̃ gra iocũditatis.i.cã voluptatis.iõ ad voluptatẽ reducũt.ſʒ scissimũ gen⁹ amicoꝝ nõ nũerat̃ iter bona fortune ſʒ numerat̃ i vtute. Reliquũ vo qd ca dit sub exterioꝛi fortũa illd assumit̃ vl cã potẽtie.sic ẽ ad ministratio officioꝝ.vl assumit̃ cã delectatõis.sic exerci tiũ ludoꝝ.ſʒ bõa corpis ꝑmptũ ẽ vt referãt.i.reducãt et ad supioꝛa bõa.q; robur.q; p ꝛ.magnitudo q̃ ẽ signũ foꝛ titudinis corpalis.videtur pstare valentiã.i.potẽtiã.ꝛ sic

ad potētias reducunt̄.sic pulchritudo ⁊ velocitas vident̄ prestare celebritatē.i.gloriā ad quas reducunt̄.salubritas aūt.i.sanitas.videt̄ ꝯferre voluptates ad quā reducitur et sic oīa bona fortune reducunt̄ ad ꝑdicta qnqꝫ. ℭ Nō indigētia alicuius boni auget desideriū illi⁹ boni.iō ꝫ va riā indigētiā hoīum variat̄ eoꝝ desideriū.vn̄ arist.i.ethi. dic ꝙ egrotās sanitatē:medi cus diuitias cō scij āt sibiipis ignorātie eos q magnū ali/ qd̄ hn̄t supra se admirātur. ſm ꝯ diuersas dispositiones hoīum felici/ tas pōebatur ī diuersis bo/ nis fortune. ꝗ tn̄ sub ꝑdictis bonis qnqꝫ cō ꝑhendunt̄. ℭ Nota licet amici afferāt iocunditatem tn̄ nō sunt cō/ putandi inter bona fortune. cū.n.amicitia sit virtus.opꝫ ꝙ amiciꝗtute acqrant̄.qd̄ āt ꝟtute acqrit̄ ꝑ ꝟtutē cōserua tur:⁊ tale non pōt eē bonum fortuitū. ℭ Jtē amicitia fūdata sup bono honesto ē san/ ctissima ⁊ in virtute numeratur.sed amicitia fūdata su/ per bono vtili ⁊ delectabili fortuita est.

vt ad supiora referant̄. Robur .n.magnitudoqꝫ videt̄ ꝑstare va lētiā pulchritudo atqꝫ velocitas celebritatē:salubritas volupta/ tē. Quib⁹ oīb⁹ solā btitudinē de/ siderare liquet. Nā qd̄ qsqꝫ ꝑ ce teris petit id sūmū eē iudicat bo nū. Sꝫ sūmū bonū beatitudinē esse diffinimus:quare beatū iu dicat esse statū quē ꝑ ceteris qs/ qꝫ desiderat. Habes igitur ante oculos ꝓpositam fere formam felicitatis humane:opes:hono/ res:potentiā:gloriā voluptates Que qdē sola ꝯsiderās epicur⁹ ꝯñter sibi sūmū bonū voluptatē eē ꝯstituit:ꝙ cetera oīa iocūdita tē aīo videant̄ afferre. Sed ad hoīū studia reūtor quoꝝ aīus ⁊ si caligāte memoria:tn̄ bonum sūmū repetit:ꝫ velut ebri⁹ domū quo tramite reuertat̄ ignorat.

ℭ Quibus oibus solā beatitudinē. Jn ista parte probat phia ꝙ oēs ꝑdicti querebāt beatitudinē in his bonis ⁊ dicit. Oibus desiderātibus ꝑdicta bona liquet.i.mani/ festum est.ipsos desiderare beatitudinē: nā illud bonū qd̄ quisqꝫ petit.i.desiderat ꝑ ceteris. illud iudicat eē sū/ mum bonū:sed nos diffinim⁹ sūmū bonū eē btitudinē qre statū illū quē qsqꝫ desiderat ꝑ ceteris iudicat eē sta tum beatū.i.beatitudinē. Et tūc recolligit bona false fe licitatis dicēs. habes an̄ oculos tuos ꝓpositā formā hu/ mane felicitatis.s.opes:honores : potētiā:gloriā.volup/ tates.ꝗ cōsiderās epicur⁹ cōstituit voluptatē eē sūmum bonū.eo ꝙ oīa cetera videant̄ afferre.i.dare.aīo iocun/ ditatē. ℭ Nota ꝙ oēs appetētes ꝑdicta bona appetebāt btitudinē. nā qcqd aliqs eligit ꝑ alijs ꝫ videt̄ sibi ē sū/ mū bonū:ꝫ aliqs ꝑceteri eligit diuitias.ꝯ ditie videbāt̄ sibi sūmū bonū.aliqs honores.⁊ sic de alijs.ꝯ omnes ꝑdi cti appetebāt beatitudinē. ℭ Nota ꝙ ꝑdicta bona vidē tur ꝯferre aliquā iocūditatē:oīa vident̄ eē ordinata ad iocūditatē tāqꝫ ad finē.⁊ qꝛ ī voluptatib⁹ ē maxima iocū/ ditas.iō epicuri posuert̄ felicitatē cōsistere ī voluptatib⁹. ℭ Sed ad hoīum studia reuertor. Hic oñdit phia ꝙ lꝫ hoīes in ꝑdicto mō errent.tn̄ eoꝝ intentio semꝑ fertur ad verā beatitudinē.scd̄o oñdit vn̄ hoc ꝓueniat.ibi. Jn quo quanta sit. Primo ꝓmittit itentū suū.scd̄o declarat ibi. Nū enim. Primo dicit. Ego reuertor ad studia.i.ad itētōes hoīum qꝝ aīus:etsi ꝑ q̄uis memoria caligante .i.obscurata sup.desiderio ꝑsentiū bonoꝝ.tn̄ sꝑ repetit ꝑ nālē iclinatōē sūmū bonū ꝫ igrat quōillō repetat velut ebri⁹ ignorat ꝗ tramite.i.ꝗ via reuertat̄ domū. ℭ Nō sic ebri⁹ scit se habere domū:ꝫ ꝑꝑ defectū rōis nescit quō ad eā redeat.sic homines aliquo modo in generali sciunt ⁊ cognoscūt sū/ mum bonum et naturaliter inclinātur ad illud tanqꝫ ad principium a quo processe/ runt ꝫ inebri/ ati amore tē/ paliū bonoꝝ nesciunt quō ad id perueni/ ant. ℭ Num eniꝫ videntur erra re hi. Hic de/ clarat itentuꝫ suuꝫ scilicꝫ ꝙ omnes querē tes ꝑdicta bo/ na querebant aliquid quod proprie conue nit summo bo no.⁊ primo oñ dit hoc de di/ uitijs dicens Num ꝓ nun/ qd.isti vident̄ errare per itē/ tionē a sūmo bono qui nitunt̄ nihilo indigere ratiōe cuius querebāt diuitias.q.d.non errant a sūmo bono: qꝛ nihilo indigere maxime spectat ad sūmū.vnde dicit. Atqꝫ pro certe.non est aliud quod eque possit perficere beatitudinem ꝗ sta tus copiosus omnium bonorum:nec alieni egens sed si/ bi ipse sufficiens. Tunc ostendi idem de honoribus di/ cens. Num vero labuntur.supple ab intentione summi boni. qui illud quod sit optimū ꝑutāt id etiam eē dignis simum cultu reuerentie .i.honoris.⁊ respōdet. minime supple labuntur .neqꝫ.n. est vile ⁊ contēnendum quod i/ tentio oīum mortaliū laborat adipisci.⁊ sic querētes ho norē querebant aliquid quod est in sūmo bono.eo ꝙ sū/ mum bonum est honorabilissimū. Tūc oñdit ideꝫ dē po tentia dicens. An ꝓ nunqd.in bonis.i.iter bona.nō ē nu meranda potentia.q.d.sic. Quid igit̄ est dicendū nisi ꝙ querentes potentiā etiā tendunt ad summū bonum.cū sūmū bonū sit potētissimū .nō.n.istud est estimandum ibecilluꝫ ⁊ sine viribus .i.sine potētia.quod cōstat eē ꝑ/ stantius.i. potentius omnibus rebus. Tūc oñdit ideꝫ de gloria dicens. An claritudo.i gloria.ē nihilipēdēda ita vt qrētes glorā ñ tēdūt ad summū bonū.q.d.ñ ē nihilipēdē/ da ꝫ negt.i.ñ pōt seqstrari.i.negari.qn oē qd̄ fit excellētis simū illō ēt videat̄ eē clarissimū.i.gloriosissimū. Tūc oñ/ dit idem de voluptate dicēs. Quid attinet dicere.q.d.ō se māifestū est btitudinē eē anxiā ⁊ tristē:nec subiectam dolorib⁹ ⁊ molestijs.ꝫ supple magis ē plena voluptate ⁊ iocunditate.⁊ ꝑ ꝯñs querentes voluptatem ⁊ leticiam tendunt ad summum bonum.

Nū.n.vident̄ errare hi q nihilo idigere nitunt̄: At qui nō est ali/ ud qd̄ eque ꝑficere beatitudinē possit:ꝗ copiosus bonoꝝ oīum stat⁹:nec alieni egēs ꝫ sibiipe suf ficiens. Nū vero labunt̄ hi qui qd̄ sit optimū id ēt reuerētie cul tu dignissimū putant: Minime Neqꝫ.n. vile qddā cōtēnēdūqꝫ ē qd̄ adipisci oīū fere mortalium laborat intētio. An in bonis non est numeranda potentia: Quid igitur. Num imbecillum ac sine viribus estimandum ē quod oi/ bus rebus constat esse ꝑstātius: An claritudo nihili pendēda est: Sꝫ seqstrari nequit quin oē qd̄ excellentissimū sit:id etiaꝫ videa tur esse clarissimū. Naꝫ nō eē an xiam tristēqꝫ beatitudinem: nec doloribus molestijsqꝫ subiectā. quid attinet dicere: quando in

Qđ aūt iocūditas ꝛ voluptas īcludaṫ ī bono sūmo. ꝓbaṫ ꝑ locū a minori dicēs. Qm̄ i minimis reb⁹.s.appetēdis ꝑꝫ: ꝙ aliqd appetiṫ qđ delectat hr̄e ꝛ ipo frui. Hec igiṫ sūt q̄ hoīes volūt adipisci. ꝛ ea de cā desiderāt. i. cupiūt vl̓ q̄rūt diuitias. dignitates. regna glīaꝫ. ꝛ voluptates: qꝛ ꝑ hec credūt sibi eē vēturā sufficiētiā: reuerētiā: potētiā: celebritatē ꝛ letitiā. bonū igr̄ ē qđ homies petūt diuersis studijs. i. itētōib⁹.

¶ Nō ꝙ ex tota ista lr̄a potest formari vna rō. s. ꝙ q̄rētes ꝓdicta bona q̄rūt btītudinē. Rō ē ista. Illi tēdūt ad btītudinez q tēdūt ad sufficiētiaꝫ. reuerētiā. potētiaꝫ celebritatē et leticiā. ſꝫ appetentes ꝓdicta bona. s. ditias. dignitates. regna. gloriam ꝛ voluptates: tēdūt ad sufficiētiā: reuerētiaꝫ. ꝛ sic de alijs. g̊ tēdūt ad beatitudinē. Maior ē nota. qꝛ sufficiētia reuerētia sūt ꝯditōes btītudinis. q̄ ꝑfectissime reꝑiunṫ i btītudine. Querētes g̊ ꝓꝑetates btītudinis tēdūt ad btītudinez. minor ꝑꝫ ex lr̄a.

minimis quoqꝫ reb⁹ id appetiṫ qđ hr̄e fruiqꝫ delectet. Atq̄ h̄ sūt q̄ adipisci homines volūt: eaqꝫ de causa diuitias: dignitates: regna gloriaꝫ: voluptatesqꝫ desiderāt. ꝙ per hec sibi sufficientiaꝫ: reuerentiam: potentiā: celebritatē: leticiam: credūt eē vēturā. Bonū ē igiṫ qđ tā diuersis studijs hoīes petunt. In quo quāta sit nature vis facile mōstraṫ. cū licꝫ varie dissidētesqꝫ sentētie: tn̄ in diligēdo boni finem consentiunt.

¶ Metꝝ scđm libri tertij.

Q Uātas reꝝ flectat hēnas
Natura potēs qb⁹ imēsū
Legib⁹ orbē ꝓuida ſuet:
Stringatqꝫ ligās irresoluto
Singula nexu: placet arguto
Fidibus lentis promere cantu.
Quāuis peni pulchra leones
Vicula gestēt: manibusqꝫ datas
Captēt escas: metuātqꝫ trucem
Soliti verbera ferre magistruꝫ.
Si cruor horrida tinxerit ora:
Resides olim redeunt animi.
Fremituqꝫ graui meminere sui.
Laxant nodis colla solutis.
Primusqꝫ lacer dente cruento
Domitor: rabidas ibuit iras.
Que canit altis garrula ramis
Ales: cauee clauditur antro.

¶ Nō ꝙ fine ēnte vno ꝑnt diuersificari actōes tēdētes ī illū finē. si. n. ꝓpter diuersitatē actionū esset diuersitas finiū nō eēt euenire ad vnū finē: ſꝫ ꝓcedereṫ i ifinitū i finib⁹. qđ ꝑꝫ falsuꝫ ex scđo metaphisice. ꝛ hoc ē veꝝ de fine cui⁹ grā oīa fiūt ꝙ ille est vn⁹ ꝛ nō de fine q̊ vt ꝓus visū ē. licꝫ g̊ sint diuerse sn̄ie ꝛ studia hoīuꝫ. tn̄ ꝯueniūt i appetēdo vnū finē. s. beatitudinem.

¶ In q̊ quāta sit nature vis. Hic ōndit ph̄ia vn̄ hoc ꝓueniat ꝙ q̄tūcūqꝫ itentio hoīum sit diuersa. tn̄ itēdit i beatitudinē. ꝛ ōndit ꝙ hoc ꝓuenit ex vi naturalis inclinationis q̄ nulli auferri pōt. ꝛ dic̄. In q̊. s. appetitu boni vel beatitudinis facile mōstraṫ quāta sit vis nature. cuꝫ licꝫ sint varie ꝛ dissidētes. i. discordātes sn̄ie hoīum de sūmo bono tn̄ hoīes ꝯsentiūt. i. ꝯcordāt i diligēdo. i. diligēter appetendo finē boni. i. btītudinē.

¶ Metꝝ secundum tertij libri.

Q Uātas reꝝ flectat habenas. Hic icipit scđm metꝝ hui⁹ tertij. qđ dr̄ pindaricū ab iuentore. anapesticū a pede ꝓdn̄ante. ꝛ ē dimetꝝ. qꝛ ꝯstat ex q̄tuor pedib⁹ q̊ꝝ duo ꝯstituūt vnū metꝝ. i q̊ metro qꝛ ph̄ia. s. dixerat ꝙ vis nature oꝑaṫ. ꝙ itētio hoīum sꝑ tēdit i bonū. iō h̄ ꝯmēdat viꝫ nature ōndēs. ꝙ tāta ē vis nature ꝙ q̄tūcūqꝫ res abducaṫ assuefactōe vel violētia ad aliqd qđ ē sibi preter naturā. tn̄ sibiipsi derelicta sꝑ redit ad illud qđ iest sibi ꝭꝫ naturā. ꝛ ꝓmittit suā itētōeꝫ. scđo māifestat ꝓpositūꝫ ibi.

Quāuis. ꝑ dic̄. Mihi ph̄ie placet ꝓmere. i. manifestare. cātu arguto. i. sonoro. lentis fidib⁹. i. cordis lēte sonantib⁹ quātas habenas. i. nāles iclinatōes. potēs nā flectat. i. regat. qb⁹ legib⁹ ꝓuida natura seruat. i. ꝯseruat imēsū orbē ꝛ qb⁹ legib⁹ natura stringat ligās singula irresoluto nexu. i. ꝯiūctōe idissolubili. ¶ Nota triplex ē nā. nā naturās naturās sič est de⁹ a q̊ dependet celū ꝛ tota nā. Alia ē nā naturās et natura sil'. sič celū qđ dr̄ natura naturata iꝙtuꝫ depēdet a deo. ꝛ dr̄ natura naturās iꝙtū ifluit naturis istoꝝ iferioꝝ. Alia est nā naturata tm̄. quā beat⁹ augu. sic diffinit. Natura ē q̄dā vis ꝛ potētia diuit⁹ isita reb⁹ creatis q̄ vniciuiqꝫ rei suū eē tribuit q̄ cū qsqꝫ male vtiṫ mal⁹ eē iudicaṫ. In ꝓposito dcm̄ ph̄ie pōt itelligi đ nā tertio mō dcā: licꝫ qdā exponāt ꝑ nā ꝑ mō sūpta. Item leges nature hic vocat determinationes ꝛ ꝓprietates naturales cuiuslibet rei a deo sibi ꝯstitutas.

¶ Quāuis peni pulchra leones. Hic ph̄ia manifestat ꝓpositū ꝑ q̄tuor exēpla. scđo generaliter ꝯcludit silr̄ esse in oībus alijs ibi. Repetūt. Prima i q̄tuor ꝑtes ꝭꝫ quatuor exēpla q̄ patebūt. Primū exēplū ē de q̄drupedibus sicut de leonibus q licet ex qua assuefactōe domenṫ. ita vt mitescant metuēdo suuꝫ magistruꝫ. tn̄ si multū offendatur redit eoꝝ crudelitas naturalis. ita vt ꝓmo lacerēt dentibus magistꝝ suuꝫ. Unde dic̄ i lr̄a. q̄uis leones peni. i. libici. gestent. i. portent pulchra vincula. i. catbenas i collo. et captent. i. recipiant. escas datas. i. porrectas eis manibus sui magistri. ꝛ q̄uis metuant trucem. i. crudelē magistruꝫ leones iḿqꝫ soliti ferre. i. pati. verbera magistri. ſꝫ si cruor tinxerit. i. madidauerit. horrida hora. i. colla leonū per nimia verbera. tūc animi leonū resides. i. quieti redeūt ad naturalem crudelitatem ꝛ leones meminere sui. i. nature. graui fremitu. i. magno rugitu. ipsi laxant. i. soluūt colla. solutis nodis. i. ruptis vinculis. ꝛ ꝓmus solus domitor. s. magister. ille imbuit. i. recipit lacer. i. laceratus. rabidas iras. cruento dente. s. leonis. ¶ Nota ꝭm Isid. li. ethimo. peni sunt hoīes carthaginenses. Est aūt carthago ciuitas libie: ꝓpter qđ leones libie vocat leones peni. ꝛ h⁹ leones libie facili⁹ domanṫ. ¶ Nota quātūcūqꝫ leones domeṫ ꝛ assuefactione ducanṫ a sua crudelitate. si tamē afficiāṫ cruore vel sanguine redeunt ad naturaleꝫ crudelitatem.

¶ Que canit altis garrula ramis. Hic ponit scđm exēplū quod est de volatilibus: ꝛ est tale. Auicula capta q̄ preter naturā domesticaṫ quātūcūqꝫ foueaṫ delitijs hoīum. tn̄ habita oportunitate redit ad siluestritateꝫ. vn̄ dicit i lr̄a. Ales garrula q̄ canit altis ramis si illa capta claudiṫ i ātro cauee. i. domūcule. sup. vt ibi maneat ad solaciū hoīum: licet ludēs cura hoīum ministret huic aui pocula illita. i. illinita melle. qꝫ pro ꝛ largas dapes ministret dulci studio

si tñ illa auis saliēs ex arto tecto.i.ex arta domūcula. vi/
derit gratas vmbras nemoꝝ.ipsa ꝓterit pedib⁹ suis escas sparsas.ꝛ ipsa mesta q꞉ fuit detēta.regrit siluas.ꝛ dulci voce susurrat.i.cātat i siluis. ¶ Nota natura non assuecit in ꝯriū.si.n lapis centies millesies ꝓyciat sursū.nō assuescit ascendere sursuȝ.licȝ ꝗ aliq̄ ꝯsuetudine vel violentia natura possit ad tps impediri. tñ sꝑ icliat ad ꝓpium opus. ¶ Validis quondam viribus acta. Hic ponit tertium exempiū ꝺ vegetabilib⁹ sic de virga crescente qꝺ tale ē.licȝ virgula creata ꝑ violētiā icurueť.tñ ŕlicta ꝓꝑe nature ipa sursū erigiť.vñ diē i litera. Virga quondā acta.i.coacta.validis virib⁹ sup. hoīs icurruātis eā.ipsa flectit ꝓnū cacumen:ſȝ si dextra curuans remisit hāc.ipsa spectat.i.respicit celuȝ recto vertice.q.d.deposita violentia icuruantis virga redit ad naturalem rectitudineȝ. ¶ Nota licet nā reꝝ iāiataꝝ nō facile assuescat i ꝯriuȝ tñ i hoībus rōnalibus multū facit assuescendo vł ꝯsuescēdo.q꞉ liȝ aliqs sit male ꝯplexiōat⁹ tñ ꝑ vsū ꝛ ꝯsuetudinē habilitať ꝛ ꝯplexio mutať.Vñ Seneca.Cōsuetudo ē altera natura.

Huic licet illita pocula melle:
Largasq̄ʒ dapes dulci studio
Ludens hoīum cura ministret:
Si tamen arto saliens tecto:
Nemoꝝ gratas viderit vmbras:
Sparsas pedibus ꝓterit escas.
Siluas tm̄ mesta requirit.
Siluas dulci voce susurrat.
Validis quondam virib⁹ acta:
Pronum flectit virga cacumē.
Hanc si curuās dextra remisit:
Retro spectat vertice celū.
Cadit hesꝑias phebus i vndas.
Sed secreto tramite rursus
Currum solitos vertit ad ortus
Repetūt ꝓprios queq̄ʒ recursus
Redituq̄ʒ suo singula gaudent.
Nec manet vlli traditus ordo:
Nisi qꝺ fini iunxerit ortuȝ.
Stabilemq̄ʒ sui fecerit orbem.

¶ Prosa tertia tertij libri.

¶ Cadit hesꝑias pheb⁹ i vndas. Hic pħia ꝓbat intentuȝ suū ponēdo q̄rtū exēplū i corporib⁹ celestib⁹ ꝛ ē tale.Sol mot⁹ ab oriēte i occidēteȝ cadit i mare hesꝑicū ſȝ naturali iclinatōe redit ad oriētē sub nr̄o hemisꝑio. Vñ diē i lr̄a Pheb⁹.i.sol cadit i vndas hesꝑias.i.occidētales.ſȝ secreto tramite.i.secreta via.s.sub terris.rursus.i.iteꝝ.ꝯtit currum.i.cursuȝ suū ad solitos ort⁹.i.ad ꝑtes orientales.

¶ Nota ꝙ boeti⁹ hic loq̄ť more poetaꝝ.q dicebāt soleȝ tꝑe vesꝑtino descēdere i mare occidētale vt ibi lauareť a sordib⁹ ꝛ a puluere quo macalat⁹ fuit existēs i nr̄o hemisꝑio.ſȝ hoc nō ē veꝝ q꞉ sic apparet ruditati hominum.

¶ Repetūt ꝓprios q̄q̄ʒ recursus. Hic pħia ꝯcludit ideȝ eē in oīb⁹ alijs entib⁹.vȝ.ꝙ oīa entia quocūq̄ʒ mōꝑ violētiā seu assuefactōeȝ a sua abducanť natura:tñ sibi derelicta sꝑ redeunt ad illud qꝺ iest eis ꝑ naturā.Vñ diē in lr̄a. Queq̄ʒ.i.q̄libet entia.repetūt ꝓꝑos recursus.i.naturales motus.ꝛ singula.i.oīa entia.gaudēt suo reditu.sup.redeūdo ad illud:sup.qꝺ ꝯuenit eis ꝓm naturā. Nec vlli manet.i.adest tradit⁹ ordo nisi qꝺ suo fini iunxerit ortū.i.principiū.ꝛ fecerit stabilē orbē.i.circulatōeȝ sui ꝯiungendo finē ꝑncipio. ¶ Nō ꝙ orbis i ꝓposito ē circul⁹ vel linea circūducta rediēs ad idē pūctū.vñ icepit eq̄liter distās a medio.fač āt hō stabilē sui orbē ꝓcedēs a deo tāq̄ʒ a suo ꝑncipio:trāsit ꝑ tꝑalia in q̄bus nō sistit.sed redit ad deū tāq̄ʒ

ad suum finem per contemplationem mentis.

¶ Prosa tertia tertij libri.

V Os q̊q̄ʒ o terrena aīalia. Jsta ē tertia ꝓsa hui⁹ tertij:in q̄ ꝛ in alijs sequētib⁹ oñdit ꝙ vera felicitas nō ꝯsistit i illis que q̄dam putauerūt eē sūma bona:ſȝ tñ est falsa felicitas in ipsis.ꝛ ꝑ pħia ea que dicta sūt i metro adaptat spālr ad hoīes.ꝛ cū hoc ꝓpōit itētum suū.scꝺo ꝓbat itētū ibi Primuȝ igiť. Diciť ꝑmo dictū ē ꝙ oīa repetūt suū finē vos q̊q̄ʒ o terrena aīalia.i.vos hoīes q est̄l traditi terrenis. somniatis.i.i perfecte cog̊scitis vestrum ꝑncipiuȝ.licet tenui imagine.i.exili silr̄itudine.ꝛ ꝓspicitis illum verum finem beatitudini.lȝ cognitione minime perspicaci:tamen qualicūq̄ʒ cognitione coq̄ʒ.i.ideo naturalis intentio ducit vos ad verum bonū.ꝛ multiplex error ab eodē vos abducit.Et tunc ꝓponit itentum suuȝ dicens. Considera nāq̄ʒ o Boeti an homines valeant ꝑuenire ad destinatuȝ finē.i.ad beatitudinem.per ea q̄b⁹ putāt se adepturos beatitudinem.Si.n.pecunia vel honores ceteraq̄ʒ afferūt.q̄d.i.aliq̄d tale.cui nihil bonoruȝ videať abesse.nos fateamur aliquos fieri felices adeptōe boꝝ bonoꝝ:sed si nō valent efficere.i.facere qꝺ ꝓmittūt.ꝛ carent pluribus bonis.nonne liq̄do.i.manifeste falsa spēs beatitudinis in his deprehendiť.q.d.sic. ¶ Nota ꝑncipium oīum reruȝ quod est de⁹ est vera btitudo vt postea patebit.tale ꝑncipium q̄si somniando cognosciť ꝛ difficulter ad ip̄m deueniť.nō.n.ꝑfecte i p̄nti statu ip̄m cognoscimus:q꞉ intellectus noster habȝ se ad ip̄m sicut oculus noctue ad lumen solis.ex scꝺo metaphysice.Etiam ad talem beatitudineȝ cū difficultate ꝑueniť.vñ alanus i anticlaudiano diē. Difficilis accessus ad hāc facilisq̄ʒ recessus. Accessus paucis casus patet omnibus.Jn quam vix aliquis transire potest. Valet omnis ab illa declinare via.Que paucis peruia multis claudiť arta.nimis intranti larga ruine.

V Os quoq̄ʒ o ťrena aīalia tenui lȝ imagine:vr̄ȝ tñ principiū sōniatis:verūq̄ʒ illū btitudinis fineȝ:licȝ minime ꝑspicaci:q̄licūq̄ʒ tñ cogitatōe ꝓspicitis: coq̄ʒ vos ꝛ ad verum bonū nālis ducit itētio: ꝛ ab eodē mltiplex error abducit.cōsidera nāq̄ʒ an ꝑ ea q̄b⁹ se hoīes adepturos btitudinē putāt:ad destinatū finē valeāt ꝑuenire. Si.n.vł pecunia vel honores ceteraqȝ tale q̄d afferāt:cui nihil bonoꝝ abeē videať:nos quoqȝ fateamur fieri aliquos hoꝝ adeptōe felices. Q꞉ si neqȝ id valēt efficere quod ꝓmittūt:bonisqȝ plurib⁹ carēt: nonne liquido falsa in eis beatitudinis species deprehenditur. Primū igiť teip̄m q paulo ante diuitijs affluebas iterrogo: iter

¶ Primū igř teip̄ȝ. Hic pħia ꝓbat itētū suū ꝙ ista bona nō efficiant qꝺ ꝓmittūt.ꝛ ꝑ ꝯn̄s i eis est falsa btitudo.ꝛ ꝑ̊ oñdit ħ de diuitijs.post idē de alijs bonis. Primo ġ ꝓbat ꝙ diuitie nō cōferūt sufficiētiā quam videnť ꝓmittere.ꝛ ꝑꝑ quā appetunť.Scꝺo ꝓbat ꝙ ꝺitie cōferūt idigentiā. tertio ꝓbat ꝙ idigētiā ñ auferūt.scꝺa ibi. At q.tertia ibi. Quis aūt modus. Primo itendit talem rōneȝ. Jn illis nō cōsistit vera felicias.q̄ nō reddūt hoīem sibi sufficientem ſȝ diuitie sūt h⁹.ġ ꝛč.maior ē nota.q꞉ felicitas ē bonū sufficientissimū nulli⁹ egēs.minorē declarat in lr̄a.ꝛ ꝓcedit

phia more didascolico.i.iterrogādo ⁊ rñdēdo ⁊ dicit sic: "Primū igr teipm boetiū iterrogo ꝗ paulo āte diuitys af fluebas.i.abūdabas.nūqꝫ ne anxietas.i.tristitia.ↄcepta ex qlibet iniuria ↄfudit aiūꝫ tuū iter opes abūdātissimas ⁊ rñdet boeti⁹. Atq ꝑ certo.ego neqo reminisci me fuisse tā libero aio:qn ſꝑ angerer.i.offēderer aliq. Et dic̄ pħia.

rensēs.i.iudiciales.nisi ꝙ pecunie erepte vi vel fraude re petunt̄ in iudicio.rñdit boeti⁹. Ita ē inqꝫ.ↄphia. Egebit igit̄ qsqꝫ pſidio.i.auxilio extrīsec⁹ petito ꝙ tueat̄ suā pe cuniā quā posset amittere. Rñdit boeti⁹. Dubitari negt Tūc pħia ↄcludit ex dictis.dicēs. Igit̄ res ē relapsa.i.mu tata i ↄriū. Nā opes ꝙ putabāt̄ sibi facere sufficiētes.faci unt poti⁹ indigentes alieno pſidio.

Nōne tibi aliqd aberat. qđ abeē nō velles vel tibi aliqd aderat quod adeē noluisses Rñdet boeti⁹. Ita ē inqꝫ Tūc pħia concludit dicens. Jō illi⁹ qđ aberat pñtiā dsi derabas:hui⁹ aūt qđ aderat desiderabas absentiaꝫ. Dic boe. Cōfiteor inqꝫ.pħia igt. Eget vo.i.caret qđ qsqꝫ dsiderat. Dic boetius. Eget.⁊ pħia. Qui vo eget aliq nō ē vsqꝫquaqꝫ sibi sufficiēs. Dicit boe. Minime sup.ē.sufficiens. Et pħia Tu itaqꝫ hāc isufficiētiaꝫ sustinebas plen⁹ opib⁹.ↄcludit ꝗ pħia ex cōcessis dicēs.igr opes nequnt

illas abūdātissimas opes:nunqꝫ ne aium tuū ↄcepta ex qlibet iiuria ↄfudit anxietas? B. Atq inqꝫ tā libo me fuisse aio:qn aliqd ſꝑ āgeret remiſci neqo. P. Nōne qꝛ vel aberat qđ abeē nō velles: vel aderat quod adeē noluisses. B. Ita ē inqꝫ. P. Illi⁹ igr pñtiā h⁹ absētiā desiderabas. B. Cōfiteor iqꝫ. P. Eget vo igt eo qđ qsqꝫ dsiderat. B. Eget inqꝫ. P. Qui vo eget aliquo: nō ē vsqꝫqꝫ qꝫ sibiipe sufficiēs. B. mime,iqꝫ. P. Tu itaqꝫ hāc isufficiētiā plen⁹ igt opib⁹ sustiebas. B. Quid ni iqꝫ. P. Opes igr̄ nihilo idigē tē sufficiētēqꝫ sibi facere nequnt ⁊ hoc erat qđ ꝑmittere videbāt̄. Atq hoc quoqꝫ maxime ↄsiderādū puto:ꝙ nihil habeat suapte natura pecunia:vt is a qb⁹ pos sidet̄ initis neqat auferri. B. Fateor inqꝫ. P. Quid ni fateare cū eā quotidie valētior aliqs eripiat iuito? Ūn̄.n.forenses q̄rimonie:nisi ꝙ vel vi vel fraude a no

lētib⁹ pecunie repetunt̄ erepte. B. Ita ē inqꝫ. P. Egebit igit̄ iqt extrīsec⁹ petito pſidio quo suā pecuniā qsqꝫ tueat̄. B. Quis id inqꝫ neget. P. Atq nō egeret eo nisi possideret pecuniā quā posſit amittere. B. Dubitari inqꝫ negt. P. In ↄtrarium igit̄ relapsa res ē. Nā ꝙ sufficiētes sibi facer̄ putabant̄ opes:alieno poti⁹ pſidio faciūt idigētes. Quis autēꝫ modus ē quo pellat̄ diuitijs idigētia. Nū.n. diuites esurire neqūnt. Nū sitire nō possūt? Nū frig⁹ hibernū pecuniosoꝝ mēbra nō sētiūt? Sꝫ adest iqes opulētis quo famem satient sitim frigusqꝫ depellāt. sꝫ h̄ mō ↄsolari qdē diuitijs idigētia pōt:sꝫ auferri penit⁹ nō pōt. Nā si hec hiās ſꝑ atqꝫ aliqd poscēs opib⁹ explet̄:maneat necesse ē ꝙ possit expleri. Taceo ꝙ nature minimū:ꝙ auaricie nihil satis ē. Quare si opes nec summouere idigētiā possūt.⁊ ipe suam faciunt. quicquid est ꝙ eas

Nota illō quod ꝑ violentiā acqrit̄ ꝑ violentiā pōt auferri. sꝫ pecūia ꝑ violētiaꝫ acqrit̄:qꝛ dic̄ aris.ꝑ ethi. ꝙ ois pecuniosus ē violētus ꝙ violēter aufert pecuniaꝫ ꝑpter ꝙ violētiā fiūt q̄rimonie forenses. Ubi sciēdū ꝙ foꝝ ē loc⁹ reꝝ venaliū.sꝫ fo r⁹ ē loc⁹ exercē daꝝ litiū corā iudicio. Inde forēsis:qđ idē ē qđ iudicial̄. Quis autē mod⁹ est. Dic pħia pbat ꝙ diuitie nō auferūt idigētiam ⁊ sic ꝑ ↄñs nō ↄsistit i eis felicitas.⁊ dicit qs ē modus ꝙ idigētia pellat̄ diuitijs:nūqd

facere nihilo idigētē et sibi sufficiētē:et h̄ erat qđ ꝑmittere videbant̄. Nō ꝙ ois appetit⁹ ē rōe carētie.vn̄ illō qđ qs hꝫ ꝑpe nō desiderat.sꝫ magis amat.vn̄ aug.9.li.de trini.dic̄. Idē appetitus ꝙ qs inhiat rei cogscēde fit amor rei cognite. Jō dic̄ pħia.eget vo qđ qsqꝫ desiderat. Nō pħia dicit.ꝙ eget nō est sibi sufficiēs. Cōtra hoc diceret aliqs.sapiēs eget.qꝛ idiget bonis exteriorib⁹ sine qb⁹ viuere nō pōt.⁊ tñ sapiēs ē sibi sufficiēs ꝑ Senecā.9.epla.ꝙ dic̄ Sapiēs seipo ↄtēt⁹ ē. Ad hoc dicēdū ꝙ sapiēs idiget quibusdā ad viuēdū:sꝫ ad beate viuēdū seipo ↄtēt⁹ ē. Ūn̄ dicit sen.9.epla. Sapiēs seipo ↄtēt⁹ ē ad bꝫ viuēdū.sꝫ nō ad viuēdū.ad viuēdū.n.mltis reb⁹ illi op⁹ ē.sꝫ ad bꝫ viuēdū tm̄ ↄtētus est animo sano.⁊ erecto ⁊ despiciente fortunā. Atq hoc qꝫ. Dic pbat pħia ꝙ diuitie ↄferūt idigētiā ⁊ ꝑ ↄñs nō ↄsistit i eis felicitas.cū felicitas sit bonū sine oi idigētia. pbat aūt i lrā ꝙ pecunia ↄfert idigētiā ꝑ hoc.qꝛ pecunia facit vt hō idigeat alieno pſidio.quo pecuniam suā tueat̄ ne ꝑ violētiā auferat̄. vn̄ subdit i lrā. Atq ꝑ certo.ego puto h̄ maxime ↄsiderādum.ꝙ pecunia nihil hēat suapte natura.i.i sua natura.vt neqat auferri his inuitis .i.nolētib⁹ a qb⁹ possidet̄. Dic̄ boeti⁹. Fateor inqꝫ. Et pħia Quid ni fateare.q.d.oꝫ vt fatear̄.cū q̄tidie aliqs valētior .i.fortior.eripiat eā iuito.i.nolēti. Ūn̄.n.sūt q̄rimonie fo

diuites nequnt esurire.q.d.sic. Nūqd nō pñt sitire.q.d.imo.nūqd mēbra pecuniosoꝝ nō sētiūt frig⁹ hibernum.i.hyemale.q.d.sic. Sꝫ tu inqes.i.dices.opulētis.i.diuitib⁹. adest aliqd ꝙ famē satiēt.sitim qꝫ ꝑ ⁊ frig⁹ depellāt. Rñdet pħia.hoc,mō idigētia pōt ↄsolari diuitijs:sꝫ penit⁹ auferri nō pōt. Nā si hec.s.idigētia.ſꝑ hiās.i.desiderās ⁊ poscēs aliqd explet̄ opib⁹. Necesse ē tñ vt maneat idigētia ꝙ possit expleri:qꝛ ꝗtūcqꝫ sitis ditis vel fames mitiget̄. adhuc diues post sitiet ⁊ esuriet.⁊ qđ nature minimū est auaritie nihil satis ē:qre si opes nō pñt ibidē sūmonere.i.repellere idigētiā sꝫ faciūt idigētiā.qđ ē.i.quō esse pōt.ꝙ credat̄ l eas pstare.i.dare sufficiētiā.q.d.nllo mō oꝫ credi Nota ꝙ omnis indigentia vel est indigentia nature vel auaricie. Indigentia nature paucissimis suppleri potest.eo ꝙ natura paucis minimisqꝫ contenta est. Ūn̄ propter naturā non oꝫ multum querere diuitias.nec per diuitias idigentia nature amoueri potest.sicut nec ipsa natura mutari potest. Indigentia vero auaricie est:que nullo mō expleri pōt.⁊ ita diuitie eā amouere nō pñt.iō plus augēt.qꝛ dr̄.auar⁹ non implebit̄ pecunia. Nota ꝙ diuitie nō solū non inducunt sufficientiā sed nec inducunt sapientiam.qt dicit Sene. Quid ꝓsunt stulto multe diuitie dum per eas non possit fieri sapiens.

sufficiētiam p̃stare credatis.

¶ Metr̄ t̄tiū libri t̄tij.

q Uãuis fluente diues auri gũrgite.
Nõ expleturas cogat auarꝰ opes
Oneretq̃ʒ bacc̄ colla rubri littor̄
Ruraq̃ʒ cēteno scidat opīa boue
Nec cura mõdax d̄serit supstitē
Defūctūq̃ʒ leues n̄ comitāt̄ opes

¶ Prosa quarta tertij libri.

s Ed dignitates honorabilē reuerēdūq̃ʒ cui ꝓuenerit reddūt: Nū vis ea est magistratibꝰ vt vtētiū mētibꝰ virtutes iserāt: vicia depellāt Atq̄ nõ fugare sʒ illustrare potiꝰ neqciā solēt. Quo fit vt idignemur eas sepe neqssimis hoibus ꝯtigisse. Vn̄ catulus licʒ i curuli noniū sedētē: strumam tñ̄ appellat. Uides ne quātū d̄decꝰ malis adijciāt dignitatē. Atq̄ minꝰ eoꝝ patebit idignitas si nullis honoribꝰ iclarescāt. Tu quoq̃ʒ nū tādē tot piculis adduci potuisti: vt cū decorato gerere magr̃atū putares: cū i eo mētē neqssimi scurre delatorisq̃ʒ respiceres: Nõ.n. possumꝰ ob honores reuerentia dignos iudicare: quos ipsis honoribꝰ iudicamꝰ idignos. At si quē sapia p̃ditū vides: nū posses euʒ vl' reuerētia vel ea q̃ p̃ditꝰ est sapia nõ dignuʒ putare: B. Minime. P. Inest.n. dignitas ꝓpria virtuti: quā ꝑtinꝰ i eos qbꝰ fuerit adiūcta trāsfundit. Quod q̃ populares facere nequeūt honores liquet eos ꝓpriaʒ dignitatis pulchritudinē nõ h̃re. In quo illud ē aiaduertēdū magis. nam si eo abiectior ē quo magis a plibꝰ qs̄ q̃ ꝯtēnit: cum reuerēdos facere nequeat: quos plibꝰ ostēdat: despectiores potiꝰ iprobos dignitas fac̄. Ueꝝ nõ ipune: Reddūt

¶ Metr̄ tertium tertij libri.
q Uãuis fluēte ꝛc̄. Istud ē tertiuʒ metr̄ huiꝰ tertij qd̄ d̄r archiloicū ab iuētore. Jambicū a pede p̃dominante. cui ꝯiūgit̄ metr̄ elegyacū. i quo metro ph̃ia iuehit̄ ꝯtra auaros q̄s i p̄nti vita sollicitudo diuitiaꝝ affligit ꝛ i morte derelingt ꝛ dicit. Quãuis diues sup. auarꝰ. fluēte.i. abūdante auri gurgite.i. mltitudie cogat.i. ꝯgreget opes. nõ expleturas suaʒ cupiditatē. ꝛ q̃uis diues oneret.i. premat colla sua. baccis.i. gēmis p̃ciosis rubri littoris.i. rubri maris. q̃ gemme colligunt̄ i littore rubri maris. ꝛ q̃uis scindat.i. diuidat arādo rura opima. id ē agros fecūdos cēteno boue. .i. cū cētuʒ bobus. adhuc cura mordax.i. sollicitudo. n̄ deserit ipm suꝑstitē.i. viuētē ꝛ leues opes q̄ leuiter transeunt. non comitāt̄ ipm defūctuʒ.i. mortuum. ¶ Nota q̄ circa l̄ra: gurges f̄m buguitioneʒ ꝛ Isidoꝝ. li. ethimol'. ē locꝰ altꝰ.i. p̃fūdus i flumine et i ꝓposito signat abūdātē affluentiā auri. ¶ Itē f̄ʒ buguitionē bacca p duplex c. iuenit̄ positū p fructu oliue vl' lauri. vel ꝓ quolibet fructu. aliqñ aūt iuenit̄ ꝓ gēma preciosa ꝛ sic sumit̄ h̄. ¶ Itē diues auarꝰ duplici malo p̄mit̄ i p̄nti vita sp sollicitat̄ ꝛ post mortē nihil ipum de diuitijs comitat̄. de q̊ diuite loq̄t̄ alanus i li. de plāctu nature dicēs. Ut loculis varia nūmoꝝ fercula donet. Imponit ꝓpo diues ieiunia vētri. Itē ioculat̄ ocellis diues in argento sʒ vēter philosophari cogit̄. ¶ Prosa q̄rta tertij libri.
s Ed dignitates. Ista ē q̄rta ꝓsa huiꝰ tertij i q̄ ꝓbat ph̃ia q̄ dignitates t̄pales nõ cōferūt honorē ꝛ reuerētiaʒ quā ꝓmittere vident̄ ꝛ p ꝯn̄s n̄ ē i eis vera btītudo ꝛ p̄mo ꝓponit q̄ dignitates faciūt honorabilē scd̄o iprobat illd̄ ibi. Nū vis. p̄mo dic̄. Sʒ dignitates reddūt hoiem honorabilē ꝛ reuerēdū cui ꝓuenerit. ¶ Nota honor ē exhibitio reuerētie alicui i testimoniū v̄tutis. sic accipit̄ ex. 4. ethi. vel al'r. honor ē opinionis b̄n̄factiue signū. vt dic̄ aristo li. rhetoricoꝝ. qñ.n. opinamur nobis posse b̄n̄ fieri ab aliq̊ ipm honoramꝰ. Sʒ reuerētia ē decēs ac matura grauitas f̄m tullium.
¶ Nū vis ea ē magr̃atibꝰ. Hic ph̃ia iprobat ꝓpositū q̄druplici via. s. q̄ dignitates nõ ꝯferūt honorē ꝛ reuerētiā Primo q̃ malis sepe eueniūt. scd̄o q̃ p dignitates vicia iproboꝝ inotescūt. tertio q̃ opinione hoīum vilescūt. q̄rto q̃ tēpoꝝ mutatōe desinunt. scd̄a ibi. In q̊. tertia ibi. Atq̃ʒ vt agnoscas. q̄rta ibi. Sʒ h̄ apd̄. Primo dic̄. Nuʒ ꝓ nūgd ea vis.i. talis vtꝰ. ē magr̃atibꝰ.i. dignitatibꝰ. vt iserant v̄tutes mētibꝰ vtētiū eis vt depellāt vicia. q.d. nõ. vn̄ subdit. Atq̄ ꝓ certe. dignitates nõ solēt fugare neqciā. sʒ potiꝰ illustrare.i. māifestar̄. q̊ fit.i. ꝑꝑ qd̄ fit. vt nos idignemur eas sepe ꝯtigisse hoibuꝰ neqssimis. vn̄ catulꝰ q erat vir sapiēs ꝛ v̄tuosus. Noniū q erat hõ viciosus appellat strumā lʒ viderit ipʒ sedētē i curl'i.i. i sede dignitat' iudiciaria vid' igr̄ q̄tū d̄decꝰ dignitates adijciāt hoibꝰ mal'. ꝛ māifestāt eos eē ꝯtēptibiles a bōis. Atq̄ ꝓ certe. indignitas.i. malicia eoꝝ minꝰ patebit si nullis honoribꝰ iclarescāt.i. splendeant. O boetī. nuʒ.i. nūgd tu potuisti tot piculis adduci.i. affligi vt cū decorato.i. tali viro magistratum gereres. cū i eo r̄spiceres mētē neqssimi scurre ꝛ delatoris. q.d. n̄. nūgd possumꝰ iudicare dignos r̄uerētia ob honores.i. ꝑꝑ dignitates. q̄s iudicamus idignos ipsis honoribꝰ.i. dignitatib .q.d. nõ. At si quē videres p̃ditū sapia. lʒ nõ h̃ret dignitatē nūgd posses eū nõ putare dignū reuerētia vl' sapia q̄ p̃ditꝰ ē. q.d. non posses eū iudicare idignū sapia ꝛ v̄tute sua. q̃ ꝓpa dignitas iest v̄tuti. quā v̄tꝰ trāsfūdit i eos qbꝰ fuerit adiūcta. ꝛ q̃ ppl'ares honores hoc facere neq̄unt. liquet.i. manifestū ē. eos ꝓpriā pulchritudinē dignitatis nõ h̃re. ¶ Nota ex l̄ra pōt formari talis r̄õ. Illd̄ qd̄ adueniēs alicui nõ ꝯfert ꝛ nõ adueniēs nõ aufert honorē illd̄ n̄ fac̄ vē honorabilē: sʒ dignitates n̄ ꝯferūt honorē cui adueniūt nec tollūt si nõ adueniūt. g̊ ꝛc̄. Minor ꝓbat̄. q̃ honor seq̄t̄ v̄tutē ex. 4. ethic. Vn̄ viciosū nullo honore dignū reputamꝰ i q̄cūq̃ʒ dignitate fuerit. sʒ solū v̄tuosū. ēt si n̄ sit i dignitate. cū igr̄ dignitates t̄pales n̄ ꝯferāt v̄tutē nec tollāt vicia manifestū ē q̄ honorabilē n̄ faciūt. ¶ Nõ catulꝰ erat vir sapiēs ꝛ v̄tuosus q noniū sedētē i curuli ex aīi idignatione vocabat strumam: eo q̄ viro tam malicioso collata fuit dignitas. Est aūt struma ꝯgeries humoꝝ i collo. sub hac aūt sil'itudine ipm appellabat strumā. q̃ in pectore h̄ūit ꝯgeriē vicioruʒ. ¶ Nõ q̄ rex Theodoricus voluit quēdā noīe decoratū violēter itrudere i magr̃atū vt vna cū boetio rēpublicā regeret. cꝰ neqciā boetiꝰ d̄testatꝰ: recusauit sibi associari: ꝑꝑ qd̄ boetiꝰ mlt'is iiurijs afflictꝰ fuit a rege Theodorico. ¶ Nõ q̄ scurra f̄ʒ bugui. idē ē qd̄ leccator vl' vaniloquꝰ. ꝓpe āt d̄r q seq̄t̄ curiā gr̃a cibi ¶ Nõ q̄ virtꝰ fac̄ hoieʒ rēuerēdū ꝛ nobilē. n̄ dignitas. q̃ dic̄ sen. 44. ep'la. vtꝰ nõ accepit platonē nobilē ꝛ r̄uerēdū sʒ fec̄. qs ē.n. generosus: v̄tuosus ꝛ dignus nisi q̄ ad v̄tuteʒ

ē bn̄ dispositꝰ. Nō fac hoīez nobilē atriū plenuz famosis imagibꝰ ⁊ nūmis. ſȝ aīus ⁊ virtus ſupra fortunā ſurgens.

¶ Jn q̄ illō ē. Dic phīa ꝓbat ſcd̄a via ꝙ dignitates nō faciūt hoīez nobilē ⁊ honoꝛabilē. qꝛ vicia iꝑoboꝝ māifeſtāt dicēs. Jn q̄. ſ. ꝙ dignitas aduēit mal. illō ē magis aīaduertēdū ꝙ ſi aliqs eo ē abiectioꝛ. i. vilioꝛ. q̄. i. q̄ıātomagis cōtēnit̄ a plꝛibus cū dignitas nē q̄at facer̄ iꝑobos rūeredos. īpos fac deſpectioꝛes q̄s plꝛibꝰ oñdat. verū ꝓ ſȝ. h nō ē impune. i. digni/tas nō fac hoc īpūita. nāqȝ ꝓ qꝛ iꝑobi parē vicē rddūt dignitatibꝰ. q̄s īpi cōmaculāt ſua ꝯtagione. q. d. ſic digni/tas maculat iꝑobos. qꝛ eorū maliciā manifeſtat. ſic eꝯ iꝑobi ꝯmaculāt dignitates

¶ Nota ꝑ dignitates vicia iꝑoboꝝ innoteſcūt. qꝛ ꝑnci patꝰ viꝝ oñdit cū igr̄ viciū faciat hoīez ꝯtēptibilē: tꝑalis dignitas adueniēs iꝑobis fac eos deſpectioꝛes. Un̄ iuuenalꝰ poeta. Oē aī vitiū tāto deſpectiꝰ i ſe Crimē hȝ: quāto q̄ peccat maioꝛ hr̄. Et ſen. Loco ignominie apd̄ idignum ē dignitas.

¶ Atqȝ vt agnoſcas. Dic phīa ꝓbat tertia via ꝙ dignitates nō faciūt reuerēdū. qꝛ opiniōe boīuȝ vileſcūt. q. n. dignitatibꝰ fūgūt̄ q̄uis a ſuis honoꝛet̄ tn̄ apd̄ extraneos hoīes nō curāt. vt ab illꝭ q̄ ſūt alteriꝰ dyoceſis. Un̄ dic. Atqȝ pro certe. vt agſcas verā reuerētiā q̄ ē btitudo n̄ poſſe ꝯtigere alicui hoī per has dignitates vmbratiles. i. trāſitoꝛias ad modū vmbre ſic collige. ſiqs hō fūctꝰ. i. vſus mltiplici ꝯſolatu. i. dignitate. deuenerit forte i barbaras natiōes. i. extneas gētes: faciet ne honoꝛ ꝯſulatꝰ ipȝ venerādū barbaris. q. d. nō. Atq ꝓ certe. ſi h. ſ. facere reuerēdū barbaris: foret. i. nāle munꝰ dignitatibꝰ. nullo mō ceſſarent ab officio ſuo. quoq̄. i. q̄cūq̄ loco gētiū. Sic ignis vbiqȝ terraruȝ nūq̄ ꝯſiſtit calere. i. cremare. ſȝ q̄m id. ſ. fuerēdū facere. eis annectit fallax opinio hoīuȝ ⁊ n̄ ꝑpa vis. ilico. i. ſtatiuaneſcūt. cū ad eos venerit q̄ nō eſtimāt eas eē dignitates. ſic ſūt natōes barbarice. i. extnee. ¶ Nō ꝙ res n̄ deſtituit̄ a ſua ꝑpa opatōe. cū. n. opatio ſit finis hn̄tꝭ opatōez. ſcd̄o celi ⁊ mūdi. res ꝯſtituta a ſua opatōe deſtitueret̄ a ſuo fine. ⁊ ſic eēt fruſtra. Si ḡ facere reuerēdū eēt nālis opatio dignitatū. vbiqȝ gētiū facerēt hoīez reuerēdū. ſȝ videmꝰ ꝙ dignitates que faciunt aliquem reuerendum apud ſuos. apud extraneos non faciunt ipſum reuerendum

¶ Sȝ h apd̄ exteras. Dic phīa ꝓbat q̄rta via q̄ ſumit̄ ex h ꝙ dignitates tēpoꝝ mutatōe ſoꝛdeſcūt. qd̄: n. magna oli

nāqȝ iꝑobi parez dignitatibꝰ vicē q̄s ſua ꝯtagiōe ꝯmaculāt. Atqȝ vt agnoſcas verā illā reuerentiā ꝑ has vmbratiles dignitates nō poſſe ꝯtigere: ſic collige. Si qs mltiplici ꝯſolatu fūctꝰ i barbaras natōes forte deuenerit: venerandū ne barbaris honoꝛ faciet? Atq ſi h naturale munꝰ dgnitatibꝰ foret ab officio ſuo quoquō gētiū nullo mō ceſſarent. Sicut ignis vbiqȝ terraꝝ nūq̄ tn̄ calere deſiſtit. Sȝ q̄m id eis non ꝑpria vis ſȝ hoīum fallax annectit opinio: vaneſcūt illico cū ad eos venerit q̄ dignitates eas eē nō eſtimāt. Sȝ hoc apd̄ exteras nationes. Jnter eos ꝟo apd̄ quos orte ſūt: n̄ ꝑpetuo ꝑdurāt. Atq ꝑfectura magna olim ptās: nūc inane nomē ⁊ ſenatoꝝ cēſus grauis ſaracina. Si qs quondā ppl̄i curaſſet ānonā magnꝰ habebat̄. nē ea ꝑfectura q̄d abiectiꝰ? Ut eni paulo āte dixīmꝰ: qd̄ nihil hȝ ꝑpꝛij decoꝛis: opinione vtētiū: nūc ſplēdoꝛē accipit: nūc amittit. Si igit̄ reuerēdos facere nequnt dignitates: ſi vltro iꝑoboꝝ ꝯtagione ſoꝛdeſcūt: ſi mutatōe tēpoꝝ ſplēdere deſinūt: ſi gētiū eſtimatōe vileſcūt: q̄d ē ꝙ i ſe expetēde pulchꝛitudinis habeant: nedū alijs ꝑſtēt? ¶ Seq̄t̄ metrum q̄rtū tertij libꝛi.

Quamuis ſe tyrio ſuperbus oſtro. Comeret: ⁊ niueis lapillis
Jnuiſus tn̄ omnibus vigebat
Luxurie nero ſeuientis.
Sed quondam dabat improbus verendis
Patribꝰ idecoꝛes curules.
Quis illos igit̄ putet beatos:
Quos miſeri tribuūt honoꝛes.

¶ Proſa q̄nta tertij libꝛi.

fuit dignitas moderno tpe ꝓ nihilo reputat̄. Un̄ dic. Sȝ h qd̄ dixi veꝝ ē apd̄ exteras natōes. i. extneas. ſȝ inter eos apd̄ q̄s dignitates oꝛte ſr̄ n̄ ꝑpetuo durāt. Atq ꝓ certe. nā ꝑfectura oli erat magna ptās apd̄ romanos. ſȝ nūc ē iane nomē. ⁊ cēſus. i. ꝑcioſitas ſenatoꝝ nūc ē grauis ſarcina: q̄ oli erat magna dignitas. ⁊ ſiqs quondā curaſſet ānonam ppl̄i q̄ dicebatur ꝑfectꝰ ānone. ille magnꝰ habebat̄. nūc ea prefectura q̄d ē abiectius. q. d. nihil. Ut. n. pauloāte diximus. Nihil. n. hȝ ꝑpꝛij decoris. qd̄ opinione vtētiuȝ nūc accipit ſplēdoꝛē nūc amittit. Et tūc epilogat dicens. Jgit̄ ſi dignitates nequnt facere reuerēdos vt pȝ ex ꝑma via. ſi ſoꝛdeſcūt ꝯtagione. i. vicio iꝑoboꝝ. vt pȝ ex ſcd̄a via. ſi deſinūt ſplēdere mutatōe tēpoꝝ. vt docȝ q̄rta via. ſi vileſcūt eſtimatōe gētiuȝ vt pȝ ex tertia via. q̄d ē qd̄ hēant i ſe expetēde. i. ꝯſiderāde pl̄chꝛitudis. nedū alijs preſtēt. q. d. nihil hn̄t i ſe pulchꝛitudinis. ⁊ iō neceā alijs ꝑſtare pn̄t. ¶ Nō ꝙ ꝑfectura quondā erat magna dignitas apud romanos. ⁊ dicit̄ ille ꝑfectꝰ q̄ ceteris magr̄atibꝰ ꝑfuit. ⁊ oēs dignitates i ciuitate romana ātecellabat. ſȝ poſtq̄ Juliꝰ ceſar iꝑeriū iuaſerat talis dignitas ad iꝑatoꝛē trāſferebat̄ ⁊ dīminuebat̄ eiꝰ ptās: ita ꝙ nomē illius dignitatis māſit fine re. ¶ Jtē ſenatoꝛia dignitas magna fuit apud romanos qꝛ officiū ſenatoꝝ ꝑus fuit honeſtū. ſ. vtiliter ꝯſulere reipublice. ſȝ poſtea ꝯpl̄ſi fuert̄ ſenatoꝛes ad ſeruiendum voluntati principis i dānum reipublice.

¶ Metrum quartum tertij libꝛi. Sequitur.

Quāuis ſe tyrio ſupbꝰ oſtro. Dic icipit q̄rtū metꝝ huiꝰ tertij qd̄ dr̄ metꝝ valēticū ab iuētoꝛe dactilicū a pede ꝑdn̄ante. tetrametꝝ a nūero pedū. Jn q̄ metro phīa ꝯfirmat ꝑ exēplū ꝙ dignitates nō faciūt vere reuerēdū. ⁊ ꝑ ꝯñs n̄ ē btitudo q̄rēda i eis. qꝛ dignitates adueniebāt neroni q̄ peſſimꝰ erat: ⁊ ab eo alijs ꝯferebāt̄. vn̄ dic i lr̄a. Quāuis ſupbꝰ Nero ſeuiētꝭ luxurie comeret. i. oꝛnaret. ſe oſtro tyrio. i. purpura ticta i ſanguine tyri. ⁊ q̄uis comeret ſe niueis lapillis. i. albis margaritis. tn̄ ipe vigebat. oībꝰ inuiſus. i. odioſus. Nā iꝑobꝰ nero dabat verēdis pr̄ibꝰ. i. reuerēdis ſenatoꝛibꝰ curules. i. tales dignitates. ꝑp q̄s ſedebāt i curulibꝰ idecoꝛes. qꝛ ab idigno dabāt Quis igr̄ putet. i. reputet illos honoꝛes btōs. q̄s miſeri. i. iꝑobi ⁊ viciosi tribuūt. q̄ſi dīcet nullꝰ. ¶ Nō dic neronē ſeuiētis luxurie. qꝛ eps linconienſis noīe ꝑculſus narrat.

q nero oia theatra italie z grecie plustrās assūpto vario d/core vestit' cytharistas tragidas z aurigas sepe superasse visus ē. tantis libidinib' exagitat' vt nec a matre nec a so/rore abstinuisse videat reuerentia ɔsanguinitatis. Uix i vxorē duxerat z ipe a viro i vxorē rcept' ē. z fuit luxurie tā ieffrenate vt retib' aureis piscaret q purpureis funib' ex

facit mißos. Hoc ḡ mō nece ē i regib' eē maiorē portionē misie ꝗ felicitatis cū i maiori pte sint ipotētes. ¶ Nota si ptās regia effic btiū. ḡ vbi ē defect' ptātis regie. ibi erit dfect' btitudis. cū igr ples sint gētes sup q̄s ñ ē ptās vni' regis ꝗ q subiaceāt sue ptāti seq̄t q rex i maiori pte erit miser z ñ btūs. igr i ptāte rgia nō ɔsistit vera beatitudo.

hebāt z laua/bāt ea frigidis et calidis vn/guētis q̄ nūq̄ minus q̄ mille talētis ɔfecit z nibilomi' ipse Nero tā uicio sus dignitatez ipialē adept' ē imo ēt alijs di/gnitates largi/tus est.

¶ Prosa qn/ta tertij libri.

An vo re/gna. hec ē quinta psa hui' tertij i q ondit pbia q regnū z re/gū failiaritas nō ɔferant ve/ram potentiā quaz pmittūt z pp quā appe/tunt. Et pmo ondit verā po/tētiā non eē i regnantib' /e/cūdo q nō i re/gū familiari/b'. ibi. Nā qd

An vo regna regumq3 fa/miliaritas efficere potētē valēt? Quid ni: qñ eoꝝ felicitas ppetuo pdurat. Atqui plena ē exēploꝝ vetustas: plena ēt pñs etas q reges felicitatē ca/lamitate mutauerit. O pclara potētia q̄ nec ad ɔseruatōez qdē sui satis efficax iuenit. Qz si hec regnoꝝ ptās btitudis auctor ē: Nōne si q̄ pte defuerit: felicitatē minuat: miseriā iportet? Sz q̄/uis late hūana tēdāt ipia: plures necesse ē gētes reliq qb' regum qsq3 nō ipet. Qua vo pte btōs faciēs desinit ptās: hac ipotentia subitrat q̄ miseros fac. H igr mō maiorē regib' iesse necesse ē mi/sie portionē. Expt' sorti sue: pi/culuz tyrān' regni met': peden/tis supra vticē gladij trrore sila/uit. Que ē igit hec ptās q̄ sollici/tudinū morsus expellere: q̄ for/midinū aculeos vitare neqt? At/q vellēt ipi vixisse securi: sz neq̄/unt. Dehic de ptāte gliant. An tu potētē cēses quē videas velle qd nō possit efficere? Potētē cē/ses q satellite lat' ambit? q quos terret ipse plus metuit. Qui vt potēs eē videat iseruiētiū manu sit' est. Nā qd ego de regū fami/liarib' disserā: cū rgna ipa tāte i/becillitatis plena demōstrē. quos qdē rgia ptās sepe icolūis: sepe āt lapsa psternit. nero senecā fai/liarē pceptorēq3 suū ad eligēde mortis coegit arbitriū. Papinia/nū diu int aulicos potētē: militū gladijs antoni' obiecit. Atq vt/q3 potētie sue renūciare voluerūt quoꝝ seneca opes ēt suas trade/re Neroni: seq3 i ociū cōferre co/nat' ē: sz dū ruituros moles ipsa trahit: neutr quod voluit effecit. Que ē igr pō ista quā pertime/scūt hñtes: quā nec cuz hre velis tut' sis: z cū deponere cupias:

¶ Expt' sorti. Hic ondit q i regnātib' ñ sit va ptās pp an/nexionē timo/ris p exēplū di/cēs. qdā tyrā/n'. s. dionysius expt' sue sor/tis. i. fortune. q̄tū eēt anxia piculū met'. i. timoris sui. ipe silauit. i. sīsitu/dine dōmstra/uit terrore gla/dij supra vticē pēdētis. Que ē igr hec ptās q̄ negt expel/lere morsus. i. corrosiōes sol/licitudinum. nec pōt vitare aculeos. i. sti/mulos formi/dinū. i. timoꝝ q. d. exil. i. puq ē talis ptās. ¶ Nō q dio/nysi' fuit qdā rex q cū rgre/ret a qdaz suo

ego. Qd āt i regnātib' nō sit va potētia z pōñs nec btitu/do. pbat q̄tuor vijs. Prima sumit ex paruitate durātōis regnātiū. Scda sumit ex puitate extēsiōis. Tertia ex an/nexione timoris. Quarta ex defectu securitatis. Scda ibi Qd si hec. Tertia ibi. Expt' sorti. q̄rta ibi. Atq vellet. Pri/mo pponit intētū p modū qōnis dicēs. An regna z reguz familiaritas valēt efficere potētē. z rñdet yronice. qd ni. i. q̄re nō efficerēt potētez. qñ eoꝝ felicitas. i. ptās ppetuo pdurat. qd sup. nūq̄ ɔtingit. vñ subdit. Atq p certe. vetu/stas plena ē exēploꝝ. z ēt pñs etas q reges mutauerit suā felicitatē calamitate. Et subdit. O pclara ē potētia loqn/do yronice q̄ nec iuenit satis efficax ad ɔseruatiōnē sui.

¶ Nota nulla felicitas ppetuo pdurat saltē tpal. hoc pa/tuit pus exēplo vetustatis posito de creso rege lidoꝝ. B ēt p3 exēplis eoꝝ q erāt tpe boetij. sic de ipatorib' romanis q crebro circa tpa sua mutabāt. nc bell nc isidij oppssi vl alio mō obiecti. Et idē testat Gāfred' i poetria dicēs. Hoc vnū pscire potes. q nulla ptās Esse morosa pōt. si vis exē/pla. priores Respice fortunas. emicuit illa poruz Florida prosperitas. Minos subuertit athenas.

¶ Qz si hec regnoꝝ ptās. Hic ondit q ptās regia nō ē va ptās nec btifica pp puitatē extēsiōis ei' dicens. Qd si hec ptās regꝝ ē auctor. i. cā btitudis. nōne si q pte dfuerit re/gia ptās. ipa minuat felicitatē z ipōtet. i. iducat miseriā. q. d. sic. Sz q̄uis hūana ipia late tēdāt. tñ nece ē ples gētes re/linq. qb' qsq3 regū ñ ipet. nō. n. pōt eē q vn' oib' ipet. q̄ vo pte desinit ptās faciēs btōs: hac pte subitrat ipotentia q̄

familiari. qr sp tristaret cū tñ sp hret btā vitā. iste diony/si' volēs sibi dsignare cāz sue tristicie iussit eū poni inter eplas lautas: z sibi supra vticē iussit suspēdi gladiū acutū tenui filo. Iste viso gladio pterrit' eplari nec letari potuit Cui dixit dionysi': tal. n. ē vita mea quā tu btā putabas. sp. n. mortē mihi iminētē puideo. Cōsidera ḡ quō felix eē potuerit q timere ñ dsinit. ¶ Atq vellet ipi. B pbia ondit idē q̄rta rōe q sumit ex defectu securitatis dicēs. Atq pro certe. ipsi reges vellēt vixisse securi sz nequnt. i. nō pñt. d/hinc. i. ex q̄ seqt q securi eē nō pñt. quō gloriāt de sua ptā/te qd nō ē faciēdū: qd pbat dicēs. An. i. nūqd. tu potētē cē/ses. i. iudicas illū quē videas efficere. i. pficere velle qd nō pōt. q. d. nō ē potēs. An. i. nūqd illum censes potētem. qui ābit. i. circūdat lat' suū satellite. i. mltitudie. q pl' metuit illos q̄s ipe terret: q vt videat potēs sit'. i. locat' ē i manu seruiētiū. q. d. nō ē potēs. ¶ Nota ex lra pōt formari tal rō. illō qd ñ facit hoiez secuꝝ B ñ fac ve btiū. sz pō tpalis ē hō. igit zc. Conseqntia ē nota. qr quāto maior pō tāto mi/nor securitas. ¶ Nō rges securi eē nō pñt. qr icōmodita/tes iminētes ñ pñt nō formidare. Narrat. n. valeri' d dio/nisio supradicto. q i tātū timuit tōsores barbaꝝ q filias suas docuit detōdere barbas. ipis āt senescētib' pcepit vt barbā z capillos sibi aburerēt. z lectū cubicularē i lata fos/sa fec. i quē se ligneo pōte recepit. qr satellites z barbaros timuit. ¶ Nā qd ego de regū. Hic pbia ondit q i familia/rib' nō ɔsistit va pō. z' excludit q̄dā obiectōz ibi. An psi/dio. pbat ḡ q familiaritas regū ñ fac eē ve potētē. cū h'

vitare nō possis. An psidio sunt amici: quos nō virt⁹ s3 fortūa cōciliat. s3 quē felicitas amicū fecit ifortuniū faciet inimicū. Que vo pestis efficacior ad nocēdum q̄ familiaris inimicus.

¶ Metr̄ quintum tertij libri.

q Ui se vollet eē potētez:
Aios domet ille feroces
Nec victa libidine colla
Fedis submittat habenis.
Etenim licet indica longe:
Tellus tua iura tremiscat
Et seruiat vltima tile:

familiaritas nō possit retineri ad nutū. ⁊ ipa retēta freqnter vgit i nocumētū dic̄ q̄. Nā qd ego dixerā. i. dicā. de familiarib⁹ rgū. cū ipa rgna demōstrē eē tāte ibecillitatis q̄s. s. familiares rgū rgia ptās icolumis. i. sana sepe psternit. ⁊ ipsa regia ptās lapsa ēt psternit ipos. quō āt regia ptās icolumis ōstruat suos familiares. doc3 p exēpla dicēs. Nero coegit senecā familiarē suū pceptorē. i. magistr̄ ad arbitrium eligēde mortis. Antoni⁹ ipator obiecit gladys militū Papinianū suū familiarē diu potentē iter aulicos Atqui p certe vterq3 seneca ⁊ papinian⁹ voluerūt renunciare sue potētie pp crudelitatē pncipum voluerīt se subtrahere ab eis. q̄r duor̄ seneca conat⁹ ē opes suas tradere neroni vt ip3 placaret. ⁊ voluit se ꝯferre i ociū. i. i vitaz solitariā: s3 dū ipa moles. i. magnitudo potētie. trahit ipos ruituros. i. casuros. neuter effecit qd voluit. q̄ ē q̄ ista potētia quā hn̄tes ptimescūt. quā cū bre velis nō sis tut⁹. ⁊ cu3 deponere cupias vitare nō possis. vt patuit de seneca ⁊ papiniano. ¶ Nota nero figebat se magr̄3 suū senecā timere postq̄ ipator fact⁹ ē sic̄ in puericia. Vn̄ mādauit sibi vt gen⁹ mortis eligeret. q̄r viuere n̄ poss3. Seneca cibo ⁊ potu satiat⁹ fec̄ apire venā ⁊ bibēs de anulo venenoso iteryt Antiq. n. potētes ⁊ nobiles sub gēma anuli venenū portabāt: vt si qd aduersi eis ꝯtigisset ad mortē confugerēt.

¶ Itē ātoni⁹ exn̄s ipator i suos tyrānizauit: q papinianū suū familiarē diu iter aulicos potētē gladys militū occidi fec̄ ex qb⁹ p3 quō regia ptās icolumis sepe suos familiares psternit. Quō āt regia ptās lapsa psternat suos familiares ex h p3. cū. n. familiares imitāt̄ regiā potestatem necesse est vt ipsa deficiente etiam ipsi familiares deficiāt.

¶ An psidio sūt. Hic phia excludit obiectōez. Poss3 eni aliqs dr̄e q̄ hō pōt ꝯseruari i sua potētia p amicos. vn̄ q̄ aliq pdūt ptātē ē pp defectū amicor̄. h excludit phia dicēs q̄ h n̄ pōt eē ver̄ d amicis q fortūa ꝯciliāt̄. de amicis āt q de vtute ꝯciliāt̄ nō ē h loqndū. cū nō ꝯputēt̄ iter bona fortūe de qb⁹ h loqt̄. vn̄ dic̄ i lr̄a. An psidio. i. auxilio. sūt amici q̄s nō vt⁹ s3 fortuna ꝯciliat. q. d. nō: h pbat p locū ab oppositis sic. Quē felicitas. i. fortūa fec̄ amicū. illu3 ifortuniū faciet inimicū. q̄ vo pestis ē efficacior ad nocendū q̄ familiaris inimic⁹. q. d. nulla. q̄r inimicitiā illi⁹ cauere nō possum⁹ cū ei ꝯstēt secreta nr̄a pp familiaritatē.

¶ Nō d amicis sophisticis loqt̄ seneca. 9. epl̄a. Qui vtilitati cā assūpt⁹ fuerit tādiu placebit q̄diu vtil fuerit. Amicor̄ turba florētes circūsedit: s3 circa euersos solitudo est vn̄ poeta. Nā pcio q̄sit⁹ amor cū munere cedit. Inq̄tū durat largitio durat amic⁹. Alter poeta. Dū fortuna tonat: fugiētes terret amicos. Nā qs amet qs nō va pcella doc3. Et alter poeta. Dū çephyr⁹ flabat m̄ti ꝯcomitabar amicl. Ast ois aqlo turbine flāte fugat. Et orati⁹. Horrea formice nūq̄ ad inania tēdūt. Null⁹ ad amissas ibit amic⁹ opes. Qō āt familiaris inimic⁹ m̄tū noceat dicit poeta. Plus nocet vt nostis ad cūcta domestic⁹ hostis. Et res ipa doce3 q̄lr ipe nocet. ¶ Metr̄ qntū libri terty.

q Ui se volet eē potētē. Hic icipit metr̄ qntū h⁹ terty qd dr̄ pamātiū ab iuētore. anapesticū a pede pdn̄ante. catalecticū. q̄r vna syllaba defic̄ ad metri pfectionē. i q̄ metro phia ōndit quō va potētia sit acqrēda dicēs.

Tamen atras pellere curas
Miserasq3 fugare querelas
Non posse: potentia non est.

¶ Prosa sexta tertij libri.

g Loria vo q̄ fallax sepe q̄ turpis ē. Vn̄ nō iniuria tragic⁹ exclamat. O glīa glīa i millib⁹ mortaliū nihil aliō fcā nisi auriū iflatio magna Plures. n. magnu3 sepe nomen falsis vulgi opinionib⁹ abstulerīt quo qd turpi⁹ excogitari pōt. Nā q falso pdicāt: suis ipi necesse ē laudib⁹ erubescāt. Que si etiam

q̄ va pō consistit i repmēdo viciosos mot⁹ vl ꝯcupias inordiatas. q̄r sine h null⁹ ē ve potēs q̄tūcūq̄ dn̄et̄. dicit q̄ Ille q volet se eē potētē. domet aīos ferorоces. i. crudeles. q̄r crudelitate hō assimilat̄ fer̄l. nec submittat colla victa libidine. i. ꝯcupie. fedis habenis. i. viciosis motib⁹: l3. n. tell⁹ idica. i. terra idie tremiscat tua iura lōge. i. licet ptās tua extēdat se ad idiā. ⁊ lic3 tibi puiat vltima tile: q̄ ē isula vltra britaniā vbi sol fac̄ solsticiū estiuū ⁊ vltra n̄ pgredit̄. tn̄ n̄ posse pellere atras curas. i. obscuras sollicitudies ⁊ fugare miseras q̄relas puenientes ex aduersitate fortūe nulla ē pō. ¶ Nota q̄ ve potēs ē q sēsualitatē subyc̄ rōni. vn̄ sene. Si vis oīa tibi subycere: subyce te rōi. m̄tos. n. rexeris si rō te rexerit. Et aristo. 4. ethi. Quēadmodū puer̄ o3 viuer̄ p3 pcepta pedagogi ita o3 ꝯcupiscibile ꝯsonare rōni. Itē seneca. Magnū ipiu3 regit q sibiipsi dn̄at̄. Fortior ē q cupiditatē vicit q̄ q hostē subyc̄. Est. n. difficillimū vicere seip3. Et salomō. Fortior ē expugnator ai expugnatore vrbiū. ¶ Prosa sexta libri terty.

g Loria vo q̄ fallax. Ista ē sexta psa hui⁹ terty in q̄ phia ōndit q̄ glīa mūdana n̄ spectat ad verā btitudinē: nec fac̄ ve beatū. Et p ōndit h d glīa p pe vtutis. z⁰ d glīa q̄ pueit ex nobilitate sāguis. ibi. Iā vo. Prio ōndit itētū d glīa q̄ puenit ex laude false vtutis. Scd̄o d illa gloria q̄ ex vis meritis pcedit. ibi. Que si ēt. Primo ōndit talē rōnē. Illō qd ē fallax nō spectat ad btitudinē: nec facit btm̄: s3 glīa false acqsita ē fallax: igr̄ ⁊c̄. Vn̄ dic̄ i lr̄a. Glīa vo q̄ fallax ē ⁊ q̄ turpis sup. satis p3. q̄ āt sit fallax pbat aucte cuiusdā poete q tragedias ꝯposuit dicēs Vn̄ tragic⁹ qdā exclamat ⁊ pōit auctē ei⁹ i greco qd tātū sonat i latino. O glīa glīa i milib⁹ mortaliū nihil aliō fcā es q̄ mag auriū iflatio. qd māifestat dicēs. Plēs. n. magnū nomē. i. glīa3 abstulerūt. i. false receperūt. falsis opinionib⁹ vulgi Et ōndit q̄ h⁹ glīa sit turpis dicēs. Quo. s. iam dicto. s. hre glīā falsis opinionib⁹. qd turpi⁹ excogitari pōt. q. d. nihil. Nā q falso pdicāt̄. i. laudāt̄. nece ē vt ipsi erubescant suis laudib⁹. ¶ Nō q̄ p3 tulliū glīa ē freqns fama cū laude. Et ē duplex vana ⁊ va. vana glīa ē q̄ nullo ꝯficiēte pcedit i esse. Vera ē q̄ nullo ꝯficiēte nō pcedit i esse. Fama āt est cognitio alicui⁹ nō solū i ppiquo: s3 ēt i remoto. ¶ Nō q̄ fama iducit glīa3 falsā. glīa falsa erubescētiā. Nā erubescētia ē crimē i glīatōis cātū ex aliquo turpi ppetrato. Cū āt aliqs se cogscat false acqsisse glīā tūc h timet manifestari ex cui⁹ manifestatione icidit glīatōez ⁊ verecūdiā ¶ Que si ēt meritis ꝯqsite. Hic phia pbat q̄ glīa meritis

acq̃sita nõ spectat ad btitudinẽ. itẽdẽs talẽ rõnẽ. Jllõ nõ spectat ad btitudinẽ de q̃ nulla ẽ cura sapiẽti. ſꝫ õ gl'ia ẽt meritis acq̃sita nll'a ẽ cura sapiẽti. g̃ ⁊c̃. Maior ẽ nota. Nã sapiẽs maxie curat btitudinẽ cũ sit maxie felix. io. et ħ. mi norẽ põit i lr̃a dicẽs. Que. s. laudes spectãtes ad gl'iã. ſꝫ sint ꝯq̃site meritis. qd tñ adiecerit ꝯscie sapiẽtis: q bonũ suũ metit̃ ñ rũore ppl'ari ſꝫ v̾itate ꝯscie q. d. nihil. Scd̃o probat idẽ ꝑ locũ ab oppositis dicẽs. Qd̃ si pulchꝝ ẽ ꝓpagasse nomẽ. g̊ miserũ ẽ nomen nõ ꝓpagasse: ſꝫ cũ ꝑ magna ꝑte terraꝝ necesse sit nomẽ ñ eẽ ꝓpagatũ nec̃e ẽ ꝑ maiori pte miserũ eẽ: dic̃ g̊. Qd̃ si ħ ipꝫ pl'chꝝ videt̃. s. ꝓpagasse. i. diul'gasse. nom̃. i. gloriaꝫ consequens ẽ vt iudicet̃ fedũ nõ extendisse nomẽ. ſꝫ sic̃ pauloante disserui. necesse sit eẽ plures gentes. ad q̃s fama vniꝰ hominis neq̃at ꝑuenire. fit. i. ꝯtigit. vt ꝑ maxima ꝑte terraruꝫ ille videat̃ iglorꝰ. quẽ tu estimas gl'iosuꝫ. Et q2 aliqs dic̃et sufficit ad btitudinẽ ꝙ hõ sit gl'iosus i ppl'o suo hñdo fauorẽ ppl'i. Dic̃ pħia iter hec bõa q̃ sũt i opatõe v̾tuosa nõ puto gr̃aꝫ ppl'arẽ dignã ꝯmemoratõe. q̃ nec iudicio recte rõnis ꝑuenit. nec vnq̃ꝫ firma ꝑdurat. ¶ Nõ ꝙ sapienti nõ ẽ cura õ gl'ia. q2 dic̃ Macrobiꝰ. Sapiẽs fructũ i ꝯscia ponit stultꝰ ãt i gl'ia. Et seneca. Cõsciaꝫ potiꝰ q̃ꝫ famaꝫ attẽde. ſꝫ pleriq̃ꝫ famã. pauci ꝯsciaꝫ veret̃. ¶ Nõ ꝙ fama ppl'aris ñ ꝑuenit ex recto iudicio rõis. plus. n. ppl's seq̃t̃ iclinatõem sẽsus q̃ꝫ iudiciũ rõnis. Nec ẽt fama eoꝝ ꝑpetue durat. q2 ſꝫ diuersas passiões vulgi variat̃ fama ppl'i. Uñ vulgares iudicãt ſꝫ ꝯcupiaꝫ ñ ſꝫ rei veritatẽ. Pro tãto sil'es sũt auibꝰ q̃ꝝ ituitũ nox illumiat ⁊ dies cecat. ex 4.° hꝰ ꝓsa q̃rta. ¶ Jã v̾o q̃ꝫ sit iane q̃ꝫ futile. Hic ꝓbat ꝙ gl'ia ꝑueniẽs ex nobilitate sãguis. ẽt ñ spectat ad verã btitudinẽ. Et ꝑ ostẽdit vanitatẽ hꝰ gl'ie. scd̃o ostẽdit qd boni sit i nobilitate. ibi ꝙ si qd. dic̃ ꝑ. Jã v̾o qs nõ videat q̃ꝫ iane q̃ꝫ futile. i. labile sit nomẽ nobilitatis. q. d. manifestũ ẽ. q̃. s. nobilitas. si r̃fertur ad claritudinẽ. i. ad gl'iaꝫ aliena ẽ ab illis q se nobiles eẽ gl'iant̃. qd̃ ꝓbat ꝑ diffinitõeꝫ nobilitatis dicẽs. Namq̃ꝫ nobilitas videt̃ eẽ q̃dã laꝰ veniẽs de meritis parẽtũ. ꝙ si ꝑdicatio. i. laꝰ fac̃ claritudinẽ: nec̃e ẽ vt illi sint clari. q ꝑdicant̃. i. laudãt̃. hꝰ ãt sũt parẽtes nõ tu. q̃re si nõ hẽs tuam claritatẽ q̃ ex laude tua ꝑueniat. aliena claritudo nõ efficit te splẽdidũ. i. gl'iosuꝫ. ¶ Notãdũ ꝙ nobilitas sãguis ẽ iane ⁊ futile nomẽ. q2 nihil v̾e nobilitat hoieꝫ nisi v̾tꝰ. Uñ alanꝰ i li. de plãctu nature. Quid tibi nobilitas: qd claruꝫ nomẽ auoꝝ. Si fuꝰ vicijs factꝰ ẽ ipẽ tuis. Jtẽ nobilis ẽ eni sigs v̾tute refulget. Degener ẽ solꝰ cui mala vita placet. Et paup Henricꝰ. Nõ ꝑsigne genꝰ. non claꝝ nomẽ auoꝝ. Sꝫ ꝓbitas v̾a nobilitate viget. Et sen. Nemo ẽ melior altero nisi q rectiꝰ igeniũ hꝫ altero. ⁊ ad bonas artes aptius. ¶ Quod si qd ẽ ⁊c̃. Hic ostẽdit cuiusmõi bonuꝫ sit i nobilitate dicens. Si qd bonum est in nobilitate. illud solum eẽ arbitror. vt nobiliꝰ vidat̃ iposita nec̃itudo ne a v̾tute maiorũ. i. ꝓgenitoꝝ degenerẽt sup. ꝑ mores viciosos. melius ẽ. n. a patre ignobili descẽdere ⁊ morigeratum eẽ. q̃ꝫ a nobili ⁊ peruicia degnãre. ¶ Notãdum ꝙ gl'iandũ ñ ẽ de nobilitate. q2 dic̃ sen. Si pl'cher ẽ lauda naturã. si nobilis lauda ꝑentes. si v̾tuosus et sapiens lauda teipm̃. si diues lauda fortunaꝫ. si potẽs expecta paulisꝑ ⁊ nihil eris. ¶ Notãdum ſm Tullium optima hereditas a patribꝰ tradit̃ liberis. oi p̃rimonio ꝑstãtior. s. gl'ia v̾tutũ ⁊ decor reꝝ gestaꝝ.

meritis ꝯq̃site sint. qd tñ sapientꝫ adiecerit ꝯscie: q bonũ suũ ñ populari rumore: ſꝫ cõscie veritate metit̃. Quod si hoc ipꝫ ꝓpagasse nomẽ: nomẽ pulchꝝ videt̃: ꝯñs ẽ vt fedũ nõ extẽdisse iudicet̃. Sꝫ cũ vti pauloãte disserui: pl'es gẽtes nec̃e sit eẽ: ad q̃s vniꝰ fama hois neq̃at ꝑuenire: fit vt quem tu estimas eẽ gl'iosũ eẽ: ꝑ maxima ꝑte terraꝝ videat̃ iglorꝰ. Jnt̃ hec vero ppl'arẽ gr̃aꝫ nec ꝯmemoratõe qdẽ dignã puto: q̃ nec iudicio vero ꝑueit: nec vnq̃ꝫ firma ꝑdurat. Jã v̾o q̃ꝫ sit iane: q̃ꝫ futile nobilitatꝫ nomẽ: qs non videat: q̃ si ad claritudinẽ refert̃: aliena est. Videt̃ nãq̃ꝫ eẽ nobilitas q̃dã de meritis veniẽs laꝰ parẽtuꝫ. Quod si claritudinẽ ꝑdicatio fac̃: illi sint clari nec̃e ẽ q ꝑdicãt̃. Quare splẽdidũ te si tuã nõ hẽs: aliena claritudo nõ efficit. Quod si qd ẽ i nobilitate bonũ: id eẽ arbitror solũ: vt iposita nobilibꝰ nec̃itudo videat̃ ne a maioꝝ virtute degenerent.

¶ Metꝝ sextum libri tertij.

Omne hũanũ genꝰ i t̃ris
Simili surgit ab ortu.
Unus enim reꝝ p̃r est.
Unus qui cuncta ministrat.
Jlle dedit phebo radios.
Dedit ⁊ cornua lune.
Jlle homines etiam terris
Dedit ⁊ sydera celo
Hic clausit membris animos
Celsa sede petitos.
Mortales igit̃ cunctos
Edit nobile germen.
Quid genꝰ ⁊ ꝓauos strepitis.
Si primordia vestra
Auctoremq̃ꝫ deum spectes:
Nullus degener extat:
Ni vicijs peiora fouens

¶ Metꝝ sextũ tertij libri. Omne humanũ genus. Jstud est sextũ metꝝ huiꝰ tertij qd̃ dr̃ alemãicũ ab inuentore. dactilicũ a pede ꝑdominãte. trimetꝝ a numero pedũ. ypcataleticum quia vna syllaba superabundat. Jn q̃ metro pħia ꝓbat omnes homines eẽ nobiles preter viciosos dicens. O ẽ genus hominũ i terris cuiuscũq̃ꝫ sit conditiõis surgit ab ortu simili. q2 ſm aniam omnes sunt ab vno creatore. vnꝰ. n. est pater reruꝫ. i. vnus creator sup. nobilis q cuncta ministrat. sup. gubernando. ille vnꝰ pater dedit phebo radios suos. dedit lune cornua: dedit homines terris. i. habitare i terris. dedit celo sydera propter ornatum eius. Hic pater clausit animos mẽbris sup. corꝑeis animos inq̃ꝫ petitos. i. acceptos. celsa sede. i. in celo. Jgitur nobile germen. idest nobile principium. edit idest producit. cunctos mortales. i. homines. O homines qd. i. ad qd. strepitis. i. cum strepitu iactatis. genus vestruꝫ ⁊ proauos vestros. si enim tu spectes. i. consideres auctoreꝫ deum ⁊ primordia v̾ra nullus extat. i. est degener. i. ignobilis. nisi fouẽs. idest operans peiora vicijs suis deserat ꝓpriũ ortum. i. deuꝫ a q̊ ꝓcessit. ¶ Nota ꝙ omnes hoies ex ea parte qua sunt hoies. sunt eque nobiles. cum. n. nobilitas sit quedam excellentia contracta ab origine. nobilitas hominis precipue debet attendi ex ea ꝑte qua ẽ hõ. s. ex ꝑte anime. Cuꝫ igitur in omnibus hominibꝰ sit eadẽ origo aie: q2 oẽs anime sunt a deo: oẽs homines sũt eque nobiles. Solũ ãt illi sũt

ĩgbiles.q degñant a sua origine.aĩa aũt a sua origine ꝓdu
cta ẽ a deo.ꝛ ẽ sĩlis deo.iõ illi solia nobilitate degenerãt.q
viciosis morib⁹ sĩlitudinẽ dei õturpãt:quã ex origine ꝯxe
rũt.℄ Nõ dic aĩos celsa sede petitos:ꝫ logr̃ more plato/
nico.q voluit oẽs aĩas sĩl eẽ creatas ĩ celo ꝛ postea mitte/
renť ĩ corpa.qd nõ ẽ verꝫ.sꝫ aĩe creanť ĩ corpib⁹.ğ logr̃ mo
re platonico
ꝙ õs aĩas re/
ceptas in celo
clausit men/
bris corporeis
ꝛ de ꝫ magis
videbiť.9.me
tro h⁹ tertij.
℄ Nõ ꝙ oĩ/
um hoĩuꝫ est
vna origo.qꝛ
a deo sũt crea
ti.quem p̃rẽꝫ
oẽs vocam⁹.ꝛ
oẽs aĩe sunt a
deo.ğ null⁹ ẽ
nobilior alio
ꝺꝫ creationẽ.
licꝫ ꝺꝫ ĩgeniũ
bñ.qꝛ soli illi
sunt ĩgbiles q
õgenerãt suã
genealogiam
cũ descẽdũt a virtutibus ꝛ adherẽt vitijs.

Propriũm deserat ortum.

℄ Prosa septima tertij libri.

q Uid ãt õ cõpis volupta
tib⁹ loq̃r:ꝗꝝ appetẽtia
qdẽ plena ẽ anxietatꝫ: sa
tietas vo pnie. Quãtos ille mor
bos:q̃ꝫ ĩtolerabiles dolores q̃si
q̃ndã fructũ neq̃tie fruẽtiũ solẽt
r̃ferre corpib⁹: q̃ꝝ mot⁹ qd bẽat
iucũditatꝫ ĩgro. Tristes vo eẽ vo
luptatũ exit⁹:q̃sq̃s reminisci libi
dinũ suaꝝ volet ĩtelliget. Que si
btõs explicare possũt:nihil cau/
se est qn pecudes quoq̃ btẽ esse
dicanť:quaꝝ oĩs ad explẽdã cor
poralẽ lacunã festinat intentio.

℄ Prosa septima tertij libri.

q Uid ãt ꝛc̃. Jsta ẽ ꝓsa septima h⁹ tertij ĩ q̃ phia oñ
dit btitudinẽ nõ eẽ ĩ voluptate. Et ꝑ.oñdit ꝫ õ vo
luptate gñalr̃.scdõ õ q̃dã voluptate spãlr̃.scdã ibi. Hone
stissima qdẽ. Primũ ꝓbat duplr̃ ꝺꝫ ꝙ ponit duas rõnes.
scdã ibi. Que si btõs. Primo ĩtẽdit talẽ rõnẽ. Jn illis ñ ꝯsi
stit btitudo ad q̃ sequunť mlťe ĩcõmoditates.sꝫ ad volu/
ptates sequunť mlťe ĩcõmoditates:sic declarat ĩ lr̃a ꝛ dic̃.
Quid loq̃r õ voluptatib⁹ corpis.i.delectatõib⁹ corpalib⁹
q̃ꝝ appetẽtia.i.cupiditas plena ẽ ãxietatꝫ.qꝛ hõ anxiať cũ
caret eo qd cupit.satietas vo.i.plenitudo voluptatũ.ple/
na ẽ pnie.i.pene.cũ igiť voluptatib⁹ sit ꝯiũcta ãxietas ꝛ pe
nitẽtia.ĩ eis ñ ꝯsistit btitudo.ꝛ addit q̃ꝫtos morbos ille vo
luptates ꝛ q̃ꝫ ĩtolerabiles dolores solẽt referre corpibus
fruẽtiũ eis.q̃si quẽdã fructũ neq̃tie sup.satis pꝫ.q̃ꝝ volu/
ptatũ mot⁹.i.affcũs.qd bẽat iucũditatꝫ.i.voluptatis igno
ro.q̃sq̃s aũt volet reminisci suaꝝ libidinum.i.voluptatũ.
ipse ĩtelliget:idest cognoscet.exitus:idest fines voluptatũ
esse tristes. ℄ Nota ꝙ duplex est voluptas.s.ĩtellectua/
lis ꝛ corporalis.p̃ma est ꝓsequẽda.scꝫ ĩtellectualis:qꝛ cõ/
sistit ĩ speculatõe animã beatificans. Secũda est fugiẽda
quia ꝯsistit ĩ delectatõe sensuali corpus mortificãs.vnde
Seneca.5z.epistola dicit. Uoluptates precipue extirpa
que latronũ more nos amplectũtur vt strãgulẽt.ꝛ Tul/
lius. Uoluptas ĩpedit omne consiliũ.atq̃ꝫ:vt sic dicã:ocu/
los perstringit mentiũ.ꝛ inimica est rationi.nullũ vult cũ
virtute habere cõmerciũ. ℄ Nota ꝙ voluptas plena est
penitẽtia. Narrat enim valerius.ꝙ cũ Demostenes phus
quereret amorẽ Thaydis meretricis vt cõsensum ferret
ei centũ talẽta petentis.demostenes aspiciens ĩ celum re
spondit:pro tãto precio nõ emã tantum penitẽtie. sciebat
enim ꝙ voluptatẽ ĩseparabiliter seq̃tur penitẽtia. ℄ No
ta ꝙ voluptates multos morbos afferũt.quia dicit Se/
neca ĩ quadã epistola. Multos morbos multa fercula fe
cerũt. Et vult Aristoteles ĩ ethicis.ꝙ laborantes ĩ passio/
nibus veneris ꝛ crapule maxime trãsmutãtur ꝺm corpus
crapula enim plures occidit q̃ꝫ gladius.

℄ Que si beatos. Hic philosophia probat ꝯclusionẽ p̃us
positã alio modo deducendo ad ĩconueniens. Et est ratio
ista. Si ĩ voluptatibus cõsisteret beatitudo.sequeretur ꝙ
pecudes essent beate qd est falsuꝫ. pecudes enim laborãt
ad explendaꝫ
corporis volu
ptateꝫ. vnde
dicit. Que vo
luptatẽ si pos
sunt explica/
re beatos. ni/
hil cause est.i.
nihil ĩpedit.
quin pecudes
dicantur esse
beate. quarũ
omnis ĩtentio
festinat ad ex
plendam cor/
poralem lacu
naꝫ.i.ĩgluuiẽ
vẽtrꝫ. ℄ No
tãdũ ꝙ cum
felicitas sit bo
nũ nature ra/
tionalis: nul/
lus bestias fe
licitabit:qꝛ tm̃ genus hominũ viuit arte ꝛ rõne. ℄ Notã/
dum ꝙ ad fugã bestialiuꝫ voluptatũ hortatur aristoteles
alexãdrũ quadã epistola dicẽs. O alexander declina a co
natibus bestialiũ voluptatũ.que corruptibiles sunt.carna
lis enim appetitus inclinat ad corporales voluptates que
ꝯtristãt ĩtellectũ. Et subdit. Conatus voluptatuꝫ generat
carnalẽ amorẽ. Hic generat auariciã.hec generat deside
riũ diuitiaꝝ.qd generant ĩuerecundiã.ĩuerecũdia p̃sum
ptionem.presumptio ĩfidelitatem.infidelitas latrociniũ
propter que mala vitanda est voluptas.

Honestissima quidẽ cõiugis li/
berorũq̃ꝫ foret iucũditas:sed ni/
mis e natura dictũ ẽ:nescio queꝫ
filios ĩuenisse tortores: quoꝝ q̃ꝫ
sit mordax q̃cũq̃ꝫ ꝯditio:neq̃ꝫ ali
as exptũ te:neq̃ꝫ nũc anxiũ neces
se est admonere. Jn quo euripe
dis mei sñiaꝫ ꝓbo:q carẽtẽ liberꝭ
infortunio dixit esse felicem.

℄ Metrũ septimũ tertij libri.

Abet ꝫ voluptas oĩs.
b Stimulis agit fruentes.
Apiumq̃ꝫ par volãtuꝫ:
Ubi grata mella fudit:
Fugit:ꝛ nimis tenaci
Ferit icta corda morsu.

℄ Honestissima qdẽ ꝛc̃. Hic phia oñdit ꝙ btitudo ñ ꝯsi/
stit ĩ q̃dã spãli voluptate.s.ĩ mr̃imonio.q̃ licita est ꝑꝑ gñã/
tionẽ ꝓlis.ĩtẽdẽs talẽ rõnẽ. Ju illa voluptate ñ ꝯsistit feli
citas q̃ hꝫ anxietatẽ sibi ãnexã.sꝫ voluptas mr̃imonij ẽ h⁹
sic tãgit ĩ lr̃a:vñ dic̃. Jucũditas ꝯiugis ꝛ liberoꝝ foret ho/
nestissima:sꝫ nimis ẽ ex̃ nãꝫ dcm̃:qꝛ nã abhorret qd volo
dr̃e.qꝛ nescio.i.taceo.quẽ.i.aliquẽ inuenisse.i.hũisse filios
tortores.q̃ꝝ filioꝝ q̃ꝫ sit mordax.i.anxia.q̃cũq̃ꝫ ꝯditio si/
ue bona siue mala neq̃ꝫ nec̃e est te admonere al's exptum
neq̃ꝫ nec̃e ẽ admonere te nũc ãxiũ.i q̊ ego ꝓbo sñiaꝫ Euri/
pedis mei phi q dixit:carẽtẽ liberis ĩfortunio felicẽ esse.
℄ Nõndũ ꝙ ãxietas ĩest p̃rib⁹ ꝑꝑ maliciã filioꝝ. Narrat
.n.euripedes tropi⁹ ĩ historia romanoꝝ ꝙ õmetrides ĩ su/
os seuiẽs filios:duos ex eis ĩterfec̃.ꝛ cũ ꝑseq̃reť tertiũ.ille
ꝯgregato exercitu obsedit p̃rẽꝫ. Pr̃ ãt vidẽs se ñ posse eua
dere seipꝫ ĩterfec̃. Etiã p̃r ãxiať õ bõis filijs ꝑꝑ ĩcẽsã dile/
ctionẽ eoꝝ ꝛ ꝓmotionẽ.qb⁹ si aliqd aduersi ꝯtigerit.p̃r re
putat se ĩfelicẽ. Ex q̊ pꝫ ꝙ voluptas ꝯiugalis hꝫ anxietatẽ
sibi annexã. ℄ Metrũ septimũ tertij libri.
b Abet ꝫ voluptas oĩs. Jstud ẽ metꝝ septimũ hui⁹
tertij qd dr̃ anacroãticũ ab ĩuẽtore. Jãbicũ vl' ana
pesticũ a pede ꝑdñante:qꝛ hꝫ p̃mũ pedẽ anapestũ ꝛ reliq̊s
iãbos.ꝛ ẽ dimetrũ.i.q̃tuor pedũ.catalecticũ.qꝛ õfic̃ sylla/
ba.nã post tres pedes remanet vna syllaba de q̃rto pede.
Jn q̃ metro phia oñdit qd mali ꝯsequať oẽm voluptatẽ.
oĩs.n.voluptas ꝑter anxietatẽ sibi annexã ẽ trãsitoria.qd

ꝯfirmat ꝑ qꝺꝺā exēplū dicēs. Ois voluptas hꝫ h qꝺ dicā.
q᷑ voluptas agit.i. vexat. fruētes stimul᷑.i. punitōib⁹. ꝛ est
par.i. silis. stimul᷑ apiū volātū. vbi ꝑ postꝙ apis fudit gra/
ta mella. fugit ꝛ ferit corda icta.i ꝑcussa āxietate. nimis te
naci morsu. q.ꝺ. iocūditas voluptat̄ nimis ē trāsitoria. sꝫ
anxietas quā affert nimis ē ꝑmāsura. ℭ Nōndū licꝫ ois

ℭ Prosa octaua tertij libri.

n Ihil igit̄ dubiuꝫ ē qn be
ad btitudinē vie ꝺuia q̄/
daꝫ sint: nec ꝑducere eo
quēꝙ valeāt ad qꝺ se ꝑducturas
eē ꝓmittūt. Quāt̄ vero iplicate
malis sint breuissime mōstrabo.
Quid.n. pecuniā ne ꝯgregare co
naber̄: sꝫ eripies hn̄ti. Dignitati
b⁹ fulgere velis: ꝺāti supplicab.
Et q ꝑire ceteros honore cupis:
poscēdi hūilitate vilesces. Potē
tiā ne ꝺsideras: subiectoꝝ isidijs
obnoxi⁹ ꝑicul᷑ subiacebis. Gl'iā
pet̄: sꝫ ꝑ aspa q̄ꝙ distract⁹: secu
rus eē desistis: Voluptariā vitā
ꝺgas. sꝫ qs n̄ spnat atꝙ abijciat
vilissime fragilissimeꝙ rei cōꝑis
huū: Iā ꝟo q bōa ꝑ se corpis fe
rūt: ꝙ exigua ꝙ fragili possessio
ne nitūt̄. Nū.n. elephātes mole:
thauros robore supare poterit̄:
Nū tigres velocitate ꝑibit̄: Re

voluptas cor/
poralis ꝑ ꝺle
ctet et postea
pūgat admo/
dū apuꝫ.cū h
maxie iuenit̄
i voluptate ve
nerea. ad cui⁹
fugaꝫ aristo.
hortat̄ alexā
drū dicēs. O
clemēs iꝑatō
noli te multū
inclinare ad
coituꝫ. q᷑ coi/
tus ē q̄dā ꝓꝑe
tas porcoꝝ. q
igr̄ tibi gl'ia si
exerceas vi/
tiū bestiaꝝ ꝛ
act⁹ brutorū.
Crede mihi i/
dubitāter ꝙ
coit⁹ ē ꝺstru/
ctō corpis ab/
breuiatō vite.
corruptio ꝟtu
tū. legis trās/
gressio. ꝛ gn̄at
femineos mo
res. Qual'r āt
sit fugiēda ꝺ/
lectatio venerea docet alan⁹ i de plāctu nāe dicēs. Si ve/
nerē fugare vel'. loca tꝑa vita. Nā loc⁹ ꝛ tꝑs pabula donat
ei. Et paup Heric⁹ loq̄ns ꝺ amore dic̄. Proscribas igit̄ gla
dijs ꝛ fustib⁹ ipꝫ. Et fugiēdo fuga quē fuga sola fugat.

ℭ Prosa octaua tertij libri.

n Ihil igit̄ ꝛc̄. Ista ē octaua ꝓsa h⁹ tertij i q̄ phia oñ
dit ꝙt̄ mal' sint iplicata ꝑdcā bona i qb⁹ aliq po/
suerūt felicitatē. scꝺo oñdit ꝙ exilia sūt corpis bona. ibi.
Iā ꝟo. Primo dic̄. Nulli dubiū ē ꝑdcā ꝯsiderāti qn be vie
qb⁹ nitunt̄ hoies ad btitudinē ꝑuenire sint q̄dā ꝺuia. nec
valeāt quēꝙ ꝑducere eo.i. illuc ad qꝺ ꝓmittūt se eē ꝑdu
cturas. ꝙtis ꝟo malis sint iplicate breuissime mōstrabo.
Quid.n. supple istoꝝ ē sine malo. q.ꝺ. nihil. vñ s'bdit. Pe/
cuniā ꝯgregare ne conaber̄.i. laborabis. sꝫ eripies.i. recipi
es hn̄ti: ꝛ ita iplicaber̄ malo violētie. vel fulgere dignita/
tib⁹ ꝺāti supplicabis. ꝛ q cupis ceteros ꝑire honore. tu vi/
lesces humilitate poscēdi. potētiā ne ꝺsideras. s'biacebis
ꝑicul' subꝺꝝ. gl'iā pet̄. sꝫ ꝑ aspa distract⁹ secur⁹ eē ꝺsistis.
Voluptariā vitā ꝺgas. sꝫ qs n̄ spnat atꝙ abijciat tāꝙ ꝯtē
ptibilē huū vilissime. ꝙ ꝑ ꝛ fragilissime rei.s. corporis.
ℭ Nōndū ꝙ hō q̄rēs pecuniā icidit i malū violētie. q᷑ ois
pecuniosus ē violēt⁹. ꝑ. ethi. Sꝫ q̄rēs dignitates ꝛ honores
humiliādo se alijs supplicabit. Sꝫ dic̄ señ. i lib. ꝺ bn̄ficijs.
Molestū ē ꝟbū ꝛ onerosū demisso vultu ꝺre: rogo. Que/
rēs āt potētiā ꝛ gl'iā: oꝫ ꝙ ꝑꝑ potētiā ꝛ gl'iā ꝺfēdēdā ꝑsecu
tiōib⁹ iprоboꝝ se obijciat. ꝛ sic secur⁹ eē ꝺsistit. Querēs āt
vitā voluptuosā oꝫ ꝙ corpi huiat. Sꝫ dic̄ Seneca. Maiō
sū ꝛ ad maiora genit⁹ sū ꝙ ꝙ sim mācipiū.i. hu⁹ mei corpis

qꝺ nō al'r aspiciā ꝙ aliqꝺ vinculū mee libertati circūdatū.
ℭ Iā ꝟo. Hic phia ꝓbat i spāli ꝙ vilia sūt bona corpis q
aliq reputāt exilia bona. scꝺo breuiter recolligit supradcā
ibi. Ex qb⁹ oib⁹. Primo oñdit itētū ꝺ magnitudine. forti/
tudine. ꝛ corpis agilitate. scꝺo ꝺ pulchritudine. ibi. Forme
ꝟo. Primo oñdit ꝙ hō nō oꝫ mirari de magnitudine for/

spice celi spaciū: firmitudinē: ce/
leritatē: ꝛ aliqn̄ ꝺsinite vilia mira
ri. qꝺ qdeꝫ celū nō his poti⁹ ē: ꝙ
sua q̄ regit̄ rōe mirādū. Forme
ꝟo nitor vt rapid⁹ ē: vt velox: ꝛ
vernaliū floꝝ mutabilitate fuga
tiō. Q᷑ si: vt aristoteles ait: linceis
ocul' hoies vterent̄ vt eoꝝ visus
obstātia penetrarꝫ. nōne itrospe
ctis viscerib⁹ illꝺ Alcibiadis su/
ꝑficie pulcherrimū corp⁹ turpis/
simū videret̄: Igit̄ te pulchꝝ vi/
deri n̄ tua nā ꝫ ocl'oꝝ spectātiuꝫ
reddit ifirmitas. Sꝫ estimate ꝙ
vult̄ nimio corpis bōa: dū sciat̄
h qꝺcūꝙ miramini triduane fe/
bris ignicl'o posse dissolui. Ex q/
b⁹ oib⁹ illꝺ ēt i sūmā redigē licꝫ.
ꝙ hec q̄ nec ꝑstare q̄ pollicētur
bona ꝑn̄t: Nec oiꝫ bonoꝝ ꝯgre
gatōe ꝑfecta sūt: ea nec ad btitu/
dinē q̄si qdā calles ferūt: nec bea
tos ipsa perficiunt.

titudine ꝛ agi
litate corpor̄
q᷑ illa excellē
ti⁹ iueniunt̄ i
brut̄ ꝙ i hoi/
bus dicēs. Iā
ꝟo q ferunt.i.
cupiūt. bona
corpis ꝑ se.i.
gr̄a sui tāꝙ sit
optima. ꝙ exi
gua.i. valꝺ vi/
lia. ꝙ fragili
possessione ni
tūt̄.i. laborāt
Nū enim ele/
phātes mole
.i. magnitudi/
ne: supare .i.
exceder̄ pote/
rit̄. nec thau/
ros robore .i.
fortitudine.
Num tigres
preibitis ve/
locitate.
Respice spa/
ciū. idest ma/
gnitudinē ce/
li. firmitudi/
nē.i. fortitudi
nē celi. celeri/
tatē.i. velocitatē ei⁹. ꝛ aliqn̄ ꝺsinite.i. cessate. mirari vilia
.i. iferiora bōa. qꝺ qdē celū n̄ his ꝑdcis poti⁹ imo ml'tomi/
nus mirādū ē ꝙ sua rōe.i. itelligētia q̄ regit̄. sic sil'r i hoie
ml'tomag̃ laudāda sīt bōa rōis ꝙ bōa corpis. ℭ Nō ꝙ bo
na corpis sic̄ magnitudo. fortitudo. agilitas n̄ ml'tū sīt mi/
rāda. q᷑ dic̄ señ. Nō magnitudine ꝛ corpis velocitate ma
gne res gerūt̄ sꝫ ꝟtute. Vñ catho. Cōsilio pollet cui viꝫ nā
negauit. Itē señ. Excellētia igenij pōt latere s' h q̄cūꝙ pel/
le. ℭ Nō ꝫ Isidoꝝ i li. ethimo. Elephātē greci a magni
tudine corpis putāt dcm̄. eo ꝙ formā mōtis ꝑferat. apꝺ i/
dos ꝟo dr̄ barro eo ꝙ vox ei⁹ barrit⁹ dr̄. dētes ei⁹ ebur. ro
stꝝ ei⁹ ꝓmosade dr̄. ℭ Nō ꝫ Isido. Tigr̄ ē bestia varijs
colorib⁹ disticta. mirabil' velocitatis. ex cui⁹ noie qdā flu/
ui⁹ tigris appellat̄ q rapacissim⁹ ē oiuꝫ fluuioꝝ. Et sciēdū
ꝙ ꝓ bestia dr̄ hec tigris i genitiuo tigris vel. dis. sꝫ ꝓ flu/
uio dr̄ tm̄ hic tigris. ꝛ i genitiuo hui⁹ tigris.
ℭ Forme ꝟo ni. Hic phia oñdit itētū ꝺ pl'chritudie forme
sup. ꝙ sit exile bonū. q᷑ ē trāsitōia. ꝛ q᷑ ē tm̄ suꝑficial'. ꝛ dic̄
ꝟo ꝑ sꝫ. nitō.i. pl'chritudo fōme. vt.i. ꝙ rapid⁹ ē. vt.i. ꝙ. ve
lox.i. velocit̄ ē trāsiēs. ꝛ ē fugatiō.i. mutabiliō. mutabilita
te floꝝ ꝟnaliū. q.ꝺ. sat̄ ē euidēs. Vñ si hoies vterēt̄ linceis
ocul'. vt ait ari. ita vt eoꝝ visus penetrarꝫ obstātia.s. cōꝑa. n̄
ne illꝺ corp⁹ alcibiadis suꝑficie pl'cherrimū itrospect⁹ visce
rib⁹ turpissimū videret̄. q.ꝺ. sic Ex q̄ ꝯcludit phia. Igr̄ te
pl'chꝝ videri. n̄ rddit.i. fac̄. tua nā. sꝫ ifirmitas ocl'oꝝ spectā
tiū. ꝛ s'bdit. Sꝫ estimate ꝙ nimio vl't̄ bōa corpis. dū sciat̄
h qꝺcūꝙ fuerit ꝺ bōis corpis posse dissolui ignicl'o.i. calo/
re febris triduāe. febris.n. acuta ꝫ medicos q̄nꝙ itia die

pimit. Et tūc breuiter recolligit supradicta dicēs. ex qbus oib⁹ licz redigere i sumā. q hec. s. pdicta bona. nō pnt pstare ea q pollicent. i. pmittūt. nec pfcā sūt ɔgregatōe oium bonoꝝ. nec ad beatitudinē ferūt q̄si qdā calles. i. via. nec ipa pficiunt btōs. ¶ Notandū q pulchritudo corporis nō est durabilis. qꝛ dicit virgili⁹. O formose puer nimiū ne crede colori.

¶ Metrū octauū libri tertij.

Eu heu q̄ miseros tramite deuio
b
Abducit ignorantia
Non auꝝ i viridi queritis arbore
Nec vite gemmas carpitis.
Nō altis laqueos mōtibus abditis:
Ut pisce ditetis dapes.
Nec vobis capreas si libeat seq
Tyrrhena captatis vada.
Ipsos qnetiā fluctib⁹ abditos
Norunt recess[]s equoris.
Que gēmis niueis vnda feracioꝛ
Uel que rubentis purpure
Nec nō q̄ tenero pisce: vel aspis
Prestent echinis littora.
Sȝ quonā lateat q cupiūt bonū
Nescire ceci sustinent.
Et qđ stelliferꝝ trāsabijt polum:
Tellure demersi petunt.
Quid dignū stolidis mētib⁹ ipꝛecer
Opes honores ābiāt. (cer:

Alba ligustra cadūt vacinia nigra leguntur. ¶ Notandū q cōiter dicitur q visus liceus obstātia corpora penetrat: sed illud nec ab aristotile nec ab aliquo autētico iuenit. vñ Isidorus i li. etymologiaꝝ loquēs de lince dic. q linx dicit⁹ ē qꝛ i luporū genere numerat. bestia maculis distincta. tergo vt pardus sȝ silis lupo cuius vrinā ɔuerti i duriciē pciosi lapidis dicūt q liguri⁹ appellat. Nihil aūt dicit Isido. de penetratiōe visus. ¶ Nota q alcibiades mulier fuit pulcherrima quā vidētes qdā discipuli aris. duxerūt eā ad aristotilē vt ipaȝ videret. q̄ visa dixit. Si hoīes linceos oculos haberēt vt queq obstātia penetrarēt. itrospectis vsceribꝰ corp⁹ qđ appet pulcherrimū turpissimū videret. ¶ Metrū octauū tertij libri.

Eu heu q̄ miseros tramite deuio. Istđ ē octauū
b
metrū hui⁹ tertij cui⁹ pm⁹ vsus dicit metꝝ asclepiadicū ab iuētore. coriābicū a pede pdñante. Scđs versus dr metꝝ archilogicū ab iuētore: iābicū a pede pdñante. In quo metro phia deplāgit errorē hoiuȝ q i q̄rēdo minima bōa sunt prudētes. sȝ i querēdo summū bonū abducūt ignorātia. Primo facit h. scđo pcat vt hoies tediati falsis bonis redeāt ad veꝝ bonū. scđa ibi. Quid dignū. Dicit g. Heu ē iteriectio dolētis ꝛ ē dissillabū pp metrū. q̄ ignorātia abducit miseros deuio tramite. i. trāsuersa via sup. a vo bono. vos hoies nō queritis auꝝ i viridi arbore. nec carpitis gēmas i vite. vos nō abditis. i. nō abscōditis. laqueos p captura pisciū i altis mōtibus. vt ditetis dapes pisce. ꝛ si vobis libeat seq capreas. non captatis. i. nō acceditis vada tyrrhena. i. mare tyrrhenū qđ ē i ytalia. gnetiā p certe. hoies norunt. i. nouerunt. ipos recessos abditos. i. abscōditos fluctib⁹ equoris. ēt hoies norunt q̄ vnda sit feracioꝛ. i. abūdātioꝛ niueis gēmis. i. margaritis. vel q̄ vnda sit feracioꝛ rubentis purpure. i. ɔchilioꝝ quoꝝ sanguine fit purpura. ꝛ hoies norūt q̄ littora pstēt. i. abundēt. tenero pisce. vł aspis echinis. i. talib⁹ piscib⁹. sȝ qnaȝ. i. vbi lateat bonū. s. beatificū. qđ cupiunt nescire sustinent ceci. exñtes. ꝛ illud bonū qđ abijt trās polū stelliferū. illud homines demersi cecitate ignorātie. petūt tellure. i. querūt i terra. ¶ Notādū scđz Isidoꝝ li. etymo. caprea ē agrestis capra. q̄ qꝛ acutissime videt greci eā midercusceþō. i. dorcas appellauerāt. ¶ Nōndū sȝ Isidoꝝ q echinus est piscis puus semipedalis q adherēdo videt retinere nauē. ꝛ est piscis asprimus admodū ericij ad edēduȝ satis suauis.

Et cū falsa graui mole pauerit:
Tum vera cognoscāt bona.
¶ Prosa nona libri tertij.

Hactenꝰ mēdacis formā fe
b
licitatis oñdisse suffecerit
quā si pspicaciꝰ ītuerꝭ ordo ē deiceps q̄ sit vera mōstrare
B. Atq video inq: nec opib⁹ sufficiētiā: nec regnis potētiā: nec reuerētiā dignitatib⁹: nec celebritatē glie: nec leticiā voluptatib⁹ posse ɔtigere. P. An ēt cās cur id ita sit dephendisti? B. Tenui quidē veluti rimula mihi videor intueri: sed ex te cognoscere apertius malim. P. Atqui pmptissima ratio est. quod eniȝ simplex est indiuisūq natura: id error humanꝰ separat. ꝛ a vero atq pfcō: ad falsū iperfectūq traducit. An tu arbitrarꝭ hoc quod nihilo indigeat: egere potentia?

¶ Quid ꝛc. Hic precatur phia vt p⁹ tediū falsoꝝ bonoꝝ hoies redeāt ad verū bonum. Et dicit. qd dignū ego imprecer stolidis mētib⁹ hoiuȝ. q. d. nihil aliđ nisi h q hoies ambiāt ipsos honores ꝛ opes ꝛ cū pauerit. i. acq̄siuerit sibi falsa bona. graui mole. i. tediosa sollicitudie. tādē tedio ducti cogscāt va bona. ¶ Nōndū q ista depcatio phie nō ē ex maliuolētia. sȝ ex bēignitate: riđ ñ optat q hoies pmāeāt i ɔsorio bonoꝝ tpaliū. sȝ vt illđ ɔsideriū magꝭ sit eis mediū pducēdi ad veꝝ bonū nec ipa ipcat cupiditatē vł ābitionē bonoris adesse sȝ vt qbus adest p hoc ad veꝝ bonū deducant.

¶ Prosa nona tertij libri.

b
Hactenꝰ mē. Ista ē. 9. psa h⁹ tꝭj i q̄ phia vłt oñdere q̄ sit va btitudo. Et p ɔtinuat dcā dicēdis. ꝛ assignat cāȝ false felicitatꝭ. 3⁰ oñdit q̄ sit va felicitas. scđa ibi. Qđ. n. tertia ibi. Hēs igr igt ꝛ formā. Prio dic. Hacten⁹. i. hucusq suffecerit oñdisse formā mēdacꝭ felicitatꝭ. i. false. quā si pspicaciter ītuerꝭ. i. ɔsideres. ordo ē. i. restat mōstrare. deiceps. i. postea. q̄ sit va felicitas. Et dic Boeti⁹. Ego video nec opib⁹ sufficiētiā posse ɔtigere. nec rgnis pōȝ. nec dignitatib⁹ rueretiā. nec celebritatē glia. nec leticiā voluptatib⁹ q̄ tñ videt pmitere. Et sic falsa felicitas ē i eis. ꝛ dicit phia. Nūqd tu dephēdisti cās cur illđ ita sit. Et dic boeti⁹ Ego video ītueri. i. cogscere tenui rimła. q. d. ñ plene sȝ i pfcē video illas cās. sȝ apti⁹ cogscere mali. i. magꝭ vellē ex te. ꝛ dic phia. Atq p certe. rō. i. cā false felicitatꝭ pmptissima ē. ¶ Nō q falsa felicitas dr mēdax eo q ñ adiplet qđ pmittit.ditie. n. pmittūt sufficiētiā. dignitates reuerētiā quā ñ ɔferūt sic pȝ ex pdcis. ¶ Nō q cognitio false felicitatꝭ vtilē. qꝛ cognitio mali expediēs ē ad cautelā sȝ alanū i de plāctu nature. qꝛ malū ñ vitat nisi cognitū. ꝛ qꝛ noticia mali duc i cognitionē boni p appositū. igr vult phia p assignare cās false felicitatꝭ: ꝛ tc oñdere q̄ sit va felicitas. ¶ Qđ. n. simplex ē. Hic phia assignat cāȝ false felicitatis ꝛ declarās eā oñdit. q sufficiētia. potētia. ꝛ reuerētia. glia ꝛ leticia sint vnū i re. ꝛ oñdit quō hoies ista sepāt ab inicē scđa ibi. Hoc igr qđ ē vnū. Prio dic q cā fłe felicitatꝭ ē. q

error human⁹ id qđ ē simplex ⁊ īdiuisū nā sepat.i.diuidit ⁊ error human⁹ traducit a vo bono ⁊ pfcō ad falsum ⁊ ad ipfcm bonū. Et tūc ɔ̄clarat istā cāz oñdēs ꝙ reuerētia.po tētia ⁊ oīa talia sūt vnū ⁊ idē i re.⁊ ꝓ oñdit potētiā idē eē cū sufficiētia: ⁊ dicit. An tu arbitraris illud qđ nihilo idi/ geat illud egere potētia. Et rñdet Boeti⁹ Minime inq̄z.

Phia appro/ bat dicēs. Re cte tu qdē rñ/ dēs. Nā si qd est qđ sit vale/ tie ībecillior i.potētie ðbi lis.i. vlla.i. in allq̄ re.neċe ē ꝙ ħ egeat ali eno p̄sidio. Et dic boeti⁹ ita ē inq̄z. Conclu/ dit ꝙ phia di/ cēs. Igiꝛ vna ⁊ eadem ē nā sufficientie et potētie: et dic boeti⁹. sic vi/ deꝛ. Tc phia oñdit dignita tē eē eadē cū p̄dictis dicēs. Oz vo hꝰ sit.s. sufficiēs. ⁊ po tēs.ne.i.nūqd illud censes.i. iudices spnē/ dū tanq̄ idi/ gnū.an ɔ̄ non spnēdū.sz di/ gnissimuz ve/ neratiōe oīuz rerū. Rñdet boetius. Nō pōt dubitari qn hoc sit di/ gnissimum oī veneratiōe. ⁊ phia.addam⁹

B. Minime inq̄z. P. Recte tu qdē. Nā si qd ē qđ i vlla re ibecil lioris valētie sit: i hac p̄sidio ne/ cesse ē egeat alieno. B. Ita ē iq̄z P. Igiꝛ sufficientie potentieq̄z vna eadēq̄z ē nā? B. Sic videꝛ. P. Q: vero huiusmodi sit spnē/ dū ne eē cēses: an ɔ̄ rez oīum ve neratōe dignissimū. B. At ħ inq̄z nec dubitari qdē pōt. P. Adda m⁹ igiꝛ sufficiētie potētieq̄z reue rētiā. vt ħ tria vnuz cē iudicem⁹. B. Addam⁹ siqdē vera volum⁹ ꝯfiteri. P. Quid vo igt: obscuꝝ ne ħ atq̄z igbile cēses eē: an oī ce lebritate clarissimum? Cōsidera vo ne qđ nihilo idigere: qđ po/ tētissimū: qđ honore dignissimū esse ɔcessū est egere claritudine: quā sibi p̄stare nō possit: atq̄z ob id aliq̄ ex pte videaꝛ abiecti⁹? B. Nō possū inq̄z qn ħ vti ē: ita ēt ce lebrimū eē ꝯfitear. P. Cōseq̄ns igiꝛ ē vt claritudinē supiorib⁹ tri bus nihil differre fateamur. B. Cōseqꝛ inq̄z. P. Qđ igiꝛ nulli⁹ egeat alieni: qđ suis cūcta virib⁹ possit: qđ sit claꝝ atq̄z reuerēdū: nōne ħ ēt ꝯstat eē letissimuz? B.

ꝙ sufficiētie ⁊ potētie reuerētiā ꝙ hec tria vnū iudicem⁹. ⁊ dic Boeti⁹ addam⁹ ꝙ si volum⁹ vo cōfiteri. ¶ Nōndū ꝙ potētia idē ē sufficiētie. ꝙ.n. aliqd oīno sit sufficiēs. ita ꝙ nulli⁹ egeat ⁊ ꝙ careat potētia. ɔ̄dictionē icludit. si care/ ret potētia respcū alicui⁹ polis nō eēt oīno sibi sufficiens. ¶ Nōndū cuicūq̄z iest sūma sufficiētia ⁊ sūma potētia: ei/ dē iest ⁊ sūma reuerētia inq̄tū.n. aliqd hz rōnē pncipij.i/ tātū ē dignū reuerētia. vñ filij reuerent p̄es. q: sūt pnci/ piū eē eoꝝ. ⁊ sui dños. q: sūt pncipia suoꝝ i mandato mo uētia eos ꝑ ipiū. ⁊ reueremur viros vtuosos. q: sūt pncipia gubnātia vitā pollitica. Potētia āt dic rōz pncipij. vñ illð ē maxime pncipiū qđ ē potētissimū. ⁊ iō tl'e reuerēdissimū ¶ Quid vo igt. Dic oñdit p̄dictis eē ānexā gl'iaz ⁊ leticiā dicēs. Quid vo cēses.i. iudices. Illud qđ ē sufficiētissimū potētissimū reuerēdissimū ē. ne ħ obscuꝝ ⁊ ignobile. vl' ē clarissimū oī celebritate.i. gl'ia. Rñdet boeti⁹. Ego ꝯfitear illud eē celeberrimū.i. gl'iosissimū sic ē. Tūc phia ɔcludit dicēs. Cōsequēs igiꝛ ē vt fateamur claritudinē.i. gl'iā. ni/ hil differre a trib⁹ supiorib⁹. ⁊ dicit boetius. Cōseqꝛ inq̄z. Tūc phia oñdit idē de leticia dicēs. Illud qđ nulli⁹ alieni

egeat. ⁊ qđ cūcta suis virib⁹ possit qđ sit reuerēdū ⁊ clarū nōne ħ ē letissimū. rñdet boeti⁹. nō possū cogitare. vñ tali vllus meror obrepat.i. irret. Tūc ɔcludit phia dicens. Si supiora mãebūt ꝙ a neċe ē illð plenū eē leticie. ⁊ ꝑ eadē cō cessa neċe ē eē noīa diuersa sufficiētie. potētie. claritudinis reuerētie ⁊ iocūditatis. sed subaz eoꝝ nullo modo discre/ pare. qđ ɔce/ dēs boeti⁹ di/ cit neċe ē inq̄z

Sz vñ huic inq̄z tali meror vllus obrepat: nec cogitare qdē possū. Quare plenū eē leticie siqdē su/ piora mãebūt neċe ē ꝯfiteri. P. Atq̄z illud quoq̄z ꝑ eadē neċiū ē: sufficiētie: potētie: claritudis: re uerētie: iocūditatꝭ: noīa qdē eē di ūsa: nllo vo mō discrepare sbaz B. Neċe ē inq̄z. P. Hoc igiꝛ qđ ē vnū simplexq̄z nā p̄uitas huma na dispꝫit. ⁊ duz rei q̄ ptib⁹ caret ptē conaꝛ adipisci. nec portōez q̄ nulla ē: nec ipsā quā mime affe/ ctat asseqꝛ. B. Quo nā mō inq̄z P. Qui diuitias igt petit penu/ rie fuga de potētia nihil laborat. vil' obscuꝛusq̄z eē mauult: mltas ēt sibi nāles quoq̄z sbtrahit volu ptates: ne pecuniaz quā parauit amittat. Sz ħ mō nec sufficiētia qdē ꝯtigit ei quē valētia deserit: quē molestia pungit: quē vilitas abijcit: quē recōdit obscuritas. Qui vo solū posse ðsiderat: p̄fli gat opes: ðspicit voluptates: ho noreq̄z potētia carētē: gl'iā quo/ q̄z nihili pēdit. Sz hunc quoq̄z q̄ mlta ðficiāt vides. fit.n. vt aliq̄n necessarijs egeat: vt anxietatib⁹

¶ Nōndū ꝙ oēs creature ɔ̄uantur ad deū sic effcūs ad suā cām. ⁊ q: noticia cuius/ libet cāe relu cet i suo effcū neċe ē ipsi⁹ ði hre noticiā ꝑ effcm et noti/ ciā cū laude. q: effcūs ði re p̄ntat ipz sub rōe bonitatis ⁊ pfcōis q̄ ē mā laudis. cū aūt gl'ia sit clara cū laude noti cia neċe ē p̄n/ cipiū oīuz re/ rū. qđ est suffi ciētissimū po tētissimū ⁊ re uerēdissimū. ēt eē gl'iosissi/ mū. ¶ Nōn/ dū ꝙ sufficiē/ tissimo nullū bonū deest. ⁊ tale hz appeti tū getatū i bo no adepto. q/ es aut appeti/ t⁹ i bono ade/ pto ē leticia. ꝙ bonū sufficiē/

tissimū ēt ē letissimū. ¶ Nōndū ꝙ oīa ista sufficiētia. po/ tētia. reuerētia. gl'ia ⁊ leticia sūt vnū i suba. nō aūt sūt vnū i suba sic aggregatū ex diuersis reb⁹. tūc.n. eēt ibi cōposi/ tio. qđ repugnat potētissimo ⁊ dignissimo. eo ꝙ simplicio ra digniora sūt ɔpositis. sz de ħ postea meli⁹ patebit. ¶ Hoc igꝛ ⁊c. Dic phia oñdit q̄l'r hoīes illð qđ ē vnū fdi/ uidūt. ⁊ ɔmouet dubitatōez ibi. Quid igꝛ inq̄z. Pmo oñdit quō hoīes diuidūt illð qđ ē vnū. ⁊ dic. Illð qđ ē vnū ⁊ sim/ plex nā. illð dispꝫit.i. ðdit prauitas humana.i. prau⁹ error hoīuz q̄rēdo vnū sine alio. ⁊ dū hoīes conaꝛ.i. laborāt adi pisci ptē rei. q̄ ptib⁹ carz hō ñ asseqꝛ vllā portōez.i. ptē. nec ipsā rē integrā quā affectat: ⁊ q̄rit hoe. Quo nā mō diuidūt hoīes ista: dic phi. ꝙ petit diuias ꝑꝑ fugā pēurie.i. cāe suffi ciētie nihil labōat ð pō. s̄ mauult.i. magl vl't. eē vil.i. idign⁹ ⁊ obscur⁹.i. igl'i⁹. ⁊ ita nl' curat ð dignitate ⁊ gl'ia. tal' ēt sb/ hit sibi mltas voluptates nāles. ne amittat pecūiā quā pa uit.i. lucr⁹ ē. sz ħ mō ne sufficiētia ꝯtigit ei. quē valētia.i. pō ðsit. quē molestia p̄ugit. quē vilitas.i. irreuerētia abyc. quē obscuritas.i. isāia scōdit. q.ð.ñ. Tc oñdit ð pō idē. d. Qui vo solū ðsiderat posse.i. pōz ille p̄fligat.i. dispgit opes ðspic

mordeat. Cũq; hec depellere neq̃at. ẽt id qđ maxime petebat. potẽs eẽ desistat. Siliť ratiocinari de honorib⁹. glia. voluptatib⁹ licet. Nã cũ vnũquodq; hoꝝ idẽ qđ cetera sit. quisquis hoꝝ aliqđ sine ceteris petit: nec illud quidẽ qđ desiderat apphẽdit. B. Quid igiť inquã. P. Siquis cũcta siṁl cupiat adipisci. sũmã quidẽ btitudinis velit. sꝫ nũ in his eã repiet q̃ demõstrauim⁹ id qđ pollicẽť nõ posse ꝯferre. B. Minime inquã. P. In his igiť q̃ singula quedã expetẽdoꝝ pstare creduntur btitudo nullo mõ inuestigãda ẽ. B. Fateor inquã ꝛ h nihil veri⁹ dici põt. P. Habes igiť igiť ꝛ formã false felicitatis ꝛ cãs: deflecte nũc i aduersũ mẽtis intuitũ: ibi. n. verã quã pmisim⁹ stati videb. B. Atq; hec inquã vl' ceco pspicua ẽ eãq; tu paulo ante mõstrasti: dũ false cãs apire conabaris. Nã nisi fallor: ea vera ẽ ꝛ pfcã felicitas: q̃ sufficiẽtẽ potẽtẽ. reuerendũ. celebrẽ. letũq; pficiat. Atq; vt me iteri⁹ aiaduertisse cognoscas: q̃ vnũ hoꝝ: qm idẽ cũcta sũt: veracit' pstare põt. Hãc eẽ plenã btitudinem sine ambiguitate cognosco. P. O te alũne hac opinione felicẽ siquidẽ h igiť adieceris. B. Quid nã inquã? P. Esse ne aliqđ i his mortalib⁹ caducisq; reb⁹ putas qđ huiusmodi statũ possit afferre? B. Minime inquã puto. atq; a te nihil vt ãpli⁹ desidereť ostensũ ẽ. P. Hec igiť vel imagines veri bõi: vl' ipfcã quedã dare bõa mõtalib⁹ videť. veꝝ ãt atq; pfcm bonũ ꝯferre nõ pñt. B. Assẽtior inquã. P. Qm̃ igiť agnouisti q̃ vera illa sit: q̃ aũt btitudinem mẽtiatur: nũc superest

voluptates ꝛ honorẽ carẽtẽ potẽtia. ꝛ nihil impẽdit gliã. sed vides hunc supple potẽtẽ q multa deficiãt. fit. n. aliqñ vt talis egeat necys. vt mordeať anxietatib⁹. ꝛ cũ neq̃at ista depellere etiã illud qđ maxime petebat. desistat eẽ potẽs. Siliť licet ratiocinari de alys trib⁹. s. de honorib⁹ de glia. de voluptatib⁹ sicut de pdictis duob⁹. nã cũ vnũquodq; hoꝝ pfecte acceptũ sit idez qđ cetera vt declaratũ ẽ. quisquis petit aliqđ hoꝝ sine ceteris nõ apphẽdit illud qđ desiderat. Nõndũ g querit ptẽ rei indiuisibilis ptẽ non inueniet nec ipsã rẽ cui⁹ ptẽ q̃rit. q2 i reꝝ nã indiuisibile ptẽ nõ hꝫ cũq; igiť pdicta quinq;. s. sufficiẽtia. reuerẽtia ꝛc̃. ex pte rei sint vnũ ꝛ indiuisibilia. licet differant noib⁹. g q̃rit vnũ sine alio non inueniet. Nõndũ q ista quinq; put inueniũtur in reb⁹ sẽsibilib⁹ i qb⁹ hñt eẽ mõ iperfcõ ꝛ diminuto sic vnũ inueniť sine alio. inquãtũ aũt accipiũtur sꝫ eẽ pfcm ꝛ sꝫ eẽ sũmũ put inueniunť i btitudine. sic sunt idẽ indiuisibiliť. ꝛ vnũ nõ inueniť sine alio. q2 sũma sufficiẽtia ẽ btitudo. sũma reuerẽtia ẽ btitudo. sũma potentia ẽ beatitudo. ꝛ sic de alys.

Nõndum q q2 hõ naťr desiderat btitudinẽ. tunc vnũquodq; pdictoꝝ quinq; desiderat sꝫ q spectat ad btitudinẽ. h aũt ẽ sꝫ eẽ pfcm inquãtũ eadẽ sũt btitudini: ꝛ q2 btitudo cũ sit ẽs ẽ indiuisibilis. oĩa quinq; predicta sũt vnũ indiuisibiliť. Ex quo pꝫ q q2 hoies q̃rũt ista sm q iperfecta inquãtũ sũt i sẽsibilib⁹: ꝛ tñ desiderãt ea sꝫ pfectionẽ. iõ hoies nõ assequũtur p ea qđ desiderãt.

Quid igitur inquã. Hic phia mouet dubitationẽ. q2 dcm̃ ẽ iã q hõ q̃rẽdo singulũ hoꝝ diuisim ipe frustrať btitudine. põt g dubitari. vtꝝ q̃rẽdo oĩa siṁl q̃rať btitudo. dicit g Boeti⁹ i lr̃a. Quid igiť inquã. q. d. licet nõ q̃rať btitudo q̃rẽdo vnũquodq; diuisim quid igiť erit siquis siṁl cuncta cupiat adipisci. nunquid ille sic velit sũmã btitudinis. nunquid btitudinẽ repiet i his bonis que demõstrauim⁹ nõ posse cõferre. qđ pollicẽtur. i. pmittũt. Et rñdet Boeti⁹. Minime inquã. Cõcludit g phia dicens: In his g nullo mõ ẽ inuestigãda btitudo. q̃ credũtur pstare singula expetẽdoꝝ. i. desiderãdoꝝ. Qđ Boeti⁹ ꝯcedit dicẽs. Quod fateor. i. affirmo inquã ita eẽ: ꝛ h nihil veri⁹ dici põt. Nõndũ si aliqs q̃rit oĩa quinq; siṁl ille q̃rit btitudinẽ i vli. sꝫ errat i pticulari q̃rẽdo eã istis tpalib⁹ bonis i quibus nõ inueniť. nõ. n. sũma sufficiẽtia nec potẽtia inueniť in eis. ꝛ sic pꝫ q q̃rẽs vnũ illoꝝ vl' oĩa siṁl sꝫ q inueniũtur i reb⁹ sẽsibilib⁹ cũ habeãt esse i eis mõ iperfcõ nõ ꝯsequtur btitudinẽ. q̃rẽs aũt vnũ istoꝝ sm eẽ pfcm cũ oĩa sint vnũ indiuisibiliť oĩa q̃rit ꝛ querit btitudinẽ.

Habes igiť inquit. Postq̃ phia assignauit causam false felicitatis. hic ostẽdit que sit vera felicitas. Secũdo ostẽdit i quo sit constituta. ibi. Quoniã igiť agnouisti. Primo phia dicit. Habes igiť iã causas ꝛ formã false felicitatis. nũc deflecte intuitum mẽtis tue i aduersum: idest i cõtrariũ false felicitatis hoc est ad verã felicitatẽ. ibi statim videbis verã felicitatẽ quaz pmisim⁹. Et dicit hoc. Atq; hec certe. vera btitudo pspicua ẽ. i. manifesta ex dictis etiã homini ceco. q. d. tã manifesta est vera btitudo ex dictis q etiã ceco si aliqđ posset videre pateret. ꝛ tu pauloãte mõstrasti eã supple verã felicitatẽ. dũ conabaris apire. i. declarare. cãs false felicitatis. ꝛ dicit boeti⁹. Nisi ego fallor ea ẽ vera ꝛ pfecta felicitas. q̃ pficiat sufficiẽtẽ potẽtẽ ꝛ reuerẽdũ. celebrẽ ꝛ letũ. vt etiam tu phia cognoscas me boetiũ iterius. i. pleni⁹ aiaduertisse q̃ sit vera felicitas: ego sine ambiguitate cognosco hãc eẽ plenã btitudinẽ. q̃ vnũ horũ. s. pdictoꝝ veraciter potest pstare. quoniã idẽ cũcta sunt. ꝛ dicit phia quasi cõgratulãdo boetio. O alũne hac opinione. te felicez supple dico. siquidẽ hoc adieceris supple qđ modo dicam. ꝛ dicit Boeti⁹. Quid nã inquã. i. dicã. Dicit phia. Putas ne aliqđ eẽ i his rebus mortalibus ꝛ caducis. i. transitorys. qđ possit afferre. i. dare hõ statum. respõdet boetius. Minime puto ꝛ illud ostensum est a te vt nihil amplius desidereť a btitudine. Concludit ergo phia dicẽs. Hec igiť. s. sufficiẽtia. reuerẽtia ꝛc̃. que in rebus caducis inueniuntur vel sunt imagines: idest similitudines veri boni. ꝛ videntur dare mortalibus imperfecta bona: veꝝ autẽ ꝛ perfectũ bonum conferre non possunt. ꝛ dicit boetius assentior inquã. Nota sufficientia imperfecta que consideratur i rebus tẽporalibus non est vera sufficientia. sed tñ similitudinaria. Sufficientia autem perfecta includit omnia alia quattuor. ꝛ singulum aliorum quattuor perfecte alia includit. ꝛ ideo illud quod dat vnum perfectũ dat omnia. sed illud quod dat omnia facit vere perfectuz. ergo dicit boetius illud quod potest veraciter vnum conferre illud cognosco esse beatitudinẽ. Item assentior est verbum deponentale: ꝛ idem significat cum verbo neutrali quod est assentio.

Quoniã igitur que vera. Hic ostẽdit phia i quo vera felicitas sit constituta. ꝛ primo tangit ordinem huius partis ad precedentia. ꝛ docet diuinum auxilium esse iplorãdũ vt cognoscatur i quo sit vera beatitudo. secundo inuocat diuinum auxiliũ. tertio ostendit intentũ i quo sit vera

btitudo. scđa ibi. O q ꝑpetua. tertia ibi. Quā igitᷓ. Primo
dicit phīa. O Boeti qm̄ agnouisti q̄ sit vera beatitudo ⁊
agnouisti q̄ mētiātur btitudinē. nūc supest vt agnoscas vñ
illā verā btitudinē petere possis. Et dicit boetiꝰ. Illud iā-
dudū a te vehemēter expecto. ⁊ dicit phīa. Cū diuinū ꝑsi-
diū. i. auxiliū i minimis rebꝰ debeat iplorari. sicut placet
platoni nr̄o i thimeo: quid
nūc cēses faciēdū supple i
tā arduo negocio. Rñdet
boetiꝰ. Inuocādū sup. cē-
seo p̄rēz oīuz reꝝ. s. deū si-
ne quo nullū exordiuz rite
fundatᷓ. qđ approbat phīa
dicēs. recte tu inqt cēses ⁊
simᷓ sine interuallo phīa ita
modulata ē. i. ꝓposuit inuo-
cationē dei metrica modu
latōe. ¶ Nō q i oībꝰ diui
nū auxiliū ē iplorādum. qꝛ
đsē q diuitias sue sapie iflu
it i aīas sapiētum. ⁊ tribuit
studētibꝰ grāz cognoscēdi.
cui nihil est difficile. ⁊ sine
quo nihil possibile est possi
deri. ita scribitᷓ i ꝓlogo de
regimine p̄ncipū: ⁊ oē da-
tū optimū ⁊ omne donū ꝑ-
fectū desursū ē descēdēs a
p̄re luminū. vt dicᷓ alia scri
ptura. Et dicit btūs augꝰ.
Nemo tā eruditꝰ: nemo tā
doctꝰ q supna illustratōe nō idigeat. Et btūs Grego. Nisi
itꝰ sit q doceat: inanū ligua doctoris laborat. Jđ phīa vo-
lēs ondere i q̄ sit vᷓa btitudo iuocat diuū auxiliū. q̄ ꝑtermis
so nullū rite fūdatᷓ exōdiū. ¶ Metrū nonū tertij libri.
Qui ꝑpetua mūdū rōe gubernas. Istud ē metrū
o nonū huiꝰ tertij. qđ dicitᷓ omericū ab iuētore qꝛ
omerꝰ ipm adiuenit ⁊ dᷓ eroicū a mā. qꝛ gesta he-
roum. i. viroꝝ illustrū. hoc metro describebātur ⁊ dᷓ da-
ctilicū a pede ꝑdn̄ante. Exametrū a numero pedū. qꝛ cō-
stat ex sex pedibꝰ. In quo metro phīa iuocat diuinū auxi
liū ad ondēdū i quo sit vera btitudo. ⁊ quō ad ipsam ꝑue-
niatᷓ. Primo q̊ phīa captādo beniuolētiā dei ipꝫ multiplr
ꝯmēdat. scđo petitionē suā exp̄mit. ibi. Da pr̄. Circa p̄mū
sciēdū ꝙ tria reqruntᷓ ad petitionē exaudiēdā. Primo re
qritᷓ potētia exaudiēdi. scđo volūtas. tertio scīa. De p̄mis
duobꝰ dᷓ i q̄rto huiꝰ ꝓsa. z. duo sūt i qbꝰ oīs humanoꝝ ac-
tuū effectꝰ ꝯstat volūtas ⁊ ptās. q̄ꝝ si alteꝝ desit nihil est
qđ explicari queat. De scīa pꝫ. qꝛ sine ea nihil rōnabilr ge-
ritᷓ. Volēs q̊ phīa ondere ꝙ đs possit. velit. sciat. exaudire
suā petitionē. ondit ipꝫ eē potētē ex mūdi gubernatōe. ex
celi ⁊ terre creatōe. ex tpis ꝓductōe. Scđo ondit ipꝫ volē
tē siue beniuolū ex sui bonitate ⁊ clemētia q̄ ꝓduxit cūcta
tertio ondit ipꝫ eē sapiētē ex q̊rūdā affectuū spāliū ꝓdu-
ctione. Scđa ibi. Quē nō externe. tertia ibi. Tu numeris
Prima dicᷓ. O pr̄ q gubnas mūdū ꝑpetua rōe. i. ꝑpetua ꝓ-
uidentia tua. q es sator. i. creator terraꝝ ⁊ celi. q iubes tp̄s
ire. i. ꝓcedere ab euo. i. a ꝑpetua duratōe. tu manēs stabilᷓ
. i. imutabilᷓ. das. i. facis cūcta moueri. ¶ Notādū ꝙ tota
ista lr̄a. Qui ꝑpetua. vsqꝫ ad illā ꝑtē. Da pr̄. dꝫ legi suspēsi-
ue. ⁊ pōt o hic teneri vocatiue admiratiue vel dep̄catiue.
¶ Nōndū ꝙ gubnare ē res i debitū sui finē ordinare qđ
spectat ad diuā bōitatē. regit āt p̄ma cā oēs res ꝑter h qđ
ꝯmisceatᷓ cū eis ifluēdo sup eas v̄tutē vite ⁊ bōitatl sꝫ au-
ctorē li. de causis. ¶ Nōndū ꝙ mūdꝰ sꝫ ari. i li. de mūdo.
ē ꝯstitutio ex celo ⁊ terra ⁊ naturl q̄ i eis sūt. quē mūdū đs
gubnat ꝑpetua rōe. i. sua ꝓuidētia ꝑpetua q̄ nō ē trāsito-
ria sicut ꝓuidētia humana. sꝫ ꝑmanet duratōe ifinita.
¶ Nōndū sicᷓ aliqs dᷓ sator q semina plātaꝝ ⁊ arboꝝ ꝓij
cit. sic đs dᷓ sator inq̄ꝫtū celū ⁊ terrā creauit ⁊ ꝓduxit. ꝑ ce
lū aūt ⁊ terrā etiā itelliguntᷓ elemēta q̄ sunt i medio. dicit
āt ⁊ terraꝝ. ponēdo numeruz pluralē ꝓ singulari ꝑ ātite-
sim. ¶ Nōndū ꝙ tp̄s ē du
ratio successiua cum sit nu
merꝰ motꝰ sꝫ p̄us ⁊ poste-
riꝰ ex q̄rto phycoꝝ. q̄ dura
tio ꝓcedit ab euo. ¶ Ubi
nōndū ꝙ euū ē duratio ꝑ-
manens tota simᷓ nullā hn̄s
successionē vlᷓ mutabilita-
tatē ānexā. ⁊ ē idē qđ eter-
nitas. q̄ ē ꝓp̄a duratio dei.
sꝫ quā đs ē cā tp̄is. sicᷓ. n. đs
ꝑ suū eē ē cā cuiuslibet eē.
⁊ ꝑ suā bonitatem ē cā cu-
iuslibꝫ boni. ita ꝑ suā dura
tionē ē cā cuiuslibet dura-
tiōis. ¶ Nōndū ꝙ đs ē sta
bilᷓ. i. imutabilᷓ qꝛ nulla spē
motꝰ mouetᷓ. n̄ gn̄atōe ⁊ cō
ruptōe cū sit ign̄abilᷓ ⁊ icō-
ruptibilᷓ. nec augmētatōe ⁊
diminutōe cū n̄ sit q̄tꝰ. nō
altatiōe nec loci mutatiōe
cū sit iꝑtibilᷓ. Et ꝓbat aris.
8. phy. ex ordie mouētiū ⁊
mobiliū nece ē ꝯuenire ad
aliqđ p̄mū oīno imobile ⁊ ꝑ se ⁊ ꝑ accn̄s. ¶ Nōndū ꝙ oīa
a p̊ st mutabilia. vlᷓ sꝫ eē vlᷓ sm opationē. Si sꝫ eē h ē du-
plr. vlᷓ sꝫ eē subale sicᷓ entia gn̄abilia ⁊ cōruptibilia. vlᷓ sm
eē accn̄tale: sicᷓ corpa celestia q̄ licꝫ n̄ mutentᷓ gn̄atōe ⁊ cor
ruptōe. tn̄ mutantᷓ sꝫ eē locale. Si āt ē mutatio sꝫ opatio
nē. sic itelligētie st mutabiles. qꝛ i ipis ē successio itellectō-
nū. lꝫ q̊ n̄ mutētᷓ q̊ ad eē tn̄ q̊ ad opatōez. Alr expōitᷓ. Sta-
bilisqꝫ manēs das cūcta moueri. vlᷓ oībꝰ spēbꝰ motuū. vlᷓ ali
qbꝰ spēbꝰ motꝰ. accipiēdo motū stricte vlᷓ large. Alr expo
nitᷓ. Stabilisqꝫ manēs das cūcta moueri. n̄ ꝙ oīa moueātᷓ.
sꝫ qcqd mouetᷓ te dāte mouetᷓ. ⁊ silᷓe genꝰ locutōis hr̄ Jo.
p̊. Illuminat oēz hoiem veniētē i hūc mūdū. nō ꝙ oēs si-
mul illuminētur. sꝫ oēs q illuminātur a deo illuminātur.
¶ Quē n̄ exter. Hic phīa ondit deū eē beniuolū ex bōita
te clemētie q̄ oīa ꝓduxit ⁊ dicᷓ. quē. s. deū externe. i. extrīse
ce cāe. n̄ peplᷓert. i. n̄ coegert. fingerᷓ. i. ꝯpōere. opꝰ. i. creatu
rā fluitātl māe. q̄ fluit đ eē ad n̄ eē. ⁊ ecōuerso đ n̄ eē ad eē
forme. Veꝝ ꝑ sꝫ. isita. i. itrīseca forma. sūmi boni. i. sūme
tue bōitatl. s. sup. peplᷓit te fingere opꝰ fluitātl māe. O pr̄
tu ducl. i. ꝓducl. cūcta ab exᵒ supno. i. ab exēplari ꝑpetuo
tuipē pulcherrimꝰ ab oī đformitate elōgatꝰ gerēs mēte. i.
memoria. plenū mūdū seu pulchrū mūdū. s. architicū. for
mās. i. ꝓducēs ipꝫ mūdū sēsibilē. silᷓi imagīe sicᷓ ꝑfuit i mē
te tua. ⁊ tu iubes mūdū ꝑfcm̄. i. ꝑfcē ꝓductū. absoluere. i.
absolutū tenere sine defcū alicuiꝰ. ꝑfcās ꝑtes. i. elemēta ⁊
elemētata. q̄ spectāt ad itegritatē mūdi. ¶ Nōndū ꝙ oē
qđ necitatᷓ a cā extrīseca necitatᷓ ab efficiēte vlᷓ a fine. qꝛ n̄
st plᷓes cāe extrīsece. efficiēs āt necitat duplr. vel violētiā
iferēdo. vt ꝓyciēs lapidē sursū. vel aliqd ꝯferēdo q̄ nālr
moueatᷓ sicᷓ gn̄ans formā dās leuitatl mouet ignē sursū đ
necitate nāe. đs āt n̄ necessitatᷓ ab efficiēte p̊ mō. s. necitate
violētie: cū nihil sit potētiꝰ eo. nec necessitate scđo mō cū
nihil ab alio recipiat. nec etiā necessitatur necessitate fi-
nis. quia qđ necessitatur ab alio tanqꝫ a fine comparatur
ad ipꝫ sicut iꝑfcm̄ ad ꝑfcm̄. eo ꝙ finis est bonum ⁊ ꝑfe-

vt vñ veraꝝ hāc petere possis agnoscas. B. Id
qđē inq̄ꝫ iādudū vehemēter expecto. P. Sꝫ
cū vti i thimeo platoni inqt nr̄o placet. i mini-
mis quoqꝫ rebꝰ diuinū ꝑsidiū debeat iplorari.
qđ nūc faciēdū cēses vt illiꝰ sūmi boni sedē repi-
re mereamur? B. Innocādū inq̄ꝫ reꝝ oīuz pa-
trē: quo ꝑtermisso nullū rite fundatᷓ exordiuz.
P. Recte inquit: ac simul ita modulata est.

¶ Metrum nonum libri tertij.

o Qui perpetua mundū rōe gubernas.
Terraꝝ celiqꝫ sator. q tēpus ab euo
Ire iubes: stabilisqꝫ manēs das cūcta moueri.
Quem non externe pepulerunt fingere cause:
Materie fluitātis opus: veꝝ insita summi
Forma boni liuore carēs. tu cuncta superno.
Ducis ab exēplo pulchrū: pulcherrimus ipse.
Mundū mēte gerēs: similiqꝫ imagine formans.
Perfectasqꝫ iubes ꝑfectū absoluere partes.

ctio illius qđ est ad finē. deus aūt a nullo extrīseco ꝑficit̄. ¶ Nōndū ꝙ sola bonitas diuina coegit ipꝫ ad ꝓducēdū opꝰ fluitātl materie. nō āt coegit ipꝫ necitādo sꝫ libere mouēdo. ¶ Nōndū ꝙ īuidia fac̄ ꝙ aliꝗs bonū alteri nō cōicat: qꝛ īuidia ē tristicia de bono alteriꝰ. ⁊ qꝛ talis īuidia in deo nō est. iō sūmā bonitatē ꝑ creationem alijs coīcauit Vñ dic̄ plato ī thimeo. Ab optimo īuidia lōge relegata ē. ⁊ ꝑ ꝯñs sibi dissilr̄s prout nāl̄r cuiusq̄ capax btitudinis eē poterat: efficiq̄ voluerit. ¶ Notādū ꝙ sic in agētibꝰ ꝑ nāꝫ forma rei fiēde ꝑexistit in agēte ƀꝫ eē reale. sic ī agētibꝰ ƀꝫ itellc̄ꝫ forma rei ꝓducēde ꝑexistit ƀꝫ eē itellcūale. sic artifex volēs ꝓducere domū. oꝫ formā domꝰ pmo ī mēte ꝑexistere tanq̄ exēplar ad cuiꝰ imitationē faciat domū ī mā. cū igit̄ ds̄ sit agēs ꝑ itellcm̄ ꝓducēs mūdū. ipse ꝑhūit ī mēte sua exēplar mūdi ⁊ oīuꝫ partiū eiꝰ. ad cuius imitationē ꝓduxit mūdū ex̄. supple q mūdꝰ ī mēte dina ꝑexñs dr̄ architypꝰ ab archos qđ ē pnceps ⁊ typos silr̄tudo q̄si pncipalis silr̄tudo. cuiꝰ imago dr̄ iste mūdus sensibilis.

Tu numeris elementa ligas: vt frigora flamis:
Arida cōueniant liquidis: ne purior ignis
Euolet: aut mersas deducāt pōdera terras.
Tu triplicis mediam nature cūcta mouentem:
Connectens animam per cōsona membra resoluis.
Que cum secta duos motū glomerauit in orbes:
In semet reditura meat: mentēq̄ profundam
Circuit: ⁊ silī ꝯūtit imagine celū
Tu causis animas paribus: vitasq̄ minores
Prouehis: ⁊ leuibus sublimes curribus aptans:
In celū t'rāq̄ ser̄: q̄s lege bēigna
Ad te cōuersas reduci facis igne reuerti.

¶ Tu numeris elemēta ligas. Hic pħia cōmēdat deū ex ꝑte sapīe q̄ ad spālē effectuū ꝓductionē. Et pꝰ ex ꝓductōe elemētoꝝ. Scđo ex ꝓductōe aīe mūdi. Tertio ex ꝓductiōe nr̄aꝝ aīaꝝ. scđa ibi. Tu triplicis. Tertia ibi. Tu causis. Primo dicit. O pr̄ tu ligas elementa numeris. i. ꝓportionibꝰ numeralibꝰ vt elemēta frigida ꝯueniāt. i. ꝯcordēt flāmis. i. calidis elemētis. ⁊ vt arida. i. sicca elemēta ꝯueniāt liq̄dis. i. hūidis elemētl. ne ignis purior iter elemēta euolet. i. exeat sperā suā magis ascēdendo ⁊ ne pōdera. i. grauitates. deducāt. i. magis dorsū ducāt. terras mersas. i. depssas. ¶ Nōndū ꝙ elemēta hn̄t ꝓportionē numeralē iter se. sicut. n. duo numeri q̄drati ꝯueniūt ī vno numero medio ꝓportōali. sic duo elemēta ꝯ̄ria in duabꝰ q̄litatibꝰ ꝯueniūt ī vno elemēto medio ꝓportōali vtriq̄. Verbigr̄a. Numerꝰ q̄dratꝰ ē q ꝯstat ex ductu suypsiꝰ ī seipꝫ. dicēdo bis duo. ter tria. bis duo ī q̄ternariū: ⁊ ter tria ī nouenariū. ⁊ accipe vnū numeꝝ mediū ꝓportōabilē. s. senariū q ƀꝫ eādē ꝓportionē excedit q̄tuor ī q̄ excedit̄ a nouē. sic. n. nouē ꝯtinēt sex ⁊ mediā ꝑtē sex. ita sex ꝯtinent q̄tuor ⁊ mediā ꝑtē q̄tuor. Sic silr̄ ē ī elemētl. Nā ignis ⁊ aq̄ ī duabus q̄litatibꝰ ꝯ̄riātur. ignis. n. ē calidus ⁊ siccꝰ aq̄ frigida. ⁊ q̄ colligātur vno medio sup. aere. q ꝯuenit cū igne ī caliditate. ⁊ cū aq̄ ī humiditate. silr̄ ē de aere ⁊ terra respectu aque. Scđꝫ hāc sniaꝫ lr̄a sic exponit̄. Tu ligas elemēta numeris. i. ꝓportōibꝰ numerabilibꝰ. vt frigora. i. aque q̄ frigide sūt. ꝯueniāt flāmis. i. ignibꝰ. q calidi sūt ꝑ vnū elemētū mediū qđ ē aer. ⁊ arida. i. terre q̄ aride sīt ꝯueniāt liq̄dis. i. ꝑtibꝰ aeris q̄ humide sūt ꝑ elemētū mediū qđ est aqua. ¶ Tu triplicis mediā nature cūcta mouētem. Hic pħia ondit sapiaꝫ ex aīe mūdi ꝓductōe. vbi sciēdum ꝙ ista lr̄a coiter exponit̄ ad itētionē platonis ī thymeo. sꝫ qꝛ ista expositō ē difficillima ⁊ modice vtilitatl ego eā ꝑtrāseo: ⁊ ponā facilē expōnē. q̄ est de mēte aristo. Ad cuiꝰ euidētiā est nōndū. ꝙ ꝑ aīam mūdi h itelligit̄ itelligētia mouēs orbē. q̄ ꝑ motū v̄tutē suā īfluit īferioribꝰ. ⁊ hec ītelligētia dr̄ media īter deū ⁊ aīaꝫ humanā. Sic. n. in dignitate ⁊ ꝑfectōe excedit̄ a deo: sic ipa excedit aīaꝫ nr̄aꝫ. ¶ Nōndū ꝙ itelligētia hꝰ dr̄ esse triplicis nature ꝑꝑ tres oꝑatōes q̄s hꝫ. s. mouere orbē. itelligere deū. ⁊ ītelligere seipsā. ¶ Nōndū ꝙ orbes celestes dn̄r ꝯsona mēbra itelligētie. qꝛ ꝑ ipos tāq̄ ꝑ organa et īstrumēta ītelligētia īfluit īferioribꝰ. licet. n. ītelligētia pma ītētione moueat ꝑꝑ se tn̄ scđa ītētōe mouet ꝑꝑ īferiora. His ꝑmissis lr̄a plana erit. vñ dic̄ sic. Tu ds̄ animam supple mūdi q̄ ē ītelligētia. mediā sup. īter deū ⁊ aīaꝫ humanā. triplicis nature. i. triplicis oꝑatōis. mouētē cūcta supple īferiora per īfluxū illū tu ꝯnectēs. resoluis. i. distiguis. eā per cōsona mēbra. i. ꝑ cōueniētes orbes q̄ aīa cū secta. i. diuisa quātū ad operatōes. glomerauit. i. ipressit. motū ī duos orbes sup. ī orbē pmi mobilis. ⁊ ī orbē planetaꝝ. ipsa reditura: idest reflexa meat: idest ꝓcedit in semetipsam supple ītelligēdo qđ est vna operatio. ⁊ ipsa circuit mentē ꝓfundā: idest mentē diuinaꝫ deū ītelligendo. q̄ est alia operatio. ⁊ ipsa cōuertit. i. mouet celū. simili imagine. i. itellectōe. qđ est tertia operatio eius. ¶ Adhuc nō licet corpora celestia sint diuersa. tamē rōne vnitatis ordinis possunt dici vnū corpus. Similiter ītelligētie licet sint diuerse. tn̄ pn̄t dici vna ītelligētia ꝓpter vnitatē ordinis ī operatōe mouēdi ergo dicit ī singulari aīaꝫ ⁊ nō aīas.

¶ Tu causis aīas paribus vitasq̄ minores. Hic pħia cōmēdat sapientiā dei ex animaꝝ nostraꝝ creatōe dicēs. O pater tu ꝓuehis. i. ꝓducis aīas hominuꝫ. ⁊ minores vitas. i. aīas brutoꝝ ⁊ plātaꝝ paribus causis. q̄bus animā mundi ꝓduxisti. s. tu aptās sublimes. i. aīas rōnales hoīum. leuibus curribus. i. celestibus stellis. tu seris eas ī celū ⁊ terram. i. ī corpora terrena. quas aīas cōuersas reduci igne. i. charitate reducēte. facis reuerti ad te benigna lege. i. ordinatione tua. ¶ Nota ꝙ aīe bestiaꝝ ⁊ plātaꝝ dicūtur minoris vite respectu aīe homīs. eo ꝙ nō habēt tot nec ita ꝑfectas operatōes vite sicut aīe hoīum. ¶ Nota ꝙ ꝑ leues currus ƀꝫ ītētionē platonicoꝝ ītelligit stellas ꝯpares curribus. dixerūt. n. platonici ꝙ deus oēs aīas simul creauerit ⁊ seminauerit eas ī celo delegēdo eas stellis ꝯparibꝰ. a q̄bus postea dilabātur ī corpora. sꝫ hec opinio nō valet. s. ꝙ oēs aīe simul sint create. imo omni die de nouo creant̄ ⁊ create corporibus īfūdunt̄. Dn̄r aūt aīe seri ī celū ꝓpter virtutē celestē. ex q̄ vnio aīe ad corpus ꝯtrahit suā ꝑyodū licet aīa a deo ꝓducat̄ ī corpore. tn̄ vnio ex parte dispositionū corporaliū depēdet a v̄tute celesti. ideo dicit eas seri. ī celū ⁊ terrā. qꝛ aīe nō coaptant̄ corporibꝰ nisi mediāte virtute celesti. Vñ. z. physicoꝝ. Hō. n. hoīeꝫ generat ⁊ sol. ¶ Nota ꝙ deus aīas creatas aptat leuibꝰ curribꝰ. i. stellis ꝯparibꝰ qđ sic pōt ītelligi. qꝛ aīa creata ꝯparitatē ⁊ silitudinē hꝫ cū stella. Sic. n. stella ē nobilior ꝑs sui orbis ⁊ ē ꝑpetua sic aīa rōal̄ ꝑpetuae xn̄s ē nobiliō ꝑs hoīs. Vel sic pōt intelligi ꝙ deus aīas creatas aptat leuibꝰ curribꝰ. i. rationi ⁊ ītellectui q dicūtur currus aīe qui ducunt hoīeꝫ ī

cognitionē rex:q̄s aīas ferit ī celū ⁊ terrā.q2 aīa rōe ⁊ ītel lectu h3 cognitionē celestiū ⁊ terrestriū. ⁋ Nō q̄ p ignē reducere itelligit ardorē charitatis:q̄ hoīe3 auersū a deo vitÿs facit ip3 redire v̄tutibus.nisi.n.hō deū amet ip3 nō q̄rit.nisi q̄rat nō īueniet.nisi inentat ad ip3 nō reuertet.

⁋ Da pr̄ angustā. Postq̄ phia captauit beniuolentiā dei ipm multiplr̄ ↄmendādo:h̄ exp̄mit suam petitione3 dicēs. O pr̄ q̄ facis oīa p̄dicta da.i.concede mēti sup. humane. ↄscēdere angustā sedē.i.nobilē sedē sūmi boni. da lustrare.i. īuestigādo īuenire. fontē boni.i.deū gē fons oīs boni da luce repta .i.cognitōe p̄habita ī te defigere: sc3 per amorē ↄspicuos visus.i. claros intuit⁹.aī .i.rōis ⁊ itellectus. O pr̄ tu dissice.i.disp̄ge nebulas.i. obscuritates. et pondera.i. grauitates ter

Da pr̄ āgustā mēti ↄscēdē sedē.
Da fōtē lustrar̄ bōi. da luce r̄pta
Jn te ↄspicuos aī d̄figere visus.
Dissice terrene nebulas ⁊ pōdera molis.
Atq̄ tuo splendore mica.tu nāq̄ serenum.
Tu requies tranquilla pÿs. te cernere finis.
Principium. vector. dux. semita. terminus. idem.

⁋ Prosa decima libri tertÿ.

q Uoniā igit̄ q̄ sit iperfecti q̄ etiā pfecti boni forma vidisti. Nūc demōstrādū reor quonā hec felicitat̄ p fectio cōstituta sit. Jn quo illud primū arbitror igrēdū.an aliq̄d huiusmodi bonū:q̄le pauloante diffinisti:i rex nā possit existere. ne nos p̄ter rei subiecte veritatē cassa cogitatiōis imago d̄cipiat.

rene molis.i.dilectiōis terrene.atq̄ mica.i.resplende tuo splēdore.tu nāq̄ es serenū quo supple oīa illustrātur. Tu es trāglla reges pÿs sup.metib⁹.te cernere.i.videre.est finis sup.oīu3.tu idē exn̄s es p̄ncipiū.q2 origo oium rex. tu es vector q2 vehis nos p gr̄a3 q̄ puenire nō possum⁹ p nā3 tu es dux ducēs ab errore ignorantie ad v̄itatē sapie.tu es semita cū sis via ⁊ v̄itas ⁊ p te ad teip3 puenit̄.tu es terminus vltra quē nihil q̄rit̄ cum sis sūmū ⁊ pfectu3 bonum. ⁋ Nō q̄ sedes sūmi boni d̄r angusta.i.subtilis.q2 vix magno labore ad ipsā puenit̄.vel d̄r angusta.i.nobilis.q2 nihil sibi cōparari pōt. ⁋ Jtē deū vocat fōtē sūmi boni.sic .n.riuuli hn̄t existere ⁊ fluere a fōte ⁊ ipe a nullo.sic a deo oē bonū h3 eē:ipse aūt a nullo. ⁋ Nō ad h̄ q̄ sedes sūmi boni ↄscēdat̄ o3 q̄ īuestigetur.⁊ q2 nō sufficit īuestigare si nō ineniat̄.nec īuenire si nō diligat̄.iō phia petit p amorē defigi visū animi.s.rōnē ⁊ itellectū in sūmū bonū. ⁋ Nō q̄ q2 itellect⁹ ⁊ rō ipediūtur ⁊ obscurantur p affectionē ⁊ desideriū terrenox.q2 corp⁹ q̄d corrūpit̄ aggrauat aīa3 q̄ corpori ē subiecta iō phia petit fugari nebulas terreni molis.⁊ q2 nō sufficit fuga tenebrax nisi assit lux illuminās. ideo petit illuminationem dicēs. Atq̄ tuo splēdore mica. ⁋ Jtem dissico.cis.i.dispergo vel remoueo.⁊ dicit̄ a dis prepositione inseparabili ⁊ a verbo ico icis.

⁋ Prosa decima tertÿ.libri.

q Uoniā igit̄ q̄ sit iperfecti. Jsta ē decima ꝓsa hui⁹ tertÿ:i q̄ phia oñdit vbi vera btitudo sit ↄstituta ⁊ p̄ ↄtinuādo se ꝓbat btitudinē pfectā eē i rex nā scdo oñdit in q̄ sit vera btitudo.ibi.Quo vo. Primo dicit. O Boeti q̄m vidisti ī p̄cedētib⁹ q̄ sit forma iperfecti boni.⁊ q̄ sit forma pfcī boni.nūc reor.i.opinor eē demōstrādū.quonā.i.vbi hec pfectio felicitat̄.i.pfecta felicitas.sit ↄstituta.i q̄ supple iuestigādo.illud ego arbitror p̄mū esse igrēdū.an aliq̄d h̄ bonū pfcm̄ q̄le pauloāte.s.octaua ꝓsa diffinisti.possit existere i rex nām ne cassa.i.vana.imago .i.spēs cogitatiōis nos decipiat p̄ter v̄itatē subiecte rei .i.exn̄tl rei. s3 nequit negari qn̄ existet i rerū nā pfectu3 bonu3 ⁊ pfcā felicitas.et h̄ bonū sit veluti fōs oiu3 bonox ⁊ tc̄.ꝓbat ip3 eē tali rōe. Jn q̄cūq̄ gn̄e ē repire ipfectū i eodē ē repire pfcm̄.s3 i gn̄e rex ē repire impfcm̄ bonū ⁊ ipfecta3 felicitate3 vt p3 ex p̄cedētib⁹.g̃ i rex nā erit dare pfectū bonū ⁊ pfectā felicitatē.hāc rōnē p tractat ī lr̄a ⁊ dic. Oē q̄d d̄r eē ipfcm̄ illō

S3 qn existat:sitq̄ h̄ veluti qdē oium fons bonox:negari neq̄t. Oē.n.q̄d iperfcm̄ d̄r eē:id diminutiōe pfecti iperfectūq̄ eē phibet̄. Quo fit vt si i quolibet gn̄e iperfectū qd eē videat̄:i eo pfcm̄ quoq̄ aliqd eē nece sit. Et.n.pfectiōe sublata:vn̄ illud q̄d ipfcm̄ phibet̄ extiterit:ne fingi qdē pōt Neq̄.n.ab diminutis icōsūmatisq̄ natura rex cepit exordiū:s3 ab integris absolutisq̄ ꝓcedēs i hec extrema atq3 effeta dilabit̄. Q2 si vti pauloāte mōstrauim⁹:ē qdā boni fragilis iperfecta felicitas: eē aliq̄ solidam pfectāq3 nō pōt dubitari. B. Firmissime inq̄ verissimeq3 ↄclusū ē. P. Quo vero ingt bitet ita ↄsidera. deū rex oiu3 pricipē bonū eē:coīs humanox cōceptio ꝓbat aiox. Nā cū nihil deo melius excogitari q̄at:

phibet̄ ipfcm̄ diminutōe.i.ex defcū pfcī.q̄ fit vt si i q̄lib3 gn̄e videat̄ eē qd.i.aliqd impfcm̄ i eo gn̄e nece sit aliqd eē pfcm̄.etenim sublata.i.circūscripta pfectōe.nec fingi pōt vn̄ extiterit.i.eē hēat.q̄d phibet̄ impfcm̄.neq̄.n.nā cepit exordiū a diminutis ⁊ icōsūmatl.i.ab ipfcīs.s3 nā ꝓcedēs ab integris ⁊ absolutl.i.pfcīs.dilabit̄ i hec extrema.i.iferiora.atq̄ effeta.i.ifructuosa.ex h̄ g̃ accipit̄ maior rōnis i q̄cūq̄ repit̄ aliqd impfcm̄ i eodē repit̄ pfcm̄. Tūc subiūgit minorē dicēs. Sicuti pauloāte mōstrauim⁹ q̄ ē fragil' boni ⁊ ipfcā felicitas. Et ponit ↄclonē dicēs. Ergo dubitari n̄ pōt eē aliq̄ solidā ⁊ pfcām felicitatē.q̄d ↄcedēs. B. dicit. verissime ⁊ firmissime ↄclusū ē. ⁋ Nōndū q̄ in tpalib⁹ ⁊ sēsibilib⁹ nō pōt eē sūmū ⁊ pfcm̄ bonū ⁊ q2 mlti sūt q̄ n̄ putāt eē alia bona p̄ter sēsibilia.iō ne aliqs putet nullū eē pfectū bonū i rex nā.phia p̄ anq̄ oñdat vbi sit situ3 pfcm̄ bonū ꝓbat ip3 eē. ⁋ Nōndū q̄ res subiecta ē q̄ hr̄ s̄mo ⁊ cognitio.s3 dū cogitam⁹ de re q̄ nō ē tūcē cogitatio cassa p̄ter v̄itatē subiecte rei decipiēs nos.ne āt tal' cognitio videat̄ eē sūmi boni.iō p̄ ꝓbat ip3 eē i rex nā. ⁋ Nōndū q̄ ipfcm̄ nō pōt eē p̄ncipiū rex.q2 pfcm̄ pus ē ipfcō.p̄ncipio aūt nō ē aliqd pus.ex quo seqtur q̄ vbi ē impfectu3 ibi est repire pfcm̄. ⁋ Nōndū q̄ est deuenire ad aliq̄d pfectū a quo nā icipiēs ꝓgredit̄ ad posteriora iperfecta.cuiusmodi sunt hec iferiora q̄ dicūtur extrema ⁊ effeta.q2 sūt vltima causatox nō causa alÿs iferioribus.

⁋ Quo v̄o ingt. Hic phia oñdit i q̄ pfcm̄ bonū siue felicitas sit sita.scdo ↄcludit q̄dā correlariū.tertio mouet dubitationē.scda ibi.Sup hec.tertia ibi.Atq̄ h̄ q̄q̄.Primo

dicit vel oñdit pfcā3 felicitatē eē ī deo ꝯstitutā. scđo oñdit p quē modū vt i deo. ibi. S3 q̄so. pmo ponit vnā ꝓpositionē notā. scđo ex ea ꝓbat itētū ibi. Ita vero. Primo dic̄ Iā ꝓbatū ē ꝙ est dare pfcm̄ bonū. q̄ vo. i. i quo. hītet illud pfcm̄ bonū. ita ꝯsidera. Et tūc subiungit ꝓpōnē. Ois ꝯceptio cōis humanoꝝ aioꝝ. ꝓbat. i. ꝯcedit deū eē bonū pn/cipē oiu3 reꝝ

ꝛ ꝙ ds sit q̄d/da3 bonū: ꝓ/bat p h̄: q2 do nihil meli⁹ ex cogitari pōt. et qs dubitat illud eē bonū q̄ meli⁹ nihil ē: q. d. nullus. ¶ Nōndū ꝙ deū eē pncipē oium reꝝ oēs ꝯcedūt. sed q2 pitagōici duo posuerūt esse pncipia rerū. vnū bonū aliud malu3. ne ḡ aliqs occa/sione h⁹ negaret deū eē bonū. iō h̄ ꝓbat ex eo ꝙ nihil pōt meli⁹ ex/cogitari deo. Vn̄ dic̄ btūs aug. i li. de doctrina xp̄iana. Oēs latine ligue sciētes cum aures eoꝝ sonus tetigerit quo ꝓfert deus mouētur ad cogitādū excellētissimā quādā imortalē nā3. ita aūt cogitat̄ deus vt aliqd quo nihil sit melius.

id quo meli⁹ nihil ē: bonū eē qs dubitat: Ita vero bonū esse deū rō demōstrat: vt pfcm̄ quoq3 bonū i eo eē ꝯuicat. nā ni tale sit: rerū oium pꝛinceps eē non poterit. Erit. n. eo p̄stantius aliqd pfcm̄ possidēs bonū: qđ h̄ pꝛi⁹ atq3 antiquus esse videat. O ia nāq3 pfcā min⁹ integris pꝛioꝛa eē claruerūt: q̄re ne in ifinitū rō ꝓdeat: ꝯfitendū ē summū deū: summi pfectiq3 boni eē plenissimū. S3 pfcm̄ bonū verā eē btitudinē ꝯstituim⁹. verā igit̄ btitudinē i summo deo sitā eē necē ē. B. Accipio inq̄: nec ē qđ ꝯdici vllo mō queat. P. S3 q̄so ingt te: vide ꝙ id scē atq3 iuiolabil'r ꝓbes ꝙ boni summi summū deū dixim⁹ eē plenissimū. B.

¶ Ita vo bonū eē. Dic ꝓbat itentū ꝙ btitudo siue pfcm̄ bonū sit sitū ī deo tali rōne. Perfectū bonū est vera btitudo. s3 i deo est pfectū bonū. ergo i deo est vera btitudo. vñ dicit i l'ra. Ratio ista demōstrat deū esse bonū vt ꝯuicat. i. ifallibil'r ꝯcludat. i eo eē pfectū bonū. nā ni. i. nisi deus sit tale. s. pfectū bonū. nō poterit eē pnceps oium reꝝ. si. n. nō sit pfectū bonū. erit aliqd p̄stātius eo. possidēs pfectū bonū: q2 oia pfecta claruerūt. i. manifesta sunt. eē poꝛa min⁹ itegris. i. pfectis. q̄re ne rō ꝓdeat. i. pcedat in ifinitū. ꝯfitēdū est summū deum eē plenissimū summi ꝛ pfecti boni. ꝛ sic patet minoꝛ rōnis. s. ꝙ i deo est pfectū bonū. Tūc ꝓbat maioꝛē dicēs. S3 ꝯstituim⁹. i. ꝓbauimus nona ꝓsa. pfectū bonū eē verā btitudinē. igit̄ restat ꝯcludere ꝙ necesse est verā btitudinē sitā eē i summo deo. Cui Boeti⁹ ꝯsentiēs dicit. accipio. i. ꝯcedo inq̄. nec ē qđ vllo mō queat ꝯdici.

¶ Notādū ꝙ si deus nō esset pfectū bonū sed iperfectū pcederet̄ in ifinitū sic arguēdo. Deus vel est pfectū bonū vel iperfectū. si pfectū habet̄ ꝓpositum. Si iperfectū erit aliqd pus eo: cum pfectū sit pus iperfecto. Illud ergo pus vel est pfectū bonū vel iperfectū. si pfectū illud erit de⁹. ꝛ habet̄ ꝓpositū. Si iperfectū erit aliqd pus eo. cū pfectū sit pus iperfecto. Iteꝝ q̄rit̄ de illo poꝛi. vel ē pfectū bonū vel iperfectū. ꝛ sic pcederet̄ in ifinitū. vel dabit̄ deū esse pfectū bonum. ꝛ hoc innuit i littera cum dicit. Quare ne in ifinitum ratio procedat.

¶ Sed queso te iquit. Dic p̄hia ostēdit p quē modū vera btitudo sit i deo. q2 nō est i deo tanq̄ aliqd distictū ab ipo sicut accidēs a subiecto: sed est idē cū ipso. qđ ꝓbat q̄tuoꝛ rōnibus. scđa ibi. Postremo. tertia ibi. Omnino. n. quarta ibi. Respice iquit. Primo pmittit itētū suū cū quadā diuisione cuius mēbꝛa iprobat dicēs. O boeti queso te vide ꝙ id sancte. i. firmiter ꝛ iuiolabil'r ꝓbes: ꝙ diximus summū deū eē plenissimū summi boni. ꝛ dicit boetius. Quona3 modo sup. hoc ꝓbat̄. Tūc ponit p̄hia diuisionē dicēs. p̄su

Quonā iquā mō. P. Ne hunc reꝝ oium p̄rem illud summū bonū quo plen⁹ eē phibet̄: vl' extrisecus accepisse: vl' ita nāl'r hr̄e p̄sumas: q̄si hn̄t̄ dei habiteq3 btitudinis diuersā cogites eē subam. Nā si extrisec⁹ acceptū putes: p̄stāti⁹ id qđ dederit: eo qđ acceperit existimare possis. S3 hūc eē reꝝ oiu3 pcellētissimū dignissime ꝯfitemur. Q2 si nā q̄dē iest: s3 rōne diuersū: cū de reꝝ pꝛincipe loq̄mur deo: fingat q̄ pōt qs hec diuersa ꝯiūxerit. Postremo qđ a q̄libet re diuersū ē: id nō ē illud a quo ītelligit̄ eē diuersū. q̄re qđ a summo bono diuersū ē: sui natura id summū bonū nō ē. qđ nephas ē de eo cogitare: quo nihil ꝓstat

mas. i. putas ne hūc patreꝫ oiu3 reꝝ accepisse extrinsecus illud summū bonū quo phibet̄ eē plenus. vel p̄resumas ita nāl'r hr̄e a se illud bonū. q̄si cogites diuersā esse suba3 dei hn̄tis ꝛ btitudinis habite. Et tunc iproꝫbat membꝛa. pmo ꝙ deus nō accepit summū bonu3 ab extrinseco dicēs. Nā si putes bonū qđ i deo ē extrinsecus acceptū tunc tu possis. i. potes existimare esse p̄statius. i. meli⁹ illud bonū qđ dederit eo qđ acceperit sup. deo: qđ ē falsū: q2 cōfitemur hūc pcellētissimū oiu3 reꝝ. Tūc ꝓbat ꝙ pfectū bonū i deo nō est i ipso nāl'r tanq̄ differēs a suba sua dicēs. Q2 si natura. i. per naturā. inest deo summū bonū sed est diuersum ab ipso rōne qdi tatiua. fingat que pōt qs hec diuersa ꝯiūxerit sup. deum ꝛ summū bonū. q. d. nō est dare aliquē poꝛē ista diuersa coniūgentem. ¶ Notādū ꝙ ratio quā p̄hia pretēdit est ista. Summū bonū qđ est i deo vel est acceptum ab extriseco. vel inest sibi naturaliter. si ab extriseco aliquid erit prestantius ꝛ nobilius deo. q2 dans summū bonū prestātius est recipiente ipsum. si aūt inest deo naturaliter vel tanq̄ idē sibi. vel tanq̄ diuersum ab ipso. si tanq̄ idē sibi habet̄ ꝓpositū. si tanq̄ diuersū ab ipso: erit aliqd pus qđ ista diuersa ꝯiūxerit: talia aūt fingere: ē difficile.

¶ Postremo qđ a qualibet. Dic p̄hia ponit scđa3 rōne3 ꝙ summū bonū i deo non differt ab ipso. ꝛ est ratio talis. Illud qđ est diuersu3 ab alio nō ē illud a quo est diuersū. Si ergo summū bonū esset diuersum a deo: deus nō esset summū bonū: qđ nephas est dicere. vnde dicit in littera. Postremo illud qđ est diuersum a qualibet re. illud non est illud a quo ītelligit̄. i. videt̄ esse diuersum. quare quod sui natura diuersum est a summo bono: illud non est summū bonū. si igit̄ summū bonū ita sit i deo ꝙ s3 naturā est diuersum ab eo. seqtur ꝙ deus nō sit summū bonū: qđ nephas est cogitare de deo. quo nihil ꝓstat esse prestantius.

¶ Nota si aliqd esset i deo diuersum ab ipso. deus esset cōpositus. ꝛ nō essentie simplicis qđ est falsum. ¶ Item qđ est i deo diuersum ab ipso. vel est accidēs vel pars ei⁹. non accidens: q2 deus non est subiectum alicuius accidentis. si est pars eius cu3 pars precedat totū aliquid erit pus deo. quod falsum est.

¶ Omnino.n.nulli⁹ rei nã. Hic phia ponit tertiã rõnē q̃ talis ē. Illud qđ est p̃ncipiũ oĩuz formal̃r ē sũmũ bonũ. q2 sũmũ bonũ nõ põt eē p̃ncipiatũ: sz đs ē p̃ncipiũ oĩuz. ergo formal̃r ē summũ bonũ. summũ aũt bonũ ē btitudo. ergo de⁹ formal̃r ē summa btitudo. vñ dicit ĩ lr̃a. Omĩo.i.gñal̃r nulli⁹ rei nã poterit existere.i.esse melioz suo p̃ncipio. q̃re

qđ oĩuz sit p̃n cipiũ sicut đs illud etiã cõ/ cluserĩz veris/ sima rõne. sũ/ mũ esse bonũ suba.i.per sui substãtiã. cui assẽtiẽs Boe/ ti⁹ dicit. Re/ ctissime inq̃z ↄclusũ ē: sz sũ/ mũ bonũ esse btitudinẽ cõ/ cessuz ē. dicit Boeti⁹: ita ē inq̃z. Conclu/ dit ergo phia Igit̃ neĉe est deum ↄfiteri ipsaz btitudi/ nẽ. dicit Boe ti⁹. nec queo refragari.i.re sistere. p̓oꝛib⁹ ꝓpositis.i. p̃/ missis. et ego ꝑspicio h̄ illa/ tũ eē. ↄñs illis .i. ad illa.

ↄstat eē p̃stãti⁹. Oĩno.n.nullius rei nã suo p̓cipio melioꝛ pote/ rit existere. Quare qđ oĩuz p̓ici piũ sit: id etiaz sui suba sũmũ eē bonũ verissima rõne ↄcluserim. B. Rectissime inq̃z. P. Sed sũ/ mũ bonũ btitudinẽ eē ↄcessũ est. B. ita ē inq̃z. P. Igr̃ inqt deũ eē ipsã btitudinẽ neĉe ē ↄfiteri. B. Nec inq̃z ꝓposit̃ prioꝛib⁹ refra/ gari queo: ⁊ ab illis h̄ illatũ ↄse/ quẽs eē ꝑspicio. P. Respice iqt an hic quoq̃z idẽ firmi⁹ approbe tur: ꝙ duo sũma bona q̃ a se di/ uersa sint: eē nõ p̃nt. Eteniz q̃ di screpãt bona: non eē alteꝝ qđ sit alteꝝ liquet. q̃re neutruz poterit esse ꝑfcm̃: cũ alt̃utri alteꝝ deest. Sz qđ ꝑfectũ nõ sit: id sũmũ nõ eē manifestũ est. nullo mõ igit̃ q̃ sũma sũt bona: ea p̃nt eē diuersa

¶ Nõ ꝙ p̃ncipiũ oĩuz reꝝ oz eē summũ bonum substãtial̃r. q2 si aliqd aliud a p̃ncipio eẽt sũmũ bonũ sub/ stãtial̃r sicut aliqd p̃ncipiatũ. seq̃tur ꝙ p̃ncipiatũ sit nobi lius suo p̃ncipio. nã bonũ subal̃r nobili⁹ ē bono accidẽta/ liter. ¶ Itẽ si p̃ncipiũ nõ ē bonũ substãtial̃r sz accidẽtal̃r cũ oẽ qđ ē tale ꝑ accñs reducat̃ ad aliqd tale ꝑ se: tũc p̃nci piũ reduceret̃ ad aliqd: ⁊ ꝑ ↄñs nõ esset p̃ncipiũ.

¶ Respice inqt an hic. Hic ponit q̃rtã rõnē ꝙ btitudo in deo nõ differt ab ipso. Si btitudo differret a deo cũ vtrũ/ q̃z tã de⁹ q̃z btitudo sit summũ bonũ: eẽnt duo summa bo na. quoꝝ vnũ nõ eẽt alteꝝ. ⁊ cũ vnũ desit alteri neutrum erit ꝑfectũ ⁊ summũ bonũ: q2 ꝑfectũ ē cui nihil deest. g̊ ne cesse ē btitudinẽ eē idẽ cũ deo. vñ dicit in lr̃a. O boeti re/ spice an hic qđ mõ dicã illud qđ ꝓbatũ ē firmi⁹ approbet̃ duo sũma bona eē non p̃nt. q̃ sint a se diuersa. eteni liquet .i. manifestũ est. ꝙ bona q̃ discrepãt. nõ eē alteꝝ sup. eoꝝ bonoꝝ. qđ sit alteꝝ q̃re cuz alteꝝ deest alterutri.i. alteri. neutꝝ poterit eē ꝑfcm̃: cũ ꝑfcm̃ sit cui nihil deest.

¶ Sed manifestũ est. illud nõ eē summũ bonũ: qđ nõ est ꝑfectũ. igit̃ nullo mõ p̃nt esse diuersa ea q̃ sunt summa bo na. Atqui ꝑ certe. deũ ⁊ btitudinẽ collegimus esse summũ bonũ. q̃re neĉe ē ipsã nãm q̃ sit diuinitas.i. nãz dei eē sum/ mã btitudinẽ. qđ Boeti⁹ approbãs dicit. nihil veri⁹ ē ipsa re: nec rõcinatõe firmi⁹: nec deo digni⁹ ↄcludi põt. ¶ No tãdũ ex q̃rto topicoꝝ: qđ ꝑ supabũdantiã dr̃ vni soli ↄue/ nit. cũ igit̃ sũmũ bonũ dicat̃ ꝑ supabũdantiã nõ erũt duo sũma bona. ¶ Itẽ si eẽnt duo sũma bona vel eẽnt eiusdẽ spẽi: vel differrẽt spẽ: si eiusdẽ spẽi erunt eq̃l̃r ꝑfecta ⁊ vnũ erit supfluũ. si differũt spẽ vnũ erit ꝑfecti⁹ altero. q2 ipossi bile ē duas spẽs eē eq̃l̃r ꝑfectas: sz qđ ē ipfecti⁹ nõ ē sum/ mũ bonũ. ergo nõ sunt plura summa bona.

¶ Sup hec iquit. Hic phia ↄcludit ex dictis quãdã ↄclu sionẽ coꝛolariã dicẽs. Sup hec.s. p̃dicta ego tibi dabo co/ rolariũ.i. cõclusionẽ coꝛolariã. ita.s. sicut geometre aliqd solẽt demõstratis suis ꝓpositis iferre. q̃ illata ipsi vocant poꝛismata.i. apitões. Et tũc ponit coꝛolariũ ꝙ oĩs btũs est

deus. qđ sic ĩ/ fert. quia ade ptione btitu/ dinis fiũt ho/ mines beati: btitudo vero ē ipsa diuini/ tas vt ꝓbatũ est. manifestũ est hoĩes btõs fieri adeptõe diuinitatis. sz sicut adeptõe iusticie fiunt hoĩes iusti: et adeptõe sapi/ ẽtie sapiẽtes. ita neĉe ē ade ptõe diuinita tis eē btõs si/ ue deos. igit̃ oĩs btũs ē đs. sz nã q̃dẽ vn⁹ đs ē ⁊ nõ pl̃es ꝑticipatõe ṽo nihil ꝓhibet pl̃es deos eẽ. hanc ↄclusio/ nẽ ↄmẽdans.

Atq̃ ⁊ btitudinẽ ⁊ deũ sũmũ bo/ nũ eē collegim⁹. q̃re ipsã neĉe est sũmã eē btitudinẽ q̃ sit sũma diui nitas. B. Nihil inq̃z nec re ipsa veri⁹ nec rõcinatiõe firmius: nec deo digni⁹ ↄcludi põt. P. Sup hec inqt igit̃ veluti geometre so lẽt demõstrat̃ ꝓposit̃ aliqd ĩfer/ re que poꝛismata ipsi vocant: ita ego quoq̃z tibi veluti coꝛolariuz dabo. Nam qm̃ btitudinis ade/ ptiõe fiũt hoĩes bti. Btitudo ṽo ē ipsa diuinitas diuinitatis ade/ ptõe fieri btõs manifestũ ē. Sed vti iusticie adeptõe iusti: sapie sa pientes fiunt: ita diuinitatẽ ade/ ptos deos fieri sil̃i rõe necesse ē. Oĩs igit̃ btũs đs. sz natura q̃dẽ vn⁹: ꝑticipatõe ṽo nihil ꝓhibet eē q̃zpl̃imos. B. Et pulchꝝ inq̃z h̄ atq̃z p̃ciosuz siue poꝛisma siue

B. dicit. Et pulchꝝ inq̃z hoc.s. qđ mõ ↄclusisti. atq̃z p̃ciosũ siue poꝛisma siue coꝛolariũ mauis.i. magis velis ipsũ vo/ cari. ¶ Notãdũ ꝙ oĩs btũs est deus: hoc ꝓbat̃ ex lr̃a sic. Hoĩes fiũt bti adeptõe btitudĩs: sz btitudo ē diuinitas. g̊ hoĩes fiũt bti adeptõe diuinitat̃ sz adeptõe diuinitat̃ ali/ q̃s efficit̃ đs: ergo oĩs btũs ē đs. vel põt sic argui. Adeptõe diuinitatis aliq̃s efficit̃ deus. adeptõe diuinitatis aliquis efficit̃ btũs cũ diuinitas sit idẽ cũ btitudine: ergo omnis btũs est deus. ¶ Nota ꝑm Hug. ꝙ poꝛus. ri. est subtile fo ramẽ ĩ coꝛpoꝛe ꝑ qđ sudoꝛ emanat. ide poꝛisma. tis.i. appa ritio vel illuminatio sensus. Dicũtur etiã poꝛismata regu le quas geometre ꝓponũt ad aliqd oñdẽdũ eo ꝙ aperiãt ⁊ illuminẽt mẽtẽ lectoꝛis: ⁊ ipse allegat boetiũ ĩ hoc libꝛo de hoc noĩe poꝛisma. ¶ Nõndũ ꝑm eundẽ Hug. a coꝛo/ na venit coꝛonariũ qđ est p̃miũ victoꝛie vel p̃mium belli vel certaminis.s. coꝛona vel aliqd aliud. vel coꝛonariũ est vnde aliq̃s meret̃ honoꝛẽ: vel adipiscit̃ coꝛonã. Et etiã al legat Boetiũ ĩ hoc loco de hoc noĩe coꝛonariũ. sz cõmuni/ ter ipsum nominamus coꝛolariũ. ⁊ est coꝛolariũ ↄclusio se quẽs ex p̃missis. ¶ Nota aliq̃s diceret. Si omnis beatus est deus: cũ plures sint beati. plures erũt dij. Rñdit boe/ tius ꝙ vnus est deus naturaliter ⁊ essentialiter: sed parti/ cipatiue.s. participatõe virtutis ⁊ imoꝛtalitatis possunt eē plures dij. vnde ps̃. Ego dix ĩ dij estis ⁊ filij excelsi oẽs. ¶ Itẽ inuit phus [illegible] methaph. vbi sic ↄcludit. Nõ valet pluralitas p̃ncipũ. sit ergo vnus p̃nceps.s. ꝑm nãz ⁊ essen tiam. Ergo dicit Seneca. Uir speculatiuus ē quasi deus ĩ humano coꝛpoꝛe hospitatus. ¶ Pro quo vlterius notã/ dũ ꝙ deus est quadruplex. aliq̃s est deus nuncupatiue vt idolũ. Alius vsurpatiue vt demones cultũ dei sibi vsurpã

tes vt dicit scriptura. Oēs dy gētiū demonia. Terti⁹ participatiue vt hoīes btitudinē participātes. Quart⁹ ē deus nā hñs eēntie eternitatē. īmutabilitatē ꝛ coīcabilitatem. p̄mis trib⁹ modis pñt hñ eē p̄les dy. ſꝫ nō q̄rto mō. ¶ Ultimo nota deitatē ſiue diuinitatē participare: non eſt niſi īmortalitatē. ipoſſibilitatē. ſubtilitatē ꝛ agilitatē adipiſci. Nā mortale additū nobis ſeparat nos a dys: vt dicit porphyrius. ğ adeptōe imōtalitatis erimus dy.

¶ Atq̄ h̄ q̄q̄ꝫ pulchrius nihil eſt. Hic phīa mouet circa p̄dcā q̄ndā dubitatiōnē. ſcdo ſoluit eā ibi. Cuius diſcretioneꝫ. Primo dicit. Ex quo dicl h̄ corolariū eſſe pulchꝝ. Atq̄ ꝓ certo h̄ qō iā dicā nihil ē pulchrius: qō rō pſuadet eē ānectēdū his .ſ. ſupradictis ꝛ dicit boeti⁹ qd ē pulchrū illō. dic̄ phīa. cū btitudo videat̄ m̄lta ꝯtinere. videat̄

corolariū vocari mauis. P. Atq̄ h̄ quoqꝫ pulchri⁹ nihil ē qō his annectendū eſſe rō pſuadet. B. Quid inq̄ꝫ. P. Cum m̄lta inq̄t btitudo ꝯtinere videat̄ vtꝝ ne h̄ oīa vnū veluti corp⁹ btitudinis q̄dā p̄tiū varietate ꝯiungant̄. An ſit eoꝝ aliq̄d qō btitudinis ſubſtātiā cōpleat ad h̄ vo cet̄a referātur. B. Uellē inq̄ꝫ id ipſaꝝ reꝝ ꝯmemoratiōe patefaceres. P. Nōne inq̄t btitudinē bonū eē cēſem⁹. B. Ac ſūmū q̄dē inq̄ꝫ. P. Addas inq̄t hoc oīb⁹ lꝫ. Nā eadē ſufficiētia ſūma ē: eadē ſūma potētia. reuerētia quoqꝫ claritas ꝛ voluptas btitudo eē iudicat̄. B. Quid igit̄? P. Heccine oīa bona ſufficiētia: potentia: cet̄aqꝫ veluti q̄dā btitudinis mēbra ſūt. an ad bonū veluti ad v̄ticē cūcta referūtur. B. Intelligo inq̄ꝫ q̄d īueſtigādū ꝓponas ſꝫ q̄d ꝯſtituas: audire deſidero. P. Cui⁹ rei

vtꝝ hec oīa ꝯiūgāt. i. ꝯſtituāt veluti vnū corp⁹ btitudinis q̄dā varietate p̄tiū. an ſit aliq̄d eoꝝ qō ꝯpleat ſubāꝫ btitudinis. ad h̄ cetera referātur. Tūc Boeti⁹ petit hāc q̄ōneꝫ magis elucidari dicēs. Uellē inq̄ꝫ vt patefaceres illud qō q̄ris ꝯmemoratōe ipſaꝝ reꝝ ſup. exēplificādo. ꝛ phīa ꝯdeſcēdēs Boetio q̄rit. Nōne cēſem⁹ btitudinē eē bonū. dic̄ B. Certe ſūmū bonū. cui phīa. licet. i. licitū ē addas h̄ ſup. ſūmū oīb⁹ his. Nā btitudo ē ſūma ſufficiētia. eadē ē ſūma potētia. ꝛ iudicat̄ eē ſūma reuerētia claritas et voluptas. dicit. B. Quid igit̄ ſup. eſtimas dicēdū. r̄ndit phīa. heccine. i. nūquid hec oīa. ſ. ſufficiētia. potētia ceteraqꝫ. ſūt veluti q̄dā mēbra btitudinis. an cūcta referūtur ad bonū veluti ad verticē. i. tanq̄ꝫ ad ſūmā rōnē appetēdi oīa alia. Tūc Boeti⁹ fatet̄ ſe itelligere q̄ōnē ꝛ p̄ſtolari ei⁹ ſolutionē dicēs. Intelligo q̄d ꝓponas iueſtigādū: ſꝫ deſidero audire q̄d ꝯſtituas. i. diffinias q̄ōnē diſſoluendo. ¶ Nōndū ꝙ q̄ſtio quā phīa mouet eſt iſta. Utꝝ p̄dicta gn̄qꝫ. ſ. ſufficiētia reuerētia ꝛc̄. ꝯſtituāt btitudinē ſicut diuerſa mēbra vnuꝫ corpus. vel vtꝝ oīa ſint eadē ꝛ referantur ad aliq̄d vnū. ſ. ad bonū qō ſit rō appetēdi oīa iſta. ¶ Nōndū q̄ꝛ i btitudine eſt ſummū bonū. ꝛ i btitudine eſt ſufficiētia. reuerētia. potētia. gloria ꝛ iocūditas. Ideo q̄rit̄ an iſta ſint i btitudine tanq̄ꝫ diuerſa: aut ad vnū relata. ſ. ad bonū rōne cuius appetūtur. ¶ Nota ad p̄mā partē q̄ſtionis debet reſponderi ꝙ nō. q̄ꝛ mēbra vnū corpus ꝯſtituētia. dicūt eē iter ſe diuerſa vt ſtatim ꝓbabit̄ i l̄ra ſequēti. ſꝫ illa. 5. ſunt vnum

vt ꝓbatū eſt ergo nō poſſunt eſſe partes btitudinis ꝯſtituentes ipſā ſicut mēbra vnū corpus. etiā ſi ſic ſeq̄ret̄ ꝙ beatitudo ſeu deus nō eēt oīno ſimplex qō ē ipoſſibile. ¶ Cuius rei diſcretionē. Hic phīa ſoluit q̄ſtionem. ꝛ p̄mo oſtēdit ꝙ iſta gn̄qꝫ nō ſūt partes ꝛ mēbra btitudinis. ſcdo oñdit ꝙ oīa referātur ad bonū ibi. Ad bonū vero. Primo itendit talem rōnē. Membra ꝯſtituentia aliq̄d vnū ad iuicem dicūt eſſe diuerſa. ſed iſta oīa gn̄qꝫ ſunt idē ergo non ſunt mēbra ꝛ partes beatitudinis. vñ dicit i l̄ra. Cuius rei ſup. poſite in q̄ſtione. ſic accipe diſcretionem. i. diſcretā ſolutionē. Si hec oīa forent membra beatitudinis: tūc diſcreparēt a ſe iuiceꝫ: hec. n. eſt natura partiuꝫ: vt diuerſa cōponāt vnum corpuſ. Atqui pro certo hec omnia quinqꝫ mōſtrata ſūt idē eſſe ſup. i 9. ꝓſa. igit̄ mi

diſcretionē ſic accipe. Si h̄ oīa btitudinis mēbra forēt: a ſe quoqꝫ iuiceꝫ diſcreparēt. Hec eſt. n. p̄tiū nā vt vnū corp⁹ diuerſa cōponāt. Atq̄ h̄ oīa idē eē mōſtrata ſūt. minime igit̄ membra ſūt. Aliogn ex vno mēbro btitudo videbit̄ eē cōiūcta: qō fieri neq̄t. B. Id q̄dē inq̄ꝫ dubiū nō ē. ſꝫ id qō reſtat expecto. P. Ad bonū vero cet̄a referri palā ē. Iccirco. n. ſufficiētia petit̄: q̄m̄ bonuꝫ eē iudicat̄. Iccirco potētia: q̄m̄ id quoqꝫ eē credit̄ bonū. Idē de reuerētia: claritudine: iucunditate ꝯiectare licet. Omiuꝫ igit̄ expetēdoꝝ ſūma atqꝫ cā bonū ē. Qō. n. neqꝫ re neqꝫ ſilitudine vllū i ſe retinet bonū: id expeti nullo modo pōt. Cōtraqꝫ etiā q̄ natura bona nō ſunt: tamē ſi eſſe videātur q̄ſi vera bona ſint appetūtur. Quo fit vti ſūma cardo atqꝫ cā expetēdorū oīuꝫ bonitas ēe iure credat̄

nime ſunt mēbra btitudinis ſed ſi i eis ſaluet̄ ratio membri oīa erūt vnū mēbrū. ꝛ tūc ſequitur beatitudinē cōponi ex vno mēbro qō eſt ipoſſibile. ꝛ hoc eſt ꝙ dicit aliogn ideſt ſi aliter dicat̄ ꝙ nō ſunt mēbra. ſed vnū mēbrū: videbitur beatitudo eē ꝯiūcta ex vno mēbro qō fieri neq̄t Et dicit Boetius. Id q̄dem qō modo cōcluſum eſt nō eſt dubiū ſed illud qō reſtat de veritate alterius partis q̄ſtionis expecto. ¶ Notādū ꝙ beatitudo eſt diuinitas vt p̄us viſum eſt. ꝛ quia diuinitas eſt omnino ſimplex ꝛ idiuiſibilis ex nullo poteſt eſſe cōſtituta: cū enim cōſtituens prius ſit conſtituto: eſſet aliq̄d p̄us deitate quod abſurdum eſt. ergo beatitudo non poteſt eſſe ꝯſtituta ex pluribus membris vel ex vno membro.

¶ Ad bonū vero cetera. Hic phīa oſtēdit ꝙ oīa referantur ad bonū tanq̄ꝫ ad cauſaꝫ ꝓpter quā appetūtur. ſcdo ex dictis deducit quaſdā ꝯcluſiones ſuperius ꝓbatas vt melius itelligātur. ſecūda ibi. Cuius vero cauſa. Primo dicit Palā eſt cetera. ſ. gn̄qꝫ ſupradicta ad que oīa appetenda reducūtur ipſa referri ad bonū. idcirco enim petit̄. i. appetitur. ſufficiētia: q̄ꝛ bonū eſſe iudicat̄. idcirco potētia deſiderat̄. q̄ꝛ id etiā credit̄ eſſe bonū. idē licet coniectare: ideſt iudicare. de reuerētia claritudine: ideſt claritate. ꝛ iucunditate. ꝛ ſic vniuerſaliter concludere ꝙ bonum eſt ſūma ideſt perfectio. ꝛ cauſa oīum expetendorum: ideſt deſiderandorum. quod declarat per ſignum dicens. illud enim quod neqꝫ i re neqꝫ i ſimilitudine. ideſt apparētia. vllum

bonū retinet ī se. illud nullo modo potest expeti. i. desiderari. ⁊ ɔtra. i. per ɔtrariū. illa que nō sunt bona natura. i. ex natura. tamē si videātur. i. appareāt esse quasi vera bona sint appetūtur. quo fit vt bonitas iure credat̄ esse summa atq; causa oīū expetēdoꝝ. ¶ Notādū ꝙ bonū est cā oīum desiderādoꝝ: q2 deficiēte rōne boni ī aliquo siue sit bonū fm apparētiam siue existētiā. tollitur rō appetibil'. posita vo rōne boni ī aliquo siue fʒ rē siue fm apparentiā ex quo ipsuʒ est appetibile. ꝑpter qd dicit arist. 3. de aīa. Mouet. n. appetibile hoc qdeʒ bonū hoc aūt apparēs bonū ¶ Cui⁹ vero causa. Hic ex dictis phīa deducit qsdā cōclusiones pus probatas vt meli⁹ ītelligatur ⁊ sunt due Prima est ꝙ bonū ⁊ btitudo sunt ideʒ.

Cuius vero causa qd expetit̄: id maxime videt̄ optari. Veluti si salutꝭ causa qspiā velit eqtare: nō tā eqtādi motū desiderat ꝙ salutis effectū. Cū igit̄ oīa boni grā petātur: nō illa potius ꝙ bonuʒ ipsū desiderātur ab oībus. Sed ꝑpter qd cetera optātur btitudinē eē ɔcessimus. quare sic quoq; sola qrit̄ btitudo. Ex quo liqdo apparet ipsius boni ⁊ beatitudinis vnā atq; eādē esse substātiā. B. Nihil video cur dissētire qspiā possit. P. Sed deū veraq; beatitudinē vnū atq; idē esse mōstrauimus. B. Jta inq̄. P. Securo igit̄ ɔcludere licet: dei quoq; in ipso bono nec vsq; alio sitā esse substantiam.

¶ Metrū decimum tertij libri.

Scđa ꝙ deus ⁊ bonū idē sūt. deducēs ergo pmo ɔclusionē dicit. Jllud maxime videt̄ optari. cuius causa qd. i. aliqd. expetit̄. i. desiderat̄. vt si cā salutis. i. sanitatis. qspiā. i. aliqs. velit eqtare. nō tam. i. nō tm̄ desiderat motū eqtādi ꝙ. i. inqʒtū desiderat effectū salutis. i. sanitatis. cū igit̄ oīa petātur. i. appetātur grā boni. illa nō poti⁹ desiderātur ab oībus ꝙ ipsum bonū. sed nos ɔcessimus btitudinē esse ꝑpter qd cetera optātur. q̄re sola btitudo tanq; finis oīum alioꝝ. querit̄. i. desiderat̄. ex quo liqdo. i. manifeste apparet eē eādē substātiā ipsi⁹ boni ⁊ btitudinis. Boetius enī assentiēs isti deductōi dicit. Nil video cur qspiā possit dissentire ¶ Notādū quozūcūq; ꝓprietas p se est eadē. necesse est illa eē eadē. cū igit̄ bonū ⁊ btitudo habeāt vnam ⁊ eādē p se ꝓprietatē erūt eadē. Nā p se ꝓpriū est btitudini. ꝙ oīa ꝑpter eā desiderantur. silr̄ illa ꝓprietas est boni ꝙ oīa appetūtur q2 bona. ergo bonū ⁊ btitudo sūt ideʒ. ¶ Nōdū ꝙ illud magis appetit̄ cuius causa aliqd appetit̄. q2 illud ꝑpter qd aliqd appetit̄ pus est ī causando motū desiderij. ꝙ illud qd appetit̄ ꝑpter aliud. q2 cā pmaria pus īfluit ꝙ scđaria: ⁊ iō illud ꝑpter qd aliqd appetit̄ plus īfluit desiderio ꝙ illud qd appetit̄ pp aliud sic finis plus īfluit ꝙ ordinata ī finē. ⁊ hoc declarat p exēplū ī lr̄a de sanitate. q plus appetit̄ ꝙ act⁹ eqtādi fcūs ꝑpter sanitatē. ¶ Sed deū. Hic phīa ex ɔclusione pus ꝓbata deducit secundā. scʒ deū ⁊ bonū esse idē fm substantiā ⁊ dicit. Sed demōstrauimus deū ⁊ verā beatitudinē esse idē ⁊ vnū. dicit Boetius. ita est inq̄. Ex quo ɔcludit phīa dicēs. igit̄ secure licet ɔcludere substātiā dei sitā eē ī ipso bono. nec vsq; alio. i. alibi. ¶ Nō ꝙ ex pma ɔclusione īfert scđa. accipiēdo pmā ɔclusionē p maiore. arguēdo sic. Bonū ⁊ btitudo sūt idē fʒ subaʒ. sʒ de⁹ ē vera btitudo. ḡ de⁹ ⁊ bonū sunt idē fm substātiā.

¶ Metrū decimū tertij libri.

Uc omnes pariter venite capti. Jstud est metruʒ b io. huius tertij qd dicit̄ valenticū ab inuētore. ⁊ est vndecasyllabū ɔstās ex spōdeo ⁊ dactilo. ⁊ duob⁹ vel tribus trocheis. q2 vltimo loco pōt poni spondeus vel trocheus. Jn quo metro phīa postq; ostēdit ī quo sit sūma btitudo: hortat̄ ad istā btitudinē puenire dicēs. Oēs capti quos fallax libido. i. fallax ðlectatio. habitās. i. possidēs. terrenas mētes. ligat īprobis cathenis. i. viciosis cupiditatibus. venite piter huc. i. ad summū bonuʒ qd est situm in deo. Tunc ostēdit vtilitatem veniēdi ad illud bonū dicens. Hic. i. in isto bono quod ē deus. erit vobis requies laboꝝ. cuʒ ipse sit pmiū ī hac vita laborantium. hic est portus. idest securitas manens placida qete. hoc est asilū. i. domus refugij. vnū. i. solū. q2 tm̄ ad deū est tutū refugiū. patens. i. apertū miseris. Tūc cōparat istud bonū ad bona tēporalia ostēdēs bona tēporalia eē dānosa: q2 sui cupiditate obtenebrāt aīaʒ. d. Quicqd donat tagus fluui⁹ iste aureis suis arenis. Quicqd donat hermus fluuius rutilāte. i. splēdēte sua ripa: aut idus fluuius a quo dicit̄ idia. ꝓpinquus calido orbi. q2 vicinus torride zone. idus inq; cōmiscens lapillos virides. i. smaragdos. cādidis. i. margaritis sup. omnia illa nō illustrant aciē sup. mētis. sed magis cōdunt. i. inuoluūt cecos aīos. in suas tenebras. i. ignorātias veri boni. hoc. s. bonū tēporale qcqd. i. qdcūq;. placet. i. excitat mētes ad cupiditatē. illud tellus aluit ifimis cauernis. i. ꝓfundis. q2 ī ꝓfundo terre gignūtur metalla ⁊ gēme. Tunc ostendit vtilitatem boni quod est deus ī quo est vera beatitudo dicēs. Splendor. i. beatitudo splēdēs. quo splendore tegit̄ celum. ille vitat obscuras ruinas anime. q2 splendor ⁊ obscuritas se nō cōpatiūtur ī eodem. qsqs ergo poterit notare. i. notā habere hanc lucē. ipse. negabit. i. nō curabit cādidos radios phebi. i. solis. ¶ Notādū ꝑpter litterā ꝙ asyluʒ fm Hug. dicit̄ domus refugij quā romulus fecit. ab a quod est sine ⁊ silō qd est tactus. quasi sine tactu. q2 non erat phas aliquē ibi tāgere vel offendere. ¶ Notādū fm Jsidoꝝ. li. ethimol. Tagus est fluuius quē cartago hyspanie sic nūcupauit. ex quo ꝓcedit copiositas arenis auriferis. et ab hoc ceteris fluuijs hyspanie est prelatus. ¶ Notādū fʒ Hug. ꝙ hermus est fluuius asie. q cāpos smirneos secat fluctibus. ⁊ plenus aureis arenis. ¶ Jndus aūt fm Jsidoꝝ. est fluui⁹ orientis. qui rubeo mari excipitur: a quo india nuncupatur. abundans margaritis ⁊ smaragdis.

b Uc oēs piť veite capti:
Quos fallax ligat iprobis cathenis
Terrenas hitans libido mētes.
Hic erit vobis requies laboꝝ.
Hic port⁹ placida manēs qete.
Hoc patens vnuʒ miseris asilū.
Non qcqd tagus aureis arenis
Donat: aut herm⁹ rutilāte ripa:
Aut idus calido ꝓpinquus orbi:
Cādidis miscēs virides lapillos
Jllustrāt aciem: magisq; cecos
Jn suas ɔdūt animos tenebras.
Hoc qcqd placʒ excitatq; mētes:
Jnfimis tellus aluit cauernis.
Splēdor quo regit̄ vigetq; celū:
Vitat obscuras anime ruinas.
Hāc qsquis poterit notare lucē:
Cādidos phebi radios negabit.

¶ Prosa vndecima h⁹ t̄tij libri.

¶ Prosa vndecima tertij libri.

Assentior inq̄. Ista est vndecima ꝓsa hui⁹ tertij i
a qua phia īducit Boetiū in cognitionē quorūdā q̄
pus fassus fuit ignorare. s. q̄s sit finis oīum rerū. et
qb⁹ gubernaculis mūdus regat̄. Primo ducit ip̄z i cogni-
tionē p̄mi. sc̄do sc̄di i sequenti ꝓsa. Primo phia inuestigat
diffinitionē boni. sc̄do ex hoc ondit q̄s sit finis oīum rerū. ibi. Et il-
la nimiū. p̄mo p̄mittūtur q̄-
dā. sc̄do phia aggredit̄ ꝓpositū. ibi. Nonne inq̄t. Primo Boetius
assentiēs p̄dictis dic̄. Assentior inq̄. s. iā
dcis. cūcta. n. ꝯstāt nexa firmissimis rōibus. q̄ demōstratiuis. Et phia inquit.
Quanti. s. p̄cij estimabis. si agnoueris q̄d sit ip̄m bonū.
Rn̄dit Boe. Infiniti. s. p̄cij inquā estimabo. si q̄dē mihi p̄iter cōtigat agnoscere deum q̄ bonū ē. dic̄ phia
Atq̄ ꝓ certe.

a Assentior inq̄ cūcta. n. firmissimis nexa rōnib⁹ ꝯstāt. P. Tū illa quāti inq̄t estimabis: si bonū ip̄suz q̄d sit agnoueris. B. Infiniti inq̄: si q̄dē mihi pariter deū quoq̄ q̄ bonū ē ꝯtingat agnoscere. P. Atq̄ h̄ verissima īquit rōne patefaciā: maneāt mō q̄ pauloante ꝯclusa sūt. B. Manebūt inq̄. P. Nōne īquit mōstrauim⁹ ea que appetunt̄ a plurib⁹: iccirco vera ꝑfectaq̄ bona non eē: q̄m a se inuicem discreparēt. cūq̄ alteri abesset alterū: plenū absolutūq̄ bonū afferre non posse? Tū aūt verū bonū fieri cū in vnā veluti formā atq̄ efficiētiā colligunt̄ vt q̄ sufficientia ē eadē sit potētia: reuerētia: claritas atq̄ iucūditas. Nisi vero vnū atq̄ idē oia sint: nihil habere quo īter expetēda numerent̄. B. Demōstratū ē inq̄ nec dubitari vllo mō pōt. P. Que igit̄ cū discrepant minime bona

hoc patefaciā verissima rōe. maneāt. i. ꝯcedātur. modo. i. tm̄modo q̄ ꝯclusa sūt pauloāte. Et dicit Boe. manebūt si-
ne omni ꝯtractiōe i sui veritate. ¶ Nōndū ꝙ ad ꝓbādū aliq̄ ꝯclusionē oportet p̄ncipia manere i sui veritate ⁊ ea ꝯcedi. si. n. negarētur nō posset ex eis conclusio deduci. volēs ḡ phia ex his q̄ ꝯclusa sunt tanq̄ ex p̄ncipijs ꝯcludere q̄d sit bonū. dicit hoc velle facere manentib⁹ his q̄ ꝓbata sūt: ⁊ dicit Boeti⁹ ꝙ manebūt i sui veritate.

¶ Nōne inq̄t mōstra. ea. Hic phia aggredit̄ itētū ondendo q̄d sit bonū. ⁊ itēdit ꝓbare istā ꝯclusionē. bonū ē illud q̄ oia appetūt: quā ꝓbat tali rōne. Unū ⁊ bonū sunt idē sed oia appetūt esse vnū. ergo oia appetūt bonū. Circa istā rōnē sic ꝓcedit. p̄mo ꝓbat maiorē. sc̄do minorē. tertio resūpta maiore ifert ꝯclusionē. sc̄da ibi. Nosti ne igit̄. tertia ibi. Est ne igit̄. ꝓbat ergo maiorē ꝙ vnū ⁊ bonū sunt idē ꝑ modū q̄stionis. Et p̄mo q̄rit dicēs. Nōne supra mōstraui-
mus i nona ꝓsa ea q̄ appetūtur a plurib⁹ sup. sufficiētia. reuerētia. potētia. iccirco nō esse vera bona ⁊ ꝑfecta. quoniā discrepāt a seiuicē sup. eo mō quo appetūtur a pluribus ⁊ cū alterū abesset alteri non posse afferre plenū ⁊ absolutū bonū. q̄ nullo idigeat. tūc aūt sup. mōstrauim⁹ vnū verū bonū fieri cū colligūtur i vnā formā btitudinis atq̄ efficiētiā. i. i vnā causā efficiētē. s. deū. vt q̄ sit sufficiētia. eadē sit potētia. ⁊ reuerētia. claritas ⁊ iucunditas. nisi vero oia sint vnū ⁊ idē: mōstratū est ea nihil habere quo numerē-

tur. i. cōputētur īter expetēda. i. desiderāda. Et dic̄ Boe. demōstratū est inq̄ nec vllo mō dubitari pōt. Ulterius q̄rit phia. Illa q̄ cū discrepāt minime sunt bona. ⁊ cū ceperint esse vnū sunt bona. Nōne hec ꝯtigūt fieri bona adeptione vnitatis. dicit Boe. Ita videt̄ inq̄. Et subdit phia, sed omne quod est bonū participatiōe boni concedis esse bonum an minime. Et dicit Boeti⁹ ita est. Tunc philosophia ex concessis concludit maiorem dicens. igitur simili ratione oportet vt ꝯcedas vnū ⁊ bonum esse idē ⁊ ꝯfirmat illā conclusionē per locum ab effectu dicēs. Nāq̄ eadem est substantia eorum. quorū non est naturaliter diuersus effectus. quia idem inquātum idē natum est facere idē. Boetius cōcedēs dicit. negare inq̄ nequeo. ¶ Nota. ex littera sic probatur ꝙ vnū ⁊ bonum sint idē. Quecūq̄

sunt: cū vero vnū eē ceꝑint: bona fiūt: Nōne h̄ vt bona sint: vnitatis fieri adeptiōe cōtigit? B. Ita inq̄ videt̄. P. Sed oē q̄ bonū est boni ꝑticipatōe bonū eē ꝯcedis: an minime? B. Ita ē. O portet igit̄ idē eē vnū atq̄ bonū simili rōne ꝯcedas. Eadē nāq̄ s̄ba ē eorū quorū naturalr̄ nō est diuersus effect⁹. B. Negare inq̄ nequeo. P. Nosti ne igit̄ inq̄t oē q̄ est tādiu manere atq̄ subsistere q̄diu sit vnū. Sz iterire atq̄ dissolui parit̄ atq̄ vnū eē destiterit. B. Quonā mō. P. Ut in aialib⁹ inq̄t: cū in vnū coeunt ac ꝑmanēt aīa corpusq̄: id aīal vocatur. Cū vero h̄ vnitas vtriusq̄ seꝑatione dissoluit̄ interire nec iā eē aīal liquet: ip̄sū quoq̄ corpus cū i vna forma mēbrorū ꝯiūctiōe ꝑmanet: humana visit̄ species. At si distribute segregateq̄ ꝑtes corpis distraxerit vnitatem: desinit eē q̄ fuerat. Eoq̄

non sunt bona nisi quia sunt vnum illa non sunt bona nisi adeptione vnitatis. sed omnia sunt bona adeptiōe vnitatis. ergo vnū ⁊ bonū idē sūt. vel alr̄ arguit̄ sic. Oia sūt bona adeptione bonitatis oia sunt bona adeptōe vnitatis. ergo bonum ⁊ vnum sunt idem. Aliam rationem innuit i littera dicens. Illa sunt vnum quorum non est diuersus effectus. quia idem inq̄tum idē non facit nisi idem. ex secūdo de generatione. sed vnius ⁊ boni nō est diuersus effectus. quia effectus vtriusq̄ est bonū. ergo sunt idem. ⁊ hec conclusio patet ex. 4. methaphice. vbi aristo. vult ꝙ bonum ⁊ vnum conuertantur.

¶ Nosti ne igitur omne quod est. Hic phia probat minorem. s. ꝙ omnia appetunt esse vnum per talem rationem Unumq̄dq̄ tādiu manet atq̄ subsistit q̄diu est vnū. sed omnia naturaliter appetunt manere ⁊ subsistere. ergo oia appetunt esse vnum. Illius rationis primo declarat maiorem. secundo minorē. ibi. Est ne igitur. tertio resumpta maiore concludit intentū ibi. si quod autē inquit. Primo ergo declarans maiorē. ꝙ vnumq̄dq̄ tādiu manet q̄diu est vnum. dicit. Nosti o boeti. omne quod est tādiu manere atq̄ subsistere. q̄diu sit vnum. ⁊ cū destiterit. i. desinit esse vnum. pariter contingit dissolui atq̄ interire. querit boetius. Quonam modo. philosophia declarat i exemplo dicens. In animalibus hoc patet cum anima ⁊ corpus in vnū coeunt atq̄ ꝑmanēt vnū. illud vnū vocat̄ animal. cū

vero hec vnitas dissoluit separatōe vtriusq̄ sup. aīe ⁊ cor
poris. liquet. i. manifestū est. aīal iterire ⁊ nō iam esse aīal.
Ponit aliud exēplū. ipsum etiā corpus humanū cū ꝑma
net i vna forma ꝯiunctōe mēbroꝝ tūc visit. i. videt. hu/
mana spēs. sed si partes corporis distribute ⁊ segregate. i.
separate ab iuicē. distraxerit vnitatē. corpus desinit eē qđ
fuerat. eodez
modo ꝑcurrē
ti cetera ꝑcul
dubio patebit
vnūq̄dq̄ sub/
sistere. i. ꝑma
nere. dum est
vnū. cuz vero
desinit eē vnū
iterire videt.
Et dic. B. mi/
nime inq̄ vr
mihi aliud cō
siderāti plu/
ra. ℂ Nota
ꝙ aliqs dice/
ret non videt
ꝙ eē ⁊ eē vnū
sint eadez: q̄r
mali sunt ⁊tñ
nō sunt vnuz.
ꝓbatio vnū ⁊
bonū sunt idē
vt iaz ꝓbatū
est. sz mali nō
sūt boni. ergo
nō sunt vnuz.
Jsta ratio sol/
uitur ex q̄rto
huius negan/
do maiorē q̄r
phia q̄rto hu/
ius ꝓbat ma/
los nō solū nō
esse potētes.
sed simplr nō
esse. Uñ mali bene sunt mali: sz ꝙ simplr dicātur eē nō ē
veꝝ sicut hō mortuꝰ simplr nō ē hō. ⁊ de h videbit i q̄rto.
ℂ Est ne igit īquit. Hic phia ꝓbat seu declarat minorē. s.
ꝙ oīa appetāt esse ⁊ ꝑmanere. ⁊ ꝑmo ondit hoc. scđo ꝓbat
ꝙ talis appetitus est naturalis. secūda ibi. Neq̄ nūc nos.
Primo ostendit itentum i animalibus. secūdo i vegetabi
libus. tertio i rebus ianimatis. scđa ibi. Atqui non est. ter/
tia ibi. Ea etiam. Primo dicit phia. Est ne aliquid ꝙ inq̄
tum naturaliter agat. desideret venire ad interitum. i. ad
mortem. ⁊ ad corruptionem relicta appetentia subsisten/
di. Respōdet Boe. Si ꝯsiderē animalia que habēt natu
ram. i. appetitū volēdi: idest prosequēdi. ⁊ nolēdi: idest fu
giēdi aliquid. nihil iuenio ꝙ abyciāt itentionem manen/
di sup. i reꝝ natura. ⁊ festinēt spōte: idest volūtarie. ad ite
ritum nullis causis extra cogentibus. quia omne animal
laborat tueri salutē. ⁊ deuitat mortē ⁊ perniciem. sed ego
ꝓrsus dubito qđ de herbis ⁊ arboribus. ⁊ qđ de rebus in/
animatis omnino ꝯsentiā. sup. an talia appetāt esse ⁊ ꝑma
nere. ℂ Nota Boe. nō dubitat qn animalia appetāt ⁊ ꝑ/
manere cuius rationē inuit. Jllud qđ laborat tueri salutē
⁊ vitare mortē. hoc appetit esse ⁊ ꝑmanere. sed omne ani/
mal est hō ergo ⁊c. Sed vtrꝝ ita sit i vegetabilibus ⁊ i re/
bus ianimatis de hoc dubitat. ⁊ pōt esse ratio dubitatio/
nis. quia i talibus non sunt operationes ita manifeste sub
seruientes appetitui naturali permanendi sicut in anima
libus. que mouentur ad percipiendum nutrimētum. ⁊ ad
alia que pertinent ad conseruationem vite.
ℂ Atqui non est ꝙ de hoc. Hic phia ꝓbat ꝙ vegetabilia
sicut herbe ⁊ arbores appetāt esse ⁊ permanere. ⁊ hoc ꝓ/
bat q̄tuor mo
dis sicut pate
bit: ꝑmo ex lo
corum quali/
tate. q̄r i tali/
bus locis na/
scunt vbi diu
tius possūt cō
seruari i esse.
Unde dicit.
Atq ꝑ certe.
O boeti non
ē ꝙ possis am
bigere. i. dubi
tare de h. vtrꝝ
inanimata et
vegetabilia
appetant esse
ꝑmum. i. ꝑmo
signo. Cuz tu
ītuearis her/
bas atq̄ arbo
res innasci lo/
cis sibi conue
niētibus: vbi
quātum earū
natura. idest
vigor nature
queat nō pos/
sunt cito exa/
rescere ⁊ inte
rire. nā alie cā
pis oriūtur si/
cut oliue: alie
mōtibus sicut
cipressi: alias
ferūt paludes sicut alnos ⁊ salices. Alie herent saxis sicut
herbe q̄ dicūtur capilli veneris ⁊ barba iouis. Aliaꝝ her/
baꝝ sūt fecūde. i. abūdātes steriles arene vt illiꝰ herbe q̄
dicit merica: quas si q̄spiā. i. aliqs conet trāsferre i alia lo/
ca arescāt. sed natura dat vnicuiq̄ qđ sibi ꝯuenit ⁊ elabo/
rat ne itereāt q̄diu manere possūt. ℂ Nota locus est ꝑn
cipium generationis: q̄r saluat ⁊ ꝯseruat locatū: ⁊ ipso me
diāte virtus celestis īfluit ipsi locato. Cū igit vegetabilia
sicut herbe ⁊ plāte reqrāt determinata loca i qbus saluā/
tur ⁊ i alijs arescāt. pz ꝙ ipsa appetāt esse ⁊ ꝑmanere.
ℂ Quid dicā ꝙ omnes velut i terras. Hic phia ꝓbat idē
alio signo qđ sumit ex modo situatiōis partiū fm ꝯueniē
tiā ad attractionē alimēti quo cōseruat esse eoꝝ. Et dicit.
qđ dicā ex hoc ꝙ omnes. s. herbe ⁊ arbores trahūt alimē/
ta radicibus velut ore demerso i terras: ⁊ diffundunt sibi
alimētū ꝑ medullas. ꝑ robur ⁊ ꝑ corticē quod non est nisi
ꝓpter appetitū ꝑmanēdi. Tūc ponit aliud signū qđ sumi
tur de dispositōe partiū ad ꝓhibendū nocumētū extrīse
secum dicens. qđ dicā ex hoc ꝙ mollissimū qđq̄ sicut est
medulla semper recōdit. i. locat in iteriori sede. i. i medio
plāte. extra vero tuet quadā ligni firmitate. vltimus aūt
i. exterior cortex arboris. quasi patiēs mali. i. potens susti
nere mala opponit defensor versus itēperiē celi. i. aeris.

modo percurrēti cetera procul/
dubio patebit subsistere vnūq̄dq̄/
ꝙ dum vnū est. Cum vero vnū
esse desinit [illegible] interire. B. Con
siderāti inq̄ mihi plura minime
aliud videtur. P. Est ne igitur
inquit quod inq̄tum naturaliter
agat relicta subsistendi appetē/
tia venire ad interitū corruptio/
nemq̄ desideret? B. Si anima/
lia inq̄ considerem: que habent
aliquā volēdi nolendiq̄ naturā:
Nihil inuenio quod nullis extra
cogentibus abyciāt manendi i/
tentionem ⁊ ad interitum spōte
festinēt. Omne nāq̄ animal tue
ri salutem laborat: mortem vero
perniciēq̄ deuitat. Sed quid de
herbis arboribusq̄: quid de iani
matis omnino consentiā rebus?
prorsus dubito. P. Atqui non
ē ꝙ de hoc possis ambigere: cū
herbas atq̄ arbores ītuearis pri
mum sibi conuenientibus īnasci
locis. Ubi quātū earum natura
queat cito exarescere atq̄ interi/
re non possunt. Nam alie qui/
dem campis: alie montibus oriū
tur. alias ferunt paludes. alie sa/
xis herent. aliarum fecunde sunt
steriles arene: quas si ī alia quis/
piam loca trāsferre conetur: are
scāt. Sz dat cuiq̄ natura quod
conuenit: ⁊ ne dum manere pos
sunt itereant: elaborat. Quid di
cam: ꝙ omnes velut ī terras ore
demerso trahunt alimenta radi
cibꝰ: ac per medullas robur cor/
ticemq̄ diffundūt? Quid ꝙ mo/
lissimum quodq̄ sicuti medul/
la est in interiore semper sede re
conditur: extra vero quadam li/
gni firmitate. Ultimus aūt cor/
tex aduersum celi intemperiem:
quasi mali patiens defensor op/
ponitur. Jam vero quāta est na
ture diligentia: vt cūcta semine
multiplicato propagentur. que
omnia nō modo ad tempus ma
nendi: verum generatim quoq̄
quasi imperpetuum permanen/
di: veluti quasdā machinas esse

quis nesciat? Ea etiam que inanimata esse credūt: nōne quod suū est queꝫ simili rōne desiderant? Cur enim flāmas quidē sursum leuitas vehit: terras vero deorsū pondus deprimit: nisi ꝙ hec singulis loca motionesꝫ ꝯueniūt? Porro aūt quod cuiꝫ cōsentaneū ē: id vnūquodꝫ cōseruat: sicuti ea que sunt inimica corrumpūt. Jam vero que dura sunt vt lapides adherēt tenacissime partibꝰ suis: ⁊ ne facile dissoluantur resistunt. Que vero liquentia vt aer atꝫ aqua facile qdē diuidētibus cedūt: sed cito i ea rursus a qbus abscisa relabūtur. Ignis vo oēz refugit sectionē. Neꝫ nunc nos de voluntarijs anime cognoscētis motibus: sed de naturali itētiōe tractamus. Sicuti est ꝙ acceptas escas sine cogitatōe trāsigimus ꝙ i somno spm̄ ducimus nesciētes. Nam ne i animalibus quidem manēdi amor ex anime volūtatibus verū ex nature principijs venit. Nam sepe mortem cogentibus causis: quaz natura reformidat: voluntas amplectitur. Cōtraꝫ illud quo solo mortalium rerum durat diuturnitas gignēdi opus quod natura semper appetit: interdum cohercet voluntas: adeo hec sui charitas non ex animali motōe sed ex naturali intētione procedit. Dedit enim prouidentia creatis a se rebus hāc vel maximā manēdi cāz vt quoad pōt nālr manere desiderēt. Quare nihil est ꝙ vllo mō queas dubitare: cūcta q̄ sūt appetere nālr ꝯstātiā ꝑmanēdi: deuitare ꝑniciem. B. Confiteor inꝗ nūc me indubitato cernere: que

Tunc ponit aliud signū qđ sumit̄ ex ꝓpagatōe seminis. q̄ ordinat̄ ad ꝯseruationē nature i alio simili i spē cū nō possit manere idē numero. Et dicit. Jā vero quanta ē diligētia nature vt cūcta ꝓpagent̄ semine multiplicato sup. cōsidera que omnia semina quis nesciat esse tāꝗ quasdam machinas. i. istrumenta manēdi. non modo. i. non tm̄ ad tps verū etiaz manēdi in ꝑpetuū: generatim. i. successiua generatione. q. d. nullus ē cui hec n̄ pateant. ¶ Notandum ꝙ radices plantarum ori siles sūt: cū habeāt eandē operationē sup. trahere alimētū. habent autez plāte radices infixas terre. quia ex terra humorē trahunt ⁊ alimētum quod primo diffundit̄ i medulla. deinde i robur. deide in corticez. est medulla mollissimū qđ ē i medio plante vel arboris. non potēs pati itēperiē caloris ⁊ frigoris. ideo nā ipsam locauit i medio. quā circūdat robur qđ est lignū arboris. robur aūt circūdat̄ cortice exteriori tanꝗ defensore ab itēperie aeris. ¶ Notādū ꝙ q̄ vegetabilia nō possunt idē numero manere. ideo natura ꝓducit in eis semina ꝑ quoꝝ ꝓpagationē ꝑmaneāt idē i spē. s. i suo simili.

¶ Ea etiā que ianimata. Hic phia ꝓbat ꝙ etiā ianimata appetāt esse duobus signis. Primo ex iclinatiōe naturali eoꝝ ad locū. Et dicit sic. Ea etiā que credūtur esse ianimata vt lapis. aer. ignis. nōne desiderāt. i. appetunt. queꝫ. i. omnia ianimata. qđ suū est. i. sue nature ꝯsonum est. simili rōne ꝓpter ꝯseruationē sui esse. q. d. sic. Cur. n. leuitas vehit. i. mouet flāmas sursū. ⁊ pōdus. i. grauitas. deprimit terras deorsū nō ꝓpter aliā cāz. nisi ꝙ hec loca ⁊ motōes ꝯueniūt singulis sup. ꝓ saluatōe eoꝝ eē. ⁊ subdit. Porro illud qđ est ꝯsentaneū. i. ꝯueniēs cuiꝫ. illud sup. ꝯseruat i esse vnūqđꝫ. sicut ea q̄ sunt inimica. i. ꝯ̄ria corrūpūt. Scđo ꝓbat illud ꝑ aliud signū sumptū ex ꝯseruatōe nālis ꝓprietatis. hꝰ est ꝯtinuitas quā q̄libet res nālis nitit̄ ꝯseruare. Unde dicit. Jam sup. ista vero q̄ dura sūt vt lapides adherēt tenacissimis. i. firmissimis. suis partibus. ⁊ resistūt per suā duriciē ne facile dissoluātur. que vero sunt liquētia. i. mollia. sicut aer ⁊ aqua. ne facile cedunt diuidētibus. sed cito relabūtur. i. redeūt i ea a qbus sunt abscisa. sed ignis refugit oēz sectionē. ¶ Nota ꝙ hoc vltimū ꝙ dicit ignē fugere oēz sectionē. dupl'r exponit̄. Primo sic. aliqd secatur cū partes eius abinicē separātur ita vt i nullo ꝯueniāt sꝫ partes ignis nō sic possunt secari. qꝛ semꝑ i aliquo ꝯueniāt: vt maxime pꝫ de igne q est flāma. Alio mō exponit̄ sic ꝙ ignis refugit omnē sectionē. qꝛ ꝓpter vehemētiam sue actionis corrumpit ipsum quod debet secare ⁊ igniendo ipsum in sui naturam conuertit.

¶ Neꝫ nūc nos. Hic phia ponit ꝙ desideriū eēndi nō ē appetitus volūtarius sꝫ nālis. Et dicit. Neꝫ nos tractamꝰ nūc de motibus volūtarijs anime cognoscētis. sed de nāli itētōe sꝫ nāle est qđ trāsigimus. i. digerimꝰ. acceptas escas sine cogitatione. ⁊ qđ i sōno nesciētes ducimus spm̄. i. respiramus. Naz amor. i. appetitꝰ. manendi. i. subsistēdi i aīalibꝰ. s. non ꝓuenit ex volūtatibꝰ sup. sic tu estimas. qꝛ supiꝰ posuisti solū i aīalibꝰ eē appetitū manēdi. sꝫ venit ex ꝑncipijs nature: qꝛ nā reperit̄ tā i aīatis ꝗ i inanimatis. Qꝛ aūt appetitꝰ manēdi nō sit ex voluntate. ꝓbat dupl'r. Primo ꝓbat hoc. qꝛ volūtas sepe amplectit̄ mortē q̄ tollit eē idiuidui. Uñ dicit. Uolūtas sepe amplectit̄ mortē. quā nā reformidat. i. abhorret. cogētibꝰ causis. s. extrīsecis. sicut pꝫ de martyribꝰ. Scđo ꝓbat idē ex hoc. ꝙ volūtas qñꝫ cohibet operationē ꝯseruatiuā eē specifici dicēs. ꝯtraꝫ. i. ꝑ ꝯ̄riū. illud opus gignēdi. quo solo durat diuturnitas. i. ꝑmanētia reꝝ mortaliū. qđ natura appetit. īterdū coercet volūtas. sicut pꝫ i ꝯtinētibꝰ. adeo hec charitas. i. appetitꝰ sui sup. manēdi nō ꝓcedit ex aīali motōe. sed ex naturali intentione quam deus indidit nature.

¶ Dedit. n. ꝓuidētia diuina rebꝰ creatl a se. hāc maximā cāz manēdi. vt desiderēt ꝑmanere naturalr ꝗdiu pōt. q̄re nihil est ꝙ vllo mō queas. i. possis dubitare. cūcta q̄ sūt naturalr appetere ꝯstātiā ꝑmanēdi. ⁊ deuitare ꝑniciē. qđ boetiꝰ ꝯcedēs dicit. Cōfiteor inꝗ. nūc me cernere idubitato. i. sine dubitatōe. q̄ dudū icerta videbāt̄ sup. ꝙ vegetabilia ⁊ ianimata naturaliter appetūt ꝑmanētia eēndi.

¶ Notandū ꝙ duplex ē appetitus: naturalis ⁊ animalis. Naturalis est q ꝯseqtur formā naturalē. ⁊ qꝛ ꝑma ꝑfectio illius qđ hꝫ formā naturale est esse. ideo appetitus cuiuslibet rei naturalis ē ad suū eē habēdū si careat. vel ad ꝯseruādū si habeat. Appetitus aīalis est q ꝯseqtur formā apprehēsam: ⁊ si est forma apphēsa ꝑ sensus. sic est appetitus sensitiuus. q semꝑ tēdit i cōueniētia nature. si aūt est forma apphēsa ꝑ itellectū. tūc semꝑ iclinatio ꝯueniēs est appetitꝰ rōnalis q est volūtas. ⁊ qꝛ illud qđ ẜm se ē discōueniēs nature sibi ē mors. illud bō apphēdit quādoꝫ tanꝗ

ɔueniens ꝓpter aliud annexū.s. ꝓpter ꝑmiū eterne vite. iō volūtas sepe amplectit̃ mortem quā nāt̃ reformidat ex quo pȝ ꝙ appetit⁹ eēndi nō ē ꝑmo ⁊ ꝑncipalr̃ ex appetitu itellectiuo sȝ ex appetitu nāli. Nā appetit⁹ itellectiu⁹ non iuenit̃ i oib⁹ i qbus iuenit̃ appetit⁹ naturalis.

¶ Qđ aūt iquit subsistere. Hic phia resūpta maiore cō/cludit itentū dicēs. qđ aūt appetit subsistere ⁊ permanere illud ɔsiderat eē vnū. hoc enīȝ sup. vno sublato nō ꝑmanebit cuiq̃ʒ rei suū esse. dicit boetius. verū est. ɔcludit ergo phia. Oia igit̃ vnū eē desiderāt. Et boeti⁹ consentiens dicit ɔsensi. ⁊ tunc maiorē principalis sillogismi resumit vt ɔcludat diffinitionē boni dicens. sȝ nos mōstrauim⁹ vnū eē idipm qđ bonuȝ est. dicit Boeti⁹ ita qdeȝ. tunc

dudū incerta videbant̃. P. Qđ aūt inqt subsistere ac permanere appetit: id vnū eē ɔsiderat. Hoc .n. sublato nec eē qdē cuiq̃ʒ ꝑmanebit. B. Verū est inq̃ʒ. P. Oia igit̃ inqt vnū ɔsiderāt. B. Cōsēsi. P. Sȝ vnū idipm mōstrauimus eē qđ bonū ē. B. Ita qdeȝ. P. Cūcta igit̃ bonū petunt. qđ qdē ita describas licet: ipȝ bonū esse qđ desideretur ab omnibus. B. Nihil inq̃ʒ verius excogitari potest: nam vel ad nihiluȝ cūcta referuntur: ⁊ vno veluti vertice destituta: sine rectore fluitabunt. aut si quid est ad quod vniuersa festinent: id erit oiuȝ summū bonorū. P. Et illa nimiū inquit. O alūne letor. ipsā enīȝ medie veritatꝭ notā mēte fixisti. Sȝ in hoc patuit tibi q đ ignorare te

phia ɔcludit itentū formādo diffinitionē boni dicēs. igit̃ cūcta bonū petūt. qđ bonū licet. i. licitū ē. vt ita describas bonū est qđ deslderet̃ ab oibus. Et dicit Boe. nihil veri⁹ excogitari pōt. qꝛ vel ad nihilū cūcta referūtur ⁊ destituta vno vertice. i. ꝑncipio. cūcta fluitabūt sine rectore. Aut si qd est ad qđ vniuersa festinēt. illud erit sūmū oium bonorū. ¶ Nōndū ꝙ omne qđ est vel appetit ꝑfici vel i sua ꝑfectōe saluari. cū igit̃ ꝑfici ⁊ in ꝑfectōe saluari sit bonū. oia appetūt bonū. ¶ Notādū cū dicit̃ oia appetūt bonū ibi non accipit̃ bonū ꝑcise ꝓ bono morali. nec precise pro bono naturali. sed pro bono cōmuniter accepto. qđ bonū cōmuniter acceptū est esse essentiale vel accidentale ɔueniens rei vt perficiatur. vel in sua perfectione saluetur.

¶ Et illa nimiū inquit. Hic phia ex dictis reducit boetiū in cognitionem cuiusdam quod supra se ignorare ɔfessus est. s. quis sit finis omnium rerū. Et primo cōmendat dictū Boetij dicēs. O alūne nimiū letor. qꝛ tu fixisti. i. attigisti notam. i. cognitionem. mēte medie veritatis. i. perfecte veritatis que est in medio. sed hoc patuit tibi quod dicebas te ignorare pauloante sup. in primo libro sexta prosa. Et querit Boetius. quid inq̃ʒ sup. est illud. dicit phia. qs esset finis omnium rerum. Et subdit. Is enim est finis omniū rerum quod desideratur ab omnibus. quod quia bonum esse collegimus: vt pȝ ex diffinitiōe boni. oportet vt fateamur bonum esse finē omniū rerū. ¶ Notandū ꝙ ꝑ notā medie veritatis intelligit notitiam diuinam. sicut punctū est medium circuli. a quo omnes linee ducuntur. sic deus est mediuȝ veritatis a quo omnis veritas ꝓcedit. ¶ Notanduȝ ꝙ omnia appetunt sui finē cum finis sit perfectio rei. ⁊ res destituta suo fine frustratur. Cum igitur de rōne finis sit esse bonū qꝛ auferentes finē auferūt naturā boni ex secundo methaphꝫice. ideo finis omniū rerū est bonuȝ.

¶ Metrum vndecimum tertij libri.

q Uisquis profunda. Istud est vndecimuȝ metrū huius tertij qđ dicit̃ gliconicū ab inuentore. iambicū a pede predominante. in quo metro phia ostendit quō possum⁹ cognoscere bonū ⁊ verum ⁊ peruenire in cognitionē rerū. ex quo boetius ꝑus fassus est se nō scire qđ prius ignorabat. Primo ergo ostendit modum quo possumus deuenire i cognitionē veritatis. Secundo assignat cām eius. ibi. Non omne. dicit ꝑmo. Quisquis vestigat. i. iuestigare vl't. verū ꝓfūda mēte. i. subtili. q̃ʒ ꝑ ⁊. cupit falli nullis deuijs. i. falsis opinionibus. q̄ faciūt a vero deuiare. ille reuoluat i se. i. excitet itra se. luceȝ. i. speculationeȝ. itimi visus. i. rōnis ⁊ itellectus iterioris. ⁊ ipse cogat. i. reducat. longos motus. i. operatōes anime ꝓcedētes ab anima. iflectens eos motus i orbē. i. i circulū redeūdo ad animā. ⁊ qcqd animū doceat molit̃. i. laborat speculādo extra. i. circa res exteriores. ille doceat animuȝ retrusum. i. ad se ɔuersum. possidere suis thesauris. i. potētijs que sunt memoria ⁊ itellectus. ⁊ tūc illud qđ atra nubes. i. obscuritas ignorantie. dudū texit. i. occultauit. illud lucebit. i. apparebit. ꝑspicacius. i. euidentius. ipso phebo. q. d. qđ lōgo tēpore fuit obscurū lucidum apparebit itellectui. ¶ Notādum ꝙ qui vult cognoscere. verū dirigat rationē ⁊ itellectū ad ipsā reȝ extra ⁊ ad rerū ꝓprietates. ⁊ si aliqd cognoscit ex his non statim iudicet. sed i se reuertat̃ deliberando an ita sit vel non sit. quia sepe videtur homini esse qđ non est. ⁊ non esse qđ est. sine enim deliberatione nō est iudicādū. quod non est lōga deliberatōe ꝓbatū. ideo dicit phia. reuoluat i se lucē. itimi visus. ¶ Notādū ꝙ orbis est linea circūducta rediens ad idem. inflectere ergo longos motus i orbem est cūm virtus anime ab anima vsq̃ʒ ad ipsam rem diuertitur. ⁊ ad animā reuertit̃ deliberando an ita sit vel non sit ꝭm ꝙ cognouit.

¶ Non oē nāq̃ʒ mente depulit lumen. Hic phia assignat causam eius. qđ dictū est. scilicet quare possumus cognoscere veruȝ dicens. Nā corpus inuehens. i. iducēs obliuiosam moleȝ. i. grauitatē qua hō fit obliuiosus non depulit omne lumen. i. cognitionē veritatis. mēte. i. de mente. qꝛ habitus principiorum manet in mente. ⁊ subdit profecto. i. pro certo. semen. i. principiū veri. i. veritatis. heret. idest manet introrsum. i. intrinsecus i aīa. qđ excitat̃ vētilāte. i.

paulo añ dicebas. B. Quid inq̃ʒ. P. Quis eēt iqt rerū oiuȝ finis. Is est. n. profecto qđ desiderat̃ ab oib⁹. quod qꝛ bonū esse collegimus: oportet rerum omnium finem bonum esse fateamur.

¶ Metrū. xj. hui⁹ tertij libri

q Uisquis profunda mēte vestigat verum:
Cupitq̃ʒ nullis ille deuijs falli:
In se reuoluat itimi lucē visus.
Longosq̃ʒ in orbem cogat iflectens motus:
Animumq̃ʒ doceat qcqd extra molit̃:
Suis retrusū possidere thesauris.
Dudū qđ atra texit erroris nubes
Lucebit ipso ꝑspicaci⁹ phebo.
Nō oē nāq̃ʒ mēte depulit lumē:
Obliuiosā corp⁹ inuehēs moleȝ.
Heret ꝓfecto semē itrorsū veri:
Qđ excitatur vētilāte doctrina.

exercente doctrina. q aūt semē veri sit ī aīa pbat p h q puer ignarus. quando recte rn̄dit ad iterrogata vt vtruz dualitas sit numerus par vel ipar. vnde dicit. Nā cur rogati. i. iterrogati censetis. idest iudicatis. vel respondetis recta sponte. idest voluntarie. nisi fomes. i. radix veritatis. mersus. i. latens. viueret alto corde. i. profunda men-

Nā cur rogati spōte recta cēsetis:
Ni mersus alto viueret fomes
corde.
Qz si platonis musa psonat verū
Quod quisq3 discit immemor
recordatur.

¶ Prosa. xij. tertij libri

t Um ego platoni inq3 vehemēter assentior: nam me hoꝝ iā scđo ꝯmemoras: primū q memoriā cōporea ꝯtagione: dehinc cū meroris mole pressus amisi. P. Tū illa si priora iā cōcessa respicias: ne illđ qdē longi⁹ aberit qn recorderis qđ te dudum nescire cōfessus es. B. Quid inq3. P. Quib⁹ ait illa, gubernaculis mūd⁹ regat. B. Memini inq3 me inscīciā meā fuisse cōfessuz: s3 qd afferas licet iā p-

te. et subdit q si musa. i. sapientia platōis. psonat veruz illđ qđ qsq3 discit. i. recordat immemor. i. oblitus.

¶ Notādum q platoni imponitur q voluerit animas oīa sciuisse anteq3 ꝯiungerē tur corporib⁹: sed adiuncte corporib⁹ oīa tradidisse obliuioni. sed p studium z exercitium sapientiaz recuperasse. g voluit q scire nō est aliud nisi qđdam antiqruz reminisci. ad quam intētionē videt hic loq phia s3 nō ē dicēdū q scire fiat p reminiscētiā. s3 scia de nouo acqrit p iuētōez vel doctrinā. veruz ē q itellect⁹ nr̄ nālr habet se i cognitionem pncipiorum: per que virtute itellectus agentis z per doctrinam deuenit i cognitōem pncipiatorum. Vn̄ linconiensis. p posteriorum dic. Non solum vox doctoris exterius sonans nec littera visa docet. sed hec duo mouent z excitant. Verus aūt doctor est q mentem vlterius illuminat z veritatem ostendit. ¶ Notādum q sicut sanitas qnq3 causatur a pncipio intriseco. s. a corde quandoq3 a pncipio interiori z exteriori puta a medico z corde. sed nunq3 causatur a pncipio exteriori sine interiori sicut scientia quandoq3 acquiritur a pricipio iteriori puta ab itellectu agente sicut patet i habentibus sciam per iuentōem. quandoq3 acquiritur a principio interiori z exteriori simul. sicut a doctore: z itellectu agente. nunq3 autem acqrit a pncipio exterior sine interiori.

¶ Prosa. iz. tertij libri.

t Um ego Platoni inq3. Ista est. iz. prosa z vltima huius tertij i q phia reducit in cognitionem boetium alterius cuius ignorantiam prius confessus est. s. quibus gubernaculis mūdus regat. Primo facit h scđo boetius mouet quandam qōnem phie. scđa ibi. Ludis ne me. p ostendit phia q deus omnia gubernat sua bonitate. secundo ostendit modum quo omnia gubernat. ibi. Sz qđ dicā. tertio ex his cōcludit malum nihil eē ibi. Sed visne. Primo boetius assentit dictis platonis i metro. z ostendit phia ipm posse deduci i cognitionem cuiusdam. cuius ignorantiā confessus est. Secundo phia reducit ipm i cognitōem illius. secunda ibi. Mundum hunc. pmo dicit. Tū p tunc. ego boetius inq3 vehementer assētior. i. consentio platoni. Nam me o phia hoꝝ sup. q de⁹

sit finis oīum reꝝ z sūmū bonum. scđo commemoras. i. recordari facis. pmum q amisi memoriam. i. quod erat in mēoria corporea cōtagione. i. corporis grauedie. z me. dehinc. i. scđo ꝯmemoror bonum cū amisi memoriam. pssus mole. i. pondere meroris. Tūc phia ońdit q non tm̄ hoꝝ recordabitur propter dicta. sed cuiusdaz alterius qđ ignorare se dicebat dicens. si illa priora concessa respicias. n̄ aberit lōgius silicz a memoria tua. quin facile recorderis quod dudū confessus es te nescire. i. ignorare in pmo libro. Et querit. Boet. Quid inq3. dicit phia qbus gubernaculis mundus regatur. z dicit bo. Memini inq3 me fuisse confessum iscitiā. i. ignorantiaz meam. z l3 iaz pspiciaz idest agnoscam. tn̄ desidero planius audire ex te quid afferas. i. quid de hoc dicas.

spiciā: plani⁹ tn̄ ex te audire desidero. P. Mundū hūc inqt deo regi pauloāte minime dubitādū putabas. B. Ne nūc qdē arbitror inq3: nec vnq3 dubitādum putabo. Quibusq3 i hoc rōnib⁹ accedā: breuiter exponā. Mūd⁹ hic ex tā diuersis cōtrarijsq3 ptib⁹ in vnā formā minime ꝯuenisset: nisi vn⁹ eēt q tā diuersa ꝯiungeret ꝯiuncta vo naturaꝝ ipa diuersitas inuicē discors dissociaret atq3 diuelleret: nisi eēt vn⁹ q qđ nexuit ꝯtineret. Nō tā vero certus nature ordo pcederet: nec tā dispositos mot⁹: locis: tpib⁹: efficientia spacijs qlitatib⁹ explicarēt nisi vn⁹ eēt q has mutatōnū varietates manēs ipe dispōeret. hoc qcqd ē quo ꝯdita manēt atq3 agitant vsitato

¶ Notandum q boeti⁹ dic se scđo ꝯmemoratū pdictoꝝ. q de⁹ sit finis rerum. z quid sit summū bonū. Prio postq3 mole corpis oppssus ē amisit memoriā eoꝝ. z postea p studiū recordat⁹ ē. z° qr merore z tristicia affect⁹ i ignorātiā eoꝝ lapsus ē. sed postea per instructōez phie ad memoriā reduxit.

¶ Mūdum hunc ingt deo regi. Hic phia vult ostēdere itētū. z pmo admonet boetiū de quodā pus ꝯcesso. z boeti⁹ illud fatet z rōe ꝯfirmat. scđo phia ońdit quib⁹ gubernaculis regat mūd⁹. ibi. Tūc illa ingt. Primo dic. O boeti tu pauloāte. s. i pmo libro putabas minime dubitādum hūc mūdū regi a deo. Dic boeti⁹ minime arbitror dubitādū. nec vnq3 putabo. z ego breuiter exponā qb⁹ rōibus accedam ad hoc probandum. Et innuit boeti⁹ rōnes suas dicens. Hic mundus minime cōuenisset i vnam formam ex tam diuersis z ꝯtrarijs partibus. nisi esset vnus q tam diuersa ꝯiungeret sup. q est deus. z ipsa diuersitas naturaꝝ hui⁹ mūdi discors iuicē dissociaret. atq3 diuelleret cōiuncta. nisi eēt q cōtineret. i. ꝯseruaret. quod nexuit. i. coniunxit. quod sup. ē de⁹. ordo vo nature tam certus nō pcederet. nec explicaret tam dispositos motus. i. ordinatos mot⁹ locis tpib⁹ efficiētia spacijs. qlitatib⁹. nisi eēt vn⁹ q ipe manēs. s. imoblr dispōeret has varietates mutatōnū qcqd ār h ē q ꝯdita. i. creata manēt. z agitāt. i. mouēt illđ vsitato cūctis vocabulo noīo deū. ¶ Nōndū q bo. inuit tres rōes q mūd⁹ rgat a do. Pria sumit ex diuersaꝝ reꝝ ꝯiūctōe q talis ē. Diuersa z ꝯria nō vniūt iuicē p se. cū igr mūd⁹ vnit⁹ sit ex ptib⁹ ꝯrijs vt ex elemētis vt aliqd sit vniēs eas z hoc est de⁹. g mūdus regit a deo. Hanc rōnē tangit ibi. Mundus hic. Scđa ratio sumitur ex contrarioꝝ sit coniunctorum conseruatione. que talis est. Diuersa

cunctis vocabulo deũ nomino.
P. Tũ illa: cũ hec inqt ita senti/
as: puaz mihi restare oportet pu
to: vt felicitatis ꝯpos patriaz so
spes r̃uisas: sꝫ q̃ ꝓposuim⁹ itueã
mur. Nõne i btitudine sufficien
tiã numerauim⁹: deũqꝫ btitudi
nẽ ipaz eẽ concessim⁹: B. Ita q/
dẽ. P. Et ad mũdũ igit̃ inqt re
gẽdũ nullis extrĩsecis adminicu
lis indigebit: aliogn si quo egeat
plenã sufficiẽtiaz nõ habebit. B.
Id iq̃ ita ẽ necessariũ. P. Per
se igit̃ solum cũcta disponit. B.
Negari inq̃ neqt. P. Atq de⁹
ipꝫ bonũ eẽ mõstrat⁹ ẽ. B. Me/
mini inq̃. P. per bonuꝫ igit̃ cũ/
cta disponit. Si qdem p se regit
oia: quẽ bonũ cõsensim⁹. ⁊ hic ẽ
veluti qdã clau⁹ atqꝫ gubernacu
lũ: quo mũdana machina stabil̃
atqꝫ icorrupta seruat̃. B. Vehe
mẽter assentior inq̃: ⁊ id te pau/
loãte dicturã tenui lꝫ suspitione
ꝓspexi. P. Credo inqt: iã enim
vt arbitror vigilãti⁹ ad cernenda
vera oculos deducis. Sꝫ qd̃ di/
cã nõ min⁹ ad ꝯtuendum pꝫ. B.
Quid inq̃: P. Cũ de⁹ inqt oia
bonitat̃ clauo gubnare iure cre/
dat̃: eadẽqꝫ oia sicuti docui: ad
bonũ naturali itẽtõe festinẽt: nũ
dubitari põt qn volũtarie regãt̃
seqꝫ ad disponentis nutũ veluti
ꝯueniẽtia ꝯtẽperataqꝫ r̃ctori spõ
te ꝯuertãt. B. Ita inq̃ nece est
nec btm̃ regimẽ eẽ videret̃: siq/
dẽ detrectãtiũ iugũ foret: nõ ob/
tẽperãtiũ salus. P. Nihil ẽ igit̃
qd̃ naturã seruãs deo ꝯtraire co
net̃. B. Nihil inq̃. P. Quid si
cõet̃: ait: nũ tãdẽ ꝓficiet qcq̃ ad
uersus eũ quẽ iure potentissimũ
btitudis eẽ ꝯcessim⁹. B. Pror
sus inq̃ nihil valeret. P. Non
ẽ igit̃ aliqd qd̃ sũmo huic bono
vel velit vel possit obsistere.
B. Nõ iq̃ arbitror. P. Est igr̃

cõtraria ex ꝓprietate sue nature dissocient̃ abinuicẽ: nisi ab
aliquo ꝯseruent̃. sed partes mũdi sũt diuerse ⁊ contrarie.
ergo ⁊c̃. Hanc rõneꝫ tangit ibi. Cõiũcta vero. Tertia rõ
sumit̃ ex ordinata motuũ dispositõe que talis est. Nihil
certitudinaliter ⁊ regulariter mouet̃ ſm dispositõem lo
ci. tẽporis efficiẽtie. spatij ⁊ qualitatis nisi sit vnũ rectifi/
cans ⁊ r̃gulãs
sed mot⁹ eoꝝ
q fiunt i mun/
do fiunt regu/
lariter sꝫ ꝑdi
cta gnq̃. ergo
necesse est po/
nere rectificã
tẽ ⁊ regulantẽ
qd̃ ẽ de⁹: q̃ mũ
dus regit a do
Hanc rõnẽ tã
git ibi. Nõ taꝫ
vero certus.
¶ Notãdum
ꝙ regulares
mot⁹ fiũt i mũ
do locis q̃tuꝫ
ad ꝓximatõẽ
⁊ elongatõem
solis i obliquo
circulo. fiũt et
temporibus
q̃tum ad va/
riatõeꝫ diei et
noctis. Fiunt
efficientia. qr
luna efficit au
gmentationẽ
⁊ diminutõeꝫ
humidoꝝ ſm
sui crescentiaꝫ
et decrescẽtiã
⁊ efficit fluxũ ⁊ refluxum maris. Fiunt etiã ordinati mo
tus spacys: qr luna ⁊ alij planete maiori et minori spacio
qñq̃ distãt a sole ⁊ ab inuicem. etiaꝫ fiunt qualitatibus: qr
in estate causatur calor. in hyeme frigus.
¶ Tũ illa cũ hec inqt ita. Hic phia supposito ꝙ mundus
regat̃ a deo probat. ꝙ ab ipso regatur per suam bonitatẽ
⁊ dicit. O boeti cum hec ita sentias ꝙ mundus regitur a
deo. puta mihi restare paruam opam. i. paruum laborem
vt tu ꝯpos. i. potens felicitatis. sospes. i. sanus. reuisas pa/
triam. i. cognoscas beatitudineꝫ. Tunc probat ꝙ deus re
gat mundum sua bonitate dicens. intueamur que propo
suimus. nonne numerauimus supra in. 9. prosa in beatitu
dine esse sufficientiam ⁊ cocessimus deum esse ipsam bea
titudinem. dic̃ Boeti⁹. Ita est inq̃. ex hoc concludit phia
deum nullo indigere ad regendum munduꝫ. dic̃ ergo ad
mundum regẽdũ de⁹ nullis extrinsecis adminiculis idi/
gebit. aliogn si ita esset ꝙ aliquo egeat. non habebit ple/
nam sufficientiam. Et dic̃ Bo. illud inq̃ est necessarium
Jõ ꝯcludit phia. de⁹ cũcta disponit. i. regit. p se solũ. dicit
boeti⁹. negari neqt. sꝫ de⁹ mõstrat⁹ ẽ eẽ ipꝫ bonũ: memini
inq̃ dic̃ boe. q̃ p bonũ de⁹ cũcta disponit: si qdeꝫ p se regit
oia. q̃ ꝯsensim⁹ eẽ bonũ. ⁊ hic de⁹ ẽ veluti qdam clau⁹ at/
q̃ gubernaculũ. quo machina mundana seruat̃ stabilis ⁊
i corrupta. dic̃ boet. vehemẽter. i. valde assẽtior. ⁊ illud te
dicturã pauloãte ꝓspexi. lꝫ tenui suspitione. dic̃ phia. Cre
do inqt ꝙ hec ꝓuidisti. iã. n. vt arbitror vigilantius q̃ p⁹us
deducis oculos ad vera cernenda. ¶ Notãdum ꝙ ex lr̃a
accipiunt̃ due rõnes ad ꝓbandũ itẽtũ. Primo ꝓbat ꝙ ds̃
p se regit oia ⁊ talis i beatitudine est summa sufficientia
sed deus est beatitudo. ergo in deo est summa sufficientia
tale aũt non idiget extrinsecis gubernaculis. ergo per se
deus regit oia. Scd̃a rõ probat ꝙ deus per suã bonitateꝫ
que non disti/
guitur a do re
git oia sic de⁹
p se regit oia
vt visum est.
sed deus ẽ ipꝫ
bonum ergo.
per bonum re
git omnia. vt
pꝫ de se. qr p
sua bonitate ⁊
clementia.
¶ Sed quod
dicam. Hic po
nit per quem
modum deus
omnia guber/
nat. Et primo
ostẽdit ꝙ oia
gubernat sua/
uiter. quia oia
sibi obediunt.
Scd̃o ꝙ gu/
bernat omnia
quia nihil sibi
resistere põt.
secunda ibi.
quid si conet̃
primo dic. Il/
lud quod dicã
non minus pa
tet adcontuẽ/
dum. i. ad desi
derandum. ⁊ dicit Boeti⁹. quid inq̃. Et dicit phia. cum
de⁹ iure credat̃ oia gubernare clauo bonitat̃ sue. ⁊ oia fe
stinẽt nãli itentõe ad bonũ. sicuti docui ꝓus i ꝓsa dcima.
num. ꝓ nũqd. põt dubitari. qn voluntarie regantur spon
te ⁊ conuertant se ad nutũ disponentis veluti conueniẽ/
tia. i. obediẽtie. ⁊ ꝯtẽperata. i. coaptata suo rectori. dic̃ bo.
Jta inq̃ nece ẽ. qr ñ videret̃ btm̃ eẽ r̃gimẽ di. si foret iugũ
detrectantiũ. i. recusantiũ sicut bos lasciu⁹ recusat iuguꝫ
⁊ si nõ eẽt salus obtẽperãtiũ. i. obediẽtiũ. ergo dicit phia.
nihil est qd̃ naturaꝫ ſuans conet̃. i. laborat contraire do.
Dicit boetius. Nihil inq̃. ¶ Nota ꝙ cum gubernare ni
hil aliud sit nisi i finẽ ordinare. nec aliud ẽ deũ p bonita/
tẽ gubernare. q̃ p bonitatẽ i finẽ dirigere. ⁊ cũ oia nãl̃r tẽ
dant ad bonum tanq̃ in finem: manifestum est ꝙ omnia
sponte in finem diriguntur ⁊ ita naturaliter omnia spon
te obbediunt gubernanti. ⁊ per ꝯsequens deus regit oia
suauiter. ¶ Nota ꝙ voluntarium ſm ꝑfectam sui rõnẽ
tm̃ iuenitur i habentibus voluntatem. sed extendendo
voluntarium ad oẽm appetitum non coactũ. sicut põt re
periri in omnibus. ⁊ sic accipit̃ hic. ¶ Nota ꝙ nihil ser
uans naturam repugnat deo. licet. n. peccator videatur
deo repugnare ipse non seruat naturam. quia peccatum
diminuit ⁊ deprauat naturã. Etiã boeti⁹ loqtur hic de ap
petitu nature vt patet ex superioribus.
¶ Quid si conet̃: ait nũ tandem. Hic oñdit phia ꝙ deus
regit omnia fortiter: quia nihil ẽ quod possit sibi resistere

ſūmū bonū iquit qd̓ regit cuncta fortiter ſuauiterq̄ꝫ diſponit. B. Tū ego ꝗꝫ inq̄ꝫ me nō mō ea q̄ cō cluſa ſūma rōnū: verū multomagis hec ipſa qb⁹ vteris v̾ba delectāt: vt tādē aliqñ ſtlticiā magna lacerātē ſui pudeat. P. Accepiſti inqt i fabulis laceſſentes celū gigātes: ſꝫ illos quoqꝫ vti condignū fuit benigna fōtitudo diſpoſuit. Sꝫ viſne rōnes ipas iuicem collidam⁹: forſitan ex hmōi ꝯflictatione pulchra q̄dā v̾itatꝭ ſcintilla diſſiliat. B. Tuo inq̄ꝫ arbitratu. P. deū inqt eē oipotentē nemo dubitauerit. B. Qui qdē iq̄ꝫ mēte ꝯſiſtat: nullus prorſus ambigat. P. Qui vero eſt inqt oipotēs: nihil ē qd̓ ille nō poſſit. B. Nihil inq̄ꝫ. P. Num igitur de⁹ facere malū pōt? B. Minime inq̄ꝫ. P. Malū igit̄ inqt nihil eſt cū id facere ille nō poſſit: q nihil nō pōt. B. Ludis ne inq̄ꝫ me: in extricabilē labꝛīth rōib⁹ texens? Quo nec qdē q̄ egrediaꝛ̄ introeas: nūc vero quo ſ itro ieris egrediare. Admirabilē quendā diuine ſimplicitatis orbē cōplicas. Eteni pauloāte a btitudine icipiēs eā ſūmū bonū eē dicebas quā i ſūmo d̓o ſitā loq̄bare. Ipꝫ quoqꝫ deum ſūmum eē bonum plenamqꝫ beatitudinem diſſerebas. ex quo neminem beatum fore: niſi q pariter de⁹ eſſet quaſi munuſculū dabas. Rurſus ipaꝫ boni formā dei ac btitudis loq̄baꝛ̄ eē ſbāꝫ. Ipmq̄ꝫ vnū idipꝫ eē bonū dicebas qd̓ ab oi reꝝ natura petereꝛ̄. Deū quoqꝫ bonitatis gubernaculis vniuerſitatē regeꝛ̄ diſputabas volētiaq̄ꝫ cūcta parere illi: nec vllā mali eē nāꝫ. Atqꝫ h̓ nullis extrinſec⁹ ſūptis: ſed altero ex altero fidē trahēte iſitꝭ do

Scd̓o ꝯfirmat h̓ p quādā fabulā. ibi accepiſti. Primo dicit. Si qd coneꝛ̄ reſiſtere deo. nūqd aliqd pficiet aduerſus eū. quē ꝯceſſim⁹ eē potētiſſimuꝫ iure btitudis. i. ex eo ꝙ ē btitudo. dic̄ boeti⁹. Prorſus nihil valeret ſupple reſiſtere. Igiꝛ̄ dic̄ phia. nō ē aliqd qd̓ huic ſūmo bono vl̓ velit vl̓ poſſit obſiſtere. Dic̄ boeti⁹. Nō arbitror. Iō dic̄ phia ſūmū bonuꝫ ē qd̓ regit cūcta fortiter ſuauiterq̄ꝫ diſponit. dic̄ boeti⁹ ꝗꝫ. i. ꝗtuꝫ. me ea ſumma rationum que mō ꝯcluſa eſt nō mō. i. nō tātūmō me d̓lectat. veꝝ p ſꝫ hec ipſa v̾ba q b⁹ vteris multomagis delectāt me. ita vt ſtulticiā. i. me ſtultū lacerantē. i. mala rep̄hendētē. magna. ſ. q̄ tāgūt diuinā gubernatōꝫ pudeat ſui. Tūc ꝯfirmat p fabulā ꝙ nihil pōt reſiſtere deo q̄ talis ē. Gigantes volentes expellere d̓os de celo. poſuerūt mōteꝫ ſup montē vt aſcēderēt qd̓ vidēs iupiter ipos fulmīe deiecit ⁊ mōtib⁹ depſſit. ⁊ hec i ſcd̓o metamorpheos. Uñ dicit. O boeti accepiſti. i. didiciſti i fabul̓ gigātes laceſſētes. i. lacerare volētes celū. ſꝫ fortitudo benigna. ſ. dei illos diſpoſuit ⁊ ōpoſuit vti ꝯdignū fuit. ❡ Nō phia hic alludit v̾bis ſacre ſcripture q̄ dic̄. Attingit ğ a fine vſq̄ꝫ ad finem fortiter ⁊ diſponit omnia ſuauiter: ideo dic̄. B. ſe non tantum delectari in iſtis ratōibus quantum i ſuis verbis.
❡ Sꝫ viſne rōes ipas iuicē. Hic phia ꝯcludit ex dictis ꝙ malū nihil ſit. Et p̊ petit aſſenſuꝫ boetȳ. d. Uiſne ipas rōnes. i. ppōnes rōne pbatas. iuicē collidam⁹. i. ꝯponamus forſitan ex ꝯflictatōe h⁹ diſſiliat. i. pcedet. q̄dā pl̓chra ſcitilla v̾itatis. Et dic̄ Boe. fiat inq̄ꝫ tuo arbitratu. i. tua volūtate. Tūc ponit ppōnē māifeſtā dicēs. Nemo dubitauerit deū eē oipotētē. Dic̄ Boe. Null⁹ pr̄ſus ābigat. q mēte ꝯſiſtat. i. q ſane mētis ē. Tūc aſſumit aliā ppōnē dicēs. q d̓o ē oipotēs. nihil ē qd̓ ille nō poſſit. dic̄ boeti⁹ nihil inq̄ꝫ. Tūc ponit aliā ppōnē de⁹ nō pōt facere malū. dic̄ boe. minime. igiꝛ̄ ꝯcludit phia. malū nihil ē: cū illd̓ facere nō poſſit. ille q nihil nō pōt facere. i. oia facere. ❡ Nota ſic̄ de⁹ ē cā efficiēs oium ita ē finis oiuꝫ. vñ qcqd fit ab eo ordinaꝛ̄ ad ipꝫ tāq̄ꝫ ad finē. ſi ğ de⁹ faceret malū ordiareꝛ̄ ad ipm tāq̄ꝫ ad finē. ⁊ cū ipe ſit bonū malū ordinareꝛ̄ ad bonuꝫ ğ de⁹ nō pōt facere malū tāq̄ꝫ aliqd p ſe iterū. Eſt ğ ꝯcluſio quā phia iſert ꝙ malū nihil ē. rō ꝯcluſionis ē. de⁹ pōt facere oē qd̓ ē cū ſit oipotēs. ſꝫ de⁹ nō pōt facere malū. ğ maluꝫ nihil ē. Et ſi dr̄es ſi malū nihil ē cū bō dāneꝛ̄ p malo: dānabiꝛ̄ p nihilo. Dicēdū ꝙ malū dic̄ defectū boni. nō negatiue ſꝫ p̄uatiue. ⁊ iō malū ē defect⁹ boni qd̓ dꝫ h̓ri. ⁊ q2 i ptāte hois ē illd̓ h̓re. ⁊ ſi nō hꝫ illd̓ bonū cū deberet habere. iō damnaꝛ̄ ⁊ poniꝛ̄ exēplum. Aliqs teneꝛ̄ ſoluere centum libras. ⁊ ſi nō ſoluat icarcerabiꝛ̄. certū ē ꝙ nō ſoluere nō eſt aliqd ſꝫ nihil. non tam̄ ſimpl̓r dr̄ aliqs icarcerari p nihilo ſed iō q2 nihil erat qd̓ d̓bui aliqd eſſe.
❡ Ludiſne i. qt me. Hic boeti⁹ mouet qōnē phie. ſcd̓o phia ſoluit ibi. Tū illa. Prio boet. admirās de cōnexione ⁊ conuolutōe rōnum qbus phia vſa eſt q̄rit vtꝝ iſta cōnexio rōnum ſit ex deluſione ph̓ie vel puenīat ex natura rei. ⁊ breuiter illas rōnes recolligit ⁊ dic̄. O phia ludis. i. deludis ne me. texēs. i. formanſ laboritum. i. laborē difficileꝫ rōnib⁹ faciendo rōes circulares. quo. ſ. laborito egrediaris ea parte qua introeas ⁊ egrediare eo loco quo introieris. tu complicas quendam orbem admirabilem diuīe ſimplicitatis. i. facis mirabilem circulatōem rōnis iñ diuina ſimplicitate. ⁊ tunc breuiter r̄colligit rōes. d. tu pauloante incipiens a beatitudine dicebas eam eſſe ſummum bonum. quam beatitudinem tu loquebare eſſe ſitam in ſūmo deo. ⁊ diſſerebas deum eſſe ſummū bonū ⁊ plenam btitudinem. ex quo dabas. i. inferebas. quaſi munuſculū. i. corolarium neminem fore btm̄ niſi eēt deus. rurſū tu loquebaris formam boni eē ſubām dei ⁊ btitudis. ⁊ dicebas ipm vnū eſſe idipꝫ qd̓ bonū. ⁊ illud bonū dicebas eē qd̓ petereꝛ̄ ab oi natura rerū: ⁊ tu diſputabas. i. diſputādo pbabas deum regere vniuerſitatem gubernaculis bonitatis ⁊ cuncta volentia parere. i. obedire deo. nec vllam eſſe naturam mali. ⁊ hec oia explicabas nullis rōnib⁹ ſūptis extriſecus. i. non accipiendo p̄ncipia extrinſeca. ſed iſitis. i. intrinſecis ⁊ domeſticis. ideſt ppȳs. ⁊ conuenientibus probatōibus rei de qua agebatur altero aſſumpto trahente fidē. i. certitudinem ex altero. ❡ Nota laboritus dicebaꝛ̄ domus dedali quam cum aliqs itendebat itrare exiuit. ⁊ exeundo itrauit. ⁊ conſueuit depigi circularibus ptractōibus. ⁊ tranſumiꝛ̄ h̓ ad deſignandū circulatōes ⁊ reuolutōes rōnum. ❡ Nota ꝙ circūuolutio. ⁊ cōnexio rationum quibus philoſophia vſa ē nō ē ſic circularis ꝙ vna ⁊ eadeꝫ ppoſitio ſit p̄ncipium ⁊ concluſio reſpectu eiuſdem. q2 ſic non contigit demonſtrare circulo. vtpꝫ p̄ma poſterioꝝ. ſꝫ dicitor connexio circularl q2 rōes ex

mesticisq̧ ꝓbatōib⁹ explicabas.
P. Tū illa minime inqͥt ludim⁹
rēq̧ oium maximā dei munere:
quē dudū ōꝓcabamur: exegim⁹.
ea ē.n. diuine forma sube: vt ne-
q̧ i externa dilabat̄: nec i se exter
nū aliqͦ ipsa suscipiat. Sz sic de
ea ꝑmenides ait: oēm tu circulo
adducis spōte mltitudinē: idest:
Rex orbē mobilē rotat tū se imo
bilē ipa ꝯseruat. Qz si rōes quoq̧
nō extra petitas: sz itra rei quam
tractabam⁹ ambituz collocatas
agitauim⁹: nihil ē qͦ admirere:
cuz platone sanciente didiceris:
cognatos de quib⁹ loquūt̄ rebus
oportere esse sermones.

Metrum. xij. tertij libri.

f Elix qui potuit boni
Fontez visere lucidum.
Felix qui potuit grauis
Terre soluere vincula.
Quondā funera cōiugis
Vates thraicius gemens:
Postq̧ flebilib⁹ modis
Siluas currere: mobiles
Amnes stare coegerat:
Junxitq̧ itrepidum latus
Seuis cerua leonib⁹:
Nec visum timuit lepus
Jam cantu placidum canem:
Cum flagrantior intima
Feruor pectoris vreret:
Nec qui cuncta subegerant:
Mulcerent dominum modi:
Immites superos querens:
Infernas adijt domos.
Illic blanda sonantibus
Cordis carmina temperans
Quicquid precipuis dee
Matris fontibus hauserat.
Quod luctus dabat impotens:
Quod luctum geminans amor:
Deflet: trenera ꝯmouens.
Et dulci veniam prece
Vmbrarum dominos rogat.

invicem dependent. ita ꝙ ꝓpositio ꝯclusa i vna sit ꝓrici-pium alterius conclusionis i alia. nec propter istas diuer-sas conclusiones est aliqua diuersitas in deo. sed omnia sunt idem simpliciter.

Tū illa minime inqͥt. Hic phia rn̄det boetio ad qōnez ⁊ dicit. Minime ludimus. sed nos exegim⁹. i. perfecimus munere dei quē duduz de ꝓcabamur rē maximā oiuz rex. ea. n. i. tal' est forma. i. dispositio diui-ne sube. vt ne-q̧ i externa. i. i exteriora. di-labat̄. i. cadat nec suscipiat aliqd externū. i. extrīsecū in se. qͦ ꝓbat au-ctoritate ꝑme nidis. quam p̊ ponit in greco deide sensū e⁹ subiungit i la-tio. d. Sz sic ꝑ-menides ō ea ait. s. sba dina. ꝙ diuina sba rex orbez mo bilem rotat. i. mutat res cir-culatiōe gene rationis ⁊ cor-ruptionis. et mutando res ipsa nō mutat̄ sed se immobilē conseruat. O boeti si nos agitauimus. i. commomus rōes. non extra. i. non ab extrinseco petitas. i. sumptas: sed collatas itra rei ambituz. quam rez tracta bamus. Nihil est ꝙ de hoc admirere idest admireris. cuz idest ex quo tu didiceris. Platone sanciente. i. confirmā-te: sermones oportere eē cognatos. i. ꝓprios conuenien-tes rebus. de qb⁹ sup. reb⁹ loquunt̄. Nota ꝙ sermones accipiēdi sūt ꝺm materiā subiectā. qꝛ certitudo nō est sim pl'r querēda rōnib⁹ ex p̊mo eth. vbi dr̄ ꝙ disciplinati ē tm̄ ingrere certitudinē ꝺm vnūqͦdq̧ gen⁹ q̧tū nā rei patitur Cū igit̄ deus sic regat omnia preter hoc ꝙ cōmisceat̄ cuz eis ex li. de causis. sermones de diuina substātia accipien di sunt ꝺm intranea diuine substantie ⁊ non ꝺm extranea cum non ꝯmisceatur cum eis.

Metr. iz. tertij libri.

f Elix q potuit ⁊c̄. Jstud ē. iz. metrum ⁊ vltimum hui⁹ tertij qͦ dr̄ gliconicū. ab iu entore. coriambi cum a pede predominante. Primo. n. ponitur spō deus. dicendo felix. scdo coriambus dicendo q potuit. ter tio pirricheus vel trocheus. in quo metro phia postq̧ on̄ dit que sit vera beatitudo ⁊ vbi sit sita. hortatur nunc ad perseuerandum i cōtemplatōe illius btitudis. ⁊ p̊mo po nit illū eē felicē qui relictis terrenis vacat dine ꝯtēplatōi scdo on̄dit qd h⁹ contemplationem ipediat. tertium illō ipedimentū vitare docz. secunda ibi. Quondā. tertia ibi. Vos hec fabula. p̊mo dicit. Felix supple est q potuit vise-re. i. desiderabiliter videre. lucidū fontem boni. i. deuz q est fons omnis boni. ⁊ felix ē q potuit soluere vīcula. i. af-fectōes. grauis trre. i. terrenoꝝ que sua grauitate trahunt hoiez deorsuz. Notādū ꝙ felix ē q speculat̄ fontez bo ni ⁊ q ꝯtēnit delectatōes terrenas. vnde i libro. de pomo ⁊ morte aristo. scribit̄. Btā ē anima que nō est infecta pra uis operibus huius mundi. ⁊ itellexit suū creatorē. ipsa ē q̄ reuertet̄ i locuz suū i delicijs magnis. ve aūt anime que non habz posse redeūdi ad patriam su am. turpia eni opera et dele-ctationes cor-porales impe diunt ascensū eius sursum. Quondaz funera cō. va. Hic on̄dit qd impediat con templationez diuinorum q est effect⁹ ter-renorum. qͦ declarat per quandam fa-bulam que ta lis est. Orphe us filius calio pe fuit cytari-sta. qui tanta dulcedine cy-thare resona-bat ꝙ nō tātū hoies: sed etiā bruta allexit: ⁊ itantū ea demulsit ꝙ ipet⁹ suos naturales dimittebāt. siluas currere. flumina stare fecit. hic habuit vxorē dictā euridicē. quā cū pastor ariste⁹ adamare vellz ipa fugiēs ꝑ prata calcato qͦdā ꝺpēte iteryt ⁊ ad iferos ō-scēdit. quā orphe⁹ volēs ab ifer̄ rducere deos supnos sua cythara placare cepit. sz cū nō ꝓficeret ad ifernū descen-dit. ⁊ itantum deos ifernales deliniuit. ꝙ concessa est ei vxor tali ꝯditōe anteq̧ exiret ifernum nō flecteret retro aspectū vxorē respiciēdo. cū aūt iam ꝓpe exiuisset orphe⁹ amore allectus retrospexit ⁊ sic vxorē perdidit. Circa istā fabulam sic ꝓcedit. primo on̄dit quō orpheus ad inferos descendens pro vxore rogauit. scdo quō monstra inferni placauit. tertio ostēdit quō vxor ei concessa fuit ⁊ eaz ꝑdi dit. scda ibi. Stupet. tertia ibi tandem. dic̄ p̊. Vates trabi tius. i. orpheus de trabitia ꝓuincia oriundus. dictus va-tes. i. sapiens a multis. ille quōdā gemēs. i. deplorans fu-nera. i. mortez coniugis. postq̧ coegerat amnes. i. fluuios stare. siluas currere mobiles post ipz flebilibus modis. i. modulatōibus cythare. quas flendo formauit. et postq̧ cerua iunxit itrepidū lat⁹ seuis leonibus. qꝛ cerua icede-bat sequendo modulatōez orphei. nec lepus timuit canē visuz iā placidū. i. placatū cātu. i. sono cythare. qꝛ lepus et canis sil'r sequebant̄ ipm. Cum aūt feruor. i. amor flagrā tior. i. ardentior. vreret intima. i. iteriora pectoris orphei. ⁊ cū modi. i. modulatōes. qui cuncta subegerāt. idest sub iecerant nō mulcerēt. i. non placarēt dn̄m. s. orpheū. ipse q̄rens superos. i. deos imites. qꝛ placari nō poterāt. adyt

domos īfernas.i.īfernales.Illic tpās blāda carmīa sonā
tib⁹ cordis.ipse ōflet.i.flebiliter decātat ī cythara.qcqd
hauserat ex pcipuis fōtib⁹ mřis.s.dee caliope.ꝛ ipse ōflet
qd luct⁹ipotēs q̄ facit hoīeꝫ ipotētē.sibi dabat.i.cōcessit.
ꝛ defleт illd qd dabat sibi amoꝛ gemināś luctū.quō ꝯmo
uens.trenera.i.iferna.ꝛ rogat dños vmbraꝝ.i.ifernales
dulci pce veni
am.i. relaxa
tōꝫ sue vxoꝛis
¶ Nō ꝫ aris.
z.meth.ꝛ cō
mētatoꝛē.3.ce
li ꝛ mūdi non
omnes accipi
ant veritateꝫ
p eundeꝫ mo
duꝫ.tū pp̄ter
diuersā ꝯsue
tudinem. tuꝫ
propter diuer
saꝫ naturam.
tum propter
paucitatem i
structionis in
logica. Unde
qdam recipiūt
veritateꝫ per
modum dmō
stratōis.qdam per modū auctoꝛitatū. qdam per moduꝫ
fabulaꝝ.vt ḡ phia talib⁹satisfaciat aliqñ demōstratōib⁹
al qñ auctoꝛitatib⁹ve⁹ aliqñ fabulas iterserit sicut ipꝛo
posito.¶ Notādū q̄ oꝛphe⁹ dicit̄ vates q̄ꝛ carīā compo
suit.dr̄ aūt vates a vi mētis vel a video.¶ Notādū q̄ tre
nera dicūt̄ q̄ſi lamētabilia.a tren⁹.ni.qd ē lamētatio. Et
trenar⁹ ī singulari ē nomē cuiusdā mōtis ī quo dr̄ eē via
ad ifernū.in plurali trenera significat loca infernalia.sic
dic hug.Cōiter aūt iuenit̄ hoc nomen scriptū sine.r.i pma
syllaba.dr̄ tenera vel tener⁹.sicut ī doctrinali.Tener⁹ in
fern⁹.tñ hug.scribit tm̄ p.r.vt trener⁹ ꝛ trenera.Uñ forsā
ex vicio scriptoꝛum quandoqꝫ subtrahitur.r.

Stupet tergeminus nouo
Captus carmine ianitoꝛ.
Que sontes agitāt metu:
Ultrices scelerum dee
Jam meste lachꝛymis madēt.
Non ixionium caput
Velox precipitat rota.
Et longa siti perditus
Spernit flumina tantalus.
Uultur dum satur est modis:
Non traxit Ticij iecur.
Tandem vincimur: arbiter
Umbraꝝ miserans ait.
Donemus comitem viro
Emptam carmine coniugem.

¶ Stupet tergeminus nouo. Hic ōndit quō oꝛphe⁹ mon
stra iferni placauit dicēs. Janitoꝛ iferni q̄ dr̄ cerberus q̄ſi
voꝛatoꝛ carniū:ille tergemin⁹.i.habēs tria capita canina.
capt⁹fuit nouo carmine.i.melodia pus iaudita. ꝛ stupet.
.i.admirat̄.tūc ōndit quō alia mōstra placauerit dicēs ꝯ
tres furie ifernales Thesiphone.Alecto.Megera que sūt
vltrices scelerū iferētes metū peccatoꝛib⁹ iste lachꝛyma
bant̄ pp̄ter dulcedinē cythare.Uñ dicit dee.i.furie tres
vltrices scelerꝝ.i.pctōꝝ.q̄ dee agitāt i.vexāt.sontes.i.pec
catoꝛes.metu.i.timoꝛe.iste iā meste madēt.i.fluūt lachꝛy
mis. Tūc tāgit remissionē pene quoꝛūdā ī iferno ꝛ pꝛimo
Jxionis. Ubi sciendū q̄ ixion voluit ꝯcubere cū Junone
Cū aūt Juno iterponeret nubē:ixion piecit semen ī nubē
ex quo nati sūt centauri.ipē aūt adiudicat⁹ iferno ꝯtinue
voluit̄ ī rota.q̄ rota stetit oꝛpheo modulāte.vñ dic. Uelox
rota ñ pcipitat.i.nō deiecit:caput ixioniū.i.ixionis:sup.oꝛ
pheo canente. Tūc tāgit remissionē pene tantali. ¶ Ubi
sciendu q̄ tātalus dr̄ laceraſſe pꝓpum filiuꝫ:dans eum
dijs ad comedēdū p quo dānat⁹ fuit.Dr̄ aūt ī iferno hr̄e
aquaꝫ vsqꝫ ad mentū:ꝛ poma pendēria añ os ꝛ tñ defice
re siti ꝛ fame.cum.n. vult sumere aqnā vel pomū fugiunt
ab eo.iste tantalus spreuit flumina.oꝛpheo canente: vñ
dic tantulus pdit⁹.i.ꝯsumpt⁹. longa.i.magna siti. spreuit
flumina. Tūc ōndit remissionē pene Ticij .Uñ sciendu
q̄ Tici⁹ voluit cōcubere cū latona matre apollinis:queꝫ
apollo iterfecit ꝛ ī ifernū relegauit cuius iecur vultur de
uorat.Oꝛpheo aūt canēte vltur ceſſauit laniare iecur ei⁹
vnde dicit:dum vultur est satur:modis.i.dest modulātio
nibus oꝛphei.non traxit.i.non laniauit iecur ticij.
¶ Tandem vincimur arbiter. Hic ostendit quō oꝛpheo
vxoꝛ sua concessa fuit.ꝛ quō eam perdidit dicēs. Tādem
arbiter .i.iu
dex vmbꝛarū
iste miserans.
.i.misericoꝛ
diam habens
ait.nos vinci
mur .donem⁹
.i. restituam⁹.
viro.s.oꝛpheo
comitem con
iugem emptā
idest ꝯpatam
carmine suo.
sed lex.i.cōdi
tio.coerceat
ista dona .ne
pbaſ sit sibi ð
ducenti vxo
rem flectere.
lumina.i.ocu
los respiciēdo
vxorem .dum

Sed lex dona coerceat:
Ne dum tartara liquerit:
Pbas sit lumina flectere.
Quis legem det amantibus.
Maioꝛ lex amoꝛ est sibi.
Heu noctis prope terminos
Oꝛpheus euridicem suam.
Uidit:perdidit:occidit.
Uos hec fabula respicit:
Quicunqꝫ in superum diem
Mentem ducere queritis.
Nam qui tartareum in specus
Uictus lumina flexerit.
Quicquid precipuum trahit
Perdit:dum videt inferos.

liq̄rit.i.relinq̄rit tartara.ꝛ tūc exclamat dicēs Quis det.i.
iponit legē amātib⁹.q.d.amoꝛ ñ dꝫ coerceri lege.q̄ amoꝛ
maioꝛ lex ē sibi.i.maioꝛ amoꝛ ē lege. Et subdit. Heu ꝓpe
termīos noctis.i.iferni. Oꝛphe⁹ euridicē vxoꝛē suā vidit
respiciēdo a tergo eā pdidit ab iferis nō deducendo.occi
dit iferno eā reliquēdo. ¶ Notādū q̄ apud iferos arbi
ter.i.iudex vmbꝛaꝝ.dr̄ adamāt⁹ q̄ cogit aīas ad fatenduꝫ
peccata ꝯmissa:ꝛ vnicuiqꝫ ſm merita sua penā distribuit
Jste adamāt⁹ dixit donemus viro coniugem.
¶ Notādū q̄ amoꝛ nō pōt lege coerceri:nā ex icēso amo
re hō sepi⁹ trāsgredit̄ legē.ꝛ amō fortioꝛ ē ad aliqd iplēdū
q̄ lex ad coercēdū.iō dic q̄s legē det amātib⁹:maioꝛ lex ē
sibi.q.d.ꝓ q̄d lex dat̄ amātib⁹ cū p se dura lex sit amare.
¶ Uos hec fabľa respicit. Hic phia applicādo fabulā ad
ꝓpositū hoꝛtat̄ nos vitare ipedimētū ꝯtēplatōis sūmi bo
ni ꝛ dic. O hoīes q̄cūqꝫ q̄ritis.i.vultis.ducere mētē.i.men
tis ꝯtēplatōeꝫ.i supeꝝ diē.i.ī supnā claritatē.hec fabľa iā
dicta respicit vos.q̄ꝛ ad vr̄am iformatōeꝫ iducta. Nā qui
vict⁹ affectu terrenoꝝ:flexerit lumīa.i.ocľos rōis ꝛ itelle
ct⁹ ī tartareuꝫ spec⁹.i.ī terrena q̄ ducūt ad tartareā ꝓfūdi
tatē. Quicq̄d pcipuū.i.bonū.trahit .s.laboꝛādo.illd pdit.
dū vidit iferos.i.dū itēdit terrenis.i.tp̄alib⁹ q̄ sūt infima
¶ Nota q̄ ꝯcupia ꝛ affectus terrenoꝝ ipedit ꝯtēplatio
nē sūmi boni. Uñ Boeti⁹ ī tractatu de sūmo bono dicit.
Jnoꝛdinata ꝯcupia multos ipedit a sūmo bono.quosdaꝫ
eni pigritiā sequi videmus. Quosdaꝫ.n.delectationes sē
suales. Quosdam eni desideria auri ꝛ argēti exceptis pau
cis viris honoꝛandis phis qui contēnunt sensus deside
ria ꝛ sequuntur desideria intellectus.ꝛ ꝓpe finem eiusdē
tractatus dicit. Phs maxime delectatur in pmo pncipio
ī ꝯtēplatōe sue bonitatis ꝛ hec sola ē recta delectatio:hec
eniꝫ ē vita phoꝝ sine q̄ nemo venit vita recta. Et subdit.
Philosophum autē voco oēm hoīem viuentem oꝛdie na
ture tendens ī alta ꝛ finiēs vitā acquirit vltimum finem
ꝛ optimuꝫ vite humane qui est deus glosiosus benedict⁹
in secula seclorum.

Explicit liber tertius de ꝯsolatōe phie.

¶ Incipit liber qrtus. Prosa prima.
Ec cũ phia dignitate vult⁹. Hic incipit qrtus liber de ɔsolatõe phie: cui⁹ hec ẽ psa pma. i quo libro pħia assignat cãs qre mala cõcedant in regno dei: cũ oium rex rector bonus existat. s. de⁹. ⁊ pbat bonos sp eẽ potẽtes ⁊ malos ĩpotẽtes. ⁊ sic vicia nũq̃ sũt sine pena. ita virtutes nũq̃ sũt sine premio. Probat etiã φ oĩs fortuna tã pspa q̃ aduersa bonis ẽ ad pfectũ malis aũt ad interitũ. Etiã probat φ omnia q̃ fiũt a deo recte fiũt et alia plura sicut patebit. Et diuidit ille liber i 14. ptes. q2 septem sũt pse ⁊ septem metra hui⁹ qrti ĩ qb⁹ patebit in pcessu. Primo gõndit boeti⁹

b

Incipit liber qrt⁹. psa prima.
Ec cum pħia digni-
b tate vult⁹ ⁊ oris grauitate fuata leniter suauiterq̃ cecinisset. Tum ego nondum penit⁹ insiti meroris oblitus: intentionem dicere adhuc aliqd parantis abrupi. Et o inq̃ veri puia luminis: que vsq̃ adhuc tua fudit oratio tuz sui speculatione diuina: tum tuis rõibus iuicta patuerũt. Eaq̃ mihi: ⁊ si ob iniurie dolorem nuper oblita: nõ tñ ante hac prsus ignorata dixisti. Sz ea ipsa ẽ vel maxima nostri cã meroris: φ cum rex bonus rector existat:

quõ itentõem pħie adhuc pantis plura dr̃e iterrupit pponẽdo cãs sui doloris. Scdo pħia pmittit sibi pfectã curã. Tertio dat modũ curãdi ipm. scda ibi. Tũ illa ⁊ eẽt. tertia ibi. Et qm. Et qrto psegr̃ itentõez ipm curãdo i seqnti psa. ibi Tũ ego. Primo oñdit quõ iterrupit itentionem pħie volẽtis pl'a loq. Scdo pbat cãs sui doloris. scda ibi. Sz ea ipsa est. Primo dic. Cũ pħia cecinisset. i. decantassz hec. s. pdicta. seruata leniter. i. delectabil'r. ⁊ suauiter. id est dulciter. seruata dignitate. i. reuerẽtia vultus. s. sui ⁊ grauitate oris. i. sermonis supple sui. Tũ. i. post hec. ego. s. boeti⁹. nõdũ. i. non adhuc. oblit⁹. i. imemor. penit⁹. i. oĩno. isiti meroris. i. itriseci doloris. Ego boetius abrupi. i. iterrupi. itentõem. i. ppositũ pħie parãtis. i. itendentis. dicere adhuc aliqd. Et inq̃. i. dixi. O puia. i. pambula. veri luminis. i. pfecte cognitõis. s. illa que tua oratio. i. tu⁹ sermo. fudit. i. locut⁹ ẽ. hucusq̃. i. ad istũ libz qrtũ. patuerũt. i. manifesta fuerũt. iuicta. i. isolubilia. Tũ. i. aliqñ. diuina speculatõe. i. scã ɔtemplatõe. tũ. i. aliqñ sui. s. ipsi⁹. tuz. i. aliqñ tuis rõnib⁹. i. demonstratõibus. Et ea. i. illa pdicta. ⁊ si p q̃uis oblita mihi nuper. i. aliqñ determinatõez ob dolorem iniurie supple quã ppessus suz a Theodorico rege gottoz. non tñ dixisti prsus. i. oĩno. hec. s. pdicta. ignorata. i. ignota. antehac. i. hucusq̃. ¶ Nota φ dignitas ẽ honesta ⁊ ipiosa auctoritas. dicitur aũt pħia hr̃e dignitatem vultus ppter sui honestatẽ. q2 fm tulliũ sola sapia est que merer̃ honores: ⁊ ppter sui auctoritatẽ que digna est imitatione Etiaz pħia dr̃ eẽ grauis ore. i. stabili sermone. quia sermones philosophici firmitate rõnũ insunt stabilitati. ¶ Nota cum pħia ostendisset quid sit summũ bonum ⁊ in quo situm sit. et fecisset exhortationem ad illud querendum intendebat ostendere modum quo ad illud peruenitur. sed anteq̃ expleret illam intẽtionẽ boetius velut auidus ad sciendum quedam quorum ignorantia detinebat ipz in merore. interrupit intentionem philosophie volentis plura dicere. ¶ Nota φ philosophia dr̃ preuia vi luminis. quia ipa clarificat animam ⁊ trahit eam ab obscuritate ignorantie ad lucem sapientie ⁊ ad claritatem intellectus ex libro. de pomo aristo. Uel ideo dicitur preuia veri luminis. quia per ipsam tanq̃ per viam homo peruenit ad cognitionem veri luminis quod est deus: quia scribitur in libro de pomo φ per philosophiam homo cognoscit suũ creatorem. q de nihilo fecit omnia. qui est inceptor omnium incepto rum. et omnium principiorum principium. Et ibidez scribitur. opõtuit vt philosophia mitteretur ad instruendum ignorantes. ⁊ eos qui nõ cognouerunt suum creatorem.

vel eẽ oĩno mala possint: vel ipunita ptereant. Qz solũ quãta dignum sit admiratõe: pfecto considera. At huic aliud mai⁹ adiũgit̃. Nã iperãte floreteq̃ neqtia virtus non solũ pmijs caret: verũetiaz sceleratoz pedib⁹ subiecta calcat̃: ⁊ in locũ facinoz supplicia luit. Que fieri i regno sciẽtis omnia: potentis oĩa: sed bona tãtũmodo volentis dei nemo satis potest nec admirari nec cõqueri. P. Tum illa ⁊ eẽt inquit ĩfiniti stuporis oibusq̃ horibili⁹ mõstr: sicuti tu estimas i tãti velut patrisfamilias dispositissima domo: vilia vasa colerẽt: pciosa

¶ Sed ea ipsa est. Hic Boetius propõit causas sui meroris dicens. Sed ea ipsa est causa nostri meroris ⁊ maxima causa. φ cum rector rerum. scilicet deus bonus existat vel esse mala omnino possint: vel preterea nt impunita. quod saltem si nullum aliud inconueniens sequeretur: considera quanta sit dignum admiratione. at pro sed. huic adiungitur. idest additur aliud maius supple. admirandum. Nam pro quia. imperante. idest precipiente. ⁊ florente. idest vigente. nequitia. idest nequitiosis hominib⁹ virtus. idest homo virtuosus. non solum. idest non tãtuz caret premijs. verumetiaz ipsa virtus subiecta idest subdita. calcatur pedibus. idest potentijs. sceleratoruz idest malorum. ⁊ ipsa virtus luit. idest patitur supplicia. idest penas in locum facinoz. i. viciosoz loco. q. s. pdicta fieri. i. permitti i regno. i. i mundo. scientis omnia. scilicet dei: ⁊ potentis omnia. sed volentis. i. intedentis. tñmodo bona. nemo satis vel admirari nec conqueri potest. idest q̃rimoniam facere. ¶ Nota φ mala fiunt in mundo patet quia ratio semper deprecatur ad bonum. Cum ergo mali non regantur iudicio recte rõnis. sed vincantur passionibus ire ⁊ cõcupiscentie ideo deficiũt a bono. Item super abundantia ⁊ defectus sunt de genere malorum. cuz virtus consistat in medio. cum igitur in pluribus sit supabũdantia ⁊ defectus. patet φ mala fiunt in mũdo. Cum aũt omnia dependant a deo celum ⁊ tota natura. ⁊ deus eẽn taliter sit bonus. mirabile est quõ mala esse possunt. vel saltem permaneant impunita. ¶ Nota φ quia boni attingunt finem omnium rerum. s. summum bonum. ideo sũt potentes. mali autem quia hocipsum attingere non possunt sũt ipotentes. Et q2 boeti⁹ in primo libro sexta prosa dixit se ignorare quis sit finis omnium rerum. ideo putabat bonos esse impotentes: malos aũt potentes. ⁊ de hoc boetius admiratur. vt p3 in lr̃a et ista ẽ vna cã sui doloris. ¶ Tũ illa ⁊c. Hic pħia pmittit. B. pfectã curã q̃ ɔsistit i ptractatõe hui⁹ m̃e. d. O boeti ⁊ eẽt ifiniti stuporis. i. admiratõis ⁊ eẽt horribili⁹ oib⁹ mõstris. i. deformitatib⁹ ⁊ i

dispositissima.idest inordinatissima.domo.s.in mundo. tanti patrisfamilias.s.dei.si ibi colerentur.i. honorentur vilia vasa.i.mali homines.et si preciosa vasa.i.boni homines sordescerent .i.vilescerent:sicut tu estimas.sed non est ita. Nam si ea que pauloante conclusa sunt.seruantur inconuulsa.i.integra in sui veritate.tu auctore.idest doctore.ipso deo.

de cui⁹ regno nūc loquimur cognosces.semper bonos esse potentes malos vo impotētes nec vnq̄ vicia esse sine pena:nec sine p̄mio esse virtutes.et cognosces bōis semper contingere felicia.et malis infortunata.et cognosces multa id gen⁹ .i.huius generis.que corroborent te firma soliditate. .s.cōtra aduersitatem fortune.querelis tuis sopitis.i. remotis. ℂ Notandum sicut postea patebit omnia q̄ fiunt recte a deo fiunt.

sordescerēt. Sz nō ita ē. Nā si ea q̄ pauloāte ꝯclusa sūt: icōuulsa ꝑuant: ipo de cui⁹ nūc regno loquimur auctore cognosces: semper q̄dē potētes bonos eē: malos vero abiectos sp atq̄ ibecilles: nec sine pena vnq̄ eē vicia: nec sine p̄mio virtutes: bonis felicia: malis sp ifortunata ꝯtingere. Multaq̄ id gen⁹ q̄ sopitꝭ q̄relis firmate soliditate corroborēt: Et qm̄ vere formā btitudis me dudū mōstrāte vidisti: quo ēt sita sit agnouisti: decursis oib⁹ q̄ p̄termittere necessariū puto: viā tibi que te domū reuehat ostēdam. Pennas ēt tue menti qb⁹ se i altū tollere possit affigā: vt p̄turbatione depulsa sospes i patriā meo ductu: mea semita: meis etiam vehiculis reuertaris.

ℂ Metz primum quarti libri.

unt.Cuz igit ordo iusticie req̄rit vicia puniri: virtutes remunerari.si mali manerent impuniti.et boni irremunerati:et sic puersus esset ordo i domo dei.s.in mundo quod ē horribilius omnibus monstris.

ℂ Et qm̄ vere formam. Hic p̄hia dat modum curandi ipsum boetium dicēs. Qm̄ dudum.s.i tertio libro vidisti formam vere beatitudinis me monstrante.idest docente omnibus decursis.i.p̄trāsitis.q̄ puto necessarium preter mittere.ondam tibi viaz q̄ te reuehat.i.reducat. domum .i.ad cognitionem vere beatitudinis.et ego affigam .idest apponam tue menti.pennas.i.rōnes quib⁹ mens possit se tollere in altum vt depulsa perturbatione contingente tibi ex affectu bonoꝝ tpaliuz.reuertaris sospes i p̄riaz meo ductu.mea semita.meis vehiculis. ℂ Nota q̄ p pennas quas p̄hia p̄mittit affigere menti boetij intelligitur speculatio rōnis et intellectus virtus et sapiētia. Sicut enim auis volando in altum deducit auxilio pennaꝝ.sic mens humana speculatione rōnis et intellectus virtute et sapia erigitur in contemplationem summi boni.

ℂ Metz primum libri quarti.

s Unt etenim penne. Istud ē primum metrum huius q̄rti cui⁹ p̄m⁹ versus dicit metz alemanicum ab iuētore dactilicū a pede p̄dominate.secundus versus dicitur metrum archilocicum ab inuentore.iambicuz a pede p̄dominante. In quo metro p̄hia ondit viam per quā peruenitur ad cognitionē summi boni.et est per considerationem creaturarum que gradatim sunt transcēdende. quousq̄ iueniatur aliquid q̄d p̄emineat omni creature.et

istam viam tradit sub similitudine auis volantis. Primo q̄ tradit viam q̄ mens pueniat ad cognitionem summi boni.scdo ostendit q̄d mens iudicabit cum illuc peruenerit scda ibi. Huc te. Primo dic. dixi q̄ affigam pennas mentis tue. Sunt etenim mihi penne volucres .i. veloces.s. virtus et sapia.q̄ cōscendāt.i.penetrēt.celsa.i.alta poli.q̄s

Unt e.n.pēne volucres mihi. Que celsa ꝯscēdāt poli. Quas sibi cū velox mēs iduit: Terras p̄osa dspicit. Aeris imēsi superat globum. Nubesq̄ post tergū videt. Quiq̄ motu agili calet etheris: Transcendit ignis verticem. Dōec i astriferas surgat domos Pheboq̄ ꝯiungat vias. Aut comiteꝛ iter gelidi senis Miles chorusci syderis. Uł quocūq̄ micans nox pingit: Recurrat astri circulum. Atq̄ vbi iā exhaustū fuēit satis: Polum relinquat extimum. Dorsaq̄ velocis premat etheris: Compos verendi luminis. Hic regum sceptrum dn̄s tenet: Orbisq̄ habenas temperat. Et volucrē currꝰ stabilis regit Rex chorus cus arbiter.

pennas.cum mens velox sibi induit.i.assumit.ipsa perosa.i.odio habens terras dspicit eas querendo vlterius creatorez et mens superat globuz.i.spericū corpus imēsi aeris.cognoscendo q̄ vltra aerem est creator. Nubes videt post tergum:q2 vltra nubes q̄rit cognitionē sūmi boni.et trāscendit vticez .i. sumitatem ignis.q̄ ignis calet agili .i. veloci motu. etheris.i. celi. et vlterius p̄cedit mens in uestigādo donec surgat.i.

eleueꝛ in domos astriferas.i.in orbem planetaꝝ.et ꝯiungat vias suas phebo.i.soli iuestigādo q̄ sol nō est de⁹.donec comiteꝛ iter gelidi senis.i.saturni.q̄ supra solē.mēs i. q̄ exn̄s miles chorusci syderis.i.dei q̄ ē splendidū syd⁹.et vlterius ascendit supra orbes planetarum donec recurrat .i.pertranseat.circulū astri.i.celū stellatum.q̄.s.astro pingitur .idest ornatur nox micans:quia nox stellis firmamenti illuminaꝛ.vbi.i.postq̄ satis fuerit exhaustū.i.speculatōe euacuatum q̄ nulla stellaꝝ ē deus.mens vlteri⁹ transcendit donec reliquat extimū polū.i.vltimū celum et p̄mat dorsa velocis etheris.i.firmamēti.s.ꝯpos.i.potēs reuerēdi lumis.s.dei.hic supra vltimū polū.dn̄s reguz tenet sceptrū.i.iperiū.et tpat.i.moderaꝛ.habenas.i. regimina.orbis.et manens stabilis i se.regit volucrez.i.velocem. curruz.i.circularē motū corpoꝝ celestiū.deus existēs corruscus arbiter.i.splendid⁹ iudex rex. ℂ Notādū q̄ dicit ignē calere motu celi.ex quo videt q̄ calor nō sit propria et p se q̄litas ignis.cum sibi debeat p motū celi.s3 dicēduz q̄ loc⁹ nō solū ē cā cōseruatiua locati sed omnium accidētium nāl̄r ꝯsequentiū. Unde q2 celū ē loc⁹ ignis nō solū est cā ipsi⁹ ignis:sed ēt ipsius caloris ignem consequentis et q2 ꝓpria dispositio celi s̄m quā habet caliditatem super oia est motus ei⁹.iō dicit ignē calere motu celi.non excludens per hoc quin calor sit per se qualitas ignis. ℂ Notādum q̄ saturnum vocat gelidum senem.non q̄ sit gelid⁹ formaliter sed effectiue.ē enim effectiuus gelu et frigoris. et dr̄ senex.q2 motus eius tardus est ad modū senis. Nam cursum suum complet pluri tempore q̄ sol vel luna.

Huc si te reducez referat via:
Quam nunc requiris imemoꝛ
Hic dices memini pr̄ia ē mihi.
Hinc ortus. hic sistam graduz.
Qꝛ si terrarum placeat tibi
Noctem relictam visere:
Quos miseri toruos ppl'i timēt
Cernes tyrānos exules.

Prosa secunda quarti libri.

t Um ǵ pape inq̃z vt magna ꝓmittis: nec dubito qn possis efficere tu mō quē excitaueris ne moꝛeris. P. Primuz igit̄ inqt bonis sp̄ adeē potētiā: malos cūct̄ virib⁹ eē desertos agnoscas licebit: quorum qdē alteꝛ demonstrat̄ ex altero. Nā cū bonū malūq̃z ꝯtraria sint si bonū potēs eē ꝯstiterit: liq̄t ibecillitas mali. at si fragilitas clarescat mali: boni firmitas nota est.

Sʒ vti nostre snīe fides abūdantioꝛ sit alt'utro calle ꝓcedaz: nūc hic nūc idē ꝓposita confirmās. Duo sūt qb⁹ oīs hūanoꝝ actuuz ꝯstat effect⁹. voluntas. s. ac ptās quoꝝ si alt'utꝝ desit nihil ē qd̄ explicari queat. Deficiēte τ eni voluntate ne aggredit̄ qdē qsq̃z qd̄ nō vult. at si ptās absit: voluntas frustra sit. Quo fit vt si quē videas velle adipisci qd̄ minime adipiscat̄: huic obtinēdi qd̄ voluerit defuisse valētiā dubitare non possis. B. Perspicuū ē iq̃z: nec vllo mō negari pōt. P. Quem vo effecisse qd̄ voluerit videas nū ēt potuisse dubitabis? B. Minime. P. Qd̄ vero qsq̃z potest in eo validus: qd̄ vero nō potest in hoc imbecillis esse censendus est. B. Fateoꝛ inq̃z.

C Huc te si reducē. Hic oñdit. phia qd mens iudicabit cū trāscendit creaturas τ ꝑuenit i cognitionem dei dicēs. O mens si via ducat te reducē. i. reuertētē a temporalib⁹ huc. i. ad cognitionem dei. quā viam nūc imemoꝛ regris. Tūc dices. Ego memini que obnubilata fui affectu tēporaliū. hic. s. i contēplatōe dei ē mihi patria. hinc. s. a deo est me⁹ ort⁹. qꝛ ad ei⁹ imaginem creata. hic. s. in ꝯtemplatione dei sistam. i. figam gradum. i. ponam finalem quietem. Qd̄ si placeat tibi existenti i cognitiōez dei visere. i. cum ꝯsiderio videre. noctem terraꝝ relictā. tu cernes. i. videbis. toruos tyrānos. i. crudeles principes. quos misi populi timent. illos toruos eē exules a vera patria sua. C Notādum s̄m apostoluz non habemus hic manentez patriā: sʒ futurā inq̄rim⁹. Hec. n. est v̄a patria a q̄ aīa rōnalis ꝑ creatōez a deo exiuit. ad quā nisi reuertat̄ eē qd̄ a deo accepit affectione terrenoꝝ: deturpata ꝑrsus amittit. ꝓpter quod dixit i secūdo metro tertij libri. Repetunt ꝓprios queq̃z recursus. Redituq̃z suo singl'a gaudēt. nec mā̄et vlli tradit⁹ ordo. Nisi q̄ fini iūxerit ortū. Stabileq̃z sui fecerit orbē.

C Prosa secunda quarti libri.

t Um ǵ pape inq̃z. Hic incipit scd̄a ꝓsa huius q̄rti. Circa quā est sciēdū q̄ phia i p̄mo libro: sexta ꝓsa iuestigando cām τ radicē ifirmitatis Boetij: cognouit q̄ boeti⁹ ex ignorātia finis reꝝ malos hoīes potētes. bonos v̄o ipotentes putabat. Itē qꝛ ignorabat qbus gubernaculis mundus regat̄. fortuitaꝝ vices estimabat fluitare sine rectore. qꝛ vero phia iam oñdit quis sit finis rerū a quib⁹ gubernaculis mundus regat̄. Nūc phia vult adhibere boetio ꝑfectam curā remouendo doloꝛes in quos boeti⁹ icidit ex ignorantia p̄missaꝝ. Et p̄mo phia hoc petit τ phia scd̄o illud ꝓseq̄tur. ibi. Primū igit̄. dicit primo Tū igr̄. s. finito sermone phie. ego boeti⁹ inq̃z pape est interiectio admirātis. O phia tu magna ꝓmittis. nec dubito qn possis efficere. i. ad effectū ꝓducere. tu mō ne moreris. i. nō ꝓtrahas me quē excitaueris. s. ad audiendum. C Notādū q̄ sapiens nihil ꝓmittit quod adimplere nō possit: qꝛ opus sapientis est non mentiri. Ergo dicit boetius phie: sic̄ magna ꝓmittis nō dubito qn efficere possis. C Primū igit̄ inqt. Hic phia ꝓseq̄tur itentum. τ p̄mo ꝓbat bonos semper esse potentes: τ malos ipotentes. cuius oppositū putabat boetius. τ tangit p̄mo modum ꝑ quem vult hoc oñdere. secūdo oñdit τ ꝓbat intentū suū rōibus. ibi. Duo sunt. Primo dicit. O boeti p̄mū licebit vt agnoscas bonis semper adesse potētiaz. τ malos eē desertos. i ꝑuatos cunctis viribus. quoꝝ alteꝝ. s. bonis semper adesse potētiā demōstrat̄ ex altero. s. ex hoc q̄ mali sūt virib⁹ deserti. τ huius cām subdit dicens. Nā cū bonum et malum sint ꝯtraria. si bonū esse potēs cōstiterit. liquet. i. manifestum fuerit. ibecillitas. i. ipotētia mali: τ si fragilitas clarescat mali firmitas boni nota ē. Sʒ vt ꝑ sicut abūdātioꝛ sit fid̄s nostre snīe alterutro calle. id ē vtraq̃z via ꝓcedam confirmans ꝓposita nunc hinc. s. ex ifirmitate boni. nūc inde ex fragilitate mali. C Notādū q̄ phia dictuz suū. q̄ si boni sunt potentes mali sūt ipotētes: fundat super considerationez topicā. si ꝓpositūz in ꝓposito: τ oppositum in opposito. vt si sanitas est bona egritudo ē mala. dicit q̄ vellit ꝓcedere vtraq̃z via ex potētia bonoꝝ ꝓbando ipotentiam maloꝝ. τ ex ipotentia maloꝝ potentiā bonoꝝ: qꝛ si tm̄ vnum istoꝝ ꝓbaret. τ ex hoc reliquū cōcluderet ꝑ locum a ꝯtrarijs esset argumentū verisimile τ nō necāriuz τ iō vtrāq̃z ꝑtē vult ꝓbare τ ex vtroq̃z reliquū ꝯcludere. C Duo sūt qb⁹ oīs. Hic phia ꝓbat itētū rōnib⁹. scd̄o excludit q̃zdā dubitatōez. ibi. Sʒ p̄nt. tertio ꝯfirmat p̄ncipale itentū aucte platonis. ibi. Ex quibus omnibus. Primo probat bonos semper esse potētes. τ malos ipotētes duabus rōnibus. secundo ad idem ostendendum coacervat breues rōnes. ibi. Sed quoniā te. Prima i duo s̄m duas rationes. secūda ibi. Rursus inqt. Primo premittit duo necessaria ad p̄mam rōnem. secundo ex his arguit. ibi. Omnes igit̄ homines. Primo premittit vnum necessarium. scd̄o aliud. ibi. Meministi ne. Primo dicit duo sunt p̄ncipia quibus constat. i. ꝑmanet. omnis effectus humanoꝝ actuū. s. volūtas τ potestas. quoꝝ si alterum desit nihil est quod queat effectus explicari. i. fieri. quod declarat. deficiente. n. voluntate nullus effectus ꝓducit̄. quia nullus aggredit̄ qd̄ nō vult: τ si ptās absit volūtas frustra sit. quo fit. i. ex quo seq̄t̄. vt si videas aliquē velle adipisci qd̄ minime adipiscat̄: nō possis dubitare huic defuisse valentiā. i. potētiā obtinendi quod voluerit. τ iō dicit boeti⁹ perspicuū est nec vllo modo negari potest. Et subdit phia Quem vero videas effecisse quod voluerit. nū dubitabis eum potuisse licet non habuisse potentiam. Et dicit boeti⁹: minime. Tūc phia concludit tanq̃z manifestum ex dictis dicens. Illud quod quisq̃z potest i eo est validus. i. potens. quod vero nō pōt i eo est cēsendus. i. iudicandus imbecillis. i. impotens. τ dicit Boetius. Fateoꝛ inq̃z.

¶ Notādū ꝙ phia dicit nullus aggredit̄ quod nō vult. Contra: aliqs nolens interficit hominem vel ledit hominem. ergo aliquis aggreditur quod non vult. Item aliqs cogitur facere aliquid contra voluntatem suam ⁊ sic aggreditur quod non vult. Dicendum ꝙ phia loqtur hic de effectu spontaneo: qui ex itentione procedit: non de eo q casu contingit. Unde dicendum ad p̄mum ꝙ volūtas potest cōparari vel ad ipsam actionē quam aliquis primo aggreditur. ⁊ sic nō deficit voluntas. vel potest comparari ad consequens illam actionez ⁊ sic potest deficere voluntas. vt si aliqs nolens hominem interfecit. Ad secundum dicēduz. Illud quod qs coactus facit est voluntarium mixtuz: tamen simpliciter est inuoluntarium. Aliquis enim coactus magis vult hoc facere ꝗ̄ sustinere penam vel ꝑdere vitam. ⁊ ita respectu talis effectꝰ non deest voluntas: sed quantum ad actum interiorem volūtas semper libera est. ⁊ cogi non potest.

P. Meministi ne igit̄ inqt superioribꝰ rōnibꝰ eē collectū itētōem oēm volūtatis humane: q̄ diuersis studijs agit̄ ad btitudinē festinar̄? B. Memini inꝗ̄ id quoq̄ eē demōstratū. P. Nū recordaris beatitudinē ip̄z eē bonū: eoq̄ mō cū btitudo petit̄ ab oibꝰ desiderari bonū? B. Minime inꝗ̄ recordor qm̄ id memorie fixuz teneo. P. Oēs igit̄ hoīes bōi parit̄ ac mali idiscreta itētōe ad bonū ꝑuēire nitunt̄. B. Ita iꝗ̄ ꝯñs est. P. Sz certuz ē adeptōe bōi bonos fieri. B. Certū. P. Adipiscūt̄ igit̄ boni qđ appetūt. B. Sic videt̄. P. Mali vero si adipiscerent̄ qđ appetūt bonū mali eē nō possent. B. Ita est. P. Cuz igit̄ vtriq̄z bonū petāt: si hi qdez adipiscant̄ illi vero minime: Nō dubiū ē bonos qdē potētes esse q vero mali sūt ibecilles. B. Quisqs inꝗ̄ dubitat: nec rez naturaz nec ꝯñtiā pōt ꝯsiderare rationū. P. Rursus inqt si duo sint qbꝰ idē ſm naturā ꝓpositū sit: eorū

¶ Meministi ne igit̄ inqt. Hic phia premittit secunduz vtile ad rōnem ⁊ est resumptio quorūdam prius dictoz dicens. Meministi ne esse collectum. i. conclusum superioribus rōnibus omnem intentionem humane voluntatis. festinare. idest tendere ad beatitudinem que volūtas agitur. idest ducit̄ diuersis studijs. Respondet Boetius Memini inꝗ̄ illud esse demonstratum. Itē querit phia. nunqd recordaris beatitudinem esse ip̄m bonuz. ⁊ eo modo desiderari bonuz ab omnibus. cum beatitudo petitur. i. desideratur. Respondit Boetius minime recordor. qm̄ pro qz. illud fixum teneo memorie. ¶ Notanduz ꝙ recordari est aliquid reducere ad memoriaz quod ꝑ obliuionem ē lapsum a memoria. ⁊ qz beatitudinem esse ip̄m summum bonuz nō exciderat a mente Boetij. Sed semper remanebat in habitu: ideo dicit se nō recordari de h sed in memoria tanꝗ̄ fixum tenere.

¶ Omnes igitur homines. Hic phia arguit ex dictis ꝓbans bonos esse potentes ⁊ malos impotentes. tali rōne: qcūq̄ adipiscuntur quod volunt sunt potentes ⁊ qui non adipiscuntur quod volunt sunt impotentes. ex primo ⁊ ꝑ ambulo. sed boni adipiscunt̄ quod volunt. s. summuz bonum. mali licz velint non adipiscuntur ip̄m. quia si mali adipiscerentur summum bonū non essent mali. ergo boni sunt potentes: mali impotentes. vnde dicit i littera Omnes homines boni ⁊ mali nituntur peruenire ad bonum indiscreta intentione. i. indiuisa intentione. dic̄ boetius. Ita consequens est ad dicta. Sudit phia certum ē bonos fieri adeptione boni. certum est dicit boetius. Igitur concludit phia: boni adipiscuntur quod appetūt. i. volūt. dicit Boetius: sic videtur. si mali adipiscerent̄ bonum quod apetunt non possent eē mali. Ita est dicit boetius. Igit̄ cōcludit phia Cuz vtriq̄z petant bonū. sed hi. s. boni illud adipiscantur: illi vero mali minime. Non est dubiuz bonos esse potentes: qui vero mali sūt imbeciles. i. impotentes. Respondit boetius. Quisquis id ē quicūq̄ dubitat de h ñ pōt ꝯsiderare nām rez: nec ꝯñtiam rationum.

ꝗ̄ vnꝰ naturali officio idip̄z agat atq̄ ꝑficiat: alter vero naturale illud officiū minime administrare qat: Alio vero mō ꝗ̄ nature cōuenit nō qdē ipleat ꝓpositū suū ſꝫ imitet̄ iplētē: quēnā hoz valētiorē eē ꝺcernis? B. Et si ꝯiecto inꝗ̄ qd velis: planiꝰ tñ audire ꝺsidero. P. Ambulādi iquit motū ſm naturā eē hoībꝰ nū negabꝭ? B. Minime inꝗ̄. P. Eiusq̄ rei pedū officiū eē naturale nū dubitas? B. Nec h qdē inꝗ̄. P. Si qs igit̄ pedibꝰ icedere valēs ābulet: aliusq̄ cui hoc naturale pedū desit officiū manibꝰ nitēs ābulare conet̄: quis iure hoz valētior existimari pōt? B. Cōtexe inꝗ̄ cetera: nā quin naturalis officij potēs eo qui idē neqat valentior sit nullꝰ ambigit. P. Sz sūmuz bonū quidē eq malis bonisq̄ ꝓpositū boni quidē naturali officio virtutū petūt: mali vero variam ꝑ cupiditatē qđ adipiscendi boni naturale officiū nō ē: idipsuz conantur adipisci: an tu aliter exi-

¶ Notādū ꝙ qz veritas ꝓpositionū fundat̄ sup naturaz rez: q negat veritatē ꝓpositionū non pōt considerare naturam rez. silr nagans veritatem ꝓpositionum non pōt considerare cōsequentiā ronū. qz ꝯña rōnum supra veritatem ꝓpositionum fundat̄. ideo dicit boetiꝰ. Qui dubitat de premissis non potest considerar naturam rerum nec consequentiam rationum.

¶ Rursus inquit. Hic phia ponit scđam rōnem dicens Si sint duo qbus sit idem ꝓpositum. i. eadem intentio faciendi aliquid ſm naturam ⁊ vnus eoz agat idipsum ⁊ ꝑficiat ipsum naturali officio. i. naturali organo. alter vero minime qat administrare. i. adiplere illud officiuz. ſꝫ alio mō ꝗ̄ nature conuenit. nō ipleat ꝓpositū: ſꝫ imitet̄ iplētē: quē hoz duoz decernis. i. iudicas eē valentiorē. i. potentiorē. dic̄ boetiꝰ. Etsi ꝑ ꝗ̄uis ꝯiecto. i. ꝯsiderē qd velis. tñ ego desidero planiꝰ audire. Tūc phia ꝺclarat sibi i exemplū dicēs. Nū negabis motū ābulādi hoībꝰ iesse ſm nām dic̄ bo. minime nego. Et phia: ēt nū dubitas eiꝰ rei. i. actꝰ ābulādi eē officiū naturale pedū. dic̄ boetiꝰ: nec hoc dubito. ⁊ phia. Si qs igr̄ ābulet valēs icedere pedibꝰ. Aliꝰ autē cui h officiū desit. manibꝰ nitēs. i. laborās. ābulare conet̄

stimas. B. Minime iq̄ꝫ: nā ēt qͦ ē ꝯsequens patet. Ex his. n. q̄ con cesseriꝫ bonos qdē potētēs: ma los vero eē necē ē ībecilles. P. Recte inqt ꝑcurris: idq̄ꝫ: vti me dici sperare solēt: iudiciū ē erecte iā resistentisq̄ꝫ nature. Sꝫ qm̄ te ad ītelligēdū ꝓmptissimū eē con spicio; crebras coaceruabo rō nes. Vide. n. quāta viciosorum hoīꝫ pateat īfirmitas: q nec ad h̄ qdē ꝑuenire queūt: ad qͦ eos naturalis ducit ac pene cōpellit ītētio. Et qd si hoc tā magno ac pene iuicto ꝑeuntis nature dese rerētur auxilio. Considera vero quāta sceleratos hoīes habeat ī potētia. neq̄ꝫ. n. leuia aut ludicra ꝓmia petūt: q̄ ꝯseq atq̄ꝫ obtinere n̄ pn̄t: sed circa ipam reꝝ sūmaꝫ verticēq̄ꝫ deficiūt: nec i eo mise ris ꝯtigit effectꝰ: qͦ solū dies no ctesq̄ꝫ moliūt. In qua re bono rū vires eminēt. Sicut. n. eū qui pedibꝰ icedēs: ad eū locum vsq̄ꝫ ꝑuenire potuisset quo nihil vlte rius ꝑuiuꝫ iaceret icessui: ambu lādi potentissimum eē censeres: ita eū q expetēdoꝝ fineꝫ: quo ni hil vltra ē apphēdit: potētissimū necesse ē iudices. Ex quo fit qͦ huic obiacet: vt ideꝫ scelesti viri bus oībus videantur eē deserti. Cur eniꝫ relicta virtute vitia se ctanť: iscitia ne bonoꝝ: sed quid eneruacius ignorantie cecitate: an sectanda nouerunt: sed trans uersos eos libido precipitat: sic quoq̄ꝫ itemperātia fragiles qui obluctari vitio nequeunt. An sci entes volentesq̄ꝫ bonū deserunt: ad vicia ꝺflectūť. Sꝫ hoc mō nō solū potentes esse: sed oīno esse desinunt. Nam qui cōmunē oī um que sunt finem relinquunt: pariter quoq̄ꝫ esse desistunt.

gs boꝝ pōt existimari valētioꝛ. dič boetiꝰ. Cōtexe cetera q. d. ꝓcede i rōne tua: qꝛ nullus ābigit qn potēs naturalis officij sit valētioꝛ eo q neqat. i. nō pōt īdē officium. Tūc phia isti ꝓpositioni ꝓmisse tāq̄ꝫ maioꝛi adiungit vnā mi noꝛē dicēs. Sꝫ sūmū bonū qͦ eq̄ bonis ꝛ malis ē ꝓpositū boni qdem petūt. i. adipiscunť. officio naturali. s. virtute mali vo conāť adipisci idipꝫ ꝑ variaꝫ cupi ditatem rerū temporalium quod nō ē offi ciuꝫ naturale adipiscēdi bo ni. An tu o bo eti estimas ali ter. Cui boetiꝰ Minime inq̄ꝫ ꝛ boetiꝰ quasi precurrendo cōcludit ꝑnci pale intentuꝫ dicens. Nam etiā illud qͦ ē ꝯn̄s patet mi hi. Ex his eniꝫ que concesse riꝫ necesse est bonos esse po tentes: malos vero ibecilles ꝛ phia applau dens boetio dicit. Recte inqt ꝑcurris. ꝛ illud ē signū sič medici so lent spare iu diciū. i. signuꝫ erecte nature ꝛ nature resistentis supple ipsi morbo. ℭ Notandū ꝙ ex littera formať talis ratio. quando duo intendūt aliquod propositum naturaliter quod id ꝓpositū consequitur offi cio naturali est potens. ꝛ quod non ꝯseqtur illud ꝓpositū naturali officio est ipotens. sed tam boni q̄ꝫ mali tendunt naturaliter ad btitudinē. ꝛ boni ipsaꝫ ꝯsequunť naturali officio. s. virtute. mali aūt non. ergo boni sunt potētes ma li vero impotentes. ℭ Nota circa vltimum ꝙ medici so lent accipere signa prenostica sanitatis ex egro. quādo pa tiēs erigit se. ꝛ ꝑ se nitiť fortioꝛi remedio. Sic i boetio si gnū erat conualescentie ꝛ sanitatis: ꝙ ipse rōnem philoso phie remediantem quasi precurrens per se compleuit.

ℭ Sꝫ qm̄ te. Hic phia coaceruat q̄sdā alias rōes breues ad ꝓpositū ondēdū ꝛ sūt q̄tuoꝛ rōes. scda ibi. Cōsidera vo tertia ibi. In q̄ re. q̄rta ibi. Cur. n. Primo dič. Sꝫ qm̄ te ꝯspi cio ꝓmptissimū ad itelligēdū. ego coaceruabo. i. ꝯponaꝫ crebras rōnes. vide. n. q̄nta pateat ifirmitas viciosoꝝ ho minū. q nec ad hoc q̄unt ꝑuenire. ad qͦ duč ꝛ cōpellit eos nālis itentio. ꝛ qd eēt de istis malis cēsēdū. si desererēť h̄ auxilio nature ꝑeuntis tā magno ac pene iuicto. q. d. nihil aliud cēsēdū ē. nisi ꝙ ipotentie eoꝝ hoc ascriberetur.

ℭ Notādū ꝙ tā boni q̄ꝫ mali vlr tēdūt ad bonuꝫ: ꝛ mali deficiūt ab eo qͦ ꝯpetit eis ꝑm n[illegible]m. ex hoc arguiť sic. ma xia ipotētia ē ꝺficere ab eo qͦ nā itēdit. sꝫ hec faciūt mali ergo mali sūt ipotētes. ℭ Notādū ꝙ dič pene iuicto. ꝙ appe titꝰ nālis boni nō hꝫ ꝯriū repugnās q̄ vincať. sꝫ tm̄ ꝑ igrā tiā ꝛ erroꝛē vicioꝝ ꝑuertiť. ꝛ ita aliq̄ mō viciť sꝫ n̄ directe.

ℭ Cōsidera vo q̄nta. Hic phia pōit scdam rōnē ꝛ dič. Cō sidera ex his q̄ dicā quāta ipotētia hēat sceleratos hoīes neq̄ꝫ. n. petūt. i. appetūt ꝓmia leuia ꝛ ludicra. i. iocosa. sed ipsi deficiūt circa ipaꝫ sūmā supꝑle ꝑfectionē reꝝ atq̄ꝫ vti cē. Nec conti git ipsis miseris effectꝰ boni in eo. i. ꝑꝑ hoc ꝙ ipsi moliunť. i. laborant ae grere dies et noctes. i. trāsi toria et tꝑalia bona. ℭ No ta ex lr̄a for mať talis rō. q̄nto magis ē illud a q̄ aliqs ꝺficit. tāto ma ioꝛ ē suꝰ ꝺfectꝰ ꝛ i maioꝛē ipo tētiaꝫ cadit. sꝫ illͦ a q̄ mali ꝺ ficiūt. nō ē qd vile ꝛ modicū sꝫ ē sūmum bo nū. ergo maloꝛuꝫ maxima est i potentia.

ℭ In q̄ re bo noꝝ. hic phia ponit tertiam rōnē ꝓbando bonos maxie eē potētes ꝑ tractādo exē plū suprapositū. ꝛ ex h̄ ꝯclu dit malos maxime eē ipotētes. Et dič. In q̄ re. s. assuetudi ne boni desiderati eminēt vires bonoꝝ supple ꝛ vires ma loꝝ nō. Sicut. n. censeres. i. iudicares. eē ābulādi potētissi mū: q pedibꝰ icedēs potuisset ꝑuenire vsq̄ꝫ ad euꝫ locū. q̄ vlteriꝰ nihil ꝑuiū. i. manifestū iaceret icessui. ita necesse ē ꝙ eū iudices potētissimū. q apphēdit finē expetēdoꝛuꝫ. q̄ nihil ē vltra. tales auteꝫ sūt boni. Ex quo fit. i. seqtur qͦ huic obiacet. i. ꝯrium est. vt idē scelesti. i. mali videantur deserti oībus viribus. ℭ Notādū ꝙ sicut viatoꝛ aliqs di citur potēs cū ābulat ad eum locū vbi nihil amplius re stat de via. sic boni quando perueniunt ad finem ꝛ ad bo num qͦ trāsendi nō pōt. iō dicūtur potētes. mali auteꝫ qꝛ ipm attingere non possunt dicuntur ipotentes.

ℭ Cur. n. ꝟtute Hic phia ponit quartā rōneꝫ. scdo exclu dit quādā dubitatōeꝫ. ibi. Qͦ qdē. Rō quā intendit i sū ma ē ista. mali qn̄ relicta ꝟtute declināt ad vicia. aut sci unt bonū eē adherere ꝟtuti aut nesciūt. si nesciūt peccāt ꝑ ignorantiā. nihil aūt ē ipotentius ignorātia. ergo mali pec cantes ignorantia sunt ipotentes. Si aūt sciūt bonū esse adherere ꝟtuti ꝛ declināt ad vicia aut volentes derelin quunt bonū. aut non. Si nō volentes sed attracti libidi ne passionum conuertunť ad vicia. sequiť ꝙ sunt ipoten tes. qꝛ maxima ipotētia ē n̄ posse resistere passionibꝰ. Si aūt sciētes ꝛ voletes reliquunt bonū. seqtur ꝙ nō tm̄ fiūt ipotentes: sed ēt ꝙ oino nō sūt. Cū. n. oīs natura inq̄ꝫtum

hꝯ habeat ordinē ad finē: inq̃ꝟtū aliqd desistit ab ordine ad finē: itantuȝ defic a natura. ⁊ ꝑ ꝯñs ab eē ipsiꝰ nature. Istam rōnem pretendit i lr̃a. d. Cur eni relicta v̄tute mali sectantur vicia. ne pro nunqd. hoc est ex iscitia. idest ex ignorantia bonorum. Sed qd est enernatius. i. debiliꝰ cecitate ignorãtie. quasi diceret nihil. an ipsi nouerunt sectanda bona.

Sed ipsos trãsuersos libido .i. ꝯcupia precipitatī vicia. ⁊ sic ipsi fragiles itemperãtia. idest ꝑꝑ itemperantiaȝ libidīs: nequeunt vicio obluctari. i. resistere. An sciētes ⁊ volentes deserunt bonum: ⁊ deflectuntur ad vicia voluntate ⁊ scia. sed hoc modo non solum potentes esse desinunt. sed omnino dsinūt eē. Cuiꝰ

Quod qdē cupiaȝ mirꝝ forte videat̃. vt malos q pl'es hoīuȝ sūt eosdē nō eē dicamꝰ: sȝ ita sese res habet. Nã q mali sūt eos malos esse nō abnuo: sȝ eosdeȝ eē pure atqȝ simpliciter nego. Nã vti cadauer hoīem mortuū dixeris. simpl'r aūt hoīeȝ appellare non possis: ita viciosos malos qdeȝ esse concesserim sed eē absolute nequeaȝ cōfiteri. Est eniȝ quod ordinē retinet seruatqȝ naturam. Quod vero ab hac deficit: esse etiã quod in sui natura situm est derelinqt. Sed possūt inqes mali. ne ego qdeȝ negaueriȝ: sȝ hec qdē coꝝ potētia nō a viribꝰ: sed

assignat rationem. nam q reliquūt cōmunem finem oīuȝ que sunt. s. deum q est ipm esse. pariter esse desistunt.

¶ Notãdum ꝙ ꝑmum ens verissime habet eē. ipuȝ ē cã eē oībꝰ vt sint. vt pȝ per cōmentatoreȝ. z. metaph. et ꝑmo celi ⁊ mundi. Ab hoc ente deriuatū est singulis esse ⁊ viuere. quanto ergo magis ꝑ vicia recedit a ꝑmo esse tanto magis desinit. Unde btūs greg. i lib. mora. loquens de dyabolo dic̃: ꝙ dyabolus bene dr̃ non esse qꝛ a summa essentia recessit. ⁊ ꝑ hoc quotidie excrescente defectu tēdit ad nō esse quoniã ab eo q ē veꝝ esse cecidit. ¶ Notãdum ꝙ phĩa tres assignat cãs ex qbꝰ omne peccatū ꝓcedit. Ois .n. peccãs vel peccat ex ignorãtia. ⁊ hunc modū ꝑmo tangit. vel peccat ex ipotētia resistēdi. ⁊ istū 2ᵒ tãgit. vl' ex volūtate ⁊ malicia. ⁊ illum modū qꝛ grauioꝛ ē vltimo ponit. ¶ Quod qdem cupiã. Hic phĩa excludit dubitatōem. Aliqs. n. dubitaret. quō aliqs possit esse malus ⁊ tñ dici ñ esse. hoc excludit phĩa dicēs. Mirꝝ forte videat̃ cuipiaȝ .i. alicui. vt malos q plures sunt hominū dicamus ipos ñ esse. Sed ita res sese hȝ q̃uis miruȝ videat̃. Nam q sunt mali eos esse malos nō abnuo. i. nego. sȝ ipsos simpl'r ⁊ pure esse nego. Nã sicut cadauer hoīeȝ mortuū dixeris. simpl'r aūt hoīeȝ appellare nō possis. Ita viciosos malos esse ꝯcesseriȝ. sȝ nequeã ꝯfiteri ipos absolute eē sine determinatōe distrahēte ⁊ replicat cãm ꝑus dictã dicēs. solum. n. illud ē qȝ ordinē recte seruat i natura. qȝ aūt ab hac nã ⁊ ab ordie defic̃: ēt quod i sui natura sitū est dereliquit.

¶ Notãdū ꝙ malū est determiatio distrahens sic̃ ⁊ mortuū. Uñ sicut cōcedēdum est cadauer hoīs esse hoīem. mortuū: tamen nō simpl'r ꝯcedēdū ē cadauer eē hoīeȝ. sic quēcūqȝ malum ꝯcedendū ē eē malū: nō tamen simpliciter est concedendū ipm esse. Unde sicut patebit tertia prosa homines conuersi i maliciam humanam amiserūt naturã. ergo per maliciã homies desinūt eē qȝ fuerant. ¶ Sed pñt inqes mali. Hic phĩa excludit dubitatōem contingentem circa ꝑncipale propositum. Ostensum eni

est ꝙ mali sunt impotentes. Aliqs dubitaret quomodo verum sit. cum tñ consuetū sit dicere ꝙ mali possunt. hoc soluit phĩa: scdo ostendit ꝙ potentia malorum nulla sit. ibi. Nam si vti. dicit primo. O boeti tu inqes obyciendo contra predicta: ꝙ mali possunt ꝫm consuetum modum loquendi. Respondet phĩa: ego non quidem negaueriuȝ

ab ībecillitate descēdit. Possūt etiam mala que minime valerēt si in bonoꝝ efficiētia manere potuissēt. Que possibilitas eos euidentius nihil posse demonstrat. Nam sicuti pauloante collegimus: maluȝ nihil est. cum mala tãtūmodo possint nihil posse improbos liquet. B. Perspicuū ē. P. Atqȝ vt itelligas quenam sit huiꝰ potētie vis: summo bono nihil potētius eē pauloante diffinivimꝰ. B. Ita ē inqȝ. P. Sed idem inqt malum facere nequit. B. Minime. P. Est igr̃ inquit aliqs qui omnia posse homines putet? B. nisi qs insaniat nemo.

qn mali possint: sȝ hec potētia ipsoꝝ non descendit a viribus. sed ab imbecillitate. idest a fragilitate. quod declarat. quia mali possunt. quidem mala que minime valerent. idest possent. si potuissent manere i efficientia eoruȝ bonorum. idest si efficientia malorum esset talis qualis illa quã habēt boni. que potissima est

vt patet ex dictis. Que possibilitas maloꝝ. qui possūt mala. demonstrat eos euidentius nihil posse ¶ Notanduȝ ꝙ dicit malos mīme posse mala si permaneant i efficacia bonoꝝ. ex quo videtur ꝙ boni non possunt facere malū: nec per consequens peccare. quod falsum est. cum iustus septies in die cadat: ⁊ fortioꝛ resurgit ꝫm scripturam. Ad hoc dicendum ꝙ boni non possunt facere malum ex electione recte rōnis. que semper deprecatur ad optima. lȝ de potentia absoluta possint facere malū. inq̃ꝟtum tamē potentia eoꝝ ꝯiungitur voluntati ⁊ electioni qua eligunt bonum ⁊ non malum. sic dr̃ nō posse facere malum.

¶ Nam sicuti pauloante. Hic ꝓbat ꝙ potentia malorū nl'a sit tripl'r. scdã ibi. Atqȝ vt itelligas. tertia ibi. Huc accedit. Prio dic̃ Sicut collegimꝰ ante: malum nihil est. et mali tñ possint mala. ex hoc liquet improbos nihil posse Et dicit boetius: perspicuū est. ¶ Notandum ꝙ ratio sic formatur. posse malum ē posse nihil: cum malū nihil sit: sed mali tñ possunt mala. ergo possūt nihil. ⁊ per ꝯñs nulla est eoꝝ potentia. ¶ Notandum de hoc ꝙ maluȝ nihil sit visum est ꝑus. Et dicit beatus august. Cum vniuerse nature per verbum dei facte sint: iniqtas per ipsum facta non est. qꝛ iniqtas nulla substantia est. ⁊ peccatum nō est nã sed vicium nature appetentis illō qȝ nō ē sui ordinis. ¶ Atqȝ vt intelligas: Hic probat idem alio modo dicēs. O boeti quenam sit vis huius potentie qua. mali dicunt̃ posse sic considera ex dicēdis. Nos pauloante diffinivimꝰ nihil esse potentius summo bono. s. deo. Ita est dicit boe. ⁊ phĩa. Sed idem. s. sūmū bonū neqt. i. non potest facere maluȝ. Minime dicit boetius Et philosophia. Est igitur aliquis qui putet hoīes omnia posse. Nemo dicit boetius nisi quis insaniat. ⁊ idem homines possunt mala facere: vtinam non possent dicit boetiꝰ. Igitur phĩa arguit. Cuȝ igitur tñmodo potēs bonoꝝ possit oīa. non autem q̃ant idest possunt omnia potentes malorum. manifestum est eosdem minus posse qui mala possunt. ¶ Notandum ꝙ

posse malum magis arguit impotentiam ꝙ̃ potentiam. qꝛ si argueret potẽtiã: tũc deberet̃ oĩpotẽtissimo .s. deo qđ falsum est. Vñ potest argui ex lr̃a sic. Deꝰ pôt oĩa: ⁊ nõ pôt malũ. mali nõ pñt oĩa. ⁊ pñt malũ. g̊ posse malũ magis arguit impotentiam ꝙ̃ potentiam.

¶ Huc accedit. Hic ꝓbat idem tertio mõ dicẽs. Huc accedit ꝙ oẽm potentiaꝫ esse numerãdam inter expetenda. ꝙ ꝑ ⁊. oĩa expetenda .i. desiderãda referri ad bonũ velut ad qđdã cacumen . idẽ ad perfectoeꝫ sue nature. ſꝫ possibilitas .i. potẽtia patrãdi sceleris .i. faciendi malum non pôt referri ad bonuꝫ. igitur expetenda nõ ẽ. omnis aũt potentia expetẽda est . liquet igitur possibilitatem .i. valentiam siue potentiaꝫ malorum non eẽ potentiam.

¶ Notãduꝫ ꝙ rõ sic pôt formari ex littera. Oĩs potẽtia q̃ ẽ potẽtia nã ẽ appetẽda ⁊ refert̃ ad bonũ . g̊ potẽtia mali non est potentia.

P. Atq idẽ pñt mala? B. Utinã quidem inꝙ̃ nõ possent. P. Cũ igit̃ bonoꝝ tm̃modo possit oĩa: Nõ vero queãt oĩa potẽtes etiã maloꝝ: eosdẽ q mala pñt minus posse manifestũ est. Huc accedit ꝙ oẽm potẽtiã iter expetẽda numerãdaꝫ: oĩa ꝙ expetenda referri ad bonũ velut ad quoddã nature sue cacumẽ ostendimꝰ. Sꝫ patrãdi sceleris possibilitas referri ad bonũ nõ pôt. Expetẽda igr̃ ñ ẽ. Atq oĩs potẽtia expetẽda est: liquet igitur maloꝝ possibilitatem nõ esse potentiaꝫ. Ex qbꝰ oĩbus bonoꝝ qdem potẽtia: maloꝝ veꝝ minime dubitabils apparet ĩfirmitas. verãꝙ illã platonis eẽ sñiam liquet: solos qđ desiderarent facere posse sapiẽtes. ĩpꝛobos vero exercere qdeꝫ qđ libeat: qđ vero desiderẽt explere nõ posse. faciũt .n. quelibet. dum per ea qbus delectant̃ id bonuꝫ quod desiderãt se adepturos putant. sed minime adipiscũtũr qm̃ ad btitudinẽ ꝓbꝛa non veniunt.

¶ Ex quibus oĩbus bonoꝝ. Hic ex dictis concludit conclusionem ꝑncipalẽ ꝯfirmando eã aucte platonis dicens Ex qbus iam declaratis apparet minime dubitabilis potentia bonoꝝ. ⁊ infirmitas malorum. ⁊ liquet veram esse illam sñiam platonis. Solos sapientes posse facere qđ desiderant improbos vero explere posse quod libeat .i. quod libidini placeat. quod vero desiderent rationali appetitu malos explere non posse. faciunt eniꝫ supple mali que .s. libido libet .i. expetit. dũ putãt se adepturos bonuꝫ qđ desiderãt. ꝑ ea qbus delectant̃ ſꝫ minime adipiscunt̃ qm̃ ꝓbꝛa .i. vicia vel homines viciosi non veniunt ad beatitudinẽ. ¶ Notãdum ꝙ desiderium est appetitus rõnalis. libitũ aũt spectat ad appetitum sensualẽ. licꝫ ergo mali affectent beatitudinem appetitu rõnali. tũ qꝛ faciũt quod libet sequentes appetitũ sensitiuum. iõ ad btitudinẽ nõ ꝑueniũt. Sapiẽtes aũt q ꝯtẽnũt delectatões sẽsuales. ⁊ initunt̃ ĩtellectualibꝰ ipsi sũt q ꝑficiũt aĩam suã scia sui creatoris qui de nihilo fecit ens. vt scribitur in libro đ pomo. Anima non tristabitur neque cõturbabitur cũ recedit a corpore: vt scribitur in eodem.

¶ Metrum secundum libri quarti.

q Uos vides sedere celso. Istud est metꝝ secũduꝫ huiꝰ quarti. ⁊ est metruꝫ mixtũ. Primũ dicit̃ alemanicũ ab ĩuentore trochaicũ a pede ꝑdñante. scđꝫ dr̃ feregraciũ ab ĩuẽtõe. spõdaicũ a pede ꝑdñante. In q̊ metro pħia oñdit quõ potẽtia maloꝝ sit cõsiderãda: in qbꝰ maxime videt̃ eẽ sicut sũt reges ⁊ ꝑncipes. ⁊ dic̃ ĩcipiẽdo constructõeꝫ ĩ septimo v̾su. Si qs detrahat .i. remoueat ꝑ cõsideratõeꝫ ⁊ ĩtellectũ. tegmina .i. tegimia vani cultꝰ exterioris sup̾bis regibꝰ. Quos reges vides sedere celso culmine .i. altitudine. soliꝫ. idẽ cathedre. q̊s vides claros purpura nitẽte. septos . idẽ. circũdatos armis tristibꝰ .i. ꝯtristantibus reges inꝙ̃ cõminantes .i. minas imponentes misis toꝛuo oꝛe . idẽ crudeli aspcũ anhelos .i. cupidos vel festinos rabie cordis .i. crudelitate mortis. Jã videbit domios tales ferre ĩtus .i. in aĩo. artas cathẽas . idẽ. vĩcula vicioꝝ. qđ manifestat subdens hic .n. .i. ex vna pte. libido .i. ꝯcupia. v̾sat .i. ꝑcipitat. cõda talium tyrãnoꝝ auidis venenis. Hinc .i. ex alia parte. ira turbida flagellat .i. punit. mentem ipsoꝝ. ira inꝙ̃ tollens .i. excitans. fluctus .i. disturbia. aut captos infortunio aliquo meroꝛ ipsos fatigat. aut spes lubꝛica .i. vana torq̃t. Cũ ergo cernas vnum caput .i. vnũ ꝑncipẽ ferre .i. sustinere. tot tyrãnos .i. passiones tyrãniçantes ipse p̃ssus iniqs dominis .i. vicꝭs dñantibꝰ. non facit qđ optat. ¶ Nota ꝙ intentio pħie est dicere si qs visu posset penetrare corda ꝑncipũ. quos videt sedere ĩ altis solꝭs oꝛnatos claris indumentis. hñtes arma terrẽtia .i. toꝛuo vultu. respiciẽtes miseros. statim visu cog̊sceret ipsos ligatos multis cathenis ĩsolubilibus .s. passionibꝰ ire: spei. timoꝛis. ⁊ sic ligati passionibꝰ nõ faciũt qđ optãt. ⁊ per ꝯñs sunt ĩpotẽtes.

¶ Notãdum ꝙ dicit homo p̃ssus iniqs dominis .i. vicꝭs dominantibus nõ facit qđ optat. dicit btũs augus. ĩ lib. de ciui. dei. Bonꝰ etiã si seruiat liber est. malus aũt si regnat seruus est: nec vniꝰ hoĩs. ſꝫ qđ grauiꝰ ẽ tot dñoꝝ seruus est quot vicioꝝ.

¶ Metrum scđm libri quarti.

Uos vides sedẽ celso
q Soliꝭ culmine reges
Purpura claros nitẽte
Septos tristibus armis:
Oꝛe toꝛuo comminantes:
Rabie cordis anhelos:
Detrahit si quis superbis
Uani tegmina cultus:
Jam videbit intus artas
Dominos ferre cathenas.
Hinc enim libido versat
Auidis corda venenis.
Hinc flagellat ira mentem
Fluctus turbida tollens.
Meroꝛ aut captos fatigat.
Aut spes lubꝛica torquet.
Ergo cum caput tot vnum
Cernas ferre tyrannos:
Non facit quod optat ipse
Dominis pressus iniquis.

¶ Prosa t̃tia libri q̃rti.

v Jdes ne igit̃ quanto ĩ sce

¶ Prosa tertia quarti libri.

v Jdes ne igit̃. Ista ẽ ꝓsa tetia huius quarti ĩ, qua oñdit pħia malis nunꝙ̃ deesse supplicia. ⁊ bonis nunꝙ̃ deesse p̃mia. Et p̃mo pħia cõtinuando se ad precedentia. p̃mo p̃mittit intentũ suũ. scđo ꝓsequitur ĩtẽtum. ibi. Reꝝ eteni. Primo dicit sic. Uides ne igitur o boeti ĩ quanto sceno. idest in quanta vilitate impotẽtie. voluant̃

ꝓbra.i.hoīes ꝓbrosi ⁊ viciosi. vides ēt q̄ luce.i.q̄ clarita-te potētie resplēdeat ꝓbitas virtuosoꝝ hoīum. In q̊ sic ī suo añcedēte ꝑspicuū ē h̄ ꝯñs.s.nunq̄ꝫ bonis p̄mia: nunq̄ꝫ scelerib⁹.i.hoībus sceleratis deesse sua supplicia. ¶ No-tādū ꝙ mali dicūt̄ volui ī sceno.q² mali ⁊ maxime libidi-nosi suib⁹ assimilant̄.sicut postea patebit q̄ voluunt̄ ī sce-no:s̄m illud.

p̄mio.q² illd a q̊ hō denoiat̄ bon⁹ ē vt⁹ vel oꝑatio vtuosa q² s̄m aristo.z.eth̄. Ois virt⁹ erit vtiq̄ꝫ habitus ex q̊ hō fit bon⁹ ꝑꝑ qd̄ dignitas vtutis ē p̄miū vtuose oꝑantiū: sꝫ ope-rans vtuose nō pōt ꝓuari vtute: g̊ bon⁹ nō pōt carere suo p̄mio. ¶ Notādū q̄ꝫ tūcūq̄ꝫ mali seuiāt: tñ sapiēti nō deci-det corona. q² s̄m senecā: nūq̄ꝫ itantū viciū contrahit nec malicia iualescet ꝯ virtutes qn nomē p̄hie sacꝝ ⁊ venerabile ꝑmaneat sic sil̄r ē d malis ⁊ stultis respectu bonoꝝ ⁊ sapiētū.

Sus magis in sceno gaudet: q̄ꝫ ī fonte sereno. De quibus dicit scriptura perierūt iumēta in stercore suo. ꝓbi autēꝫ luce resplēdēt q² virt⁹ ē ꝓbitas q̄ vltra humanā naturā hoīeꝫ ꝓuehit ⁊ dijs assimilat.

¶ Rex eteni que gerunt̄. Hic p̄hia ꝓsequit̄ itētum. ⁊ p̊ ꝓbat ꝙ bonis nūq̄ꝫ desūt p̄mia. secūdo ꝙ malis nunq̄ꝫ desunt supplicia. ibi. Que cum ita sint. Primo oñdit ꝙ bonis nūq̄ꝫ desūt premia. scd̄o oñdit qd sit illud p̄miū ibi. ad cuius p̄mij. Primum

no probra voluantur: quia probitas luce resplendeat. In quo ꝑspicuū est: nūq̄ꝫ bonis p̄mia: nūq̄ꝫ sua scelerib⁹ deesse supplicia. Rex eteni que gerūt̄: illd ꝓpter quod vnaqueq̄ꝫ res geritur eiusdem rei p̄mium esse non iniuria videri pōt. Uti currēti in stadio ꝓpter quā currit̄: iacet p̄miū corona. Sed beatitudinē eē idipꝫ bonū ꝓpter qd̄ oīa gerunt̄ ostēdim⁹. Est igit̄ hūanis actib⁹ ipm bonū veluti p̄miuꝫ cōe ꝓpositū: atq̄ꝫ hoc a bonis nō pōt separari. Neq̄ꝫ.n. bon⁹ vltra iure vocabitur: q careat bono: q̄re ꝓbos mores sua p̄mia nō relinquūt. Quātūlibet igitur seuiāt mali: sapienti tñ corona nō decidet: non arescet: neq̄ꝫ.n. ꝓbis aīs ꝓpriuꝫ decus aliena decerpit improbitas. Q̄ si extrinsecus accepto letaret̄ poterat hoc vel ali⁹ q̄spiā: vl' ipe etiaꝫ q ꝯtulissꝫ auferre. Sed qm̄ id sua cuiq̄ꝫ ꝓbibitas ꝯfert: tum

suo premio carebit: cū ꝓbus esse desierit. Postremo cū omne p̄miū iccirco appetat̄: quoniā bonū eē credat̄ qs boni cōpoteꝫ p̄mij iudicet exp̄te? At cuius p̄mij oīum pulcherrimi maximiq̄ꝫ. Memēto.n. illi⁹ corolarij quod paulo āte p̄cipuū dedi: ac sic collige. Cum ipm bonū beatitudo sit. bonos oēs eoipso ꝙ boni sūt fieri beatos liquet: sꝫ q beati sūt deos eē cōuenit. Est igit̄ p̄mium bonoꝝ qd̄ nullus deterat dies. nullius minuat potestas. nulli⁹ fuscet iꝓbitas: dos fieri. Que cū ita sint: de maloꝝ quoq̄ꝫ inseparabili pena dubitare sapiens nequeat: nam cū bonum malūq̄ꝫ item pena atq̄ꝫ p̄miū aduersa frōte dissideāt: q̄ in boni p̄mio videmus accidere: eadē necesse est in mali pena cōtraria pte r̄ndeant. Sicut igit̄ ꝓbis ꝓbitas ipsa sit p̄miū: ita iꝓbis neq̄tia ipa supplicium est. Jā vero q̄sq̄s afficit̄

¶ Postremo cū oē p̄mium. Hic pōit secūdā rōnē q̄ ē talis. Premiū ñ hꝫ rōneꝫ p̄mij nisi inq̄ꝫtū bonū q igr̄ est cōpos boni ē cōpos p̄mij. dic̄ g̊ i lr̄a. ¶ Postremo cū oē p̄miuꝫ idcirco appetat̄ quia credit̄ esse bonū. qs iudicet cōpotem boni exꝑtū eē p̄mij q.d. nullus.

¶ Notandū ꝙ argumētuꝫ p̄hie simile ē isti: ac si arguatur. hō nō hꝫ rōnē hoīs nisi q² rōnalis. qcūq̄ꝫ igr̄ ē rōnalis ē hō. sic sil̄r p̄miū ñ appetit̄ nisi q² bonū. q g̊ est cōpos boni est compos premij. sed bonus est compos boni. g̊ nō deest sibi premium.

ꝓbat duab⁹ rōnib⁹. scd̄uꝫ ponit ibi. Postremo. Prima rō talis ē. Ois res ꝓpter quā aliud gerit̄ ē p̄miū illi⁹ rei q̄ gerit̄. sꝫ ꝓpter bonū oīa fiūt ⁊ gerunt̄. g̊ bonū ē p̄miuꝫ oīum q̄ gerunt̄. sꝫ bonū a bonis separi ñ pōt. q² iā ñ eēnt boni. g̊ bonis nūq̄ꝫ desūt sua p̄mia. Unde dicit ī lr̄a. Rex q̄ gerūtur.i. fiūt illud ꝓpter qd̄ vnaqueq̄ꝫ res gerit̄.i. fit. illud videri nō pōt iniuria eē p̄miū illi⁹. h̄ declarat̄ exēplariter. Uti currēti ī stadio.i. ī aliq̊ spacio. corona est p̄miū ꝓpter quā currit̄. sꝫ oñdim⁹ ꝓus btitudinē eē idipm bonum. ꝑꝑ qd̄ oīa gerunt̄. g̊ ipm bonū ē veluti cōe p̄miū actib⁹ humanis ꝓpositū. sꝫ hoc bonū nō pōt seꝑari a bonis. Nō.n. bonus iure vocabit̄ q careat bono. q̄re ꝓbos mores.i. hoīes bñ morigeratos. nō relinquūt sua p̄mia. quātūcūq̄ꝫ g̊ seuiant mali ꝯ bonos: tñ sapiēti nō decidet corona.i. p̄miū nec arescet.i. minuet̄. q² aliena improbitas nō decerpit.i. nō aufert ꝓpriū dec⁹ ꝓbis animis: ꝙ si boni accepto premio extrinsec⁹ letarēt̄ poterat hoc aliqs auferre ab eis. vel saltē ille q ꝯtulisset. sꝫ q² illud p̄miū sua ꝓbitas vnicuiq̄ꝫ confert. tūc quilibet carebit suo p̄mio cuꝫ desierit eē probus. ¶ Notādū ꝙ ꝯsuetudo fuerat apud romanos currere ī stadio.i. in aliquo spacio. qd̄ vocabāt stadiū. ⁊ q citi⁹ venit ad metā sustulit p̄miū.s. coronam vel aliqd aliud. sic̄ dicit apl's. Nescitis ꝙ hi q ī stadio currūt: oēs qdē currūt sꝫ vn⁹ accipit brauiū. sic currite vt app̄hendatis. g̊ id ꝑꝑ qd̄ currit̄ ē p̄miū currētiū. ¶ Notādū ꝙ boeti⁹ non pōt carere

¶ At cui⁹ p̄mij. Hic ostendit qd sit illud p̄miū qd̄ bōi assequunt̄.s. maximū ⁊ optimū. qd̄ ē fieri dos. vñ dic̄. At cuius p̄mij.s. boni nō sūt expertes.i. carentes. R̄ndet p̄hia: oīno pulcherrimi ⁊ maximi premij. qd̄ ꝓbat ex quodam corolario supra decalarato.d. Memēto corolarij illi⁹ qd̄ p̄cipuū āte dedi. ⁊ sic collige.i. ex illo corolario ꝯclude. Cū ipm bonū sit beatitudo: liquet oēs bonos eo ꝙ boni sunt fieri btōs. sꝫ q beati sūt eos ꝯuenit eē deos igit̄ p̄mium bonoꝝ ē fieri deos. qd̄ p̄miū bonoꝝ nullus dies deterat.i. cōsumit. nullius potestas minuat. nulli⁹ ꝓbitas fuscet.i. obscurat. ¶ Notandum ꝙ ī ista deductōe p̄hia non accipit btitudinem ꝓ statu quē boni habituri sūt post hāc vitam sed ꝓ statu beatitudīs: qualis ī hac vita haberi pōt queꝫ hō ꝯseqt̄ ꝑ vtutes. Uñ q eēntial'r ē bon⁹ essentialiter est beatus ⁊ deus. ⁊ q non est essentialiter bonus sed participatiue: hic ēt ē participatōe beatus ⁊ deus.

¶ Que cum ita sint. Hic ostēdit p̄hia ꝙ malis nunq̄ꝫ desint sua supplicia. scd̄o oñdit quale sit illud suppliciū ibi. Uide aūt. Prima in duas scd̄m duas rōnes. secunda. ibi. Jam vero. Primo dicit. Que cum ita sint.s. ꝙ boni nunq̄ꝫ carent premijs. sequitur ꝙ nullus sapiens possit dubitare de inseparabili pena maloꝝ. Nam cūm bonū ⁊ maluꝫ

pena et pmiū adversa frōte dissideant.i.opponant abīuicē. est q̄ in boni pmio videmus accidere eadē necesse est q̄ rūdeant ɔria pte ī pena mali.sic igit̄ pbis.i.bonis ipa pbitas sit pmiū:ita neqtia ipsa iprobis suppliciū. ¶ Nota qn̄cūq; subiectis ɔrys insunt ɔrie passiōes.si vni subiecto oñditur iesse sua passio.tūc p locū a ɔrys reliq̄ subiecto assignat̄ iesse simil'r sua passio.Cū igit̄ bonū et malū sint diversa subiecta: pmiū et suppliciū sic diverse passiones.si ostēdit̄ bōis nō deesse pmia:ostēsum est malis non deesse supplicia.

¶ Jam vero qsqs. Hic ponit scđam rōnē que talis ē.Pena nō habet rōnem pene.nisi ex hoc q̄ malū ē qđdam.g̃ qui est affectus malo ipse est affect⁹ pena sed mali sunt affecti imo iſecti malo:ergo sunt affecti pena et p ɔ̄ns supplicio. Uñ dicit ī l̄ra.

pena:malo se affectū eē nō dubitat. Si igit̄ sese ipsi existimare velint:possunt ne sibi supplicij expertes videri quos oīum malorum extrema neqtia nō afficit mō:verūetiā vehemēter iſicit. Uide āt ex adversa pte bonorū q̄ iprobos pena comitet̄. Oē nanq; qđ sit: vnū eē:ipmq; vnū bonū esse:pauloāte didicisti. Cui ɔ̄ns est vt omne qđ sit:id ēt bonū eē videat̄ hoc igr̄ mō qcqd a bono deficit esse desistit:quo fit vt mali desinant esse quod fuerant. Sed fuisse hoies adhuc ipa humani corporis reliqua spēs ostētat. Quare versi ī maliciā: humanā quoq; amisere naturā. Sz cū vltra hoies quēq; ꝓvehere sola pbitas possit:necesse est vt quos ab humana cōditōe deiecit:ifra hoīs meritū detrudat iprobitas. Evenit igit̄ vt quē trāsformatū

Jam vero qsqs afficitur pena.malo nō dubitat se eē affectū.cū supple pena non habeat rōnem pene nisi q: mala. igit̄ si ipsi mali seipsos existimare velint.pn̄t ne sibi videri exptes supplicij.quos malos oīum malorū extrema neqtia.i.maxima ī genere mali.nō mō.i.tm̄ nō afficit.verū p sz vehementer iſicit.q.d.non ¶ Notādū q̄ sicut argumētum tenet sub hac forma.homo non ē homo nisi q: est rōnalis.g̃ q̄ est rōnalis est homo.sic arguit̄ i pposito.pena nō hz rōnē pene nisi q: malū ē qđdā.g̃ q̄ ē affect⁹ malo:est affect⁹ pena.sed mali sūt affecti malo g̃ malū nō deest malis.et per consequens supplicium.

¶ Uide āt. Hic phīa oñdit q̄le sit pmiū malorū.s.trāsformatio in bestialitatē.scđo oñdit quō p diversa vicia hoies transformant̄ ī diversas bestias.ibi.Auaricia.ꝑ dic. Uide o boeti q̄ pena comitet̄ iprobos ex adversa pte bonorum idest p ɔ̄rium ad bonos.didicisti.n.paulante.s.in tertio li. Omne qđ est eē vnū:et didicisti vnū eē bonū .cui ɔ̄ns ē vt oē qđ sit videat̄ eē bonū. Igit̄ qcqd deficit a bono desistit eē.q̄ fit vt mali desināt eē qđ fuerāt. sz ipa reliq̄ spēs humani corporis adhuc manēs ī eis ostētat malos fuisse homines.Quare versi ī maliciā amisere humanā naturam. sed cum sola pbitas possit quēq; hoiem ꝓvehere vltra hoies.s.i naturā divinā.nece ē vt quos improbitas ab humana ɔditiōe deiecit:ipa detrudat hoiem ifra meritū.i.dignitatē hoīs ī naturā bestialitatis.igr̄ evenit vt nō possis estimare hoiez.sz bestiā quē videas vicys trāsformatū. ¶ Notādū q̄ cū grad⁹ entiū distinguant̄ ſm nobilitatē et ignobilitatē.q: nō ē accipe duas species eque pfectas.sz vna est dignior aliā.iō oꝫ qđ oē ens quod non est hō sit supra hoiem vel ifra hoiem.mali aūt vt pbatū ē p maliciā desinūt eē hoies.ergo necesse est malos eē supra homines vel ifra.cū aūt sola pbitas vehat hoiem supra humanam naturā.s.ad naturā deorū sequit̄ q̄ malicia deyciat malos infra naturaz humanam.s. ad naturaz bestialitatis.

¶ Auaricia feruet alienarum opum. Hic phīa ostēdit q̄liter homines per diversa vicia transformantur ī diversas bestias dicēs. Aliquis homo feruet avaricia.s.violent⁹ ereptor.i.ablator vel raptor alienarū opuz talē dixeris similem lupi.sz homo ferox et inget⁹ q exercet linguam litigys.talis cōparabilis ē cani. Homo occultus insidiatur q gaudet subripuisse aliena fraudibus.talis exeq̄t.i.ɔparet vulpeculis.sz homo itpans.i.itēperatus.s.ire fremit.talis credat̄ gestare animū leonis sed homo pavid⁹ et fugax q formidat habeat̄ silis cervis. homo autē segnis et stupid⁹ ille torpet.i.tardus est.et talis vivit asinū.i.asinine. Homo aūt levis et iconstans q pmutat studia sua.i.opera.nihil differt ab auib⁹.sz hō q̄ imergit̄ fedis et imūdis libidinib⁹.ille detinet̄ voluptate sordide suis.i.ɔpat̄ suibus.et sic de ceteris vicys.ɔtingit log vñ ɔcludit phīa dicēs.Jta fit vt q deserta pbitate dñerit esse hō cū non possit trāsire i ɔditōez divinā vtat̄ i beluā .i.in bestiam. ¶ Notādū q̄ i nobis ē duplex virtus cognoscitiua.s.itellectus et sensus.Jntellect⁹ ē qđ divinū in nobis p quez ad superiora ascendim⁹ et deo similes sum⁹ Sensus aūt inq̄tum non obedit rōni est quid brutale in nobis p quē ifra naturā humanā redigimur et bestys sil'es efficimur.Jō dic boeti⁹ i tractatu de sūmo bono. Ue vobis hoibus q de numero bestiarū estis ɔputati divinū qđ i vobis est non cogñcentes p quod ad supiora ascēditis et deo sil'es estis.divinū aūt i homine vocat intellectum.

vicijs videas:hoiez estimare nō possis. Avaricia feruet alienarū opū violentus ereptor:silez lupi dixeris. Ferox aūt inget⁹ linguā litigijs exercet:cani compabilis. Jnsidiator occultus surripuisse fraudib⁹ gaudet:vulpeculis exequet̄. Jre intēperās fremit leōis animū gestare credat̄. Pavid⁹ ac fugax nō metuēda formidat: cervis silis habeat̄. Segnis ac stupidus torpet asinū vivit.levis ac icōstās studia pmutat nil ab auib⁹ differt. Fedis imundisq; libidinib⁹ imergit̄: sordide suis voluptate detinet̄. Jta fit vt qui pbitate deserta hō esse desierit: cum i divinā ɔditōez trāsire non possit:vertatur in beluam.

¶ Metrum tertium quarti libri.

V Ela naricij ducis
Et vagas pelago rates
Eurus appulit insule.

¶ Metrum tertium quarti libri.

V Ela naricij ducis.Jstud ē metrū tertiū hui⁹ quarti qđ dr̄ gliconicū ab ivētore.coriābicū a pede pdominātē i q̄ phīa oñdit transformatōez hoium i bestias p quādam fabulam.scđo ostendit trāsformationem mētis p vicia esse peiorem transformatiōe corporis ibi.O levē.Fabula quam intendit est de trāsformatione sociorū vlixis.et ē talis.Ulixes post bellū troianū.cū redeundo

ad ppa diu errasset i mari: puenit i quādā3 isulam quam
ibabitabat quedā dea noie Circe: filia solis que per gra/
mina z potiones ↄsueuit hospites suos mutare i diuersas
bestias: q etiā socios vlixis q ad ipsam peruenerāt p suas
potões mutauit. sed mercurius dedit vlixi album flore3
p quem mutauit transformatõem z potionem venefica3

Pulchra qua residens dea
Solis edita semine:
Miscet hospitibus nouis
Tacta carmine pocula.
Quos vt in varios modos
Vertit herbipotēs manus:
Hunc apri facies tegit.
Ille marmaricus leo
Dente crescit z vnguibus:
Hic lupis nuper additus
Flere dum parat vlulat.
Ille tigris vt idica:
Tecta mitis obambulat.
Sed licet varijs malis
Numen arcadis alitis
Obsitum miserans ducem
Peste soluerit hospitis:
Jam tamen mala remiges
Ore pocula traxerant.
Jam sues cerealia
Glande pabula verterant.

Quis aute3 socy sui eēnt mutati i bestias qntum ad figuram corporis: tamen remansit i eis mens integra exclusa oi bestiali seuicia. Unde dr i lra. Eurus vē/tꝰ tal: appulit vela duci naricy. idest vlixis q demominatur naritiꝰ a loco vel a regione de qua ori/undus erat. z appulit vagas rates. i. naues pelago. i. mari cuidam isule. qua. i. i qua isula resides pulchra dea. Cir/ce. edita. i. ge/nita ex semie solis. illa mi/scet nouis hospitibus. i. socys Ulixis. pocula tacta carmine. i. icantatõe. quos. s. hospites. vt. i. postq̃. manus Circe herbipotens. i. potens herbarum. vertit. i. mutauit socios vlixis i varios modos. i. i varias figuras bestiarum. Hunc. idest vnum illorum tegit facies apri. ille. i. alius marmaricus leo. . i. affricanus leo factus. crescit dente z vnguibus. Hic id/est alius nuper lupis additus. idest cõiunctus dum parat flere ppter suam transformatõem ipe vlulat. Ille. i. alius obambulat. i. circuit tecta. i. domus. mitis vt idica tigris. idest indie.

¶ Sed licet numen. i. deitas. arcadis. i. mercury. q colit i arcadia q dr ales. eo q fingit habere alas i pedibus ad designandum velocitatē sui motus. Ille mercurius miserans ducem. i. vlixem obsitū. i. circūdatum varys malis. ipse soluerit. i. liberauerit eum a peste hospitis. s. circe. tn̄ remiges. i. socy vlixis. iam traxerant. i. biberant. mala pocula ore. z iam sues effecti. verterant. i. mutauerant. pabula cerealia. i. nutrimenta panis. qui panis est cibus hoium glande. i. i glandes. q est cibus suis. z nihil manet itegru3 . s. de figura humana. ipsis perditis. i. mutatis. voce z cor/pore. sola aūt mens stabilis manens gemit supra monstra . i. supra trāsformatõe3 corporis quā patit. ¶ Notādū q transformatio homis i bestiā remanente aia rõnali non ē possibilis sm rem. qz si esset possibilis. vel esset possibilis sm transmutatiõem substantialem vel accidentale3. nõ sm substantialē qz per talem itroducit noua forma sub/stantialis. z sic due forme substantiales specifice differētes. vt forma lupi z hois simul iformarēt ide3 corpus qd falsum est. nec ē possibilis sm accidentia ppria que disponant materiam ad determinatam formam. qz impossibile est materiam sm vnam z eandem dispõnē pportionari diuersis formis. Uñ oino ē ipole aiam itellectiuā vniri materie disposite ad formā lupi. g transmutatio de qua h logtur si est possibilis erit solū sm accidētia idiuidui puenientia ab exterioribꝰ causis queadmodū videt ↄtigisse d rege Nabuchodonosor: de q legit i daniele. q ex hoibꝰ eiectus est z fenū comedit vt bos. z rore celi corpus eius i/fectū ē: donec capilli eiꝰ cre/scerent i silitudinem aglarum. z vngues eius quasi vngues auium. z quia transmutatio sm talia accidentia duc ab expressa representatiõe spēi humane propter deformitatem figure. Ideo vt sic potest dici transmutatõem eē factam i bestias aia rmanente. Aly dicunt q hs transmutatio non sit possibilis sm rem: sed scōm quandam apparitõe3 fantasticā. vnde non videtur rõnabile q nabuchodonosor transtulerit se ad iumenta comedēs fenum nisi q quadam inania z apparitõe fantastica agitatus seipm reputabat iumentu3 aut bestiam: ppter quod a consortio hoium eiectus cū feris habitabat.

Et nihil manet integrum
Voce corpore perditis.
Sola mens stabilis: super
Monstra que patitur gemit.
O leuem nimium manum:
Nec potentia gramina:
Membra que valeant licet
Corda vertere non valent.
Intus est hominum vigor
Arce conditus abdita.
Hec venena potentius
Detrahunt hominem sibi.
Diraq3 penitus meant.
Nec nocentia corpori
Mentis vulnere seuiunt.

¶ Prosa quarta libri quarti.

t

Tum ego fateor inq̃ nec iniuria dici video viciosos tametsi humani corporis spēm seruent: in beluas tamen animorum qualitate mutari.

¶ O leuē nimiū manū. Hic ōndit trāsformatõe3 mētis p vicia eē deteriorē trāsformatõe corpis eo q mēs nobilior ē tāto corpe z dic. Ego dico manū circe. i. ptātē. eē nimiū leuē. i. ibecillē. nec dico gramina eiꝰ eē potētia q̃ lic3 valeant vertere mēbra. s. corpis. nõ tn̄ valēt vertere cor/da. qz itus ē vigor hoiu3 ↄditꝰ. i. abscōditus. arce abdita. i. i mēte abscondita. s3 hec dira venena. i. vicia. potētiꝰ dtrahūt hoie3 sibi. q̃ venena siue vicia penitꝰ meāt. i. ptrāseūt z nõ nocētia corpi seuiūt. i. seuire faciūt hoie3 vulnere mētis. ¶ Notādū q qz aia nobilior et excellētior ē corpore trāsmutatio facta i aia de vtutibꝰ ad vicia stāte corpore humano. ipsa ē deterior q̃ facta trāsmutatõe corpis humani i spēm bestie aia remanēte itrāsmutata. qz aia itrāsmutata dato q corpꝰ trāsmutet adhuc hõ dr hõ rõe aie. s3 remanēte cõpe hūano z aia trāsmutata: iā hõ nõ dr hõ nisi equoce. g trāsmutatio aie peior ē trāsmutatõe corpis aia remanēte itrāsmutata.

¶ Prosa q̃rta q̃rti libri.

t

Tum ego fateor inq̃. Ista ē q̃rta psa huiꝰ q̃rti i qua pncipaliter tria probat. Primo pbat malos eē miseriores q cupita pficiūt q̃ si ea nõ pficerēt. Scđo pbat malos esse misiores si sint impuniti q̃ si sint puniti. Tertio ostendit illos eē miseriores qui faciunt in/iuriam q̃ illi qui patiuntur. scđa ibi. Nam hoc quoq3. tertia ibi. Nam ne illud. Primo boetius consentiens pdictis fac qodā notū. z phia sibi rn̄det. scđo phia psegt pncipale

ften tū.ibi.Eteni.Primo dicit.Tū ego boetius finito carmine inq̄.i.dixi.ego fateor.i.cōcedo verū eē qđ dcm̄ ē.nec iiuria.i.ñ iiuste video dici viciosos mutari i beluas.i.bestias.qualitate.i.vicio aīoꝝ tāetsi p q̄uis.seruēt spēm humani corporis.Tunc boetius faciens notum dicit. Sed eis quoꝝ mens atroꝝ.i.crudelis seuit pnicie bonoꝝ.idipꝫ noluissem eis licere.s.vt seuiant mali in bonos. Rñdet phia.nec licet ingt vti monstrabitur conuenienti loco: tamen si idipꝫ quod credit eis licere.hoc auferat a malis.releuat pena sceleratoꝝ boium ex magna parte.

℃ Notandū licet credatur malis licere q̄ seuiant cōtra bonos non tamen i rei veritate licet.q2 i sexta psa hui⁹ quarti oñdit phia q̄ nihil licet malis ɔtra bonos nisi q̄tum pmittit ex ordīatōe diuine puidentie ad vtilitatē bonoꝝ.

Sed quorum atrox scelerataqꝫ mens bonorū pernicie seuit: idipsum eis licere noluissem. P. Nec licet inquit vti conuenienti monstrabit loco. Sed tamen si idipm quod eis licere credit auferat:magna ex parte sceleratoꝝ boium pena releuatur. Etenim quod icredibile forte cuiqꝫ videatur: infeliciores esse necesse est malos cum cupita perfecerint: q̄ si ea que cupiūt implere non possint. Nam si miserum est voluisse praua: potuisse miserius ē: sine quo voluntatis misere langueret effectus. Itaqꝫ cum sua singulis miseria sit:triplici infortunio necesse est vt vrgeant: quos videas scelus velle posse perficere. B. Accedo inq̄.sed vti hoc ifortunio cito careant patrādi sceleris possibilitate dserti vehemēter exopto. P. Carebunt inquit ocius q̄ vel tu fositan velis: vel illi sese estiment esse cariturus.

℃ Eteniꝫ qđ icredibile. Hic phia psegt pncipale itentum probando q̄ improbi sunt miseriores q cupita pficiunt q̄ q perficere non possint.scđo oñdit q̄ i hac vita nihil est diuturnuꝫ i comparatione ad vitam eternam.tertio ponit admiratōem Boetij super quodam.scđa ibi. Neqꝫ.n.tertia ibi. Tum ego. Primo dicit. Necesse est malos eē ifeliciores.i.miseriores cum perfecerint cupita q̄ si non possint iplere quod forte videatur cuiqꝫ.i.alicui icredibile.cuius pbatio est. Nā si miseꝝ ē voluisse praua miseri⁹ ē potuisse.sine q̄.s.posse.langueret.i.deficeret.effect⁹ misē volūtatis. Itaqꝫ cū singulis tribus.s.volūtati potētie ꝛ effcūi.sit sua miseria:necesse ē vt illi vrgeant triplici ifortunio.i.malo q̄s videas scel⁹ velle:scel⁹ posse.scel⁹ pficere.dic boe.accedo inq̄.i.ɔsētio.sꝫ ego vehemēter.exopto.vt mali deserti potitate patrādi sceleris cito careāt h ifortunio.ꝛ dic phia Carebūt igt oci⁹.i.citi⁹ q̄ tu forsitaꝫ velis.i.velle doleas.vl q̄ illi estiment sese.i.seipsos carituros. ℃ Notandū q̄ phia dic q̄ posse malū sit pei⁹ q̄ velle malū.h videt falsū q2 posse peccare nō ē malū:sꝫ velle peccare.Uñ ꝫ sene. Oē peccatū i actōe ē.ꝛ ois actio ē volūtaria.g̃ oē pctm̄ est volūtariū.p tāto ēt dic aug. Tolle volūtatē ꝛ ifern⁹ ñ erit g̃ pei⁹ ē velle malū q̄ posse malū.cui⁹ ɔriū h dic. Ad h dicēdū q̄ si posse ꝛ velle ꝫ se ꝛ absolute ɔsiderent.tūc pei⁹ ē velle malū q̄ posse malū.Si āt accipit posse vt sequens malā volūtatē ꝛ subseruiēs eidē.vt volūtas mala pficiat i exteriori ope sic pei⁹ ē posse q̄ velle.q2 sine tali posse languerit volūtatis effect⁹.i.nō pficeretur op⁹ eius extra.sicut aūt dicto mō pei⁹ ē posse malū q̄ velle.sic peius ē perficere malum q̄ posse.ita q̄ vnūquodqꝫ istorum trium.velle posse perficere aliqd mali addit supra pcedens.

℃ Neqꝫ.n.ē aliqd. Hic phia q2 boeti⁹ optauit malos citi⁹ carere potentia patrandi sceleris pbat q̄ i hac vita nihil ē diurnuꝫ vel duratiuuꝫ i ɔpatōe ad ppetuā vitā dicēs. Neqꝫ eni ē aliqd serū.i.tardū vel durabile.i tā breuib⁹ metl.i.terminis psentis vite qđ imortalis animus putet per longum tempus expectare.i.manere.quorum malorum magna spes quā habent d lōganimitate vite et excelsa machīa.idest magna potentia facinorum sepe destruit fine.i mōte.fine inq̄ ispera to ꝛ repentino Qđ.scꝫ finiri morte statuit ipsis mal' modū.i.terminū sue misie.qđ pbat p h.Nā

Neqꝫ eniꝫ est aliqd in tam breuibus vite metis ita serum quod expectare longum imortalis p̄sertim animus putet:quoꝝ magna spes ꝛ excelsa facinoꝝ machina repentino atqꝫ insperato sepe fine destruitur: quod qdeꝫ illis miserie modū statuit. Nam si nequitia miseros facit:miserior sit necesse est diuturnior neqꝫ. Quos ifelicissimos eē iudicareꝫ si nō eoꝝ maliciam saltem mors extrema finiret. Eteni si de prauitatis ifortunio vera cōclusim⁹ ifinitam liquet esse miseriā: quā cōstat eē eternam. B. Tum ego mira qdem inq̄ ꝛ concessu difficilis illatio: sed his eam q̄ pri⁹ concessa sunt nimiū cōuenire cognosco. P. Recte ingt estimas: sed qui conclusioni accedere durum putat:equuꝫ ē vel falsū aliqđ pcessisse demōstret: vl' collatōeꝫ ppōnuꝫ nō eē efficacē necāriē ɔclōnis oñdat.aliogn ɔcessis

si negtia fac misos vtiqꝫ ex dcis.nece ē vt diuturniō neqꝫ sit misior.qs malos iudicarē ifelicissimos.si nō extrema mors eoꝝ maliciā finiret.Si.n.ɔclusim⁹ vera de ifortūio prauitatis qđ ifortuniū.i.malū tāto ē mai⁹ q̄to ē diuturni⁹ liqt misiā eoꝝ eē ifinitā:quā ɔstat eē eternā. Esset āt misia maloꝝ eterna si morte nō finiret. ℃ Notādū q̄ d oppositis opposito mō iudicādū ē.cū oppositoꝝ opposite sint cāe.Sic g̃ i bonis illud qđ ē diuturni⁹ ē meli⁹.sic i malis qđ diuturni⁹ ē pei⁹.Cū igr malicia fac misos malos:ifinita eēt coꝝ misia si ppetuo pdurarēt i vita.sed q2 mors termiat eoꝝ maliciā iō eoꝝ misiā ꝛ ifelicitatē diminuit.

℃ Tū ego.h phia pōit admiratōeꝫ boetij super ɔductōe phie.d.O phia mira ē illatō tua.ꝛ ɔcessu.i.ad ɔcedēdū difficil.q̄ pbat misiā maloꝝ diminui p mōtē.sꝫ cogsco eā nimiū ɔueire his q̄ ɔcessa sr pus.dic phia.recte iq̄ estimas.s.q̄ pdicte illatōi difficile credit.sꝫ q durꝫ.i.difficile putat accedere ɔclōni ipaꝫ ɔcedēdo.equū ē vt ipe demōstret aliqd falsū pcessisse i pmissis.vl oñdat collatōeꝫ ppōnū necārie conclusionis non esse efficaceꝫ.alioquin concessis pcedētibus nihil est qđ causet.i.ɔqueraf de illatione. Unde necessariū est eā ɔcedere quātūcūqꝫ videat dura. ℃ Notandum q̄ si non cōsentit ɔclusioni.hoc est vel ppter pctm̄ in materia:vel ppter pctm̄ in forma.ppter peccatum i materia:vt si aliqua premissaꝝ sit falsa.ppter peccatū in forma:vt si non sit debita ɔnexio ppositionū respectu ɔclusionis icidente aliqua fallacia.Si aūt nihil istorū ac

cidit necessario seqr̃ conclusio ex p̃missis.
¶ Nã h̃ q̃qȝ qd̕ dicã. Dic pħia pbat malos eẽ miſiores ſi nõ puniãtur q̃ȝ ſi puniant̃. ſcd̕o ſoluit qd̕dã dubiũ. tertio ponit quedã epiloguȝ p̃dictoꝝ. ſcd̕a ibi. Sȝ q̃ſo. tertia ibi. Jd vero hactenus. Primo p̃mittit ↄcluſionẽ quã pbare itẽdit excludẽdo quoſdã modos pbatiõis qb⁹ ↄcl'o pbari poſſet.

p̃cedẽtib⁹ nihil p̃rſus ẽ qd̕ de illa tõe cauſet̃. nã h̃ quoqȝ qd̕ dicã ñ min⁹ mirũ videat̃: ſȝ ex his q̃ ſumpta ſũt eq̃ ẽ necẽariũ. B. Quid nã inq̃ȝ: P. feliciores inqt eẽ ip̃robos ſupplicia luẽtes q̃ȝ ſi eos nulla iuſticie pena coerceat. Neqȝ id nũc molior qd̕ cuiuis veniat i mẽtẽ corrigi vltõe p̃uos mores: ⁊ ad rectũ ſupplicij t̃rore d̕duci: Ceteri quoqȝ exẽplũ eẽ fugiendi cl'pãda: ſȝ alio quodãmõ ifelicio res eẽ ip̃robos arbitrõ ipunitos tãetſi nulla rõ correctõis: null⁹ reſpect⁹ hẽat̃ exẽpli. B. Et qs erit iq̃ȝ p̃ter hos ali⁹ mod⁹: P. Et illa bonos iqt eẽ felices malos v̕o miſ̕os nõne ↄceſſim⁹: B. Jta ẽ iq̃ȝ. P. Si igit̃ iqt miſ̕ie cuiuſpiã bonũ aliqd addat̃: nõne felicior ẽ eo cui⁹ pura ac ſolitaria ſine cuiuſq̃ȝ boni ammixtõe miſ̕ia ẽ: B. Sic iq̃ȝ vr̃. P. Quid ſi eidẽ miſero q cũctis careat bonis: p̃terea qb⁹ miſ̕ ẽ malũ aliud fuerit ãnexũ: nõne multo ifelicior eo cẽſendus ẽ: cui⁹ ifortuniũ boni pticipa

ſcd̕o põit aliũ modũ pbationis ab iſtis: ibi. Et illa. Primo dicit: h̃ q̃qȝ qd̕ dicã nõ minus videat̃ mirũ. ſȝ eque neceſſariũ videat̃ cõcludi ex his q̃ ſũpta ſũt ⁊ q̃rit. Boetius Quid nã ẽ h̃. dic̃ pħia. Ego dico ip̃robos eſſe feliciores luẽtes ſupplicia: q̃ȝ ſi nulla pena iuſticie eoſ choerceat .i. puniat. ſed ego nõ molior .i. nõ intendo nũc q̕ alicui veniat in mẽtẽ prauos mores .i. homines praue morigeratos corrigi vltione .i. pẽa ⁊ terrore ſupplitij ip̃os d̕duci ad rectũ. ⁊ ñ itẽdo ceteris hoib⁹ penã maloꝝ eẽ exemplũ fugiẽdi culpanda .i. mala. Sed p̃ter iſtas duas cãs ẽ alia a p̃dictis q̃ arbitrõ improbos eẽ feliciores p uitos tãetſi p q̃ȝuis. nulla rõ cõrectõnis et null⁹ reſpet⁹ exẽplũ habeat̃ .⁊ q̃rit. Boeti⁹ Quis erit p̃ter hos ali⁹ mod⁹. ¶ Nõ q̕ due ſũt cãe pp̃ q̃s videt̃ meli⁹ malos eẽ puntos q̃ȝ impunitos vna ẽ q2 p penas mali corrigũtur. ⁊ reſipiſcũt a malo. Scd̕a cã: q2 alij timore pene maloꝝ declinãt a malo ⁊ ſic pena maloꝝ ẽ exẽplũ alijs fugiẽdi malũ. licȝ iſte due cãe ſint vere tñ pħia d̕ eis nõ intẽdit. ſed vult aſſignare aliã cauſã p̃ter iſtas
¶ Et illa. Dic pħia põit aliũ modũ p̃ter p̃dictos pbãdo malos impunitos eẽ miſeriores q̃ȝ punitos. ſcd̕o declarat quoddã aſſumptũ in pbatione ibi. Sed puniri. Primo reſumit qd̕ ſupra pbatũ eſt tertia pſa dicens. Nõne ↄceſſim⁹ bonos eſſe felices malos v̕o miſeros dicit. Boeti⁹ ita ẽ iq̃ȝ. et philoſophia. Si miſerie alicui⁹ addat̃ aliqd̕ bonũ nõ ne ip̃e eſt felicior eo cui⁹ miſeria ẽ pura ⁊ ſolitaria ſine admixtiõe alicui⁹ boni. dicit Boetius Sic inq̃ȝ videt̃. vlterius querit pħia. Si eidẽ miſero q cũctis careat bonis aliud malũ fuerit ãnexũ nõne cenſẽdus ẽ infelicior eo cuius infortuniũ .i. malũ releuat̃ .i. tpat̃ pticipatione boni. dicit. Boeti⁹ quid ni inq̃ȝ .i. q̃re nõ. igit̃ dicit pħia. ip̃robi .i. mali cuȝ puniunt̃ habẽt aliqd boni anexũ. ſ. penã. que rõe iuſticie bona ẽ ⁊ cũ idẽ ip̃robi carẽt ſupplicio .i. pena.

ieſt eis aliqd alteri⁹ mali. ſ. ipſa ipunitas. quã merito .i. iure iniqtatiſ ↄfeſſus es eẽ malã. dic̃ Boe. negare nõ poſſũ. Igit̃ ↄcludit pħia q̕ ip̃robi m'lto ſũt ifeliciores donati .i. additi iiuſta ipũitate .i. mala ipũitate. q̃ȝ pũiti iuſta vltõe .i. pena. ¶ Nõndũ q̕ rõ quã pħia itẽdit ẽ iſta. Cuiuſcũq̃ȝ hois malicie addit̃ aliqd bői ip̃e feliciõ ẽ eo c⁹ malicie nihil bői addit̃.

tõe releuatur: B. Quid ni inq̃ȝ: P. Hñt igr̃ ip̃robi cũ puniunt̃ q dẽ boni aliqd annexũ: penã ip̃am .ſ. q̃ rõe iuſticie bona ẽ. idẽqȝ cuȝ ſupplicio carẽt eis ieſt aliqd alteri⁹ mali ip̃a ipũitas: quã iniqtatiſ merito malum eẽ ↄfeſſus es. B. Negare nõ poſſũ. P. Mlto igr̃ ifeliciores ip̃robi ſũt iiuſta ipunita donati q̃ȝ iuſta vltione puniti. Sȝ puniri ip̃robos iuſtũ: ipunitos v̕o elabi iniquũ eẽ manifeſtũ ẽ. B. Quis is neget: P. ſȝ ne illud qdẽ ait qſq̃ȝ negabit: bonum eẽ oẽ qd̕ iuſtũ ẽ: ↄtraq̃ȝ qd̕ iiuſtũ ẽ malũ liqt eẽ. B. Tũ ego iſta qdẽ ↄñtia ſũt eis q̃ paulãte ↄcluſa ſt̃. Sȝ q̃ſo inq̃ȝ te: nulla ne aiarũ ſupplicia poſt d̕fũctũ mõte corp⁹ relinqs: P. Et magna quidẽ iqt: quoꝝ alia penali acerbitate: alia v̕o purgatoria clemẽtia exerceri puto. Sȝ nc̃ d̕ his diſſerẽ ↄſiliũ nõ ẽ. Jd v̕o hacten⁹ egim⁹: vt q̃ idigniſſima tibi videbat̃ maloꝝ ptãs: eaȝ nullam eſſe cognoſceres. quoſq̃ȝ impunitos q̃rebare:

ſȝ cũ mal⁹ hõ pũit̃ ſſue malicie addit̃ aliqd boni. ſ. pẽa q̃ rõe iuſticie bona ẽ. cũ ãt non punit̃ ei⁹ malicie additur aliqd malũ. ſ. ipunitas q̃ mala eſt. g̊ mal⁹ punitus felicior ẽ malo ipunito.
¶ Sȝ pu. ⁊c̃. Dic pħia declarat qd̕daȝ aſſũptũ i pbatiõe. ſ. q̕ pena maloꝝ ſit bona. ⁊ q̕ ipunitas ſit mala dicẽs. Manifeſtũ ẽ q̕ puniri ip̃robos ẽ iuſtũ. ⁊ iniq̊ſ elabi .i. euadere ipunitos ẽ iniquũ. i. iiuſtũ. dic̃. B. Quis neget illd̕. ſb̕iũgit pħia. nũqd illd̕ aliqs negabit oẽ qd̕ ẽ iuſtũ eẽ bonũ. ⁊ eȝ .i. p ↄ̃riũ qd̕ iiuſtũ ẽ. liqt .i. manifeſtũ ẽ. ipȝ eẽ malũ Ego. B. dixi iſta iã dcã ↄñtia ſt̃ eis q̃ pauloãte ↄcluſa ſũt.
¶ Nõndũ q̕ pħia inuit duplicẽ rõnẽ. Prĩa tal' ẽ: pẽa maloꝝ ẽ iuſta: ſȝ iuſtũ ẽ bonũ. g̊ pẽa maloꝝ ẽ bõa. Scd̕a rõ ẽ. ipũitas maloꝝ ẽ iiuſta. ſȝ iiuſtũ ẽ malũ: g̊ ipũitas maloꝝ ẽ mala. ¶ Sȝ q̃ſo iq̃ȝ. Dic. B. ſoluit dubiũ. Querit .n. Bo. pħia q̃ſo te iq̃ȝ. nũqd nulla aiaꝝ ſupplicia p⁹ mõtẽ q̃ ꝝ maloꝝ alia ego puto exerceri .i. pũiri pẽali acerbitate ſic̃ mala dãnatoꝝ. Alia v̕o pũiri purgatoria clemẽtia .i. igne purgatorio. ſȝ diſſerere .i. diſputare d̕ his pẽis q̃ d̕bẽt̃ aiab⁹ p⁹ mõtẽ nc̃ ñ ẽ ↄſiliũ. ¶ Nõndũ q̕ pctm̃ qñq̃ȝ ẽ tl'e q̕ p ip̃m hituat̃ volũtas ad malũ. c⁹ ẽ mõtale pctm̃. peccãtes g̊ mõtal'r ⁊ i tl'i pctõ decedẽtes pũiunt̃ eterna pẽa p⁹ mõtẽ. Nã ſȝ. b. Gre. ad magnã iuſticiã iudicãtl d̕i ptinet vt nũq̃ȝ careant ſupplicio: q nũq̃ȝ carere volũt pctõ. Qñq̃ȝ ãt pctm̃ ẽ tl'e q̕ ↄſtat cũ volũtate hituata ad bonũ: ſic̃ ẽ pctm̃ vẽiale: tl'e ñ punit̃ eternal'r p⁹ mõtẽ. ſȝ q2 ad iuſticiã d̕i ptinet vt nullũ pctm̃ mãeat ipunitũ. iõ oȝ vt hõ puniat̃ ad tp̃s p pctõ veniali. ⁊ q2 p talẽ penã aia purgat̃ ad receptionẽ pleni p̃mij. iõ illa pẽa d̕r pena purgatoria. ¶ Jd v̕o ⁊c̃. Dic pħia põit q̃ndã epilogũ ſup̃dcõꝝ. 2° oñdit. B. opinionẽ vl'gi eẽ ↄ̃riã opioni pħie. ibi. Tũ ego. Prio. d. Jd egim⁹ .i. ptractauim⁹ hacten⁹ .i. huculq̃ȝ. vt ptãs maloꝝ q̃ tibi videbat̃ idigniſſima nullã eã eẽ cognoſceres: ſicut oñdim⁹ i ſcd̕a pſa. ⁊ illos

malos quos tu q̄rebare ipunitos. tu nunq̄ʒ videres carere supplicijs sue iprobitatis: ſicut oſtēſū eſt tertia p̄ſa. Et noſ etiā egim⁹ vt licētiā ſeuiēdi ꝯtra bonos quā tu cito p̄cabaris finiri. diſceres eā non eē longā ⁊ ifeliciorē eſſe potentiam ad malū ſi eſſet diuturnior: ⁊ ifeliciſſimā eſſe ſi eſſet eterna: ſicut in iſta p̄ſa oſtenſū eſt. poſt hec probatum eſt

videres nunq̄ʒ iprobitatis ſue carere ſupplicijs. Licētiā quā cito finiri p̄cabaris: nec lōgā eē diſceres: infeliciorēq̄ʒ fore ſi diuturnior: ifeliciſſimā vero ſi eēt eterna. Poſt h̄ miſeriores eē iprobos: iniuſta ipunitate dimiſſos: q̄ʒ iuſta vltōe punitos. Cui ſn̄ie ꝯſequēs eſt: vt tū demū grauioribus ſupplicijs vrgeātur: cuʒ ipuniti eſſe credunt̄. B. Tū ego cū tuas inq̄ʒ rōnes ꝯſidero: nihil dici veri⁹ puto. At ſi ad iudicia hoīuʒ reuertar: q̄s ille eſt cui hec nō credēda modo: ſʒ saltē nō audiēda videātur? Ita eſt iquit illa. Nequeūt enim oculos tenebris aſſuetos ad lucē p̄ſpicue veritatis attollere. ſimileſq̄ʒ auib⁹ ſūt: quaꝝ itui tū nox illuminat: dies cecat. Dū enim nō reꝝ ordinē ſed ſuos ituē

eadē p̄ſa iprobos eē miſeriores. dimiſſos. i. relictos iiuſta impunitate: q̄ʒ punitos iuſta vltione. Cui ꝯñs eſt cū creduntur eē ipuniti i vrgeant̄ grauibus ſupplicijs. ℭ Notādū circa p̄dicta cuʒ dicit̄ illū eſſe miſeriorē qui peccat ipune q̄ʒ q̄ punit̄ pro peccato. hoc ē intelligēdū de miſeria p̄ñtis vite vtrobiq̄ʒ vt ſit ꝯformis ꝯpatio. Accipiēdo. n. miſeriā p̄ñtis vite ex vna p̄te: ⁊ ex alia p̄te miſeriā q̄ ē poſt mortē eēt difformis ꝯpatio ⁊ extra ꝓpoſitū: q̄ꝛ hic non loquitur de miſeria que eſt poſt mortem.

ℭ Tū ego. Hic Boeti⁹ oñdit opinionē vulgi eſſe ꝯtrariā opinioni p̄hie. ſc̄do oñdit p̄hia nō eſſe ꝯſentiēdū opinioni vulgari. ſc̄da ibi. Quid igit̄. Primo dicit. O p̄hia cuʒ ego ꝯſidero tuas rōnes. i. iquiſitōes. puto nil veri⁹ dici ſupple illis. Sʒ ſi reuertar ad iudicia hoīum vulgariū ſupple al̓r videt̄. Quis. n. eſt ille cui hec ſupple dicta tua. nō mō. i. nō tm̄. videātur credēda: ſed etiā nō audiēda. Dicit p̄hia. Ita eſt q̄ vulgares nequeunt oculos rōnis ⁊ itellectus. aſſuetos. i. aſſuefactos. tenebris paſſionū. attollere. i. exigere ad lucē p̄ſpicue veritatis. ſupple vt veꝝ videāt iudicio recte rōnis. ⁊ ſunt ſimiles auibus. ſ. noctuis ⁊ bubonibus quaꝝ ituitū. i. viſum nox illuminat. ⁊ dies cecat. Dū enim vulgares nō ituētur ordinē reꝝ q̄ habet ſe ad modū lucis: ſed ituētur ſuos affectus. i. deſideria q̄ habēt ſe ad modū tenebraꝝ. ipſi putāt felicē eē ipunitatē ſceleꝝ. i. maloꝝ. vel licētiā ſupple ſeuiēdi ꝯtra bonos q̄d tm̄ nō eſt. Uide aūt q̄d ſanciat. i. ſtatuat eterna lex. i. diuina ꝓuidētia. ſi ꝯformaueris aiuʒ tuū meliorib⁹. i. virtutibus. nihil eſt tibi op⁹ iudice exteriori deferēte p̄miū. q̄ꝛ tuteipſe addidiſti excellētioribus. ⁊ p̄ ꝯñs factus es deus. Si aūt ſtudiū deflexeris ad p̄ora. i. ad vicia. ne ꝑ nō queſieris extra vltorē. i. vindicē: q̄ꝛ tuteipſe detruſiſti te i deteriora ⁊ per ꝯſequēs factus es belua. hoc declarat i ſimili. veluti ſi reſpicias humū ⁊ celū. vicibus. i. viciſſim. nūc celum nūc terrā. cūctis ſupple iudicijs extra ceſſantibus. ipſa ſola rōne cernēdi videaris nūc itereſſe ſceno. i. terre nūc ſyderibus. i. celo ſupple eodē mō. cūctis extra ceſſantib⁹ ipſa ſola rōne operā

di bene vel male aſſequeris p̄miū vel ſuppliciū diuina iuſticia hoc ordināte. ſed vulgus iſta nō reſpicit ꝓpter p̄dictam cauſam. ℭ Nota q̄ quia natura viſus requirit medium illuminatū. ideo ſm̄ cōmunē naturaʒ viſus noctue ⁊ bubones melius deberent videre in die q̄ʒ in nocte. cuius tamē ꝯtrariū accidit eis. vel ꝓpter debilitatē naturalē viſus. ſicut

tur affectus: vel licētiā vel ipunitatē ſceleꝝ putāt eē felicē. Uide aūt q̄d et̄na lex ſanctiat. Melioribus aiuʒ ſi ꝯformaueris: nihil opus ē iudice p̄miū deferēte. tu teipſe excellētioribus addidiſti. Si ſtudiū ad peiora deflexeris: extra ne q̄ſieris. vltorē tu teipſe i deteriora detruſiſti. veluti ſi vicibus ſordidā humū celūq̄ʒ reſpicias: cūctis extra ceſſātibus: ipſa cernēdi rōne nūc ſceno nūc ſyderib⁹ itereſſe videaris. At vulgus iſta nō reſpicit. Quid igit̄? his ne accedam⁹ quos beluis ſil̄es eſſe mōſtrauim⁹? Quid ſi q̄s amiſſo penit⁹ viſu: ipſuʒ etiā ſe habuiſſe obliuiſceret̄ ituitū: nihilq̄ʒ ſibi ad humanā p̄fectionē deeſſe arbitraretur: num videntes eadem cecos putaremus? Naʒ ne illud

in noctuis. de quibus dicit Iſidor⁹ q̄ orcu ſplendore ſolis viſus noctue ebetat̄. vel ꝓpter cōſuetudinem ad tenebras ſicut credit̄ eſſe de bubone. Cum eniʒ bubo habeat alias aues ſibi inimicas. ideo de die in cauernis latitat ⁊ alijs auibus quieſcentibus propter neceſſitatem vict⁹ de nocte volat ℭ Notandum q̄ dicit. Uide q̄d eterna lex ſātiat. dicit beatus auguſtinus i libro de libero arbitrio. Lex eterna eſt qua iuſtum eſt vt omnia ſint ordinata. ⁊ ideo ſm̄ ordinem eius nunq̄ʒ iuſtus deſtituitur premijs: nec malus ſupplicijs.

ℭ Quid igitur his ne accedamus. Hic oſtendit philoſophia non eſſe conſentiendum opinioni vulgari dicens. O Boeti quid igitur dicis: nunquid debemus accedere per conſenſum his vulgaribus quos monſtrauimus ſimiles eſſe beſtijs. quaſi dicat nō. ⁊ hoc manifeſtat per exempluʒ dicens. quid dicis ſiquis homo amiſſo penitus viſu: obliuiſceretur etiam ſeipſum habuiſſe viſum et arbitraretur nihil deeſſe ſibi ad perfectionem humanaʒ. nunquid homines videntes. ideſt iudicantes eadē cum ceco. putaremus eſſe cecos quaſi dicat immo. ſupple ſimiliter ſi vulgares dicerent ſe recte iudicare. ⁊ ſe non eſſe beluas: adhuc non eſſet eis conſentienduʒ. ℭ Notandum q̄ vulgares ⁊ imperiti iudicant tanq̄ʒ longe diſtantes a veritate. quia iudicant ſecundum concupiſcentiam non ſecundum rei veritatem: propter q̄d non eſt aſtandum eoruʒ iudicio. Unde Seneca in de remedijs fortuitorum. dicit. Male opinantur homines de te: ſed mali. mouerer autem ſi ſapientes hoc loquerentur: nunc autem malis diſplicere eſt laudari. Male de te loquūtur: mouerer ſi hoc iudicio facerēt. nunc autem morbo ignorantie faciunt. male de te loquūtur quia bene neſciunt loqui.

ℭ Nam ne illud quidē acquieſcent. Hic p̄hia ꝓbat illos eſſe miſeros qui faciunt iniuriā q̄ʒ qui patiuntur. ſecundo ex hoc concludit q̄ iniuria non eſt ipſius patientis ſed inferentis. tertio inuehitur cōtra oratores ſecūda ibi. Hac igitur. tertia ibi. Atq̄ nunc. Primo dicit nunq̄d vulgares

non acquiescent.i.credent.illud qḋ nititur eque validis firmamentis rōnū.s.infeliciores esse eos qui faciunt iniuriam ꝗ̄ꝫ qui patiantur. Dicit Boetius. Uellem audire has ipas rōes. tūc pħia itēdit duos sillogismos ad probādū itētū q̊ꝫ pm⁹ ē. Oīs iprob⁹ ē miser: ſꝫ oīs dign⁹ supplitio ē iprob⁹ g̊ oīs dign⁹ supplitio ē mis̄. ⁊ ꝑ ꝯn̄s ꝗ̄ꝫto dignior ē supplicio tāto est miserior. Secūdus sillogismus est. quā to aliqs est dignior suppli cio tāto ē miserior. ſꝫ faciens iīuriā dignior ē suppli cio ꝗ̄ꝫ patiēs. g̊ faciēs iniuriā miserior ē ꝗ̄ꝫ iniuriā patiens. Primo inuit p̄mū sillogismum dicēs. nūqd negas oēm iprobū eē dignuꝫ supplicio. boeti⁹ dicit. minime nego. et multipl'r liq̄t eos esse ifelices q sūt iprobi. ita ē dicit Boeti⁹. Igit̄ dicit pħia. q digni sūt supplicio non dubitas eos esse miseros. dicit Boeti⁹: ꝯuenit inquā supple p̄dictis. Tūc inuit secūdū syllogismū ꝑ modū iterrogatōis dicēs. O boeti si tu resideres cognitor.i.iudex cāꝝ. cui putares iferendū suppliciū. vel ei q fecisset iniuriā. vel ei q ꝑtulisset iniuriā: dicit Boeti⁹. nō ambigo.i.nō dubito. qn ego satisfacerēꝫ ꝑpesso iniuriā dolore.i.cū supplicio faciētis iniuriā. Igit̄ dicit pħia. illator iīurie videret̄ tibi eē miserior ꝗ̄ꝫ acceptor iniurie. dicit Boeti⁹: ꝯsequtur inꝗ̄ꝫ. supple p̄dicta. ¶ Nōndū ꝙ ad eādē ꝯclusionē sic posset argui. Quicūqꝫ opatur malū ex ꝓposito magis peccat ⁊ miserior ē ꝗ̄ꝫ ipꝫ sustinēs sine ꝓposito ⁊ volūtate. ſꝫ iferēs iniuriā peccat ex ꝓposito ⁊ ex volūtate. sustinēs aūt sustinet ꝯ volūtatē. ergo iferēs iniuriā peior est ⁊ miserior patiēte iniuriā.

¶ Hac igit̄ alijsqꝫ de causis. Hic pħia ꝯcludit ex dcīs ꝙ q̄libet iniuria nō ē miseria patiētl. ſꝫ iferētl dicēs. Hac igr̄ de cā q̄ iferēs iīuriā miserior ē patiēte ⁊ ex alijs causis ea radice.i.fūdamēto nitētib⁹ h̄.s.fundamēto. ꝙ turpitudo facit hoīes miseros suapte nā.i.sua ꝓpa nā. Ex h̄ apparet iniuriā culibet illatā nō eē miseriā accipiētl.i.patiētl eā ſꝫ iferētl. ¶ Nōndū ꝙ ex lr̄a sic pōt argui turpitudo ꝓpa nā sua facit hoīeꝫ miseꝝ. ſꝫ turpitudo ē i iferēte iniuriā ⁊ non i patiēte. ergo iferens iniuriā ē turpis ⁊ miser. ⁊ ꝑ ꝯn̄s iniuria nō est miseria patiētis: sed eam iferentis.

quidē acq̄escent qḋ eque validis rōnū nitit̄ firmamentꝭ ifeliciores eē eos q faciāt ꝗ̄ꝫ q patiātur iniuriā. B. Uellē inꝗ̄ꝫ has ipsas audire rōes. P. Oēꝫ inq̄t iprobū nū supplicio dignū negas? B. Minime. P. Infelices vo eē q sūt iprobi multipl'r liquet. B. Ita est inꝗ̄ꝫ. P. Qui igit̄ supplicio digni sūt miseros esse nō dubitas. B. Cōuenit inꝗ̄ꝫ. P. Si igit̄ cognitor ait resideres: cui suppliciū iferēdū putares? ei ne q fecisset: an q ꝑtulisset iīuriā? P. Nec ambigo iquā qn ꝑpesso satisfacerē dolore faciētꝭ. P. Miserior igr̄ tibi iniurie illator ꝗ̄ꝫ acceptor eē videret̄. B. Cōseq̄t iquā. Hac igit̄ alijsqꝫ de causis ea radice nitētibus: ꝙ turpitudo suapte nā miseros faciat: apparet cuilibet illatā iniuriā nō accipiētꝭ ſꝫ iferētis eē miseriā. P. Atq nūc ait ꝯ faciūt oratores. Pro his.n. qui graue qd acerbūqꝫ ꝑpessi sūt: miseratione iudicū excitare conant̄ cū magꝭ admittētib⁹ iustior miseratio debeat̄: quos nō ab iratꝭ: ſꝫ a ꝓpitijs poti⁹ miserātibusqꝫ accusatorib⁹ ad iudiciū veluti egros ad medicum duci oportebat: vt culpe morbos supplicio resecarēt: quo pacto defēsoꝝ opa vl' tota frigeret. Uel si ꝓdesse hoībus mallet: i accusatōis habitū vteret̄. Ipsi quoqꝫ iprobi si eis aliq̄ rimula vtutē relictā fas eēt aspicere: victoriqꝫ sordes penaꝝ cruciatib⁹ se deposituros viderēt cōpēsatōe adipiscēde ꝓbitatꝭ: nec h̄ cruciatus eē dicerēt: defēsorūqꝫ operā repudiarēt ac se totos accusatorib⁹ iudicibusqꝫ ꝑmitterēt. Quo fit vt apud sapiētes nullus prorsus odio loc⁹ relinquat̄. Nā bonos qs nisi stultissim⁹ oderit? malos vo odisse rōe caret. Nā sicuti corpoꝝ lāguor: ita viciositas ē q̄si morb⁹ aīoꝝ. Cū egros corꝑe minime dignos odio sed potius miseratōe iudicem⁹: multo magꝭ nō isequēdi ſꝫ miserādi sūt: quorū mētes omni lāguore atrocior vrget iprobitas.

¶ Atq nunc ait. Hic pħia iuehit̄ ꝯ oratores. scd̄o ꝯcludit ex dcīs ꝙ odiū nō hꝫ locū apud sapiētes ibi. Quo fit. Primo iuehit̄ ꝯ oratores. q iducūt iudices ad miserādū patiēti iīuriā. cū tñ poti⁹ miserādū sit faciēti iniuriā: ⁊ oratores .i. causidici. q̊ꝝ offm̄ ē ꝑsuadere iudici. Isti faciūt nūc ꝯriū q̄ ipi conant̄ excitare miratione iudicū ꝓ eis q ꝑpessi sūt graue et acerbū qd. cū magis iustior miseratō d̄beat̄ admittētib⁹ .i. faciētibus malū. q̊s iniuriātes oportebat duci ad iudicium: velut egros ad medicū. ñ ab iratis accusatorib⁹. ſꝫ a ꝓpicijs ⁊ miserātib⁹. vt resecarent morbos cl'pe supplicia.i.pena. Quo supple ordine pacto si homies mouerentur mīa erga faciētes iīuriā. opa.i. diligentia. d̄fēsoꝝ.i. defendere volētiū ipos. illa tota frigeret .i. cessaret. vl' si mallet prodesse hoīb⁹ iniuriātib⁹: tc̄ d̄fēsio eoꝝ vteret̄ i bitū accusatiōis. ita ꝙ ille q fuit d̄fēsor fieret accusatō. Ipi q̊ꝫ iprobi si eēt eis fas aspicer̄ vtutē r̄lictā aliq̄ riml'a.i. cognitōe. ipi viderēt se d̄posituros sōdes vitioꝝ cruciatib⁹ pēaꝝ. ꝯpēsatōe.i.cā adipiscēde ꝓbitatl. Nec ipi d̄rent.i.reputarēt cruciat⁹: ſꝫ ipi repudiarēt .i. spnerēt opā.i.diligētiā d̄fēsoꝝ ⁊ se totos ꝑmitterēt accusatorib⁹ ⁊ iudicib⁹. ¶ Nō ꝙ mīa ⁊ miratio ē vt⁹ hꝫ quā aliqs ꝯpatit̄ aliene mirie. Cui g̊ iest maiō miria ei d̄bet maiō mīa. ſꝫ d̄claratū ē maiorē eē miriā iferētl iīuriā ꝗ̄ꝫ patiētl g̊ ad miserādū eis maxie d̄bēt iduci iudices: c⁹ ꝯriū faciūt oratōes q̄ iducūt iudices ad mirandū patiētib⁹ iīuriam. ¶ Nōndū ꝙ faciētes iīuriā accusādi sīt ñ ex ira ſꝫ ex ꝯpassione ⁊ mīa ⁊ penali remedio morb⁹ cl'pe eoꝝ auferat̄: sic̄ .n. egrl nō ē isultādū ſꝫ poti⁹ ꝯdolēdū. sic̄ ⁊ istis q morbo vicioꝝ affci sīt: ⁊ poti⁹ sīt accusādi ꝗ̄ꝫ d̄fēdēdi vt pēali acerbitate eoꝝ malicia minuat̄. et si mali ꝑpēderēt sordes viciōꝝ ⁊ dignitates vtutū nō reputarēt cruciat⁹: ſꝫ se accusatorib⁹ ⁊ iudicib⁹ volūtarie afferret puniēdos.

¶ Quo fit. Hic pħia ex dictis cōcludit ꝙ odiū non hꝫ locū apud sapiētes ⁊ dicit. Quo fit.i. ex dcīs seq̄t̄ vt apud sapiētes null⁹ loc⁹ relinquat̄ odio. Nā qs oderit bonos nisi stultissim⁹: malos vo odisse carꝫ rōe.i.ē irrōabile: nā sic̄ lāguor ē m⁹ ꝯ⁹ corporū ita viciositas ē morb⁹ aīoꝝ. Cū ergo

egros corpore minime iudicemus dignos odio: sed poti⁹ miseratõe multo magis nõ isequẽdi sunt odio: sed potius miserãdi: q̃⁊ mẽtes vrget iprobitas .i. malicia. ex̃ns atro/cior .i. crudelior oi lãguore corpali. ℂ Nõ q̃ sapiẽtes non debẽt odire malos. q̃ dicit Seneca ad lucillũ. Hũc affe/ctũ sapiẽtes habeãt aduersus malos: quẽ hȝ medic⁹ aduersus egros suos q eos nõ odio sed remedio studet contrectare: q nec religas egrorũ nec effusa dedignatur intueri.

ℂ Metrum quartuȝ libri quarti.

q Uid tãtos iuuat excitare motus. Hic incipit q̃rtuȝ metrũ hui⁹ q̃rti qd̃ dr̃ valẽtiũ ab inuẽtore scd̃ȝ dr̃ pẽthametrum siue elegiacum in q̃ phia exclamat ꝯ hoĩes q bellicis motibus ex odio se metipsos ad mortẽ deducunt dicens. Quid iuuat .i.

ℂ Metrũ .iiij. libri q̃rti.

q Uid tantos iuuat excitare motus:
Et ꝑpria fatũ sollicitare manu:
Si mortẽ petit: ꝑpiquat ipsa
Spõte sua: volucres nec remoratur equos:
Quos ſpẽs: leo: tigris: vrsus: aper:
Dẽte petũt: idẽ se tñ ense petũt.
An distãt q̃ dissidẽtq̃ mores.
Iniustas acies ⁊ fera bella mouẽt
Alternisq̃ volunt perire telis.
Non est iusta satis seuitie ratio.
Uis aptã meritis vicem referre
Dilige iure bonos ⁊ miserescе malis.

ℂ Prosa quinta quarti libri.

b Inc ego video inq̃ q̃ sit vel felicitas vel miseria in ipsis ꝓbor̃ atq̃ improbor̃ meritis ꝯstituta. Sed i hac ipsa fortuna populari non nihil boni malive iesse ꝑpendo. Neq̃ .n. sapiẽtũ q̃sq̃ exul: iops: ignominiosusq̃ esse malit: potiusq̃ pollẽs opib⁹: honore reuerẽdus potẽtia validus: i sua ꝑmanens vrbe florere. Sic enim clari⁹ testatiusq̃ sapiẽtie tractat officiũ: cum in contingentes populos regẽtium quodã modo btitudo trãsfundit̃. Cũ ꝑsertiȝ carcer lex ceteraq̃ legaliũ tormẽta penarũ pniciosis poti⁹ ciuib⁹: ꝑpẽ quos etiã ꝯstituta sunt debeatur. Cur hec igit̃ versa vice mutẽtur: scelerũq̃ supplicia bonos ꝑmant: p̃mia virtutũ mali rapiãt: vehemẽter admiror: queq̃ tã iniuste ꝯfusionis rõ videat̃ ex te scire desidero. Min⁹ eteniȝ mirarer si miscerі oĩa fortuitis casibus crederẽ. Nũc stuporẽ meũ de⁹ rector exaggerat: q cũ sepe bonis iucũda: malis aspera: cõtraq̃ bonis dura tribuat: malis optata ꝯcedat: nisi causa deprehẽdat̃ qd̃ ẽ

q̃ vtilitas ẽ excitare tãtos mot⁹ .s. odij. ⁊ qd̃ iuuat sollicitare .i. sollicite exquirere fatũ .i. mortẽ ꝑpa manu. q. d. nulla ẽ vtilitas. Est aũt rõ hec. q̃ si mortẽ petitis .i. desideratis. siue vr̃aȝ siue alior̃ ꝑpiquat spõte sua. nec remorat̃ .i. retardat. volucres .i. veloces equos. Mirãdũ est etiã q̃ homines quos leo: serpẽs: tigris: vrsus: aper: dẽte petũt .i. inuadũt q̃ idẽ hoĩes petũt .i. inuadũt se ense. vt se mutuo iterficiãt. Et q̃rit phĩa. Nunqd hoĩes mouẽt iniustas acies. ⁊ fera bella ⁊ volũt ꝑire alternis telis .i. mutuis sagittis. iõ q̃ mores eor̃ distãt ⁊ dissidẽt .i. discordãt. Certe ista rõ seuitie nõ ẽ satis iusta vis. ergo referre .i. reportare aptã viceȝ .i. vicissitudinẽ meritis tã boni q̃ȝ mali. dilige bonos ⁊ miserescе malis. ℂ Nõndũ q̃ dic̃ morte nõ retardare suos equos. p equos mortis itelligũtur ꝑtiales dispositões piodi p q̃s hõ ad mortẽ tẽdit. Quilibet .n. hõ hȝ certã ⁊ determinatã piodũ sue vite. eo q̃ forme oĩuȝ rer̃ sũt i terminis .i. i corporib⁹ celestib⁹ v̄tualr̃. vt pȝ. z. de gñatõe. ℂ Nõndũ q̃ phĩa hic nõ excludit licẽtiã gerẽdi iustũ bellũ sȝ iiustũ. q̃ dicit iniustas acies. bellũ .n. iustuȝ ꝯcedit̃. ⁊ iõ gerit̃ vt aliqs nitẽs ꝯtra iusticiã ad iusticiã reducat̃.

ℂ Sequitur prosa quinta quarti libri.

b Inc ego video. Ista ẽ q̃nta ꝓsa hui⁹ q̃rti: q̃ Boetius plus ꝯq̃rebat̃ bonis mala ⁊ malis bona ꝯtingere: ꝓpter qd̃ etiã reputabat istar̃ fortunar̃ vices nõ ex ordine diuine ꝓuidẽtie sȝ ex casu ꝓuenire: ideo phĩa sup hoc ꝯsolat̃ boetiũ assignãdo cãs q̃re bonis mala ⁊ malis bona ꝯtigãt. Et pmo Boeti⁹ exp̃mit suũ dolorẽ in hoc q̃ vices fortunar̃ videtur ꝯfuse ⁊ iordinate disponi. scd̃o assignat phĩa cãs hui⁹ appar̃etie. tertio ipsa ꝯsolat̃ assignando cãs p̃dictor̃. scd̃a ibi. Nec mir̃. tertia ibi. Ita est iquit. Primo boeti⁹ p̄mittit qd̃ã. scd̃o exp̃mit cãs sui doloris ibi. Cũ ꝑsertim. Primo dicit. Ego video hinc .i. ex dcis q̃ felicitas sit ꝯstituta in meritis ꝓbor̃ .s. deos fieri. ⁊ q̃ sit miseria cõstituta i meritis improbor̃ .s. trãsformari i beluas. sȝ ego ꝑpẽdo .i. iudico. nõ nihil .i. aliqd̃ boni vl̃ mali: cẽ i hac forma ꝑplari .i. i ꝓsperitate fortuita: qd̃ ꝓbat. Neq̃ .n. q̃sq̃ sapiẽtium. malit .i. magis vult eẽ exul. iops ig̃/miniosus .i. i/famis. potius q̃ȝ pollẽs opibus. q̃ reuerendus honore. validus potentia. et in sua vrbe permanẽs florere. sicut .n. per hȝ bona fortune officium sapiẽ .i. sapientis tractatur clari⁹ ⁊ testatius .i. cũ maiori testimonio. q̃ talibus plus credit̃. cũ btitudo regẽtiũ trãsfundit̃ .i. dilatat̃ i ppl̃os ꝯtigẽtes .i. vicinos. ℂ Notãdũ q̃ i bonis fortuitis est aliqd boni. q̃ per ipsa sapiẽs expeditius tractat officiũ gubernãdi subditos. Qui .n. diuitijs. potẽtia ⁊ fama ꝑcellũt alios: aptiores sũt ad regẽdã rẽpublicã q̃ aptiores sũt ad subueniẽdũ oppssis. ⁊ ad depmẽdũ malos. ad ꝓtegẽdũ bonos. ad expugnãdũ inimicos. ⁊ ita sapiẽti q tractat negociũ reipublice necẽia est potẽtia ⁊ diuitiar̃ abũdãtia. Sȝ sapiẽti q vacat ꝯteplatõi diuitie sunt onerose quia nimiã ide gerit sollicitudinem. ℂ Cum presertim carcer lex. Hic Boetius exprimit cãs sui doloris ⁊ admirationis dicens. Cum lex ⁊ carcer ⁊ cetera tormenta legalium penarum. potius debeantur perniciosis. idest malis ciuibus propter quos constituta sunt. Ego vehementer admiror cur hec tormenta viceuersa .i. contrario modo mutentur. ita vt supplicia scelerum .i. malorum. premant bonos. ⁊ mali rapiant premia virtutuȝ .i. virtuosor̃. ⁊ ego desidero o philosophia scire ex te que videatur esse ratio. idest causa tam iniuste confusionis minus enim mirarer si crederem omnia misceri fortuitis casibus. Nunc aũt deus rector omniũ exaggregat .i. augmẽtat stuporem meum. qui deus cum sepe bonis iucũda malis aspera tribuat. ⁊ contra .i. per contrarium bonis dura tribuat malis optata concedat. nisi deprehendatur .i. cognoscatur causa huius. quid est hoc quod videatur differre a fortuitis casibus. q. d. nihil. ℂ Notandum q̃ tormenta legalia sicut carcer. membrorũȝ mutilatio. flagellatio

tbꝰ sunt inuenta propter malos. ⁊ ista sepius videtur infligi bonis: malis euadētibus. sup hoc admirat͂ Boetius: cū tn̄ deus debeat punire malos. ⁊ remunerare bonos. ⁊ nisi huius rō cognoscat͂. quare hoc ꝯtigat, nihil est gn̄ talia videantur contigere a casu ⁊ a fortuna ⁊ nō subiacere regimini prouidentie diuine. quod absurdum est.

¶ Nec mirū inquit. Dic phia assignat causam apparētie talis ꝯfusionis. q̄z sic videt͂ esse ꝑpter ignorantiā cause. ⁊ dicit. Nec mirū siqd credatur ꝯfusū ⁊ temerariū. s. casuale i istis inferioribus. s. ignorata rōne ordinis. s. diuine ꝓuidētie. sed q̄uis tu ignores causā tāte dispositōis diuine tanq̄ȝ bonus rector

quod a fortuitis casibꝰ differre videatur. P. Nec miruȝ inquit siquid ordinis ignorata ratione temerarium confusumq̄ȝ credatur. Sȝ tu q̄uis cām tāte dispositionis ignores: tamen quoniaȝ bonus mundū rector temperat: recte fieri cuncta ne dubites.

¶ Metꝛ. v. q̄rti libri.

Si qs arcturi sydera nescit
Propinqua sūmo cardine labi.
Cur legat tardꝰ plaustra boetes:
Mergatq̄ȝ seras equore flāmas:
Cū nimis celeres explicet ortꝰ.
Legem stupebit etheris alti.
Palleant plene cornua lune
Infecta metis noctis opace.
Queq̄ȝ fulgenti texerat ore
Confusa phebe detegat astra.
Cōmouet gētes publicꝰ error:
Lassantq̄ȝ crebris pulsibus era.
Nemo miratur flamina chori
Littus fremēti tundere fluctu:
Nec niuis duram frigore molē.
Feruēti phebi soluier estu.
Hic. n. causas cernere ꝓptū ē.
Illic latētes pectora turbant.
Cuncta q̄ rara ꝓuehit etas:
Stupetq̄ȝ subitis mobile vulgꝰ.
Cedat inscitie nubilus error:
Cessent profecto mira videri.

. s. deus tēperat mūdū sua bonitate. ideo nō dubites cūcta recte fieri. ¶ Notandū q̄ mirꝫ est cuius causa nescit͂: pro tāto. n. multi mirat͂ de eclipsi solis. q̄z cāȝ ignorāt. ⁊ q̄z boetiꝰ ignorabat cāȝ huius ꝯfusionis q̄re bonis mala ⁊ malis bona ꝯtigāt: ideo hoc admirabat͂ ⁊ cā admiratōis eiꝰ fuit ignorantia dispositionis diuine prouidentie.

¶ Metrum quintum quarti libri.

Si quis arcturi sydera nescit. Istud est q̄ntū metꝫ huiꝰ quarti qḋ dicit͂ alemanicū ab auctore dactilicū a pede ꝑdominātē. tbetrametrū. i. quatuor pedū. ypcatbalecticum. i. abūdās i vna syllaba. i quo metro phia declarat quō ea quoq̄ȝ cause nō apparēt vidētur mira. scdo oñdit quō cognita causa cessat admiratio ibi. Nemo mirat͂ flamina. Primo oñdit q̄ ꝑpter latētiā causaꝝ homines mirātur. ⁊ īducit de hoc duo exēpla. Primū est de eo qḋ accidit i stellis iuxta polū septētrionalē. quia ille stelle ceteris stellis remotioribus tardius mouētur. et tn̄ velocius oriūtur. g aūt ignorat causam huiꝰ illi videt͂ hoc mirꝫ. vnde dicit. Si qs nescit sydera arcturi. i. maioris vrse. labi. i. volui. ꝓpiqua summo cardine. i. cardini ponēdo ablatiuum ꝑ datiuo causa metri. i. polo septētrionali. ille stupebit. idest admirabit͂. legē alti etheris. idest firmamēti. Cur boetes. idest stella tarda. legat. i. ꝑtrāseat. plaustra. i. stellas plaustri. i. maioris vrse. ⁊ mergat seras flammas equore. loquēs more poetico g sequētes iudiciū vulgi. dicūt stellas tingi i mari quādo occidūt. ⁊ dicit͂ boetes mergere seras flāmas. i. lumina sua tarda. q̄z nunq̄ȝ ea mergit ⁊ est modus loquēdi id qḋ nūq̄ȝ fit tarde fit. cū tn̄ boetes explicet ortus nimis celeres. eo q̄ in principio noctis nobis statim apparet. Scōm exēplū est de eclypsi lune. quā nescientes causam adeo aliqui admirātur. q̄ putant eius eclypsim contigere per icantationem: ⁊ volentes auxiliari lune ⁊ impedire ne audiat incantationem: concutiant omnia vasa erea ⁊ sonora tēpore eclypsis: vnde dicit in lr̄a Cornua plene lune palleāt quia icipiente eclypsi luna icipit apparere corniculata. cornua īfecta metis. idest termi nis. opace noctis. idest vmbre terre. ⁊ phebe. idest luna. cōfusa. s. ꝓuatōe luminis. detegat. i. apparere faciat astra minora. que texerat. idest latere fecerat. fulgētiore. i. abundantia sui fulgoris. Tūc publicus error quo putatur luna icantari cōmouet gentes. ⁊ lassant. idest fatigant. era. i. vasa erea vel campanas crebris pulsibus. ¶ Notandum q̄ arcturus dicit͂ ab arctos qḋ est vrsa. q̄ est qḋdam signū iuxta polū septentrionalem. qḋ nos vlgariter plaustrū noīamꝰ et sic accipit btūs Gregō. sup iob dicēs Arcturus septē stellis maxime lucet sēper mouet͂. ⁊ nūq̄ȝ mergit͂. ¶ Nōndū q̄ stelle circa polū arcticū mote sic arcturꝰ. et alie stelle mouent͂ tardiꝰ alijs stellis remotioribꝰ a polo arctico. q̄z minorē circulū suo motu describūt. ⁊ stelle remotiores maiorē. vn̄ cū stelle remotiores i eq̄li tp̄e ꝑtrāseāt maiorē circulū. i quo stelle ꝓpiquiores minorē. q̄z ambo circūuoluūtur semel i die naturali. patet ꝑ diffinionē velocitatis ⁊ tarditatis. q̄ stelle ꝓpiquiores polo tardius mouētur ⁊ remotiores velociꝰ. Illud. n. mouet͂ tarde qḋ i equali tp̄e ꝑtrāsit minus spaciū. ⁊ illud mouet͂ velociter qḋ i eq̄li tp̄e ꝑtrāsit maiꝰ spaciū. ¶ Nōndū q̄ luna recipit lumen suū a sole. si ergo corpus opacū iterponit͂ ipediēs ne lumē solis ꝑueniat ad lunā. vel i toto vel i parte. necesse est lumē lune deficere vel i toto vel i parte. ⁊ hoc est lunā eclypsari.

¶ Nemo mirat͂ flamina chori. Dic oñdit phia q̄ cognita causa cessat admiratio, dicēs. Nemo miratur flamina chori: talis vēti: tūdere. i. ꝑcutere. littus fremēti fluctu. s. maris. ⁊ hoc dicit ꝑ tāto. q̄z vēto flāte aqua maris cedit ⁊ ad littus resistēs repcutit͂. nec etiā aliqs mirat͂ molē. i. magnitudinē niuis frigore durā. i. ꝯgelatā. soluier. i. solui. ⁊ hic est pagoge. i. additio syllabe ad finē dictōis propter necessitatē metri. ergo ponit͂ soluier ꝑ solui. feruenti estu phebi. i. solis. hic enim. i. i istis exēplis ꝓmptū est cernere causas. quare vētus ipellit mare. quare sol liquefacit niuē. sed illic i prioribus exēplis. latētes cause turbāt pectora supple ꝑ admirationeȝ. ⁊ mobile vulgus stupet. i. mirat͂. subitis. i. de subitaneis euētibus. ⁊ stupet cūcta que ꝓuehit. i. ꝑducit rara etas. i. que raro eueniūt. sed si vis cessare admirationem, nubilus error inscitie. idest ignorantie causarum cedat. idest recedat ⁊ accedat noticia causaruȝ profecto. idest, procerto tunc cessent videri, mira que prīs stante ignorantia videbantur mira. ¶ Notandum q̄ sacerdotes in egypto propter admirari inceperunt philosophari. videntes enim eclypses solis ⁊ ignorantes causas. mirabantur: causas earum inquirentes quibus iuentis habuerunt scientiam earum eclypsium: eo q̄ scire est causam rei cognoscere: cognita ergo causa cognoscitur res. ⁊ per consequens cessat admiratio.

¶ Prosa sexta quarti libri.

Ta est inqꝫ. Hic icipit sexta ꝓsa huiꝰ q̃rti.i qua ꝑ/
i sa phia ꝯsolando Boetiũ assignat cãs p̃dictoꝝ:q̃
videtur mira ĩ diuina gubernatiõe.ꝑpter ignorã
tiã cause.⁊ p̃mo Boetiꝰ petit sibi explicari istas cãs.⁊ phia
tãgit difficultatẽ explicatõis eaꝝ.secũdo ꝑmittit se velle

¶ Prosa sexta quarti libri.

Ta est iquã. Sed cũ tui
i muneris sit latentiũ reꝝ
cãs euoluere: velatasqꝫ
caligine explicare rõnes:q̃so vti
hinc decernas:qm̃ hoc me mira
culũ maxime ꝑturbat edisseras.
P. Tũ illa paulisper arridens.
ad rem me inqt oiuꝫ q̃situ maxi
mã vocas:cui vix exhausti qcq̃ꝫ
satis sit.talis nãqꝫ materia est vt
vna dubitatõe succisa:inumera/
biles alie velut hydre capita suc
crescãt.nec vllus fuerit modus:
nisi quis eas viuacissimo mẽtis
igne coerceat. In hac.n. de ꝓui/
dentie simpliciꝫate. de fati serie.
de repentinis casibus. de cogni/
tiõe ac p̃destinatõe diuina: de ar
bitrij libertate queri solet. Que

assignare cãs
⁊ tertio eas as
signat secũda
ibi. Sed qm̃.
tertia ibi. Oi/
um generatio
Primo boe/
tiꝰ ꝯcedit qđ
dcm̃ ẽ de ad/
miratiõe ho/
minuꝫ ꝑpter
ignorantiam
cãrũ dicens.
Ita est inqꝫ.
tunc petit ex/
plicari cãs ad
miratõis eoꝝ
q̃ ꝯtigũt ĩ diui
na ꝓuidentia
⁊ dispositione
dicẽs. O phia
cuꝫ euoluere
.i. elucidare
cãs latẽtiũ re
rũ.sit tui mu/
neri.i.tue gr̃e
⁊ explicare rõ
nes velatas ca
ligine.i.rões obscuras ⁊ difficiles.q̃so vt hinc.i.de ista diffi
cultate.discernas.i.iudices ⁊ edisseras.i.dispures.qm̃ hoc
miraculũ maxime me ꝑturbat.s.q̃re malis bona ⁊ bonis
mala eueniãt:⁊ phia paulisꝑ arridẽs.Boetio inqt.ad rem
maximã oiuꝫ q̃sitũ.i.ad maximã q̃stionem.vocas.i.icitas
me.cui vix qcq̃ꝫ exhausti satis sit ei ad quã exhauriẽdã et
soluẽdã vix aliqd sufficit.talis nãqꝫ ẽ mã quã petis decla
rari.vt vna dubitatiõe succisa.i.soluta.inumerabiles alie
succrescãt.velut capita hydre.quoꝝ vno ablato tria suc/
crescebãt.nec fuerit modus.i.terminus dubitationũ.nisi
qs eas coherceat viuacissimo igne.i.ardẽti iuestigatõe mẽ
tis. In hac.n.mã q̃ri solet de ꝓuidẽtie simplicitate. de se/
rie fati.de repẽtinis casibus.de p̃pestinatiõe diuina.de li/
bertate arbitrij:q̃ oia quanti oneris.i.difficultatis sint ad
determinãdũ tuipse ꝑpẽdis. ¶ Notãdũ ꝙ sapiẽtis ẽ scire
oĩa vt ꝯtigit ex ꝓhemio methaphice.⁊ cũ scire sit ꝑ causã
p̃mo posterioꝝ. Sapiẽtis est euoluere cãs reꝝ latentiũ:iõ
dicit boetius ad phiaꝫ. Tui muneris est euoluere causas.
¶ Nõndũ ꝙ dicit phiaꝫ paulisꝑ sibi arrisisse.ꝑ hoc phia
inuit morẽ ⁊ habitũ sapiẽtũ.q audita simplicitate iperito
rũ arridẽt eis ꝯgratulãdo ꝙ ipsi cũ auiditate sapiaꝫ q̃rũt.
¶ Nõndũ ẜm fabulas hydra fuit serpens ĩ lerna palude.
hñs plura capita quoꝝ vno succiso tria excrescebãt quem
cum hercules cuꝫ sagittis iterficere non posset greco igne
ipsum consumpsit.
¶ Sed qm̃ hec. Hic phia ꝑmittit velle assignare causas
dicẽs. Qm̃ hec nosse te est q̃dã portio.i.pars tue medicine
q̃q̃ꝫ simus septi.i.ꝯclusi.angusto.i.breui limite tp̃is.tamẽ
aliqd deliberare conabimur.sꝫ si te oblectãt delectamẽ/
ta.i.suauitates.musici carminis.i.metri.oportet ꝙ diffe/
ras paulisꝑ.i.modicũ hãc voluptatẽ.donec ꝯtexo.i.forma
bo rõnes sibi nexas.i.ꝯiũctas ordine.dicit Boetius vtli
bet inqꝫ.i.vti tibi placet.tũc ipsa phia orsa.i.icipiẽs loqui
velut ab aliquo p̃ncipio.ita disseruit.i.disputauit. ¶ No/
tãdũ ꝑ h̃ ꝙ dicit. Nos septi ãgusto limite tp̃is. inuit phia
p̃ntẽ mãꝫ adeo eẽ difficilẽ ꝙ totũ tp̃s p̃ntis vite qđ breue
est vix sufficit ad p̃dicta plenarie declarãda. ¶ Notãdũ

quãti oneris sint ip̃e ꝑpẽdis. Sꝫ
qm̃ hec quoqꝫ te nosse q̃dã medi
cine tue portio ẽ.quãq̃ꝫ angusto
limite tp̃is septi:tñ aliqd delibe/
rare conabimur. Qꝫ si te musici
carminis oblectamẽta delectãt.
hãc oportet paulisꝑ differas vo
luptatẽ. Dũ nexas sibi ordine cõ
texto rões. B. Ut libet inqꝫ. P.
Tum velut ab alio orsa p̃ricipio
ita disseruit. Oĩuꝫ gñatio reꝝ cũ
ctosqꝫ mutabiliũ nãꝝ ꝓgressus/
⁊ qcqd aliquo mouet̃ mõ cãs or
dinẽ formas ex diuine mẽt̃ stabi
litate sortit̃. Hoc ĩ sue simplicita
tis arce ꝯposita.mľtiplicẽ rebus
gerẽdis modũ statuit.q modꝰ cũ
ĩ ip̃a diue itelligẽtie puritate ꝯspi
cit̃ ꝓuidẽtia noiat̃. Cũ vo ad ea
q̃ mouet atqꝫ dispõit refert̃ fatũ a

ꝙ dicit phiaꝫ
orsã fuisse ab
alio p̃ncipio.
nã illa q̃ phia
p̃us probauit
deducunt̃ ex
hoc principio
ꝙ đs ẽ ꝑfcm̃
bonum ⁊ vlti
mꝰ finis oiuꝫ
q̃ aũt nũc vlt
demonstrare
deducunt̃ ex
h̃ p̃ncipio ꝙ
đs est p̃ncipiũ
effectuũ oiuꝫ
vt patebit.
¶ Oium ge/
neratio rerũ.
Hic phia ꝓse
quit̃ itẽtũ vo/
lẽs assignare
cãs:q̃re bonis
mala ⁊ malis
bona ꝯtigãt.⁊
p̃mo declarat
q̃dã ad suã de
terminationẽ
necĩa.scđo ponit suã determinationeꝫ.scđa ibi. Que vero
inges. Primo phia determinat de ꝓuidentia diuina ⁊ de
fato.scđo oñdit q̃ sint ea q̃ fato disponunt̃.scđa ibi. Ea seri
es. Primo oñdit qđ noiet̃ diuina ꝓuidẽtia.⁊ qđ fatũ.scđo
tãgit differẽtiã iter ea assignãdo diffinitões vtriusqꝫ. Ter
tio ponit diuersas opiniones circa fatũ. Quarto ĩfert quã
dã ꝯclusionẽ circa fatũ ⁊ ꝓuidẽtiã.scđa ibi. Que lꝫ diuer/
sa.tertia ibi. Siue igit̃.q̃rta ibi. Quo fit. Primo dicit. Ge/
neratio oiuꝫ reꝝ.cunctosqꝫ ꝓgressus nãꝝ mutabiliũ ⁊ qc
qđ alio mõ mouet̃.illud sortit̃ cãs gñatõis ⁊ mutatiõis.⁊
ordinẽ gñatõis ⁊ mutatõis.⁊ formas qbꝰ gñat̃ vel mouet̃
subales vel accñtales oĩa ista sortit̃ ex diuine mẽtis stabi/
litate. Hec.n.mẽs diuina cõposita.i.stabilita.ĩ arce.i. ĩ al/
titudinẽ sue simplicitatis.statuit rebꝰ gerẽdis.i.fiẽdis mľ
tiplicẽ modũ.q modus cũ ꝯspicit̃.i.ꝯsiderat̃.ĩ ipsa purita
te diuine ĩtelligẽtie.i.ẜꝫ eẽ qđ hꝫ in ĩtellectu diuino noiat̃
ꝓuidẽtia.cũ vo iste modus refert̃ ad ea q̃ mouet ⁊ dispo/
nit.a veteribꝰ.i.ab antiqs fatũ appellatũ ẽ. ¶ Nõndũ ꝙ
oĩa a p̃mo sũt mutabilia.aliq̃ mouẽtur ẜm substãtiã vt ge
nerabilia ⁊ corruptibilia q̃ꝫtũ ad illa dicit. Oiuꝫ genera/
tio reꝝ. Alia aũt sunt mutabilia ẜm locũ ⁊ nõ ẜm substan
tiã.vt corpora celestia.q̃ꝫtũ ad illa dicit. Cũctosqꝫ mutabi
liũ nãꝝ ꝓgressus. Alia sunt mutabilia solũ ẜm oꝑationeꝫ
.s.ẜm itelligere nõ ẜm substãtiã nec ẜm vbi ꝓprie sicut i/
telligẽtie.q̃ꝫtũ ad illas dic̃. Et qcqd aliquo mouet̃ modo.
Aliter exponit̃ quod ĩ rebus mutabilibus triplex est di/
spositio.vna est qua trãseũt de nõ esse ad esse ꝑ generatio/
nẽ q̃ꝫtũ ad hoc dicit. Oium generatio reꝝ. Aut res ꝑma/
nent ĩ existentia per aliqđ tẽpus.postq̃ꝫ generate sũt.q̃ꝫtũ
ad illas dicit. Cũctosqꝫ mutabilium naturaꝝ progressus.
Aut res procedũt de esse ad nõ esse ꝑ corruptionẽ.q̃ꝫtũ ad

illas dicit. Et qcqd aliquo monet mõ. ¶ Nõdũ q qdã dicũt. fatũ eſſe quandã diſpoſitionẽ derelictã i rebus infe/rioribus ex actõe corpoꝝ celeſtiũ. ſm quã inferiora neceſſitãtur ⁊ ↄſtrigũtur ad imobiles effectus. Et ſic btũs Gregorius i omel. epiphanie iprobat fatũ dicẽs. Abſit a fide/liũ cordibus vt fatũ eſſe aliqd dicamus. ſ. neceſſitãs infe/riora. quia ſic oĩa venirẽt ex neceſſitate. Alio mõ accipit fatũ ꝑ diſpoſitiõe reꝝ ſm quam res depẽdent ex diuina volũtate ⁊ ptãte. ⁊ ſic fatum ↄcedit aliqd eſſe. Eſt ergo puidẽtia diuina ordiatio ſiue diſpoſitio exiſtens in mente diuina qua cuncta iferiora ſunt puiſa ſm ſtatũ ſue nature. fatuʒ aũt ẽ diſpoſitio diuina exiſtens i rebus mobilib⁹ qua ſingl'a ſuis annectunt ordinibus. vt magis patebit.

veterib⁹ appellatũ eſt. Que diuerſa eẽ facile liqbit: ſiqs vtriuſq; vim mẽte ↄſpexerit. Nã puidentia eſt ipſa illa diuina ratio in ſummo oium pricipe ↄſtituta q̃ cũcta diſponit. Fatũ vero iherẽs reb⁹ mobilib⁹ diſpoſitio: ꝑ quaʒ puidentia ſuis queq; nectit ordinibus. Prouidẽtia nãq; cuncta pariter q̃uis diuerſa: q̃uis ifinita ↄplectit. Fatũ vero ſingula digerit in motũ locis: formis: ac tẽporib⁹ diſtributa. Ut hec tpalis ordinis explicatio: i diuine mentis adunata pſpectu puidẽtia ſit. Eadẽ vo adunatio digeſta atq; explicata tpibus fatuʒ vocetur. Que licet diuerſa ſint: alterum tñ pendet ex altero. Ordo nãq; fatalis ex puidentie ſimplicitate

¶ Que diuerſa eẽ facile liquebit. Hic ponit differentiaʒ iter puidentiã ⁊ fatũ. aſſignãdo diffinitiões vtriuſq;. ſcdo oñdit q vnũ eoꝝ depẽdet ex altero: ibi. Que licʒ diuerſa. Primo dicit. Que duo. ſ. fatũ ⁊ puidẽtiã diuinã. liquebit .i. patebit eſſe diuerſa. ſiqs mẽte ↄſpexerit .i. ↄſiderauerit vtriuſq; vim .i. nãʒ ⁊ eſſentiã. ⁊ diffiniẽs puidẽtiam dicit. Prouidẽtia ẽ ipſa diuina ratio. q̃ eſt i ſummo pncipe oiuʒ reꝝ ↄſtituta. que. ſ. ratio cũcta diſponit. Tũc diffiniẽs fatum dicit. Fatũ eſt diſpoſitio iherens rebus mobilibus .i. tẽporalibus per quã diſpoſitionẽ puidentia nectit queq; ſuis ordinibus. Tũc declarat iſtas diffinitões ex ꝓprietatibus vtriuſq; itẽdẽs. q puidẽtia cõplectit omnia ſimul ſed manifeſtũ eſt q omnia nuſq; ſunt ſimul niſi i mẽte diuina. ergo opoꝛtet q puidẽtia ſit ratio exiſtẽs i mẽte diuina. ad fatũ vero ſpectat vt ea que fato ſubdũtur diſtribuantur ꝑ tẽpora ⁊ loca. Ita q ordo fatalis quãdã ſucceſſionẽ tẽporalẽ iportat. talis aũt ſucceſſio nõ eſt: niſi i ipſis rebus mobilib⁹: quare oportet q fatũ ſit i rebus mobilib⁹ Unde dicit i littera. Prouidẽtia nãq; cũcta cõplectit pariter q̃uis diuerſa ⁊ ifinita. Fatum vero digerit .i. diuidit ſingula diſtributa i motũ. locis: formis. tẽporibus. ita. ſ. vt hec tẽporalis explicatio que ad fatũ ꝑtinet. adunata i pſpectu diuine mẽtis ſit puidẽtia. Eadẽ vero adunatio digeſta .i. diuiſa ⁊ explicata tẽporibus. que ſucceſſionẽ iportãt vocet fatũ. ¶ Notãdũ q qꝛ prius dixit q diffinitio rerum faciẽdaꝝ vt eſt in itellectu diuino dicit puidẽtia: vt aũt refert ad res mobiles dicit fatũ. Poſſet alicui videri q fatũ ⁊ puidẽtia ſignificarẽt eandẽ rem ſub diuerſis rõnibus. Ideo phia hoc excludẽs oſtendit ea realiter diſtingui ponẽs diffinitionẽ vtriuſq;. ¶ Notãdũ q cognitio dei

habet ſe ad res ſicut cognitio artificis ad artificiata: ſicut ergo oĩa artificiata ſubdũtur ordini ⁊ rõni artis. ſic neceſſe eſt oẽs res ſubdi rõni ⁊ ordini diuine puidẽtie propter qd oñdit q puidentia eſt diuina ratio que cũcta diſponit. ¶ Notãdũ q diſpoſitio que ponit in diffinitõe fati accipitur ꝑ ordine. ⁊ dicit ille ordo iherẽs rebus mobilibus.

ꝓcedit. Sic eni artifex faciende rei formã mẽte ꝑcipiens mouet opis effectũ: ⁊ qd ſimplr pñtarieq; ꝓſpexerat: per tpales ordines ducit: Ita de⁹ puidẽtia quidem ſingulariter ſtabiliterq; facieda diſponit: fato vero hec ipa que diſpoſuit multiplr ac tpalit adminiſtrat. Siue igit famulãtib⁹ qbuſdã puidẽtie dinis ſpiritib⁹ fatũ exerceat: ſeu aĩa: ſeu tota iſeruiẽte natura: ſeu celeſtib⁹ ſydeꝝ motib⁹: ſeu angelica virtute: ſeu demonum varia ſolertia: ſeu aliqbus hoꝝ: ſeu oibus fatalis ſeries texit: illud certe manifeſtũ eſt imobilẽ ſimplicẽq; gerendaꝝ formã reꝝ eſſe puidẽtiã: fatum vero eoꝝ que diuina ſimpilcitas gerenda eſſe diſpoſuit.

ad differẽtiã ordinis q eſt i ipſa rõne diuina. quẽ iam vocamus puidẽtiam. ſm quẽ ordinem puidentia diuina annectit queq; ſuis ordinibus. ſ. vt illa eueniant illo tẽpore. et alia alio tẽpore. Hec prius illa poſteri⁹. ¶ Que licet diuerſa ſint. Hic oñdit q licet fatũ ⁊ puidẽtia differãt tñ vnũ depẽdet ex altero dicẽs. Que lʒ ſint diuerſa tamẽ alteruʒ pẽdet ex altero. ſcʒ fatum dpẽdet ex puidẽtia. nã ordo fatalis ꝓcedit ex ſimplicitate puidẽtie. ſicut declarat i ſimili dicẽs. Sicut enim artifex puta edificator formã faciẽde rei ſicut domus. mente percipiẽs .i. pſpiciẽs. mouet .i. pducit effectũ operis. ⁊ qd ſimpliciter ⁊ pſentarie pſpexerat mente. ſ. formã domus cũ ſuis partib⁹ ſimul ducit ꝑ tẽporales ordines ſupple ad effectũ. pmo fundamẽtũ. poſtea parietes. vltimo tectuʒ. Ita deus puidentia ſua ſingulariter .i. ſimplr ⁊ ſtabiliter diſponit oĩa faciẽda. ſʒ fato .i. ꝑ fatũ ea q̃ diſpoſuit tẽporaliter adminiſtrat. ¶ Notãdũ q puidentia diuina habet eſſe i pma cauſa. fatũ vero i rebus cauſatis. Itẽ puidẽtia diuina habet motũ vnitũ. qꝛ eſt i vno ſimplici. ſcʒ i mente diuina. fatum aũt habet motũ pluralitatis. qꝛ i pluribus cauſatis habet eſſe. Item fatum dependet a prouidentia diuina. ſicut effectus a ſua cauſa. ſʒ nõ ecõuerſo. Sicut .n. forma rei artificialis depẽdet a forma preexiſtente i mẽte artificis. ⁊ non econuerſo. ſic fatum dependet a prouidentia diuina non autem econuerſo.

¶ Siue igitur famulantibus. Hic ponit diuerſas opiniones circa fatum ⁊ dicit. Siue fatum exerceat quibuſdam diuinis ſpiritibus famulantibus diuine prouidentie. ſiue exerceat anima ſiue tota natura inſeruiẽte. ſiue exerceat motibus corpoꝝ ſydeꝝ .i. celeſtium. ſiue angelica virtute ſiue demonũ ſolertia. ſiue aliqbus hoꝝ. vel oibus. hoc eſt icertũ. tamẽ iſtud eſt certũ prouidẽtiã diuinã eſſe imobilẽ ⁊ ſimplicem formam reꝝ gerendaꝝ. ideſt fiendaꝝ. ſed fatuʒ eſſe mobilẽ nexũ. ideſt diſpoſitionẽ. ⁊ ordinẽ tẽporalẽ eoꝝ que diuina ſimplicitas diſpoſuit gerẽda .i. pducẽda. ¶ Notãdum q fatum eſt tẽporalis diſpoſitio rerum inq̃tum ea que puiſa ſunt a deo pducũtur ad effectũ mediãtibus cauſis ſecũdis adminiſtrãtibus. de qbus cauſis

mobilē nexū atqꝫ ordinē tꝑalem. Quo fit vt oīa q̄ fato subsūt ꝓuidētie quoqꝫ subiecta sint: cui ipm̄ etiā subiacet fatū. q̄dā vero q̄ sub ꝓuidētia locata sūt fati seriem superāt. Ea vero sūt q̄ prime ꝓpinq̄ diuinitati stabilr̄ fixa: fatalis ordinē mobilitatis excedūt. Nā vt orbiū circa eūdē cardinē sese vertētiū q ē itimꝰ ad simplicitatē medietatis accedit: ceteroꝝqꝫ extra locatoꝝ veluti cardo q̄dam circa quē versent̄ existit. extimꝰ vero maiore ambitu rotatꝰ: q̄to a pūcti media idiuiduitate discedit: tāto amplioribꝰ spacijs explicat̄. Si q̄d vero illi se medio ꝯnectat ⁊ societ ī simplicitatē cogit̄. Diffunditqꝫ ac diffluere cessat. Simili rōne q̄d lōgiꝰ a prima mēte discedit maioribꝰ fati nexibus īplicat̄. ac tāto aliq̄d fato liberū ē: quāto illū rerū cardinē viciniꝰ petit. Q̄d si superne mentis heserit firmitati motu carēs: fati quoqꝫ supgredit̄ necessitatē. Igit̄ vti ē ad itellectū rōcinatio: ad id q̄d ē id q̄d gignit̄: ad eternitatē tꝑs: ad punctū mediū circulus: ita ē fati series mobilis ad ꝓuidētie stabilē simplicitatē. Ea series celū ac sydera mouet. elemēta ī seiuicē tēperat: ⁊ alterna cōmutatōe trāsformat. Eadē nascētia occidētiaqꝫ oīa p siles fetuū seminūqꝫ renouat ꝓgressus. Hec actus etiā fortunasqꝫ hoīum indissolubili cāꝝ ꝯnexione ꝯstrigit. q̄ cum ab īmobilis prouidētie ꝓficiscātur exordijs: ipas quoqꝫ īmutabiles

diuerse fuerūt opiones. q̄s Boetiꝰ tāgit ī littera: sed nullam eaꝝ affirmat. Nā q̄dā antiquoꝝ dicebāt fatū exerceri mediātibꝰ diuinis spiritibꝰ deo famulātibus. Alij dicebant ipsū exerceri ab aīa mūdana: sicut platonici: q̄d alij exponūt de aīa humana: q̄ per ipsā tāq̄ p causā secundā exercent̄ actꝰ liberi arbitrij q sub ꝓuidētia cadūt. Alij dixerunt fatum exerceri tota natura īseruiente. ītelligentes p totā naturā ꝯplexionem oīuz elementoꝝ. Alij dicunt fatum exerceri motibus corporuz celestiū. sicut astrologi. Alij ꝙ per variam solertiam demonū. ⁊ dicūtur demones ī ꝓposito spūs habitātes circa humectā ꝑtē aeris: s̄m doctrinā quorūdā platonicoꝝ q dn̄r cacodemones. i. malū sciētes. Alij dicunt fatum exerceri angelica virtute. Ubi notandū ꝙ ī p̄ma opinione fatū dr̄ exerceri mediātibꝰ spiritibꝰ deo famulantibꝰ: q̄d est itelligendū de spiritibꝰ oīa disponētibꝰ: sed īmobilr̄ permanētibꝰ. Qd̄ aūt dicit̄ in q̄nta opione fatū exerceri v̄tute angelica: itelligendū est de angelis siue spiritibꝰ applicātibꝰ se diuersis locis missis ī ministeriū. Angelus eni nunciꝰ iterpretat̄: ⁊ est nomē officij non nature s̄m. b. grego.

Quo fit vt oīa. Hic īfert quādā ꝯclusionē circa fatum ⁊ ꝓuidētiā: scd̄o declarat eā in exēplo ibi. Nam vt orbiuz. Prio dicit ex quo dictū ē fatū depēdere a ꝓuidētia dīna. Quo fit. i. ex quo sequit̄ vt oīa q̄ subsunt fato etiā ꝓuidentie sint subiecta. Cui etiā ꝓuidētie ipsum fatū subiacet: sed nō ecōuerso. q̄ quedā q̄ locata sunt sub ꝓuidētia superāt seriem fati. s. ea q̄ īmediate p deū administrātur sicut creatio reꝝ. ⁊ glificatio creaturaꝝ rōnaliū. ea vero que sunt ꝓpiqua p̄me diuinitati stabilr̄ fixa. i. īmobilia: hec excedūt ordinē fatalis mobilitatis. i. mutabilitatis. Nōndū ꝙ q̄ fatū depēdet a ꝓuidētia sicut effectus a sua cā: necesse est illa q̄ depēdēt a fato etiā a ꝓuidētia depēdere. non aūt ecōuerso: q̄ effcūs nō adequat̄ sue cause: ꝓuidētia aūt ad diuinū itellectū spectat: fatū vero ad ea q̄ ī creaturis gerunt̄.

Nā vt orbiū. Hic declarat illā ꝯclusionē p exēplū ondēs quō q̄dā subiacēt fato magis: q̄dā minus: ⁊ q̄dā totalr̄ excedūt fatū. scd̄o ex dictis ꝯcludit habitudinē fati ad ꝓuidētiā p q̄dā silia ibi. Igit̄ vti est: dicit p̄mo. Nā sicut orbiū. i. circuloꝝ: v̄tētiū. i. mouētiū se circa eūdē cardinē. i. axem. ille q est itimus. i. vicinior siue ꝓximior axi accedit ad simplicitatē medietatis. i. axis vel cētri q̄ tardiori motu mouet̄: ⁊ ideo magis accedit ad īmobilitatē axis. ⁊ iste circulus respectu exterioris h̄z se ad modū centri circa q̄d exterior versat̄. vn̄ subdit ꝙ est veluti q̄dā cardo. i. cētrū ceteroꝝ orbiū extra locatoꝝ circa quem versent̄. Sicut mediolus ī rota adheret axi ⁊ ē sicut cardo q̄dā circa quē voluuntur cancri ⁊ radij. Extimus vero. i. vltimus orbis exterior. rotatus. i. motus maiore ambitu. tāto explicatur amplioribus spacijs: q̄to discedit̄ a media indiuiduitate pūcti. i. cētri. Si q̄d vero illi medio se ꝯnectat illud cogit̄. i. cōpellit̄ in simplicitatē. i. īmobilitatē axis: et cessat diffūdi ⁊ diffluere p magnū spaciū. Silr̄ illud q̄d lōgius a p̄ma mēte discedit sicut creature corruptibiles. maioribꝰ nexibus fati īplicat̄ ⁊ tāto magis aliq̄d ē liberuz a fato q̄to vicinius petit. i. accedit illū cardinē reꝝ. s. deū ꝙ si firmitate supne mētis heserit supergredit̄ necessitatem fati.

Nōndum q̄to magis entia sūt ꝓpinq̄ p̄mo cāto minꝰ sūt mutabilia. ⁊ q̄to remotiora tāto magis mutabilia. q̄d declarat ph̄ia exemplo diuersoꝝ circuloꝝ ab eodē cētro ductoꝝ. ī q̄bꝰ circulus remotior a cētro est maior. ⁊ velociꝰ mouet̄. q̄ maiꝰ spaciū ꝑtrāsit ī eq̄li tꝑe. q̄ aūt ē vicinior cētro minor ē ⁊ tardius mouet̄ minꝰ spaciū ꝑtrāseūdo. circuli vero medij medio mō se h̄nt ⁊ ē optima ꝯpatio cētri circuli ad creatorē. Sic. n. cētrū ē idiuisibile ⁊ ab ipo possēt ptes circuli ꝓcedere: ita creator vnꝰ ⁊ idiuisibil' exn̄s īfinita creat ⁊ gubernat.

Igit̄ vti ē. Hic ph̄ia ꝯcludit h̄itudinē fati ad ꝓuidētiā diuinā p q̄dā silia ⁊ dicit. Series fati ita est. i. ita se h̄z ad stabilē simplicitatē diuine ꝓuidētie sicut rōcinatio se h̄z ad itellectū. Ubi sciēdum ꝙ illud q̄d itellcūs simplici veritate itelligit rōcinatio p modū discursus ⁊ successiue ap̄phēdit. Etiā fatū se h̄z ad ꝓuidentiā sicut illud q̄d gignit̄ h̄z se ad illud q̄d est. Ubi sciēdum ꝙ illud q̄d gignit̄ est ī q̄dā fluxibilitate ⁊ motu. q̄d vero actu est genitū est ī q̄dā ꝑmanētia. Etiā h̄z se fatū ad ꝓuidētiā sicut tꝑs ad eternitatē. Ubi sciēdum ꝙ ī tꝑe ē successio partiū tꝑis p̄ntis. ꝑteriti ⁊ futuri. eternitas aūt est sine successione tota simul exn̄s. Itē fatū h̄z se ad ꝓuidētiā sicut circulus ad mediū pūctū. Ubi sciēdum ꝙ circulus distēdit̄ ⁊ per partes diuidit̄ mobilis exn̄s pūctū aūt ē īmobile ⁊ idiuisibile. q̄ ex p̄mo euclidis pūctū est cuius pars non est.

Ea series celū ⁊c̄. Hic ph̄ia ondit q̄ sint illa que fato disponūtur. scd̄o ꝯcludit ꝙ illa q̄ itellectui ꝯfusa videtur. in diuina gubernatione sūt rōnabilr̄ ordinata ibi. Quo fit. Primo dicit: ea series fati de q̄ dcm̄ ē mouet celū ⁊ sydera. tꝑat elemēta ī seiuicē ne totalr̄ se corrūpāt. ⁊ transformat ipa alterna ꝯmutatōe. ita ꝙ ex aq̄ fiat aer ⁊ ecōuerso ⁊ eadē series fati renouat oīa nascētia ⁊ occidētia. i. mouē

tia.p̄ ſiles ꝓgreſſus fetuū quo ad aīalia.ꝛ ſeminū q̄ ad vegetabilia.ꝛ fatū etiā ꝯſtrigit.idiſſolubili ꝯnexiōe cauſaꝝ act⁹.i.oꝑatōes ꝛ fortunas hoīuꝫ:q̄ oēs res cū ꝓcifiſcant̄.i.ꝓcedāt ab exordys dīne ꝓuidētie.neceſſe ē eas eē imutabiles.ita.n.res optime regunt̄.ſi ſimplicitas manens i diuina mēte ꝓmat.i.explicet.indeclinabilē.i.imutabilem ordinez cāꝝ.

neceſſe eſt eē. Ita.n.res optime regunt̄ ſi manēs i dina mēte ſimplicitas ideclinabilē cauſaꝝ ordinē ꝓmat. Hic ṽo ordo res mutabiles:ꝛ alioqn temere fluituras: ꝓpria icōmutabilitate coerceat. Quo fit vt tāetſi vobis hūc ordinē minime ꝯſiderare valētib⁹:ꝯfuſa oīa ꝑturbataq; videant̄:nihilomin⁹ tn̄ ſu⁹ mod⁹ ad bonum dirigens cūcta diſponit. Nihil ē eni qđ mali cā nec ab ipſis qdē iprobis fiat:quos vt vberrime demōſtratū eſt:bonū querētes prau⁹ error auertit:nedū ordo de ſūmi boni cardine ꝓficiſcēs a ſuo quēquē deflectat exordio. Que vero inqes pōt vlla iniqor eē cōfuſio: q̄ vt bonis tū aduerſa:tū ꝓſpera: malis etiā tū optata:tum odioſa ꝯtingant:~ Nū igit̄ ea mētis integritate hoīes degūt: vt quos ꝓbos iprobosue cēſuerit:eos quoq; vti exiſtimāt eē nec̄e ſit:~ Atqui i hoc hoīuz iudicia depugāt:Et quos alij ꝑmio alij ſupplicio dignos arbitrant̄. Sꝫ ꝯcedam⁹ vt aliqs poſſit bonos maloſue diſcernere. Nū igit̄ poterit intueri illā itēperiē:velut in corꝑib⁹ dici ſolet:aīoꝝ:nō eni diſſiſe ē miraculū neſciēti:cur ſanis corꝑibuſ:his quidē dulcia illis ṽo amara ꝯueniāt. Cur egri ēt qdā leuib⁹: qdā vero acrib⁹ adiuuātur. Ad h̄ medic⁹ q ſanitat̄ ipſi⁹ atq; egritudinis modū tꝑamētūq; dinoſcit mime mirat̄. Quid ṽo animoꝝ alind ſalus videt̄ eſſe q̄ ꝓbitas:~ qd egritudo q̄ vicia:~ Quis eniꝫ ali⁹ vel ſeruator bonoꝝ:vel maloꝝ depulſor:q̄ rector ac mediator mētiū de⁹:~ Qui cū ex alta ꝓuidētie ſpecula reſpicit:qd vnicuiq; ꝯueniat agnoſcit: ꝛ qđ ꝯueniri nouit:accōmodat. Hinc iam fit illud fatalis ordinis iſigne miraculum:cū ab ſciente gerit̄ quod

Hic aūt ordo diuine ꝓuidentie coerceat ꝓpria inꝯmutabilitate res mutabileſ ꝛ alioqn temere. ideſt caſualr̄ fluituras. ¶ Notādū q̄ fatuꝫ ꝯſideraf̄ dupl̄r. vno mō vt eſt i cauſiſ ſcđis q̄ꝝ ordo ꝛ diſpoſitio dicit̄ fatū ꝛ ſic fatuꝫ eſt mobile:ꝛ res fato ſubiacētes ſūt mobiles. Alio mō ꝯſideraf̄ fatū ſꝫ q̄ dӡpēdet a ꝓuidētia diuina.q̄ oīo īmobilis ē:ꝛ ſic fatū ſortit̄ imutabilitatem ꝛ ſic etiā res fatales vt ſic ſꝫ ſubſtātiā ſūt imobiles. ¶ Notādū q̄ ſi aliqd poſſit ꝺclinare ab ordine ꝓuidētie.tūc ꝓuidentia diuina deficeret a ſuo effectu:ꝛ h̄ redūdaret in ipotētiā regētis. Et ſi dicis ſi oīa ſubiacēt ꝓuidētie dīne.ergo oīa eueniūt ex neceſſitate.dicēdū q̄ nō:q2 de⁹ ꝓuidet res ſicut ſūt future.qdā ꝓuidet neceſſario euenire.ꝛ quedam contingēter.ꝛ de hoc videtur magis in quinto huius.

¶ Quo fit. Hic ph̄ia oſ̄dit q̄ ea q̄ apparent i reb⁹ ꝯfuſa:i diuina gubernatōe ſunt ordinata dicēs. Quo fit.i.ex h̄ q̄ diuina ꝓuidentia ieuitabilē ordinez reb⁹ ꝯſtituit.ſeqtur vt etſi vobis minime valētib⁹ ꝯſiderare hūc ordinē reꝝ videātur vobis oīa ꝯfuſa ꝛ ꝑturbata.nihilomin⁹ tn̄ modus ſuus.i.ordo ꝓprius diuine ꝓuidentie.diſponit cūcta dirigēs ea ad bonū.nihil.n.eſt qđ cā mali fiat.nec etiā ab ipſis iprobis.quos bonū q̄rentes prauus error auertit.vt ꝑus demōſtratū ē.nedū.i.multo minus.ordo fatalis ꝓficiſcens de cardine ſūmi boni.i.ab ipſo deo.deflectat a ſuo exordio.i.a deo q ē finis ꝛ ꝑncipiū oiuꝫ. ¶ Nōndū q̄ dic̄ malos nihil facere cā mali:cui⁹ oppoſitū pꝫ.multi.n.mali ſeipſos iterimūt.dicēdū q̄ nullus oꝑat̄ reſpiciēs ad malū q2 oīa bonū appetūt. Si aūt qs malū oꝑat̄:hoc ꝯtigit ſub fantaſia mali. Nā aliqs in magna anxietate exn̄s:eſtimat eē bonū fugere anxietatē.ꝛ nihil aliud ipſe ꝯſiderās ſeqtur hāc eſtimationē ſeipſū iterficiēs.ꝛ talis ꝑuans ſe bono ducit̄ fantaſia boni.q2 tūc putat bonū eſſe effugere anxietatem priuatione vite.

¶ Que ṽo iquies. Hic ph̄ia ſoluit q̄ſtionē q̄re bona malis ꝛ mala bonis ꝯtigat.ꝛ ꝑmo oſ̄dit hoc in generali.ſcđo magis i ſpāli.ibi. Sed ſi aliqs. Primo aſſignat cāꝫ ꝑdicti accidētis ex defectuoſo iudicio hoīuꝫ.ſcđo ex ꝯrio iudicio dei ꝛ hoīuꝫ.ibi. Nā vt pauca. Primo facit qđ dcm̄ ē.ſcđo declarat per ſimile.ibi. Nō.n.diſſimile. Primo dicit. O boeti tu ings q̄ pōt eſſe vlla iniqor cōfuſio.q̄ vt bonis aliqn̄ ꝓſpera aliquādo aduerſa ꝯtingāt.i.eueniāt:cū ſemꝑ bonis deberēt proſpera euenire.ꝛ malis ꝑ ꝯriū aliquādo ꝯtigat optata aliqn̄ odioſa:cū ſēper malis deberēt odioſa euenire. dicit ph̄ia. Nunqd homines degunt.i.viuūt ea itegritate.i.itegro iudicio mētis. vt neceſſe ſit eoſ eſſe probos quos ipſi cenſuerint.i.iudicāt eſſe tales Atqui ꝑ certo i hoc depūgāt.i. contrariātur iudicia hominū.vt quos alij ꝑmio alij arbitrantur dignos ſupplicio.ſed cōcedamus vt aliqs poſſit diſcernere bonos ꝛ malos. Nūquid ipſe poterit itueri illā intimā tēperiem.ideſt iteriorē cōditionē ꝛ qualitatē animoꝝ velut ſolet dici i corporibus quaſi dicat. Ego loquor de animis ſꝫm q̄ homines cōſueuerunt loqui de corporibus.

¶ Notādū q̄ ꝓpter defectuoſum iudiciū hominū cōtingit q̄ iudicant eos eſſe bonos q mali ſunt ꝛ ecōuerſo. Si ergo iudicāt malos eſſe bonos.ꝛ ſi illis eueniant mala:putāt bonis euenire mala.ꝛ ſi bonis q̄s iudicant malos eueniant bona.putāt malis euenire bona. Et ideo ſepe putāt bonos deꝑmi:cū mali deꝑmunt̄ iudicātes malos eſſe bonos.ꝛ putant malos extolli.cum boni extolluntur.quia iudicant bonos eſſe malos.

¶ Nō enim diſſimile eſt miraculum. Hic ph̄ia declarat hoc per ſimile dicēs. Iſtud miraculum non eſt diſſimile: imo valde ſimile ad ꝓpoſitū neſciēti alicui cur ſanis corporibus his cōueniāt dulcia his amara.etiā neſcienti alicui cur qdam egri adiuuātur leuibus:qdam acerbis .licet hoc videat̄ miꝝ neſciēti.tamē medicus de hoc nō miraf̄: qui cognoſcit modū ꝛ tēperamētum ſanitatis ꝛ egritudinis.ſicut ſimiliter licet homo ignoret quid cōueniat malis ꝛ bonis.tamē deus q eſt ſcrutator cordiū iſta cognoſcit vidēs q̄ bonis aliquādo cōueniūt aduerſa.malis quādoq; ꝓſpera.ideo ſic eis diſtribuit ꝛ hoc eſt qđ ſubdit applicando ſimilitudinē ad animū dicēs. Quid.n.aliud videt̄

.i.apparet eē salus aioꝝ ꝗ̃ ꝓbitas:ꝗd aliud est egritudo aioꝝ ꝗ̃ vicia. ⁊ qs aliꝰ ꝯseruator est bonoꝝ. ⁊ depulsor maloꝝ ꝗ̃ deꝰ rector ⁊ medicator mētiū. Qui cū respicit ex alta specula ꝓuidētie. ipse agnoscit. ꝗd vnicuiq̧ cōueniat. ⁊ qđ nouit ꝯuenire: hoc accomodat. hic. i. ex hoc qđ dictū. ē

stupeant ignorātes. Nā vt pauca que valet ratio humana de diuina ꝓfūditate ꝑstringā: de hoc quē tu iustissimū ⁊ eq̄ seruantissimū putas: oīa scīēti ꝓuidentie diuersū videt̄. Et victricē q̄dem cām dijs: victā ꝟo Cathoni placuisse familiaris noster lucanus admonuit. Hic igitur q̄cq̄d citra spē videas geri: rebꝰ q̄dē rectꝰ ordo est: Opinioni ꝟo tue ꝑuersa ꝯfusio. Sꝫ sit aliquis ita bn̄ moratꝰ: vt de eo diuinū iudiciū pariter humanū q̧ ꝯsētiat: ſꝫ ē animi viribus infirmus: ei si quid eueniat adūsi: desinet colere forsitā

Fit isigne miraculū ordinis fatalis. i. fit illud qđ admirātur hoīes i ordine fatali cū sciēte. i. a deo illud geritur .i. fit qđ ignorātes stupeāt .i. admirent̄. ❡ Notandū ꝙ est bona cōpatio sanitatis ⁊ egritudinis corporalis ad medicum ⁊ ꝓbitatis ⁊ vicij aiorum ad deū. sicut eni medicus cognoscens cās sanitatis ⁊ egritudinis: scit ꝗd cōueniat sano et egro alijs ignorātibus ⁊ mirātibus. sic deꝰ cognoscens qualitatē animorum scit ꝗd bonis ꝯueniat ⁊ ꝗd malis. ⁊ vnicuiq̧ sibi ꝯueniēs tribuit q̄nq̧ malis ꝓspera: bonis aduersa: de quo stupent ignorātes. ❡ Notādū ꝙ specula dicit̄ locꝰ altus aptꝰ ad circūspiciēdum. ⁊ q̄ deus ꝑ ꝓuidētiā oīa circūspicit. ideo silitudinarie ipsa ꝓuidentia dicit̄ specula. ❡ Notandū ꝙ q̄ hoīes ignorant qui sūt boni ⁊ mali ignorant etiā ꝗd vnicuiq̧ cōueniat. ideo aliq̄ credunt̄ ꝯuenire bonis que tamen ſm iudiciū dei eis non cōueniūt: ⁊ ideo homines mirant̄ q̄re deꝰ eis nō attribuat que vident̄ eis attribuēda. Ideo dicit pħia ex dictis ꝯtigit hoc miraculū ꝙ ignorantes stupent que fiunt a deo sciente.

❡ Nam vt pauca. Hic pħia oñdit ꝙ bonis mala ⁊ malis bona ꝯtigūt ex ꝯtrario iudicio dei ⁊ hoīuꝫ dicēs. Ut ego pauca ꝑstringaꝫ q̄ humana ratio valet. s. accipe de diuina ꝓfunditate. illud supple declarabo. O Boeti de hoc supple hoīe queꝫ tu putas esse iustissimū ⁊ seruātissimū equi .i. equitatis diuersū videt̄. i. aliter videt̄ ꝓuidētie scienti oīa. i. deo. quod confirmat auctoritate lucani. q describēs bellum inter pompeium ⁊ Julium cesarem cuꝫ quereretur ab eo cuius causa esset iustior: dixit. victrix causa dijs placuit: sed victa cathoni. Unde dicit victricem causā. s. iulij cesaris placuisse dijs. victā vero causam. s. pōpei placuisse Cathoni. admonuit lucanus noster familiaris ex quo ꝯcludit ea q̄ ꝯtra spem hominū veniūt esse ꝯfusionē i opinione hominū: nō tamē i re dicēs. Quicq̄d igit̄ videas geri. i. fieri vel euenire. ꝯtra spem hoīs causā ignorātis id in rebus est rectus ordo. sed opinioni tue est ꝑuersa ꝯfusio. ❡ Nota ꝙ Catho vticēsis ꝓpter suā sapiētiā ⁊ virtutē maxime auctoritatis fuerat i populo. Cū aūt iuliꝰ pugnaret cōtra pōpeū. Catho iudicauit pōpeū eē iustū attribuēs sibi cāꝫ victricē. Alij āt iudicabāt iuliū eē iustū attribuētes sibi cāꝫ victricē ex quo pꝫ ꝙ de eodē ꝯrio mō iudicabāt dij ⁊ hoīes sapiētes q cathonē seq̄bātur.

❡ Sed sit aliquis. Hic pħia assignat causas spāles quare bonis ⁊ malis idifferēter eueniūt nūc ꝓspera nūc aduersa. Scđo excusat se de ampliori ꝑtractōe hꝰ causaꝝ: scđa ibi. Neq̧ enim phas. Primo declarat itentū suū de bonis scđo de malis ibi. Nā id quoq̧. Primo assignat causā q̄re aliq̄bus bonis nō eueniūt mala. scđo quare aliquādo eis ꝯtigūt mala. ibi alijs mixta. Primo ostēdit quare bonis nō ꝯtigāt mala. scđo quare ꝯtigāt eis quādoq̧ bona ibi. Fit aūt. Prio assignat duas cās: quare bonis non eueniāt mala. secūda ibi. Est alius. Prima causa est ifirmitas animi alicuius boni cui si adueniret aduersitas ipse deterioret̄ vnde dicit i littera. Sed sit. i. ponamꝰ ꝙ aliquis sit ita bene moratꝰ. i. morigeratus ꝙ diuinum ⁊ humanū iudiciū cōsentiat

inocētiā per quā non potuit retinere fortunā. Parcit itaq̧ sapiens dispensatio ei quē deteriorē facere possit aduersitas: ne cui n̄ ꝯuenit laborare patiat̄. Est aliꝰ cūctis virtutibꝰ absolutꝰ sāctus q̧ ac deo ꝓximꝰ: hūc ꝯtingi q̄buslibet aduersis nephas prouidentia iudicat: adeo vt ne corporeis quideꝫ morbis agitari sinat. Nā vt quidam me quoq̧ excellētior ait: viri sancti corpus edificauerunt virtutes. Fit auteꝫ sepe vti bonis summa reruꝫ regenda deferatur: Ut exuberans retundatur iprobitas. Alijs mixta q̄dam

tiat de eo. forsan ipse est infirmus viribus animi non potens resistere aduersitatibus. Cui si eueniat quid. i. aliq̄d aduersi. forsan desinet colere inocētiā. i. exercere virtutē ꝑ quā nō potuit retinere fortunā. q̄ iputabit sue inocētie ꝙ ꝓsperitas sua recessit. queādmodum legit̄ de Job. cui vxor sua improperabat. dicens. Adhuc permanens in simplicitate tua benedic deo ⁊ morere.

❡ Parcit itaq̧ illi sapiēs dispensatio. i. prouidentia dei. quem aduersitas possit facere deteriorē. ne patiatur eum laborare aduersitate cui nō cōuenit. ❡ Notandū ꝙ quidam boni sunt ita ibecilles animi ꝙ ex modica tēptatione aduersitatis mutarētur: qđ vidēs deus parcit ipsis ne eos aduersitate deijciat. Unde apostolus. Fidelis deus q nō patit̄ vos tētari vltra id qđ potestis.

❡ Est alius cūctis virtutibus absolutꝰ. Hic assignat aliā causam quare quibusdā bonis nō adueniāt mala dicens. Est alius homo absolutus. i. ꝑfectus cunctis virtutibus ⁊ sanctus ⁊ ꝓximus deo. hunc hominē. ꝯtigi idest tangi aliquibus aduersis. ꝓuidētia diuina indicat nephas. adeo. i. i tantū. vt nec sinat ipsū agitari morbis corporeis. qđ ꝯfirmat auctoritate cuiusdā pħi dicēs. Nā vt ait q̄dam pħus excellētior me cuius auctoritatē ponit i greco. que tantū sonat i latino. Corpus viri sācti edificauerūt virtutes supple preseruādo ipsum ab aduersis. ❡ Nota ꝙ scđa causa quare aliq̄bus nō adueniūt aduersa est excellēs sāctitas ipsorum. sicut enim deus excellēter malos nō tm̄ punit i futuro. sed etiā i presenti. sic aliquos excellēter bonos nō tm̄ premiat i futuro sed i presenti ab aduersitate custodit ❡ Notandū quare pħia dicat: q̄dam excellētior me dixit. cū nullus sit excellētior pħia. Dicendum ꝙ littera sic debet exponi. Nā q̄dam pħus excellentior alijs pħis me .i. per me philosophiam dixit.

❡ Fit aūt sepe. Hic ostēdit quare bonis sepe contigant bona dicēs. Fit aūt. i. ꝯtigit sepe vt summa reꝝ regēda. i. ꝑ̄ncipatus regēdi res deferat̄. i. ꝯcedat̄ bonis. i. ꝓbis. non tm̄ ꝓpter vtilitatē bonoꝝ hominū. sed vt iprobitas exu-

ꝓ aioꝝ q̃litate distribuit. Quosdam remordet: ne longa felicitate luxurient. Alios duris agitari vt v̾tutes animi patiẽtie vsu atq̃ exercitatõe confirmẽt. Alij plus equo metuũt quod ferre possũt. Alij plus equo despiciunt quod ferre non possũt. hos i expimentum sui tristib⁹ ducit. Nonnulli venerandũ seculi nomẽ gloriose ꝑcio mortꝭ emerũt. Quidaꝫ supplicijs inexpugnabiles exẽplum ceterꝭ ꝑtulerũt: iuictã malis esse virtutẽ. Que q̃ recte atq̃ disposite ⁊ ex eorũ bono qb⁹ accedere videnť fiant: nulla dubitatio est. Nam illud quoq̃ ꝙ improbis nunc tristia nunc optata proueniunt: ex eisdẽ ducit̃ causis. ac de tristib⁹ q̇dẽ nemo miraẗ: ꝙ eos malo meritos omnes existimãt. quoꝝ q̇dẽ supplicia: tuꝫ ceteros

herãs.i.abũdãs maloꝝ retũdať.i.cõpescať vel repmať. Tũc assignat causã q̃re bonis q̃nq̃ ꝯtingãt mala dicens. Alijs.i.bonis deus distribuit quedaꝫ mixta.i.nunc bona nũc mala pro qualitate aioꝝ.quosdam.n.bonos deus remordet aduersitatibus.ne luxuriẽt.i.supbiãt lõga felicitate.i.ꝓsperitate. Alios bonos patiť agitari.i.vexari duris.i.i.aduersitatibus. vt virtutes animi ipsoꝝ ꝯfirment vsu et exercitatõne patientie: vt patet in Job. Alij plus eq̊ metuũt quod bñ ferre possunt. sic Thomas formidauit ingressum indie dicens. Domine mitte me quo vis p̃terq̃ ad indos. Alij pluſ equo despiciunt qđ ferre nõ possunt. qꝛ quasi p̃sumẽdo despiciũt tentatões. q̃s tñ ferre non possunt. Ut sanctus petr⁹ q̇ dixit. Et si opõtuerit me mori tecũ nõ te negabo ad tentationẽ ⁊ accusationẽ ancille xp̃ꝫ negauit. hos viros deus ducit.i.tentat tristibus.i.aduersitatibus.i.experimẽtũ sui.i.i recognitionẽ sui.vt sciant q̇d possint ⁊ q̇d nõ possint. ⁊ nõnulli.i.aliq̇.emerunt ꝑcio mortis venerãdũ nomẽ seculi sicut martyres. Quidã iexpugnabiles supplicijs ꝑtulerũt ceteris exẽplum. virtutẽ esse iuictã a malis. que oĩa q̃ recte ⁊ disposite fiãt ex eoꝝ bono q̇bus accedere vidẽtur nulla est dubitatio. ¶ Notãdum ꝙ q̇dam plus timẽt q̃ timere deberẽt aliq̃ aduersitatẽ. de q̇bus dicit̃ i psalmo. Trepidauerunt timore vbi non erat timor. Talibus deus imittit aduersitates q̇bus resistũt vt cognoscãt se gr̃a dei posse resistere ei qđ timebant. Alij aũt p̃sumẽtes de ꝓprijs viribus despiciũt tentatões quasi potẽtes resistere eis. illis deus tentationes imittit ⁊ ꝑmittit eos succũbere vt cognoscãt q̃ fragilis sit humana natura sine diuina gratia.

¶ Nam illud quoq̃. Hic assignat causas q̃re malis q̃nq̃ bona q̃nq̃ mala ꝯtigãt. Et p̊mo oñdit quare malis ꝯtigãt mala. scđo q̃re bona ibi. Leta vero. Primo dicit. Ex eisdẽ causis ducitur.i.ꝓbať.ꝙ iprobis nunc ꝓueniũt tristia. nũc optata. sed de tristibus q̃ malis eueniũt nemo miraẗ qꝛ oẽs existimãt eos.s.malos esse meritos.i.dignos malo quoꝝ maloꝝ supplicia ceteros deterrent.i.terrore retrahunt a scelerib⁹. ⁊ ipsos malos emẽdant q̇bus iuehuntur supplicia. ¶ Notandũ ꝙ ph̃ia inuit tres causas q̃re malis eueniũt mala. Prima est qꝛ omnes hoĩes estimãt eos dignos malo. Scđo qꝛ per supplicia maloꝝ alij a malo retrahuntur. Tertia causa qꝛ mali supplicijs emendantur.

ab scelerib⁹ deterrẽt: tum ipsos q̇bus iuehunť emẽdant. leta vero magnum bonis argumẽtum loquunť. Quid de huiusmodi felicitate ꝺbeãt iudicare, quã famulari sepe iprobis cernãt. In quare illud etiã dispensari credo: ꝙ forsitan alicuius tam ꝑceps atq̃ iportuna natura est: vt eũ in scelera poti⁹ exacerbare possit rei familiarꝭ iopia. huius morbo ꝓuidentia collate pecunie remedio medeť. Hic fedatam probris cõsciam spectãs ⁊ secũ fortunã suã ꝯpans forsitan ꝑtimescit: ne cui⁹ ei iucũdus vsus ẽ fit tristis amissio. Mutabit igiť mores: ac duꝫ fortunã metuit amittere neq̇ciã dereliquit. Alios in cladẽ meritam ꝑcipitauit idigne acta felicitas. Quibusdaꝫ ꝑmissũ puniẽdi ius ẽ: vt exercitiuꝫ bonis ⁊ malis

¶ Leta vero magnũ bonis argumẽtũ loquunť. Hic assignat causas q̃re malis bona eueniãt. scđo soluit tacitam q̃stionẽ siue obiectionẽ. ibi. Nam vt probis. Primo dicit. Leta vero.i.ꝓspera que malis eueniunt. loquunť.i.iudicant bonis magnũ argumẽtũ. q̇d iudicare debeant de hꝰ felicitate. quã sepe cernãt famulari iprobis. Habent eniꝫ probi ex hoc certissimũ argumentuꝫ ꝙ illa non est vera felicitas q̃ malis aduenit: sꝫ falsa deceptio. Tunc assignat p̊mã causaꝫ quare de⁹ malis ꝯcedit bona ⁊ ꝓspera ꝙ q̇deꝫ mali ꝑ ꝓspera ꝓseruanť a peiorib⁹ scelerib⁹ ne fiãt fures vel raptores ⁊ dicit. In qua re ꝙ malis eueniãt ꝓspera illđ credo dispensari.i.dispẽsatiõe ordiari. ꝙ forsitan natura alicuius mali est tã preceps ad malum et iportuna. vt inopia rei familiaris.i.pauꝑtas possit eũ exacerbare.i.ꝓuocare.i sce/lera.s.ad furtũ vel ad rapinã. huius morbo diuina ꝓuidẽtia medeť remedio collate pecunie. Tũc assignat secundam cãm talẽ ꝙ ideo malis eueniũt ꝓspera vt ꝓsperitate emendẽt vitã quã timentes ne ꝓpter maliciã amittãt ꝓsperitate. Unde dicit. Hic.i.aliq̇s malus: spectãs.i.cõsiderans cõscientiã suã fedatã probris.i.maculatã vicijs: ⁊ ipse cõparans secum fortunam.i.ꝓsperitatem suam: forsitan pertimescit: vt cuius rei.s.ꝓsperitatis iucundus est ei vsus illius fiat tristis amissio. ⁊ dũ metuit amittere fortunam derelinq̇t nequiciã. Tũc ponit tertiã cãm dicẽs. Alijs malis aduenit ꝓsperitas vt incidãt maiorẽ miseriã aduersitatis: qꝛ sicut dictũ fuit.ij.libro ꝓsa.iiij. In omni aduersitate fortune infelicissimũ genus ifortunij est fuisse felicẽ. Uñ dič i lr̃a ꝙ felicitas idigne aucta. Alia lr̃a hꝫ acta.i.iducta alios malos ꝑcipitauit i meritã cladẽ.i.i miseriã. Et addit ꝙ q̇busdã malis ꝑmissũ ẽ.i.ꝯcessũ.ius puniendi.i.potestas vt sit bonis causa exercitij in virtutib⁹ ⁊ patiẽtia: ⁊ malis sit cã supplicij. ¶ Nõ ꝙ felicitas quosdam precipitat in cladem aduersitatis. vnde samarienť. Promouet iniustos fortuna volubiles: vt quos Scandere precipites fecit ad ima rotet. Naꝫ grauiore ruit turris tumefacta ruina. Et graui⁹ pulsat alta cypressus humuꝫ. ¶ Et notãdũ ꝙ boni ꝑ aduersitates i virtutibus ⁊ patiẽtia exercentur. Unde idẽ pauper henricus. Aspera ferre decet maturant aspera mẽtem. Et bene matura plenius vua sapit. Per nimios estus gelidas transitur ad vndas. Sicq̃ per oppositum dulcia querit homo.

eēt causa supplicij. Nam vt ꝓbis atq3 iprobis nullu3 fedus est: ita ipsi inter se iprobi nequeunt conuenire. Quid ni: cū a semetipsis discerpentibus conscientiam vicijs quiq3 dissentiant: faciantq3 sepe que cu3 gesserint non fuisse gerenda decernant. Ex quo sepe summa illa prouidētia protulit insigne miraculu3: vt malos mali bonos facerent. Nam du3 iniqua sibi a pessimis quidem perpeti videntur noxioru3 odio flagrantes ad virtutis frugem rediere: dum se eis dissimiles studēt esse quos oderāt. Sola est. n. diuina vis: cui mala quoq3 bona sint: cū eis ꝯpetenter vtendo alicuius boni elicit effectū. Ordo enim quidem cuncta ꝯplectitur: vt quod ab signata ordinis ratione decesserit: hoc ide3 in aliu3 tamen ordine3 relabatur: ne quid in regno prouidētie liceat temeritati: fortissimus in mundo de⁹ cuncta regit cum omnia secula preuidet ac prospicit. Neq3 eni phas est homini cunctas diuine ope machinas vel igenio ꝯprehendere vel explicare sermone. Hoc tantu3 prospexisse sufficiat quod naturarum omnium proditor deus idem ad bonum dirigens cuncta disponat. Dūq3 ea que ꝓtulit in sui similitudine retinere festinat: Malum omne de rei publice sue terminis per fatalis seriem necessitatis eliminat. Quo fit vt que in terris abūdare creduntur: si disponentem prouidentia3 spectes: nihil vsq3 mali esse perpēdas. Sed video iam dudum te ꝛ pondere questionis oneratu3: ꝛ rationis prolixitate fatigatum: aliquam carminis expectare dulcedinē. Accipe igit haustum quo refectus firmior in vlteriora contendas.

¶ Nam vt probis. Hic soluit quādā obiectiōe3. secundo ifert quanda3 ꝯclusione3. ibi. Ex quo sepe. Primo dicit. Aliquis diceret. dixisti ꝙ malis est ꝯcessum ius puniendi vt sint causa supplicij alijs malis. hoc nō videtur verū: q2 malus non punit malu3 cum sint fides. hoc soluit phia dicens. Sicut probis ꝛ iprobis nullū est fedus. i. concordia. quia semper inuicem cantrariant. Ita ipsi iprobi nequeunt inter se ꝯuenire. Quid ni .i. quare non eēt ita cū ꝙ3 .i. glibet mali. dissentiant a semetipsis vicijs discerpentibus. i. distrahētib⁹ conscientia3 ipsorum. ꝛ sepe mali faciant: que cum gesserint. i. fecerint. decernāt. i. iudicēt. non fuisse gerenda. i. faciēda. ¶ Notādum ꝙ intātum aliquis ē bonus inq̄tū seruat ordinem i vltimū finem. qui finis ē summū bonu3. ꝛ quia illum finem ꝛ ordinem omnes boni seruant. ideo omnes boni in eo ꝙ boni sunt inuicem concordant. mali aūt q2 hunc ordinē non obseruant ꝛ a semetipsis discordāt. mutuo sibi concordare non possunt.

¶ Ex quo sepe summa illa. Hic ifert quandā ꝯclusione3 dicens. Ex quo mali puniūt malos ex hoc diuina ꝓuidentia ꝓtulit isigne miraculum. s. vt mali facerent malos bonos quod declarat. Nam du3 quidam mali vident perpeti iniqua a pessimis. ipsi flagrantes. i. ardentes. odio noxiorum i. damnorum suorum. ipsi rediere ad frugem virtutis. i. ad vtilitatem. du3 tales student se esse dissimiles illis malis quos oderant. ꝛ addit ꝙ sola diuina vis talis ē cui mala sint bona. i. cedunt in bonum: sicut cum malus facit malum bonum. vnde subdit. Cum deus vtendo cōpetenter magis elicit effectum alicuius boni. Ordo eni3 fatalis cuncta cōplectitur. vt quod decesserit ab signata rōne ordinis. s. mali relabatur in alium ordinem. s. boni. ne in regno prouidentie dei liceat quid. i. aliquid temeritati. i. inordinationi. ꝛ ponit auctoritatē in greco que tantum sonat. Fortissimus in mundo deus oia regit. ¶ Notandum ꝙ bonum proueniens ex malicia iproborum nō est imputandum ipsis iprobis. sed tantum diuine virtuti que nouit ex malis efficere bona. ꝛ licet deus malum dirigat ad bonu3 sua intentione ꝛ potestate. non tamen homo ideo est extra culpam. qui illud malū agit mala itentione. ¶ Notandum ꝙ alius est ordo naturalis. alius ordo a deo ꝓuisus. Ordo naturalis est vt deu3 ꝛ proximū diligamus. Ordo prouisus est temporalis rerum dispositio que fatum vocatur. ꝛ l3 ordinem naturale3 sepe dimittamus aliquid plus deo diligendo ꝛ proximum odiendo. tamen ordinē prouisū a deo nunq̄3 effugimus. quia nunq̄3 aliter ꝓuenit q̄3 deus ꝓuidet. ꝛ si aliqd recedit ab ordine naturali relabit i aliū vt si aliqd est malū quo ad misericordiā ipsum est bonum i cōparatione ad iusticiam. ita ꝙ in regno diuine prouidētie nihil relinquit temeritati. i. iordinationi. ¶ Neq3 enim phas est homini. Hic phia excusat se de ampliori īdagatōe causaꝝ dicens. Neq3 enim est phas homini. vel ingenio comꝑhendere vel ſmone explicare. cunctas machinas. i. cāsvl' dispositiones ope diuine. i. diuini operis. hoc tm̄ sufficiat ꝓspexisse. qd deus ꝓditor. i. ꝓductor oīu3 naturaꝝ disponat cuncta dirigēs ad bonū. Et dū ea que ꝓtulit. i. ꝓdixit festinat retinere i silitudine sui. i. i bono. ipse eliminat. i. excludit. ꝑ seriē. i. ꝑ ordinē fatalis necessitatis: omne malū de terminis sue publice rei. i. mūdi. quo fit vt mala q̄ credūtur abūdare i terris. si spectes ꝓuidētiā disponentē nihil ꝑpēdas vsq3 esse mali. Tūc iuocat Boetiū ad ꝯsolationē metricā dicēs. Uideo te esse oneratū pondere q̄stionis q̄ difficilis est. ꝛ fatigatū ꝓlixitate orōnis. expectare aliq̄3 dulcedinē carminis. Igit accipe haustū dulcedinis metrice. quo refect⁹. i. recreat⁹ firmior ꝯtēdas. i. ꝑgas i vlteriora. ¶ Notādū ꝙ dicit malū nusq̄3 esse i cōparatōe ad diuinā ꝓuidētiā. q2 malū nō est aliqua natura neq3 aliqua res. oīs. n. nā ꝛ res appetit suā ꝑfectionē. Cū aūt appetibile habeat rōnē boni si malū esset nā ꝛ res appetēs ꝑfectionē: malū eēt bonū. ¶ Notādū ꝙ nullū est malū simpliciter ꝛ totaliter i mundo qn i cōparatōe ad diuinā ꝓuidentiā habeat rōnem boni. vnde expedit multos defectus ꝯtigere i vniuerso ne multa bona tollātur. Si eni3 nō corrūperet aer ignis nō ꝯseruaret. nec vita leonis ꝯseruaret nisi occideret agnus vel asinus. neq3 laudaret iusticia nec patiētia si nō eēt inigtas. Ex quo p3 ꝙ multa i cōparatōe ad nos sūt mala q̄ i cōparatōe ad diuinā ꝓuidētiā oia disponētē ſm ꝙ melius cōpetūt vniuerso bona sunt.

Metrum sextuz quarti libri.

Si vis celsi iura tonantis
Pura solers cernē mēte
Aspice sūmi cl'mia celi.
Illic iusto federe rerum
Veterem seruant sydera pacez.
Non sol rutilo concitus igne
Gelidum phebes ipedit axem.
Nec que summo vertice mundi
Flectit rapidos vrsa meatus:
Nunq̄z occiduo lota profundo
Cetera cernens sydera mergi:
Cupit occeano tingere flāmas.
Semper vicib⁹ temporis equis
Vesper seras nunciat vmbras
Reuehitq̄z diem lucifer almum.
Sic eternos reficit cursus
Alternus amor. sic astrigeris
Belluz discors exulat oris.
Hec ꝯcordia temperat equis
Elementa modis. vt pugnantia
Vicibus cedant humida siccis.
Jungātq̄z fidē frigora flamis.
Pendulus ignis surgat in altū.
Terreq̄z graues pondere sidāt.
Hisdem causis vere tepenti
Spirat florifer annus odores.
Estas cererem feruida siccat.
Remeat pomis grauis autūn⁹.
Hyemem defluus irrigat iber.
Hec temperies alit ac profert
Quicquid vitā spirat in orbe.
Eadem rapiens condit ⁊ aufert
Obitu mergens orta supremo.
Sedet interea conditor altus:
Rerūq̄z regens flectit habenas.
Rex ⁊ dominus: fons ⁊ origo:
Lex ⁊ sapiens arbiter equi.
Et que cum motu concitat ire
Sistit retrahēs: ac vaga firmat.

Metrum sextum quarti libri.

Si vis celsi iura tonātis. Istud est sextū metrū huius quarti: qd̄ ſm quosdam dicit̄ adonicum. ſm quosdam archiloycū. ab iuētore thetrametrum. Dactilicū a pede p̄dominātē. In quo metro ph̄ia cōmendat diuinā ꝓuidentiā i dispositōe rex. ⁊ p̄mo ex parte rex que diuina dispositione regūtur. scd̄o ex parte dei regētis ibi. Sedet interea. Primo ꝯmēdat diuinā ꝓuidentiā in regimine corporū celestiū. secūdo i regimine elemētox tertio in regimine tēporū. quarto i regimine generabiliū ⁊ corruptibiliū. scd̄a ibi. Hec ꝯcordia. tertia ibi. His de causis q̄rta ibi. Hec tēperies. Primo dicit. Si tu solers. i. sapiēs vis pura mēte cernere iura. i. regimina q̄bus mundus regit̄. celsi tonantis. i. dei. aspice culmina. i. altitudines summi celi. Illic sydera seruāt veterē pacē. i. antiquā ꝯcordiā quā eis diuina ꝓuidētia ididit iusto federe. q2 sol ꝯcitus. i. cōmotus. rutilo igne. i. calore nō ipedit gelidū axem phebes. i. lune. nec vrsa q̄ flectit rapidos meatus. i. motus circa polū septētrionalē nunq̄z lota occiduo ꝓfūdo. i. mari occidētali: cupit tīgere. i. mergere. flāmas occeano. i. mari. cernēs cetera sydera mergi i mare. ⁊ loq̄tur more vulgari. credit. n. vulgus stellas quādo occidūt descēdere i mare. ⁊ vesper. i. venus semꝑ eq̄s vicibus tēporis nūciat seras vmbras noctis. ⁊ eadē venus existēs lucifer reuehit diē almū. i. clax. Sic alternus amor ꝓueniēs ex diuina ꝓuidētia. reficit eternos cursus sydex. sic. i. ꝑ tale mutuā ꝯcordiā. bellū discors exulat. i. expellit̄. ab oris astrigeris. i. a regionib⁹ celestibus q̄ gerūt astra. Notādū de hac dictōe solers que ſz Isidox iterpretat̄ quasi sollicitus i arte vel vtilis ⁊ sic debet scribi per duplex. ll. Sed ſm huguitionē dicit̄ a solon. qd̄ est totū vel multū. ⁊ ars. tis. quasi totus vel mult⁹ i arte. ⁊ sic debet scribi ꝑ simplex. l. Notādū q2 deus magis denominat̄ tonās a tēpestate tonādi. q̄z ab alia tēpestate. quia maior terror per eam icutitur mētibus hominū q̄z ꝑ aliā. Unde per tēpestatem tonandi homines magis iducūtur ad recogitādam diuinā potentiā. Notandū q2 vrsa habens septem stellas circa polū septentrionalē mota. nunq̄z occidit sed semper nobis apparet. l3 alie stelle nobis oriantur ⁊ occidant. de venere aūt que de nocte sequitur solem ⁊ de mane lucifer dicta precedit solem visum fuit in primo libro metro secundo.

Hec ꝯcordia tēperat equis. Hic ph̄ia ꝯmēdat regimē diuine prouidētie i elementis dicens. Hec concordia proueniēs ex diuina prouidētia. tēperat elemēta eq̄s modis vt humida elemēta pugnātia. idest cōtraria cedāt. siccis vicibus. i. viceuersa. ita q2 quādoq̄z preualeant humida. ⁊ quādoq̄z sicca. ⁊ q2 frigora. i. elemēta frigida. iūgāt fidem idest ꝯcordiā. flāmis. i. calidis elemētis. ne vnū totaliter aliud corrūpat. ⁊ hec cōcordia facit vt ꝑēdulus ignis surgat i altum. i. moueat̄ sursum. et terre graues pōdere sidāt. idest deorsum residēatur. Tūc cōmendat regimen dei circa tēpora dicens: Hisdez causis. i. similibus causis ꝑ diuinā ꝓuidētiam ordinatis annus florifer. i. in quo abundant flores. spirat odores ipso vere. i. tempore veris. tepente. i. incalescente. estas feruida siccat. i. maturat. cererez. i. fruges. Autūnus remeat. i. reuertit̄. grauis. i. onerosus. pomis. imber defluus irrigat hiemem. Tūc cōmendat regimen dei circa generabilia ⁊ corruptibilia dicēs. Hec tēperies. i. tēperata dispositio ꝓuidētie diuine. alit ⁊ ꝓfert q̄cq̄d i orbe spirat vitā. i. q̄cq̄d viuit. ⁊ eadē temperies rapiens ea que fecit. cōdit. i. abscōdit. ⁊ aufert. s. ab esse. mergēs orta. i. ꝓducta. supremo obitu. vltima morte. Notādum ſm cōmentatorē. 8. phisi. Primū antiquum nihil facit sine secūdo antiquo. i. celo. ergo p̄ma causa generationē ⁊ corruptionem elemētox ⁊ oiuz i mūdo ⁊ tēpox distictionē operat̄ mediantibus corporibus celestib⁹. vnde i li. de pomo aristo. scribit̄. q2 creator omniū sua sapiētia p̄parauit speras. ⁊ i qualibet spera stellas lucidas. ⁊ dedit ipsis virtutē dominādi i hoc mūdo faciēdi bonū ⁊ malū mortē ⁊ vitā. ⁊ icedūt stelle ſm virtutē ipsis a cretore datā. ſm desideriū ⁊ volūtatem ejus in ascēdēdo ⁊ descēdēdo. nūc de oriēte ad occidēs. nūc de occidēte ad oriēs sine ꝯtradictōe. ⁊ oēs stelle sunt sicut serui dn̄o obediētes. ⁊ cursus ⁊ motus eax non est a seipsis nec virtute eax. sed est creator q̄ facit eas moueri.

Sedet iterea ꝯditor altus. Hic ꝯmendat ꝓuidētiam diuinā ex parte dei regētis dicens. Interea dum res sic gerūtur. altus ꝯditor. i. summus creator rex deus. sedet. i. in se imutabiliter manet regēs oia. flectit. i. moderat̄. habenas rex. i. frena. existēs rex ꝑ sapientiā gubernatōis. dn̄s per potentiam creationis. Fons omnis bonitatis. ⁊ origo omniū ⁊ ipse a nullo lex omnia ligās. ⁊ sapiēs arbiter. i. iudex. equi. i. eq̄tatis oibus retribuens ſz iusticiā. que. s. lex oia regens. concitat. i. excitat entia. ire. i. procedere ad esse motu. i. per motum. ⁊ sistit. i. permanere facit ad tēpus in esse retrahens omnia ad non esse. ⁊ ipsa firmat per gratiā vaga. idest istabilia per naturam.

¶ Nam nisi deus reuocans rectos itus.i.rectū progressum.q est ab esse ad non esse. cogat.i.reducat entia i flexos orbes.i.i quasdā circulatōes.ea q̄ stabilis ordo diuine puidētie ꝯtinet.ipsa dissepta.i.separata.a suo fōte.i.a suo ꝑncipio qd est deus.fatiscāt.i.deficiāt ⁊ ad nihilum deueniēt. Hic fons est cōmunis amor cūctis entibus. ⁊ cūcta

Nam nisi rectos reuocās itus
Flexos iterum cogat in orbes.
Que nūc stabilis continet ordo:
Dissepta suo fonte fatiscant.
Hic est cunctis cōmunis amor.
Repetuntq; boni fine teneri.
Quia non aliter durare queant:
Nisi conuerso rursus amore
Refluant cause que dedit esse.

¶ Prosa septima libri quarti.

Iam ne igit̄ vides q̄d hec oīa que diximꝰ ꝯsequat̄: B. Quid naz iquā: P. Omnē iquit bonā ꝓrsus esse fortunaz. B. Et q inq̄ fieri potest: P. Attēde inq̄t cum omnis fortuna vel iucunda vel aspera: tum remunerādi exercendiue bonos tū puniēdi corrigendiq; iprobos cā deferat: pz q oīs bona quam vel iustā ꝯstat esse vel vtilez. B. Nimis quidē inq̄ vera rō. Et si quam pauloante docuisti ꝓuidētiam fatūue ꝯsiderē: firmis viribus ē nixa sn̄ia. Sed eā si placet iter eas q̄s iopinabiles paulāte

repetūt.i.appetūt. teneri .i.ꝯseruari.fine boni.i. per finē boni. qr res aliter non queāt durare .i.i esse perpetuari.nisi cōuerso amore. refluant.i.redeant cause.i. ad causam ꝑmā que dedit eis esse ꝑ creationē. ¶ Notādū q entia regūtur a deo ꝑ quandā circulationē ſm quā quodam modo perpetuātur in esse verbi gratia. Deꝰ sic dispo suit res vt ex semine pueniat herba.et econuerso ex herba ꝓduca tur semen.sic i generatione elemētoꝝ fit q̄dā circulus dum ex aere generat̄ ignis ⁊ itez ex igne aer. Itē i creaturis rōnalibus q̄ ꝓgrediūtur a deo ꝓductōe nature.fit itez reflexio ad ipsum deuz ꝑ reductionē gratie.vt sic nihil ꝑmaneat i rebus ens ⁊ ꝑfectū nisi per quandā circulationē.⁊ hoc inuit ph̄ia i lr̄a.

¶ Notādum q finis ad quem oīa naturali appetitu tendunt est ipsum summū bonū qd est deus.hūc finē consequūtur rōnales creature per operationē itellectus ⁊ volūtatis.Sed irrōnales creature ꝯsequūtur ipsum solū ꝑ hoc q ipsum representāt per quandā participationē cēndi.⁊ ideo eodem appetitu naturali quo aliq̄d appetit suū esse.eodē appetitu.tendit i suū vltimū finem.⁊ hoc inuit i lr̄a cum dicit. Hic est cunctis communis amor.

¶ Prosa septima quarti libri

Iam ne igit̄ vides. Ista est septima ⁊ vltima ꝓsa huius quarti in qua ph̄ia deducit quandam conclusionē ex premissis. Et primo facit hoc.secūdo subiūgit quādā exhortationē: scd̄a ibi. Quare inq̄t. Primo ponit ꝯclusionē itentā.scd̄o cōparat eā ad opinionem vulgi.scd̄a ibi.Sed eā. Primo dicit. Uides ne iā o Boeti q̄d cōsequat̄ hec oīa que diximꝰ.dicit Boetiꝰ. Quid inq̄ ⁊ ph̄ia. Oēz fortunā ꝓrsus eē bonā dicit boetiꝰ.⁊ q inq̄ .i.quō hoc pōt fieri. Cui ph̄ia. Attēde inq̄t. Cuz oīs fortuna siue iocūda siue aspera.deferat̄ causa remunerādi vel

exercēdi bonos vel causa puniēdi vel corrigēdi iprobos patet.q oīs fortuna est bona quā vel ꝯstat esse iustā sicut illa que punit malos.⁊ ꝓmiat bonos.vel ꝯstat esse vtilē. sicut que exercet bonos ⁊ corrigit malos.dicit Boetiꝰ nimis.i.valde vera est rō.⁊ si ꝓuidētiā quā pauloāte docuisti.⁊ fatū ꝯsiderē.tunc sentētia est nixa.i.firmata firmis viribꝰ.i.rōnibus.

posuisti numeremus. P. Et q̄d inq̄t: B. Quia id hominum sermo cōis vsurpat. ⁊ q̄dem crebro quorūdā malā esse fortunā. P. Uis ne inq̄t igit̄ paulisper vulgi sermonibꝰ accedamꝰ: Ne nimiū velut ab humanitatis vsu recessisse videamur: B. Ut placet inq̄. P. Nōne igit̄ bonuz censes esse qd ꝓdest: B. ita est inq̄. P. Que vero aut exercet aut corrigit prodest. B. Fateor inq̄. P. Bona igit̄. B. Quid ni: P. Sz hec eoꝝ est: q vel i virtute positi ꝯtra aspa belluz gerunt: vel a vicijs declinātes virtutis iter arripiunt. B. Negare inq̄ nequeo. P. Quid vero iucunda que in premium tribuitur bonis: Num vulgus malam esse decernit: B. Nequaq̄. Ueruz vti est ita quoq̄ esse optimā censet. P. Quid reliq̄ q̄ cū sit aspa ⁊ iusto supplicio malos coherceat: Nū bonam ppl's pn̄tat: B. Immo oiuz inq̄ q̄ excogitari possunt iudicat esse

¶ Notādū q ex quo ſm diuinā ꝓuidētiā bonis ⁊ malis nūc ꝓspera nunc aduersa eueniūt bonis propter remunerationē.ꝓspera ⁊ ꝓpter exercitationē i virtutibus aduersa. patet q ꝓspera fortuna remunerās ⁊ aduersa exercitans est bona. Itē cū ꝓspera fortuna malos emēdet vt visum ē ꝑus ⁊ aduersa ipsos corrigat ⁊ iuste puniat patet ipsam etiā esse bonam. ¶ Sed eaz si placet. Hic cōparat hāc conclusionem ad opinionē vulgi ondēs eam vulgo eē iopinabilē. ⁊ inq̄rit q̄d vulgus sentiat de q̄libet fortuna.scd̄o ex opinione vulgi ꝯcludit qdā ꝯtrium ipsi vulgo ibi. Uide igit̄. dicit ergo. O ph̄ia si placet eā opinionē q oīs fortuna sit bona numeremus iter eas opiniones q̄s pauloāte posuisti iopinabiles. dicit ph̄ia q̄d.i. ꝓpter q̄d. Boe. dicit. qr cois ſmo hoīuz vsurpat istud.i.i vsū capit quorūdā fortunā eē malā. quorūdā bonā. ⁊ dicit ph̄ia. Uis ne O Boeti accedamus paulisp sermonibꝰ vulgi. ne nimiū videamur recessisse a cōmuni vsu hoīuz. dicit Boetius. vt placet. ⁊ ph̄ia. nōne cēses bonū qd ꝓdest. dicit boetiꝰ. ita est. ⁊ ph̄ia. fortuna q̄ aut exercet aut corrigit ꝓdest. dicit boetiꝰ. fateor inq̄. Ideo ꝯcludit ph̄ia. Oīs fortuna bona est q̄ exercet ⁊ corrigit. dicit Boetiꝰ. Quid ni.i. q̄re non. Et addit ph̄ia. Hec fortuna q̄ exercet ē eoꝝ hoīuz.q positi i virtute gerūt bellū ꝯ aspera. sz fortuna q̄ corrigit ē eoꝝ hoīum q declinātes a vicijs arripiūt iter ṽtutis. Dicit boetiꝰ. Negare nequeo. Querit ph̄ia. Quid ē de fortuna iucūda.q̄ tribuit̄ bonis i pmiū. nunq̄d vulgus decernit.i.iudicat eam eē malā. dicit boetiꝰ. Nequaq̄: sz cēset.i.iudicat eam esse optimā sicut est. Querit vlterius ph̄ia. Quid est de reliq̄ fortuna q̄ punit.q̄ cū sit aspera ⁊ coerceat malos iusto supplicio. nunq̄d ppl's.i.vulgus putat eā esse bonā. dicit boetius. Immo iudicat eā esse miserrimā oiuz q̄ excogitari

miserrimã. P. Uide igiť ne opi
nionẽ ppl'i seq̃ntes quoddã iopi
nabile valde confecerimus. B.
Quid iq̃z? P. Ex his.n.ait que
ↄcessa sũt euenit eoꝝ q̃dẽ q sunt
vel in possessione: vel in pfectu:
vel i adeptõe virtutis oẽz q̃cũqz
sit bonã: i iprobitate vero manẽ
tibus omnẽ pessimaz esse fortu-
nam. B. Hoc inq̃z verũ est: tãetsi
nemo audeat cõfiteri. P. Qua-
re inq̃t ita vir sapiẽs moleste fer
re nõ dz quotiẽs i fortune certa-
men adduciť: vt virũ fortẽ nõ de
cet idignari quotiẽs icrepuit bel
licus tumult⁹: vtriqz enim huic
quidẽ glie ppagande: illi vo con
firmande sapie difficultas ipsa
materia est. Ex quo eteni virtus
vocať. q suis virib⁹ nitẽs nõ su-
peret aduersis. Neqz eni vos in
puectu positi virtutis diffluere
delicijs: τ emarcescere volupta-
te venistis. Preliũ cũ oi fortuna
nimis acre cẽseritis. Ne vos aut
tristis opprimat: aut iucũda cor
rumpat firmis medium viribus
occupate. Quicquid autem in-
fra subsistit: aut vltra progredi-
tur: habet τ contemptum felici-
tatis: τ nõ habet premium labo-
ris. In vestra est eniz situm ma-
nu qualem vobis fortunam for
mare malitis. Omnis enim que
videtur aspera: nisi aut exercet:
aut corrigit: punit.

¶ Metrũ septimũ quarti libri.

Ella bis q̃nis opat⁹ ãnis
b Ultor atrides frigie rui
nis.

possunt. ¶ Notãdũ q oĩs fortuna vel est ad exercẽdum
bonos τ corrigẽdũ malos hoĩes. vel est ad remunerãdũ
bonos τ puniẽdũ malos. Fortuna q̃ est ad exercendũ bo
nos τ ad corrigẽdũ malos hoĩes vtraqz est bona. etiã sm
opinionẽ vulgi. qd̃ pbat phĩa. Illud qd̃ pdest bonuz ẽ. sz
fortuna q̃ exercet bonos homĩes pdest bonis. τ q̃ corrigit
malos pdest
malis. g vtra-
qz ẽ bona. For
tuna autẽ que
exercet est bo
noꝝ q gerunt
bellũ ↄ vicia.
Fortuna q̃ cor
rigit ẽ maloꝝ
q declinãt ad
vtutes. Fortu
na aũt q̃ remu
nerat bonos.
bona ẽ etiã sz
vulgares. sz q̃
punit malos
oĩuz pessima ẽ
sm vulgares.
τ hanc opinio
nem vulgi de
vtraqz fortu-
na phĩa tãgit
in littera.
¶ Uide igiť.
Hic phĩa ex
ↄcessis a vul-
go ↄcludit qd̃
dã iopinabile
τ ↄ̃riũ vulgo. s. malã esse fortunã tm̃ maloꝝ. cũ tñ opineť
vulgus vt plurimũ malã fortunaz euenire bonis τ dicit.
Uide ne nos sequentes opinionẽ populi. i. vulgi ↄfeceri-
mus. i. ↄcluserimus qd̃dã valde iopinabile apud vulgũ.
Quid inq̃z dicit Boeti⁹. τ phĩa. Ex his. n. q̃ ↄcessa sunt sz
opinionẽ vulgarẽ euenit q eoꝝ q sunt i pfecta possessio
ne vtutis. vel i pfectu vel i adeptõe vtutis. oẽz fortunã-
eẽ bonã siue sit pspera siue aduersa. manẽtib⁹ aũt i ipro
bitate oẽz fortunã eẽ pessimã. τ dicit Boetius. hoc veꝝ ẽ
sm vulgares. q̃uis nemo audeat ↄfiteri sm veritatẽ. q2
i rei veritate oĩs fortuna bona est taz bonoꝝ q̃z maloꝝ vt
pbasti. ¶ Notãdũ q oĩs fortuna bona vel est remune-
rans: vel exercẽs: vel corrigẽs. Fortuna remunerans est
eoꝝ q sunt i possessione virtutis. Fortuna exercẽs ẽ eoꝝ
q sũt i pfectu virtutis. Fortuna corrigẽs ẽ eoꝝ q icipiũt
eẽ vtuosi. Ex quo reliquiť q eoꝝ q pmanent ĩ malicia
sit fortuna pessima τ hoc veꝝ est sm opiniones vulgares
¶ Nota q q̃libet fortuna põt dupl'r considerari. Uno
modo i cõparatõe ad causã vniuersalẽ q̃ oĩa regit τ dispo
nit ordinãdo singula i finẽ eis ↄuenientẽ. sic oĩs fortuna
bona est vt pbatũ est. Uel põt cõparari fortuna ad istũ
cui euenit. τ sic solũ illa diciť bona q̃ aliqd̃ bonum ↄfert
illi cui aduenit: τ illa mala q̃ nihil boni ↄfert.
¶ Quare iquit ita. Hic phĩa facit quãdã exhortationẽ
dicẽs. Ex quo oĩs fortuna ẽ bona sapiẽs vir non dz mole
ste ferre. quotiẽs adduciť i certamen fortune. i. cũ fortu
na. τ nõ decet fortẽ viꝝ idignari. i. turbari quotiens icre
puit. i. isonuit. bellicus tumultus. i. strepitus. Nam ipsa
difficultas bellandi τ resistẽdi fortune est vnicuiqz viro
forti τ virtuoso mã. i. causa glorie ppagãde. exercitiũ. n.
bellicuz ẽ causa glorie viro forti. Illi vero. s. viro virtuoso
resistẽtia fortune est materia. i. causa ↄfirmãde sapiẽtie
. i. virtutis. Ex quo. i. ex qua victoria talis difficultas vir
tus vocať. diciť. n. vtus eo q suis viribus nitẽs nõ supe-
reť aduersis: τ subdit. Neqz. n. vos positi i pfectu. i. i via
virtutis. venistis i mũdũ diffluere delicijs. τ emarcesce-
re voluptate. preliũ nimis acre cẽseritis. i. iudicabitis fie
ri cũ omni for
tuna. ne tristi
fortuna oppri
mat eyciẽdo i
desperationez
aut iucũda cõ
rũpit allicien-
do ad volupta
tem. occupate
. i. tenete ergo
mediũ virtu-
tis firmis viri
bus. q2 q̃cq̃d
infra subsistit
a medio virtu
tis deficiẽdo.
aut vltra pro-
grediť mediũ
virtutis exce-
dẽdo illud hz
ↄtẽptũ felici-
tatis. i. virtuti
et non habet
premiũ labo-
ris. τ in vestra
manu. i. pote-
state situz est.
qualẽ virtutẽ
vobis malitis. i. magis velitis formare. s. bonã vel malã.
Oĩs. n. fortuna q̃ videť aspera. aut exercet bonos τ punit
malos τ sic bona est. ¶ Notãdũ q phĩa hortať sapiẽtẽ
ad magnanimitatẽ cum dicit. Sapiẽs nõ debet moleste
ferre fortunã. Nã sm aristo. i ethicis. Sapiẽs bene scit
ferre fortunas. q2 habet se sine vitupio sicut tetragonũ.
Corp⁹ eni tetragonũ quocũqz pyciť firmiter stat. τ ma-
gnanim⁹ est q cõtra difformes isultus fortune vnanimi
mẽtis ↄstãtia militat. ¶ Notandũ q virtus ↄsistit i me
dio iter duo vicia extrema ad quoꝝ vnuz ipellit pspera
fortuna ad aliud aduersa. verbi gratia. Aduersitas ipel-
lit ad desperationẽ τ timiditatẽ. psperitas aũt ad p̃sum-
ptionẽ τ audaciã. inter que ↄsistit mediũ virtutis. cuius
excessus vel defectus est viciosus. τ hoc inuit phĩa i lr̃a.
¶ Nota q i potestate hominis est facere fortunam sibi
qualem vult. scz bonam vel malam quod declarat phĩa
in aduersa fortuna. quia si eam accipimus bono animo p
exercitio τ correctione ipsa est bona. Si autem eam tole
ramus malo animo etiam pro pena ipsa mala est.
¶ Metrum septimum quarti libri.
Ella bis quinis. Hic icipit septimuz τ vltimum
b metrũ huius quarti qd̃ diciť saphicũ ab iuẽtore
trochaicũ a pede p̃dominãte. i quo phĩa ↄfirmat
suã exhortationẽ exẽplo viroꝝ fortiũ q spretis volupta-
tibus magnos subierũt labores spe laudis τ glorie. τ pri-
mo ponit plura exẽpla. secũdo hortatur nos ad imitatio-
nẽ eoꝝ. ibi. Ite nũc fortes. Prima pars posset diuidi i tot
partes quot exẽpla ponit q̃ patebũt. Primũ exẽplũ est ta
le. Paris filius pami regis troyanoꝝ i greciã pfectus ra
puit vxorẽ helenã Menelai. τ duxit eã in frigiã regionẽ
Menelaus aũt ↄquestus fratri suo agamẽnoni hoc fcm̃.

agamenon ꝯuocatis ꝑncipibus grecorum trāſfretauit ī frigiā ⁊ obſedit troyā decē annis. quā tādem deſtruxit ⁊ maioribus īterfectis populū captiuauit. Cū aūt agamē non ꝓficiſceret̄ verſus troyā deuenit ī quandā īſulā vbi factus eſt ei vētus ꝯtrarius. ⁊ reqſiuit vates qd eſſet faciēdū. q dixerūt ꝙ nō haberet vētū ꝓſpeꝝ niſi placaret dianā ſacrificando ei ſuā filiā. Cui licet hoc videretur durum ꝓpter pietatē paternā tñ ſuadēte vlixe ſpe laudis et glīe ſup victoria obtinēdā cōſenſit vt eam imolaret. quo facto obtinuit vētū ꝓſpeꝝ ad voluntatem. dicit ergo ī littera.

Fratr̄ amiſſos thalamos piauit.
Ille dum graie dare vela claſſi
Optat: ⁊ vētos redemit cruore:
Exuit patrē: miſerūꝗ triſtis
Federat nate iugulū ſacerdos.
Fleuit amiſſos itac⁹ ſodales:
Quos fer⁹ vaſto recubās ī antro
Merſit imani poliphem⁹ aluo.
Sed tñ ceco furibundus ore
Gaudiū meſtis lachrymis repēdit
Herculē duri celebrāt labores.

Atrides. i. agamēnō atride filius exiſtēs vltor operatus bella bis qnis. i. decē annis. piauit. i. purgauit. vlciſcendo amiſſos thalamos. i. vxorē ꝯtētā ī thalamo fratris menelai. ruinis. i. deſtructiōibus. frigie. i. troye. que ſita fuit in frigia. dū ille agamēnō. optat dare. i. exponere vela graie claſſi. i. naui grecali. ⁊ dū redimit ventos cruore. filie ſue. ipſe exuit. i. depoſuit. patreꝫ. i. pietatē paternā ⁊ ſacerdos triſtis exiſtens federat. i. federe ſacrificat. miſeꝝ iugulū. i. collū vel guttur. nate. i. filie agamēnonis. ſm̄ n. huguitionē iugulū eſt idē qđ guttur vel gutturis iciſio.

Fleuit amiſſos ithacus ſodales. Hic philoſophia ponit ſm̄ exemplum ī quo declarat fortia acta ipſius vlixis ītendens talem fabulam. Ulixes rediens de bello troiano. decem annis errauit ī mari ſuſtinens multa aduerſa. tandem caſualiter venit ad antrum poliphemi qui erat maximus gigas habens vnicum oculum ī fronte. q ſocios vlixis occidit ⁊ vorauit ſuper quo vlixes contriſtatus ſuſtinuit vſqꝫ quo ꝑdict⁹ gigas cibo replet⁹ obdormiret. quo dormiente oculum quem in fronte habuit eruit. qui euigilans furibundus queſiuit vlixem: ſed excecatus eū inuenire non potuit. Dicit ergo in littera. Ithacus. i. vlixes ab ithaca regione. vel ab auo ſuo ithaco ſic dictus ille fleuit. i. defleuit amiſſos ſodales quos ferus poliphemus recumbans. i. morans in vaſto antro. i. magno. merſit imani aluo. i. magno ventre. ſed tamen vlixes furibūdus rependit. i. reſtituit. gaudium meſtis lachrymis. i. ſuis triſticijs. ore. i. facie poliphemi ceco. i. excecato.

Herculem duri ⁊c̄. Hic ponit aliud exemplū in quo deſcribit acta herculis ⁊ labores eius quibus fingit̄ meruiſſe celum dicens. Duri labores aſſumpti celebrant. i. celebrem reddunt herculem. Cuius ponit primum laborem. ſ. domationem centhaurorum dicens. Iſte hercules domuit centhauros ſuperbos qui eum contempſerunt. Ubi notandum ꝙ centhauri monſtra quedaꝫ dicta ſunt ex medietate homines ⁊ ex medietate thauri: quos poete fingunt genitos ex ſemine Ixionis quod ꝓiecit ī nubē. qua Juno circundederat ſe fugiēs a facie ei⁹ volentis cū ea ꝯcubere. hos cēthauros hercules domuit. Cū n. ꝯueniſſēt ad ludū paleſtine ī mōte folor. Hercules cōgreſſus cū eis ipſos vſqꝫ ad effuſionē ſāguinis ꝓſtrauit.

Abſtulit ſeuo ſpolium. Hic ponit ſecundum laborem herculis dicens. Hercules abſtulit ſpolium. i. pellem ſeuo leoni. Ubi notandum ꝙ ī ſilua Nemea fuit quidam leo crudeliſſimus qui homines totius regionis inuaſit quē aggreſſus hercules pro liberatione patrie ipſū interemit ⁊ excorians ipſum pellem pro ſpolio abſtulit.

Fixit ⁊ certis volucres ſagittis. Hic ponit tertium laborem dicens. Hercules fixit volucres. i. arpias. certis ſagittis.

Ille cēthauros domuit ſupbos.
Abſtulit ſeuo ſpoliū leoni.
Fixit ⁊ certis volucres ſagittis.
Poma cernenti rapuit draconi
Aureo leua grauior metallo.
Cerbeꝝ traxit triplici cathena.
Uictor imitem poſuiſſe fertur
Pabulū ſeuis dominū qdrigis.
Hydra cōbuſto perijt veneno.
Frōte turbat⁹ achelous amnis
Ora demerſit pudibūda ripis.

Ubi nōndū ꝙ rex fini⁹ filios ſuos excecauit q nouercaꝫ ſuā de ſtupro accuſauerant ꝓpter quod inuidia deorum ipſe eſt excecatus: ⁊ appoſite ſūt ei arpie. i. volucres virginei vultus. rapiētes cibū de menſa eius quas hercules ſagittis ſuis fixit ⁊ fugauit.

Poma cernenti rapuit draconi. Hic tangit quartum laborem dicens. Hercules rapuit poma draconi cernenti. i. cuſtodienti illa rapuit aureo metallo. i. cum claua aurea. Hercules inqꝫ factus grauior. i. fortior leua. i. manu. Ubi notandum ꝙ ſeptem fuerunt filie athlantis habentes ortum aureum cum pomis aureis que draco cuſtodiebat. Hercules autem ſuperueniens draconi poma aurea abſtulit.

Cerberum traxit triplici cathena. Hic ponit quintuꝫ laborem dicens. Hercules cerberum. i. canem infernalem traxit ab inferis triplici cathena. Ubi notandum ꝙ pirritheus volens ſibi deſponſare reginam infernī. Herculem ⁊ theſeum ⁊ alteros viros fortes aſſumpſit quibus venientibus ad infernum cerberus ianitor inferni ipſos latratu ſuo impediuit. Hercules autem ipſum tribus cathenis vinxit. vel ſecundum alios ipſum traxit de inferno triplici cathena. quia dicitur habere tria capita canina triplici cathena vincta.

Uictor immitem. Hic ponit ſextum laborem dicens. Uictor. ſ. hercules fertur poſuiſſe imitem dominum. ſcꝫ dyomedem. in pabulum ſeuis quadrigis. i. equis quadrigam trahentibus. Ubi notandum ꝙ dyomedes fuit rex tracie. qui equos ſuos pauit humana carne. quē hercules interfectum dedit ſuis proprijs equis deuorandū.

Hydra cōbuſto perijt. Hic ponit ſeptimum laborē dicens. Hydra. i. ſerpēs perijt cōbuſto veneno ſuo. Ubi notandū ꝙ ī lerna palude fuit qdam ſerpēs habēs plura capita quoꝝ vno preciſo ſuccreſcebant tria. queꝫ hercules aggreſſus ſagittando cum non videret ſe proficere collecta congerie lignorum ipſum combuſſit.

Fronte turbatus. Hic ponit octauū laborē herculis. Ubi ſciendum ꝙ cum hercules vellet deducere filiā cuiuſdam regis que dicebatur deianira fluuius achelous quē debebat trāſire mutauit ſe ī diuerſas formas pugnādo contra herculē. cum autē vltimo mutaſſet ſe ī ſpeciē thauri. Hercules ipſo deiecto abſtulit ſibi vnū cornu. qđ ſacrificauit copie. i. dee fortune. propter quod achelous verecundia confuſus fugit ⁊ in aquis latuit. vnde dicit ī littera. Achelous amnis. i. ille fluuius fronte turbatus propter ablationem cornu. ipſe demerſit in ripis ora pudibunda. quia latuit pre pudore in ripis.

¶ Strauit ātheū li. hare. Hic ponit nonū laborē dicēs. Hercules strauit. i. occidit antheū illū gigātez harenis libicis. i. harenis libie regionis. Ubi notandum ꝙ antheus erat gigas de terra ꝓgenitꝰ cuiꝰ erat talis virtus. ꝙ si aliqñ ex fatigatōe dbilitaret̄ tactu terre statiz recuꝑabat vires. Qui cū exerceret magnā tyrānidē i libia aduenit hercules ⁊ ɔgressus cuz eo diu sil' luctabātur Cum autē antheus sentiret se debilitari sponte cecidit i terrā. ⁊ sic resumpsit vires qđ hercules cognoscēs ipsuz a terra eleuauit ⁊ supra pectus suū ipsuz tenendo oppssit q̊usqȝ spiritum exalaret.

Strauit antheū libicis harenis.
Cacus euandri satiauit iras.
Quosqȝ p̄ssurꝰ foret altꝰ orbis:
Setiger spumis hūeros nōuit.
Ultimus celū labor inreflexo
Sustulit collo. p̄ciumqȝ rursus
Ultimi celum meruit laboris.
Ite nūc fortes vbi celsa magni
Ducit exempli via. cur inertes
Terga nudatis. superata tellus
Sydera donat.
¶ Finit liber quartus.
¶ Incipit liber quintus.

¶ Cacꝰ euandri satiauit iras. Hic pōit decimū laborē. Ubi notādū ꝙ cacꝰ fuit mōstrum euomēs ignē ꝑ os cuiꝰ p̄r fuit vulcanus. manebat āt cacꝰ i mōte auētino spoliās ⁊ occidēs hoies ⁊ furto plurimū isistēs. cū aūt hercules veniret de hyspania ducēs secū multos boues: Cacꝰ quosdā boues herculis furabatur ⁊ traxit eos i ātrū suū retrorsū ꝑ caudas ne furtū pateret cū āt hercules q̄reret boues ꝑ mugitū vniꝰ bouis ꝑuenit ad antrū caci. q̊ extracto ipm iterfecit: cuiꝰ morte placata ē ira euādri. quē idē cacꝰ multū offēderat. vñ dic̄. Cacꝰ supple morte sua quā passus ē ab hercule. satiauit. idest compescuit iras euandri quē cacus multum offenderat.

¶ Quosqȝ p̄ssurꝰ. Hic ponit. ii. laborē herculis. Ubi notādū ꝙ i archadia erat qdā aper deuastās totā regionez quē cū hercules agitaret: aper sibi isultās humeros herculis spuma maculauit. quē apꝝ tādē iterfec̄. Uñ dic̄. Setiger. i. aꝑ gerēs setas. notauit. i. maculauit hūeros hercl'is. s. spuma vel saliua. q̊s humeros altꝰ orbis foret. i. erat p̄ssurꝰ. qꝛ vt stati patebit. Hercules hūeris suis celū sustl'it.

¶ Ultimꝰ celū labor ireflexo. h pōit. iz. ⁊ vltimū laborē eiꝰ. Ubi nōndū ꝙ athlas fingit̄ fuisse qdā gigas suppōtās celū hūerl suis. h fatigatꝰ rogauit herculē vt celū supportarz. q̊usqȝ ipe r̄spirarz: qđ ⁊ hercl'es fec̄ ⁊ ꝑ h celū meruit vnde dicit. Ultimus labor herculis fuit ꝙ sustulit. idest supportauit celum collo inreflexo. i. iclinato. ⁊ rursus meruit celum tanq̄ p̄cium vltimi sui laboris.

¶ Ite nc̄ for. ⁊c̄. h ortat̄ phia ad p̄dcōꝝ fōtiū viroꝝ. d. Ite nc̄ fortes. resistētes aduersitatibꝰ. ite illic vbi duc̄ via celsa. i. ardua. magni hercul'. q̄ ē via v̄tutū ⁊ via magni exēpli ad aggrediēdū fortia: ⁊ tc̄ iuebit̄ ɔ̄ tardos ⁊ viciosos. d. Cur vos iertes. i. hoies sine arte. sic̄ hoies desidiosi. cur nudatl t̄ga. i. dorsa v̄r̄a fugiēdo labores ⁊ aduersa. nā tellꝰ. i. t̄rena ɔcupia supata donat hoī sydera. i. celū: qꝛ supata terrena ɔcupia efficit̄ hō dignꝰ celo: qđ ē locꝰ deoꝝ ⁊ spūuz. Nā ꝭz aristotelē p̊ celi ⁊ mūdi. Oēs eū locū q sursuz est deo attribuūt ⁊ barbari ⁊ greci quicūqȝ putāt deuz eē. de quo loco dicit Plato i fedrone. Uiri speculatiui viuētes ꝭm vitaz ɔtēplatiuaz. celestes sedes recipiunt i qbꝰ felicitate deoꝝ potiuntur. qua felicitate nos faciat participes iesus christus q est deꝰ super oia būdictꝰ in secula seculoꝝ. Amen.

¶ Explicit liber quartus. ¶ Incipit quintus.

¶ Prosa prima.

Ixerat: orationisqȝ cursum ad alia quedā tractāda ⁊ expedienda vertebat. B. Tum ego. Recta quidem inquam exhortatio: tuaqȝ prorsus auctoritate dignissima. Sed ꝙ tu dudum de prouidentia questionem: pluribus aliȷ̄s implicitā esse dixisti: re experior. Quero eni an eē aliqd oio: ⁊ qdnā esse casuz arbitrere:

Ixerat orōnisqȝ cursuz. Hic icipit qntus liber Boetij de ɔsolatōe phie cuiꝰ hec ē p̄ma ꝓsa: i q̄ phia vult soluere q̄dā dubia suā determinatōez ɔñtia d fato ⁊ ꝓuidētia: videt̄. n. ex dictis ꝙ casus nō sit. qꝛ si oia sūt ꝓuisa ita ꝙ nihil eueniat p̄ter ordinē ꝓuidētie diue: videt̄ ꝙ nihil casualiter eueniat. qꝛ casus importat euētū iopiatū. Item videt̄ ex dictis ꝙ libeꝝ arbitriū nō sit qꝛ oia dispo nuntur secundum ordinem fatalis necessitatis. libeꝝ āt arbitrium necessitatē exclu dit. videt̄ g̊ si ponit̄ ꝓuidentia ⁊ fatum ꝙ oino excludatur libeꝝ arbitriū. Phia g̊ i p̄ñti libro iqrit vtꝝ casus sit: ⁊ qd sit: ⁊ iqrit vtrū liberuz arbitrium. supponendo argumenta quibus liberum arbitrium cuz ꝓuidentia diuina non videt̄ posse stare. post hoc ponit falsaz solutionē quorūdam quā improbat ⁊ ponit ꝓp̄am quā rōnibus confirmat. ⁊ de eternitate determinat ⁊ alia plura sicut patebit. Et diuiditur iste liber i vndecim partes. qꝛ sex sunt ꝓse ⁊ qnqȝ metra eiꝰ. que partes ⁊ q̄ ipsis determinant̄ patebunt in ꝓcessu libri. In p̄ma ꝓsa determinat de casu. ⁊ p̄mo boetius tangit acta phie cōmēdans eius exhortationez factaz: ⁊ mouet qōnē de casu. Scđo phia excusat se ab eiꝰ determinatōe. ⁊ boetius illam excusatōez remouet. Tertio phia determinat de casu: scđa ibi. Tū illa festino. tertia ibi. Tum illa morē. Primo dic̄. phia dixerat hec p̄dicta: ⁊ vertebat cursum orōnis. i. sermonis ad tractāda quedam alia atqȝ expediēda. Tūc ego boetiꝰ inq̄. O phia recta ē tua exhortatio facta: ⁊ ꝓrsus est dignissima auctoritate: sed ꝙ tu dudum dixisti sexta ꝓsa quarti libri: q̄stionez de ꝓuidentia iplicitam. i. iplicatam esse pluribus aliȷ̄s. s. q̄stionibus ego experior re. i. realiter: quero eni an arbitreris casum oino aliqd esse supple i rerum natura: ⁊ qdnam arbitreris esse casum supple i reꝝ natura. ¶ Notādū ꝑ h ꝙ dic̄ boetius dixerat. inuit phiaz iā expediuisse q̄ ad sui speculationem spectabant: ⁊ ita determaīsse p̄ncipalē huiꝰ libri itētiōem ⁊ philosophia v̄tebat cursuz orōnis. i. orōnem currentem: qꝛ orō phie nō ipediebat̄ ignorātia docētis: nec tarditate dicētis: hāc orōnem v̄tebat ad q̄dā alia tractāda. q̄ aūt fuerūt illa boetiꝰ nō exp̄mit. qꝛ forsitan sua opione minꝰ erāt desideranda vel forsan q̄tū ad ꝓpositum ex̄nea.

¶ Notādū ꝙ dicit exhortatōez phie fuisse rectā. qꝛ phia hortabat̄ ad v̄tutes ⁊ ad ɔtēptū fortuitoꝝ. talis āt exhortatio q̄ fit ad bonū ꝓseq̄ndū ⁊ malū fugiendū recta est. ⁊ dic̄ exhortatōez phie eē dignissimā auc̄te. qꝛ qđ a sapiēte d̄r auctoritate sapientis dignū reputat̄.

¶ Tū illa festino inqt. Hic phia excusat se de hꝰ opionis vel questionis determinatōe. Et boetiꝰ illā excusatōem remouet dicēs. Phia iqt. Ego festino absoluere. i. ꝑficere debitū ꝓmissionis. ⁊ aperire tibi viam qua reueharis ad patriam. Hec aūt que tu queris de casu. ⁊ si ꝑ q̄uis. sunt ꝑutilia cognitu. i. cognitōe. tamen paulisper auersa sunt a

tramite.i.via nr̄i ꝓpositi:ꝛ dic̄ paulisper.q2 nō sūt total'r auersa:s3 aliquātulū elucidāt pmissa:ꝛ ē verēdū.i.timendū.ne tu fatigar⁹ deuijs.i.qōnib⁹ ex̄neis.nō possis sufficere ad emetiēdū.i.trāseūdū rectū iter.dic̄ boe.O phia ne illō vereare.i.nō timeas q2 h fuerit mihi loco qetis:a.gsce re ea qb⁹ maxime delector.ꝛ cū oē lat⁹.i.circūstātia tue disp̄ōis mihi cōstiterit fide indubitata:nihil ē ꝙ ābigat̄ de sequentib⁹

℄ Notādum ꝙ dic̄ q̄ via reuebaris p̄rīa3 hic patriā vocat btitudinē quā p⁹s iueni re docuit. Jllā āt p q̄ hō puenit ad ipsa3 sūt ꝟtutes.de qb⁹ Boetius itēdebat agere nō i h libro s3 i vltimis librl musice sue agēdo ō musica hūana.iten tōe3 āt suā nō cōpleuit. q2 a rege Theodorico morte ꝑuētus fuit.

P. Tū illa festino inq̄t debitu3 pmissionis absoluere:viaq3 tibi q̄ patriā reueharis apire. Hec āt etsi putilia cognitu: tñ a ꝓpositi nr̄i tramite paulisp̄ auersa sunt. Verēdūq3 ē ne deuijs fatigatus ad emetiēdū rectu3 iter sufficere nō possis. B. Ne id inq̄ p̄sus vereare. Nā qetis mihi loco fuerit ea qb⁹ maxime delector agnoscere. simł cū oē disputatōis tue lat⁹ idubitata fide ꝯstiterit: nihil ē qō de seqūtib⁹ ābigat̄. P. Tū illa. Morē ingt gerā tibi: simłq3 sic exorsa ē. Siqdē iqt aliqs euētū temerario motu:nullaq3 cāꝝ ꝯnexiōe ꝓductū casū eē definiat: nihil oīo casu3 eē ꝯfirmo:ꝛ ꝑter subiecte rei significatiōe3 inane3

℄ Tū illa morē iquit. Hic phia determiat de casu soluēdo pmissas cās ꝛ qōnes. Primo soluit pmā an casus sit. scōo scōa3.qd sit casus ibi.licet igr̄. Primo ondit qd significet̄ p nomē casus.ponēdo opinionē qrūdā. Scōo iprobat illā opionē ibi. Quis.n. Primo dic̄. O boeti ego gera3 tibi more3.i.ꝯfirmabo me volūtati tue.ꝛ sił'fic ē exorsa.i. sic icepit.si aliqs definiat q̄ ad nomē dicēs casū eē euētu3 ꝓductū motu temerario.i.iprouiso.ꝛ nulla ꝯnexiōe cāꝝ Ego phia affirmo casū sic oīno nihil eē.ꝛ decerno iudico vocē casus p̄sus eē ianē.ꝑter significatōem rei subiecte. sicut hec vox chimera inanis est.

℄ Notādū ꝙ q̄uis qō si ē pcedit qōnē qd est.fm ꝙ q̄stio qd est.qrit de qdditate rei.q2 qd ē rei nulli debet̄ nisi enti:tñ q̄stio qd est querēs de q̄ qd est nōis ē pma cognitio.ꝛ iō ex q̄ qd est nōis.oȝ scire de aliq̄ si ē.pp h phia ad qrendū de casu vtrū sit vel nō accipit qō qd ē qō significat̄ per nomē.ꝛ dic̄. Si aliq dn̄t casum eē euētū temerariū sine oī causa ꝓductū.ego video vocē casus esse inanem tanq̄ sibi nihil correspondeat in re.

℄ Quis.n.cobercēte. Hic phia iprobat opionē istā ondēs casū nihil eē fm eā.scōo soluit qōnē fm rei ꝟitatē ibi. Aristoteles me⁹. Prio ponit vnā rōnē.scōo aliā ibi. Nam nihil. Antiq dicebāt ꝙ casus ē euēt⁹ temerari⁹.i.iprouisus. Cōtra hoc arguit phia sic. Ubicūq3 oīa sūt ꝓuisa ibi nihil ē temerariū.s3 oīa q̄ sūt ꝓuisa sūt a deo:ḡ iter ea q̄ sūt nihil ē temerariū. Hāc rōnē breuiter inuit i lr̄a dicēs. Quis .n.loc⁹ vllus pōt eē reliquus.i.relict⁹.temeritati.i.iprouisioni.deo cobercēte cūcta i ordinē.s.ꝓuisu3.q.d.nullus.

℄ Notādum ꝙ oīa a deo sūt ꝓuisa cui⁹ rō ē. Quorūcūq3 de⁹ est causa oīa talia ꝓuisa sunt a deo.s3 de⁹ est causa ois entis.ḡ oīa entia a deo sunt prouisa. Q2 autem deus sit causa omnis entis patet quia ab ipa dependet celum ꝛ tota natura.vt patet ex duodecimo metaphisice.

℄ Nā nihil ex nihilo existere. Hic ponit aliā rōnē ꝓbantē ꝙ casus nō pōt eē sine oī cā ꝓduct⁹ sicut dicebāt ātiq:ꝛ arguit sic. Qō ē ex nihilo nihil ē.s3 qō est ex nulla cā ex nihilo ē.ergo qō ex nulla cā ē nihil ē. Sed fm antiq̄s casus ē ex nulla cā.q2 ē ꝓduct⁹ sine oī ꝯnexione cāꝝ.ḡ casus nihil est. Un̄ dicit i lr̄a. Uera sn̄ia est cui nemo vnq̄ veterum refragratus ē.i.ꝯtradixit.s.ex nihilo nihil.existere:quāq̄ illi antiqui illam ꝓpositionem ex nihilo nihil existere iecerint.i.posuerit quasi quoddā fundamentu3 non de operāte pncipio. sc3 de deo creatore.quia ille ex nihilo aliquid fecit.sed intellexerunt hoc de materiali subiecto.i.de tota natura fūdata in materia.

ꝯfusū eē vocē decerno. Quis.n. cobercēte i ordinē cūcta deo:locus eē vllus temeritati reliqu⁹ pōt? Nā nihil ex nihilo existere ꝟa sententia ē:cui nemo vnq̄ veteꝝ refragat⁹ ē.quāq̄ id illi nō ō operante pricipio s3 de materiali subiecto hoc est oīu3 ō nāe rōnū:qi quoddā iecerit fūdamētū. At si nullis ex causis aliqd oriat̄:id ō nihilo ortū eē videt̄. Qō si hoc fieri negt: nec casū qdē huiusmodi esse poīe ē qualem pauloāte diffiniuim⁹. B. Quid igr̄ iquā. Nihil ne ē qō vł casus vł fortuitū iure appellari qat? An ē aliqd:tāetsi vulgus lateat:cui vocabula ista ꝯueniant? P. Aristoteles me⁹ id inquit in phisicis ꝛ breui ꝛ veri

ria.ꝛ exponit seipm dicens. Hoc de nā oīu3 rōnū.i.ō mā q̄ ē subiectū formaꝝ nāliū. S3 si aliqd oriat̄ ex nullis causis.id videt̄ eē ortū ex nihilo.s3 hoc fieri negt vt aliquid oriat̄ ex nihilo.ḡ nō ē possibile casu3 eē h⁹.i.talē qualem paulāte diffiniuim⁹ fz antiq̄s.ꝙ sit euent⁹ temerari⁹ sine ꝯnexione cāꝝ. Quid ḡ dicēdū ē de casu qrit boe. Est ne nihil i reꝝ natura qō iure queat.i.possit appellari casus vel fortuitū vel ē aliqd.tāetsi ꝑ q̄uis.lateat vulg⁹ cui ista vocabula cōueniāt. ℄ Notādū ꝙ hec ꝓpositio ex nihilo nihil existere vera ē icōparatōe ad cām pticularē.q̄ i sua actōe p̄supponit mām tñ i cōpatōe ad cām vniuersale3 q̄ ē cā totius entis nō est vera. Unde dicim⁹ deum oīa creasse ex nihilo ꝛ fide tenem⁹.sed antiq disto modo productōis per creationem non loquebantur.sed primo modo. Unde aristoteles primo phisicoꝝ. Impossibile est aliqd fieri ex his q̄ nō sūt. De hac.n.opione ꝯueniūt oēs q de nā sunt.

℄ Aristoteles me⁹.id ingt i phisicis.h phia soluit qōne3 de casu ꝛ primo ostendit eam esse solutam ab aristotele ꝛ ostendit modum eius.scōo declarat ꝙ licet casus non habeat causas per se:h3 tñ causas p accidēs ibi. De sūt igit̄. Primo dicit aristoteles me⁹.i.doctrina mea nutrit⁹ ꝛ deditus definiuit casu3 i phisicis.i.i scōo phisicoꝝ breui rōe ꝛ ꝓpinqua veri.i.veritati.ꝛ querit boetius. Quonā inquā mō.dicit phia. Quotiēs aliqd gerit̄.i.fit.gra cuiuspiā rei. idest alicui⁹ rei:ꝛ aliud obtingit quibusdā de causis q̄ qō itendebat illud vocat̄ casus.vt si aliqs causa colendi agri fodiēs humū iueniat pōd⁹ auri defossū:hec iuentio auri credit̄ fortuitu.i.a casu accidisse.veꝝ ꝑ s3.tal'euēt⁹ casual' nō ē de nihilo.i.de nulla cā.sic dicebat disfō antiqꝝ.nam euēt⁹ casualis h3 ꝓpas cās.q̄ꝝ ꝯcursus iopinat⁹ ꝛ iprouisus supple ab eo qui aliqd fecit cā alterius rei.videt̄ opatus eē casum.nisi.n.cultor agri foderet humū q̄ sup.fossio

ꝑpinqua rõne definiuit. B. Quonam inquaz mõ? P. Quotiẽs ait aliqd cuiuspiã rei grã gerit: aliudqꝫ qbusdã de causis: quã qd itẽdebatur obtigit: casus vocat̃. Ut si qs colẽdi agri cã fodiẽs humũ defossi auri põdꝰ ueniat. Hoc igr̃ fortuito qdẽ credit̃ accidisse. verũ ñ de nihilo ẽ. Nã ꝓprias cãs hꝫ: quarũ iprouisus iopinatusqꝫ ꝯcursus casuz videt̃ opatꝰ. Nã nisi cultor agri humũ foderet: nisi eo loci pecuniã suã depositor obruisset: aurũ nõ eẽt iuentũ. He sunt igitur fortuiti cause ꝯpẽdij: qd ex obuijs sibi ⁊ cõfluentibꝰ causis: nõ ex gerẽtis itẽtõe ꝓuenit. Neqꝫ enim vel q aurũ obruit: vel q agrũ exercuit: vt ea pecunia repiret̃ itẽdit: sꝫ vti dixi quo illic obruit hũc fodisse cõuenit atqꝫ concurrit. Licet igit̃ dꝫfinire casũ eẽ iopinatũ: vt ex ꝯfluẽtibꝰ causis in his q ob aliqd gerunt̃: euentũ. Cõcurrere vero atqꝫ ꝯfluere cãs facit ordo ille ieuitabili ꝯnexione ꝓcedẽs: q de ꝓuidẽtie fõte descẽdẽs cũcta suis locis temporibusqꝫ disponit.

Metrum primum quinti libri.

r Upis achemẽie scopul' vbi versa seqntũ
Pectoribꝰ figit spicula pugna fugax
Tigris ⁊ eufrates vno sese fonte resoluunt:
Et mox abiunctis dissociãtur aqs.
Si coeant: cursũqꝫ iterũ reuocent̃ i vnum:
Confluat alterni quod trahit vnda vadi.
Cõueniãt pupes: ⁊ vulsi flumie trũci
Mixtaqꝫ fortuitos iplicet vnda modos
Quos tamẽ ipsa vagos terre decliuia casus.
Gurgitis ⁊ lapsi defluus ordo regit.
Sic q permissis fluitare videtur habenis
Fors patit̃ frenos. ipsaqꝫ lege meat.

ẽ vna cã iuẽtõis auri: ⁊ nisi eo loci. i. loco depositor obruisset. i. abscõdisset pecuniã suã: que ẽ alia cã iuẽtõis auri: aurũ nõ eẽt iuentũ. Notãdũ q casus ƀm aristo. ẽ qñ aliqd fit ꝓp aliquẽ finẽ: vt fossio agri ꝓp semiatõez. si aliqd aliud euenit ex qbusdã causis pter hoc qd itẽdebat̃ hoc ẽ casus: vt iuentio thesauri casualis ẽ que ñ itẽdebat̃ a fossore agri. Ex quo pꝫ q iuẽtio thesauri ẽ cãlis: nõ iõ q nõ ẽ ꝓuisa a deo. sꝫ q2 nõ ẽ ꝓuisa ab homie: ⁊ ita casus: nihil ẽ quo ad deũ: sꝫ ẽ aliqd quo ad hoiem pter cuiꝰ itentionem ⁊ ꝓuisionem euenit.

He sũt. hic oñdit ph̃ia q lꝫ casus hẽat cãs ñ tñ hꝫ cãs p se. sꝫ p accidẽs dicẽs. he igr̃ sũt cãe fortuiti cõpẽdij. i. fortuiti euentꝰ: quod fortuitũ ꝯpendiuz ꝓuenit ex causis obuijs ⁊ ꝯfluentibus. nõ ex itẽtõe gerẽtis: nõ. n. ille q aurũ obruit. vel q agrũ exercuit. i. fodit itẽdit vt ea pecunia reperiretur: sed vt dixi pter gerẽtis itẽtõem euenit hũc fodere q ille obruit pecuniã. ⁊ concurrit supple inuentio pecunie. Notãdũ q cã efficiẽs nõ agit nisi moueat̃ a fine. Finis aũt nõ mouet nisi ƀm q ẽ i intentione: et iõ respectu illius effectꝰ q ẽ i intentiõe agẽs ẽ cã p se: sꝫ si aliqd ꝯtigat i actõe pter itẽtõez agẽtis illiꝰ agẽs ẽ cã p accñs. ⁊ sic casus: q2 ꝯtigit pter itẽtõz agẽtis: nõ hꝫ cãm agẽtẽ p se sꝫ per accidens. Licet igr̃ definire. hic ph̃ia soluit scdam qõnẽ oñdẽdo qd sit casus. Concludit g diffinitõem eiꝰ ex iaz dcis. d. Licet igr̃ dꝫfinire casuz eẽ euẽtũ iopinatũ ex causis ꝯfluẽtibꝰ i his q gerũtur ob aliqd aliud. Tũc oñdit quõ effectꝰ cãlis cadit sub ordie ꝓuidẽtie. dcm̃ ẽ. n. q casus ꝓuenit ex causis ꝯfluẽtibꝰ. Qr ãt cãe ꝯfluant hoc ꝓuenit ex ordine ꝓuidẽtie. vñ dic̃. Cãs vero ꝯcurrere ⁊ ꝯfluere facit iste ordo supple fatalis ꝓcedẽs ieuitabili cõnexione. s. cãrũ. q descẽdẽs supple ordo de fõte ꝓuidẽtie cũcta disponit suis tꝑibꝰ ⁊ locis. Notandũ q diffõ casus ẽ bona. q2 p eã casus distiguit̃ ab alijs. p hoc qd dr̃. casus ẽ euẽtꝰ iopinatꝰ. excludit̃ effectꝰ necessario eueniẽs. vl' vt freqnter sic solẽ oriri vel hoiez nasci cũ. 5. digitis i vna manu. Talia. n. nõ eueniũt casual'r ⁊ iopiate. p hoc qd dr̃ ex ꝯfluentibꝰ causis. excludit̃ casus pmo mõ dictꝰ. q ƀm antiqs ponebat̃ ꝓduci ex nulla ꝯnexione cãrũ. Per hoc aũt qd dr̃ i his q gerunt̃ ob aliqd aliud p hoc excludit̃ a casu causalitas p se. casus. n. ⁊ fortuna sũt cãe p accidẽs. ⁊ fiũt pter itẽtõez agẽtis. Metruz pmũ qnti libri.

r Upis achemenie scopul'. Istud ẽ pꝰ illiꝰ qnti qd dr̃ metrũ elegaicũ. ⁊ pmũ metrũ ẽ dactilicũ exametrũ scdꝫ ẽ trochaicũ pẽthametrũ. vl' dactilicũ pẽthametrũ. In quo ph̃ia oñdit quõ euẽtꝰ cãlis se hꝫ ad ꝓuidẽtiã diuã. Est ãt mã exẽpli. q tigris ⁊ eufrates sũt duo fluuij ab eodẽ fõte ꝓcedẽtes. q postea abinuicẽ diuidunt̃. ⁊ si iterũ ꝯcurrãt necẽ ẽ naues ⁊ alia q p ista flumia deferũt̃ cõcurrere. q qdẽ cõcursus ꝓueniũt iqñtũ regũt̃ decursu istorũ fluuiorũ. ⁊ tñ ẽ pter itẽtiõez istorũ q regũt naues. eodẽ mõ ꝯcursus cãrũ casual'. quãuis sit pter itẽtõez ipsorũ agẽtiũ: tñ ꝯcurrũt ƀm dꝫfluxũ ordis fatalis ex r̃gimie diue ꝓuidẽtie. ⁊ quãuis nob igrãtibꝰ ordinez diue ꝓuidẽtie vidat̃ aliqd casuale ⁊ fortuitũ. tñ i ꝯpatõe ad deũ oia sũt ordiata ⁊ ꝓuisa. vñ dic̃ i lr̃a. Tigris ⁊ eufrates r̃soluũt se vno fõte scopul'. i. ex ꝯcauitatibus rupis achemẽie. i. mõtis parthie. vbi. s. i pthia fugax pugna versa spicl'a. i. sagittas figit pectoribꝰ seqntũ. ẽ. n. cõsuetudo pthorũ q fugiẽdo pugnãt sagittãdo a tergo ꝯ isequtes. ⁊ mox. i. ꝑuũ post spaciũ tigris ⁊ eufrates dissociãt̃ abiũctis aqs sup. alijs. ⁊ si dci fluuij iterũ coeãt. i. cõueiãt. ⁊ r̃uocẽt̃ i vnũ cursũ ꝯfluat. i. oꝫ ꝯfler̃. illud qd vnda alt'ni vadi. i. vtriusqꝫ fluminis. trahit. i. secũ duc̃. ⁊ cõueiãt pupes ⁊ trũci. vulsi. i. eradicati. flumie. i. p flum̃ ⁊ vnda mixta. i. ꝯfluẽs. iplicet. i. iplicabit fõtuitos modos q2 vnda faciet ꝯcurrer̃ fortuitu naues ⁊ trũcos. quos tñ vagos casus. i. casuales euẽtꝰ. r̃git ipsa dꝫcliuia t're. i. dꝫpssio t're dãs viã fluuio. ⁊ dꝫfluꝰ ordo lapsi gurgitis. i. currẽtis aq r̃git illos vagos cursus. ⁊ ita ẽ dꝫ euẽtu casuali r̃spcũ ꝓuidẽtie: vñ dicit. Fors. i. casus vl' fortũa q vr̃ fluitar̃ pmissis ha. i. sine regie. illa patit̃ fre. i. regimia ⁊ meat. i. trãsit ipsa le. i. per ipaz legẽ diue ꝓuidẽtie.

Nõ q scribit̃ i genesi. Tigris ⁊ eufrates sũt flumia quorũ ortꝰ ẽ i padiso. Sꝫ hiero. aucte Salustij dic̃. q ortꝰ Tigris ⁊ eufrates demõstrat̃ i armenia. i. i pthia. cui videt̃ boe. cõsẽtire. Beatꝰ ãt aug. sup genesiz ad lr̃az istã ꝯrietatẽ ꝯcordat dicẽs. Illud ꝯtigit i istis flumibꝰ qd i alijs expimur. s. q aliqñ absorbet̃ a terra ⁊ iterũ oriũt̃: ⁊ q2 hoc sepe põt ꝯtigere. iõ dꝫ ortu ipsorũ fluuiorũ diuersa pñt dici. Qñ. n. moyses dic̃ i geñ. q oriũt̃ i padiso põt itelligi dꝫ pma origie eorũ sꝫ qd dr̃ ab alijs q al's oriãt̃ põt itelligi dꝫ ortu eorũ scdario. Notãdũ q pthia ẽ regio quedã q alio noie dr̃ achemẽia vñ dñr hoies pthi q vicũt hostes suos fugiẽdo. sagittas a tergo mittẽdo. ⁊ sic amor vicẽdꝰ ẽ fugiẽdo. vñ poeta dixit q spẽ mãtis cedit victõia pthis. cips ea pte sibi qꝫ vicit̃ arte cipis. i. venꝰ q colebat̃ i cipro. ⁊ paup hẽ. ꝓscribas igr̃ gladijs ⁊ fustibꝰ ipꝫ sup. amorẽ. ⁊ fugiẽdo fuga quẽ fuga sola fugat

¶ Prosa secunda quinti libri.

a Animaduerto inq̃. Hic icipit p̄sa scd̃a huiꝰ q̄nti i q̄ icipit determinare de ꝯueniẽtia liberi arbitrij ad ꝓuidẽtiã diuiã. Et p̄mo q̄rit an libeꝝ arbitrium possit stare cũ ꝓuidẽtia diuia: ⁊ p̄hia ꝓbat libeꝝ arbitriũ eē. scd̃o ondit quō diuersificat̃ i diuersis: ⁊ tertio ondit actꝰ liberi arbitrij cadere sub ꝓuidẽtia diuia: scd̃a ibi. Sed hãc. ẽtia ibi. Que tñ. Primo dic̃ Aiaduerto inq̃.i. cognosco. quō casus stat cum ꝓuidẽtia ⁊ ita ꝯsentio sicut dixisti. et querit boetiꝰ. Est ne vlla libertas arbitrij i hac serie causarum sibi herentiũ. an fatalis cathena.i. fatal' necessitas ꝯstringit motꝰ. idest affectus. hũanoꝝ animoꝝ. Tunc p̄hia ꝓbat liberũ arbitrium eē dicẽs. Libertas arbitrij ẽ nō obstante p̄dicta ꝯnexione cãꝝ. neq̃.n. fuerit .idest eē poterit vlla rōnalis natura q̄n libertas arbitrij eidem assit. ⁊ accipit̃ h̄ rōnalis natura large ꝓ oī eo quod h̃z cognitōem itellectiuã. ꝓbat aũt ꝙ omni nature rōali īsit libeꝝ arbitriũ dicens. Illud qd̄ pōt nāl'r vti rōe: id h̃z iudiciũ quo discernat vnũq̄dq̃. igr̃ ꝑ se. dinoscit. idest discernit fugiẽda ⁊ optanda. qd̄ aũt q̄s iudicat optandum id petit.i. ꝓseq̄t̃. ⁊ refugit illud quod estimat fugiẽdũ.

¶ Prosa scd̃a libri quinti.

Animaduerto inquam:

a idq̃ vti tu dicis ita eē cōsentio. sed in hac herentium sibi serie causaꝝ est ne vlla nostri arbitrij libertas: an ipsos quoq̃ humanoꝝ motus animorũ fatalis cathena constringit? P. Est inquit. Neq̃.n. fuerit vlla rationalis natura quin eidem libertas assit arbitrij. nam quod ratione vti naturaliter potest: id habet iudicium quo quodq̃ discernat per se. igitur fugienda optandaue dinoscit. Quod vero quis optandũ iudicat esse: petit. Refugit vero quod existimat eē fugiendũ. Quare quibus inest rō: ipsis etiã iest volendi nolẽdiq̃ libertas. Sed hanc non in oibus equã eē cōstituo. Nã supernis diuinisq̃ substãtijs ⁊ perspicax iudiciũ: ⁊ incorrupta voluntas: ⁊ efficax optatoꝝ presto est potestas. Humanas vero anias liberiores quidẽ eē necesse est: cum se in mentis diuine speculatione conseruant: minꝰ vo cũ dilabunt̃ ad corpora: minusq̃ etiã cũ terrenis artubꝰ colligant̃. extrema vero est seruitꝰ: cũ vicijs dedite rōis ꝓprie possessiōe ceciderint. Nam vbi oculos a sũme luce veritatis ad iferiora ⁊ tenebrosa deiecerint: mox insc̃icie nube caligãtur: perniciosis turbãtur affectibus. Quibus accedẽdo consentiendoq̃ quam inuexere sibi adiuuãt seruitutẽ: ⁊ sũt quodãmō ꝓpria libtate captiue.

¶ Quare qbꝰ iest rō. illis iest libertas volẽdi ⁊ nolẽdi. potest. g̃ sic rō formari. Oē quod pōt vti rōe h̃z iudiciũ cog̃scendi fugienda ⁊ optãda. s̃z qd̄ q̄sq̃ iudicat optãdũ ꝓseq̄tur. ⁊ qd̄ iudicat fugiẽdũ. hoc refugit. g̃ omne qd̄ pōt vti rōne h̃z libtat̃ẽ volẽdi ⁊ nolẽdi. ¶ Nõndũ ꝙ dic̃ illō qd̄ vtit̃ rōe h̃z iudiciũ q̄ discernat vnũq̄dq̃. h̄ dic̃ ad differẽtiã iudicij naturalis. quod ẽ i brutis. q̄ nō iudicat̃ vnũq̄dq̃ agendũ s̃z aliq̄d ꝑticulare. sic̃ ouis nō iudicat de q̄libet fugiẽdo. s̃z tm̃ de lupo. ⁊ apes nō h̃nt idustriã ad faciẽdũ aliq̄d opus. nisi ad fauos mellis. s̃z iudiciũ rōnis ẽ de q̄lib̃z que aguntur. ¶ Notandum ꝙ dic̃ ꝙ h̃ns rōnis iudiciũ ꝑ se iudicat ꝓseq̄ndũ vel fugiẽdũ. lic̃z.n. bruta quodãmodo cog̃scãt fugiẽda vel ꝓseq̄nda. nō tñ ꝑ se. q2 nō sũt cã iudicij. Hō aũt nō solũ cog̃scit finẽ ⁊ ordiata i finẽ. s̃z cog̃scit ea vl'r ꝑ modũ collatōis ⁊ ꝑ modũ syllogisticũ ẽt hō suũ iudiciũ iudicat ⁊ discernit. q2 itellectꝰ ẽ vtꝰ ꝯuersa supra se.

¶ Sed hãc ñ i oibꝰ. Hic ondit p̄hia quō libeꝝ arbitriũ diuersificat̃ i diuersis. s̃. i angelis ⁊ hominibus dicens. Hãc .s̃. libertatẽ arbitrij nō cōstituo eē equã.i. equalẽ i oibus. q2 maior ẽ i substãtijs diuinis q̃ i hominibus. Nam supnis ⁊ diuinis substantijs iest perspicax iudicium. idest ifallibile iudicium. ⁊ iest eis icorrupta voluntas. idest iflexibilis ad malum. ⁊ i eis est presto. idest parata. efficax potestas optatorum. q2 non est i eis ipedimentum executōis

te vicijs ceciderit a possessione ꝓpe rōnis. qua regi.i. dirigi deberẽt i agendo. Naz vbi.i. Postq̃ anie deiecerit oculos rōnis. ⁊ itellectus a luce sũme vitatis. ad iferiora ⁊ tenebrosa.i. ad terrẽa et carnalia. mox caligant̃ .i. obscurant̃ nube iscitie.i. ignorantie. et turbantur ꝑnitiosis affectibꝰ.i. passiōibꝰ. qbus accedendo ⁊ ꝯsentiendo adiuuant. .i. augmẽtant seruitutẽ. quã sibi iuexere.i. iduxerunt. ⁊ anime viciosoꝝ sunt quodãmō captiue ꝓpa libertate.

anias vero humanas necesse est esse liberiores. quãdo cōseruant se i speculatione diue mentis. minus vero libere sunt cum dilabunt̃ ad corpora. idest ad curam reꝝ corporalium ⁊ adhuc minus libere sunt cum colligant̃ terrenis artubꝰ.i. affectibꝰ. qbꝰ minꝰ resistere possunt passionibus isurgẽtibꝰ. Extrema vo.i. maxima ẽ seruitꝰ aiaꝝ. q̄n dedite

¶ Notãdũ ꝙ libeꝝ arbitriũ ẽ libertas iudicãdi ⁊ exeq̄ndi res. Uel s̄m boetiũ sup p̄mo ꝑiarmenias. libeꝝ arbitriũ est de voluntate iudiciũ ai nullo extriseco aut violẽter cogẽte aut violẽter ipediẽte: nullo cogẽte ad faciendum quod displicet nullo impediente ne fiat quod placet. ¶ Notandum ꝙ libeꝝ arbitrium i duobus consistit i libertate iudicandi. ⁊ i libertate exequendi iudicata. Primum. s̃. libertatem iudicandi impedit ignorantia sed libertatem exequendi impedit impotentia executōis ⁊ corruptio voluntatis. Quandoq̃.n. possumus bonũ ꝑficere: tamen voluntate corrupta vicio non perficimus. In substantijs autem separatis non est ignorantia iudicandi nec impotentia perficiendi: nec corruptio voluntatis. ergo i eis est maxima libertas arbitrij. Intelligentie enim i nullo fallunt̃. ergo habent perspicax iudiciũ ⁊ nunq̃ volunt nisi bonum. ergo i eis est icorrupta volũtas ⁊ possũt perficere q̄cq̄d desiderant. ergo i eis est efficax potestas optatoꝝ. ¶ Notandum. ꝙ quidam dixerunt fuisse de itentione platonis animas humanas simul esse creatas i celo. ⁊ postea descẽdere i corpora ⁊ i eis detineri tãq̃ i vinculis. S̄m illos gradꝰ libertatis aiaꝝ humanaꝝ q̄s ponit i lr̃a sic distiguunt̃. s̃. ꝙ cũ sint i celo create i ꝯtemplatōe diuine mentis sunt maxime libere. cum autem desiderio corporum incipiunt descendere ad corpus sunt minus libere. cum autem iam sunt colligate corporibus adhuc sũt minus libere. sed minima libertas est i eis quãdo subdũtur vicijs. ista tamen expositio non tenet scd̃m veritatem ideo aliter exponitur ꝙ illas animas necesse est esse liberiores que contemplatōi diuine iseruiũt vt aie virtuosoꝝ ⁊ contemplatiuoꝝ quoꝝ cōuersatio i celis est. Ille aũt sũt minus libere que dilabuntur ad corpora.i. que descẽdũt

ad curā re℞ tpaliū. sicut sunt practici q negociāt̃ circa bona tpalia ad cōmunē vtilitatē dispensanda. adhuc min⁹ libere sūt aīe q̄ terrenis artub⁹ colligant̃. i. q̄ descēdūt ad curādū ꝓpriū corp⁹ et ad ꝓpam vtilitatē minime āt libere sūt q̄ subdite vicijs rōnē amittūt. viciosus nō vnius tm̄ dn̄i ē seru⁹. s; tot dn̄o℞ q̄t vicio℞ fm̄ beatū augustinū.

Que tm̄ ille ab eterno cūcta ꝓspiciēs ꝓuidētie cernit ītuit⁹. ⁊ suis queq; meritis p̄destinata disponit. oīa videt ⁊ oīa audit.

⁋ Metr℞ secundum qnti libri.

p Uro cla℞ lumie phebū Mellifluī canit oris homerus.
Qui tm̄ intima viscera terre
Non valet aut pelagi radio℞
Infirma perrumpere luce.
Haud sic magni cōditor orbis.
Huic ex alto cuncta tuenti
Nulla terre mole resistunt
Non nox atris nubib⁹ obstat.
Que sint: que fuerint ⁊ veniātq;
Uno mentis cernit in ictu.
Quē quia respicit oīa solus
Ue℞ possis dicere solem.

⁋ Prosa tertia quinti libri.

t Um ego. En inq; difficiliōi rursus ambiguita

⁋ Que tamē ille. Hic ondit phia quō act⁹ liberi arbitrij cadunt sub ꝓuidentia diuina. q2 propter hoc q diuina cognitio se extēdit ad oīa dicens. Que oīa dicta quo ad diuersos gradus libertatis ⁊ q̄ ad oēs act⁹ īde ꝓuenientes. cernit ille ītuitus ꝓuidētia diuina cūcta ꝓspiciens. ⁊ q̄ q̄ p̄destinata disponit suis meritis reddēdo. bonis bōa ⁊ malis mala. ⁊ hoc ꝯfirmat auctōitate greca que sonat in latino. Oīa videt de⁹ ⁊ oīa audit. vl fm alios sonat. de⁹ illustrat oīa clari⁹ q̄ sol. ⁋ Notādu; q l; oīa diuina ꝓuidentia ab eterno oīa ꝓspexerit. non tā ꝓpter hoc necessitat̃ libe℞ arbitriū ad faciēdū bonu; vel malū. q2 fm aristo. 3. eth. hō ē dn̄s suarū operationum a p̄ncipio vsq; ad finem. ⁊ ergo scd̄; merita opatōum liberi arbitrij recipit penā vl p̄miū. ⁋ Metr℞ scd̄; qnti libri.

p Uro cla℞ lumie phebū. Istud ē metr℞ secundum hui⁹ qnti qd̄ dr̄ archiloicū ab inuētore dactilicum a pede p̄dominātē. i q̄ phia cōmendat excellētiā diuine cognitōis. i ꝯparatōe ad solē mālem dicens. Homerus oris melliflui. i. dulcis eloq̄ntie. canit. i. describit phebū. i. solē cla℞ puro lumine. forsitan. n. homer⁹ fecit librū de claritate solis. q. s. sol nō valet ꝑrumpere. i. penetrare. ītima viscera. idest profunda terre. ⁊ pelagi. idest maris. Infirma. i. debili. luce radio℞. haud sic. i. nō sic hab; se cōditor magni orbis. s. de⁹. s; ip̄e sua cognitōe penetrat oīa: cū nihil possit ip̄m latere. huic. s. ꝯditori tuenti. i. respiciēti cūcta. ex alto. s. celo. terre sibi resistūt. nulla mole. i. magnitudine. sicut obsistūt radijs solis. nec etiā nox obscura obstat sibi atris nubib⁹ imo ī vno ictu mentis. i. ī vnico mentali ītuitu. cernit q̄ sūt q̄tū ad p̄ntia. q̄ fuerūt q̄tū ad p̄terita. que veniūt q̄tum ad futura. quē. s. ꝯditorē. q2 respicit oīa solus. tu possis dicere ve℞ solē. ⁋ Notādū l; deus oīa cog̃scēdo ꝓuideat etiā illa q̄ fiūt ex libero arbitrio: voluit tm̄ q̄sdā creaturas eē liberi arbitrij. q2 h̄ magis decet diuinā bonitatē. sicut. n. meli⁹ ⁊ nobili⁹ ē regnū ī quo nō tm̄ seruit̃ regi a seruis s; etiā a liberis. q̄ vbi tm̄ seruit̃ a seruis. Sic meli⁹ erit regnū dei ⁊ decēti⁹ ex h̄ q sūt aliq̄ creature libere seruiētes: sc̄ hō ⁊ āgel⁹. q̄ si eēnt sole creature seruil̄r opantes: cuiusmō di sūt oēs creature p̄ter hominē ⁊ angelū. q̄ ex determinatōe nature. necitant̃ ad sua opa.

⁋ Prosa tertia quinti libri.

t Um ego. En inq;. Hic incipit tertia prosa huius qnti. in qua Boetius obijcit. contra predicta: ostēdens non posse simul stare prouidentia; et liberum arbitrium. Et primo premittit q dicta possūt habere dubitationem. secundo ponit rationem dubitationis ibi. Nimiu; inq;. Primo dicit. Tum ꝑ tunc finitis p̄dictis Ego boetius inq;. O philosophia rursus ego confundor. difficiliori ambiguitate. Et querit philosophia. quenam ē ista ambiguitas. iam enim conjecto. idest iudico. qnibus tu perturbare idest perturbaris.

te confundor. P. Quenam inquit ista est? iam. n. quibus perturbare coniecto. B. Nimiu; inq; aduersari ac repugnare videt̃ p̄noscere vniuersa deum: ⁊ esse vllum libertatis arbitrium. Nā si cuncta ꝓspicit deus: neq; falli vllo modo potest: euenire necesse est qd̄ prouidentia futuru; eē ꝓuiderit. Quare si ab eterno: nō facta hoīum modo: sed etiā cōsilia voluntatesq; prenoscit: nulla erit arbitrij libertas. Neq; enim vel factu; aliud vllum vel quelibet existere poterit voluntas: Nisi qua; nescia falli prouidentia diuina presenserit. Nā si aliorsum q̄ ꝓuisa sunt detorqueri valent: non iam erit futuri firma presentia: sed opinio potius incerta: quod de deo nephas credere iudico. Neq; . n. illa; pro-

baris. ⁋ Notādum q coniectare est ex aliqubus signis aliquid putare. ⁊ sic philosophia coniectat per locum a cōmuniter accidētibus dubitatione; boetij. q2 cōmuniter quicunq; loquebantur de prouidentia et libero arbitrio dubitant de compassibilitate eorum.

⁋ Nimiū inq;. Hic boeti⁹ exp̄mit suā dubitatōe; ondēs ꝓuidētiā ⁊ libe℞ arbi. eē icōpassibilia. Primo fac̄ h̄. scd̄o excludit quasdā vias qb⁹ aliq̄ conabant̃ defēdere ꝓuidētiā. ibi. Quid igr̃. Ad ꝓbādū g̊ icōpassibilitatē p̄dicto℞ ponit tres rōes. scd̄a ibi. Ad hec. tertia ibi. Postremo. Prio ponit p̄mā rōnē. scd̄o excludit q̄ndā solutōe; ei⁹. ibi. Neq;. n. Primo mō dic̄. Nimiū videt̃ aduersarij ⁊ repugnare deū p̄noscere vniuersa. ⁊ eē vllū libertatis arbitrium. Or āt ista repugnāt: ꝓbat. nā si de⁹ ꝓspicit cūcta. neq; vllo mō falli pōt. nec̄e ē euenire illud qd̄ ꝓuidētia ꝓuiderit eē futu℞: qd̄ si nō eueniret falleret̃ ꝓuidētia. Quare si ab eterno nō mō. i. nō tm̄ facta hoīu;. s; ēt ꝯsilia ⁊ voluntates p̄noscit. nulla erit libertas arbitrij: s; oīa euenirent de necessitate. Or autē de⁹ sua ꝓuidentia oīa p̄cognoscat declarat. Neq; eni; poterit existere aliquod factum vel aliqua voluntas nisi quam presenserit. idest presciuerit ꝓuidentia diuina. nescia. idest non potens falli. nec possunt aliter euenire q̄ preuisa sunt. nam si valent detorqueri aliorsum. scilicet vt aliter eueniant q̄ preuisa sunt. non erit iam firma prescientia dei. sed potius erit incerta opinio. quod iudico nephas credere de deo. Notandum q ex littera sic formatur ratio. Illa que prouidentur ifallibiliter de necessitate eueniunt. sed omnia provident̃ a deo

ifallibiliter.ergo oīa de necessitate eueniūt.ꝛ sic perit li/
bertas arbitrij. ¶ Notādū ꝙ scia dei nō ē opinio.q2 opi/
nio ē eoꝝ q̄ sic ꝛ alr̄ se possunt hr̄e.ex p̄mo posterioꝝ. scia
aūt ē eoꝝ q̄ nō pn̄t se alr̄ hr̄e.g̊ scia dei nō ē dicēda opinio.
¶ Neqꝫ.n.illā ꝓbo rōnē.hic ph̄ia excludit q̄ndā rn̄sionē
q̄ posset dari ad p̄dictā rōnē.Et p̄mo ponit eā.scd̄o eā ex/
cludit ibi.

Quasi vo.Pri
mo dicit.Ne/
qꝫ.n.ꝓbo.i.ap
probo illā rō/
nem.i.rn̄sionē
qua qdam cre
dunt se posse
dissoluere no
dum.i.difficul/
tatem q̄ōnis.
Aiunt.n.non
ideo quid esse
venturuꝫ:qm̄
ꝓuidentia p/
spexerit illud
esse futuruꝫ.i.
venturuꝫ.sed
potius ecōtra
rio.i.econuer/
so.quoniam
quod futuruꝫ
est:illud n̄ pos
sit latere proui
dentiam diuā
q̄si dicat.euē/
tus rei est cau
sa prescientie.
ꝛ non econuer
so.ꝛ iō ex euen
tu debet ꝯclu
di necessitas p̄
scie:non econ
uerso.fm eos.

bo rōnē:qua se q̄dā credūt hunc
questiōis nodū posse dissoluere
Aiūt.n.nō ideo qd eē euenturuꝫ
qm̄ id ꝓuidētia futuꝝ eē ꝓspexe
rit:sed ecōtrario potius:quoniā
qđ futuꝝ ē id diuinā ꝓuidētiaꝫ la/
tere nō possit.Eoqꝫ mō necessa/
riuꝫ ē hoc i ꝯtrariā relabi p̄tem.
Neqꝫ.n.necesse ē ꝯtigere q̄ pre
uident̄:ſꝫ necesse ē q̄ futura sunt
ꝓuideri.Quasi vo que cuiusqꝫ
rei causa sit p̄scia:ne futuroꝝ ne
cessitas sit:an futuroꝝ necessitas
cā ꝓuidētie laboret̄.Ac nō illud
d̄mōstrare nitamur quoquo mō
se hēat ordo cāꝝ:necīū esse euen
tuꝫ prescitaꝝ reꝝ:etiā si p̄scia fu/
turis reb⁹ eueniendi necessitateꝫ
non videat̄ iferre.Et eniꝫ si quis
piaꝫ sedeat:opinionē q̄ euꝫ sede/
re ꝯiectat verā eē necesse ē.Atqꝫ
ecōuerso rursus si de quopiā ve/
ra sit opinio quoniā sedet:eū se/
dere necesse ē.In vtroqꝫ igit̄ ne/
cessitas iest:i hoc q̄dē sedendi:at

Et isto mō necessarium est.hoc.s.quod concludit̄ d̄ euē
tu.relabi i cōtrariam partē.s.vt qđ ꝯcludit̄ de euētu.hoc
ꝯcludat̄ d̄ p̄scia.Neqꝫ.n.necesse ē ꝯtingere q̄ ꝓuident̄ ſꝫ
eos.sed q̄ue futura sunt necesse est ꝓuideri. ¶ Notāduꝫ
ꝙ p̄or rō p̄tēdebat ꝙ oīa futura d̄ necessitate eueniāt.q2
deus futura ifalibil̄r ꝓuidet.respōsio aūt quorūdam dicit
ꝯtrium.Dic̄.n.nō ideo q2 deus preuidet futura necessario
eueniunt:sed q2 ventura sunt ideo deus ea ꝓuidet.
¶ Quasi vero.Hic excludit istā rn̄sionē dicēs.Ista rn̄sio
ꝓcedit q̄si laboraret̄ q̄rendo cuius rei cā sit p̄scia.vtrū sit
causa necessitatis futuroꝝ:vel vtrū necessitas futuroruꝫ
sit cā ꝓuidentie.sed nos nitamur.i.laborem⁹ ſꝫ demōstra
re.s.necessariū eē euētū reꝝ p̄scitaꝝ.quoq̊ modo.i.q̊cūqꝫ
mō se habeat ordo cāꝝ.Etsi ꝓ cq̄uis.p̄scia non videat̄ ifer
re necessitatem eueniendi rebus futuris.Quod declarat
i exemplo dicens.Si aliquis sedeat:necesse est opinioneꝫ
esse veram que ꝯiectat eū sedere.ꝛ econuerso si de aliquo
vera sit opinio quia sedet necesse est eum sedere.igitur in
vtroqꝫ.s.in opinione ꝛ sedente est necessitas.in hoc.s.i se/
dente est necessitas sedendi.in altero.s.in opinione est ne
cessitas veritatis.sed non idcirco q̄sqꝫ sedet supple causa/
liter.quoniam vera est opinio.q2 veritas opinionis nō ē
causa sessionis.sed hec.s.opinio potius est vera.quoniam
precessit quēpiam.i.aliquem sedere.ꝛ ita cuꝫ cā veritatis
ex altera parte ꝓcedat.tn̄ in vtroqꝫ est cōis necessitas.et

eodem mō ꝯtingit arguere de ꝓuidētia ꝛ de his que ꝓui/
dentur.vnde dicit.patet.i.manifestum est.rōcinariō ꝓui
dentia ꝛ de rebus futuris.Nam etsi ꝓ cq̄uis idcirco ꝓui/
dent̄:quoniam futura sunt.nō tn̄ ideō eueniunt qm̄ ꝓui/
dentur.nihilominus tn̄ necesse est a deo.vel ventura ꝓui
deri:vel ꝓuisa euenire.ita ꝙ vtriqꝫ parti inest necessitas

vero i altero veritatis.Sed non
iccirco quisqꝫ sedet:quoniaꝫ ve
ra est opinio:sed hec potius ve/
ra ē:quoniā quēpiā sedere p̄ces/
sit.Ita cum causa veritatis ex al
tera p̄te ꝓcedat:iest tamē cōis i
vtroqꝫ necessitas.Silr̄a de ꝓui/
dentia futurisqꝫ rebus rōcinari
patet.Nam etiā si iccirco quo/
niam futura sunt ꝓuident̄:non
vero ideo quoniā ꝓuident̄ eueni
unt:nihilomin⁹ tn̄ a deo vel ven
tura ꝓuideri vl̄ ꝓuisa euenire ne/
cesse ē.qđ ad perimēdaꝫ arbitrij
libertatē solum satis est.Iam ve
ro qꝫ p̄posterū est vt eterne pre/
scie t̄palis reꝝ euēt⁹ cā eē dicat̄.
Quid ē āt aliud arbitrari:iō deū
futura qm̄ sunt euentura ꝓuide/
re:qꝫ putare que olim acciderūt
causam summe illius esse proui/
dentie. Ad hec sicuti cum quid
esse scio idipsū eē necesse est:ita
cū qd futurū noui:idip̄ꝫ futuruꝫ
eē nccē est.sic fit igit̄ vt euentus

cq̄uis alterius
cālitas.quod
soluꝫ satis est.
idest suffic̄ ad
preimendam
libertatem ar
bitrij. ¶ No/
tandum ꝙ rn̄
sio ista quaꝫ i/
nuit in littera
videtur fuisse
ipsius Orige/
nis.qui supra
epistolam ad
Ro.sic dicit.
Non ꝓpterea
aliquid erit.
quia illud de⁹
scit futuruꝫ:ſꝫ
quia futurum
est ideo scitur
a deo anteqꝫ
fiat.Quod ta/
men potest in
telligi dupli/
citer.vno mō
ꝙ euēt⁹ rei sit
causa prescie
fm rationem
ꝯsequentie.et
sic responsio ē
vera.Alio mō
potest intelli/
gi ꝙ euentus

rei sit causa prescientie fm existentiaꝫ.ꝛ sic est falsa.ꝛ hoc
modo improbatur hic a boetio.Primo ergo ostendit boe
ti⁹ ꝙ ista rn̄sio non est ad ꝓpositum.scd̄o oñdit ꝙ non i/
cludit veritatem ibi.Iam vero.
¶ Iā vo.h̄ ph̄ia oñdit ꝙ ista rn̄sio icludit falsitatē.q2 po
nit ꝙ aliqđ t̄pale sit cā eterni.dn̄t.n.ꝙ res future sint cā ꝓ
uisionis eterne.vn̄ dic̄.Iā vo p̄posteꝝ ē.i.ꝓuersū ē.vt euē
tus reꝝ t̄paliuꝫ.dicat̄ eē cā eterne p̄scie.qđ dicitur in ista
responsione.vn̄ subdit.Quid est aliud arbitrari deum:iō
ꝓuidere futura quoniam sunt euentura.qꝫ putare q̄ olim
acciderunt.s.ipsa futura esse cām summe prouidentie.q.
d.nihil est aliud dicere. ¶ Notādū ꝙ nullū t̄pale ē causa
eterni ſꝫ poti⁹ ecōuerso.Indigni⁹.n.non ē cā digniōris.eo
ꝙ cā dignior est effectu.t̄pale aūt idignus est eterno:sicut
corruptibile incorruptibili.ergo.ꝛc̄.
¶ Ad hec.sicuti cū qd eē scio.Hic ponit scd̄aꝫ rn̄sionē ad
ꝓbandum scd̄am ꝯclusionē dicēs. Ad hec supple p̄dicta
addenda ē hec rō.sicuti cū scio eē qd.i.aliqd.necesse ē ip̄ꝫ
eē.ita cū noui qd futuꝝ.necē ē idip̄m eē futuꝝ.sic igit̄ fit
.i.ꝯtingit.vt euēt⁹ rei p̄scite neq̄at euitari. ¶ Notādū ꝙ
rō sic pōt formari.sicut se habet scia respectu scibilis pn̄/
tis:sic p̄scia respectu effectus futuri.ſꝫ cū scio i pn̄ti aliqd
eē:necesse est ip̄m eē.g̊ cum p̄scit̄ aliqd futuruꝫ eē.neces/
se est ip̄m futurum esse.sed deus prescit oīa futura.g̊ ne/
cessario eueniunt.ꝛ sic iteꝝ tollit̄ libertas arbitrij.

prescite rei nequeat euitari. Postremo si qd aliqs aliorsuz ꝙ̃ sese res hz existimet. id non modo scia nõ est: sz est opinio fallax ab scie ꝟitate longe diuersa. Quare si qd ita futuꝝ est vt eius cert⁹ ac necessarius nõ sit euentus: id euentuꝝ esse p̃sciri q poterit? Sicut.n. scia ipa ipermixta est falsitati. ita id qd ab eo ↄcipit: esse alr ꝙ̃ ↄcipit negt. Ea nãqz cã ẽ cur mẽdacio scia careat: ꝙ se ita rem quãqz habere necesse ẽ: vti eam sese habere scientia cõprehendit quid igr? Quoniã mõ de⁹ hec icerta futura agnoscit? Nã si inenitabiliter euentura cẽset q̃ etiaz non euenire possibile est: fallit: quod sentire non modo nephas est: sed etiã voce pferre. At si ita vti sunt: ita ea futura eẽ decernit: vt eque vel fieri ea vel non fieri posse cognoscat: que ẽ hec p̃scia

que nihil certum: nihil stabile cõp̃hendit? aut qd hoc re fert vaticinio illo ridiclo tiresie: qcqd dicam aut erit aut non? Quid etiã diuina puidentia humana opinione p̃stiterit: si vti hoies icerta iudicat quoꝝ ẽ icert⁹ euentus? Qz si apud illuz reꝝ oium certissimũ fontez nihil icerti eẽ potest certus eoꝝ est euent⁹ que futura firmiter ille p̃scierit. Quare nlla est humanis cõsilijs actiõibusqz libertas: quas diuina mens sine falsitatis errore cũcta pspiciens ad vnũ alligat ⁊ cõstringit euentuz. Quo semel recepto quãt⁹ occasus hũanaꝝ reꝝ ↄseq̃t liq̃t. Frustra.n. bõis: malisqz p̃mia peneue opponunt: que nllus meruit liber ac voluntarius motus animoꝝ. Idqz oium videbit iniqssimũ qd nũc eqssimũ iudicat vel puniri improbos vel remũerari.

Postremo si qd aliqs. Hic ponit tertiã rõnẽ ad idẽ dicẽs. Si qs existimet aliqd eẽ aliorsuz. i. aliter ꝙ̃ res se hz. illud nõ mõ. i. nõ tm̃ nõ ẽ scia: sed ẽ fallax opinio lõge diuersa a veritate scie. quare si aliqd ita futuꝝ ẽ: vt eius euent⁹ nõ sit cert⁹ ⁊ necessari⁹. quõ illud poterit p̃sciri euentuꝝ q.d. nullo mõ. Cui⁹ rõnẽ assignat dicẽs. Sicut ipsa scia est impermixta falsitati: sic illud quod ↄcipit ab ea non potest alr esse ꝙ̃ ↄcipit. qz si posset aliter se habere: tc scia posset eẽ falsa vnde subdit. ista est causa quare scia careat mẽdacio. qz necesse est vnãquãqz rez ita se habere: sicut scia comprehendit eaz sese habere. Notãdum ꝙ rõ quam intẽdit est ista. Quicũqz existimat rez alr esse ꝙ̃ est: eius existimatio ẽ falsa ⁊ non est scia: sed fallax opinio. g̊ si deus prescit aliquod futuruz esse. ⁊ si ipsum non necessario euenit sic p̃sciuit p̃scia dei non erit scia sed fallax opinio. g̊ futura a deo p̃uisa necessario eueniunt. et sic perit libeꝝ arbitrium.

Quid igr. Hic phia iprobat modos qb⁹ aliq nitũt saluare puidẽtiã. ⁊ p̊ q̃rit quõ possit saluari puidẽtia diua. improbãdo duos modos qb⁹ aliq conabantur ipam saluare. Scdo ponit tertiũ modũ. silr ipz iprobãdo. scda ibi. Qd si apud. Primo dicit. Quid igr dicemus. qm̃ mõ dici põt ꝙ de⁹ p̃noscit hec futura icerta. Prim⁹ mod⁹ ẽ: vt dicat deũ ea q̃ puidet iudicare ifallibilr ꝙ̃uis possint nõ euenire. sz idem icõueniẽs. qz tũc falleret sua puidentia. vnde dicit Nam si deus censet. i. iudicet euenire ifallibilr q̃ ẽt posse ẽ nõ euenire. fallit sup. de⁹. qd nõ mõ. i. nõ tm̃ nefas ẽ sentire de deo. sz ẽt nefas ẽ voce pferre. Scds mod⁹ ẽ vt dicat deũ puidere futura ideterminate sicut sũt futura. sz isto mõ puidẽtia dei nõ ẽ certa. vñ dic. Si deus decernit ista futura eẽ q̃ puident ideterminate sicut sũt. vt. s. cog̊scat ea eq̃. i. equalr posse fieri vel nõ fieri. q̃ ẽ ista p̃scia que nihil certũ nihil stabile ↄp̃hendit? q.d. talis puidẽtia nulla ẽ. ⁊ qd hec p̃scia refert. i. differt ab illo vaticinio ridiculoso Tiresie. q dicebat. Quicqd dicam hoc erit vel ñ erit. Quid ẽt. i. in quo diua puidentia. p̃stiterit. i. p̃ualebit humana opinione. si iudicat icerta sicut hoies ea quoꝝ euẽtus ẽ icertus. q.d. i nullo differt. Notãdũ ꝙ cuz tiresia vidisset duos serpentes simul coire proiecto bacc̃lo ipsos separauit abiuicẽ. ⁊ mutatus fuit i mulierẽ. Post septimũ iteꝝ rep̃tẽs coeũtes bacc̃lo sepauit. ⁊ mutat⁹ fuit i virum. Cũ ãt orta fuisset dissensio iter iouẽ ⁊ iunonẽ an maior eẽt delectatio in coitu viri ꝙ̃ mulieris. Electus fuit tiresia in iudicem qui expertus erat sortem vtriusqz sexus. Cum autem diceret maiorem esse delectationem mulieris. Juno commota excecauit ipsum. Juppiter autez sui misert⁹ in recompensam amissi visus dedit sibi spiritum vaticinãdi. Fuit autez hec sua vaticinatio. quicqd dicam erit vel non erit. Si ergo deus nõ aliter prescirz futura ideterminata. nisi quia erunt vel non erunt: nõ differret sua p̃scia a prescia tiresie. quod ẽ ridiculosum. Qz si apud illum rerum. Hic ponit tertium modum conantium saluare prouidẽtiam. Et est vt ponamus oĩa euenire de necessitate ⁊ auferamus liberum arbitriũ. Primo ergo ponit istũ modum: scdo ostẽdit que inconuenientia sequantur ad ipsum ibi. Quo semel. Primo ergo concludit istum modum dicẽs. Qz si apud illum certissimũ fontez oium reꝝ nihil potest esse icerti. certus ẽ euentus eorum que ipse firmiter presciuerit futura. quare nulla erit libertas humanis consilijs ⁊ actionibus. quas diuina mens sine errore falsitatis cuncta pspiciens alligat et constrigit ad vnum euentum. Notanduz ꝙ nulla mutatio cadit circa fontem oium reꝝ. qz cognitio eius non potest esse incerta. etiam si esset icerta esset iperfecta ⁊ diminuta. si ergo est certa respectu futurorum. necesse est vt oia futura prescita a deo necessario eueniant.

Quo semel recepto. Hic ponit icõueniẽtia q̃ sequũtur si auferat libeꝝ arbitrium. Et p̊mo ostẽdit q̃ iconuenientia sequnt ex parte hominuz. scdo q̃ ex parte dei. tertio q̃ ex parte cõiunctõis hoium ad deum. scda ibi. Quo nihil. tertia ibi. Igit nec sperandi. Incõuenientia ex parte hominũ sunt. si non sit libeꝝ arbitriũ frustra pponunt hoibus pene vel p̃mia. ⁊ iniuste puniunt mali ⁊ p̃miant boni. nec erunt vicia nec virtutes i hoĩbus. sicut nec i alijs que agunt necessitate nature et non libertate animi. vñ dicit. Quo semel recepto. i. posito. s. vt neget libeꝝ arbitriuz. liq̃t. i. manifestum ẽ quãt⁹ occasus. i. quanta destructio humanaꝝ reꝝ ↄsequat. Frustra. n. pponunt bonis p̃mia et malis pene. ita statuta ⁊ leges humane erunt inutiles que penas et premia statuunt. que nullus motus animorum liber ac voluntarius meruit ⁊ illud videbitur iniquissimum oium quod nũc iudicat equissimũ. s. puniri iprobos

ꝛ remunerari ꝓbos.q̊s ad alterutꝝ.i.ad ꝓbitatē vel ipro/
bitatē nō mittit ꝓpa volūtas.ſ3 cogit certa neceſſitas fu/
turi.igiṫ ṽtutes ꝛ vicia nō fuerit qcq̄3.ſed potius erit mix
ta ꝛ idiſcreta confuſio oīum meritoꝝ.ſ.bonoꝝ ꝛ maloꝝ.
¶ Nota ꝙ oēs ṽtutes ꝛ vicia oꝛiunṫ ex libera electione
boni ꝛ mali. ꝛ ſilr punitio ꝛ remuneratio fiunt propter li/
beram actōez
boni vel mali.
Si ergo tolliṫ
libertas arbi/
trij non erit li
bera electio.
nec libera ac/
tio bōa vl̄ ma
la.ꝛ ꝑ ꝯñs nul
la erit virtus ꝛ
nullum viciū.
ꝛ iniuſte mal⁹
punieṫ cu3 ex
necitate ma/
lum operetur
ꝛ iiuſte bonuſ
ꝓmietur cum
ex neceſſitate
opereṫ bonu3
quod ē abſur/
dum dicere.
¶ Quoq3 ni/
hil ſceleratiuſ
Hic oſtendit
iconueniens
quod ſequitur
ex parte dei.ſ.
ꝙ deuſ erit au

ꝓbos:quos ad alterutrū nō pꝛo/
pꝛia mittit volūtas:ſ3 futuri co/
gat certa neceſſitas.nec vicia igṙ
nec virtutes qcq̄3 fuerit:ſ3 oīu3
meritoꝝ poti⁹ mixta atq3 idiſcre
ta ꝯfuſio. Quoq3 nihil ſcelerati⁹
excogitari pōt:cū ex ꝓuidētia reꝝ
oīs oꝛdo ducaṫ:nihilq3 liceat ꝯſi
lijs hūanis:fit vt vicia queq3 nr̄a
ad bonoꝝ oīum referātur aucto
rē. Igiṫ nec ſperādi aliqd nec ꝺ/
ꝑcādi vlla rōē. Quid.n.vel ſpe/
ret qſq3 vel ēt deꝑceṫ qñ optada
oīa ideflexa ſeries cōnectit.auſe/
reṫ igiṫ vnicū illū iter hoīes deū/
q3 ꝯmerciū:ſperādi.ſ.ꝛ ꝺpꝛecā/
di. Siqdē iuſte humilitatꝭ ꝑcio
ieſtimabilē vicē diuine gratie ꝓ/
meremur:q ſol⁹ mod⁹ ē:quo cū
deo colloq̄ hoīes poſſe videanṫ:

ctoꝛ maloꝝ.vñ dic̄.Cum oīs oꝛdo reꝝ ducaṫ ex ꝓuiden/
tia diuina.ꝛ ſi nihil liceat libere fieri ex humanis cōſilijs
fit.i.ſequitur vt vicia nr̄a refanṫ ad auctorē oīu3.ſup.deū
quo nihil ſceleratius excogitari pōt.q̄3 deum dicere aucto
rem maloꝝ qꝺ tamē neceſſariū ē ablata libertate. ¶ No
tandum ꝙ defectus i operatōe q defectus nō ē i poteſta/
te rei vt euiteṫ:neceſſario ē ab agente ꝛ a ꝓducente. Si
ergo actio volūtatis noſtre nō eſt libera:defectus actōis
ſm voluntatem reducetur i deum ꝛ ſic deus erit cauſa ꝺ/
fectuum noſtrorum quod eſt abſurdum.
¶ Igiṫ nec ſpandi aliqd. Hic ponit icōueniētia q̄ ſequnṫ
ex coniūctōe hoīs ad deum.qꝛ tollereṫ act⁹ depꝛecandi ꝛ
actus ſperandi:qbus maxime ꝯiūgimur deo:vñ dic̄. Igiṫ
ſi tolliṫ libeꝝ arbitriū:nec vlla rō ē ſperandi aliqd nec de/
ꝑcandi iter deum ꝛ hoīes. Quid.n.qſq3 depꝛeceṫ vel ſpe/
ret.ſi ſeries ideflexa ꝯnectit oīa optāda q.d.fruſtra fieret
vtrūq̄3.igṙ auffereṫ illud vnicū cōmerciū.ſ.ſperandi ꝛ de/
ꝑcandi iter deum ꝛ hoīes.vocat aūt ſpem ꝛ deꝑcatōez cō
merciū.qꝛ iſtis mercamur oīa beneficia.vnde ſubdit.ſiq/
dem ꝑcio iuſte humilitatis nos homies ꝓmeremur ieſti/
mabilē vicē.i.retributōem diīne gr̄e q mod⁹ deꝑcādi ſol⁹
ē:quo hoīes videāṫ poſſe colliq cu3 deo:ꝛ ꝯiungi iacceſſe
.i.inacceſſibili luci ſup.deo ꝑuſq̄3 hoīes ipetrent qꝺ petūt.
ꝑus.n.ꝑces poꝛrigim⁹ q̄3 effectū petitōis ꝯſequamur.q̄.ſ.
ſpes ꝛ depꝛecatio.ſi nihil credanṫ hr̄e viriū.recepta.i.cō/
ceſſa neceſſitate futuroꝝ.qd erit quo ꝯiungi poſſimus illi
ſūmo ꝑncipi reꝝ.q.d.nihil.quare neceſſe erit gen⁹ huma/
num diſſeptū.i.diſiunctū.ſuo fonte.i.a ſuo ꝑncipio ſupple
a deo:fatiſcere.i.ꝺficere.vti pauloāte cātabas i ſexto me
tro quarti libꝛi. ¶ Notādu3 ꝙ actus depꝛecandi ſpectat
ad itellectum.ꝛ eſt oꝛo ſm Io.dama.aſcenſus itellect⁹ad

deū vel i deū.quo qdem actu iſinuam⁹ deo idigentiā no/
ſtra3:nō ꝙ deo ꝑ iſinuatōe3 noſtra3 aliqd inoteſcat quod
ꝑus ignoꝛauerit.ſed vt nos ipſa iſinuatōe vtēdo ꝯſidere/
mus i his eē recurrēdū ad diuum auxilium. Actus aute3
ſperandi ꝑtinet ad volūtatē.qꝛ eius obiectu3 eſt bonū fu/
turu3.ꝑ iſtū actu3 adheremus deo tanq̄3 perfecto ꝑncipio
bonitatis: ini/
tentes eius au
xilio ad conſe
quendum bo/
nu3 quo idige
mus. ſed ſi h9
bonum neceſ/
ſario eueniret
vel impoſſibi/
le eſſet eueniṙ
vterq3 act⁹ tā
depꝛecandi q̄3
ſperandi eſſet
iutilis:

illiq3 iacceſſe luci pꝛi⁹quoq3 q̄3 i/
petrēt ipa ſupplicādi rōne ꝯiūgi:
q̄ ſi recepta futuroꝝ neceſſitate
nihil viriū hr̄e credantur:qd erit
quo ſūmo illi reꝝ pꝛicipi ꝯnecti
atq3 adhereṙ poſſim⁹?: Quare ne
ceſſe erit humanu3 gen⁹ vti pau/
loāte cantabas diſſeptū atq3 diſ/
iunctum ſuo fonte fatiſcere.

¶ Metru3 tertiū libꝛi qnti.

Venā diſcoꝛſ fedra reꝝ
q Cā reſoluit:? qs tāta ꝺs
Verſ ſtatuit bella duob⁹
Vt q̄ carptī3 ſingula conſtent
Eadem nolunt mixta iugari.
An nulla ē diſcoꝛdia veris:
Sempq3 ſibi certa coherēt.
S3 mēs cecis obꝛuta mēbꝛis
Neqt oppꝛeſſi luminis igne
Reꝝ tenues noſcere nexus.

¶ Metrum
tertium quiti
libꝛi.
Venā3
q diſcoꝛs
federa
reꝝ. Hic ici/
pit tertiū me/
trum hui⁹ qn/
ti quod dṙ ad/
onicū:vel ſm
alios archilo/
gicum ab iuē
toꝛe.dactilicū
a pede ꝑdominante.i quo facit exclamationem ſuper icō
paſſibilitate:que apparet iter ꝓuidentiā ꝛ libeꝝ arbitriū
Et ꝑmo querit quare ſint icōpaſſibilia cum per ſe conſide
rata ſint ꝯpaſſibilia.ſcꝺo pōit reſponſione3 ad hoc.tertio
contra reſponſionem obijct.q̄rto obiectōem ſoluit.ſcꝺa
ibi. An nulla.tertia ibi. Sed cur tanto.q̄rta ibi. Aut cum
mentem. Primo dicit. Quena3 diſcoꝛs cā reſoluit.i.ſepa/
rat federa.i.cōcoꝛdias rerum.ſ.diuine ꝓuidentie.ꝛ liberi
arbitrij.ne cōpatianṫ ſe ſimul.aut qs deus tanta bella ſta
tuit duobus veris vt ſingula vera que carptim.i.ſigilla
tim vel diuiſim accepta.conſtent.i.permanent.eade3 tū/
mixta.i.ꝯiuncta nolunt iugari.i.cōpulari ſeiuicem ꝯpatiē
do. Tūc ponit reſponſionem dicēs. Qꝺ iſtis duobus ve/
ris.ſ.ꝓuidentie ꝛ libero arbitrio nulla eſt diſcoꝛdia.ſ3 ap
parentia diſcoꝛdie ꝓuenit ex debilitate noſtri intellectus
vnde dicit. An eſt nota ſolutionis nulla eſt diſcoꝛdia ve/
ris:ſed ſemper certa coherent ſibi.ſed mens noſtra obꝛu
ta.ideſt oppꝛeſſa.membꝛis cecis.ideſt cecantibus aniam
illa nequit igne.ideſt ſplendoꝛe.oppꝛeſſi luminis.ſ.itelle
ctus noſcere tenues.i.ſubtiles.nexus.ideſt coniunctiōes
rerum que videntur diſcoꝛdare. ¶ Notandum ſi conſi
deremus pꝛouidentiam diuinam per ſe:poſſibile eſt eam
eſſe.ſi conſideremus liberum arbitrium per ſe.etiam poſ
ſibile eſt eum eſſe vt patet ex dictis. Sed ſi conſiderem⁹
vtrumq3 ſimul:tunc videntur incompaſſibilia ſicut pa/
tet ex rationibus ſuperioꝛibus.ſm veritatem autem be
ne ſe compatiuntur.ſed nobis non apparet.qꝛ itellectus
noſter oppꝛeſſus mole coꝛpoꝛis non poteſt ſe eleuare i h9
cognitionem. Nam ſm ſapientem. Coꝛpus quod coꝛrum
pitur aggrauat animam.ꝛ terrena habitatio oppꝛimit ſē
ſum multa cogitantem.

¶ Sꝫ cur tāto flagrat amore. Hic phia obycit ꝯ solutōeꝫ Si.n.aīa ignorat istas subtiles cōiunctōes: vñ ē ꝙ deside rat eas scire: cū nihil ignotū possit desiderari. vnde dicit. Sꝫ cur aīa flagrat.i.ardet. tāto amore.i.desiderio. repire notas tectas.i.notificatōes latētes. veri.i.veritatis. Scit ne mens illud qđ ipsa anxia.i.sollicita appetit nosse.q.d. nō.q꞉ nullꝰ appetit scire illđ qđ scit.⁊ hoc ē quod dicit. Quis laborat scire nota. q.d.nullus.oꝫ igr̄ dr̄e ꝙ nesciat.⁊ tc̄ seqr̄ aliud icōueniens.s.ꝙ aīa đsideret illđ qđ nescit. vñ dic: Si nescit illđ quod petit: qd petit.i.desiderat. mēs ceca.i. ignorans. Quis.n.nescius optet qcꝗ̄. Quis.n.valeat.i.possit seq nescita. aut qs nescius possit noscere q̄ iueniat sup. illud quod querit.⁊ qs ignarus.i.

Sed cur tāto flagrat amore
Veri tectas reperire notas:
Scit ne qđ appetit anxia nosse:
Sed quis nota scire laborat:
Et si nescit: quid ceca petit:
Quis eniꝫ qcꝗ̄ nescius optet:
Aut quis valeat nescita sequi:
Quo ne iueniat: quis reptam
Queat ignarus noscere formā:
An cum mentem cerneret altā:
Pariter sūmaꝫ ⁊ singula norat:
Nunc membroꝝ condita nube:
Non i totū est oblita sui.
Sūmamqꝫ tenet singula ꝑdēs.
Igit̄ qsqs vera requirit:
Neutro ē habitu. nā neqꝫ nouit.
Nec penitus tñ oīa nescit.
Sed quā retinēs meminit sūmā
Cōsulit: alte visa retractās:
Vt ꝑuatꝭ q̄at oblitas addē ꝑtes.

nescius queat.i.possit noscere formā reptā.q.d.nullus.

¶ Notādum ꝙ dictū ē i rñsione ꝙ aīa ignorat ꝯpassibilitatē ꝓuidētie ⁊ liberi arbitry: sꝫ desiderat eā scire. Contra hoc arguit sic. Nullus appetit scire quod scit. Si ania desiderat scire aliqd. vel ignorat illud vel scit. Si scit.g̊ ñ desiderat ipm scire. q꞉ nullus appetit scire qđ scit: cuꝫ oīs appetitꝰ sit rōne carentie. Si aūt ignorat illud qđ desiderat. quō ignotū desiderat̄ cū volūtas nō querat icognitū ideo si ignorat nūꝗ̄ cognoscet. Quis enī ignotū inueniet. Si eniꝫ paterfamilias quereret seruū fugitiuū quē ignoraret. posset sibi multotiēs occurrere ꝙ ipm non inueniret sicut dicit Linconiensis super primo posteriorum.

¶ An cū menteꝫ cerneret altā. Hic soluit obiectionem. Ubi notandū ꝙ plato posuit animas esse i celo creatas et habere cognitōeꝫ oīum perfectaꝫ. sed ꝑ lapsuꝫ ad corpora eā obliuisci cognitōem reꝝ i particulari ⁊ retineri eam i vniuersali. ⁊ postea ꝑ exercitiū recuperare cognitioneꝫ reꝝ i particulari. vnde dicit sic. An est nota solutōis cum aīa cerneret.i.specularetur. altā mentē.i.ꝓfundā mētem dei. ipsa pariter.i.simul. norat.i.nouerat. sūmā.i.vniuersalem cognitōeꝫ.⁊ singl'a.i.singulareꝫ cognitōeꝫ reꝝ. sꝫ núc ipsa condita.i.tecta nube membroꝝ. nō est oblita sui i totū.i.totaliter. sed ipsa tenet sūmam.i.cognitōeꝫ vniuersalem reꝝ. ꝑdens singula.i.singularē cognitōeꝫ. igr̄ qsqs requirit.i.iuestigat cognoscere vera. talis ē neutro habitu sup. vt ꝑfecte cognoscat vel ꝙ oīo ignoret. Unde dicit. Nam neqꝫ nouit.s.i speciali ⁊ perfecte illud quod querit. nec penitus nescit oīa. sed ipse meminit.i.i memoria habet. sūmam.i.vniuersalē cognitōem. quā retinēs cōsulit supple actuali ꝯsideratōe retractās.i.reuocās ꝑ studiū. alte.i.dē subtiliter. visa.i.ꝑus i speciali cognita. vt ipsa q̄at addere oblitas partes ꝑtibus seruatis supple i memoria.

¶ Notādū ꝙ ꝑm istā viaꝫ platonis solueret̄ rō ꝑus tacta vel aīa scit qđ desiderat. vel nescit. Dico ꝙ nescit i spāli ⁊ i ꝓpa forma: sꝫ scit i vniuersali. Et cū dr̄ nullus desiderat notū veꝝ est sicut notum i vniuersali. tñ desiderat ipm vt ē ignotū i speciali. Et cū dr̄ si ignorat nunꝗ̄ iueniet. veꝝ est si ignorat tam in generali ꝗ̄ i speciali. ⁊ si ignorat in potentia ⁊ i actu. si tamē scit i potentia ⁊ in vniuersali. ⁊ ignorat actu ⁊ in ꝓpa forma. pōt ipꝫ iuenire ⁊ addiscere

¶ Prosa quarta libri quinti.

Tum illa: vetus inqt hec est de ꝓuidētia querela: a Marco tullio cū diuinatōem distribuit vehementer agitata: tibiqꝫ ipsi res diu ꝑrsus multūqꝫ quesita: sꝫ haud ꝗ̄ꝗ̄ ab vllo vr̄m hactenus satis diligenter ac firmiter expedita. Cuiꝰ caliginis cā est: ꝙ humane rōcinatiōis motus ad diuine ꝑ̄scientie simplicitatem nō pōt admoueri Que si vllo mō cogitari queat: nihil ꝑrsus relinquet̄ ambigui. Quod ita demuꝫ patefacere atqꝫ expedire temptabo si prius ea quibus moueris expendero. Quero enim cur illam soluētiū rōnem minus efficacem putes: que q꞉ ꝑ̄sciam nō eē futuris rebꝰ

¶ Prosa q̄rta qnti libri. Tuꝫ illa vetus iqt. Hec ē q̄rta prosa huiꝰ qnti. in qua phia icipit dissoluere questioneꝫ de ꝯpassibilitate ꝓuidētie et liberi arbitry. Et primo tangit difficultatem huius questionis ⁊ cām difficultatis. ⁊ tangit modum ꝓcedendi circa eius solutōeꝫ. secundo dissoluit eam ibi. Quero eniꝫ. Primo dicit. Hec querela.i.questio hec de ꝓuidentia est vetus. ⁊ est vehementer agitata.i.ꝑtractata a marco tullio. cum distribuit.i.diuidit. diuinatōem.i.i libro diuinatōum. vbi diuidit diuinatōem i suas spēs. non solum hoc sed tibiipsi est res multum diu quesita. Sed haud ꝗ̄ꝗ̄.i.non alicubi. ab vllo vestꝝ satis diligenter ⁊ firmiter expedita. cuius caliginis.i.difficultatis causa est ꝙ motꝰ.i.actus humane rōis. nō potest admoueri.i. applicari ad simplicitatem diuine ꝓuidentie. que si vllo modo excogitari queat nihil relinquet̄ ꝑrsus ambi. qđ.s.rōnem ⁊ cām difficultatis. ita demuꝫ patefacere ⁊ expedire temptabo si ꝑus expendero.i.declarauero. ea quibus tu moueris.

¶ Notanduꝫ ꝙ questio de ꝓuidentia diuina ⁊ libero arbitrio est oīum qōnum difficillima. de qua multi antiquoruꝫ dubitabant. ⁊ nōnulli modernoꝝ ꝓpter eius difficultatem lapsi sunt. quaꝫ tullius i lib. diuinationum pertractans non valuit dissoluere eius difficultatem. negās penitꝰ ꝓuidetiā ⁊ ꝑ̄sciaꝫ futuroꝝ a đo i ꝑdcō li. dinatōuꝫ.

¶ Quero eniꝫ. Hic phia accedit ad solutiōem qōnis. primo discutit motiua boety. scđo soluit dubitatōem siue qstionem. ibi. Qm̄ igit̄. Circa ꝑmum sciendum. ꝙ duo fuerunt motiua boety ꝑncipalia. circa hanc questionē. Primum. q꞉ videtur necessariuꝫ si deus ꝓuidet futura ꝙ necessario eueniant. Scđm motiuum. ꝙ futura quoꝝ euētus est icertus sicut sunt futura contingentia non possūt a deo certa prouideri. Primo ergo pertactat primū motiuuꝫ. scđo scđm. ibi: Sed hoc inquis. Primo ostendit ꝙ si deus ꝓuidet futura. nō ꝓpter hoc necessario eueniūt. Scđo mouet dubitatōem ibi. Sed q̄ fieri potest. Primo

oñdit q̄ ex p̄scia dei non iferṫ necessitas libero arbitrio. Scđo oñdit q̄ p̄scia dei non sit signum necessitatis futuroꝝ. ibi. Sed p̄scia. Circa p̄mum sciendum. q̄ p̄us improbauit quandam rñsionez. qua q̄dam nitebanṫ impedire rõnem ostendentē nõ eē liberꝝ arbitrium, p̄pter p̄sciaz diuinam. quã rñsionē hic resumit oñdēs eã aliquo mõ esse

cãm necessitatis existimat nihil ĩpediri prescia arbitrij libertatez putat. Num. n. tu aliunde argumentum futuroꝝ necessitatꝫ trabis nisi q̄ ea q̄ presciunṫ nõ euenire non possunt? Si igiṫ p̄notio nullam futuris rebus adijcit necessitatē q̄d tu etiã pauloãte fatebare: q̄d ē q̄ volũtarij exit⁹ reruz ad certuz cogãṫ ꝯuentũ? Eteniz positionis gratia vt q̄d cõsequaṫ aduertas: statuam⁹ nullã eē p̄scientiã. Nũ igiṫ: q̄tuz ad hoc attinet: q̄ ex arbitrio eueniunt ad necessitatem coguntṫ? B. Minime. P. Statuamus iterꝝ esse: sed nihil rebus necessitatis iniungere: manebit vt opinor eadē volũtatis integra atq3 absoluta libertas. sed p̄scia inges tãetsi futuris eueniēdi necessitas nõ est: signũ

bonam qr sufficienter impedit itentionez aduersarij. Nam aduersarius ex nullo alio probat necessitatē futuroꝝ: nisi qr sunt prescita a deo. cum igiṫ ex responsiõe habeaṫ q̄ prescientia nullã causalitatē habet super futura. videṫ sufficienter oñsuz esse q̄ ea que p̄cedunt ex libero arbitrio nõ sunt necessaria. Primo ḡ ponit istã responsionē resumendo e⁹ solutõez dicens Quero. n. cur istam rõnem soluētiũ putes minus eē efficacē. que putat libertatē arbitrij ñ ipediri a p̄scia: qr existimat p̄sciaz ñ eē cãz necitatꝭ futuroꝝ. Qr ãt per istã rñsionē ipediaṫ illatio necitatis futuroꝝ p3 ex h̄ qr tu ñ trahis aliũde argumtũ necitatꝭ futurorũ nisi q̄ ea q̄ p̄sciũṫ nõ pñt nõ euenire. Si igiṫ p̄notio. i. p̄scia futuroꝝ. nullã adijcit. i. iponit necessitatem reb⁹ futuris. vt dicit rñsio. ꝛ tu etiã fatebare pauloante. quid est. i. q̄d eē poterit. q̄ voluntarij exitus coganṫ ad certuz euentũ. ꝛ ita p istam rñsionē excludiṫ necessitas futuroꝝ ꝛ manifestat se i exēplo dicens. Ut aduertas q̄d ꝯsequaṫ gratia positionis. i. exempli. statuam⁹. i. ponamus p ipossibile nullã eē p̄sciam futuroꝝ. igiṫ hoc posito q̄tuz ad hoc. i. q̄tum ad istam illatõez. qua ex p̄scia cõcludiṫ necessitas futuroꝝ. ea q̄ eueniunt ex arbitrio coguntur ne ad necessitatē. diċ boetius. Minime. ꝛ p̄hia statuam⁹ iterꝝ esse p̄uidentiã: sed nihil necessitatis iniungere rebus futuris manebit vt opinor eadē libertas volũtatis itegra ꝛ absoluta ab omni necessitate. ¶ Nõdũ q̄ p̄or solutio iprobata fuit bona ꝛ mala. i hoc fuit bona: qr posuit p̄sciam non eē cãm necessitatis futuroꝝ. Dixit eni. Ideo futura eueniunt nõ qr de⁹ ea p̄uidet. Sed in hoc fuit mala. qr posuit futura eē cãm p̄scie dei. Dixit eni. qr futura sunt ideo deus ea preuidet. patet ergo ex responsione antiquorum q̄ prescia non est causa necessitatis rebus futuris.

¶ Sed prescia inges. Hic oñdit p̄hia q̄ p̄scia diuina nõ sit signũ necessitatis rebus futuris. Scđo ostendit q̄ modus p̄bandi ex signo nõ est efficax. ibi. Jam vero. Primo diċ. Tu inges. i. dicere poteris. etsi p q̄uis. prescia nõ est necessitas eueniendi rebus futuris. tñ est signum ea necessario esse ventura. et ita ex prescia potest inferri necessitas futuroꝝ tanq̄ ex signo. Hoc igiṫ modo ponendo presciaz eē signũ necitatis futuroꝝ. ꝯstaret exit⁹. i. euent⁹ futuroꝝ esse necessarios. etiã si nõ fuisset p̄cognitio. quod p̄bat ex natura signi dicens. Omne nãq3 signũ tm̄ ostendit q̄d sit. i. manifestat illud cuius est signũ. sed non efficit q̄d designat. quare vt p̄notõem. i. p̄uidentiã appareat eē signum necessitatis futuroꝝ demonstrandum erat p̄us nihil ꝯtingere non ex necessitate. i. oĩa euenire necario. aliogn si hec necessitas futuroꝝ nulla ē nec illa prescientia poterit esse signuz ei⁹ rei que non ē. ꝛ ita non valet h̄ arguere necessitatem futurorum ex p̄scia tanq̄ ex signo. ¶ Notãdum q̄ signuz non est causa eius cuius est signum. s3 tm̄ manifestat signatum eē. vt circulus nõ est causa venditõis vini: sed tm̄ est signũ venditionis. Si ergo p̄scientia esset signum necessitatis futuroꝝ p̄supponeret futura eē necessaria. ꝛ sic ad ostendendum presciētiam esse signuz necessitatꝭ futuroꝝ. oporteret p̄us oñdere futura necario eē futura: ãteq̄ p̄scia eēt signũ necitatꝭ futuroꝝ. al's p̄scia eēt signũ alicui⁹ rei que non est. quod est absurdum.

tñ est necessario ea esse ventura. hoc igiṫ mõ etiaz si p̄cognitio nõ fuiss3: necessarios futuroꝝ exit⁹ esse ꝯstaret. Omne eteni signũ tm̄ q̄d sit ostendit: nõ vero efficit quod designat. Quare demonstrandum prius est non nihil ex necessitate contingere: vt prenotionez signũ esse hui⁹ necessitatis appareat. aliogn si hec nulla est nec illa q̄dē ei⁹ rei signuz poterit esse que non est. Jam vero probatõem firma rõne subnixaz constat nõ ex signis neq3 petitis extrinsec⁹ argumentis: s3 cõuenientibus necessarijsq3 causis eē ducendam. Sed qui fieri põt vt ea non p̄ueniant que futura eē p̄uideṫ. Quasi vo nos ea q̄ p̄uidētia futura eē prenoscit: nõ euentura credamus. Ac non illud potius

¶ Jam vo. Hic oñdit modũ p̄bandi ex signo nõ esse efficacem. ꝛ dicit Constat. i. manifestum ē. rõnē subnixam. i. firmatã demõstratõe. eã nõ eē dicendaz ex signis neq3 ex argumētis extrinsec⁹ petitis. i. acceptis. sed firma rõ ducēda est ex cõuenientib⁹. i. ex p̄prijs ꝛ necessarijs causis. Cũ ergo predicta rõ p̄cesserit ex signo non est efficax ꝛ demõstratiua. cum sit a posteriori. demonstratio aũt que est potissima p̄bationũ ipa est a p̄ori cum sit ex causis p se imediatis p̄oribus ꝛ notioribus. ꝛ p tãto ēt ꝺmõstratio ē syllogism⁹ faciēs scire efficax ad p̄bãdũ ex p̄mo posteriorum.

¶ Sed qui fieri potest. Hic p̄hia mouet quandam dubitatõem ꝛ soluit eaz. videtur eni. ex dictis seq̄ q̄ aliqua possunt p̄sciri q̄ tñ nõ necessario eueniũt. si aũt non necario eueniunt. possunt non euenire. ꝛ sic seq̄tur q̄ aliquod p̄scitum a deo non eueniat. Primo ergo p̄hia dubitando ꝺ hoc querit dicens. Ex q̄ ita est q̄ ea que sunt p̄scita nõ sũt necessaria. sed possunt non euenire. q̄. i. quõ fieri potest. vt ea que p̄uidentur futura eē nõ p̄ueniant. Tunc soluit dubitationem dicens q̄ non negaṫ q̄ prescita non eueniant: imo oportet dicere q̄ p̄scita eueniant. sed tamen non eueniunt de necessitate. vnde dicit. quasi vero. quasi diceret. Jsta dubitatio p̄cedit quasi non credamus ea que p̄uidentia p̄noscit non esse euentura. sed hoc non est verꝝ sed potius arbitremur illud. s. q̄ licet futura eueniant. ni-

hil tamen necessitatis habuisse i. sui natura vt euenirēt. et manifestat i exēplo quō aliqd certe cōprehendit quod tñ non est necessarium dicēs. ꝙ aliqd cognitū eueniat et tñ ñ necessario. licebit ꝙ tu hoc ppendas hinc. i. ex tali exēplo ituemur. n. plura exēpla oculis dū fiunt. i. dū sūt i fieri sicut ea q̄ spectant. i. vident aurige facere i moderandis et flectēdis quadrigis etc. Videmus ad hūc modum vt q̄ fiunt i alijs actibus voluntariis. nunqd vlla necessitas conpellit aliquod illorū ita fieri sicut oculis videt. dic boetius. Minime. et assignat rōnem. Frustra enim essꝫ effectus artis si oia mouerent coacta. et frustra eēt ars flectendi quadrigā si necessario flecteret. igr illa que cuꝫ fiunt carent necessitate existendi: eadeꝫ sunt futura sine necessitate p̄usq̄ fiant. Ex q̄ concludit ꝙ q̄dam sunt euētura quoꝝ exitus. i. euentus sit absolut⁹ ab oi necessitate.

arbitremur lꝫ eueniāt: nihil tñ vt euenirent sui natura necessitatis habuisse: ꝙ hinc facile perpendas licebit. Plura. n. dum fiūt subiecta oculis ituemur: vt ea q̄ in quadrigis moderādis atq̄ flectēdis facere spectant aurige: atq̄ ad hūc modū et cetera. Num igit quicq̄ illoꝝ ita fieri necessitas vlla cōpellit? B. Minime. P. Frustra. n. esset artis effectus: si omnia coacta mouerent. Que igit cum fiunt carēt existendi necessitate: eadeꝫ prius q̄ fiant sine necessitate futura sunt. Quare sunt quedaꝫ euentura quoꝝ exitus ab omni necessitate absolut⁹ sit. Nam illud qdem nullū arbitror esse dicturū: ꝙ que nūc fiūt: prius q̄ fierēt euentura non fuerit. Hec etiā igit p̄cognita liberos habent euentus. nā sicut scia p̄sentium reꝝ nihil his que fiunt: ita p̄scia futuroꝝ nihil his q̄ ventura sūt necessitatis iportat. Sꝫ hoc ingꝭ ipm dubitatur: an earuꝫ reꝝ que necessarios exit⁹ nō habent vlla possit eē p̄notio. dissonare etenim vident: putasq̄ꝫ si p̄uideant cōseq necessitatem. si necessitas desit: minime p̄sciri. nihilq̄ꝫ p̄scia ꝯp̄hendi posse nisi certum. Et si que icerti sunt exitus ea quasi certa p̄uident: opinionis adesse caliginē nō sciē veritatem. Aliter. n. ac sese res habeat arbitrari ab itegritate scientie credis esse diuersum. Cuius erroris causa est: ꝙ omnia q̄ quisq̄ nouit: ex ipsorū tm̄ vi atq̄ natura cognosci estimat q̄ sciunt: qd totū contra est. Omne eni quod cognoscit: non s̄m sui vim ꝫ s̄m cognoscentiū potius comp̄hendit facultatem. Nam vt hoc breui liqueat exemplo: eandeꝫ cor-

Et forsan aliquis diceret ea que nunc fiunt non erant futura anteq̄ eēnt. hoc excludit dicēs. Nullꝫ arbitror esse dictuꝝ ꝙ que nūc fiūt euētura nō fuerūt. hoc. n. esset nimis irrōnabile. iō necessario cōcludit. ꝙ hec ēt precognita habent euentus liberos q2 sicut scia p̄ntium nihil importat necitatis his rebus q̄ fiūt i p̄nti. sicut pꝫ i exemplo predicto de regimine quadrige. Ita p̄ntia futuroꝝ nihil importat necessitatis his q̄ vētura sunt. ¶ Notanduꝫ ꝙ futura i cōparatōe ad diuinam p̄uidētiam. sunt necessaria necessitate cōditōata. non tñ oia sūt necessaria necessitate absoluta. Multa. n. h̄re eueniunt sicut ea q̄ fiunt ab arte et a voluntate. vt regimen q̄drigaꝝ. Si. n. regimen q̄drigaꝝ necessario eueniret. frustra essꝫ ars regendi q̄drigā. ¶ Notandū ꝙ sic res actu fiūt. ita erūt future: sꝫ q̄dā actu libere fiūt. g̃ erāt libe future. et p ꝯñs nō oia sūt necario futura: licet necessitate cōditōata inq̄tum comparantur ad p̄uidentiā diuinam nō tñ i sui natura cōsiderata necio eueniūt necessitate absoluta. sicut postea videbit vbi distinguet duplicem necessitatem. ꝯditōatā et absolutam. ¶ Sed hoc ingꝭ. Hic ph̄ia discutit motiuū boetij. vtꝝ futura icerta sicut sūt ꝯtingentia possint certe prescíri. et p̄mo mouet dubitatōem de hoc. et tāgit rōne dubitatōis scḋo assignat cāꝫ erroris ibi. Cuius erroris cā est. dic p̄mo. Sed tu ingꝭ o boeti hoc ipsum dubitatur. an possit eē vlla p̄notio. i. p̄scia illaruꝫ reꝝ. q̄ nō h̄nt necessarios exitus. i. euentus. hoc. n. nullo modo videt possibile. Cum enim

videnť hec dissonare. s. p̄scia et contigentia. Tu eni putas si p̄uideant ꝯtigentia necessitatem ipsa cōseq. et si necessitas desit minime ea p̄sciri. et putas nil posse cōprehendi p̄scia diua nisi certum. Et si ea que sunt icerti exitus. i. euentus sicut ꝯtigentia. si p̄uidentur illa q̄si certa. tu putas illud eē caliginem opionis nō veritatem scie. et i h̄ tu deciperis. cui⁹ deceptōis causa est error tu⁹ circa iudiciū cognitōis. Credis eni diuersuꝫ esse ab integritate scientie aliter arbitrari rem q̄ sese habeat. et i hoc erras. ¶ Notādum ꝙ q2 nos non possumus futura ꝯtigentia certe p̄cogscere: putamus similiter deum hoc non posse res eni eodeꝫ modo se h̄ns diuersimode a diuersis pōt cogsci. vnde cognoscere rē aliter q̄ se habet ex parte rei cognite nō est scia sed cognoscere rem aliter q̄ se habeat ex parte cognoscentis bene est scientia: et sic futura contingentia licet in se sint incerta. possunt tamen presciri a deo sine errore falsitatis.

¶ Cuius erroris causa est. Hic assignat cām erroris. Ubi notandum ꝙ causa erroris quare putamus futura icerta non posse certe p̄esciri. q2 putatur ꝙ facultas cognitiōis sit s̄m facultatem rei cognite. et non ipsius cognoscentis. quod est falsum. Primo ergo premittit h̄ cām erroris. Scḋo improbat ip̄am. ibi. Nam vt hoc breui. dicit p̄mo Cuius erroris cā est. q2 existimat ꝙ oia q̄ quisq̄ nouit illa cogsci tm̄ ex vi et natura ipsoꝝ q̄ sciunt et non ex vi cognoscētis. quod totum est ꝯ. i. p ꝯrium. q2 res magis cognoscunt s̄m naturam cognoscentis. Omne enim quod cognoscit non ꝯprebendit s̄m sui vim. i. s̄m moduꝫ sue nature. sed potius s̄m facultatem cognoscentis. ¶ Notandum ꝙ si cognitio esset s̄m facultatem rei cognite. tunc res ab oibus eodem modo cognosceret. et sic aliquid ꝯpbenderet eodem modo ab itellectu humano et diuino. qḋ falsū ē. q2 que sunt icerta ꝯprehensione humana. sunt certa ꝯprehēsione diuina. cognitio ergo potius attendit s̄m facultatē potentie cognoscentis. ita ꝙ q̄to potētia ē efficacior et certior. tāto certi⁹ et limpidius rem cōprehendit.

¶ Nam vt hoc breui exēplo liqueat. Hic p̄bat ꝙ facultas cognitōis est secundum facultatē potentie cogscentis et non rei cognite. Primo declarat hoc exemplis. Scḋo p̄bat hoc idem per rōnem. ibi. Neq̄ id iniuria. Prima i duas s̄m duo exempla. Scḋm ibi. Ipsum quoq̄. Primo

dic ꝙ cognitio sit ꝑm facultatē cogſcētis liq̄at breui exē
plo. Nā visus aliter agnoscit eādē cōꝑis rotūditatē ⁊ alr
tactus. Ille.n. visus manēs emin⁹.i. a lōgiquo. ituet totuꝫ
corpus simul iactis radijs visualib⁹. hic vero. supple tac
tus coherēs et ꝯiunctus orbi.i. rotunditati ⁊ motus circa
ipsū ambituꝫ.i. circa corpus rotundum. comprehendit.s.
eius rotundi
tatē. partibus
.i. per partes.
℄ Notādum
ꝙ īnuit dupli
cem differen
tiam īter mo
dum cogſcēdi
visus ⁊ tactus.
Prima ē ꝙ vi
sus a remotis
existēs cogno
scit aliquod
corpus rotun
dum. Tactus
aūt nō cogno
scit ipꝫ nisi cō
iūctus. Scda
differentia est
ꝙ visus totuꝫ
corpus simul
comprehēdit.
tactus autem
per partes.
Talis autem
diuersitas i co
gnoscēdo non
esset si res co
gnosceret ex
sui natura. cuꝫ eadem res manet in vtraqꝫ cognitione.

poris rotunditatē alit̄ visus alit̄
tactus agnoscit. Ille emin⁹ ma
nens: totū simul iactis radijs in
tueat̄. hic vero coherens orbi atqꝫ
ꝯiunctus: circa ipm mot⁹ ambi
tū: rotūditatē ꝑtibus ꝯphendit.
Ipm quoqꝫ hoiem alit̄ sensus:
aliter imaginatio: aliter rō: aliter
itelligentia ꝯtuet̄. Sensus enim
figurā i subiecta materia cōstitu
tam: Imaginatio vero solā sine
materia iudicat figurā. Rō vero
hanc quoqꝫ trāscendit: specieqꝫ
ipsā q̄ singularib⁹ iest vniuersali
cōsideratōe perpēdit. Intelligē
tie vero celsior oculus existit. su
ꝑgressa nāqꝫ vniuersitatꝭ ābituꝫ:
ipsam illam simplicem formam
pura mentis acie ꝯtuet̄. In quo
illud maxime considerandū est.
Nam superior vis ꝯphendendi

℄ Notādum. quidam dixerunt visionem fieri ꝑ emissi
onē radioꝝ visualiuꝫ ab oculis vsqꝫ ad rem visam. Sed
hec opinio est contra aristotelem. visio enim non fit ex
tramittendo sꝫ itus suscipiendo. patiēte.n. aliquo sēsitiuo
fit ipm videre.z. de aia. Dic aūt loqt̄ opione antiq̄ꝝ: cuꝫ
dic̄ ꝙ visus ituet̄ totū corp⁹ iactꝭ radijs.
℄ Ipm q̄qꝫ hoiem. Dic ponit scdm exēplū i ꝟtutibus co
gnoscitiuis subordiatꝭ. Scdo ostēdit quō iste ꝟtutes se ha
beant adiuicē ibi. In quo illud. Primo ergo declarat quō
idē a diuersis potentijs diuersimode cōprehendit̄: dicēs.
Sensus exterior aliter cōtuet̄ ipm hoiēꝫ. alr imaginatio
alr rō. alr itelligentia diua. Sensus.n. exterior sicut visus
iudicat figurā hois i subiecta materia.i. i sēsibili materia
sꝫ imagiatio solā figurā iudicat.i. discernit sine materia.
.i. i absētia rei materialis. Rō ꝟo hanc imagiatōēꝫ trāscē
dit. ⁊ ipam spēm.i. naturā specificā hois q̄ singularibus i
est. perpēdit.i. discernit vniuersali cōsideratōe. oculus ꝟo
.i. ꝯsideratio itelligētie est celsior. q: itelligētia diua suꝑ
gressa ambitū vniuersitatis q̄ existit i sigularib⁹. illā sim
plicē formā.s. ydeā hois que ē i mēte diua. cōtuetur pura
acie.i. speculatōe mentis. ℄ Notādū ꝙ p̄mū exemplum
fuit de virtutibus cognoscitiuis non subordinatis: sicut
de visu et tactu. Istud autem exemplum est de virtuti
bus subordinatis. que sunt quatuor. scilicet sensus exte
rior qui iest oībus aīalibus. imagiatio que tm̄ iest aīali
b⁹ ꝑfectꝭ. rō q̄ tm̄ ē ihoīb⁹. ⁊ itelligētia ꝑ quā itelligit di
uinā cognitōem. Iste ꝟtutes hn̄t diuersum modū cogno
scendi eandem rem.s. hominem. vt declaratur in littera

quod non esset nisi cognitio fieret ꝑm facultatem virtu
tum cognoscentiū ⁊ non rei cognite.
℄ In quo illud maxime. Dic ōndit phia quō p̄dicte ꝟtu
tes cogſcitiue se hn̄t adiuicē. ōndēs ꝙ qcq̄d pōt ꝟt⁹ iferi
or pōt ēt ⁊ superior ⁊ ampli⁹. ⁊ p̄mo hoc ōndit de itelligē
tia respectu aliarū virtutum. Scdo ōndit idē de rōne. z^a
ibi. Rō quoqꝫ

āplectitur iferiorē. Inferior ve
ro ad superiorē nullo mō modo
ꝯsurgit. Neqꝫ.n. sensus aliquid
extra materiā valet: vel vniuer
sales spēs imaginatio ꝯtuet̄: vel
ratio capit simplicē formaꝫ: sed
itelligētia quasi desuper spectāſ
ꝯcepta forma que subsūt cūcta
diiudicat: sed eo modo quo for
mam ipsaꝫ que nulli alij nota eē
poterat: ꝯprehendit. Nā ⁊ rōis
vniuersuꝫ: ⁊ imaginatiōis figu
ram ⁊ materiale sensibile cogno
scit. Nec rōne vtēs: nec imagia
tione: nec sensibus: sed illo vno
ictu mentis formaliter: vt ita di
cam: cuncta prospiciens. Ra
tio quoqꝫ cum quid vniuersale
respicit: nec imaginatione nec
sensibus vtens: imaginabilia vel
sensibilia comprehendit. Hec

Prio dic̄. In
q̄.i. i ordie ista
rū ꝟtutū. illud
ē maxime ꝯsi
derādū ꝙ vis
ꝯphēdendi su
ꝑior amplecti
tur i se iferio
rē. q: ꝟt⁹ supe
rior cognoscit
oē illō qō iferi
or. Inferior āt
nō ꝯsurgit ad
superiorē. ita
vt apphēdat
illō qō superi
or. qō manife
stat i exemplo
dicens. Neqꝫ
.n. sēsus aliq̄d
valet apphen
dere ex̄ mām
⁊ imagiatō cō
tuet̄ spēs vl̄es
.i. min⁹ ꝑticlā
res. sꝫ rō capit
simplicē.i. v
niuersalē for
mā. itelligētia āt diua q̄si dsuꝑ spectās. cū sit i sup̄mo gra
du cognitiōis ipa ꝯcepta fōma ydali diiudicat ēt cuncta
q̄ subsūt illi forme vt cogſcēdo ydeā hois cogſcit oia q̄ sūt i
hoie. sꝫ eodē mō ꝯphēdit ipaꝫ formā q̄ nulli iferiori ꝟtuti
nō eē poterit. nā ipa cogſcit vniuersū.i. vl̄eꝫ formā rōis et
figurā imaginationis ⁊ materiale sensibile. qō spectat ad
sensum exteriorem non vtens ratione: nec imaginatione
nec sensibus: sed prospiciens cūcta vno ictu mētis.i. absqꝫ
decursu cognoscit. quod non facit ratio.
℄ Nōndū ꝙ q: ꝟt⁹ suꝑior ꝟtutē icludit iferiorē: sic̄ tetra
gonuꝫ icludit tragonū. vtꝫ.z. d aia. iō qcq̄d pōt ꝟt⁹ iferior
pōt ⁊ suꝑior ⁊ magꝭ. q: mō magꝭ vl̄i ꝯphēdit qō iferiō mō
magis ꝑticulari. lꝫ nō ecōuerso. iō q̄ pōt itelligētia hūana
ꝯphendere. pōt ⁊ diua itelligētia. lꝫ non econuerso.
℄ Rō q̄qꝫ cū q̄d vl̄e respicit. Dic ōndit idem de rōne. ꝙ
sicut itelligentia cōprehendit alias tres ꝟtutes iferiores:
sic rō ēt ꝯphēdit sub se alias duas ꝟtutes.s. imagiatōēꝫ. et
sēsū dicēs. ꝙ cū rō respic̄.i. cogſcit. q̄d vl̄e. non vtēs imagia
tōe nec sēsib⁹. ⁊ ꝯphēdit imagiabilia ⁊ sēsibilia vl̄i cōphē
sione. hec.n. est rō. que ita definit vl̄e sue ꝯceptōis. homo
est animal bipes rōnale. que diffinitio cū sit vl̄is notio.i.
notificatio. tūc nullus ēt ignorat rem esse imaginabileꝫ ⁊
sensibilē: que hac diffinitione explicatur. Illa rō conside
rat vniuersale non vtens imaginatione vel sensu. sꝫ rōna
li conceptione. Tunc ostendit ꝙ sicut ratio comprehen
dit imaginationem ⁊ sensum. sic imagiatio sensum comp
hendit. dicens. imaginationem quoqꝫ tametsi pro q̄uis.
sumpsit exordium ex sensibus visendi et formandi figu
ras: tamē absente sensu exteriori. imagiatio collustrat.i.

est enim q̃ cóceptõis sue vniũsa le ita definit: homo est anĩal bipes rõnale: q̃ cum vniuersal' notio sit: tũ imagiabilẽ sẽsibileqʒ eẽ rẽ nullꝰ ignorat ꝙ illa nõ imagiatiõe vel sensu: sed rõnali conceptione considerat. Imaginatio quoqʒ tãetsi ex sensibus visendi formãdiqʒ figuras sumpsit exordium: sensu tamen absente sensibilia queqʒ collustrat: nõ sensibili sed imaginaria rõe iudicandi. Videsne igit̃ vt i cognoscendo cuncta sua potius facultate q̃ȝ eorum que cognoscuntur vtantur: neqʒ id iniuria: Nam cum iudiciuʒ iudicantis actu existat: necesse est vt suam quisq̃ȝ operaʒ non ex aliena sed ex ꝓpria potestate perficiat.

¶ Metꝝ quartũ q̄nti libri.

q Uondam porticꝰ attl'it
Obscuros nimiũ senes
Qui sensus ⁊ imagies:
E corporibꝰ extimis
Credant mentibꝰ imprimi.
Ut quondam celeri stilo
Mos est equore pagine
Que nullas habeat notas
Pressas figere litteras.
Sed mens si ꝓprijs vigẽs
Nihil motibꝰ explicat.
Sed tm̃ patiens iacet
Notis subdita corporuʒ.
Cassasqʒ i speculi vicem
Reꝝ reddit imagines.
Unde hec sic animis viget
Cernens omnia notio:
Que vis singula ꝑspicit:
Aut que cognita diuidit:
Que diuisa recolligit:
Alternũqʒ legẽs iter
Nũc summis caput iserit:
Nũc decidit i ĩfima.
Tum sese referens sibi:
Veris falsa redarguit:
Hec est efficiens magis
Longe causa potentior:

cog̊scit queq̃ȝ sẽsibilia: nõ sẽsibili sʒ imaginaria rõne iudicandi. ⁊ tũc cõcludit dicẽs. Uides ne igr̃ quõ cũcta potiꝰ vtant̃ sua. i. ꝓpa facultate i cog̊scendo. q̃ȝ facultate eorũ que cog̊scunt̃. ¶ Notãdũ ꝙ lʒ rõ i ꝯprehendendo suum vl'e nõ vtat̃ imaginatõe ⁊ sensu: tñ in actu suo ꝑsupponit imaginatõeʒ ⁊ sensuʒ. qꝛ nihil ẽ i intellectu nisi fuerit i sẽsu. Similiter lʒ imagiatio i sua operatiõe nõ vtat̃ sensu: tamẽ ꝑsupponit sensuʒ fuisse i actu. qꝛ fãtasia quã h̃ vocat imagiationeʒ: est motus factus a sensu ẜm actum. z. de anima. ¶ Neq̃ȝ id iniuria. Hic confirmat dictuʒ suũ ꝑ rõneʒ. d. Illð. s. res cog̊scit̃ ñ ẜʒ sui naturã sʒ ẜʒ nãʒ cog̊scẽtis. illð nõ ꝯtigit iniuria. i. irrõabl'r. Nã cũ oẽ iudiciũ cognitiõis sit actꝰ ⁊ operatio. iudicantis. i. potentie cog̊scitiue. necesse ẽ vt q̄sq̃ȝ cog̊scens perficiat suã operã. i. suã operatõeʒ cog̊scendi. nõ ex aliena ptãte. s. rei cognite. sʒ ex ꝓpa ptãte. i. ex v̾tute cog̊scentis. ¶ Notãduʒ ꝙ ex lr̃a formatˀ talis rõ. Ois actꝰ ⁊ opatio seq̄t̃ ꝯditõeʒ illiꝰ potẽtie cuiꝰ ẽ actꝰ ⁊ opatio. sʒ iudicare siue cog̊scere ẽ actꝰ ⁊ opatio potẽtie cog̊scentis ⁊ nõ rei cognite. g̊ iudicare ⁊ cognoscere seq̄tur modũ ⁊ ꝯditõem potentie cog̊scẽtis ⁊ nõ rei cognite.

¶ Metrum q̃rtum q̄nti libri.

q Uondã porti. attu. Istud ẽ metꝝ q̃rtũ huiꝰ quīti qð d̾ gliconicũ ab iuẽtore. coriambicũ a pede ꝑdominante. in q̊ metro iprobat opiõnẽ stoicoꝝ ex q̃ videt̃ seq ꝯtrium dictis suis. fuit. n. opĩo stoicoꝝ ꝙ cognitio itellectiua solũ ꝑficeret̃ ex h̃. ꝙ corpora exteriora suas sĩl'itunes iprimant i mentem. ita vt mens solum se habeat i rõne patientis: ⁊ res ex̃ i rõne agentis. Ex q̊ sequitur cum patiens trahat̃ ad naturã agentis ⁊ nõ ecõuerso. ꝙ cognitio sequeret̃ nãm rei cognite. ⁊ nõ naturã rei cognoscẽtis. qð est ꝯ dicta. Primo g̊ ponit opiõnẽ stoicoꝝ. scðo improbat eam. ibi. Sed mens. Primo g̊ dic̃. Quondã porticꝰ attulit senes sup. stoicos. q dicebãt̃ senes ꝑꝑ maturitatẽ moꝝ senes inq̃ȝ nimiũ obscuros sup. i sẽtẽtys. q stoici credunt sẽsus ⁊ imagines. i. reꝝ sẽsibiliũ formas iprimi mẽtibꝰ ex cõꝑibꝰ extimis. i. ext̾iorибꝰ. ⁊ posuer̃t illa corꝑa eo mõ iprimere imagies mẽtibꝰ. vt q̊ndã mos fuit alicui scribẽti celeri stilo figere ꝑssas lr̃as. eq̊re. i. i planicie pagine. q̃ pagina nll'as ꝑus notas hẽat. ¶ Notãdum ꝙ stoici dicunt̃ a stoa greco qð ẽ porticꝰ latine. qꝛ athenis i mãifestissima porticu ⁊ alys locis publicis stoici disputare solebãt ⁊ illi posuer̃t aiam tm̃ habere se i rõne patientis respectu reꝝ exteriorum. ⁊ qꝛ cognitio magis videt̃ seq virtutẽ actiuã q̃ȝ passiuã. ideo ẜm eos cognitio potius debet attendi ẜm facultatẽ rei cognite q̃ est actiua: q̃ȝ aie cognoscẽtis. q̃ ẽ passiua. ¶ Sʒ mẽs. Hic iprobat hãc opionem. scðo ponit suaʒ veritatem. ibi. Hec est efficiens. Primo g̊ ꝯducit ad plura iconueniẽtia istam opionem dicens. Sed si mens vigens nihil explicat ꝓprys motibus. idẽ si nullã actõeʒ ꝓpam habet. sed tm̃ iacʒ patiens. subdita notis. i. sĩl'itudinibus cõporum. ⁊ si ipsa reddit. i. representat cassas imagines reꝝ. i. sĩl'itudines i vicem speculi. i. ad modum speculi. Tunc queritur vnde viget hec notio. idest hec cognitio animis. q̃ anima est cernẽs oĩa non tm̃ corporalia sed etiaʒ incorporalia. ¶ Notanduʒ ꝙ ꝑmum inconueniens est si cognitio itellectiua fieret ꝑ solã ipressioneʒ corporuʒ i aĩa tunc non esset v̾tus ꝑ quã aĩa cog̊sceret icorporalia. qꝛ per solã ipressionẽ corpoꝝ tm̃ cog̊sceret corporalia. nũc autẽ mãifestũ ẽ ꝙ ẽt icorporalia cog̊scit. Aliud icõueniẽs põit dicẽs. Si aĩa tm̃ est passiua. q̃ vis aĩe singula ꝑspicit. i. iudicat. aut que vis aĩe cognita diuidit. aut diuisa recolligit aut que vis anime legẽs. i. apprehendens. alternum iter ꝯponendi ⁊ diuidendi. nunc iserit caput summis generalissims ascendendo a specialissimis ad generalissima colligendo multitudinem. ⁊ nũc decidit vel decedit ẜm aliã lr̃am. i. cadit in infima. i. i specialissima ꝓcedendo a generalissimis ad specialissima diuidẽdo. Tum i. tandem aĩa referẽs. i. ꝯparãs sese sibi redarguit falsa v̾is. i. ꝓ v̾a. ¶ Notãdũ ꝙ ex lr̃a tal' fõmat̃ rõ. Illa aĩa ñ ẽ tm̃ passiua sʒ actiua q̃ iudicat ꝯpõit ⁊ dĩdit ⁊ v̾is falsa r̃darguit. sʒ aĩa itellectĩa ẽ hꝰ. g̊. Maior nõ ẽ qꝛ iudicar̃. ꝯpõere. divider̃. redaguer̃ videt̃ eẽ opatões actiue. mior appet anima iudicat iter veꝝ ⁊ falsuʒ. cõponit predicatũ cum subiecto. aliquando diuidit predicatum a subiecto. ⁊ falsas opiniones redarguit ¶ Hec ẽ. ⁊c̃. h̃ ꝑb̃ia põit v̾itatẽ. d. Hec mẽs ẽ magis cã efficiẽs. q̃ ẽ cã lõge potẽtior q̃ȝ illa q̃ mõ mãe. i. sĩl'itudie mãe patit̃ notas ipressas. ⁊ qꝛ aliqs crederet ꝙ i aĩa nulla esset passio. Iõ s̃bdit q̃dã passio. ꝓcedit opatões aĩe i viuo corꝑe excitãs ⁊ mouẽs vires aĩ ad opandũ. vt qñ lux ferit ocl'os tc̃ patit̃ visus. vel cum vox istrepit. i. isonuit auribus tunc

patiť auditus, ⁊ tandē vigor mentis excitus.i.excitatꝰ vocās spēs qua itus tenet ad similes motus applicat eas notis exteris.i.silitudinibus exterioribus.⁊ miscet.i.applicat imagines exteriores corpoꝝ formis.i.spēbus itrorsū idest in anima reconditis. ¶ Notādum ꝙ Boet. hic vtitur snīa platonica que ponit spēs rerum a principio naturaliter iditas aīe. Sȝ aīa sopita ē i corpōe ita ꝙ nō itelligit ꝑ eas nisi exciteť ꝑ imutationem sensuum exteriorum. excitata autem euocat speciem similem illi quam sensus exterior impressit et applicādo eaȝ rei exteriori. sic intelligit ꝑ eam. ad hanc itentionem ēt loqťur linconiensis ꝑmo posteriorum. dicens. Ratio i nobis sopita ñ agit nisi prius per operatōes sensuuȝ qbus admisceť fuerit experrecta ¶ Notādum ꝙ ex littera videtur ꝙ intellectus possibilis itelligendo etiam sit actiuꝰ cum sit causa efficiens vt diť i lrā. Aristo.autem.3.de aīa vult ꝙ itelligere sit pati.⁊ ꝙ itellectus nullam habet naturam nisi ꝙ est possibilis vocatus. Ad hoc dicunt aliqui ꝙ qꝛ aīa ꝯprehendit tam itellectum possibilem q̄ȝ agētez i aīa est actiua immo causa effectiua intellectōis rōne intellectus agentis.sed est passiua rōne itellectus possibilis vel dicendum ꝙ itellectus possibilis est potentia passiua saltem quo ad ꝑmum eius actum cum intelligere sit pati.sed oīs potentia passiua de necessitate reqrit potentiā actiuam que reducat ipam ad actum. Tale autez actiuū nō potest eē res corporalis extra cum agens sit ꝑstantius passo.iō tale actiuum ex parte aīe erit itellectus agēs cuius operatio est facere potētia itellecta actu itellecta.ita ꝙ a rebus extra virtutem itellectus agentis imprimitur aliquid itellectui possibili per qd̄ i actuȝ itelligendi reducitur. Non est ergo itentio boetij negare qn mens sit passiua rōne itellectus possibilis.sed vult ꝙ mēs siue anima magis habeat efficientiam i itellectione q̄ȝ sit passiua ab ipsis corporibꝰ extra.⁊ ꝑ ꝯn̄s efficientia intellectus nō dȝ attribui rebus extra quod erat de itentione stoicoꝝ.

¶ Prosa quinta quinti libri.

Quod si i corporibus sentiendis. Hec est qnta ꝓsa huius quinti libri. In qua ꝓbat spāliter diuinaȝ cognitionem esse ꝯm modum cogscentis ⁊ nō rei cognite. Scdo ondit isufficientiā eoꝝ q ex vero modo cognoscendi iprobāt ꝓuidētiaȝ dinaȝ.ibi. Quid igť. Primo facit quod dictum est. scdo ifert duas ꝯclusiones.ibi. Hac itaqꝫ. Primo diť. Si i sentiendis.i.i cognoscendis corporibus animꝰ noster non tm̄ insignitur.i.afficiť passōe corporis.sed ex sua vi iudicat passionem subiectam corpori ita ꝙ i cognoscendo seqť ꝓpum motum. Quis qualitates obiecte forinsecus afficiant.i.imutent.instrumenta.idest organa sensuum.⁊ passio corporis antecedat vigorez agētis animi. que passio ꝓuocet actum mentl in se.⁊ excitet formas intrinsecꝰ qescētes. Si hoc est in aīo nostro mlto magis ea q̄ absoluta sunt cunctis affectōibus. idest qualitatibus cōpoꝝ. Sicut itelligētie separate ⁊ precipue deus. illa i discernendo non sequūtur obiecta extrisecus. sed expediunt. idest perficiunt actum sue mentis.i.operationem intellectiuam ꝯm naturam ꝓpam. ¶ Notādum ꝙ ex lrā sic potest argui. Si id de quo minus videť inesse inest: ⁊ de quo magis. Sed minus videtur ꝙ animus noster in cognoscēdo sequatur motum suum ⁊ non rei cognite ⁊ tamen sequitur facultatem sue cognitionis. ergo multo magis intelligentia diuina sequitur in cognoscendo proprium motum sue cognitionis q̄ȝ ipsius rei cognite.

¶ Hac itaqȝ rōne. Hic infert duas conclusiones ex ꝑmissis dicens. Ex quo cognitio seqtur naturam cognoscentis ⁊ non rei cognite.⁊ cum cognoscentia sint diuersa ꝯm naturam. oȝ diuersis cognoscentibꝰ ꝯuenire diuersas cognitōes. Uñ diť. Hac itaqꝫ rōne. qꝛ cognitio seqť naturaȝ cognoscentis. multiplices cognitōes. cessere.i.cesserunt diuersis ac differētibꝰ substātijs. sensus.n.solꝰ destitutꝰ alijs cognitōibus. cessit aīantibus imobilibus. quales conche maris.⁊ quecunqꝫ nutriuntur herentia saxis. Imaginatio vero cessit mobilibus beluis que moueť motu progressiuo. qbus videtur iesse affectus. idest appetitꝰ fugiēdi malū vel appetēdi bonum. Rō vero per qnā ꝯphēdimus vlr̄ tm̄ ē humani generis. sic itelligētia ē dini generl Tūc ponit scdam ꝯclusionem. ꝙ illa cognitio est notior ⁊ nobilior que non solum apprehendit ꝓpum obiectum sȝ etiam obiecta aliaꝝ noticiaꝝ.i.cognitōum. Uñ diť. Quo fit vt ea noticia.i.cognitio prestet.i.nobilior sit ceteris. q̄ suapte natura.i.ꝓpria natura. non modo.i.non tm̄ modo. ꝓpum obiectum cognoscit. sed etiam cognoscit subiecta ceterarum noticiarum. ¶ Nota circa ꝑmā ꝯclusionez ꝙ cum actus ⁊ opratōes diuersificenť ꝯm diuersitatē agentiū ⁊ opantiū. sequitur si agētia ⁊ opantia sint diuersa ꝙ habeant diuersas opatōes ⁊ cognitōes. ꝓpter quod sēsus sine alijs cognitōibus cessit animalibus immobilibus.et

Or que materie modo
Impressas patiť notas.
Precedit tamē excitans
Ac vires animi mouens
Viuo in corpore passio.
Cum vel lux oculos ferit.
Vel vox auribus istrepit.
Tum mentis vigor excitus:
Quas intus species tenet:
Ad motus similes vocans:
Notis explicat exteris.
Introrsumqȝ reconditis
Formis miscet imagines.

¶ Prosa quinta libri quinti.

Quod si i corporibus sētiendis: q̄uis afficiāt instrumēta sensuū forisecus obiecte q̄litates: aiqȝ agētis vigorē passio corporis ātecedat q̄ i se actuȝ mentis prouocet: excitetqȝ iteri qescētes itrisecꝰ formas: si in sentiendis inq̄ȝ corporibus animꝰ nō passione isigniť: sȝ ex sua vi subiectā corpi idicat passionē: quanto magis ea q̄ cunctis corpoꝝ affectiōibꝰ absoluta sūt: i discernēdo nō obiecta extrinsecꝰ sequunť: sed actum sue mentis expediūt. Hac itaqȝ rōe multiplices cognitiōes diuersis ac differentibꝰ cessere substātijs. Sensus.n.solus cūctis alijs cognitiōibꝰ destitutus imobilibus animantibus cesset. quales sunt cōche maris. queqȝ alia saxis herētia nutriunť. Imaginatio vero mobilibꝰ beluis. qbꝰ iā inesse fugiēdi appetēdiue aliqs videtur affectꝰ. Ratio vero humani tantum generis est sicuti intelligentia sola diuini. Quo fit vt ea noticia ceteris ꝑstet que suapte natura nō mō ꝓpriū sȝ ceteraꝝ quoqꝫ noticiarū subiecta cognoscit.

accipit hic sensus stricte ꝑ apprehensione sensitiua: que solũ immutat ad pñtiam sensibilis. Sic eni distinguit contra imaginatõem q̃ nõ tm̃ apprehendit rẽ pñtem. ſʒ etiã absentem. ¶ Notandum circa scd̃am ↄclusionem ꝙ q̃cũqꝫ potẽtia plura cognoscit videt eẽ pstãtior ea que cognoscit pauciora. Si ergo aliqua potentia cognoscit ꝓprium obiectum ⁊ cum hoc obiecta aliarum potentiarũ ĩferiorꝝ. sicut est ĩtelligentia diuina. ⁊ nõ ecõuerso. seqt̃ ꝙ potentia superior plura cog̊scens sit nobilior inferiori. ¶ Quid igit̃. Hic ph̃ia ostẽdit ĩsufficiẽtiã eorꝝ q̃ ex modo cognoscendi nr̃o improbant diuinam ꝓuidentiam. scd̃o hortatur nos ad cõsiderandũ modũ diuine cognitiõis. ibi. Quare in illi⁹. ꝑmo manifestat ĩsufficientiam eorꝝ per simile. scd̃o applicat illud simile ad ꝓpositũ. ibi. Simile ẽ.

Quid igit̃: si rõcinationi sensus imaginatioqꝫ refragent̃: nihil eẽ illud vlẽ dicẽtes ꝙ sese intueri ratio putet. Qđ enim sensibile vel imaginabile est id vniuersuʒ esse nõ posse. aut igr̃ rõnis verũ eẽ iudiciũ: nec qcq̃ʒ esse sensibile. aut quoniã sibi notũ sit plura sensib⁹ ⁊ imaginatiõi esse subiecta: inanem ↄceptõeʒ esse rõnis que qđ sẽsibile sit ac singulare q̃si quodḋaʒ vniuersale ↄsideret. Ad hec si rõ ↄtra rñdeat: se qdẽ ⁊ qđ sensibile ⁊ qđ imaginabile sit vniuersitatis rõne cõspicere. Jlla vero ad vniuersitatis cognitionẽ aspirare nõ posse: qm̃ eorꝝ notio corporales figuras nõ possit excedẽ. De rerꝝ v̓o cognitione firmiori potius perfectioriqꝫ iudicio esse credẽdũ. Jn huiusmodi igit̃ lite nos qb⁹ tã rõcinãdi q̃ʒ imaginãdi etiã sentiẽdiqꝫ vis inest: nonne rationis poti⁹ cãʒ ꝓbarem⁹: Silẽ est ꝙ humana rõ diuinã ĩtelligẽtiaʒ futura nisi vt ipsa cognoscit non putat intueri. Nam ita disseris: si qua certos ac necessarios habere non videant̃ euẽt⁹: ea certo euẽtura ꝓsciri nequeũt. Harũ igit̃ rerum nulla est prescia: quã si etiã in his esse credamus: nihil erit qđ non ex necessitate proueniat. Si igr̃ vti rõnis ꝑticipes sumus: ita diuine iudiciũ mẽtis habere possem⁹: sic imagiatõeʒ sẽsũqꝫ rõni cedere oportere iudicaui mus: sic diuine sese menti humanam submittere rõnẽ iustissimuʒ censeremus. Quare in illius sũme ĩtelligentie cacumen si possimus erigamur. Jllic. n. rõ videbit qđ in se nõ pōt ĩtueri. Jd aũt est: quo nã mõ etiaʒ q̃ certos exitus nõ habent: certa tamen videat ac definita prenotio: neqꝫ id sit opinio: sed sũme poti⁹ scientie nullis t̃minis ĩclusa simplicitas.

Siĺitudo aũt quã ĩtendit talis est. Sensus ⁊ imaginatio sunt cognitões ĩferiores q̃ʒ rõ. Si g̊ sensus ⁊ imaginatio vellent iudicare modũ recognoscẽdi rõnis ex modo cognoscendi ꝓp̊o. ⁊ dicere ꝙ vniuersale nihil eẽt quod rõ apprehendit. vel si verꝝ eẽt iudicium rõnis vel eẽt particulare ⁊ sensibile. rõ v̊o diceret ↄ̃rium. Manifestum ẽ ꝙ nos q vigemus vtraqꝫ cognitõe potius assentiremus rõni iudicando motiuum sensus. ⁊ imaginationis eẽ ĩsufficiẽs. dicit ergo. Quid igit̃ si sensus ⁊ imaginatio refragentur. .i. ↄ̃dicant rõni. dicentes nihil esse vniuersale id qđ ratio putat sese ĩtueri sic arguendo. Quod eni est sensibile aut imaginabile id non posse esse vniuersũ. i. vniuersale scđʒ iudicium sensus ⁊ imaginatõis. Aut igr̃ iudicium rõis necesse est esse verum. ⁊ ꝑ ↄ̃ñs nec qcq̃ʒ esse sensibile. qđ est absurdum. Aut qm̃ notum sit sibi sup. sensui ⁊ imaginatõi plura eẽ subiecta sensibus ⁊ imaginatõi. que necesse ẽ esse sensibilia. crederes ne conceptõeʒ rõnis eẽ inanẽ. que consideret illud qđ sit sensibile ⁊ singulare. quasi qđdaʒ vniuersale. Ad hec si rõ rñdeat se ↄspicere ĩ rõne vniuersali quod sit sensibile ⁊ imaginabile. Jlla vero. s. sensum ⁊ imaginatõem non posse aspirare. i. peruenire. ad cognitõem vniuersitatis. i. vniuersalis. qꝛ notio. i. cognitio eorꝝ nõ possit excedere figuras corporales. ⁊ diceret rõ potius esse credendum firmiori ⁊ perfectiori iudicio rerꝝ. Jn h⁹ igr̃ lite. s. iter sensum ⁊ imaginatõem ex vna parte. ⁊ rõnẽ ex altera parte nos qbus ĩest tam vis rõcinãdi q̃ imaginandi ⁊ sentiendi. nõne potius ꝓbaremus cãm rõnis. ⁊ reputaremus motiua sensus ⁊ imagiatõis esse ĩsufficientia q. d. imo. ¶ Notandum ꝙ iudicio nobilioris potentie potius est standum q̃ʒ iudicio potentie ignobilioris. cum igr̃ ratio sit potentia nobilior q̃ʒ sensus ⁊ imaginatio. eo ꝙ rõ ↄprehendit ꝓprium obiectum. ⁊ obiectum sensus ⁊ imaginatiõis ⁊ nõ ecõuerso. ergo potius astãdum ẽ iudicio rõnis q̃ʒ potentiarꝝ ĩferiorũ. ¶ Simile ẽ. Hic applicat illud silẽ ad ꝓpositum. ⁊ dicit. Jllud quod ẽ dictum de sensu ⁊ imaginatiõe respectu rõis. silẽ est ei ꝙ humana rõ nõ putet diuinam ĩtelligentiam ĩtueri. nisi vt rõ ipsa cognoscat. quod apparʒ ex ipõ modo arguendi. Nã ita dis seris. i. arguis. si qua non videant̃ nõ hr̃e certos ⁊ necessarios euent⁹ talia nequeũt prescĩri certo euentura. Jgr̃ talium rerum nulla est prescia. quam. s. ꝓsciam si credamus esse ĩ his. nihil erit quod nõ ꝓueniat ex necessitate. Si igr̃ sicut sumus participes rõnis. ita possem⁹ hr̃e iudicium diuine mẽtis. sicut nunc iudicauim⁹ imaginatõeʒ ⁊ sensum oportere cedere rationi. sic censeremus. i. iudicaremus. iustissimuʒ humanam rationem sese submittere diuine menti. ¶ Notandum ꝙ simile est de iudicio sensus ⁊ imaginatõis respectu rõnis. ⁊ rõnis respectu intelligentie diuine. Nam sensui et imaginationi videtur ꝙ ratio aliter non possit comprehendere rem. nisi sicut ipsa ↄprehendit qđ tñ falsum est. Sic similiter videtur rõni humane. ꝙ intelligentia diuina non possit res incertas cognoscere aliter q̃ʒ ipsa cognoscit. quod falsum est. Nam que rõ humana ĩcerte cognoscit ĩtelligentia diuina certa comprehendit. ¶ Quare ĩ illius summe ĩtelligentie. Hic ph̃ia hortatur vt erigamus nos ad cognitõem diue ĩtelligentie dicens. Quare si possimus erigamur per diligentem considerationem ĩ cacumen illius summe ĩtelligentie sup. diuine. Jllic. n. rõ videbit qđ ĩ se nõ potest ĩtueri. s. quõ certa ⁊ diffinita prenotio dei cognoscat illa que non habent certos exitus. ⁊ illud non sit opinio. sed potius sit simplicitas summe scie nullis terminis inclusa. qꝛ simplicitas summe sapientie est infinita. ¶ Notandum ꝙ si cognitio sequeret̃ facultatem rei cognite. et non virtutis cognoscentis. tunc sicut ratio humana cognoscit futura contingentia ĩcerte sic similiter intelligentia diuina ea incerte cognosceret.

sed qꝛ facultas cognitionum est scđm facultatē vtutū co/
gnoscentiū ⁊ itelligētia diuina i cognoscendo excedit rō/
nem humanā.poterit ipsa certe cognoscere q̃ rō humana
icerte cognoscit. ¶ Metꝝ qntū qnti libri.
q Uam varijs terras. Hic incipit qntum metrum
huius qnti.qđ dr̃ archiloycum ab iuentore.dacti

huius qnti.I qua determīat vitatem ꝯ ꝯpassibilitate pscie
diuine ⁊ liberi arbitrij. Et ꝓ pōit suā determiatōez.scđo
subiūgit vtilē exhortatōez circa finē libri ibi. Auersamini
igr̃.pⁱo ondit modū diue cognitōis.2° soluit obiectōes
factas ꝯ diuā ꝓuidētiā.3° ꝯcludit ꝯpassibilitatē liberiar.
cum ꝓuidentia diuina.scđa ibi.Quid igr̃ postulas.3ª ibi.

licum a pede pdominante
i quo ostēdit hoiem esse di
spositum ad contēplatōez
celestium ex figura corpis
sui.⁊ pmo describit figurā
corporalem aliarꝫ bestia
rum.scđo figuram homis
ibi.Unica gens.Primo di
cit.Aialia permeant ter
ras q̃ varijs.i.valde vari/
is figuris.namq alia aia/
lia extento corpore sic sūt
serpētes ⁊ reptilia.illa ver
runt.i.vertunt pulverem.
⁊ icitata.i.mota vi pectoris.
trahunt continuum sulcū
sup.in puluere. Sunt alia
aialia quibus iest vaga le/
uitas alarum que verberet
ventos.⁊ enatet.i.transiat
liqdo volatu spacia longi
etheris.i.aeris.Sunt alia
que gaudent vestigia pres
sisse solo.i. terre gressibus
suis ⁊ transmittere.i.ptrā/
sire virides campos.⁊ gau
dent subire siluas.que oia
aialia:licet videas ea di/
screpare varijs formis.tñ
facies eorum pna.idest ad
terram iclinata.valet in/
grauare.i.igrauatos osten
dere sensus hebetes.idest
brutales. ¶ Notādum qꝫ
phia tāgit tria genera aia/
liū.s.reptibilia.volatilia.⁊
gressibilia que licet diffe/
rant i formis.qꝛ qdam for
mant ad reptādū vt ꝯpen/
tes.qdā ad volādū vt aues
qdā ad gradiendum vt be
stie.tamen i hoc oia ꝯueni
unt qꝫ habent faciem inclinatam ad terram.

¶ Metrum quintum libri quinti.

q Uam varijs t̃ras aialia pmeāt figuris.
Namq alia extento sunt corpore pul
uerenq verrunt.
Cōtinuūq trahūt vi pectoris incitata sulcū.
Sūt qbꝰ alarū leuitas vaga verberetq vētos.
Et liqdo longi spacia etheris enatet volatu
Hec pressisse solo vestigia gressibꝰ gaudent.
Uel virides cāpos trāsmitter' vl' subire siluas.
Que varijs videas lꝫ oia discrepare formis:
Prona tñ facies hebetes valꝫ igrauare sēsus.
Unica gēs hoīuꝫ celsū leuat altius cacumen.
Atq leuis recto stat corpore despicitq t̃ras.
Hec nisi terrenꝰ male despicis admonet figura
Qui recto celū vultu petis:exerisq frontem.
In sublime feras aīuꝫ quoq ne grauata pessū
Inferior sidat mens corpore celsius leuato.

¶ Prosa sexta ⁊ vltima.

q Uoniam igitur vti pauloante mōstratum est omne quod scitur non ex sua sed ex comprehendentium natura cognoscitur.intueamur nunc:quantum fas est:quis sit diuine substantie status:vt que nam etiam scientia eius sit possimus agnoscere. Deū igit eternum esse:cunctorum rōne degentium cōe iudicium est. Quid sit igr̃ eternitas consideremꝰ hec enim nobis naturam pariter diuinam scietiamq patefacit. Eternitas igitur est interminabilis tota vite simul ⁊ perfecta possessio. Quod ex collatione temporalium clariꝰ liquet. nam qcqd viuit i tpe.id presens a preteritis in

Que cū ita sint.ꝓ determi
nat de statu dei q e eterni/
tas.2° ex h declarat modū
diue scie.ibi.Omē igr̃ oē iu
diciū.ꝓ pmittit qꝫ determi
nādū sit de eternitate.scđo
determinat ea.ibi.Eterni/
tas igr̃ ē itermiabilis. Pri
mo dic.Quē mōstratū est
pauloāte.qꝫ oē scit' qđ cog
scit'.ñ ex sua nā.i.nō ex nā
rei scite iꝫ ex nā ꝯphēdētiū
.i.cognoscētiū.intueamur
nūc.qtū fas est.qs sit statꝰ
diue eētie vel substantie
vt possimus agnoscere que
sit eius scia.⁊ subdit qꝫ cōe
iudiciū cūctorum degētiū.i.
vtētiū rōne ē deū eē eter/
nū.ideo ꝯsideremus qđ sit
eternitas.hec.n.nobis pa/
tefacit nām ⁊ diuinā sciaꝫ
¶ Notādū qꝫ viri degen/
tes rōe sunt viri pditi luce
sapie.⁊ oēs isti ꝯcedūt deū
eē eternū.Nā phs.8.phy.
ex eēnitate motꝰ ondit eēni
tatē motoris.⁊ oēs tā greci
q̃ barbari putātes deos eē
estimāt eos imortales.
¶ Notādū qꝛ eternitas dī
⁊ nā ⁊ scia dei nō drñt fm
rēꝫ,iđ cognita eternitate
cognoscit' nā ⁊ scia dei.
¶ Eternitas igr̃.h ꝓseq̃r
de eternitate.Et ꝓpōit eiꝰ
diffōnē.2° declarat eā.ibi.
Qđ ex collatōe.Primo dic.
eternitas ē possessio vite i/
termi nabilis exñs tota sil'
⁊ pfecta. ¶ Nō sꝫ alb.sup
li.de causis. Aliqd ē etnū ⁊

¶ Unica gēs hoīuꝫ. Hic describit figurā hois.d. Unica
gēs hoīuꝫ.i.solū genꝰ hūanū.leuat celsū cacumen.i.caput
suū altiꝰ.⁊ leuis stat recto.i.erecto corpe.⁊ despicit terras
vultu eleuato ad celū.tu hō terrenꝰ.q recto vultu petis
celū.⁊ exeris.i.erigis frōtē.hec recta figura admonet te.
qꝫ tu male despis.nisi ēt feras.i.extollas aīuꝫ tuū i subli
me.i.i celestia.ne mēs grauata.i.grauedie depssa.pessū.i.
sub pedibꝰ vl' subtꝰ.⁊ ē pessū aduerbiū loci.ne illa mēs si/
dat.i.residat.iferior corpe eleuato celsiꝰ. ¶ Notandū cū
hō hēat figurā corpis erectā ad celū.si aīa nō erigeret' ad
ꝯtēplatōez celestiū.videret' corpꝰ eē nobiliꝰ aīa. ¶ Nō/
dū sꝫ arist.i.lo de aialibꝰ.hō inter oīa aialia hēt figurā re/
ctilineārē de q̃ figura ēt logt' ouidiꝰ i li. metamorphoseos
.d.Pronaq cū spectāt aialia cetera t̃rā.Os hoi sublime
dedit celumq videre Jussit:⁊ erectos ad sydera tollere
vultus. ¶ Prosa sexta quinti libri.
q Uoniā igr̃ vti pauloāte.h icipit sexta psa ⁊ vltia

ē i eternitate.⁊ ē ipa eēnitas sic deꝰ.Aliq sūt etna ⁊ sꝫ ieter/
nitate.sꝫ ñ sꝫ ipa eternitas.sic sube sepate.alia sꝫ eterna ñ
i eternitate nec sūt ipa eternitas.vt motꝰ tps ⁊ mundus.
¶ Nōndū cū dic eternitas ē possessio vbi vti' noīe posses
siōis ad designādū imutabilitatē ⁊ ideficiētiā eternitatis
qꝛ ipa firmiter possidet' ⁊ gete hr̃.⁊ dic vite ad innuēdū qꝫ
ñ viuētia ñ mēsurāt' eēnitate.Et dic itermiabilis ad drñā il
liꝰ vite q̃ hꝫ tminū a pte añ ⁊ a pte pꝰ.sic vita hois.vl' a pte
añ tñ sic vita āgelorum.⁊ dic tota sil' ad drñaꝫ vite angelice.
qꝛuis.n.eē āgeli sꝫ rēaꝫ sit totū sil'.ñ tñ sꝫ opatōꝫ.cū hēat
oppōes successiuas ⁊ itellectōes.⁊ dic pfcā ad dsignādū
qꝫ eēnitati nihil deest.pfcm.n.ē cui nihil deest.ꝓ celi ⁊ mūdi.
¶ Quod ex collatōe.Hic declarat diffinitiōem.scđo re/
darguit quosdā qui vocabulo eternitatis abutebant'.ibi.
Unū nō recte.pmo ḡ declarat diffinitōem eternitatis i cō
paratione ad tēpus dicens. Unū dictum est qꝫ eternitas
ē possessio tota simul iterminabilis vite.qđ liquet clarius
ex collatōe.i.ex cōparatione tpaliū. Naꝫ quicquid viuit

in tempore illud presens existens procedit per successiuam mutabilitatem a preteritis in futura. ꝛ nihil est in tempore constitutũ. qđ pariter possit amplecti.i. cõprehendere totum spacium vite sue. sed crastinum nondũ apprehendit. hesternum vero tempus iam perdidit. ꝛ in hodierna vita non amplius viuitis.i. nihil plus est presens de hodi

ifinitũ ꝛ q꞉ eođ mõ assistit differẽtys tpm ꝑ quẽ mõuz i se subsistit. mot⁹ ãt i quo subsistit ẽ pñtari⁹. iõ ẽt assistit differentys tpis ꝑ motũ pñtẽ. iõ dicit ꝙ necesse est eternũ pñtẽ habere infinitatem temporis mobilis.

℃ Uñ nõ recte putãt. Hic phia iprobat ɋ̃sdã ꝗ abutebaꝰ vocabulo eternitatis. Scđo docet ꝓꝓũ mõuz loqndi ibi. Itaqꝫ

erna vita. nisi ꝙ i isto mobili ꝛ trãsitorio momẽto cõtinetur de vita. ꝛ dr̃ momentũ illud indiuisibile i stans quo futurum copulatur cuꝫ preterito. quicqd igiꝰ patiꝰ temporis cõditionem. i. successionem: lꝫ nũꝙ̃ ceperit esse. nec dẽsinat esse sicut aristo. censuit đ mũdo. ꝛ lꝫ vita. i. duratio eius. tendaꝰ .i. extendatur cum infinitate temporis. nondũ tamẽ tale est vt iure credatur esse eternũ q꞉ nõ comprehendit neqꝫ complectiꝰ simul totum spacium vite. i. sue durationis. licet infinite. i. infinito tempore. duret sꝫ

futura ꝓcedit. Nihilqꝫ est in tpe ↄstitutũ: qđ totũ vite sue spaciuꝫ pariter possit amplec ti. Sꝫ crastinũ qđẽ nõdũ appꝛhẽdit: hesternuꝫ vero iã ꝑdidit. In hodierna quoqꝫ vita nõ ampli⁹ viuitis ꝙ̃ in i illo mobili trãsitorioqꝫ momẽto. Qđ igit tpis patiꝰ ↄditionẽ: licet illud: sicut de mũdo censuit aristoteles: nec cepit vnꝙ̃ eẽ nec desinat: vitaqꝫ ei⁹ cum tpis infinitate tendaꝰ: nõdũ tamẽ tale est vt eternũ esse iure credaꝰ. Nõ. n. totũ simul ifinite licet vite spaciũ ↄphendit atqꝫ ↄplectiꝰ ꝭ futura nondũ transacta iaꝫ non habet. Qđ igiꝰ iterminabilis vite plenitudinem totã ꝑiter ↄphendit ac possidet: cui neqꝫ futuri qcquid absit nec ꝑteriti fluxerit: id eternum eẽ iure ꝓhibeꝰ. Idqꝫ necesse ẽ: ꝛ sui ↄpos pñs sibi sp assistere: ꝛ ifinitatẽ mobilis tpis habere pñtẽ. Uñ qdã ñ recte: q cũ audiunt visũ platoni mũdũ hũc nec habuisse initiũ tpis nec habituꝝ esse defectũ: hoc modo ↄditori ↄditũ mũdũ fieri coeternũ putãt. Aliud est. n. ꝑ iterminabilẽ duci

vitã: quod mũdo Plato tribuit aliud iterminabilis vite totaꝫ pariter cõplexã esse pñtiã: qđ diuine mẽtis ꝓꝓiũ eẽ manifestũ est. Neqꝫ de⁹ ↄditis reb⁹ antiqoꝛ videri dꝫ tpis quãtitate: ꝭ simplicis potius proprietate nature. Hunc. n. vite imobilis pñtariuꝫ statũ ifinitus ille tpaliũ reꝝ motus imitatur. Cũqꝫ eum effingere atqꝫ equare nõ possit ex imobilitate deficit imotũ. Et ex simplicitate pñtie decrescit in infinitam futuri ac preteriti quãtitatẽ. Et cum totã piter vite sue plenitudinẽ neqat possidere: hoc ipo ꝙ aliquo mõ nunꝙ̃ esse desinit: illud qđ implere atqꝫ exprimere non põt: aliquatenus videꝰ emulari: alligans se ad qualẽcũqꝫ pñtiam hui⁹ exigui volucrisqꝫ momenti. q̃ qm̃ manentis illi⁹ pñtie qndã gestat imaginẽ qbuscunqꝫ cõtigerit id prestat vt esse videatur. Quoniam vero manere nõ potuit ifinitum tpis iter arripuit Eoqꝫ modo factũ est vt ↄtinuaret vitaꝫ eũdo: Cui⁹ plenitudinẽ cõplecti nõ valuit permanendo.

di ibi. Itaqꝫ si digna. pmo facit qđ dcm̃ ẽ. scđo mãifestat quõ tpalia deficiũt a simplicitate diuie nãe ꝙ̃ nitũꝰ imitari ibi. Hũc eniꝫ Primo dicit dcm̃ ẽ ꝙ eternitas nõ solũ dicit itermiabilitatẽ. sꝫ ẽt simplicitatẽ. vñ nõ recte ꝗ dã putãt q cũ audiũt visuꝫ eẽ platõi. mũdũ ñ habuisse iniciũ tpis nec hituꝝ defectũ. i. fineꝫ ꝭ mõ putant mũdũ ↄditũ fieri coeternũ cõditori. Cã aũt q̃re ñ recte putãt ẽ q꞉ aliud ẽ duci ꝑ itermiabilẽ vitã cũ q̃dã successiõe qđ plato tribuit mundo. ꝛ aliđ ẽ piter .i. sil' eẽ cõplexã totã pñtiã vite itermiabil. qđ ẽ ꝓꝓuꝫ diuie mẽtis. Et q꞉ aliqs dicere

futura nonduꝫ habet transacta. i. pertransita ꝛ preterita non habet. Quicqd igiꝰ comprehendit ꝛ possidet pariter totam plenitudinem interminabilis vite. cui nihil absit futuri. nec aliquid fluxerit preteriti. illud iure perihibetur esse eternũ. q꞉ illud eternũ sui compos eo ꝙ nibil sibi desit. necesse est semper sibi assistere pñs. ꝛ est necesse presentẽ habere infinitatem. i. infinitam durationem temporis mobilis. i. successiui. ℃ Notanduꝫ ꝙ q꞉ per cognitionem temporis deuenimus in eternitatis cognitionem. eo ꝙ opposita iuxta se posita magis elucescũt. ideo per naturam ꝛ successioneꝫ temporis declarat nobis naturam eternitatis. Sicut enim ratio temporis consistit in successiõe ꝛ apphẽsione pois ꝛ posterioris i motu. cuius vna ps pterit ꝛ alia ẽ futura. Sic rõ eternitatis ꝑ oppositũ ↄsistit i apphẽsiõe vniformitatis illi⁹ qđ oĩo est exꝰ motũ ↄphẽdẽs sil' pteritũ ꝛ futuꝝ tãꝙ̃ pñs. ℃ Notãdũ ꝙ ipsi⁹ eterni nil trãsit i pteritũ. iõ sp sibi pñs assistit. q꞉ vo nũꝙ̃ deficiet sicut nec vnꝙ̃ icepit. cũ habeat vitã iterminabilẽ necesse ẽ ꝙ assint q̃lib꞉ differẽtys tpis ẽt si ponaꝰ tps

ret. Si mũd⁹ nũꝙ̃ icepit vr̃ eẽ coetern⁹ deo. Ad qđ rñdet. Qꝫ de⁹ ẽ poꝛ mũdo nõ antiqtate tpis sꝫ simplicitate nãe. Uñ dic. Neqꝫ ei de⁹ dꝫ videri antiqoꝛ reb⁹ ↄditis ꝙ̃titate tpis sꝫ ꝓpꝛietate simplicis nãe. ℃ Notãdum sicut pꝫ ex li. thimei. Plato voluit mũdũ icepisse sꝫ finẽ nõ hr̃e. ꝛ ꝭ idẽ aristo. sibi iponit i li. celi ꝛ mũdi. dicẽs ꝙ sol⁹ plato gñat mũdũ Quid ẽ ꝗ qđ dic Boe. ꝙ plato nõ posuit mũdũ icepisse. Ad ꝭ dr̃: ꝙ dũ plato dixit mũdũ hũisse initiũ itelligiꝰ ꝙ hũit initiũ istitutionis nõ aũt tpis. sicut ponit exẽplũ de vestigio pedis. vt si pes ab eterno stetisset in puluere pes essꝫ cã vestigy naturaliter ꝓcedens vestigiũ lꝫ nõ tpe. ℃ Hũc ei vite imo. ꝭ mãifestat quõ tpalia dficiũt simplicitate diuie nãe quã nitũꝰ imitari. Ille ifinit⁹ mot⁹ reꝝ tpaliũ imitaꝰ ꝙ̃tũ pt. hũc pñtariũ statũ vite imobil. i. eternitat. i. ꝛ cũ eũ nõ poterit effingere. i. exprimeꝛ ꝛ eqre. deficiꝰ ab ei⁹ imobilitate successiue acgrẽdo qđ sil' hr̃e ñ potuit ꝛ ex simplicitate pñtie dcr̃scit i ifinitã ꝙ̃titatẽ pteriti ꝛ futuri. ꝛ cũ neqat possideꝛ piter totã plenitudinẽ vite sue ꝭ

ipso aliquo modo nūq̄ esse desinit. videtur aliquaten⁹ emulari illud qḋ iplere nō pōt. alligās se.s.stat⁹ tēpora lis ad qualecūq̄ p̄sentiā huius momēti.i.istātis.exigui .i.indiuisibilis.ꝛ volucris.i.trāsitoꝛij.q̄.s.presentia istā tis tēpoꝛis gestat quādā imaginē manētꝭ p̄sētie.i.eter nitatis.ꝛ p̄stat quibuscūq̄ cōtingerit vt illa esse videan tur. Nā3 illa dicim⁹ esse q̄ sunt i presen/ti momento. q̄ vero nō pō tuit manere. s.presentia in stātis.p̄p nā3 rei mobilis. iō arripuit in finitū iter tē poꝛis p̄ succes sionē.ꝛ eodē mō factū est vt ɔtinuaret vitā eūdo de vno eē in aliō cuius plenitu dinē nō valu it.i.potuit cō plecti p̄ ma/nēdo. ¶ No

Jtaq̄ si digna reb⁹ noīa velim⁹ imponere platonem sequentes: deū qdē eternū: mūdū vero dica mus eē ꝑpetuum. Qm̄ igitur oē iudicium ꝭ3 sui naturā: que sibi subiecta sunt ɔp̄hēdit. Est aūt deo semp̄ etern⁹ ac p̄ntari⁹ stat⁹. Scia quoq̄ ei⁹ omnē tp̄is sup/gressa motōē3 in sue manet sim/plicitate p̄ntie: ifinitaq̄ preteriti ac futuri spacia ɔplectens. Oīa quasi iam gerant̄ in sua simplici cognitiōe ɔsiderat. Jtaq̄ si p̄sci/entiā pēsare velis: qua cūcta di/noscit: nō esse p̄sciā3 quasi futuri

ta q̄ ifinit⁹ motus reꝝ tēpoꝛaliū quātū pōt imitat̄ sta/tū eternitatis.q̄ nō pōt eū totaliter exprimere. q̄ stat⁹ tp̄alis est successiu⁹.stat⁹ eternitatis nō.ꝛ stat⁹ tp̄alis re/spicit preteritū ꝛ futurū.stat⁹ eternitatis tm̄ p̄ns.tn̄ in ꝭ imitatur statū eternitattis: q̄ sicut eternitas nūq̄ defi/cit: sic infinitus mot⁹ reꝝ tp̄aliū nunq̄ eē desinit.ꝛ sicut i tp̄e est dare istans qḋ habet quādā imaginē cū eterni/tate.ita q̄ sicut i eternitate aliq̄d dicit̄ est.ꝛ sicut illa di/cim⁹ esse que sunt in presenti instanti.iō status reru3 tē/poꝛaliū l3 non possit imitari statu3 eternitatis presentia liter permanendo: tamen ipsum imitatur suam duratō nem successiue continuando.

¶ Jtaq̄ si digna. Jn ista p̄te docet p̄hia q̄uō p̄prie lo quendū sit de deo ꝛ de mundo dicens. Si nos seq̄ntes platonem velimus iponere nomina digna.i. conuenien tia rebus dicamus deu3 esse eternū.mundū vero dica/perpetuū. Et hoc consonat dicto auctoꝛis grecismi. Eter nu3 vero sine principio sine fine. Perpetuum cū princi pium sed fine carebit.

¶ Qm̄ igitur omne iudiciū. Hic p̄hia ex dictis ostendit mōu3 scientie diuine. Primo ergo ostendit qualis sit scia diuina ꝛ qualiter sit nominanda dicens. Qm̄ oē iudiciū cōp̄hendit ea que sunt sibi subiecta.i.sua obiecta.ꝭm sui naturā.i.ꝭ3 nā3 virtutis cognoscentis. Natura aūt dei talis est.q̄ semper ipsi deo est status eternus ꝛ p̄sē tarius.ex quo sequitur q̄ scia dei supergressa oēm mo/tionē tp̄is manet i simplicitate p̄sentie.ꝛ cōplectens ifi/nita spacia p̄teriti ꝛ futuri tp̄is.oīa ɔsiderat quasi iam.i. p̄sentialiter gerāt̄ur i sua simplici cognitione. Tunc ostē dit quomodo scia dei est nominanda dicens. Jtaq̄ si ve/lis pensare p̄sentiā qua cūcta dinoscit.non dices diui/nam scientiam esse p̄sentiam quasi futuri.sed: rectius estimabis diuinā scientiā esse instantie.i.p̄scientie nū q̄ deficientis.qḋ cōfirmat per etymologiam huius no minis prouidentia.dicens. Unde cognitio diuina nō di citur p̄uidētia: q̄ illa impoꝛtat oꝛdinem ad futurum.sed dicitur prouidentia.quasi poꝛro.i.procul a reb⁹ infimis

cōstituta.ab excelso cacumine rerum cūcta p̄ospiciat.

¶ Notandum q̄ cognitio sequitur modum rei cogno/scentis ideo cognitio ꝛ scientia dei sequitur statum ꝛ di/spositionem dei.status autem dei est eternus ꝛ p̄senta rius: cū esse diuinum mensuretur eternitate.ergo scien/tia dei erit eterna ꝛ p̄sentaria.ita q̄ omnia que sunt p̄terita ꝛ futura: cognoscit quasi sint p̄sētia. ¶ Notādū q̄ aliqs diceret. non ens non potest alicui esse p̄sens sed preteritum ꝛ futurū ē non ens ergo non potest esse p̄sens cognitō ni diuine. Dicendū q̄ du/plex est non ens. Quoddā qḋ nullo mō est ens.ꝛ tale nō ē realiter p̄sēs alicui

s3 sciā3 nūq̄ deficiētis istātie re/cti⁹ estiabis. Unn̄ n̄ p̄uidētia: ꝭ p̄/uidētia poti⁹ dr̄: q̄ poꝛro ab reb⁹ ifimis ɔstituta: quasi ab excelso reꝝ cacumine cuncta p̄ospiciat. Quid igitur postulas vt necāria fiāt que diuino lumine lustrent̄: cū ne hoīes qdē necessaria faciāt esse que videāt? Nū eni que p̄e/scia cernis: aliquā eis necessitatē tu⁹ addit ituit⁹? B. Minime. P. Atq̄ si ē dīni humaniq̄3 p̄ntis di gna collatio: vti vos vr̄o hoc tē poꝛario presenti quedā videtis: ita ille omnia suo cernit eterno.

cum nihil sit. Aliud est nō ens nō simpliciter sed quia actu nō est ens: ꝛ licet hō non possit realiter coexistere tēpoꝛi presenti.tamen potest coexistere eternitati. quia eternitas cum sit infinita excedit tempus presens extē dendo se ad preteritum ꝛ futurum. Et sic preteritum ꝛ futurum sunt eternitati coexistentia presentialiter: q̄ in eternitate non est successio.vnde non sequitur si ali quid coexistit eternitati: qḋ p̄o tāto simpliciter existat quia eternitas etiā extendit se ad non existens sicut ad preteritū ꝛ futuꝝ. ¶ Notādū.q̄ deo oīa sūt p̄sentia ꝛ si bi nihil est futurum.ideo scientia sua non est dicenda p̄/scia que sonat aliquid futurum.nec debet dici preuiden tia propter eandem causam.sed debet dici prouidentia quasi procul constituta a rebus inferioꝛib⁹ oīa p̄spiciēs. ¶ Quid igitur postulas. Hic soluit obiectiones superi⁹ factas contra prouidētiam. Primo ergo ostendit quali/ter hē obiectiones soluantur.secundo resumit primam obiectionem ipsam fortificando vt formalius soluatur Secunda ibi. Hic si dicas. Circa primum notandum q̄ tres erant rationes.quarum prima ꝛ secunda fundant̄ super hoc.q̄ nihil potest esse p̄scitū a deo nisi id sit ne cessarium. Tertia fundatur super hoc q̄ euentus incer tus nō potest certitudinaliter cognosci. Facit ergo duo Primo ostendit q̄ p̄sciētia non imponit necessitatem rei p̄scite per qḋ soluitur prima ꝛ secunda ratio. Secū do oñdit q̄ scia dei n̄ mutat naturā rei: s3 sit stāt certitu do a p̄te scire icertitudo a p̄te euentus. per qḋ soluit̄ ter tia ratio. scḋa ibi. Quare hec diuina. Primo dicit. Ex q̄ deus cognoscit omnia tāq̄ presentia: quid igitur postu/las vt illa fiant necessaria que lustrentur.i.cōp̄hendū tur. diuino lumine.i. diuina cognitione. cum nec homi/nes faciant ea necessaria que p̄sentialiter videant ver bi gratia. Qḋ homo videt in presenti nō facit esse neces/sarium. nunquid enim intuitus tuus addit.i.dabit ali/quā n necessitatem eis que tu cernis presentia. dicit boe tius. Minime. Et philosophia. Si est digna collatio di/uini ꝛ humani intuit⁹ respectu p̄ntis sicut vos videtis

quedam hoc presenti temporario.i. in presenti temporis
ita deus suo eterno intuitu oĩa cernit tãq̃ presentia.
¶ Notandũ q intuitus noster rei presentis nullã ipõit
necessitatẽ rei presenti.qꝛ visio sortis currentis nõ ipõit
necessitatẽ sorti currẽti.qꝛ potest sortes currere vel non
currere.Sic etiam intuitus diuinus qui oĩa presentiali
ter cognoscit
nullã ipõit re
bꝰ necessitatẽ
sꝫ videt ea p̃
sẽtialiter :sic
futura sũt ne
cessario futu
ra:ꝛ cõtigẽtia
videt contin
gẽter futura.
¶ Quarẽ hec
diuina preno
tio.Hic osten
dit q circa cõ
tingentia sic
stant certa co
gnitio dei ꝛ
icertus euen
tus rei dicens
Quarẽ hec di
uina prenotõ
qua deus no
uit futura.il
la ñ mutat p
prietatem re
rũ quo ad ne
cessitatẽ ꝛ cõ
tingentiam.
qꝛ non impo
nit necessita
teꝫ rei que cõ
tingens est.sꝫ
talia apud se
spectat pñtia qualia olim p̃uenient futura nec confun
dit reꝝ iudicia vt ꝯtigens faciat non eẽ ꝯtingens.sed vno
ĩtuitu mẽtis dinoscit tã necessarie q̃ non necessarie ven
tura.i.futura.Qd̃ declarat in exẽplo dicẽs.Sicuti vos
homines qñ pariter.i.in eodem instanti videtis hominẽ
ambulare in terra:ꝛ solem oriri in celo.lꝫ vtrũq̃ simul
sit cõspectum:tñ discernitis hoc esse voluntarium.s.ho
minem ambulare in terra.ꝛ illud esse necessarium.s.so
lẽ oriri.Ita similiter diuinus intuitus cuncta despiciens
.i.deorsum aspiciens.minime perturbat rerũ qualitatẽ
.s.contingentiam ꝛ necessitatem rerum.dico apud se p̃
sentium ratione eternitatis:sed futuraꝝ ad cõditioneꝫ
tp̃is.Quo fit vt cognitio futuroꝝ dei tãq̃ presẽtiũ nõ sit
opinio.sed cognitio veritate nixa.i.cõfirmata.cũ cogno
scit aliquid esse extituꝝ.i.futurũ.qd̃ idem non nesciat.i.
bene sciat carere potest necessitate existendi. ¶ Notan
dũ de hoc q dr̃ deũ presentialiter omnia cognoscere.s.
preterita ꝛ futura ponunt quidam exemplum de bacu
lo fixo in aqua.q successiue toti fluuio presens ẽ:qꝛ par
tibus eius.sic eternitas simul est cum toto tempore ꝛ cũ
omnibus que fluunt in tempore.ita q totum tempus
ꝛ quicqd est successiuum in tempore:est presens eterni
tati.vt si ponatur eternitas sicut centrum:ꝛ totum tem
pus sicut circũferentia.tunc licet circunferentia conti
nue moueatur ꝛ pars toti succedat:tamen in compara
tione ad centrum vniformiter se habet.Aliud exẽplũ

Quare hec diuina p̃notio natu
ram reꝝ ppͥetatẽq̃ non mutat.
Taliaq̃ apud se p̃sentia spectat:
qualia in tp̃e olim futura proue
nient.nec reꝝ iudicia confundit.
vnoqꝫ sue mẽtis ĩtuitu tã necessa
rie q̃ non necessarie ventura di
noscit.Sicuti vos cũ pariter am
bulare in terra hoiem: ꝛ oriri in
celo solẽ videtis:quãq̃ sit simul
vtrũq̃ ꝯspectũ:tamen discerni
tis.ꝛ hoc voluntariũ:illud eẽ ne
cessariũ iudicatis.Ita igit̃ cũcta
despiciens diuinus ĩtuitus:qua
litatem rerũ minime perturbat
apud se qdẽ presentiũ:ad ꝯditio
nem vero tp̃is futuraꝝ.Quo fit
vt hec nõ sit opinio:sed veritate
potius nixa cognitio cũ extiturũ
qd esse cognoscit:qd̃ idẽ existen
di necessitate carere non nesciat.
Hic si dicas.Quod euentuꝝ deꝰ
videt:id nõ euenire nõ posse.qd̃
aũt nõ põt non euenire:id ex ne
cessitate ꝯtingere.meqꝫ ad hoc
nomẽ necessitatis astringas.Fa
tebor rem quidẽ solidissime veri
tatis:sed cui vix aliqs nisi diuini
speculator accesserit.Responde
bo nãqꝫ idẽ futurũ cũ ad diuinã
notionem refertur necessariuꝫ.
cũ vero ĩ sua natura p̃pẽdit̃:libe
rum p̃rsus atqꝫ absolutũ videri
Due sunt enĩ necessitates.sim
plex vna:veluti q necesse est oẽs
hoĩes esse mortales.Altera ꝯdi
tionis.vt si aliquẽ ambulare scias
eum ambulare necesse ẽ.Quod
enim quisqꝫ nouit:id eẽ aliter ac
notum est nequit.sed hec condi
tio minime secum illam simpli
cem trahit.Hanc enim necessita
tem non propria facit natura: ſꝫ
conditionis adiectio. Nulla enĩ
necessitas cogit incedere volun
tate gradientem:q̃uis eum ta
men cum graditur incedere ne
cessariũ sit.Eodeꝫ igitur modo

ponitur de aliquo qui vadit per viam ꝛ non videt ho
mines post se venientes.sed ille qui de alta turri respice
ret:videret totam viam ꝛ homines per eam transeũtes
tã precedentes q̃ sequentes.sic deus ꝺ speculo sue eter
nitatis respiciens oĩa pñtialiter videt tã pñtia q̃ futura
¶ Hic si dicas.Hic philosophia redit ad primam ratio
nem superi
us positam:
ipsam forti
ficando: vt
formalius sol
uatur.ꝛ forti
ficat eaꝫ.Se
cundo soluit
Tertio solu
tioneꝫ decla
rat.secunda
ibi.Respon
debo.tertia
ibi.Due eniꝫ
Primo dicit
Si dicas hic
.s.obuciendo
illud non pos
se non eueni
re:qd̃ deus vi
det euentuꝝ.
qꝛ tunc deus
falleretur.qd̃
auteꝫ nõ põt
non euenire
id ex necessi
tate potest cõ
tingere.ꝛ sic
astringas me
ad nomen ne
cessitatis: vt
concedam cõ
tingens aliq̊
modo esse necessariũ.Ego fatebor rẽ solidissime v̾itatis
cui vix aliquis accesserit eam concedendo.nisi specula
tor diuini.i.diuine nature.Tunc soluit obiectionem di
cens.Si coartaueris me vt concedam aliquam necessi
tatem futuroꝝ.Respondebo idem qd̃ futurum est quo
ad nos.cum refertur ad diuinam notionem cui ipsum
est presens.dico necessarium esse.s.necessitate conditio
nata.s.ratione presentie.cum autem idem futurum per
penditur in sui natura ratione cuius hꝫ futuritionem ꝛ
indeterminationeꝫ in sui causa necesse ẽ videri liberum
¶ Notandum q sicut illud qd̃ in se est contingens qñ
est nobis presens ratione presentie sortitur quandaꝫ ne
cessitaten qua necesse est ipsum esse dum presens sit.qꝛ
omnia sunt deo presentia.ratione istius presentie in or
dine ad ipsam diuinam cognitionem sortiuntur quãdã
necessitatẽ:lꝫ in sui nã prorsus videant̃ libera.
¶ Due enim sunt necessitates.Hic phĩa declarat solu
tionem per quandam distinctionem necessitatis.ꝛ eam
applicat ad propositũ.Secundo concludit ex premis
sis simul stare q aliqua sunt s̃m se contingentia ꝛ incer
ta: que tamen eueniunt certitudinaliter inquantum a
deo preuisa.Secunda ibi.Fient igitur proculdubio cun
cta.Primo dicit.Due sunt necessitates.vna simplex que
est necessitas nature.sicut omnes homines necesse est es
se mortales.Alia est necessitas conditionis vt si scias ho
minem ambulare:illum ambulare necesse est.qꝛ qd̃ q̃sq̃

nouit.illud non potest aliter esse ꝙ̃ notũ est.sed hec con/
ditio.i.necessitas conditionata.minime trahit secuꝫ sim
plicẽ necessitatem.q̄ necessitatẽ cõditionis non facit ꝓ
pria natura:sed adiectio cõditionis.Nulla enim necessi
tas cogit incedere.i.ambulare volũtatẽ gradientem.i.
ambulãtem.quãuis necessarium sit ipsum icedere.i.am

si quid ꝓuidentia presens videt id necesse est esse: tãetsi nullã habeat nature necessitateꝫ. Atqui deꝰ ea futura q̃ ex arbitrij libertate ꝓueniunt:p̃ntia ꝯtuet̃. Hec igit̃ ad ĩtuitũ relata diuinũ necessaria fiunt ꝑ ꝯditionẽ diuine notiõis:ꝑ se ṽo ꝯsiderata ab absoluta nature sue libertate nõ desinũt. Fiũt igit̃ ꝓculdubio cũcta q̃ futura deꝰ esse p̃noscit. Sꝫ eoꝝ quedã de libero ꝓficiscunt̃ arbitrio.que ꝗ̃uis eueniãt existẽdo: tñ ꝓpriã naturã nõ amittunt.q̄ priusꝗ̃ fierẽt etiã nõ euenire potuissẽt. Quid igit̃ refert nõ eẽ necessaria cũ ꝓpter diuine scientie ꝯditõeꝫ modis oĩbus necessitatis istar eueniãt? Hoc scꝫ ꝙ ea q̃ paulo ãte ꝓposui sol oriẽs ⁊ gradiens hõ: que dũ fiũt nõ fieri nõ p̃nt:eoꝝ tamẽ vnũ priꝰ quoqꝫ ꝙ̃ fieret nec̃e erat existere.alteꝝ ṽo mime. Ita ẽt q̃ p̃ntia deꝰ hꝫ: proculdubio existũt. Sed eorũ hoc qdẽ de reꝝ necessitate descendit illud ṽo de ptãte faciẽtiũ. Haud igitur iniuria diximus . hec si ad diuinã noticiã referant̃ necessaria.si ꝑ se considerent̃:necessitatis eẽ nexibus absoluta . sicuti oẽ qđ sensibꝰ patet:si ad rõnẽ referas vniuersale est:si ad seipsa respicias:singulare. Sed si i mea inqes ptãte sitũ est mutare ꝓpositũ:euacuabo ꝓuidẽtiã: cũ q̃ illa prenoscit forte mutauero. Rñdebo. Propositũ te qdẽ tuũ posse deflectere. ꝭ qm̃ ⁊ id te posse: ⁊ an facias:quoue ꝯuertas:p̃ns

bulare tunc cuꝫ graditur .i. ambulat. Hãc distictionem applicat ad propositũ dicens. Eodẽ mõ si qd ꝓuidentia diuina p̃ns videt̃ illud esse necesse est.s.ea ꝯditione qua ꝓuisũ est.⁊ q̃ põit̃ sibi p̃ns. ꝗ̃uis nullam habeat necessitatẽ nature sed deꝰ ea futura contuet̃ tanꝗ̃ p̃ntia.q̃ ex libertate arbitrij ꝓueniunt . igitur hec relata ad intuitum diuinum fiunt necessaria ꝑ cognitionẽ diuine notionis.per se vero.i.in sui natura ñ habito respectu ad diuinã cognitionem.ipsa nõ desinũt .i.deficiunt ab absoluta.i.a perfecta libertate sue nature. ¶ Notandum ꝭm intentionem boetij ista ratio.quicquid est prouisum a deo necessario euenit:soluitur dicẽdo.ꝙ verum est ꝙ necessario euenit necessitate conditõnata.sed non necessitate absoluta . Alij aliter soluunt. ꝙ illa propositio est vera in sensu composito:sed falsa in sensu diuiso.vnde cũ dicitur.Quicqd ꝓuisum est necessario euenit.verum est in sensu composito:q̄ impossibile est prouisum a deo non euenire.tamen in sensu diuiso falsa est:quia euentus rei saltem contingentis in se non est necessarius.

¶ Fiunt igitur proculdubio cuncta que. Hic phia concludit ex predictis ꝙ ista simul stant.ꝙ aliqua ꝭꝫ se sũt contingentia ⁊ incerta:que tamen certitudinaliter eueniunt inquantũ preuisa a deo. Secundo obijcit contra hoc ibi.Quid igitur refert nõ esse necessaria cũ. Primo dicit. Proculdubio cuncta futura sunt que deus prenoscit eẽ:alioquin falleretur diuina prouidentia.sed quedam eoꝝ proficiscunt̃.i.procedunt đ libero arbitrio. ita ꝙ quantũ est de esse ipsorum possunt nõ euenire. vnde subdit.que ꝗ̃uis eueniant tamen non amitunt propriaꝫ naturam libertatis.q̄ priusꝗ̃ fierent potuissent nõ euenire. ¶ Nota ꝙ tota intentio boetij fundatur suꝑ hoc. ꝙ aliquid libere futurum ex sui natura in comparatione ad prescientiam diuinam necessario euenit.⁊ talis ẽ necessitas conditionata.quia inquantum preuisum est sic necessario euenit.sꝫ nõ absolute circũscripta ꝓuisiõe
¶ Quid igitur refert. Hic obijcit ꝯtra solutionẽ ⁊ soluit obiectionem. Secundo contra illam solutionem obijcit ibi. Sed si inquies in mea. Obiectio in hoc consistit. Ex quo futurum contingens prescituꝫ certitudinaliter euenit ⁊ necessario:non videtur esse differentia inter contingens ⁊ necessarium. vnde dicit. Quid igitur refert contingentia ⁊ libere futura non esse necessaria.cum ipsa eueniant instar.i.ad similitudinem necessitatis. Tũc soluit dicens. Q̄ inter euentum necessarium ⁊ contingentẽ hoc refert qđ mãifestũ apparet per exempla que pauloante ꝓposui.s.ꝙ sol oriens ⁊ homo gradiens que dum fiũt non fieri nõ possũt. Et ita vtrunqꝫ ẽ necessariuꝫ sub conditione p̃sentie.presentia enim necesse est esse dum sunt presentia.tamen vnum eoruꝫ .s. sol oriens priusꝗ̃ fieret necesse erat existere. alterum vero.s.homo gradiens minime habet necessitatem fieri anteꝗ̃ fiat.ita etiam illa que deus habet presentia ꝓculdubio existũt propter necessitatẽ conditionis qua sunt p̃uisa euenire tãꝗ̃ presentia. Sed eoꝝ que sic sunt p̃uisa hoc de rerum necessitate descendit:sicut solem oriri.illud de potestate facientium.s.homineꝫ ambulare. ex quo cõcludit.ideo non iniuria diximus hoc prius.ꝙ illa que contingenter eueniunt si referantur ad diuinam notitiam sunt necessaria.s.ex conditione diuine sciẽ. Si vero per se considerentur ipsa sunt absoluta a nexibus .i.a vinculis necessitatis.qđ manifestat per simile . sicuti si id qđ patet sensibus: si referas ad rationem tunc est vniuersale.si aũt referas ad sensum tunc est singulare.
¶ Notandum ꝙ si idem relatum ad diuersa potest eẽ vniuersale ⁊ singulare: videtur similiter ꝙ idem ꝯparatum ad diuersa possit esse contingens ⁊ necessariuꝫ. Nã particulare hꝫ rõneꝫ cõtingẽtis ⁊ vniuersale rationẽ necessarij. Sed videmus ꝙ humana natura comparata ad intellectum agentẽ abstrahentem a conditionibus indiuiduantibꝰ:⁊ cõparata ad intellectũ possibilẽ habet rationem vniuersalis.sed cõꝑata natura humana ad sensum qui particulariter cõprehẽdit:habet rationẽ singularis. Nã vniuersale est dũ intelligit̃.particulare ṽo dũ sentit̃. Similiter erit de futuro cõtingẽti ꝙ ipsũ cõꝑatũ ad diuinã p̃sciãꝫ est necessariũ cõditionaliter.in se autẽ consideratum habet se contingenter.
¶ Sed si i mea inqes. Hic obijcit cõtra solutionẽ iã dictã.⁊ soluit illã obiectionẽ.scđo mouet dubitationẽ. ibi Quid igit̃. Primo dicit. Tu obijcies cõtra solutionẽ sic Si i ptãte mea est mutare ꝓpositũ meũ.s.currẽdo vel ñ currẽdo.ego euacuabo.i.frustrabo ꝓuidẽtiã diuinã.cuꝫ

ego mutauero illa q̄ te p̄noscit esse futura. ipse soluit dicens Ego rn̄debo te posse deflectere .i. mutare ꝓpositū tuū. s3 veritas prouidētie illa intueť illud te posse .s. mutare ꝓpositū. ⁊ an facias qd̄ ꝓpositū mutas. ⁊ ītueť quo cōuertis tuū ꝓpositū. ideo scias te nō posse vitare diuinā p̄sciam sicuti q̄ꝫuis libera voluntate te cōuertas i varias actiones tu non possis effugere ītuitū p̄ntis oculi. ❡ Nota q̄ licꝫ hō possit mutare ꝓpositū suū: per hoc tamen nō effugit presciētiam diuinaꝫ: qr deus illaꝫ mutationem p̄noscit. posito enī q̄ deꝰ p̄uiderꝫ te cras iturū ad foꝝ q̄ꝫuis possis nō ire ⁊ ꝓponas nō ire. non tamen nō ibis qr deus ꝓuidet simul ⁊ ꝓpositū ⁊ potestatē non eūdi: ⁊ mutationē propositi ⁊ actionē eūdi ⁊ ideo nō potes aliq̄ modo effugere eiꝰ presciētiā

ꝓuidentie veritas ītueť diuinā te p̄sciaꝫ nō posse vitare. sicuti p̄ntis ocli effugē nō possis ītuitū: q̄ꝫuis te ī varias actōes libera volūtate ꝯuertas. Quid igiť inges? Ex mea ne dispōe scia diuina mutabitur? vt cum ego nunc hoc nūc aliud velim: illa quoq3 noscendi vices alternare videatur? B. Minime. P. Omne nāq3 futurum diuinꝰ p̄currit ītuitꝰ: ⁊ ad p̄sentiam ꝓprie cognitionis retorquet ac reuocat: nec alťnat: vt tu estimas: nunc hoc nūc illud p̄noscēdi vices: sꝫ vno ictu mutationes tuas manēs p̄uenit atq3 ꝯplectitur. Quā ꝯprehendēdi oīa visendiq3 p̄ntiā: non ex futuraꝝ ꝓuētu rerum: sed ex propria deꝰ simplicitate sortitus est. Ex quo illud quoq3 resoluiť qd̄ paulo āte posuisti: īdignū esse si scie dei causā futura nostra prestare dicantur.

❡ Quid igiť iges. Hic mouet dubitationē dicēs. Tu forte inges. qd igiť cōtingat ex ista solutione? mutabiť ne scia diuina ex mea dispōne .i. ex mea variatione .s. cū ego nunc veli hoc nunc aliud. videť ne p̄scia diuina exꝫ hoc alternare .i. mutare vices suas noscendi .i. cognoscendi ipe rn̄det. minime contingit hoc q̄ diuina scientia muteť. qr diuinꝰ intuitus p̄currit oē futurū ⁊ retorquet illd̄ ad p̄sciam ꝓprie cognitionis cognoscēdo oīa simul tāq3 presentia. nec alternat .i. mutat vices suas p̄noscēdi .i. p̄cognoscendi nunc hoc nunc illud .s. successiue sic tu estimas. sed manens liber a mutatione vno ictu p̄uenit ⁊ cōplectitur tuas mutationes. quā presentiā cōprehendendi oīa tāq3 presentia deus nō sortiť ex rebus futuris. s3 ex propria simplicitate. ex quo resoluiť .i. declarať illud qd̄ paulo ante posuisti .s. indignū esse si futura nostra dicantur prestare cāꝫ scie. dei. vis .i. virtꝰ enī scie diuine cūcta cōplectēs p̄sentialiter. ipsa cōstituit .i. iponit. moduꝫ oībꝰ rebus. qr scia dei est cā reꝝ. ipsa vero nihil debet ipsis rebus qr nihil ab eis accipit sicut nos accipimꝰ scientiam a rebus. ❡ Nota si deꝰ simul non cognosceret ea que successiue eueniunt in tempore: tūc scia dei esset variabilis. ꝑꝑ hoc q̄ cognitionē vniꝰ succederet cognitio alterius. s3 qr omnia simul cognoscit tāq3 presētia iō in sua scia non cadit variatio: vt prius nesciat esse alicuius ⁊ postea sciet. vel q̄ p̄us sciat hoc non esse ⁊ postea esse. immo simul oīa cognoscit. ⁊ iō simľ scit aliqd nō esse ī vna dr̄ia tp̄is mēsuratiꝰ rē ⁊ eē ī alia dr̄ia tp̄is.

❡ Que cū ita sint. Hic cōcludit ex p̄missis cōpassibilitatē liberi arbitrij cū p̄ntia diuīa dicēs. Que cū ita sint vt p̄dictū ē manet libertas arbitrij ītemerata .i. īcorrupta. Nec leges ꝓponūt hoībꝰ penas ⁊ p̄mia iniq̄ .i. iniuste voluntatibꝰ nr̄is solutis .i. liberatis ab oī necessitate. manet etiā īmobiliter deꝰ p̄sciꝰ cūctoꝝ. ⁊ p̄ns eternitas sue visionis concurrit cū futura q̄litate .s. bōitate ⁊ malicia nostroꝝ actuum dispensās .i. distribuens bonis p̄mia ⁊ malis supplicia. nec frustra sunt posite p̄ces ⁊ spes in deo. que nō p̄nt esse iefficaces cū sint recte. ❡ Nota ex quo ꝑꝑ libeꝝ arbitrium p̄nt res sic ⁊ aliter euenire: nō iniuste bonis p̄mia ⁊ malis supplicia ꝓponūtur. nec spes ⁊ p̄ces frustrantur. frustrarētur āt oīa hec si oīa vinculo necitatis vterenť. sicut patet ex dictis.

Hec enim scie vis presentaria notione cuncta cōplectens: rebꝰ oībus modū ipsa ꝯstituit: nihil vero posterioribꝰ debꝫ. Que cū ita sint: manet ītemerata mortalibꝰ arbitrij libertas. Nec inique leges solutis oī necessitate voluntatibꝰ p̄mia penasq3 proponunt. Manet ēt spectator desuꝑ cūctorum p̄scius deus: visionisq3 eiꝰ p̄sens semꝑ eternitas cum nr̄oꝝ actuū futura q̄litate ꝯcurrit bonis p̄mia maľ supplicia dispensās. Nec frustra sūt ī deo posite spes p̄cesq3: q̄ cū recte sint: iefficaces eē nō p̄nt. Ausamini igr̄ vicia. colite ꝟtutes. ad rectas spes aīū sbleuate. hūiles p̄ces ī excelsa porrigite. Magna vobis ē: si dissimulare nō vultis: necessitas īdicta ꝓbitatis: cum ante oculos agitis iudicis cuncta cernentis.

FINIS

❡ Auersamini igr̄ vicia. Hic phia subiūgit exhortatiōꝫ vtilē dicēs. Ex q̄ sic ē q̄ nō estis coacti necitate ad faciēdum aliqd. s3 manet ī vobis libera volūtas. Ideo auersamini .i. spernite vicia. ne ꝑ ea iuste icurratis penas. colite .i. exercete virtutes. ꝑꝑ q̄s merita ꝯseq̄mini. sbleuate animuꝫ vr̄m ad rectas spes q̄ ī verā btitudieꝫ tēdūt. porrigite ī excelsa .s. ad deū hūiles p̄ces. ⁊ h̄ merito faciatis qr si nō vultis dissimulare auertēdo aīuꝫ vr̄m ab his. tē magna vobis ē īdicta necessitas ꝓbitatis .i. ꝟtutis. qr illud qd̄ agitis nō pōt latere illū q̄ ē iudex actuū vr̄oꝝ. vn̄ subdit. Cū agatis ante oculos .i. cū actiōes vr̄e sint ī ꝓspectu iudicis cūcta cernētis .s. dei. ❡ Nota vicia sūt sꝑnenda: qr reddūt hoīem seruilē. Nā q̄ facit peccatū seruꝰ est peccati. Et. Seneca dicit. Si scirē deos peccata ignoscituros ⁊ hoīes ignoraturos: adhuc ꝓpter vilitatē peccati peccare erubescerē. Uirtutes āt sūt colende: qr virtus ē q̄ habētē ꝑficit ⁊ opꝰ eiꝰ bonū reddit. Recte spes ⁊ recte p̄ces sūt deo porrigende: qr his deo ꝯiūgimur ⁊ ipsum alloqmur. ⁊ si nō dissimulamꝰ negligēdo p̄dicta: magnā virtutis ꝓbitatē nobis īdictā ⁊ ꝓmisā inde ꝯsequemur qm̄ oīa q̄ agimꝰ sūt ī ꝓspectu dei cūcta cernētis. Scut ei scribiť ad hebreos. iiij. Omnia nuda ⁊ aperta suntꝫ oculis eius: q̄ est deꝰ benedictus ī secula seculoꝝ Amen.

❡ Auicij Torquati Seuerini Boetij viri noīs celebritate q̄ꝫmemorādi: textꝰ de phie ꝯsolatione: cū editione cōmētaria beati Thome de aquino ordinis p̄dicatoꝝ.

Finit feliciter.

¶ In diui. Seuerini. Boetij de scolarium disciplina cōmentarium feliciter incipit.

Olū hoīez nexū foꝛe dei ⁊ mūdi: Hermes ipe phōꝝ pr̄ ad esclapiū scribēs iā lōge testat᷑: eo ꝙ intellectū diuinum in se hꝫ ꝑ quē aliqñ supra mūdū ita eleuat᷑ vt ēt mundi materia sequat᷑ ꝯceptiōes ei⁹. Et hoc i optime natis potissime videmus hoīb⁹: q suis aīab⁹ agūt ad corpoꝝ hui⁹ mundi trāsmutationē: ita vt miracula facere dicāt᷑. Et ideo i ea parte homo ipse ad dei imaginem fact⁹: qua mundo ipo nectit᷑: non mūdo subijcit᷑ ſꝫ pꝛeponit᷑ vt rectoꝛ ac gubernatoꝛ. Et hoc Dauid ille iustus psalmoꝝ libꝛo nouerat cū dixit. Minuisti eū paulomin⁹ ab angelis ⁊c. Omnia subiecisti sub pedib⁹ ei⁹. Quod eqdem ⁊ tūc maxime fieri liquet cum doctrinis disciplinisꝙ i mentis culmē trahitur: ibiꝙ i arce cōstitutus veluti specula coꝛpus hmoꝛtale: quod animam aggrauat respicit dirigit ⁊ gubernat. Quas ob res non ab re estimādū putatur vt hoīes plus ceteris arte ⁊ ratione degentes naturaliter domini ⁊ rectoꝛes alioꝛū existant. Uerūtamē si vel per electionem aut inclinatiōis irrefrenate affectuꝫ homo ipse mundo se iferioꝛez fecerit: iā quasi honoꝛe humanitatis exutus: ac sic tandē i aliaꝝ terga ferarum se transfoꝛmās ꝓprietatē bestie accipit. Sic per cōcupiscentiā poꝛcus efficit᷑: ꝑ irā canis. per rapinam leo. perꝙ alia ⁊ alia in aliaꝝ bestiarū trāsmutat᷑ naturā. Et hanc transmutatiōꝫ Plato ipse secūdā animoꝛū incoꝛpoꝛationē dicebat. At quī nedū hanc mentis alterationem putandū est: verū qui sic mundo inferioꝛem se fecerit necesse est: vt etiā ab exp̄ssa mēbroꝝ specieiꝙ rep̄resētatiōe quōlibet abducatur. Ex quo fit: vti Aristoteles inquit in ethicis: ꝙ laboꝛantes in passionibus venereis ⁊ crapule maxime secūdū coꝛpus alterātur. Et huius signū est aīalia multuꝫ coeuntia cito senescere: pluresꝙ gula ꝙ gladio interiere. Elaboꝛādū ergo totis viribus totoꝙ conamie ne ipsis concupiscētys atꝙ indignationū affectib⁹ homo ipe ymago quidē atꝙ specimē sui creatoꝛis mētis ab arce detrahat᷑: vt sic mūdo inferioꝛ fiat. ſꝫ perturbationes illas: quas greci pate dicunt: cōcupiscētias. s. atꝙ iclinationū affectus aut eradicet ⁊ extirpet: vel saltem frāgat moderet regat: ⁊ qua si infrenes equos quibusdā rōis ipsius lupatis: vt ita dicam: coerceat. vt quod fragili caduceꝙ nature negatū extat magni Ipocratis exēplo studio atꝙ disciplina cōsequatur. Hui⁹ nēpe discipuli: sicuti Arestoteles ait: atꝙ post eū albert⁹ magnus. cū iam eius sanctissimos moꝛes diuināꝙ sapiētiaꝫ mirarentur vice quadā Philemoni phisionomo ypocratis ymaginē ad iudicandū hominis moꝛes detulerunt. Quam cū philemon arte inspexisset atꝙ membꝛū mēbꝛo ꝯparasset: vimꝙ signoꝝ naturalium: que supra coꝛpus ⁊ aīaꝫ significare clarū est: cauti⁹ aduertisset: ꝓnunciauit qꝛ vir luxuriosus esset deceptoꝛ atꝙ coit⁹ amās. Illis vō idignātib⁹ atꝙ Philemonē iclīpātib⁹ qm̄ de optimo viro. cui vix nā sileꝫ efficere posset: tāta ꝯuicia ꝓnūciasſꝫ: iudiciū ypocrati ꝯtulert. ypocras āt moꝝ suoꝝ atꝙ iclinationū ꝯsci⁹ Philemonē vera ꝓtulisse ꝯfessus ē. veꝝ ex phīe amoꝛe atꝙ honestat̄ ꝯcupiscētias sui coꝛdis se vicisse dixit. ⁊ sic qō nature negatū fuerat ꝑ phīaꝫ accepisse. Quā qdē nil aliud foꝛe Aristo. docuit ꝙ victoꝛiā atꝙ ꝯcupiscibiliū abstinētiā. Plato āt donū dixit optimū: q ad bn̄ btēꝙ viuēdū nil meli⁹ excogitari posset. Tulli⁹ vō iuētū deoꝝ referebat. ⁊ itē alius oīuꝫ disciplinaꝝ parētē atꝙ vite duclalunā dixit: ad quā haud facile sine disciplinabilitate: q̄ hō plus ceteri aīanib⁹ p̄stare dꝫ ꝑuenire ꝯtigit. Has ob res. Seuerin⁹ boeti⁹ ad martiani rogatū atꝙ erudiēdoꝝ ꝓfectū libꝛū edidit: c⁹ istitut⁹ veluti q̄dā duce methodo atꝙ tramite glibet i vberrimū phīe cāpū a cunabul: vt aiūt: ꝓpēsi⁹ ꝑducat᷑. Ad libꝛi āt seriē pulsꝙ deueniat᷑ auctoꝛ moꝛe ea p̄mittēda sūt q cāꝫ suscepti opis elucidāt. titulū declarāt. itē tionē actoꝛis. atꝙ phīe p̄tē cui liber suboꝛdinet᷑ demonstrāt. Circa p̄mū igit᷑ qm̄ nihil fit: vt Plato i thimeo censuit: cui⁹ oꝛtū ñ legitima cā ⁊ rō p̄cedat: cause libꝛi q̄tuoꝛ enumerāde sūt. final. s. p̄ma q i itētōe ponit᷑. foꝛmal. efficiēs. ⁊ mālis. Mālis q ⁊ subiectū dr̄: eo ꝙ circa ipsā actoris v̄sat᷑ itentio. est aptitudo recipiēdi doctrinā a docēte. Circa h̄. n. v̄sat᷑ Boetij itētio vt erudiendū aptū reddat ad doctrinā p̄ceptoꝛis recipiēdā. Cā finalis qꝙ q ēt vtilitas libꝛi dr̄ ē eruditoꝝ vtilitas: q est vt p lecto h̄ libꝛo a rudib⁹ ipsi suis istitutis ad veritatis philosophice cognitionē ꝑducant᷑. Cā efficiēs duplex ē mouēs ⁊ mota. Mouēs q̄rūdā opinione Martian⁹ capella q ⁊ libꝛū nuptiarū mercurij ⁊ philogie cōscripserat. quēꝙ ⁊ Boe. i ꝯsolatu phīco i scribēdo secut⁹ fuisse dr̄: ſꝫ tñ hoc paꝝ mometi habere arbitrādū ē cū martianus ipse tāta doctrina atꝙ scribēdi copia p̄re ceteris doctus euaserat vt si qd conscribēdū ad scolariū vtilitatē cōspexisset nō subrogatum quēpiā ſꝫ seipꝫ opus ipꝫ subituꝝ nō dubitasset. veꝝ tñ ē: Martianū quēdaꝫ q̄cūꝙ ipse sit Boetio tñ carū eidem hoc opus iniunxisse quēadmodū ex libꝛi p̄hoemio luculenter inotescit. ingt. n. Uestra nouit intentio ⁊c. vestris martiane petitōibus tentabo acqescere. ⁊ hec cā mouēs atꝙ suscepti operis eē poterit. Cā aūt efficiēs mota ē ipe Boeti⁹ vti ipsi⁹ libri titulo stati subiūget᷑. ſꝫ cā foꝛmalis libꝛi huius sicuti ⁊ alioꝝ libꝛoꝝ duplex est. vna. n. est foꝛma tractādi: alia foꝛma tractatus. Foꝛma tractādi i mō ꝯsistit ꝑcedēdi ⁊ hic mod⁹ diffinitiu⁹ ē diuisiu⁹ atꝙ exemploꝝ positiu⁹ quēadmodū ituēti libꝛi ꝑcessū clari⁹ inotescit. Foꝛma vero tractat⁹ ē libꝛi diuisio i capitula: atꝙ capituloꝝ i suas partes. ⁊ ptiū in p̄ticulas. Et hec de cāis libꝛi sufficiāt. Nūc de libꝛi titulo diuti⁹ imoꝛādū est. vñ notādū. Titulus ē bꝛeuis ānotatio eoꝝ q diffusi⁹ i seq̄nti opere ꝯtinent᷑. Et dr̄ a titan qō ē sol vel illuminās q̄si titan⁹: qm̄ libꝛū illuminat atꝙ sequētia declarat. Titulus ergo libꝛi hic ē. Auitij. Manlij. Seuerini. toꝛquati excōsulis patritij oꝛdinarij Boetij viri illustris de scolariū disciplina liber feliciter icipit. Sꝫ foꝛte querat aligs quare tot nōia Boetio iponant᷑. ad qō respōdēdū ē qm̄ ꝯsuetudo romanoꝝ fuit auoꝝ nōia sibi ascribere. vel qꝛ ob honoꝛē ⁊ laudē hec sibi iponūtur. Dicit᷑ ergo auiti⁹ a romano quodā ei⁹ nōis. vel auiti⁹ q̄si iuict⁹ ab a qō ē sine ⁊ nicos victoꝛia. vici. n. minime potuit: neꝙ. n. vnꝙ i p̄sperris elatū se nouerat neꝙ dep̄ssū i aduersis. semp. n. equo aīo se p̄buit veluti sine vituperio tetragonuꝫ qō vbicūꝙ ꝓiciat᷑ recte stat. sic ⁊ Boetius nec amoꝛe nec odio vinci poterat. quod ⁊ ipse testatus est libꝛo p̄mo p̄sa quarta ꝯsolatus phīci cū ingt. nūꝙ a iure ad iiuriā me q̄sꝙ detraxit. Manli⁹ a manlio romano sui generis dict⁹ ē. Toꝛqt⁹ a toꝛq̄to eadē rōe. Seuerin⁹ a seueritate. seuerus. n. fuit cū Theodoꝛico regi gottoꝝ ob rē saluādā publicā se opposuit pp qō papie i exiliū missus mlt̄o cruciatu vexabat᷑ sicuti ⁊ ipe tāgit i libꝛi h⁹ p̄ncipio cū dic. ⁊ ihumani regis cruciatu coꝛrosus ⁊c. ⁊ pleni⁹ i li. de ꝯsola. phīe. quē vt cruciat⁹ sui miseriā ꝺplāgeret ad h̄ aptissime ꝯscribebat. Excōsul vō fuit qꝛ vn⁹ ex cōsulib⁹ rōanis. vel excōsul qꝛ ex ꝯsulatū posit⁹. Patrici⁹ qꝛ vn⁹ ex patrib⁹ q pp̄l'o romano senatuiꝙ p̄fuerāt q p̄res ꝯscripti dicebant᷑ eo ꝙ eoꝛū nōia l'ris aureis i capitolium scribebātur. Oꝛdinarius. qꝛ tanta moꝛum atꝙ sap̄ie p̄rerogatiua excuit vt ⁊ cuilibet oꝛdini dignus putaretur. Boetius vero dicebatur a boetus qō adiutoꝛ sonat discussoꝛ publicaꝝ rōnum vt vult

glo.in.l.Boetos.C.de tabularijs.li.x.ꝛ hinc boetiꝰ no
men cepit qm̄ fuit coadiutoꝛ ad publicas ratões discu
ssiendas vt dicit.Jo.de platea i dic.l.boetos. Hec ergo
noīa vel agnomina aut cognomina Boetio attributa
sunt aut cognatione aut amicicia aut certo euentu ne
cesse est sicuti ꝛ reliquis rōanis noīuꝫ pluralitas attri-

v

Estra nouit itētio ꝺ̄ sco
lariū disciplina cōpēdio
sū postl'are tractatū. vti
nā a spūs mei puitate. put facul
tas suppetit: igeniȷ̄qꝫ ꝺclinitas:
erūnaꝝqꝫ tenacitas: amicis vr̄is
o Marciane petitionibꝰ tētabo
agescer̄. Et lꝫ duplici gn̄e cōmē-

buebat̄ sicuti
M.tulliꝰ cice
ro.P.Uirgi-
liꝰ Maro ꝛc̄.
Additur in ti
tulo de scola
riū disciplia
vt actoꝛis isti
nuet̄ itentio
Cū eni vidis-
set ipse Boe
tiꝰ inumeros
pene erudien
dos p̄ter modū oꝛdinem atqꝫ regulaꝫ ad doctrinam an-
helare ꝛ eapꝛopter minime doctos euadere ipse cōi mi-
sertus vtilitati rudiū vt tante ioꝛdinationi obuiam iret
mōuꝫ atqꝫ discendi formā instituit i hoc libꝛo i quo ip-
sis rudibus pꝛimo pꝛima elementa subministranda cē
suit.adultos discipline magistratuiqꝫ subijciendos cō-
monuit.elatos repꝛimit.pꝛoficientes sagaci ꝓuisione
refouet.ꝓuisos magistratuiqꝫ venerabiles reddit atqꝫ tā
dē ipsoꝛuꝫ magistrātiū statū erga subditos concludit.
Subdit̄ in titulo feliciter incipit.feliciter inquātā ea fe
licitate q̄ sūmū bonū est qꝫ q̄ infoꝛtune bonis cōsistit.
Est eni liber iste gradꝰ atqꝫ scala q̄ i cognitōem veritatis
ꝑuenit̄ que est sapia q̄ adepta oīa bona taꝫ foꝛtune qꝫ ai
ꝑiter cū illa adipiscunt̄ vt Salomō ipse testat̄. Postre-
mo aūt cui ꝑti p̄hie suboꝛdinet̄ vidēdū.suboꝛdinat̄ autē
ethice qꝛ de moꝛibꝰ discipuli erga magr̄ꝫ loquitur qꝺ ad
ethicā reducit̄. Declarata ergo sūt hec gnqꝫ si recte cōsi-
derabis que actoꝝ moꝛe i libꝛoꝝ p̄ncipijs frequēter reci
tant̄ ꝛ his metris ꝯphendunt̄. Utilitas titulꝰ itētio pars
qꝫ sophie. Quattuoꝛ ac cause rem totaꝫ ꝑficientes.q̄ de
re ad litteram accedamus.

v

Estra nouit itentio ꝛc̄. Pꝛesens liber Boetij qui
est de scolariū disciplina pꝛima sui diuisione in
duas partes diuidit̄.s.i ꝓhemiū ꝛ tractatū. tra
ctatꝰ icipit ibi.Cū igit̄ idiscreti. Pꝛohemiū in tres ꝑtes
diuidit̄. Jn pꝛima ponit itētionē suā atqꝫ itētionis cām
subiūgit. Jn secūda oꝛdinē dicēdoꝝ i hoc opere seruādū
pꝛemittit. Jn tertia mōuꝫ p̄cedēdi ponit.scꝺa ibi. Jn p̄
mis pꝛima.tertia ibi. Hec aūt. Pꝛima pars i duo diuidi
tur Jn pꝛimo facit qꝺ dictū ē itētionē suā pouēs. Jn secū
do cām itētionis assignat ibi.qd eni gymnasioꝝ. Pꝛima
iterū i duas.i pꝛima facit eꝺ dictū ē. Jn scꝺa arrogātiā ꝺ
uitat ibi. O vtinam Et dicit.boe.
¶ O marciane ꝛ in hoc beniuolētiā captat ipsū pꝛopꝛio
noīando noīe. vr̄a intentio nouit postulare.i.petere tra-
ctatū ꝯpēdiosū.i.breuē ꝛ vtilē ꝛ hoc ad dr̄iaꝫ dispēdij di
ctū ē qꝺ ꝓlixū ꝛ inutile cēset̄. Hoꝛtaturqꝫ i hoc auditoꝛē
ad docilitatē ex doctrine cōpēdio de scolariū disciplina
.i.discēdi noꝛma ꝛ i hoc auditoꝛē attētū reddit ex doctri
trine vtilitate. Et sic i hac parte pꝛima tria facit. beniuo
lētiā captat.ad docilitatē hoꝛtat̄.atqꝫ attētōeꝫ auditoꝝ
suscitat ꝛ seqtur. O vtinā subaudi illud postularet̄ a ꝑui
tate mei spūs.i.igenij: deuitat ei i hoc arrogātiam. Tunc
Boe.scribēdi onꝰ acceptās dicit. Paruitate mei ingenij
n̄ obstāte ego Boetiꝰ tētabo acgescere.i.ꝯdescēder̄ ami

cis.i.amicabilibꝰ tuis petitionibꝰ.ꝛ hoc ꝓut.i.inquātum
facultas.i.sapientia mea suppetit.i.subministrar ꝛ iquā
tū declinitas.i.debilitas igenij mei.qꝫ ꝑ ꝛ tenacitas.i.du
ricies vel cōpassio erūnaꝝ meaꝝ.i.calamitatū meaꝝ sb
audi suppetunt lꝫ ꝑ qꝫuis sim ipeditus subaudi sic vt id
haud facile efficere possim duplici gn̄e.i.manerie cōmē-

toꝝ sim ipeditꝰ nō tn̄ oīo diuer
sorum: in quasdam Aristote-
lis: nec non alioruꝫ philosopho
rum editiones: proprioqꝫ atte-
nuatus studio: ꝛ inhumani re-
gis gottoꝝ cruciatu corrosus:
philosophico me p̄ueniēte cōso
latu: extremaqꝫ ꝓfunde trinitatis

toꝝ hoc ē quo
rūdaꝫ libꝛoꝝ
expositoꝝ: tn̄
n̄ oīo.i.penitꝰ
diuersoꝝ.cō-
mētoꝝ dico i
q̄sdā editōes
.i.compilatio
nes Aristote
lis illiꝰ ꝑipa-
tetici ꝛ alioꝛū
philosophoꝝ
eas subaudi
exponēdo ac quasdā e greco in latinum trāsferēdo qꝫ ꝑ ꝛ
lꝫ sim attenuatus.idest viribꝰ exhaustꝰ pꝛopꝛio studio vt
sic vix ꝓmissis vacare possim: ꝛ lꝫ sim coꝛꝛosus.i. attenu
atus.ꝛ trāsūptiue loqt̄.nā coꝛꝛodere pꝛopꝛie ē dētibꝰ di-
laniare.cruciatu.i.toꝛmēto ihumani.i.crudelis regis got
toꝝ.s.theodoꝛici ꝛ hoc philosophico cōsolatu.i.libꝛo quē
de cōsolatione p̄hie ediderat ꝑueniēte.qꝫ ꝑ ꝛ lꝫ sim ꝓmo
litꝰ.i.attenuatꝰ extrema.i.sūma ꝑspicatione.i.subtilita-
te trinitatis ꝓfunde.i.alte quo ad itelligēdū.quasi dicat
lꝫ oībꝰ his supꝛa vires ipediar nihilominꝰ qm̄ tāta vis est
iter nos amicitie vt nihil tuarū petitionū tibi negare q̄-
aꝫ ꝓpterea tuis petitiōibꝰ acgescere tētabo. ¶ Notādū
Boetius libꝛū suuꝫ nominat de scolariū disciplina. vn̄ i-
ter disciplinā ꝛ facultatē hoc iterest qm̄ disciplina a di-
scēdo dicit̄ qꝺ sciētiā recipere sonat quare disciplina i di
scipulo est.doctrina vero in magistro.facultas aūt ē sciē
tia vel ꝓfessio i vtroqꝫ.disciplina ꝛ doctrina in motu sūt
facultas inquiete. ¶ Notandum circa hoc quod dicit li
cet duplici commentoꝛum. Boetius intelligens homi-
nes nondum sibijpsis foꝛe natos sed amicis ꝛ patrie atqꝫ
cōmuni omnium vtilitati.sic nempe diuinus ille Plato
architam tharentinuꝫ monuit vt non solum sibi natum
se memineret sed patrie ꝛ suis vt perexigua pars sibi re
relinquatur.quod pꝛospiciens Boetius vt posteris me-
moꝛiale quoddam eternum post se reliqueret: nūc i phi-
losophorum libꝛis exponendis.nunc in grecis codicibus
vt latine nobis coꝛam loquerentur transferendis: nunc
etiam in pꝛopꝛioruꝫ traditione dies noctesqꝫ expleuit
qua in re tanto nisu tantaqꝫ lucubꝛatione indies teneba
tur vt materiam sue criminationi daret. Dum enim stu
dio atqꝫ exponendoꝛum libꝛoꝛum commētarijs reliqs-
qꝫ omnibus que ad hec attinent sedulo vacaret: moꝛis
sui extitit vt hominum consoꝛtia fugeret atqꝫ in biblio
thecam quam domi philosophie constituerat refertis-
simam se reciperet.quas ob res moꝛum suoꝛum emuli
ipsum demonibus alloquentem falso criminabantur
adinstar magni socratis.de quo ꝛ Apulegius impune
opinatus est ꝙ familiarem deum haberet sibi obsequē
tem de quo ꝛ librum edidit quem de deo socratis intitu
lauit.a qua criminatione se excusans Boetius libꝛo pꝛi-
mo de consolatione pꝛosa quarta philosophiam ita allo
quitur. Atqui ꝛ tu insita nobis omnium rerum moꝛta-
lium cupidinem de nostri animi sede pellebas ꝛ sub tu
is oculis sacrilegio phas locū esse nō erat. instillabas ei
auribꝰ cogitatōibusqꝫ q̊tidie meis pictagoꝛicū illꝺ. deo n̄

ouis seruiēdū. nec ꝯueniebat vilissimoꝝ me ꝑsidia spūꝰ captare quē tu ī hāc excellētiā ꝯponebas vt ꝯsileꝫ deo faceres. hec ille. ¶ Notādū igenium est iterioꝛ vis animi quo sepe iuenimꝰ que ab alijs nō didicimꝰ dictum quasi intus genitū. s. a natura. ¶ Nota erūna. i. miseria inopia calamitas. Et dicit̄ ab e. ꝛ rumen q̄si extra rumen. i. cibū ide erūnosus.

Jtē ꝯmentuꝫ est plurimum studio vel doctrina ī mēte habitoꝝ ivnū collectio ꝛ ꝫ hoc quilibꝫ liber potest dici cōmentū: sꝫ in nostro vsu ꝯmentū dicit̄ liber exposito rius. s. q deseruit expositiōi snie alicuiꝰ libri ꝛ nō ꝯstructiōi littere ꝛ ſm hoc potest sic diffiniri. Cōmentū est expositio verborum iūctuꝛam nō considerans sed sensū

ꝑspicatōe ꝑmollitus. Quid eniꝫ in gymnasioꝝ exercitu lucidius q̄ in artificiali ꝛ nālī ꝑgressione debita cognitio: ꝛ q̄ viriū itelligentie gradualis exhibitio. Eloquētie eni partes decenti artificialium ꝛ naturaliū ꝑcessu ꝛ ꝑspicua itelligentie ꝯprehēsione nouimus stabiliri. Jn primis ergo prima. s. pueroꝝ oblectamenta sunt ꝑlibāda. Secūdo videlicet qualr̄ adultoꝝ elatio magistratui subijciēda sit ꝛ discipline connectāda. Tertio de eoꝝ elatione reprimēda exemploꝝ cōmendatōe disticte exponēdo. Quar

¶ Quid enim in gymnasioꝝ. Jn hac parte. Boetiꝰ assignat causam intentiōis sue atq̄ suscepti operis. proximo enim dicit φ non obstantibꝰ impedimētis tū studioꝝ atq̄ erumnarum multimodis se velle iniunctuꝫ onus aggredi. posset quis huiusmodi cām scicitari cui vt satisfaciat causam reddit. Et duo facit nā primo causam sue intētionis atq̄ suscepti operis explicat. secūdo causaꝫ ipsam confirmat. secunda ibi eloquentie enim. Dicit ergo ꝑmo antipophorizādo isto modo quid enim ꝑ certe est lucidiꝰ idest splēdidius qua ꝑpter et vtiliꝰ in exercitu idest exercitatione gynnasioꝝ idest studioꝝ ꝛ trāsūptiue loquit̄ q̄ debita cognitio ī ipo discipulo scientijs ꝛ doctrinis erudiēdo in ꝑgressione idest profectu artificiali ꝛ hoc quo ad artes ꝛ doctrinas. ꝛ naturali ꝫ q̄ ad mores studio cōformādos. Aliter etiā exponit̄ ut ad duplicē ordinē ista referantur. scilicꝫ ad ordinē doctrine quo a cōmunioribꝰ ad specialioꝛa ꝑcedatur ſm quē dictuꝫ est primo phisicoꝛum īnata nobis via ē procedēdi a cōmunioribus ad specialioꝛa ꝛ ideo dicit artificialiū quod autē subiūxit naturaliū quo ad ordinē nature dixit q̄ a spālioribꝰ ad vniuersalioꝛa fit ꝑcessus. ea enim que nobis ignotioꝛa sunt nature notissima esse dicūtur: quo fit vt secūdo methaphisice dicit̄. Sicut se habet oculꝰ niticoracis ad solis lumē sic se habet intellectus noster ad ea que manifestissima sūt nature. Deinde sequitur intextu. ꝛ insup quid est lucidiꝰ in ipso magistrāte q̄ exhibitio idest subministratio gradualis. idest bene ordinata viriuꝫ intelligētie scilicet doctrinaꝝ quasi diceret nihil. Et huiꝰ ratiōnē subiūgēs inquit. enim ꝑ quia supple nos. Boetiꝰ nouimus stabiliri idest firmari partes eloquentie in processu idest ordine atq̄ modo debito naturaliū ꝛ artificialiū similter etiā in comprehensione perspicua idest subtili intelligētia doctrinaꝝ. ¶ Notādū φ intentio. Boetij fuit ruditati erudiēdoruꝫ obuiare atq̄ eos ab ignorātie nebulis ad apicē sciētiarū trāsducere. Uerū qꝛ modus ordo atq̄ regula

ī hoc potissima forte noscūt̄ iuxta illud. Est ordo summa limes sapiētis ī arte. ꝛ item Oratius est modus ī rebus sunt certi deniq̄ fines. Ultra quos citra que nescit consistere rectū. ideo Boetius opus hoc scribēdum assumpsit in quo modum atq̄ ordinē tradit quo quisq̄ faciliter in culmen scientiaꝝ eleuat̄ ibiq̄ constitutus splendidus celebris atq̄ gloriosus stabilit̄

to de scolariū sagaci ꝑuisiōe eorumq̄ graduali statione. Quito qualr̄ scolariū venerabilis ac sincera deuotio ad magisteriū ꝑferenda sit. Sexto de magistrātiū norma trinaq̄ diuisione statuq̄ erga subditos modoq̄ docendi ꝑcognito. Hec aūt ad itelligētie cognitōeꝫ suscepimꝰ peragenda pristinū modū tractādi fere omittentes nunquam leuioꝛi stilo perusi: quoniam in maioꝛi parte ꝑ rudibus informandis est executio et tanto leuioꝛ dilucidādi debet esse translatio.

¶ Finit prohemium.

¶ Notandū gynnasi gynnadis pugna vel luta dr̄. Et dicit̄ a gynnos idest nudus quia nudi talibus in ludis sueuerunt exerceri. inde ꝫ gynnasiuꝫ locus in quo talia quondam fiebant ꝛ hic facta transūptione studiū scolariū atq̄ magroꝝ gynnas dicitur atq̄ locꝰ studij ginnasiū ꝛ q̄n q̄ ipsum studiū dicitur vt in ꝑposito. qꝛ sicut ī palestra corpus sic in studio animꝰ exercetur. ꝛ inde accidit vt oīum pene artium exercitium vel locus exercitij gynnasiū dicatur vt scola: ꝛ vt quidā dicunt gynnasiū grece latine exercitiū dicitur. Notādū inter itellectū ītelligentiam atq̄ intelligibilitatē hoc itereſt. Nā intellectus proprie vis aīe est cōprehensiua incorpoꝛearū substantiaꝝ formis subtractarū vel formarū circa eas. Jntelligētia vero vis est aīe que aspirat vt aliquid circa diuinā substātiā cōprehendat. Jntelligibilitas vero vis quedā est anime oīum formarū in quadā simplicitate ꝯplicatiua absq̄ ordine naturali vel tēpoꝛali ꝛ tali modo solꝰ deꝰ comprehendit res qꝛ eas omnes vno ītuitu absq̄ successiōe dicitur cōprehēdere.

¶ Jn ꝑmis ꝛc. Hec ē scða ps ꝑncipalis huiꝰ ꝑhemij ī q̄ postq̄ ītentionē suā atq̄ itentōis sue cām explicuit. nūc ordinē suscepti operis ꝛ quicquid ī toto libri processu pagendū sit luculēter insinuat. Et diuiditur hec pars ī sex partes. Jn prima monstrat quid ī primo capitulo ptractandū sit. Jn secūda quid ī secūdo ꝛ sic de singulis. secūda ibi. secundo vꝫ. tertia ibi tertio de eoꝝ. quarta ibi. qrto de scolarium. quita ibi. quito q̄liter. sexta ibi. sexto ō magistrantiū ꝛc. Et dicit φ in primis. i. ī primo capitulo oblectamia alias est oblectamenta. i. documenta leuia pueroꝝ sunt prelibanda. i. pretractanda vel premittenda. Et rationē huius ponit Albertꝰ super illo primi libri phisicoꝝ cū dicitur φ pueri primo appellant oēs viros patres ꝛc. qm̄ ipsi pueri cerebrū hn̄t hūidū ac frigidū sic φ rerū sensibiliū dr̄ias minime capere possunt sed cum cerebrum ī eis magis exsiccatur tunc in eis cognitō magis erit nota. q̄re a facilioribꝰ ꝛ cōioribꝰ ī cboandū erit ordie ipso doctrine ꝛ transcēdū ad difficilioꝛa ꝛ ad specialioꝛa. hec eni via nobis īnata est primo phisicoꝝ. secundo vero videbitur hoc est ī secundo capitulo q̄liter elatio. i. superbia adultoꝝ. i. etate iā maturoꝝ est subijcienda. i. supponenda magistratui ꝛ cōnecten

tia.i.coniungenda discipline. Elatio nempe atqꝫ superbia discipulum nullo modo studere permittit cū sapiēs dicat. In maliuolam animā non introibit spiritus sapiētie. ⁊ hic i tertio caplo docetur de reprimēda.i.corrigenda elatione eorum.s.adultoꝝ ⁊ hoc exponendo disticte .i.succinte cōmendationem exemploꝝ ad propositum cōprobandū.

¶ Seqr tractatꝰ. Capitulū. I.

Cum autem indiscreti ⁊ impotentis septēnis infantia ducitur ad imbuendum: cauendum est: ne membrorum indecēs sit dispositio vt pote integralium: ⁊ aeris intempies vt pote cōstrigētis hyemis obtusitas: ⁊ pburētis estatis profunditas periculi generet incre/

quarto āt ca. supple tractabitur de sagaci.i.puida puisione.s.reꝝ exteriorum sine quibus difficulter philosophari ptingit pter qd ⁊ sacerdotes in egipto vti risto.in methaphisicis testatus est aquisitis rebus necessarys pp adminari primo inceperunt philosophari Quinto supple capitulo determinabitur qualiter venerabilis idest honorabilis ac sincera.i.pura deuotio.i.intētio scolarium est proferenda.i.exibenda vel offerenda ad magisteriuz. Sexto.i.vi.capitulo tractabitur de norma magistrantium.qꝫ pro et trina diuisione.i.partitione magistrorum.qꝫ pro et de statu ipsorum circa subditos. ⁊ hoc pcognito.i.pscito modo docendi.i. informandi. ¶ Nota sagax omnis generis idem est qd ingeniosus prouidꝰ astututus ⁊ prescius futurorum.ide sagacitas. Item sincerus sincera sincerum vel sinceris in eodem sensu.i.sine cera.s.purus co nstans mundus sine vicio vel labe ⁊ pducit e. vnde Horatius in epistolis in fine secunde epistole. Sincerum nisi vas quodcūqꝫ infundis acescit. Itē virgiliꝰ i moreto.subcidit sincera foraminibusqꝫ liquat Emundata ceres ⁊ cetera.

¶ Hec autē ad intelligentie cognitionem. Hec est tertia pars principalis huius phemy in qua Boetius modum procedendi in hoc libro pmittit. Et diuiditur i duas partes. In prima facit qd dictū est. In secunda causā dicti assignat.secūda ibi. Quoniam in maiori ⁊c. Et dic sic.autem p certo nos Boetius suscepimꝰ hec supradcā peragenda idest pficienda ad cōmendationez intelligētie.nos inquam obmittētes fere.i totaliter modū pristinū.i.per nos obseruari solitū.tractādi.i. scribendi. nūqꝫ .i.nullo tempore perusi leuiori.i.planiori stillo.i.modo scribendi.qm̄ ⁊ hic cām dicti assignat.qr executio subaudi presentis operis p maiori parte est p rudibꝰ.i.idoctis informandis.i.instruendis quo calle ad scientiaꝝ apicē valeāt pertingere.subaudi ea propter hec trāslatio alia littera habet transactio dilucidandi.i.declarandi hāc semitam atqꝫ calem erit tanto leuior.idest.planior.

¶ Notandum in littera cōmittitur color rhetoricus q vocatur lepos. Et est ad aliquam singularem personā per verbum pluralis numeri causa honoris vel ornatus facta locutio. vt Cicero scribatis. nos Boetius suscipimꝰ hec peragenda.

Cuz idiscreti ⁊c. finito phēio cōseqnter icipit tractatus. In quo ea q̄ i phemio peragēda pmiserat: nunc ordinate exequitur. Et diuiditur totus tratatus in.vi. capitula. in quorū primo ostendit qua manerie rudes atqꝫ indiscreti ad discendum introducātur. In secundo qnomodo scolares ipsi magistratui subycientur. In tertio quomodo elatoꝝ superbia compescatur. In quarto qualiter scolaribus ipsis per res exteriores quarū fortuna est dn̄a sagaciter puideatur. In quito qualiter scolarium sincera deuotio ad magistery celsitudinem subuehatur In sexto magistrantium norma plenius edocetur.secundum ibi. Uisis autem scolarium rudimentis.tertium ibi. Cum autem discipulus.quartum ibi. Omnia siquidem.quintum ibi. Cum ad magistratus.sextum ibi. Expeditis autem his. Et hec totius tractatus cōpetentior censetur fore diuisio Constat enim Boetium ipsum in phemio hoc ordine diuisisse quāuis plerique existāt qui totalē ipz libruz tribus partibus arbitrētur partiēdum. Capitulum autem pmum quod ē de primeua rudium atqꝫ indiscretorum introductione in duas partes diuiditur. In quarum prima de his que circa exteriora introducenda videlicet circa corpus atqꝫ corpori adiacentia attenduntur tractatur. In secūda vero de his que circa animū atqꝫ animum exornantia ⁊ fouentia vt sunt doctrine ⁊ scientie edocetur. secūda ibi. In primis igitur. Prima harum adhuc in duas. In prima determinatur de his que circa corpus introducendum attendenda sunt priusquam doctrine mancipetur In secunda que circa corpus ipsius attendenda sunt per tractatur postquam doctrine nouiter mancipatꝰ existit. secunda ibi. Cibariorum autem. Prima quarum adhuc in duas. In prima facit quod dictum est. In secūda hoc ipsum exemplis confirmat.secunda ibi. Legitur. Prima harum iterum in duas.nam primo declarat illa que circa corporis introducendi membra cauenda sunt.secundo que circa introductionis tempus.secunda.ibi. Et ne temporis intemperies. Dicit ergo Boetius primo qꝫ cuz infantia.i.pueritia septennis.i.septem annoꝝ ⁊ hac etate ifantia finitur ac pueritia incipit indiscreti.i. indocti ⁊ impotentis subaudi viriuz corporis.ducitur ad ibuendum.i.erudiendum.cauendum.i.pspiciendū est ne dispositio subaudi naturalis membrorum supple corporis infantillis integralium.i.itegrantium vtpote manuum ⁊ pedum.similiter ⁊ aliorum membrorum sit indecens .i.incōposita iperfecta disproportionata aut natura turpis.⁊ subaudi cauendum est cū indiscretus ille ad imbuendum ducitur ne intemperies.i.disproportio rōne qualitatum dominantium temporis vtpote sicut obtusitas .i. duricies hyemis constringentis propter excessiuum frigus cuius natura est confringere in homogenus. vel profunditas.i.excessus estatis comburentis pter caloris excellentiam generet incrementum.i.augmentuz piculi subaudi ipsi introducendo.hec enim ipsa nisi caute prouideantur magna quidem incrementa periculi puerili adducunt teneritati. ¶ Notandū in hoc qꝫ dicit Boe.septennis infantia ⁊c.intelligere facit pueros ipsos in ifantia litteris mancipandos. Etas nanqꝫ ipsa ad hoc apta tunc est quoniam parum adhuc viderat.quare oīa sibi noua.nouarumqꝫ rerū auida.⁊ quicquid audiat admiretur dubitet ac interoget.sicqꝫ post hac mentis supto robore quod noua testa ceperat retineat firmius clarius intelligat.hac nempe etate vt tangit Quintilianus libro primo institutionum quicquid concipitur facilius radicatur. vnde varro in sententys. Sapiunt vasa quicquid prius acceperunt. sic inquit est de infantibꝰ. ⁊ Augustinus libro cōfessionū primo de seipso lamētabiliter fatetur iuuentutem ludis ⁊ non studys semp exposuisse.i scolas iquit datus sum vt litteras discerem i qbꝰ qd vtilitatis esset ignorabam miser: sed ludere delectabat.

Et est infantia ipsa prima etatum hominis que septennio durat a quo ichoans pueritia quasi pura ad gignẽdũ minime apta ĩ quatuordecimum excurrit annum a quo adolesentia adulta ad gignendũ apta que in vicesimum octauum prorogatur annum. a quo iuuentus incipit vsqꝫ in quinquagesimũ annum protẽsa ⁊ ab hoc senioris etas quã greci presbitẽ vocãt sumens originẽ in senectã hoc est septuagesimum annum ꝑgredit̃ que nullo annorũ numero perficitur sed post quicqꝫ illas etates quãtũcunqꝫ vite superest ipsi in labore atqꝫ dolore deputatur.

mentũ. Legit̃. n. thimothei filiũ lepra ĩcũbente castratũ loripedẽ gibbo tumẽtẽ doctrine mãcipatũ plebeiã extitisse abiectõez suorũqꝫ sociorꝫ ðtractionẽ ridiculosã. Similiter ꝓtoris suburbani filiũ canicula ĩstigante lr̃is vidim⁹ mãcipatũ. Cũ ãt solita nõ gauderet vmbrella ꝓpria ṽtute ðstitut⁹ hictericie pẽa ꝑmollit⁹ vitalib⁹ tãdẽ spiritib⁹ attenuat⁹ limphatico morbo occubuit. Ecce q̃tuz difficl̃tatꝭ mẽbrorꝫ idecẽs idispositio ⁊ aerꝭ ĩtẽpies teneritati pue-

exemplũ quo ad corꝑis mẽbra. In scd̃a vero quo ad temporis intemperiem. euitandã. Et secunda pars incipit ibi. Similiter pretoris. Et dicit sic enim pro certe legitur supple in exemplo filium thimothei castratum. idest testiculis erutum ⁊ hoc incumbente idest iminente lepra illo morbo. loripedem. idest claudũ vel pede tortum. qꝫ pro ⁊ tumentem gibbo. i. struma ĩ dorso mancipatũ idest traditũ doctrine extitisse abiectionem. idest despectionẽ plebeiam. idest plebis. qꝫ pro ⁊ detractionẽ. idest subsannationem ridiculosam sociorum suorum. Similiter supple alio exemplo vidimus filiolum pretoris. idest prepositi suburbani mancipatum litteris canicula illa stella instigante. idest furente. autem pro certe cum subaudi ille pretoris filiolus nõ gauderet. idest frueretur solita vmbrella. idest consueta vmbra ipse destitutus. idest derelictus propria virtute. qꝫ pro ⁊ permollitus. idest afflictus pena. idest morbo hicterice. tandem idest finaliter attenuatus. idest consumptus spiritibus vitalibus occubuit. idest vitam clausit morbo limphatico. idest aquatico qui est idropisis ⁊ reliqui. ecce. idest vide quantum difficultatis indispositio membrorum supple in thimothei filio ⁊ intemperies aeris subaudi ĩ pretoris filio, contulerunt teneritati puerili. ille nanqꝫ abiectio plebis extitit. hic vero infirmitatibus diem vite sue miserabiliter clausit. ℂ Nota circa hoc quod dicitur canicula. Duplex ĩ celo canis ẽ maior ⁊ minor. Maior alio nomine dicitur Sirius ⁊ habet in forma stellas. 18. extra vero. ii. Minor anticanis nominatur stellarum. z. Cum vero sol canem maiorem intrat calor duplicatur ⁊ egritudines ĩ humanis corporibus generantur quibus ad exituz multi pereunt ⁊ ab hoc cane dies caniculares dicti sunt. Et de hoc Persius inquit. iam sicca canicula messes excoquit. ⁊ in hunc canem licentia poetica fingitur hicar caniculam fuisse mutatam. ℂ Notandum ꝙ lepra est morbus consimilis corrumpens figuram ⁊ formam et compositionem membrorꝫ ⁊ sic finaliter ipsum continuum soluens prouenienѕ ex materia melancolica dispersa per totum corpus. Et hec aut introducitur ab vtero aut post. Si ab vtero hoc est quia generatus est tẽpore menstruorum aut quia filius est leprosi aut quia leprosus concubuit cum muliere pregnante. Si post vterum hoc potest esse quia aut aer est malus ⁊ corruptus pestilentialis aut continuauit cibaria melancolica scilicet lentes ⁊ alia legumina ⁊ carnes melancolicas vt vulpis vrsi ⁊ apri ⁊c. ℂ Notandum est ꝙ Ictericia est vniuersalis defedatio cutis sicuti morphea est defedatio cutis maculosa. sed tamen differunt in hoc. quia morphea est propter errorez tertie digestiue: hec tertia propter errorem secũde. Et sunt tres eius species scilicet citrina viridis ⁊ nigra. ⁊ hunc morbum frequenter ydropis sequitur qui est error virtutis vnitiue ĩ toto corpore sequens mutationem virtutis digestiue in epate. ⁊ ita ydropis est error virtutis digestiue in epate. Item loripes. idest claudus habens pedem tortum ad lori similitudinem vel habens pedem ligneum loris alligatum de quo Iuuenalis loripedem rectus deridet ethiopem albus. Item glbb⁹

ℂ Notandũ ꝙ Boetius dicit sũmopere cauendũ ne litteris imbuendus mẽbrorꝫ disproportionem habeat. hec enim membrorum inepta monstruositas monstrum in aĩa iudicare necesse est vti Philemon. Palemon. Loxus. Aristoteles ⁊ aliȷ multiplurimi retulerunt. qm̃ aĩe ipse sequunt̃ corpa ⁊ scd̃m se non sũt ĩpassibiles a corporum motib⁹: ⁊ hoc manifestũ fit valde ĩ ebrietatib⁹ ⁊ egritudinibus. multũ nãqꝫ anime mutate vident̃ a passionibus corporeis ex quo ⁊ illud vulgare sũpsit exordiũ. Rusticus ĩ corꝑe rusticus ⁊ in aĩa. Cum eni mẽbrorꝫ figura ⁊ habitudo ⁊ generent̃ ⁊ nutriant̃ ex sanguine. Silr̃ quoqꝫ ⁊ spũs q vehicula sunt virtutũ aĩe ex humore sãguinis generant̃ ꝯñs est vt ex ipsa mẽbroruz habitudine ĩclinationes passionũ cognoscant̃ ipsãqꝫ aĩaz vectam ĩ multis motũ sui vectoris sequat̃. ꝓpter qd̃ sapiẽs ptolomeus dixit ꝙ diuinãs meli⁹ ⁊ verius ꝓnunciat accipiẽs iudiciũ a stellis scd̃is scd̃as vocans stellas figuras ⁊ accidẽtia inuẽta ĩ reb⁹ phisicis que a supioribus ĩpressa sunt. hoc eni iã ĩpressũ scim⁹ materie q̃re ꝓ certo ꝓnũciam⁹ totũ ad accidẽtia illa eẽ ĩclinatũ quo ⁊ fit vt molles qdẽ carne aptos mente dicimus distortumqꝫ vultum sequi distortia morum. ℂ Notandum circa hoc ꝙ dicit. Et ne temporis ĩtemperies ⁊c. sicuti docet Auicenna secunda fen. primi canonis capitulo q̃rto sũme prime qd̃ est de iudiciȷs tẽporũ ⁊ eorꝫ mutatõib⁹ omne tẽp⁹ q ꝯplexionẽ habet sanam ꝓportionale est ei ꝯueniẽs. cum aũt ĩfãtiũ ꝯplexio ĩ calore fere tẽperato ⁊ humiditate fere supflua existat vt eodẽ canone fen. i. doctrine ꝑme. capitulo. z. ꝯueniẽs est vt ipso ĩbuendo ꝓportionale tẽpus sue eligat̃ nature hoc autẽ ĩter quattuor anni tꝑa ver ẽ a pũcto eqnoctiali ĩcipiẽs vsqꝫ quo in mediũ thauri deueniẽs estate mutet̃. Est enim ĩ terris tp̃s hoc tẽperatius qm̃ non tãtũ necesse sunt res calefaciẽtes ꝓpter frig⁹ vt sit ĩde multũ curandum neqꝫ euẽtatio ꝓpter calorẽ ⁊ ĩ ipso qdẽ est ꝑncipiuz frondendi arbores ⁊ eius tẽpus est tempus apud medicos ĩter eq̃litatẽ vernalẽ exñs aut ante ĩpaz aut post ĩpaz parũ donec sol sit ĩ medio thauri q̃uis apd̃ astronomos ĩ estiuũ tropicũ ꝓrsus extẽdat̃: post qd̃ tp̃s tẽperiei vicinius Autũnus est. reliq̃ ãt duo tꝑa aut excessiuo frigore aut abũdanti calore ĩtemperiei sunt subiecta. quo fit vt ĩbecillis ĩfantia aut vere aut autũno plus tñ vere litteris dumtaxat mancipetur.

ℂ Legitur eni timothei filiũ. In hac ꝑte Boeti⁹ supradicta exẽplo corroborat. q̃liter scꝫ minima. superiorꝫ obseruatio magnũ periculi dederat ĩcrementũ. Et diuidit̃ in duas ꝑtes sm̃ ꝙ ponit duo exẽpla. In prima eni põit

idest struma sed interest. nam struma in pectore est: gibbus in dorso vnde Juuenalis. strumosum atq; vtero pariter gibboq; tumentem.

¶ Cibarioꝝ āt. Jn hac pte Boe. ptractat d̄ bis q̄. circa iā nouiter itroductū respicienda sūt. s. debita ciboꝝ pot⁹ atq; vestimētoꝝ subministrātio ⁊ hoc i gn̄ali. Jn tertio aūt capitulo magis

rili contulerunt. Cibarioꝝ autē mediocris sit facultas. Pot⁹ autem sit tenuis eiusdēq; parcitas. Vestium autē sit̄ absit penuria. Jn primis igitur figurarum elementa representantiū iprimenda est dilectio: coniungēdarūq; litteraꝝ non paruū artificiosa cō

specialius. Et dicit aūt pro certe facultas cibarioꝝ sit mediocris. s. neq; abūdās neq; deficiēs potus autem tenuis supplē sit. q̄ p ⁊ parcitas. i. modicitas ei⁹ ⁊ penuria. i. carētia vestiū absit. ¶ Notādū q̄ natura per se nō est sufficiēs ad speculādū sed oportet cibū ⁊ potū ⁊ reliquū famulatū preexistere. s; hec nullo modo excessiua cū natura modicis minimisq; ɔtenta sit libro secūdo de ɔsolatōe phie prosa qnta. Tolleranda ergo fames est vt iquit Seneca. 15. epistola quā tollerauerūt qdam i obsidione exēplo maioꝝ nostroꝝ q terras lustrabant ac maria nō vt multum vinū preciosusq; cibus fauces eorum trāsiret sed soli cōtēplationi dediti maluerūt poti⁹ cōmedere vt viuerēt q̄ viuere vt cōmederēt. Tirānides enī atq; subuersiones vrbium bellaq; vel hostilia vel ciuilia vti hieronymus in epistolis testatur non pro simplici victu olerum pomorumq; excitari Diogenes asseruit sed pro carnibus epularumq; delicijs legamus pre decessorū libros antiquorumq; volumina Dicearchi xenophontis Josephi. Euboli. reliquorumq; pene omnium qui historiam scribunt ⁊ nil aliud reperiemus q̄ vilibus cibis ⁊ his mediocriter veteres illos ob studium vitasse. crapulam quoq; atq; delicias veluti cōtemplationum impedimenta penitus euitasse. ipse eni delicie mētem humi deijciūt atq; eā corporeis nexibus retētā ne i apicē ɔtemplatōis eleuet̄ ɔpediūt. Molestia aūt victualiū ecōuerso. quo fit vt iuuenalis graculū esuriētem i celū eleuet. Persius quoq; flaccus. Psitacū picas corruosq; nostra inquit verba conari. dicit Juuenalis de graculo. Gracul⁹ esuriēs i celum iusseris ibit. Et itē de religs Persius. Quis expediuit psitaco suum chere. Coruos qs olim suum ɔcauū salutare. picasq; docuit nostra verba conari. Magister artis igenijq; largitor Venter negatas artifex seq voces.

¶ Jn pmis ⁊c. hec ē scōa ps pncipal' h⁹ pmi capl'i i q̄ Bo. ptractat de his spāliter que circa erudiēdi animū versantur atq; eum exornāt fouētq; vti sunt doctrine ⁊ sciēntie qbus ipsi rudes iam pmū l'ris mancipati sunt erudiendi Et diuiditur hec secunda pars i tres partes. Jn quarum pma ostendit i qbus ipsi rudes pmitus sunt ibuendi. Jn secūda i qbus secūdo. ibi. Completo. Jn tertia i qbus tertio. ibi. Visis aūt leuitatū. Prima hap adhuc i duas partes subdiuiditur. Jn pma ostendit quō rudes pmitus in grāmatica ibuant̄ poesi ⁊ rethorica. Jn scōa cautelā circa hoc subministrat. ibi cauendū. Prima itep i duas. nā pmo oñdit quō in grāmatica erudiant̄. scōo quō i poesi ⁊ rethorica. ibi Senecce traditio. Prima adhuc in duas. nā pmo facit q̄d dictū ē quo ad pmeua grāmatice elemēta scōo quo ad secūdaria fundamēta. ibi. Scōꝫ laboriosi Prima itep i duas. pmo facit q̄d dcm̄ est. scōo tēpus cir

ca hoc statuit quo h⁹ eruditōi sit imorādū. ibi. Nec tali laborioso. Et dicit pmo Boetius q̄ dilectio figuraꝝ repsentātiū elemēta. i. l'ras est ipimenda rudibus i pmis. i. i pncipio. q̄ p ɔiūctio. i. cōbinatio diūgendaꝝ subaudi l'raꝝ ad sillabas ⁊ dictōes faciēda: ɔiūctio inq̄ artificiosa nō paꝝ. i. multū ⁊ tāgit̄ ibi liptote. deide tps quo huic sit imorandū

iunctio. Nec tali laborioso certamini multum est insistendum: nec cito vt Seruio placet abeūdum: quoniam si visus est i multis promptior: in alijs reperitur tunc ⁊ habilior. Secūdum laboriosi certaminis stat edificiū in probi didimiq; traditionibus:

studio adycit dicēs. nec est isistendum. i. imorandum multū tali laborioso certamini. i. studio nec est abeundū. i. recedendū cito vt seruio illi magistro placet ⁊ ē parenthesis. qm̄ subaudi si puer visus fu'rit pmptior. i. potētior ex freqnti supradictoꝝ vsu i mul'tis. i. multo tūc repit̄ habilior i alijs sciētijs subaudi altiorib⁹. ¶ Nōndū q̄ Boe. dicit rudes pmū i grāmatica ibuēdos ⁊ rō huius ē. qm̄ vt vult Alforabi⁹ ipsa grāmatica mater est aliaꝝ artiū q̄ a l'ris nomē accepit. Dr̄. n. grāmatica a grāma q̄d ē l'ra ⁊ icos scia. ipsa. n. est q̄ ɔcept⁹ humani demū cūcte doctrine apti⁹ liberiusq; significant̄. hāc necessitas adiuenit. cū. n. añ eius iuētionē hoies iordinate atq; p libito ⁊ sine arte loq̄rent̄ eueniebat vt min⁹ bñ ɔcept⁹ suos expmere: s; ⁊ min⁹ apte itelligere valerēt. quo fiebat vt tardi⁹ ac difficili⁹ scias tradere possēt. q̄ de re curauerūt sapiētes has icōmoditates tollere: tradiderūtq; artificiosū loquēdi modū vniformē ac ɔgruū vt oēs ɔcept⁹ humani demū cūcte doctrine p eādē artē liberi⁹ significarētur ⁊ adiscerent̄. ¶ Nōndū q̄ Boe. vocat oēs l'ras elemēta ⁊ nō icōgrue sicut. n. ipsa elemēta pncipia sūt oīū elementoꝝ: sic l're pncipia sūt oīū dictionū ⁊ exīde orōnū. quo fit vt sicuti ex diuersa ɔmixtione elemētoꝝ diuerse fiāt elemētatoꝝ spēs: sic quoq; ex diuersa cōbinatōe l'raꝝ diuersa fit vocū dictionū ⁊ orōnum repn̄tatio. Et has l'ras multiplici manerie fore noscim⁹ q̄sdā. n. hebreas: alias caldeas: alias egyptias: alias grecas: alias latinas. hebrearum l'raꝝ q̄s pmas dicūt iuētor erat moyses: ⁊ sunt numero. zz. Syrioꝝ aūt ⁊ caldeoꝝ hebreis l'ris numero ⁊ sono ɔcordātes solis caracterib⁹ differētes l'ras Abraam iuenisse credit̄. Egyptioꝝ vero l'ras Jsis regina Jnachi filia de grecia veniēs i egyptū reperit ⁊ egyptijs tradidit Litteraꝝ aūt grecaꝝ vsū pmū Fenices reperierunt. vñ Lucan⁹. Fenices pmi fame si credit̄ ausi. Mēsurā rudibus voceq; signare figuris. S; cadmus Agenoris filius grecas l'ras ex Fenice. 15. attulit i greciā. qb⁹ Jpomades i troiano bello tres adiecit. Post quē simonides artificialis memorie iuētor tres alias addidit. Latinas vero l'ras vt refert Jsidor⁹ cui i his maior ē auctas. Carmētis nympha pmo italicis tradidit vep. 17. Litteras solū exhibuit q̄ sūt. a. b. c. d. e. f. g. i. l. m. n. o. p. r. s. t. v. postmodum aūt. h. l'ra p nota aspiratōis addita ē. l'raꝫ etiā. q. i pcessu tpis latini iuenerūt loco cui⁹ veteres. c. scribebāt. rursus Salustius ludi magister pmo. k. adiuenit loco cuius veteres. c. scribebāt atq;. q. Jnsup ex tpe augusti. io. l'ra adiūcta est. ⁊ postremo eiusdem augusti tpe latini a grecis duas l'ras mutuarūt. scꝫ. y. ⁊. z. ɔpter noīa greca meli⁹ scribēda qb⁹ oib⁹ adunatl latinū ydioma. zz. l'ris itegrari manifestū ē ¶ Secundum laboriosi. Jn hac pte oñdit qb⁹ debēt rudes isformari p⁹ pma grāmatice elemēta atq; elemētoꝝ

cōbinatões. Et ouo facit. naʒ pmo facit qđ ocm̄ est scđo circa hoc eruditionis hꝫ modū ipsq3 ōcernit. ibi aiaduertendū. Et dicit scđ3 edificiū bene qdē edificiū silitudine qdā ocm̄. nā sicuti sapiēs architectoꝛ domū ɔstruēdā ex minimis fūdamētalibusq3 partibus oꝛdinate integrat. sic ꝛ magister ipse erudiēdū ip3 singulis doctrinaꝝ particu

necnon alioꝛum philosophoꝛu3 quos venerabils commendat auctoꝛitas. Animaduertendum est autem in huiusmodi vt fideli resolutōi subiaceat latia traditio: ꝛ adiscētis idioma ꝑboten⁹ explicatū sit. fūdamēti eni tenacitatē in his opoꝛtet ɔsistere. Nec menstruoso saltu phebes abeun

lis fundamētoꝝ atq3 base integrare o3. illud ergo secūdū edificiū laboꝛiosi certaminis. i. studȳ huius stat. i. firmatꝰ i traditōib⁹. s. scriptis phi. q3 p ꝛ. didimi hoꝝ grāmaticoꝝ ꝛ alioꝝ. s. grāmaticoꝝ qs auctas venerabil' ɔmēdat. Et modū i hꝫ traditōib⁹ obſuādū ōndit. d. Certe aiaduertēdū. i. ɔsiderādū ē. i hꝫ traditōib⁹ stati memoꝛatꝫ vt latina traditio s subiaceat. i. coꝛrespōdeat fideli resolutōi. i. expositōi ꝛ declaratōi: vt. s. ignota p ignotioꝛa vel vnū p reliquo nō iterptētur. Et aduertēdū est vt ydioma. i. loquēdi ꝓprietas adiscētis sit explicatū. i. declaratū verbotenus. i. de verbo ad verbū. n. p q3. tenacitatē. i. firmitatē fundamēti. s. grāmatice: ꝑ per ɔsequēs oīu3 aliaꝝ artiū opoꝛtet. i. opoꝛtunū est ɔsistere i his. s. superioꝛibus traditōibus. quasi dicat cū hec ita sint opoꝛtunum est vt hec fidel'r ꝛ clare doceātur. ⁋ Nōndū q3 nostre grāmatice plures fuerūt pcipui scriptoꝛes sicut Donatus cuius magister Didim⁹ fuisse d'r i lra positus. Priscianus. Uarro. ꝛ Quītilianus ꝛ reliqui multiplurimi. iter quos pōt numerari Ennius q metra cōposuit pmus. cui successerūt Anatheton. Sapho. Archilocus. Simonides. Calofonicus. Asclepius et multi alȳ quos lōgū enarrare foꝛet. hoꝝ scripta ꝛ si non oīa tñ aliqua leuioꝛa post pma elemēta vidēda sunt.

⁋ Nec menstruoso. Hic subdit quāto tēpoꝛe i hoc scđo adiscēdi oꝛdine imoꝛādū sit. ꝛ dicit nec est abeūdū. i. recedendū subaudi a studio ꝛ certamine pdictaꝝ traditionum mēstruoso. i. defectuoso saltu i. cursu lune q cursus mense cōplet'. Nec est imoꝛandū tantū. i. solūmō cursu solari. i. anno. p annū eni motus solis pficit'. sed est imoꝛandū diligēter expleto. i. ɔpleto vel toto iteruallo i. motu mercurȳ illi⁹ planete ꝛ nō vnico sed eodē. s. iteruallo duplicato fere. s. quasi. ꝛ q3 mercuri⁹ annis duob⁹ cursu3 suū pficit qb⁹ duplatis q̄ttuoꝛ efficiunt': liquet quaten⁹ superioꝛib⁹ doctoꝝ traditōib⁹ q̄ttuoꝛ annis diligēter sit imoꝛādū. Diligēter inq̄ q3 obtusitas. i. ebetudo cuiuslibet opis peragēdi pmollit'. i. facilitat' diligentia. ⁋ Notandū licet fm phm octauo politicoꝝ vtile ꝛ ɔmēdabile sit pticipare aliqñ liberales artes atq3 mathematicas quaꝝ vsus oꝛdinat' ad exercitiū excellētiaꝝ doctrinaꝝ vsq3 ad certū terminū. tamen cōtinue ꝛ assidue exercere se i eis vsq3 ad quacūq3 ꝑfectōem nōnunq̄ nociuū ē: q3 cōtinua ɔsideratio i illis retrahit aut simpl'r aut pro pte ab vsu virtutis moꝛalis. q̄re est statut⁹ terminus quo ipsis ꝛ eaꝝ cuilibet erit imoꝛandū. ⁋ Notādū sicut ia3 pluries in philosophicis atq3 mathematicis ꝓbatu3 est coꝛpa ipsa siderea tam planetaꝝ oꝛbiū q̄ octaui celi qđ Aristoteles pmū mobile arbitrat' est. lumen atq3 claritatem a sole recipere: ipse eni est fons luminis vti coꝛpoꝛis sui testatur imensitas qua terrā vti Ptholomeus docuit centies sexagesies sexies excedit. similiter i eo virtus est vnitissima quod coꝛpoꝛis sui pꝛobat compactio. similiter quoq3 in eo lux est diffusioꝛ quod sua in medio oꝛbium ostendit situatio. verūtamen in modo receptionis lucis huiusmodi inter coꝛpoꝛa est differentia. Nam alia quidem i ꝓfundo recipiunt vti sunt coꝛpoꝛa transparētia ꝛ diafonica sicuti sunt fere oīu3 stellarum coꝛpoꝛa. Alia in superficie tātum vti sunt coꝛpoꝛa opaca e quoꝛum numero luna est. quocunq3 tamen modo sint necesse ē vt radioꝛum

dum est nec solari cursu tantum confirmandu3: sed expleto mercurȳ interuallo eodēq3 fere duplicato diligenter immoꝛandū. Diligentia enim cuiuslibet operis obtusitas permollitur. Senece traditio. inexpletio lucani. Uirgilȳ pꝛolixitas. ꝛ Stacȳ vrbanitas. dura flacci trāslatio. du

lucis pꝛoiectioni sint obiecta. ꝛ quātomagis ab huiusmodi radioꝛum pꝛoiectione elongantur: tantomagis ab ipsa luce deficiunt quo fit vt lunam solum menstruam. idest defectiuam inter coꝛpoꝛa celestia existimemus tam quo ad nos q̄ quo ad rei veritatem. quo ad veritatem quide3 cum terre diametralis interpositio ne radȳs lucis illumi netur ipsam obnubilat quod i eclipsi manifestu3 est. quo ad nos autem cum noua nobis reuoluitur. tempus quoq3 reuolutionis huius veteres mensem nominauerunt a mene quod defectum sonat. hinc mēstruosam lunam dicimus quasi mense quolibet defectiuam. Uolens itaq3 Boetius certum terminum in grammatice rudimentis adiscendis constituere dixit non foꝛe abeundu3 a studio hoc lunari reuolutione lune quam mēstruosam dixit sc3 mēse ɔcuiā. nec solari cursu hoc ē. anno. sol eni vti astro logicis considerationibus iam dudum demonstratū est die qualibet. 59. minutis ꝛ. 8. secundis i 3odiaco fere graditur quibus per. 365. dies congregatis atq3 ad integros gradus reductis. 360. 3odiachi gradus constituunt' ꝛ his i3. signa integrantur. quare manifestum est solem totum 3odiacum. 365. diebus qui annum efficiunt indubie pera grare. neq3 etiam illo spacio ab hoc certamine abeundu3 Boetius statuit sed imoꝛandu3 est quattuoꝛ annis quos per mercurȳ motum explicauit.

⁋ Senece traditio. lucani iexpletio. In hac parte Boetius ostendit quibus doctoꝛum traditionibus post superius memoꝛatas doctrinas rudes ipsi sunt imbuendi. Et diuiditur in duas partes. In pꝛima dicit q3 post supradicta in poetarum traditionibus in quibus maioꝛ pars grāmatice constituta est ipsi rudes erudiantur. In secunda quatenus in rethoꝛicis institutis que poetrie coniunctissima dinoscuntur postea imbuentur. ibi. Ceteroꝛum aūt Et dicit hinc. idest post supradicta. sunt indaganda. idest perquirenda. hec scilicet Senece traditio. idest editio. lucani inexpletio. quoniam anteq̄ librum suum perficeret moꝛte preuentus est. Uirgilȳ pꝛolixitas scilicet i scribendo. stacȳ vrbanitas. idest curiositas. semper enim rerum vrbanarū scriptoꝛ extitit. flacci scilicet hoꝛatȳ dura trāslatio quia vitioꝛum repꝛehensiua. Persȳ flacci editio durioꝛ subaudi q̄ hoꝛatȳ tam stilo q̄ vitioꝛum repꝛehensione. Martiani lesio. idest repꝛehensio non idigna imo digna. Nasonis supple Ouidȳ discretio. hec omnia indaganda sunt atq3 commendanda. idest impꝛimenda cellule memoꝛiali. idest memoꝛatiue. ⁋ Notandum licet ars ipsa poetica inter scenicas computet': atq3 Plato poetas

a ciuitate expelli iuberet eo q dicebat eos virtutum inimicos in quo ꝛ eum tullius libro secundo tusculanarum questionum cōmendat: nihilominus vtilis est si fini debito initatur atq vsu licito exerceatur. adiscuntur nempe in ipsa verba valde vtilia. Augustino libro primo confessionum teste sententijs grauissimis referta ipsius etiā studia iuuentutem agunt: senectutē oblectant. secundas res ornāt aduersis perfugium ac solatium pbent delectant domi: non impediunt foris: pnoctant nobiscum: peregrinantur: rusticantur: nec mirum cum ꝛ democrit⁹ tradiderit bonos poetas diuino quodā spiritu inflāmari ex quo cecinit ouidius. Est deus in nobis: sunt ꝛ commercia celi. Sedibus ethereis spiritus ille venit. Ipsa etiam poesis rhetorice eloquētie maximum prestat additamentū. quare ꝛ rhetorice coniunctissima est atq pene germana. Est. n. vt iquit cicero finitimus oratorum poeta: numeris astrictior paulo. verborum autem licentia liberior. multis vero ornandi generibus socius ac pene par. Cum ergo oia hec poetriaȝ afferre Boetius ipse agnosceret hortatur vt maiorum vestigia sequentes rudes ipsi poetas summopere amplectentur ꝛ hos maxime quos in textu commemorat iter quos Mantuanus vates Uirgilius tanto excuiit vt optimus poetarum dici mereretur.

rior Persij editio. Martiani nō indigna lesio. Nasonis discretio sunt indagāda memorialiqȝ cellule commendanda. Ceterorumqȝ philosophorū prout igenij suppetit capacitas non sub silentio est preterennda moralitas vt sic sententiosa dictaminis vigeat serenitas ꝛ metrorū floreat iucunditas. O q̄ tullij venerabilis facundia summis desiderijs est collocanda. Cauendum aūt ē in huiusmodi ne contingat vt Iotario cōtingebat. ipse enīȝ triginta annis ignorantiam suaȝ

¶ Ceterorum autem philosophoruȝ. In hac parte Boetius ostendit quomodo post grammaticam atq poesim rudes in rhetorica sint erudiendi. Et diuiditur i duo. naȝ primo facit quod dictum est. secūdo anthonomasice circa. M. Tullij ciceronis facundiam versandum statuit. ibi. O quātum. ꝛ dicit. Etiam ceterorum philosophorum moralitas non est preterennda suo silentio: immo est totis nisibus amplexanda: ꝛ hoc quantum capacitas. idest valentia ingenij ipsius erudiendi suppetit vt sic serenitas: idest splendor dictaminis vigeat sentētiosa: idest plena philosophorum sententijs atq iocunditas metroruȝ floreat. ꝛ inde subdit. O quantum facundia venerabilis Tullij est collocanda summis desiderijs. quoniam sicuti Aristoteles iter philosophos. inter poetas Uirgilius. sic quoq ipse marcus Cicero inter oratores excuilit. ¶ Notandum circa hoc quod dicit vt sic dictaminis sententiosa ꝛc. Cicero ipse ꝛ reliqui qui rhetoricā docuere fassi sūt eloquentiam sine sapientia obesse plurimum ꝛ prodesse nunq. sapientiam vero sine eloquentia plurimum profuisse. hoc iniquum arbitrantes eloquentiam non debere iudicari atq laudari verborum solo splendore sed secundum grauissimas sententias a vera sapientia sapienter elicitas. Parum ergo substantie vel virtutis aut solide pulchritudinis orationi afferre videtur qui solū rhetorice ꝛ eloquentie vacat. veluti qui nuda ex aliena preciosaq materia verba ligat. qua de re Marcus cicero in eo libro quem de oratore ad quintum fratrem edidit ꝛ ipse quintilianus cū de institutione oratoria ageret raꝝ aut nullū fatentur optimum esse ea etate oratorē cuius rei asserunt non insulsam cām. nā oratorē in omni sapiētie genere persuadere oportet vt sic que alibi didicit cū splendore dicendi pferat ꝛ bene quidē. quo enim pacto i sacris litteris psuadebit qui eas nū q legit aut qs i naturalibus qui Aristotelem reliquosq phōs nō viderit: certe nullo. Coniungēda est ergo sapientia cum dictamine vt sic quod i aliena doctrina cōcipit sub decore rhetorico pferatur.

predictorꝝ philosophorꝝ in gymnasijs tradidit ibuendaȝ. Cū vo dies vt preesset mediocribus aduenisset: cuius vxor esset Eneas dubitasse se diuti⁹ asserebat quē in emistigiorum Uirgilij serenitate uenisset. Reqsitusq a quodā suorꝝ discipulorꝝ qualr primā huius dictionis sillabam magister vertere versu posset: respondit absurdum esse tanti nominis primaȝ syllabam abbreuiari sed potius acuto accentu pnunciari Ecce quantū dure ceruicis obtusitas pdidit temporis ꝛ expense.

¶ Cauendum autem est ꝛc. In hac parte Boetius cautelam circa omnia predicta subiungit innuens per eam superioribus doctrinis ardue diligenter atq cum profectu inuigilandum. Et tria facit. primo ipsum inconuenienꝯ pcauēdum oñdit. scdo pdicta epilogat ꝯcludēdo. ibi. Ecce quantum ꝛc. Et dicit cauendum est autem in superioribus traditionibus ꝛ circa eas adipiscendas ne id contingat alicui quod contigit. idest euenit iotario sic dicto. ipse enim scilicet iotarius tradidit ignorantiam suaȝ ibuendam. idest erudiendam gymnasijs. idest studijs predictorum philosophorꝝ subaudi tā grāmaticorum q poetarum ꝛ rhetorum. 30. annis. idest spacio. 30. annoruȝ. Cū vero dies vt pesset scolaribus mediocribus subaudi eos erudiendo aduenisset scilicet post expletum studium. 30 annorum asserebat. idest affirmabat se dubitasse diutius cuius vxor esset eneas quem supple eneam inuenisset in serenitate carminis dico emistigiorꝝ. idest versuum iperfectorum Uirgilij. Et rursum idem iotarius requisitus. idest interrogatus a quodam suorum discipulorum qualiter. idest qua mensura posset vertere versu. idest in versu primam sylabam huius dictionis magister. Respondit subaudi iotarius absurdum. idest inconueniens fore abbreuiari. idest corripi scilicet in metro primam sylabā tāti nois. ȝ supple arbitratus est eā pnūciari acuto accētu. i. platōe lōga. estimabat. n. ob honoris causā absurdū nimiū pmā sillabā eius corripi. Tunc epilogādo ꝯcludit dicēs. Ecce q̄tum tēpus q. 30. annos ꝛ q̄tum expēse pdidit obtusitas. i. hebetudo dure ceruicis. ¶ Notādū q̄ñ ois cognitio teste tullio i dyalogo ad hortēsiū multis est obstructa difficultatibus. Est. n. ꝛ i ipsis reb⁹ obscuritas ꝛ i iudicijs nostris ifirmitas. qua ex re Socrates ipse nihil se scire dicebat. Inuigilādum est igit studio sine desidia queadmodū veteres ipsi sapiē studuerūt vt sic q̄tū mēs imbecilla atq ceruicis excludit obtusitas tantum iugis atq diligens vigilātia adducat. sic Socratis memorati fuere studia. q̄ñ vt Ualerius li. 8. adiscere quottidie nō desistebat. De pictagora etiā fert q doctrinis iugiter isi/

stebat. vñ ꝛ eunodius ait. Artiū magister est istātia. Nouerca eruditōis est negligentia. Hinc Catho moralis monuit. Instrue p̄ceptis animum ne discere cesses. Nā sine doctrina vita est quasi mortis imago. Non sic Iotarius cuius mores p̄cauēdos Boetius asserit. Hic nempe licet annis. 30. studio icubuisset: nulla tamē scia cōualuit: cū se

Completo autem non indebite huiusmodi gynnasij rudimento ad maioris inquisitionis sciētie limina procedendum est. Sciētie inquam quam veri falsiqꝫ nouimus indagatricez: solamqꝫ scientiam scientiarum titulo subtilitatis obstipantē subiecta. Hec

recipientē vt decuit tradēti concordia non sociauit. ℂ Notandū virgilius post multa atqꝫ diuersa sua opera tandē eneidē aggressus est. Librū q̄dē noibus ac rebus grecis ꝛ latinis cōmunē. reliqtqꝫ i eo morte preuētus q̄dā iperfecta. ꝛ ob ea igni ipsum cōcremari iussit. sed istud haud factū est. Augustus vero iussit tuccā atqꝫ varꝝ viros ea etate excellētes hac lege ipsum emendare vt sup̄flua demerēt: nil adderēt tamē. vnde ꝛ semiplenos iuenim⁹ ei⁹ versiculos quos emistigia dicunt. De qua re sulpitij carthaginēsis extāt ho⁹ versus. Iusserat hec rapidis aboleri carmina flāmis Uirgilius phrigiū que cecinere ducem. Tucca vetat varrusqꝫ simul. tu maxime cesar Nō finis ꝛ latie cōsulis historie ꝛc̃. Et i his emistigijs iotarius ipse ibecilla mēte eneā reperiēs ipsum vxorē fore cuiusdam estimabat nesciēs phrigie ducem. Anchise patre venere matre p̄creatuz eneam. ℂ Nota ceruix p̄prie posterior pars colli est: ꝛ quādoqꝫ accipitur pro superbia. quādoqꝫ pro toto capite: ꝛ hoc modo hic capi potest cū dicit dure ceruicis. i. duri capitis ad recipiēdū alta doctrinaꝝ.

ℂ Cōpleto aūt nō idebite. Hec est secūda pars secunde partis p̄cipalis huius p̄mi capituli i qua postq̄ Boeti⁹ ostēdit q̄bus p̄mo ab ifantia ibuēdi sūt iuuenes: nūc declarat i q̄bus erudiendi sunt secūdo: scz i ipsis p̄mordialibus logice artis istitutis. Et diuidit̃ hec pars i duas partes. In quaꝝ p̄ma se p̄oribus ꝯtinuans vt iformandos ꝛ erudiēdos attētos faciat logicā apte cōmēdat. In secunda ordinē moduqꝫ i logica proficiscēdi demonstrat. ibi. Ad huius. Prima i duas. nam p̄mo dicenda dictis ꝯtinuat. secūdo logicā cōmendat. ibi. Scie iquam. Et dicit ꝙ cōpleto ꝛ pertrāsito non idebite subaudi sicuti iotarius ipse sine fructu: sed diligēter rudimēto. i. noua istructōe hui⁹ gynnasij. i. studij grāmatice scz ꝛ poetrie atqꝫ rhetorice procedendū est ad limina. i. itroitus scie que maioris est iquisitionis. i. iuestigatōis. Tūc ad cōmendationem ipsius logice accedit. ibi. Scie iquam. Et diuiditur. nam p̄mo cōmendat ipsam quo ad se totam. secundo quo ad partem. ibi. Quid aūt cognitōe. Primo cōmendat ipsam totam vno modo. secūdo alio modo. ibi. Hec est inq̄. Et dicit. post predicta accedēdū est ad limina scie maioris iquisitōis. Scie inq̄ quā nouimus solā esse idagatricez veri ꝛ falsi. ꝛ hec est ipsa logica cum veꝝ ꝛ falsū non idagantur nisi argumētatōe mediāte. sola aūt logica arguere docet. quare ꝛ ipsā solā iuenimus sciam scientiarum per anthonomasiā rōne cōmunitatis eius atqꝫ administratiōis adminiculat̃ nempe oibus scientijs ꝛ ea recōmentator ipsā modū sciendi vocat cū dicit. Impossibile enim est sciaz simul q̄rere atqꝫ sciendi modū. l3 hoc aliq solū de logica vtēte itelligāt. sciaz inq̄ sciaꝝ obstipātē. i. circueūtē titulo. i. honore subtilitatis subiecta. i. obiecta aliarum scientiarum. Post hec commēdat eam alio modo ꝛ dicit. hec scilicet logica. inq̄ ē domina scalaris. idest gradualis per ipsam enim ad culmina omnium aliaruz scientiarum ascenditur cum ipsa ad omnium methodorum principia viam habeat. ꝛ hoc est quod subdit que scilicet logica prebet penetrāti. idest rimanti fastigia. idest

est inquam scalaris domina que penetranti vestium natura ad scientiarum quarumlibet fastigia p̄bet incrementa virtutū. Quid autem lucidius cognitione quin que vniuersalium que est triuialium scientiarum magistra. quadriuialiūqꝫ potētia: collateraliū

summitates quarumlibet scientiarum incrementa. idest augmēta virtutum scilicet attingendi. et hoc natura vestiū idest premissaruz scilicet maiore ꝛ minore mediante. Et vocat ipsas premissas scilicet maiorem ꝛ minorem extremitates vestes per simile. sicuti eniz vestes ipse corpus circundant atqꝫ contegunt: sic ꝛ premisse conclusionem ipsam includunt. Qua ex re dictum. est ꝙ ipsis premissis positis ꝛ concessis necesse est aliud scilicet conclusionem euenire ex his que posita sunt ꝛ concessa. Tunc commendat ipsam quo ad partem. Et dicit. sed quid est lucidius cognitōe vniuersalium. idest ea parte logice que de vniuersalibus est que scilicet cognitio est magistra. i. magistratum tenens triuialium artium. idest iter triuiales artes que sunt grammatica logica rhetorica. qꝫ pro et est potentia. idest vis quadriuialium artium scilicet arismetrice geometrie astrologie ꝛ musice. ipse nāqꝫ steriles mute atqꝫ impotētes sunt sine logica. qꝫ pro ꝛ. ipsa est plenitudo artium collateralium scilicet omnium aliarum. ℂ Notandum logica inter artes liberales secunda ponitur q̄uis Boetius ipsam post rhetoricam moneat adiscendam. Et rationalis dicitur. ipsa enim diffinire docet atqꝫ diuidere verumqꝫ a falso discernere. necessaria certe ꝛ vtilis ars. quia secundum hugo. in didascolicon per eam subtilibus obiectionibus latens veritas reperitur. Hanc sapientissimus Salomon i prouerbijs adiscendaz admonet dum nos hortatur vt intelligamus sermones prudentie versutiasqꝫ verborum necnon parabolas ꝛ obscurum sermonem. ꝛ dicta sapientum simul ꝛ enigmata. que omnia vti hieronymus ad magnum oratorē ait. dyaletica sunt. Augustinus etiam inter ceteras artes logicaz commendat quia exercitatiora potioraqꝫ reddit ingenia Hec nempe disciplina est vt dicit Isidorus libro. 2. que ad differendas rerum causas est adinuenta. quapropter scientia scientiarum est sine qua nulla aliarum scientiarum perfecte haberi potest. ℂ Notandum ꝙ vniuersale est quid vnum versum in multis: ꝛ hoc duplici quidez ratione. physica scilicet atqꝫ logica. physica nempe ratione est ipsa communis natura apta nata in multis reperibilis ꝛ ab eisdem participabilis equaliter vt humanitas secundum quam dictum est ꝙ participatione speciei plures homines sunt vnus homo ex natura rei. ꝛ ibidem. Genus quidem potentia multas in se habet species: actu vero nullas. Logica vero ratione est ipsa vniuersalitatis intentio prout intellectu conficitur vt genus species ꝛc̃. et secundū hāc dictū est. Intellectus est qui facit vniuersalitatem in rebus. Et sunt harum intentionum vniuersalium quinqꝫ maneries. vna quidem genus. species alia. tertia differentia. quarta proprium. accidens quita. quarū certe cognitōe nihil vtilius existit. quapropter ꝛ eadē

sciaꝝ plenitudo. Ad hui⁹ āt ipe-
rialis dn̄e apicē scādēdū ē h̄ ordi
ne. In primis igr̄ t̄minoꝝ itrise-
ca cognitio: eorūq3 i ꝓpōne nō la
tēs copulatio: ꝓpositionūq3 nō
idigna ɔnexio sunt apponenda.
Terminoꝝ āt determinatōes q̄s
sincathegoreumata appellam⁹:
memorialr̄ mēti sunt iprimende
vtpote q̄ sophistice nō parti de-
seruiūt fātasie. Hoꝝ autem noti-
ciam Trebatiū viꝝ meminimus
prudentissimū: sed in hoc iperi-
tum quasi idignam scientiā rela-
tu sub silentio p̄terisse. Die autē
conflictus adueniente eundē mi
serrime ab his sophistica vincen
te detentum vidimus: ⁊ indecen
ter a suorum collegio sequestra-
tum. Quid vlterius: āgustia pu
doris confusus: quod prius cen
sebat indignum eloquio: postea
sociatim mendicabat. Huius au
tem imperialis domine fimbrijs
dotata ars sophistica: petulanti
aio confusa: nugatorieq3 loqua-
citatis eulogio perusa: mulieris
fuco vultu perfusa barbaras na
tiones obliquo sidere respicie-
bat: quaz in commentarijs Ale
xandri ⁊ nostris nouimus deco-
ratam ⁊ translatione perfectam

nihil lucidius. vtilius siquam tam ad predicamentorū Aristotelis doctrinam cum nihil i ipsa coordinatōe predicamentali situetur nisi aut genus aut species ⁊c̄. Descēdenti enim a genere generalissimo ad speciem specialissimam plato iubet qescere. Silr̄ ad diffinitionum assignationem. cum diffinitio qd est esse rei indicet. Esse autem rei nihil aliō q̄ sua qditas est quam certe differentia generi adueniens ɔstituit ⁊ ex hys diffinitio integrat̄ ⁊ rursū ad ea que i demonstratōe sūt vtilia videlicet diffinitio ⁊ reliqua. In textu ibi rudimento. idest nouo iudicio noua instructōe. ⁊ dr̄ a rudio. is. Itē ibi. limina. limen terminus domus vel ediū est. limes vero regionum. vnde Prosper angusto virtus limite celsa petit. Itē ibi fastigia. idest altitudines summitates. Est etiam fastigium honor.

Ad huius autē iperialis. In hac parte postq̄ Boetius logice cōmendationem premiserat. nunc vero qualiter i ea erudiendum sit manifestat. Et diuiditur i duas partes. In p̄ma ordinem i ea procedendi demonstrat. In secunda vero modū procedendi circa ordinem ipsum subiungit. secunda ibi. Ad istorum ⁊ ceteroꝝ. Prima i duas. nam p̄mo facit hoc qō dictum est circa logicam positiuā. secundo vero circa sophisticā siue ꝓuatiuam. ibi. Huius autem iperialis. Prima i duas. nam p̄mo facit hoc circa terminos cathegoreumaticos. secundo circa sincathegoreumaticos. ibi terminorum autē. Prima i tres secundū tres ordines circa eam obseruandos. Et dicit p̄mo scandendū. idest gradatim ascendendū est ad apicem. i. summitatem. huius dn̄e iperialis scz logice: hoc ordine scz q̄ seqtur. quoniam cognitio itriseca terminoꝝ scz iplexoꝝ vti nomis ⁊ verbi subiecti ⁊ predicati. ⁊ hoc quo ad p̄mū ordinem. q3 pro ⁊. copulatio. i. vnio non latens eorum scz terminorum predictorum i propositōe. ⁊ hoc quo ad secūdum ordinem. q3 pro ⁊. connexio. idest coniūctio non idigna propositionum scz i silogismo: ⁊ hoc quo ad tertium ordinem hec supple predicta oia sunt i itroitu logice apponenda. idest applicanda rudibus. Notādum q̄ itriseca cognitio terminoꝝ de qua i lr̄a nil aliud est q̄ nosse qd sit nomen ⁊ qd verbum apud logicos ⁊ qua manerie propositionē igredi valeāt. qdq3 terminus cōmunis ⁊ qd singularis ⁊ qd genus: quos terminos icōplexos dicimus Copulatio vero horum nil aliud est q̄ eorum i ꝓpositōe apta positio atq3 tunc cōplexionem igrediuntur. rursum propositionum connexio sillogismus est siue sit cathegoricus siue hypotetic⁹ simplr̄ dictus. demonstratiuus ꝓbabilis vel sophisticus. De qbus oibus abunde i libris Aristotelis porphiry atq3 Boety tractatum est. Uerum q2 diuerse atq3 varie hꝫ propositionum connexiones minime fieri possunt sine sincathegoreumatuz noticia que propositōes tam i qualitate q̄ i quantitate diuersificāt. terminosq3 ipsos cathegoreumaticos nūc ampliant nunc restrīgunt nunc artant aliaq3 ⁊ alia faciunt que i logicis istituta sunt. qua de re Boetius hoꝝ notitiam pretereundam minime monet: rōne atq3 exemplo dicta cōfirmās. Dicit. n. determinatōes. i. signa tā vniuersalia q̄ particularia etiam reliqua terminoꝝ. quas scz determinatōnes appellamus sincathegoreumaticas. idest consignificatiua sunt iprimende menti memoraliter. Et rōnem subdit dicēs. quoniā deseruiūt nō paꝝ imo multuz sophistice fantasie. i. illi parti logice. ⁊ subaudi nō dū sophistice sz ⁊ cuilibet logice parti. Deide exēplo p̄dicta ɔfirmat dicēs. certe nouimus Trebatium viꝝ prudētē sz iperitū i hoc. s. p̄terisse. i. trāsiuisse sub silētio. i. nulla facta mētōe noticiā hoꝝ. s. terminoꝝ q̄si sciaz idignā relatu. sed die ɔflictus. i. disputatōis adueniente vidimus eūdē detētū. i. ad metā redargutōis deductum miserrime ab hys. s. sincathegoreumatibus sophistica. s. arte vicēte. ⁊ vidimus eūdē idecēter. i. opprobriose seq̄stratū. i. diuisū a collegio suoꝝ. s. socioꝝ. qd vltra subaudi accidit. idē trebatius angustia ɔfusus. i. turbatus mēdicabat. i. mēdicādo ipetrabat postea sociatim. i. p socios illud qō cēsebat. i. reputabat p̄us idignū elogo. s. notitiaz terminoꝝ sincathegoreumaticoꝝ. Nōndū sincathegoreuma. i. ɔsignificatiuū a sin. i. con ⁊ cathegoreuma. vn̄ oēs alie partes orōnis a noie ⁊ v̄bo scd̄m logicos dicūtur sincathegoreumata. Nōndū fantasia est de cognitis spēs i aio figurata. sz fantasma ē de icognitis. ⁊ hic tractū ē vt sophistica fallacia dicat̄ fantasia: cū appareat aliud q̄ sit. sūt. n. sophistici elēchi nō veri elēchi q̄uis ita videātur: sz paralogismi p̄mo elēchoꝝ.

Hui⁹ aūt iperialis dn̄e. Postq̄ Boeti⁹ ondit i supiori parte modū ꝓcedēdi circa logicā positiuā. nūc facit hoc idē circa ipsaz logicā sophisticā. Et dicit. aūt p certe. ars sophistica. i. ars illa q̄ est de sophisticis elēchis dotata. i. decorata fimbrys. i. extremitatib⁹ q̄ fimbria p̄missaꝝ dicunt̄. ⁊ bn̄ ɔsonū illi ē qō supple ꝓximo dixerat. q̄ penetrāti vestiū nā ⁊c̄. hui⁹ dn̄e. s. logice iperialis etiā ɔfusa. i. ꝓlixa petulāti. i. supbiēti audaci lasciuiēti ⁊ iportune potēti aio. ⁊ hec oia bn̄ posita sūt ad sophistaꝝ cautelas isinuādas. Dꝫ. n. hr̄e sophista ɔfusū atq3 ꝓlixū i disputādo morē vt nemo suas rōes itricatas repetere valeat. silr̄ sit petulās atq3 audax vt vult Aristo. i elēchis. ⁊ seqtur. q3 p ⁊. perusa. i. pfecte vsa eulogio. i. testimōio nugatorie. i. ficte loquacitatis. i. garrulitatis. etiā cautela sophistaꝝ ē vt loq multiplicēt vt sic a circūstātib⁹ docti videant̄. q3 p. pfusa. i. irrigata vultu. i. ostatōe fuco mulieris. i. apparentia

vere sapie q̄3uis non sit. respiciebat barbaras.i. ignaras natões sidere.i.oculo obliquo.quã.s.artẽ nouim⁹ decora tã i cõmẽtarys alexãdri.subaudi pipatetici ⁊ nr̄is supple cõmẽtarys.q̄3 etiã pfectã.i.cõpletã trãslatõe subaudi hac q̄ de greco ipsã i latinũ vtimus nouimus curãdã sũ mope.i.diligẽter.℄ Nõndũ sophistica ars duplex est nã

sũmope eẽ curãdã. Ad istoꝝ ⁊ ce toꝝ pfectionẽ triplici solem⁹ vti recordatione quaꝝ prima est vo calis: scḋa mẽtalis: tertia vero cõ munis. vocalis sophisticũ facit: mẽtalis iudiciũ: ꝯmunis si conti nuata fuerit facit perfectũ. voca lis cecitatẽ: mentalis sciaꝫ: ꝯmu nis vsum. vsus autẽ ad magiste riũ pperare festinat. Sicut eniꝫ

q̄daꝫ docẽs ẽ: altera vo vtẽs Docẽs q̄dẽ q̄ docet cog̊sce re sillogismũ sophisticum eiusq̄3 princi pia cãs atq̄3 passiones. Et hec ẽ vera scia verusq̄3 habi tus demõstra tione acq̄sit⁹. Alia aũt vtẽs p quã sillogis mo sophisti co vtimur ad disputatões. Et de hac i pposito. hãc tñ vtẽ dã Boe. minime cõmonet sꝫ ad vsucias deceptõesq̄3 eua dẽdas sophisticas sũmopere adipiscẽdã suadet. ipsa eni nulla sapia ẽ sꝫ i loquẽdo deceptio vboꝝ itricatio appa rẽs sapia nõ exn̄s. De hac Gregori⁹ loq̄tur cũ dicit. Sillo gistica inq̄t disputatio q̄d aliud est q̄3 vbis ꝯtẽdere. ⁊ au diẽtes subuertere ⁊ i ea vt Augustino placet victoria ver boꝝ ⁊ ostẽtatio ambitiosa q̄rit. nec mõ tardos sꝫ plerũq̄3 igeniosos decipit. quapropter i libro de doctrina xp̄iana vsũ sophistice disputãdi dicit execrabilẽ libidinẽq̄3 rixã di:studẽde tñ sũt vsucie nõ vt q̄sq̄3 exerceat sꝫ vt valeat sũmope pcauere. ℄ Iteꝫ fimbria fimbrie dr̄ extremitas vestis vel filũ q̄ḋ appẽdit i decorẽ vestiũ. hic vero capit aut p extremitatib⁹ sillogisticis p silitudinẽ vel appẽdi cys logicalib⁹ q̄bus vtit sophista i suis argumẽtis. Item eulogiũ sapia vel bona fama vel testimoniũ dr̄. Itẽ fuc⁹ color ẽ adulterinus ide fucata vt dicit papias depicta ti cta adulterino colore ꝯtaminata ficta nõ vera apparẽtia ℄ Ad istoꝝ ⁊ ceteroꝝ. In hac parte Boe. postq̄3 ordinẽ pcedẽdi i ipsis pmordys logicalibus oñdit. nũc vero cir ca ordinẽ ipꝫ modũ atq̄3 normã obseruãdos subiũgit Et diuidit i duas ptes. nã pmo facit q̄ḋ dcm̄ est. scḋo cuidã tacite q̄õni rñdet. ibi. Si vero. Prima i duo nã pmo mo dũ ponit quo i acq̄rẽdis logice istitutis vtẽdũ sit. scḋo ve ro tres effect⁹ ex hoc pcedentes oñdit. ibi vocalis. Et di cit q̄ nos solemus vti triplici recordatõe ad istoꝝ scꝫ su pradictoꝝ ac ceteroꝝ scꝫ dicẽdoꝝ pfectionẽ. vult dicere i omni scia adipiscẽda triplici vtimur recordatiõe quaꝝ prima est vocalis.i. nuda dictionum retentio. secũda mẽ talis.i. vocum sententie recordatio. tertia communis.s. ex voce ⁊ sententia consistens. ⁊ subiungens effectus ha rum trium recordationum tria facit per ordinem. nam primo primos tres effectus ponit. secundo secũdos tres effectus subiungit. tertio tertiam recordationem pre ce teris confirmat. secunda ibi. Uocalis cecitatem. tertia ibi. Sicut enim. Dicit ergo q̄ recordatio vocalis facit sophisticum.i. apparentem quoniam nuda voce aures re plet quid nominis ignorans. Mentalis facit iudiciuꝫ.i. certitudinem. alia littera habet rudem. quoniam facit intellectum inter verum ac falsum discernere cũ impo tens sit hanc discretionem voce significare. Communis vero scilicet que tam vocuꝫ q̄3 sententiarum est si fuerit continuata. scꝫ comparando rem ad vocem facit perfe ctum subaudi in arte. quoniam sicuti ipsa mentali recor datione conceperat: sic vocali comparata voce signifi cat. Exinde ponit secundos tres effectus prefatarum re cordationum. Et dicit vocalis recordatio generat cecita tem.i. hoiem ignorantem. q̄3uis eni voces ipsas cogno scat: virtutes tamen ipsarum vocum minime recordat̄ q̄

prudentia sine iusticia paruꝫ vel nihil prodest: iusticia ãt sine pru dentia multũ: sic scia sine vsu p dest parũ: vsus aũt sine scia pro dest multũ. Si vero bone idolis scie tirunculus totã nequeat se riatiꝫ comprehendere orationẽ: saltem primã capiat pnũciatiõeꝫ donec gradatim procedendo cõ tinuuꝫ producere possit effectũ.

propter q̄ faci li paralogiza tur pmo elen chorum. Mẽ talis generat sciam.i. hoieꝫ scientem red dit sed ipoten tem cum ea q̄ mente noue rat vbo expli care non q̄at. Cõmunis ve ro recordatio vsuꝫ generat q̄ꝛ potẽtẽ fac sicuti eni natura facit habilẽ: ars facilem: sic quoq̄3 vsus vti victorino visum est potentẽ reddit. vsus aũt festinat .i. accelerat properare ad magisterium. quare de pmo ad vltimũ cõmunis recordatio ad magistratũ festinat. ⁊ hoc confirmans per sile subdit. sicut eni prudentia paruꝫ vel nihil prodest sine iusticia. iusticia aũt sine prudentia mul tũ. sic scia sine vsu prodest parum. vsus vero sine scia mul tum. ℄ Notandũ circa hoc q̄ dicit prudẽtia sine iusticia paꝝ vel nihil prodest. Cuius rõ est: q̄m iusticia oiuꝫ aliaꝝ vtutum est ꝯtẽtiua. malorumq̄3 oium destructiua quare ⁊ plus ceteris mũdo necessaria pmum est phi.5. ethicoꝝ vbi dicit. iusticia est quodãmodo ois vtus. ⁊ subdens rõ nem dicit. Et eo q̄ icludit i se actus oiuꝫ vtutum. Et tuli. li.3. officiorum. iusticia est vna oium dña reginaq̄3 vtutũ. Secundum patet quoniam ipsa est oium maloꝝ ihibiti ua. ergo per locum ab oppositis Iniusticia est malorum permissiua: quare est perfectum malum. perfectum aũt malũ seipsum destruit quarto ethicoꝝ. ergo ⁊c̄. Tertiuꝫ aũt declarat̄. p iusticiã tutat̄ inocẽtia. punit̄ malicia. fre natur audacia. atterit̄ supbia. secura reddũtur oia. quare hec virtus scḋ3 Isidoꝝ.5. ethimologiaꝝ non imerito re gina nũcupatur. quapropter Augustinus libro scḋo de ci uitate dei. c.18. de ipsa iusticia plenissime tractans cõclu dendo dicit. Hoc verissimũ est sine iusticia rempublicaꝫ regi nõ posse. ⁊ pro tãto. Tulli⁹ asseruit q̄ nil ẽ tã amicũ ciuitati vel regno q̄3 iusticia. ob quas res cetere virtutes sine ipa paꝝ aut nihil prosunt. Atq̄3 simile est de vsu atq̄3 scia. nam vt dicit Seneca nihil odibilius est scia vbi sola est itelligens ipsam parũ aut nihil prodesse sine vsu eius. quod bene subdens idẽ Seneca iquit. Quid eni prodest scientibus cõsumere dies i his que nec domi nec milicie nec foro nec i curia neq̄3 alicubi prosint nisi dũtaxat i sco lis. scia ergo sine vsu nihil prodest atq̄3 ifecunda est. ipsa eni vsu sumit icremẽtũ ⁊ exercitio sicuti ars quelibet. ff. de legatis.3.l. legatis. §. ornatricibus. quod si scia ab vsu disiuncta fuerit certe vtilior est vsus expers artis q̄3 ars que sui vsum non habet vt refert policrates libro.5. ℄ Si vero bone sciẽtie. Hic Boetius antipophorisãdo cuidam tacite respondet questioni. Posset enim aliquis dicere. O Boeti congruum bene est adiscere volenti sin gula que monueras mente capere. sed quid cum ea oia ordine quo tu disposueras retineri tum ingeny paruita te: tum etiam alia quauis occasione minime valebunt.

Cui respondens ait. certe si tirunculus. i. nouus scolaris nequeat. i. non valeat cōprehendere seriati. i. vtiliter in/tente sedulo totam orōnem. i. lectionem bone scie rapiat idest potenter capiat saltem. i. adminus primam pronun/ciationem. ⁊ hoc ꝓcedendo gradati subaudi pmo paruz: secūdo plus capiendo ⁊ hoc tādiu donec ipse tirunculus

Uisis autem leuitatum sciētijs: de speculatōe porphiriana quinque vniuersaliū q̄ ab aristotele monstra vocantur: attendendū est ad ipsius cathegorias neces/saria que luce expositionis in cō/mentarijs nostris his patefeci/mus. O quantum vtilitatis ha/betur in his si itrinseca habeatur

possit pducere. i. propalare effectum con/tinuum. i. ora/tionem totaz. ¶ Notādum q̄ aīa ipsa a sue creationis pmordio vt in Aristotele se/cundo de aīa visum ē. facta est tabula nu/da i qua nihil depictum est depingi tamen apta nata. Hec autem depingendi aptitu/do non tumultuoso strepitu neqꝫ magna confusaqꝫ speꝝ mole a pncipio in actū reducēda est sed passim atqꝫ gra/duali ordine sciaꝝ flosculis adornāda: reficit̄ eniz itelle/ctus atqꝫ tandem fida conceptoꝝ seruatrix memoria et laboris pars maxima detrahit̄. si non vno spiritu audita lecta conceptaqꝫ passim memorie demādent̄: diuturno etiā iugiqꝫ hoc labore mens animusqꝫ cōficiet̄. nam que concepta sunt nisi repetita fuerint fluxa veluti ⁊ caduca euanescunt. ¶ Nō. tiro grece latīe fortis dr̄ inde h̄ tiro/nis. i. nou⁹ miles nouiter electus ad miliciā. q2 fortis ad h̄ eligi solet ⁊ per similitudinē tiro dicit̄ quilibꝫ ignarus et rudis cum aliquid exercendum aggredit̄: ide tirunculus diminutiuum. Item saltez coniunctio aduersatiua ē cuz diminutione ⁊ est tractum a captiuis qui loq pre timore non valentes dicebant saltem: quasi diceret vt vitam et salutem non amitterent.

¶ Uisis aūt leuitatum scientijs. Hec est tertia pars scde partis pncipalis huius pmi capituli i qua boe. postq̄ oñ/dit i qbus ipsi pueri pmo imbuendi sunt ⁊ i qbus secūdo nunc vero oñdit i qbus tertio istruendi sunt. Et vult q̄ post supradicta que omnia sunt quasi rudimenta sciaruz erudiendi sunt ipsi scolares in scientijs que maioris sunt inqsitōis videlicet i scia vniuersalium ⁊ pdicamētoꝝ ⁊c̄. Et diuiditur hec i duas partes nam pmo ponit modum atqꝫ ordinem qbus circa partem logice magis speculabi/liorē sit isistendū. scdo qōdam pus dcm̄ repetit vt pcedē/tib⁹ addat. ibi. Nec dū hec. Prima i tres scdm tres ordi/nes libroꝝ circa hanc partē necessarioꝝ. s. vniuersalium atqꝫ pdicamentoꝝ ex parte vna diuisionū atqꝫ topicoꝝ. Boetij ex parte alia. ⁊ post hoc oium reliquoꝝ librorum noue logice Aristo. s. poꝝ posterioꝝ ⁊c̄. secunda ibi. No/stris quoqꝫ. tertia ibi. Aristo. quoqꝫ. Prima i duas. nam pmo erudiendum monet i libris pdicabilium porphirij. secundo ex vtilitate sui ipsa pdicabilia recōmendat. ibi. O quantuz. Et dic̄. Uisis scientijs leuitatum. i. leuiū do/cumentoꝝ subaudi que leuiter ducunt i cognitōem logi/ce attendendū est de speculatōe. i. speculatiua considera/tione porphiriana. i. porphirij qnqꝫ vniuersalium. s. ge/neris speciei ⁊c̄. de qbus sunt omnes scie. pmo posterioꝝ que. s. vniuersalia vocāt̄ ab Aristotele. s. pmo posterioruz monstra. i. res extra naturā. exn̄tes vniuersalia dico ne/cessaria. i. vtilia ad cathegorias. i. pdicamenta. Aristote/lis. q̄ vniuersalia nos boetius patefecim⁹. i. declarauim⁹ his i cōmentarijs nr̄is. ⁊ hoc luce expōnis. i. declaratione expositoria. deide vniuersaliū sciam ex sui vtilitate com/mēdat. Et duo facit. nā pmo fac̄ qd dcm̄ est. secūdo erro/res ab eadez remouet ibi. Nōne lr̄alis. Et dic̄. O quantuz vtilitatis habet̄ i his. s. vniuersalibus si cogscant̄ noticia itriseca. i. itranea. Postea errorē remonēs dic̄. nōne. i. nū/

cognitio. Nonne litteralis sofro/nici facultas est vicio notanda: i/quā. Nr̄a quoqꝫ volumia stili sce/mate decorata nō sunt omitten/da. aristotelis quoqꝫ tota succin/ta breuitas licet voce tediosa nō tamen infructuosa. malui enim potius fideli deseruire trāslatiōi q̄z arrogātie repḣēdi temeritate.

gd facl̄tas lr̄a/lis. i. sola voca/lis doctrina so/fronici illi⁹ ma/gistri est notā/da vicio. i. rep/hendenda in/quam. i. dico. q. d. doctrina illa sofrōici q̄/niaz solas ver/borum garru/litates docuit q̄. sophistā atqꝫ apparentez fa/ciunt i. hoꝝ vl̄ium doctria penit⁹ abolēda ē atqꝫ v̄boꝝ vis attēdenda. ¶ Notandū put refert aristoteles i ml̄tl pas/sibus. opīo Platonis fuit ipsa vl̄ia eē essentias p se exn̄tes ⁊ ab ipsis singularibus sepatas scdm eē. dātes tn̄ nomē et rōnem ipsis singularib⁹. quā qdē opionez platonis tanq̄ erroneā atqꝫ vē phie dissonaz: Aristoteles ipse i. 7. metha: multis ipugnat rōnibus. q̄re ipsā ridiculo tenēs pmo po/sterioꝝ inqt i hunc modum. Gaudeāt genera ⁊ spēs. qm̄ si sic sunt subaudi queadmoduz plato posuit: mōstra sunt. q̄propter i phemio de aīa dic̄. vl̄e. s. platonicū nihil ē aut ē posteri⁹ suis singularibus ⁊ ad hoc ppositū locut⁹ ē boe. cuz dixerat q̄ ab aristotele monstra vocant̄. subaudi i de/risionez Platonis. ¶ Itē cathegoria ē pdicamētū vel p/dicatio vl̄ significatio. vn̄ pdicamta arist. cathegorie dnr̄ ¶ Nostraqꝫ volumina. In hac pte tāgit scdm ordinem li/broꝝ i hac pte adiscēdoꝝ. Et dic̄ ēt volumia nr̄a. s. p nos fa/cta vti ē liber disionū atqꝫ liber topicoꝝ decorata scema/te. i. nobilitate stili nō sūt omittēda post lectōez vl̄iū. q. d. qm̄ i his magnū emolumētū ꝯsistit. vn̄ scema scematl neu/tri gn̄is nobil̄ honor dignitas corona vl̄ ornamētū signifi/cat. vn̄ iuuenal̄. Scemata qd faciūt ⁊c̄.

¶ Aristotelis q̊qꝫ succita. In hac parte boe. ponit tertiuz ordinē libroꝝ i hac pte adiscendoꝝ. Et diuidit̄ i duas par/tes. nā pmo facit qd dcm̄ est. i scda ipos libros auctoris no/bilitate ꝯmēdat. ibi. Quid. n. aristotel̄. pipatetici. Prima i duas. nā pmo facit qd dcm̄ ē. secūdo cuidam tacite que/stioni que ex plibatis elici possꝫ rn̄det. ibi. malui v̄o. Et di/cit ēt breuitas. alia littera hꝫ veritas succita. subaudi qm̄ plus snīa q̄z v̄bis abundabat licet tediosa voce. idest tedi/um generatiua propter duritiam translatationis nec ta/men infructuosa subaudi snīaruz vbertate supple non est omittenda. Ex his autem verbis posset qs occasionem q̄/rendi sumere. cur tam duro atqꝫ inculto stilo tanti philo/sophi verba verterit ⁊ sic equo scemate atqꝫ stili alacri/tate quibus in greco iacet haud quaquaz trasferebat. Cui boetius. certe malui. idest magis valui subaudi ego boe/tius deseruire fideli translationi vt sic verbum v̄bo com/mutarez q̄z reprehendi temeritate. i. psumptōe arrogātie idest superbie. inde commendat doctrinaz aristotelis. n. pq2 qd ē sereni⁹. i. trāqli⁹ lucida v̄itate aristotel̄. q. d. nihil ¶ Notandum vti refert Laerti⁹ aristoteles platonis di/scipulus plurimos libros: tū i logicis: tū i phisicis. tū q̄q̄ i mathe. atqꝫ alijs scripsit vt sic libroꝝ nūer⁹ tricētos ascē/dat atqꝫ alibi dcm̄ ē ipꝫ tractat⁹ mille edidisse q̄ꝝ tn̄ volūi

num aut translatoꝝ inopia aut alia quadam occasiõe co/piam oẽm non habemus. ex his tamen q̃ ad nos deuene/runt ex logicis sũt liber cathegoriarũ. pihermenias. poꝝ. analeticoꝝ. topicoꝝ. elencoꝝ. quoꝝ licet fuerit durus i/terpres: veritate tamen refectissimi existunt. q̃ ex re dcm̃ est. q ab Aristotele recedit a veritate recedit Auerrois. natura. n. et ideȝ iquit auerrois igenerauit nobis viꝝ illum vt per euȝ se/creta phĩe no/bis reuelarẽt quapropter ñ imerito natu/re regulã ipm̃ appellarĩ phas est. De quo vti li Aristotele Platoneȝ di/uinitatis secretariũ sepi⁹ clamitasse legim⁹ cũ lectorio nõ affuerat itellectus abest. surdum est auditoriũ. huius ergo doctrina ne/quaq̃ȝ omittẽda ē.

Quid enim Aristotelis lucida veritate serenius? Nec dum hec geruntur grammatice fructuositas nullatenus est oblinquenda. per eam enim cuiuslibet artis cõmendabilis reddit̃ possessio iu/cunda. Rhetoriceq̃ȝ lepos: quadriuialiũ quoqȝ honos studij cõparatione acquisita pro posse nõ debent omitti. In his aũt studij pteruitas florẽ generat: fructũqȝ parturit: si dubitationi permixta fuerit ꝛ tempestiua.

¶ Nec dũ hec gerunt̃. In hac parte Boetius post predicta quoddam pius dictũ repetit vt ipȝ precedentibus addat. Et duo facit. nam pmo facit quod dcm̃ ē. scdo dubiũ quoddã remouet. ibi. Quadriuialium. dic̃ ergo cũ omnia supradicta que logice sunt gerunt̃ sci/licet aio. fructuositas grammatice non est reliquenda aliquo modo. Et rõnem huius reddit dicẽs. quoniã posses/sio cuiuslibet artis ꝯmendabilis. i. laudabilis reddit̃ io/cunda per eam. ipa enĩ: vti superius visum est. mater ē oĩum artium sine qua omnes alie scie penitus obmutescũt q̃ȝ pz. lepos rhetorice. i. ornatus rhetorice subaudi nullatenus reliquendus est rõne supradicta. Exinde quoniã dubitari posset qm̃ hec omnia que monstrata sũt circa tri/uiales artes peragunt̃: de q̃driuialibus artibus. qd existimandum sit. quã dubitatõeȝ soluens dic̃. Etiaȝ honor. i. dignitas q̃driuialiũ artiuȝ. s. arismetrice. geometrie. astrologie. atq̃ȝ musice acq̃situs ꝯparatione. i. coemptõe studij nõ debet omitti. Et rõnem reddens ingt. quoniã pteruitas. i. furiosa curiositas studij i his. s. scientijs mathema/ticis generat floreȝ subaudi sciaꝝ. q̃ȝ p ꝛ. parturit fructũ. ꝛ hoc supple si studij huius pteruitas mixta fuerit dubitationi. quoniam dubitatio magnum scie p̃stat icremẽtũ Ex quo illud phi. Dubitare aũt de singulis non oĩno in/utile ē. atq̃ȝ etiã subaudi florem fructũqȝ parturit si fue/rit tempestiua. i. congrua tempore suo. qm̃ sicuti decens ꝛ i certum terminũ i mathematicis ptensa occupatio ma/gnum sciaꝝ p̃stat documentũ. sic ecõtra i ipsis assiduitas execrabile iducit detrimentum. qm̃ vt supra dcm̃ est cõ/tinua i illis cõsideratio maxime aut simplr̃. aut p parte ab vsu retrahit virtutis. ¶ Notãdũ. Plato i. 7. de re publica mathematicas disciplinas q̃s quadriuialiũ nomie censemus ad veri cognitõem ꝛ demonstrationem i pmis dixit esse necessarias. sunt. n. i pmo certitudinis gradu: dixitqȝ eas esse tanq̃ȝ gradus ad superiora cognoscẽda. his eniȝ disciplinis ingt i omnibus anime instrumentũ pdi/tuȝ: vt sic dixeriȝ: alijsq̃ȝ excecatũ exercitijs expurgatur ꝛ i melius erigit̃. has aristoteles metaphisice connumerat ꝛ cum illa cõueniũt. vtraq̃ȝ. n. considerat de quantitate sed dispariter. methaphisicus. n. omnes quãtitates p/ut sunt entia cõsiderat q̃rto methaphisice. mathematic⁹ vero de ipsa tanq̃ȝ de subiecto agit. mathematice autem discipline q̃tuor sunt. quapropter ꝛ quadriuiales dicunt̃: qm̃ omnes quatuor circa quantitatem versant̃. inter q̃s subiecti nobilitate astrologia pot est: quaȝ: vti policrates ait: nã induxit: rõ pbat: ꝛ vtilitatis expiẽtia approbat. ipa nempe lex est que corpoꝝ supernoꝝ cursus figuras ꝛ ha/bitudines circa se ꝛ circa terram idagabili rõne pcurrẽs veritates coꝝ: ꝛ qualiter agant i oibus infra speram lune demonstrat. post hanc musica est que cõsonã multitu/dinem propor tionum suarũ i quadã equa/litate vocum consiliat. Hãc plato po/tentissimã ar/tium nomiat. huius enim in thimeo inquit armonia: vtus ē ad mitigãdos dolores aiaꝝ humanaꝝ ipsasq̃ȝ letifican/das. hanc Socrates senex didicit atq̃ȝ adolescentes in ea erudiri iussit. Hanc sequitur arismetrica quaȝ doctrina/rum scriptores primam fore decreuerant. quoniam vt sic ipsa nulla alia indiget disciplina vt ait Boetius. Ars cer/te magne virtutis cum suos cultores ad omnes discipli/nas acutiores reddat. sicuti Plato. in. 7. de republica aiebat. Animaduertisti enim inquit socrates eos quia natura arismetrici sũt ad omnes fere disciplinas acutiores ap pere. q aũt igenio hebetiores fuerĩt si i hac erudientur ẽt si nil amplius vtilitatis consequantur. seipsis tamen ingeniosiores effici solent. Ultima inter has Geometria dicit̃ ab egyptijs primum reperta. inundante nãq̃ȝ vti Strabo in libro de orbis situ pertractat parte. 15. flumine nilo: et omnibus possessionibus eius limo obductis initium terre diuidende per lineas ꝛ mensuras nomen arti dedit. q̃ deinde latius acumine sapientium expensa est.

Capitulum secundum.

V Jsis autem scolariũ rudimẽtis ꝛ virtutũ incre/mentis: nunc de eorum subiectione erga magistros breuiter est ordiẽdũ: quoniã q̃ se nõ nouit subijci ñ noscat se magr̃ari

Capitulum secundum.

V Jsis autem scolarium rudimẽtis. Hoc est se/cundum capitulum huius libri de disciplina scolarium. In quo postq̃ȝ Boetius. docuit de aptitudine quam scolaris habere debet circa scientiarum oblectamenta sibi imprimenda que in or/dinato processu ad scientias ipsas consistit nunc conse/quenter in hoc secundo capitulo determinat de aptitu/dine que est respectu scientiaȝ scolaribus ministrantis. ꝛ hec in subiectione scholarium erga magistrum consistit. Et diuiditur totum hoc capitulum in duas partes principales. In prima facit quod dictum est. In secunda ve/ro ponit impedimenta quedam que euenire possunt ad scolarium subiectionem remouendam. ibi. Non sit autẽ discipulus. Prima in duas. nam primo dicta dicendis cõ/tinuat. secundo intentum suum prosequitur. ibi. Debet autem discipuli. Prima harum adhuc in duas. nam pri/mo dicta dicendis continuat. secundo huius continua/tionis causam reddit. ibi. Quoniam qui non nouit. Et dicit primo sic Uisis rudimentis hoc est leuioribus do/cumentis atqȝ incrementis virtutum hoc est perfectio/nibus aliaꝝ sciaꝝ ipsoꝝ scolariũ. subaudi. prout in superiori capitulo exposita sunt. Nunc. idest in hoc secundo capitulo est ordinandum. idest ordinate edocendum. alia littera habet ordiendũ. i. ichoandũ breuiter de subiectõe. i. submissiõe eoꝝ. s. scolariũ erga magr̃ȝ. Et hui⁹ rõeȝ subiungens dicit. quoniam qui non nouit subijci se. idest

submissum fuisse hic idem necesse est vt se non noscat magistrari. quod confirmans dicit. Quod si contingat eundem qui se non nouit esse discipulum fieri magistrum: hoc tamen miserum est. idest detestabile. ¶ Notandum prout refert Hugo. in didascolicon parte secunda. ex his que studendo maxime ꝓsunt mens humilis atqꝫ subiecta discipulo maxime necessaria ē. que quidē aliud nihil ē q̄ tradentis ⁊ accipiētis iusta ⁊ approximata ꝯcordia. de qua loquēs quintilianus lib. i. istitutionū ait. Sicut officiū ꝑceptorū docere ē: sic discipuloꝝ dociles se ꝓbere. Scia eni ꝯualescere nequit nisi tradētis ⁊ accipiētis concordia sociata fuerit. sic sub dyogene socrates q vt refert Tullius li. 5. tusculanarum questionū. Phiā deuocauit: ⁊ celo ⁊ in vrbibꝰ collocauit. sicq; sub socrate Plato diuinitatis secretarium atqꝫ sub platone Aristo. peripateticoꝝ dux. sic tandem sub religs reliqui humili ⁊ subiecta mente extiterūt vt exinde phie amplissimi fontes dici mererentur.

Miserum est enim eum fore magistrum qui nunq̄ se nouit esse discipulum. Debet autem discipuli subiectio in tribus cōsistere scilicet in attentione. beniuolentia. ⁊ docilitate. Attentus iquaꝫ exercitio. Docilis igenio. Beniuolus aio. Attentus inq̄ ad audiendum. Docilis ad itelligēdū beniuolus ad retinēdū. Jsta vo tria ad ꝑfectōeꝫ cōcurrunt ꝑmutatim. Non sit aūt scolaris discolus. Dicitur eni discolus quasi a scola diuisus. Scola eniꝫ grece dicit vacatio latine. ide discolus quasi a vacatōe diuisus. Discolꝰ aūt dicit ille qui discurrit per vicos ⁊ plateas ⁊ tabernas ⁊ meretricum cellulas: per publica spectacula: per pōpas ⁊ coreas: ⁊ ꝑ commessationes ⁊ per publicas cenas. ⁊ hoc vagis oculis ⁊ effrena lingua. petulanti animo. vultu incomposito. omnibus his

¶ Debet autem discipuli subiectio. Postq̄ Boe. dicta dicēdis cōtinuauit. nunc itentū suū ꝓsequit circa subiectioné discipuli erga magistrum. Et didit i duas partes. nam ꝑmo ponit i quo cōsistit ista subiectio. scdo hoc magis declarat. ibi. Ut sit attētus. Et dic ꝑmo ꝙ subiectio discipuli debet ꝯsistere i his tribꝰ. s. i attentōe. beniuolētia ⁊ docilitate. Et hoc declarās subdit. s. vt sit subaudi scolaris attentus i exercitio. i. i labore study studiose animū verbis magistri accomodādo. hoc. n. exercitium facilitat quēlibet operanteꝫ. sit etiā beniuolus aio atq; igenio docilis. quod declarans subdit. Ego inq̄ ꝙ discipulus sit attentus ad audiendū vba magistri. nō vt ex verbis rē capiat sed ex rebus i verboꝝ seriē deueniat. ⁊ inq̄ ꝙ discipulus sit beniuolus ad retinēdū supple audita. Et hec beniuolentia adiscendi amor ē quo doctrina fortiꝰ iprimitur: ⁊ inq̄ sit docilis ad itelligendum. vero ꝑ sed. ista tria. i. attentio beniuolentia. atq; docilitas concurrunt. i. conueniunt ad perfectōeꝫ. subaudi discipuli permutati. i. ordie diuerso ac permutato. vt. s. nunc attentus sit. nūc docilis nūc autem beniuolus non attento quod eoꝝ ꝑmo statuatur. ¶ Notandum ꝙ tria hec attentio beniuolentia atq; docilitas discipulū maxime magistro atq; doctrie submittūt. maius tn̄ hoꝝ adiscēdi amor est q̄ corda erudiendoꝝ ad doctrinā capescendaꝫ fortius alliciuntur. Et hic amor ex tribus constare dr̄: videlicet erudientis dilectōe viscerosa: fructus reficientis adeptōe: atq; naturalis appetitus scie terminatione. Dilectione. n. itima erudientꝭ audita credibiliora addūtur i recipiente. ⁊ hec dilectio i timore atq; reuerentia tradentis sita est. de qua dcm̄ est ad hebreos. iz. Patres carnis nostre huius eruditores et reuerebantur eos. i. reuerenter timebant. Et hinc Catho. Magistrūmetue. Huius exempla i traiano atqꝫ alexandro apte conspicimus. Traianus nāqꝫ iperator plutarchum preceptorem suum vt legitur summopere reuerebatur. sic ⁊ Alexander Socratem quē cū semel obuiaꝫ

habuisset de curru ꝓsiliens ipm̄ reuerenter recepit. Secunduꝫ quo amor adiscentis stabilitur est fructus recipiētis adeptio q̄ ad disciplinam discipulus allicitur. fructus autem sapieē donum iquaꝫ dei vt augu. dicit. iz. de ciuitate dei. cui nihil occurrit preferendū nulli precio potest comparari. de qua Tullius libro secūdo officioꝝ. Quid eniꝫ post deos optabilius. qd prestātius. qd melius: quid omnino digniꝰ sapia. q. d. nihil. Tertium vo quo amor adiscendi stabilitur est naturalis appetitus scie terminatio. de h appetitu ꝑmo methaphisice dr̄. Omnes homines naturaliter scire desiderant. Finis vero atqꝫ termiatio appetitus huiusmōi non nisi itelligere est cuius perfectio i sola veritatꝭ cognitione consistit non in solius superficiei ꝯphensione. n̄. n. adiscenti sufficit vt supficialr̄ legat nisi intelligat atqꝫ intus latentia preuoluat ac ea memorie reddat. Et ad hoc optime facit quod transumptiue scribit hieronymus in canone. marchion ⁊ Basilides. i. q. i. vbi dr̄. Nec putemꝰ in verbis scripturarum fore euangelium sed i sensu: nec i superficie sed i medulla. nō i sermonuꝫ folys sed i radice rōnis. Tunc. n. discipulus proficit cum attente aduertit: audita docilit itelligit: atqꝫ itellecta beniuole scrutinio cordis recōmendat. ¶ Nō sit aūt scolaris. Hec est secunda pars ꝑncipalis huius capituli. i qua Boetius quedam ponit impedimenta que circa istam aptitudinem. s. subiectionem discipuli erga magistrum euenire possent. Et diuiditur in tres partes secundum ꝙ ponit tria impedimenta: videlicet discolie. violentie. ⁊ luxurie. secunda ibi. Non sit autē violentus. tertia ibi. Luxurie aūt. Prima adhuc i duas. nam ꝑmo ponit impedimentum discolie cautiꝰ euitādū. zᵒ h exēplo ꝯfirmat. ibi. Quodā vo tpe Prima adhuc i duas. nā ꝑ fac qd dcꝫ ē. scdo qd sit discolꝰ ꝺclarat ibi. Discolꝰ āt. Et dic ꝑ. scolarꝭ apicē sciaꝝ cupiēs attigere n̄ sit discolꝰ. i. a scola discors vel diuersus. Et hāc exponē subiūgēs dic. Discolꝰ dr̄ q̄si a scola disus. scola. n. grece vacatio dr̄ latie. Jnde discolꝰ q̄si a scola disus. deide vt viciū discolie clariꝰ euitādū ꝺmōstret dic. Discolꝰ ē ille q discurrit ꝑ vicos ⁊ plateas ⁊ tabnas ⁊ meretricū cellulas ꝑ publica spectacl'a. i. loca publica. vbi ludi exercēt. Sūt. n. spectacl'a loca. vbi ludebāt q̄ndā comedi et tragedi vt dn̄t greci. Et hr̄ i auctētica ꝺ ꝯsulibꝰ. l. ⁊ q ꝑ pōpas. i. publica ostamta. ꝑ coreas. i. tripudia. ꝑ ꝯmessatōes. i. conuiuia ꝑ cenas. i. serotīas comestiōes. publicas. i. aptas. ⁊ h ab āti qs tractū ē q i patulo cenabāt. ⁊ h vagis oclis. i. hic illicqꝫ respiciētibꝰ vultū icōposito. i. imorigerato atqꝫ distorto effrenata atqꝫ dissoluta ligua. oibꝰ. n. his scola postponit. ¶ Notādū ꝑut dic aço studiū ē vehemēs ⁊ assidua ad aliquā rē agēdā cū sūma volūtate ai applicatio ex q̄ volūtate labor i opꝰ ꝺfert ⁊ ꝑdit laborꝭ tediū vsū i oblectamtū. hec āt assidua vehemētia si infrupta fuerit certe nll'ꝫ ꝯmodū erit allatura. Jnfrūpit āt mltꝭ q̄ boe. ꝯnūerat. s. vicoꝝ atqꝫ plteaꝝ freq̄ntia. tabna. corea atqꝫ oi publico spectaclo. i. his. n. oibꝰ igetat aius q solū gescēdo prudēs fit at

q ab eo quod inceperat longius elongatur. quod maiores nostri prescietes elegerūt loca solitaria veluti studio atq; contemplationi aptissima. vn̄. A. gellius libro primo noctium acticarum. socrates a solis ortu vsq; ad occasuȝ immobilis studio vacabat atq; oculis in celum erectis solum ɔtēplatōi īsistebat. de mūdi sollicitudīe nihil curans

Et Oratius ꝺ aristippo sic iquit. Nollet aristippus si posset regibus vti. Reliquerunt eniȝ veteres: vt i epistolis refert hieronym⁹ ob studiū freq̄ntias vrbiū: ꝛ ortlos suburbāos ne per luxum ꝛ abūdātiā copiaꝝ animi fō

scola postponitur. Quodam vero tempore cum causa sanitatis recuperande ꝛ ob aeris intemperiem ritusq; galloꝝ facetos matronarumq; pios affat⁹: nos ad galliam trāstulissem⁹: multos discolos: vt meminim⁹: visu pcepimus i ciuitate Julij cesaris que Parisi⁹ dicebat. Multos āt ar-

titudo mollesceret ꝛ ei⁹ pudicitia constiparet̄. Sic pictagorici desertis locis habitare preelegerāt atq; platonici i temploꝝ locis. Plato aūt ipe cum eēt diues elegit sibi academicam villam ab vrbe pcul nō soluȝ desertā sed ꝛ pestilentem quidem vt cura atq; assiduitate morborum libidinis frangerentur impetus: discipuliq; sui nullam aliā sentirent voluptateȝ nisi earum reꝝ quas discerent omnibus enim voluptatibus alijs scola postponitur.

¶ Nota circa hoc q dicit et hoc vagis oculis ꝛc̄. Tullius libro secundo officiorum inquit. Adolescentis commendatio proficiscitur a modestia ꝛ disciplina parentum et de facili i bonum deflectitur si cum bonis et honestis assiduus fuerit. quos si fugiat ac libidinibus mūdanis habeat mores atq; igenia desidiose iuuentutis torpere necesse est. Componendi ergo sūt in moribus scolares ipsi atq; bonis vsibus non morū distortia neq; animi petulantia sed his in q̄bus i posteꝝ vitam ducere cupiunt sūmopere dirigendi iuxta pceptū sapientis. ecclesiastici vndecimo. Letare iuuenis i adolescētia tua ꝛ i bonis sit cor tuū in diebus iuuentutis tue. nam i his delectari est nobis naturale i quibus ab ifantia delectari icepimus q̄nto ethicoꝝ. Jtē petulans luxuriosus lasciuus iportune petēs pli es petēs ideȝ. ide petulātia. i. lasciuia. libido. iportunitas

¶ Quodam vero tempore cum causa sanitatis recuperande ꝛc̄. Jn hac parte boetius subiungit exemplū de discolia plurimoꝝ expertum per seipsum. Et diuiditur i duas partes. Nam pmo facit hoc in generali. secundo i speciali. ibi. Flauos eni. dicēs. Cum nos boetius transtulissemus nos i galliam. i. i franciam vt sic totum pro parte sumatur. quodam tempore causa sanitatis subaudi vel cōseruande vel resumende. ꝛ ob aeris itemperiē. idest ifectōem qua patria sua turbata extitit. q; p ꝛ. facetos. i. bonestos ritus. i. mores galloꝝ. illarum gentiuȝ. q; p ꝛ. pios affatus. idest affabilitates matronaꝝ. subandi gallicaꝝ. Et hoc totum ad laudem gallie dictū ē. nos vt meminimus. i. recordamur. parenthesis est: percepimus visu mltos discolos i ciuitate Julij cesaris que dicebatur parisi⁹ atq; pspeximus multos mendicare. i. mendicando inq̄rere artes tamen nullis magistris administrantibus eis pocula. idest documenta phie subaudi vicio discolie detentis. ¶ Notanduȝ gallia europe est puincia vt refert

Jsido. li. 9. a candore populi gallia dicta. gelac. nēpe grece lac dr̄ latine. Et hic Sibilla gallos cādidos recitat dicēs. Tūc latea colla auro humectant̄. Et huius magna pars francia est a francis dicta q eam partem pmo ihabitarūt vel a franco carnifice q parisius i regem successit. hec cuȝ multas ac nobiles habeat ciuitates: parisius tamen que quōdam lūcotecia ciuitasq; Julij non q2 eā fundauit: sȝ quoniam ampliauit diceba tur: pcipatum tenet. Nam sicuti quondaȝ athenaꝝ ciuitas mat̄ liberalium artiuȝ atq; fons oiuȝ sciaꝝ greciam adornauit: sic parisi⁹ nostris

tes mēdicare pspexim⁹: nullis eis pocula philosophie admistrāti b⁹. Flauosq; britones studij precio romā cōmeantes grauit idoluim⁹: q2 athenieñsiū scitillul' mime pascebāt. Tādē āt gallica lingua grecari icepefūt. Qz si aliqd aliō q̄ tortuosa volumina lucretij in ptib⁹ suis iuenissent cōsilio

temporibus non solum franciam imo totius europe partem residuam i scia ꝛ moribus sublimauit. in cuius laudē Arcbitrini⁹ i fine li. secundi sic loq̄tur. Exoritur tandem locus altera regia phebi. Parisi⁹ cirrea viris. Crisea metallis: Greca libris. Jnda studijs. Romana poetis. Actica phis: mundi rosa: balsamus orbis. Sidonis ornatu: sua mensis. ꝛ sua potu. Diues agris: fecūda mero: mā sueta colonis: Messe ferax: iopertā rubis: nemorosa racemis. Plena feris: piscosa lacu: volucrosa fluentis. Munda domo: fortis domino: pia regibus. aura Dulcis amena. situ bona quolibet: omne venustum. Omne bonum: si sola bonis fortuna faueret.

¶ Flauosq; britōes. Jn hac pte fac̄ hoc qō pꝛīe supra i generali peregit. Et diuiditur i duas partes. in pma facit id quod dictum est. i secunda cuidam tacite q̄stioni respondet. ibi. De nostris. ꝛ primo boetius tria facit secundum tria scolarium genera: quos parisius vicio discolie detentos pspexit. secūda ibi. Germanici furoris paucos. tertia ibi. Magice. ꝛ dicit. Certe nos indoluimus. idest grauiter doluimus. Britones scolares illius gentis. flauos ab effectu. cōmeantes. idest proficiscentes romaȝ precio studij. idest ob studium. quoniam pascebantur. idest istruebantur. minime scintillulis. i. documentis. Atheniensiuȝ idest philosophorum athniensium. tandem tamen ne totum tempus superuacue atq; ocio consumerent ideȝ Britones ceperunt grecari. i. grece loqui gallica lingua quaȝ Parisius didiscerunt. sed nostro iudicio. i. nob iudicātib⁹ nō tantum temporis perdidissent. si in suis partibus iuenissent aliud documentum q̄ tortuosa volumina lucretij illi⁹ magistri: qui obscura obliquo calle scolares suos instituit. quare ꝛ sua volumina tortuosa. idest i diuersuȝ flexa. idest obscura dicebantur. ¶ Notanduȝ Britānia. vt dicit orosius occeani insula est passuum mille. 80. i longum. in latum vero ducentorum. Et vt refert plinius. li. quarto. capitulo decimoseptimo. inter septentrionem et occidentem sita. hec insula a germanis saxonibus bello victa atq; possessa. Anglia. ab angela ducis saxonum filia postea nominata est: quapropter ꝛ Britones anglicos nominare pbās est. Gens equidem libera atq; ferox. colore flaua. idest alba rubeo mixta. color quidem medius est qui et vlgo ppe blundus dr̄. sic dci sūt flaui āglici

germani atq3 flandrenses. hanc insulã qdam describens sic ingt. Anglia terra ferax ⁊ fertilis angulus orbis. Insula pdiues q toto vix eget orbe. Et cuius totꝰ idiget orbis ope. Anglia plena iocis gens libera ⁊ apta iocari. Libera gẽs cui libera mẽs ⁊ libera lingua. Sed ligua melioꝛ liberioꝛq3 manꝰ. ¶ Germanici furoꝛis. In hac pte boe. ponit scdm genꝰ scolariũ qs vicio discolie depravatos parisius nouerat dicẽs Et nos boe. ispeximus paucos scolares germanici furoꝛis. i. germãos furiosos itinulari. i. titľo magisterij decorari.

nostro nõ tantum operis perdidissent. Germanici furoꝛis paucos ispeximus ititulari. Magice ãt delusiõis arte de hiberia multos vidimus magistrari. De nr̃is

¶ Notãdũ vt refert Isidoꝛus li. 15. ethimologiarũ Germania nobilis ac generosa regio ẽ tã viribꝰ q̃ diuicijs ac bellicosis pplis ↄstipata. vñ a fecũditate gignẽdoꝝ populoꝝ a germinãdo germãia dicta ẽ. Et ꝰ regiõis icole germani dicti sũt. Immania hñtes corpoꝛa. viribꝰ foꝛtes. audaces vo aĩo atq3 feroces: q̃ propter ⁊ furoꝛe notati sunt Ueneratõibꝰ cãtibꝰ atq3 saltibꝰ plus q̃ lraꝝ studio occupati facie decoꝛi ⁊ fõmosi. comati coma flaui. liberales aĩo hilares ⁊ iucundi ⁊ hoꝝ potissime saxones: hec ille mores autem illos ex celi rigoꝛe traxerunt. quoniam septentrionales maxime sunt.

¶ Magice aũt delusiõis arte de hiberia. ⁊c. In hac pte boetius ponit tertiũ genꝰ scolariũ quos vicio discolie detẽtos parisius ↄspexit. Et dic. nos ẽt boetiꝰ ispeximus parisius multos scolares de hiberia. i. hispania magrari arte delusionis magice ñ ãt i alijs sciẽtijs salutaribꝰ. ¶ Notãdũ hispania ab hiberio amne pmitꝰ hiberia fuit vocitata ⁊ postmodũ hesperia ab hespero stella q ibi occidit. tãdã vo hispania ab hispalo fluuio dicta est ⁊ ad talem sensum Boetius loquens hispaniã hiberiã nominat. ¶ Notãdũ ꝙ magica nihil aliud est q̃ hũanoꝝ sẽsuũ dyabolica illusio vt secundũ hoc icredibiles rerũ mutationes fieri videaꝛ. vt scilicet terre cumulus castrũ videaꝛ lapillus talẽtũ atq3 seges cohoꝛs militũ galleata. hec ars si ars dici mereaꝛ i tãtũ hoĩum sẽsus pstrauciat atq3 pstrigit vt sic per eam miracula posse fieri videanꝛ. Et de hꝰ letificatõibꝰ apulegius i suo libro metamoꝛphoseos q sic icipit. Certꝰ qdem erã. quẽdam noĩe socratẽ sic de qdam maga loquentem itroducit. Saga ingt ⁊ dĩna potẽs celũ deponere et terrã suspendere. fontes durere ⁊ montes defluere. manes sublimare. deos ifirmare. sydera extiguere. tartarũ illuminare. De hac arte idẽ apulegius i libro quẽ de asino aureo edidit sic ingens ꝙ artẽ ipsã libẽtissime didiscerit asseuerat s3 male sibi cessit ex hoc. q2 dũ artẽ illã volebat adiscere i asinũ: vt sibi videbaꝛ ↄuersus ẽ. Ars vo hec vt ferꝛ ab antiqs plurimũ exercebaꝛ q̃uis lege. 12. tabulaꝝ vt igt Cicero li. de repuplica. phibita fuerit. hec ars a psis ad romanos allata dr̃. qua etiã pictagoras vsus est. vñ vt refert valerius maximꝰ li. 8. postq̃ pictagoras egyptũ petens eoꝝ sciam didiscit ad psas ꝓfectus magicã artẽ pcepit. huic arti tetrice hispani multũ iuigilarũt ⁊ itantum i ea iualebant vt nedũ q̃ artis limite cõplexa sũt exercere sed ⁊ multas alias enoꝛmes spurcitias i quadam cauerna hispanie i xp̃i blasphemiã humani generis seductoꝛe ministro attentare conati sũt.

¶ De nostris aũt. In hac pte boetiꝰ rñdet cuidã tacite qõni. Posset nãq3 aliqs dicere. O Boeti exẽpla hec qbꝰ discoliã refutandã cõmones nostrati sũt. qd aũt de romãis cẽses. nũqd etiam hoc vicio denotanꝛ. Ad hoc respondẽs dic. de nostris. i. romanis scolaribꝰ p3. i. manifestũ e etia3 lippiẽtibus oculis ⁊ euulsis. vult dicere discolia romanorũ scolariũ tã patẽs est cũctis atq3 manifesta vt nedũ bñ videntibꝰ sed ẽt lippiẽtibꝰ ⁊ penitus euulsis oculis inotescat. Fuerant. n. nedu3 hoc vicio discolie depzauati romani sed ⁊ quolibet alio vt sic haud aliqd nouu3 i vicio attẽtari poss3. hic ⁊ Iuniꝰ Iuuenalis vicia clamans romanoꝝ hũc i modum romanos alloqꝛ. Oẽ in pcipiti vicium stetit nihil est qõ nostris moꝛibus addat posteritas. quasi diceret poeta. omne vicium quod excogitari põt iam totũ perpetratur. Deinde Boetius finem hꝰ vicij discolie faciẽs subiungit concludendo hanc partem sed hec. supradicta de discolo sufficiãt. hactenus. idest hucusq3. ¶ Nota lippitudo oculoꝛum est infirmitas. ⁊ est quasi lachꝛymatio vel putredo ocľi. inde lippus lippiẽs q h3 oculos lachꝛymantes ⁊ marcoꝛe plenos. Et dicitur lippus a pus. idest putredo vt deriuatio ab vltima syllaba sumatur.

autem lippiẽtibus patet ⁊ conuulsis oculis. Sed hec hactenus de discolo sufficiant. Ne sit autem discipulus violentus erga magr̃3. Violẽtie ãt Albinꝰ albei

¶ Ne sit autem discipulus violentus. Hec est secunda pars secunde partis principalis huius capituli i qua postq̃ Boetius remouit vnum impedimentum de subiectiõe debita que cõsistit in habitudine debita discipuli ad magistrum. nunc remouet secundum impedimentum. s. violentiam. Et diuiditur in duas partes. primo facit quod dictum est. secundo exemplo dicta confirmat. ibi. Violẽtie autem. Et dicit ꝙ discipulus nõ sit violentus magro suo quoniam violentiam hanc multa mala consequuntur ⁊ ipsum maxime: quoniam qui magistro violentus extiterit nullatenus scientiarum verus erit possessoꝛ. ¶ Notandum boetius scolares quatenus preceptoꝛi violentiã non inferant maxime monet vt sic eos verbo non blasphement atq3 opere non offendant. Hec autem vt leuiꝰ deuitentur propulsanda sunt ea que ad hoc maxime sunt inducentia veluti est temeraria de seipso presumptio. ꝓprie excellẽtie ambitio. atq3 ꝓpe fragilitatis icõsideratio. Primum eo maxime vitãdum est. quia auxiliu3 dei subtrahit. Iudith. 6. domine ostende ꝙ non dimittis gloriãtes in te ⁊ de sua virtute gloriantes humilias. Uitanda etiam ẽ tãtopere pꝛopꝛie excellentie ambitio quantopere contra deum est ⁊ proximum. apud deum enim nulla personaꝝ acceptio ẽ sed solũ meritoꝝ cũ hoĩes vno codẽ patre creauerit. vt attestatur boetius in de consolatu philosophico. d. Oẽ hoĩu3 genꝰ i terrl: sili descẽdit ab oꝛtu ⁊c. Uitanda insuper est summopere iconsideratio. Consilio saluatoꝛis. Mathei septimo. Primo eyce de oculo tuo trabem postea festucam eycies de oculo fratris tui. Unde ⁊ vulgo dicitur. Cesset in alterius oculo reprehendere labes. qui solet in proprio lumine ferre trabem. Hec cu3 deuitata fuerint nulla certe violentia committenda admittitur.

¶ Violẽtie autem Albinus. In hac parte boetius quoddam exemplum premissoꝛum. scilicet violentie inducit ⁊ duo facit. nam primo exemplum proponens albinum quendam violentum discipulum itroducit. secũdo contra ipsum exclamando inuehitur ibi. Proh dedecꝰ. Prima adhuc in duas diuiditur. nam primo facit qõ dcm̃ ẽ. scdo cã3 hꝰ sceleri subnectit. ibi. Que tãti sceleri cã. Et dic

fili⁹ albei ꝓdeat i exẽplũ violentie.q Albinus cũ non eẽt fili⁹ dilectõis.q: magistꝝ suũ minime diligebat ſ3 magis foret ꝑcurſoꝛ.i.nũci⁹ ĩfelicitatis iiecit quãdoq3 ſceleratas man⁹.⁊ ħ ab effectu dicĩ ẽ.magr̃o ſuo grillo balbutiẽti.i. titubãti.atq3 maculauit caniciẽ.i.ſenectã venerabilẽ.i.re uerendã huius ſui magiſtri fedo.i.turp i acceſſu pedum.

Et cãm h⁹ ſce/ leris ſubiũgẽs dic.que cã eſt tãti ſceleris.q. d.qua de re ħ tantũ ſcelus i ſuum magr̃m perpetrauit. Et reſpondẽs ad hoc dic.q: ipſe albin⁹ ne/ quit cõprehẽ dere totã con ſtitutiones.i. lectionem ad ꝓmã aeris im preſſionem.i. ad ꝓmam pro nunciationes dicti ſui magi ſtri.ꝑ⁹ ħ iue/ hendo dicit. ꝓrob dedecus

filius ꝓdeat i exẽplũ:qui cũ eſſet filius dilectionis magis vero i fe licitatꝭ ꝑcurſoꝛ magr̃o ſuo Gril lo qñq3 balbutiẽti man⁹.iiecit ſce leratas.ac caniciẽ ei⁹ venerabilẽ fedo pedum maculauit acceſſu. Que tãti ſcelerꝭ cã fuit:q: ad pri mã aerꝭ ĩpſſionẽ totã nequit cõ/ ꝓhẽdẽ ꝯſtitutõem. Prob dedec⁹ ꝓb fit infelix diſcipli i caput feli citatꝭ acceſſus. Tã ſcelerato nero gaudeat herede:taq3 coiquinato Anet⁹ ſucceſſoꝛe. Grill⁹ ꝟo cum ſocrate ſenece gaudeat appeti/ tu. Nõ ẽ ꝗ dign⁹ ſcia q ſcie iſur/ git ꝓceptoꝛi. Luxurie a feruoꝛe

q iteriectio dolẽtis atq3 vituꝑantis ẽ.Et cã ipſã ex nimia idignatione repetẽs dic.ꝓb acceſſus ſubaudi ſcelerat⁹ iſe licis diſcipuli.ſ.albini fit i caput felicitatis.ſup.grilli. Et ſubiũgit. Nero ille ipatoꝛ ſenece diſciplus ꝯſili atq3 ſcele ratiõi laboꝛãs vicio gaudeat.irõice loqr̃.tã ſcelerato here de.ſ.albino.atq3 anet⁹ ille ſocratis diſcipulus.ſupple gau deat tã coignato.i.maculato ſubaudi eodẽ facinoꝛi here de.ſ.albino.Grill⁹ autẽ cũ ſocrate gaudeat appetitu.ſub/ audi moꝛtis ſenecẽ.hinc cõcludendo dic.diſcipulus ꝗ nõ ẽ dign⁹ ſcia q iſurgit violenter ꝓceptoꝛi ſcie. ⸿ Notãdũ ſocrates magn⁹ ꝗ ꝓm⁹ vniuerſã pħiam ad coꝛrigẽdos cõ/ ponẽdoſq3 moꝛes feciſſe memoꝛaẽ tpe aſſueri regis aſſy rioꝝ athenis claruit habuitq3 multos diſcipulos quoꝝ anet⁹ vt dr̃ dux athenienſiũ vn⁹ extitit.eo ãt tpe cũ ſapiẽ tes pl̃imi a vulgarib⁹ ꝑſeqrẽt qm̃ vnũ deũ ꝓdicabãt So/ crates ipe deꝑhẽſus ẽ:atq3 ab aneto athenieſiũ duce eiuſ/ q3 diſciplo ſibi dato moꝛtis poculo ipo nõ alr̃ q̃ꝗdã im/ moꝛtalitatis aſſũpto medicamẽto iteryt.Et de hoc Tul li⁹ li.tuſculanaꝝ q̃ſtionũ loqñs ingt.Cicuta magnũ ſocra tẽ iterfecit.Ipſe ãt nero qdã die reſpiciẽs ſenecã magr̃m ſuũ ⁊ vbera q ſibi i pueritia itulerat ad memoꝛiam reuo/ cãs ifremuit ac tãq̃ iuriaꝝ vltoꝛ3 ẽ ipo cupiẽs ꝓcepit:vt qocũq3 gen⁹ moꝛtis vellet eligeret.Seneca igr̃ q̃ſi ſuaue gen⁹ moꝛtis arbitrãs i balneo moꝛi vtriuſq3 brachy vene iſciſione elegit.vñ ⁊ q̃dã ꝑſagio bñ vocatũ ẽ nom ei⁹ ſene ca.i.ſe necãs.Et hũc ſcũs hieronym⁹ ſcoꝝ cathalogo ꝯnu merauit illis eplis ꝓuocat⁹ q legũt pauli ad ſenecã atq3 ſe nece ad paulũ.bñ ꝗ boeti⁹ dic.taq3 ſcelerato gaudeat nero herede:tã coingnato anet⁹ ſucceſſoꝛe qm̃ ſicuti nero atq3 Anetus ſic ⁊ ipſe albin⁹ i gehenã demerſi ſũt.Grillus aũt cũ ſocrate gaudeat ſenece appetitu.qm̃ melioꝛẽ partẽ ele gerat cũ ſcoꝝ cathalogo ꝯnumerat⁹ ſit. ⸿ Nõ balbutiẽs atq3 balb⁹ idẽ qꝺ titubãs q vba nõ exꝓmit ſ3 frãgit a bal/ bãdo dict⁹.ſ3 bleſus ẽ q lr̃as ipſecte ꝓfert. ⸿ Luxurie a fer.⁊c. Hec ẽ tertia pars hui⁹ ſcõe partis ꝓn cipalis h⁹ capl̃i.i q ꝑſeqr̃ de ſcõo ipedimẽto ſubiectõis.⁊ ꝑꝯñs aptitudis diſcipli erga magr̃3 qꝺ ẽ luxuria.Et dicit

i tres ꝑtes ſcõ3 tres luxurie ſpẽs.⁊ ibi.ꝯmeſſatoib⁹.3ᵃ ibi Tertia vero ſpẽs.ꝑrima i duas.nã ꝑ luxuriã i cõi fugiẽ/ dã ꝑponit.ſcõo eã diuidẽs vnã ei⁹ ſpẽ3 ꝑſeqr̃.ibi. Quã tri plici.Et dic q diſciplus ſtudeat ſe alienare a feruoꝛe luxu rie. ⸿ Notandũ luxuria in ꝓpoſito largo capir̃ vocablo vt dicatur i coitu ſupfluitatis i cibo atq3 veſtitu. Et ſcõm

ſtudeat ſe diſcipul⁹ aliẽare. Quã triplici ſatyrici ꝑtitiõe diuiſerũt. Quãdã i oꝛnatu veſtiũ dicẽtes cõ ſiſtẽ. Aliã i coitu. Tertiã ꝟo gu loſitatꝭ aſſiſtricẽ. Cuiuſlib3 ꝟo ra bie feculẽta freqñr̃ nouim⁹ labo rare ſubos. Cõtumelioſo coitus appetitu ſãguineũ lucretẏ filiũ: 3enoniſq3 diſcipulũ tota rõa fle uit iuiſcatũ:q tñ clariſſimis oꝛt⁹ fuit natalib⁹:q̃titatꝭ ꝓcere ⁊ ſan/ guinee q̃litatiſ:mire ſiqdẽ eloqn tie:ꝑſpicacis ingenẏ:ſed quoti/ dianis ⁊ vltra obitũ nuptẏs gau debat:patre penã deferente.pa/ trimoniũ enĩ parentũq3 cenſus

ħ ſatyri tripli cẽ luxuriã po/ ſuerũt vt ſtati ſubycier̃.qcũ q3 tñ luxuries ſit ſummope euitãda ẽ:⁊ ea ſpãlr̃ q i coitu ẽ.qm̃ ipa men tẽ occupat.to tũ coꝛp⁹ exte/ nuat.⁊ tãdẽ vi res ſinglas d/ ſtituit.iõ didi/ m⁹ ad alexan/ dru3.Nos igr̃ bragmãni mẽ bꝛa libidiñ da m⁹.Ea q̃ꝗ q̃i ꝯmeſſatoib⁹ ẽ diligẽter cauẽ da qm̃ aĩas ad praua allicit ⁊

moꝛe ſerpẽtio occl̃ta ſua venena diffũdit.iux̃ illꝺ virgilẏ i bucco.Trabit quẽq3 ſua voluptas.⁊ ſeqr̃. Qui legitis flo res ⁊ humi naſcẽtia fragra.frigid⁹ o pueri fugite hic lat3 ãguis i herba.q:ſ.i vita delicata ⁊ guloſa venena latitãt q ipſã aĩa3 dmergũt i gehenã. Rurſũ ea q i veſtitu põit non min⁹ fugiẽda ẽ.qm̃ ñ hitu exterioꝛi ſ3 iterioꝛi gl̃iãdũ ẽ.vñ ſeneca dic. Nullus qdẽ dic gladiũ cẽ bonũ ſi balthe⁹ eius deaurat⁹ ẽ:⁊ vagia gẽmis diſticta.ſ3 gladi⁹ bon⁹ dr̃ q bñ ici dit ⁊ bonũ acum̃ h3.vñ ſr̃ vſus. Aurea nobilitas/luteã ſiue ſtiat ollam. Non ideo ſequitur hanc minus eſſe lutum. ⸿ Quã tri.ħ boe.luxuriã ipſã ſatyricoꝝ mõe diuidẽs ꝓmã ei⁹ ꝑtẽ diſſuadẽdã aggredir̃.Et duo fac.nã ꝓmo ipſã luxu riã trib⁹ ſpẽb⁹ diuit.ſcõo ꝓmã ei⁹ ſpẽ3 exẽplo penit⁹ abhoꝛ rẽdã dmõſtrat.ibi.Cõtumelioſo. Et dic ſatyrici ſubaudi poete criminũ atq3 vicioꝝ reꝑhẽſoꝛes diſert hãc luxuriã triplici ꝑtitõe.i.trib⁹ ſpẽb⁹ dicẽtes q̃dã luxuriã ꝯſiſtere i oꝛnatu ſup. veſtiũ.aliã i coitu.tr̃iã ꝟo dicebãt aſſiſtricẽ.i. ſociã foꝛe guloſitati illi vicio crapule.Et nos boe.nouim⁹ ſubos.i.ſcolares laboꝛare freqñter feculẽta rabie.i.feti/ do furoꝛe cuiuſlib3 haꝝ luxuriaꝝ. ꝑoetaꝝ q̃dã lirici dci ſũt.qdã comedi.aly tragedi.ſatyrici aly a ſatyra dicti qꝺẽ carmẽ reꝑhẽſoꝛiũ vl̃ reꝑhẽſio coꝛrectoꝛia.q: ad ħ reꝑhen dit vt coꝛrigat.Et ſatyric⁹ ſatyraꝝ dſcriptõ.Et hic ſatyrici luxuriã i tres ſpẽs diſerũt vt p3 i lr̃a. Itẽ feculẽt⁹.a.tũ.i.fe ce plen⁹ ⁊ fetid⁹. ⸿ Cõtũelioſo coit⁹ appetitu. In hac ꝑte bo.ꝓme ſpẽi luxurie.ſ.coit⁹ feculẽtiã diſſuadẽs exẽplũ po nit.Et duo fac.nã ꝑ fac qꝺ dcĩ ẽ.⁊ ex ꝓpoſito exẽplo hãc ſpẽm ſummopere deteſtandam ꝯcludir̃ ibi. Ecce quãtũ. ꝑrima adhuc i duas. nã ꝑ fac qꝺ dcĩ ẽ.⁊ circa ħ nobile qꝺdã ſubiũgit ibi. Gily ꝑr̃3. Et dic.ꝓma ſpẽs luxurie q i coitu ꝯſiſtit oĩno ſpnẽda ẽ.⁊ ħ ne nob ꝯtigat q̃admodu3 ſãguineo lucretẏ filio 3enonis diſcipulo quẽ iuiſcatũ.i.ca ꝓtũ ⁊ detẽtũ ꝯtumelioſo appetitu coitus tota roma fleuit. ⁊ ibi roma ꝑ pp̃lo romano poſita eſt.q.ſ.ſãguine⁹ erat oꝛt⁹ clariſſimis natalib⁹.i.parentib⁹.eratq3 q̃titatis ꝓcere.i. foꝛmoſe qualitatis.ideſt complexionis ſanguinee. mire quidem eloquentie.i.facundie.igenẏ ꝑſpicacis.i.ſubtil.ſ3

ipse gaudebat quotidianis nuptijs.i.venereis actibꝰ ꝛ h vltra debitum.i.supra vires nature sue patre deferente.i. reportante penam huius enormitatis vt statim subiūget Patrimoniū enī ꝛ census.i.reditus ac diuitias parentū consumebat.q̄ꝫ ꝑ ꝛ.eminebat.i.supcellebat subaudi i h vicio cunctis çelotipis.i.mechis.semꝑq̄ꝫ ibiabat.i.adherebat aleis.i.

illicite cōsumebat cūctisq̄ꝫ zelotipis eminebat. Aleis aūt ꝛ meretricuꝫ cellulis semper ibiabat Proprio aūt adhuc nō destitutus pꝛuritu: postea a parētibꝰ eiectus: tādē ab amicis ꝛ cōsortibꝰ destitutus: a creditoꝛibꝰ vndiqꝫ fatigatus: notis ꝛ ignotis furtim studuit assistere: crucis ab angustijs a patre creberrime redemptus: vltimo tamē parētis pecunia redimi nō potuit. Cruci ergo adductꝰ eundē ad seuenire lachꝛymis compellebat: osculūq̄ꝫ voce querula petebat. Pietatis autem motio ad filij petitioneꝫ patrem erexit: erectiqꝫ filius nasum morsu secuit acutissimo di-

ludo alearum atq̄ꝫ cellulis meretricum. qd vltra idem sanguineꝰ adhuc nō dstitutꝰ .i.dimissus ꝑ pꝛio pꝛuritu.i. luxu illo itercutaneo a parentibus eiectus ꝛ destitutus ꝯsortibꝰ.i. sodalibꝰ ꝛ amicis ꝛ fatigatus vndiq̄ꝫ a creditoribus tandem studuit isistere.i.adherere notis et ignotis furtiꝫ .i.vicio furtiuitatis.quo in vicio idem sanguineus deprehensus atq̄ꝫ sepius ac sepius patibulo adiudicatus atq̄ꝫ creberrime a patre ab angustijs crucis redēptus.s.prece vel precio vltimo redimi non potuit.ꝛ h penuria parentis subaudi impediente.sed quid cum amplius redimi a crucis patibulo mīme potuisset iter carnificis manus cōpellebat eundē.s.suū parētē lachꝛymis venire ad se osculūq̄ꝫ supple paternū petebat voce q̄rula.motio aūt pietatis paterne erexit patrem ad filij petitionem sed filius secuit nasuꝫ erecti.s.patris moꝛsu acutissimo dicens indignanter vah me miseꝝ quare ego miser euasi īcastigatus.i.non correctus suple a te p̄re a meis.i.de p̄mis meis erroꝛibus subaudi q̄bus ī infantia pessime enutritꝰ extiti vt quid.i.quare non obediui documentis mei magistri.ꝛ quare contempsi meos socios subaudi eos non imitando ī bonis.q.d.si oīa hec fecissem certe huic nephādo crucis patibulo adiudicatꝰ minime fuisseꝫ.Ex ide hoc posito exemplo quoddā notabile siue quādā sniāꝫ generalē ex ipso elicit dicēs.Qui cauere velit ne p̄dicta eueniāt necesse est patreꝫ ipm̄ idulgere.i.vt p̄r idulgeat.i.operā det castigatōi.i.correctōi filij.ꝛ hoc ex parte p̄ris.sil'r necesse ē magistꝝ ipꝫ iformare.i.q̄ magister iformet.i.doceat discipulū moꝛes.ꝛ h ex pte magistri dc̄m est. Notandū vt refert Fulgentiꝰ scd̄o mitologiaꝝ q̄uis ī oībus libidis amoꝛ turpis sit:turpioꝛ tn̄ ē ī honestis.nā ipsa luxuria maiestati cōtraria est.Turpissima g̃ sanguinei q̄ argumetū ducit̄ libido ē cū clarissimis oꝛtus natalibꝰ mirificis nature dotibꝰ ꝑpolebat:sꝫ quoniā vltra nature debitū coitu vtebat̄ ꝯns erat vt iam ꝑditōis igrederet̄.amoꝛ.n.ille exciosus atq̄ꝫ fetidus concoꝛdat cū periculo:ꝛ dū ad illud solū vacat qd̄ diligit nūq̄ꝫ videt qd̄ expedit.q̄ luxurie amoꝛ cecus ē.q̄obrē veteres libidinem spꝛeuerunt tanq̄ꝫ bonoris inimicā.sic Scipio nasica ꝓhibuit theatra locaqꝫ meretricia.referēte Augustino libro de ciuitate.Item çelotipus.i.çelo plenus.s.inuidiosus vel suspiciosus.ꝛ accipit̄

tam ī actiua q̄ꝫ passiua significatione.quoꝝ nominū gn/ qꝫ sūt que h versu cōtinet̄.Hospes zelotipus cōiuuaqꝫ vectoꝛ alumnus.Actum siue pati signare nomina possūt dicit̄ etiā q̄nq̄ꝫ zelotipia mechia.ꝛ zelotipus mechus.et hoc modo sumit̄ ī ꝑposito.Itē pꝛuritꝰ.i.pꝛurigo.ꝛ dicit̄ ardoꝛ vel adustio carnis cogēs ad scalpendm hic aūt pro

cēs. Quare a meis primis erroribus incastigatus euasi. Atqꝫ magistri mei documētis nō obediui: sociosq̄ꝫ meos contempsi. Filij patrem necesse est indulgere castigationi: magistrumqꝫ discipulum mores īformare. Ecce quantuꝫ destabilis est meretricū incursus. Est aūt meretrix nonaria inferni ianua: via iniquitatꝭ: scorpionis percussio: viscarium scelerum: puteus interitus: ꝛ si qua est alterius luxurie ignominia species qualibet alia grauior scelereqꝫ deterioꝛ. Interitus autem Jacinctinus cūctis patet et Jouinꝰ. Et alibi meretricis labia fauū distillāt sꝫ absintheū eiꝰ

luxuria sumitur et nō icepte Item idulgeo diuersa significat.idūgere.n. gratī dare sōat sic papa indulget potestateꝫ etiā significat remittere.vt idulge nobis pctā. significat quoq̄ꝫ operam dare.vn̄ Indulgere gule noli que vētris aīca est.et i hac significatiōe sumitur i ꝑposito cū dī filij patreꝫ ꝛc. Ecce q̄tuꝫ detestabilis. In hac parte exemplo superioꝛi iductus.Ho.hoc viciū luxurie sūmoꝑe detestandū cōcludit.Et duo facit.nam p̄mo facit quod dc̄m est q̄ ad coitum oꝛdiatum.scd̄o quo ad iordiatū atqꝫ bestialeꝫ siue sodomiticū.ibi.ꝛ si qua.Et dic ecce.i.vide exemplo superioꝛi q̄tum est detestabilis.i.abhoīabilis icursus.idest accessus meretricū.qm̄ ipsa meretrix nonaria.q̄ nouem penis punit̄ ī iferno.vel dic nonaria vt ifra ꝑximo dicā.ē ianua iferni.via inigtatis.percussio.i.pūctura scoꝛpiōis.viscariū.i.retiaculū.scelerꝝ.i.pctōꝝ.puteus iteritꝰ.i.moꝛtis tā aīe q̄ꝫ coꝛpoꝛis.ꝛ si qua est alteriꝰ luxurie ignominia hoc est spēs inomināda ob dedecꝰ enoꝛme illa spēs ē grauioꝛ qualibet alia atqꝫ deterioꝛ oī scelere.iteritus aūt iacictius.i.iacicti illiꝰ scolaris atqꝫ iouinus idest iouini patet cunctis quoniam potius moꝛi maluerūt q̄ꝫ hoc defoꝛmitatis vicio dedari. Notandum vt refert helinādꝰ iter oīa spectacula que delectatōeꝫ i suis libidibus admittūt deterius est turpinm feminaꝝ collegium ꝑ solo vicio ꝯgregatū.ꝑpam eni carnē vēditōi exponūt ꝛ ꝑtextu vite foꝛnicatōe victū sibi acq̄runt que nec amāt nec amare q̄rūt sed ex fedioꝛi luxurie parte sue execrabili cupiditati subseruiūt.de his Theodolus ingt.Mēs robusta viri leuitate cadit muliebri.q̄z.s.femia ipudica laq̄s ē viri.ꝛ iō subdit.Deflēt assirij q̄ crediderūt mulieri.Et isup gdaꝫ femia coꝛpꝰ opes aīuꝫ viꝫ lumia vocem.Pollit ānichilat necat eripit oꝛbat acerbat.ꝛ alibi.Coꝛpꝰ opes aīaꝫ ꝯsoꝛtia federa famā.Debilitat ꝑdit necat odit ꝯstruit aufert.Et hāc amoꝛ teste hieronymo ꝯ iouinanū,put ex dcis aristotel'ꝛ plutarchi colligit.rōis ē obliuio ꝛ isanie ꝑximus turbās cōsilia.altos ꝛ generosos spūs frangens.homiesq̄ꝫ q̄rulosos iracundos temerarios fac̄ quapꝛopter non imerito fugiendus est Demostenis exemplo q̄ Taydis meretricis mām̄as ioco palpitans q̄suit q̄ti hoc esset q̄ ait mille denarijs.cui demostenes.ego ꝑcio tāto doloꝛē nō emo ꝛ merito.nā stultū est emere ꝑcio cui doloꝛ sucedit.Iteꝫ

nonaria meretrix est. ⁊ dicit a nona. qꝛ ante nonam non licebat ei exire de ꝓstibulo. ante. n. illā horā mos erat antiqs de cōmodo reipubilce disputare. quare vetitum erat meretricibus vsq̄ȝ hinc latere ne iuuenes ad turpes delectatōes iclinarent. Item viscariū a visco venit quod gluten est quo aues capiunt. Inde viscariū. Iteȝ ignominia

nouissima subministrāt. Cōmessatōib⁹ ⁊ ebrietatib⁹ scđa spēs luxurie dotata pmutati tāꝗ cā ad cātū cuȝ p̄dicta gaudet sustineri. Propter coitū. n. fit ebrietas relatiue: necnon et ceteroꝝ vicioꝝ genera. Uinū āt modice sūptū intellectui videt ꝯferre acumē: ñ āt modice sūptū rōnē pturbat: itellectū ebetat: memoriaȝ eneruat: obliuionē īmittit: errorē ifūdit: ad igrātiā pducit. Ubi. n. ebrietas ibi furor dñat. vbi furor dñatur: ibi nulla sapia sed isipientia puagat. Hui⁹ āt rōis quotidiana patēt exēpla ⁊ ꝟtutū detrimēta. Que ēt pestis ꝯsorte vinoso deterior: qꝛ si studere neq̄at ceteros gimnasijs ihiare volētes corrodit: errorē lit̄ ꝯfouet vel pugnis cessus opē orat. O q̄lis pmixtio studētib⁹ ē cū dissoluto. Eijciat ergo ab integritate ꝯsortij tales prudētū discretō ordie irregres-

in famia est q̄ si contra nom̄. Est etiam peccatum taȝ sceleratum vt nominari detestabile sit vt i ꝓposito. Cōmessationibus et ebrietatibus. In hac parte Boetius postq̄ p̄maȝ luxurie speciem detestandam cōmōuit. nūc facit hoc idē circa luxurie speciem alteram que cōmessationibus atq̄ ebrietatibus expletur. Et diuiditur i duas partes. naȝ p̄mo facit quod dictum est. secūdo comparat hanc scđaȝ luxurie specieȝ ad p̄mam ⁊ tertiam. ibi. hec autem. Prima iterum in duas. p̄mo persuadet ipsaȝ fugiendā atq̄ȝ detestandā fore cuilibet ⁊ hoc i semetipso. scđo facit hocidem i alio. ibi. que ēt consorte. p̄ma adhuc i duas. p̄mo intentum suum ponit. secundo conditiones detestabiles ebrietatis isinuat. ibi. Non modice. Prima isuper i duas. nam p̄mo facit quod dictum est. secundo quoddam documentuȝ valens ad sequentia subnectit. ibi. Uinum aūt. Et dicit ꝙ secūda spēs luxurie dotata ꝯmessationibus. i. ꝯmestionibus superfluis ⁊ ebrietatibus. vult dicere ꝙ secunda spēs in voluptatibus gule consistit sicuti p̄ma in coitu. voluptate gaudet sustineri cum predicta specie. s. p̄ma. permutatim. i. ordine permutato sicut causa ad causatuȝ. Et rōneȝ assignās dicit. quoniam ebrietas fit ꝓpter coitum necnon ꝓpter genera ceteroꝝ vicioꝝ. ⁊ hoc relatiue. i. reciproce. quoniā sicuti ebrietas ꝓpter coitum fit. similiter quoq̄ȝ et coitus ꝓpter ebrietatem. illud quidem vt ꝓpter finem. hoc aūt i genere cause efficientis. ⁊ documentum subiungens dicit. Uinū auteȝ modice sumptū videt conferre acumen. i. penetrabilitatem cognoscendi itellectui. ⁊ deinde conditiones ebrietatis cōnumerans dicit. Uinum autem sūptum non modice sed excessiue perturbat rōnem ne verum cernere possit. intellectum ebeat. i. obtusum reddit i speculatione rerum atq̄ȝ substantiarum. memoriaȝ eneruat. i. extenuat ⁊ d̄struit. quoniam obliuioneȝ inducit: qđ ad memoriam referas. errorem ifundit quod ad rationē applica. atq̄ȝ ad ignorātiam perducit: quod intellectui cōforma. Et rōnem hoꝝ annectens dicit. quoniam vbi ebrietas ibi dominatur furor. nam teste ouidio in libro de arte. Uina parant animos faciuntq̄ȝ caloribus aptos. Tūc veniunt vires ⁊ pauper cornua sumit. sȝ vbi furor ibi nulla sapientia sed insipientia peruagatur. quoniam sapientia non furore sed mansuetudine possidetur. sedendo. n. ⁊ quiescendo aīa fit prudens Aristoteles. Huius autē rōnis patent exempla quotidiana atq̄ȝ exinde supple patēt non immerito detrimenta. i. minoramenta virtutum.

¶ Notandum sicuti moderatus victus honestatem corporis sanitatem quoq̄ȝ atq̄ȝ mentis prosperitatem causat ac conseruat: sic eius immodestia necesse est vt eam corrūpat. Cauenda est ergo sūmopere scolasticis immoderata crapule frequentia ne illud psalmiste eius obiciat. Turbati sunt et moti sunt sicut ebrius ⁊ omnis sapientia eoꝝ deuorata est. Copia enim ciborum ⁊ potuum vt refert seneca subtilitas impeditur. quoniam teste hieronymo epistola. 6i. nō est eiusdem hois vina degustare ac ꝓphetas intelligere. Crapula nempe venerē excitat cum venter mero estuans cito in libidinem despumet. 35. di. §. i. Et sicut venus menteȝ obnubilat. sic ⁊ crapulam ipsam offuscare necesse est. Absit igitur a scolasticis viris crapula. nam veteres cum parcimonia vixisse legimtur. Socrates temperatissimus extitit ⁊ vnica refectione serotina contentabatur sciens paucis minimisq̄ȝ naturam cōtentari. nihilq̄ȝ viro isto cōgruentius arbitrās sobrietate qua corporis ac mētis prosperitas roboratur. Inde Eunodius sobrietas semper studiis referatur honestis. Nulla fides letis itegra nec dubijs Amplector sanas que dant bona semina frondes. Post culpas anime sunt holocausta dei. Et A. gelius libro p̄mo ingt ꝙ parcimonia apud veteres romanos ⁊ victus atq̄ȝ cenarum temeritas non solum domestica obseruatiōe ac disciplina sed etiam publica animaduersione legum custodienda est.

¶ Que etiā consorte vinoso. In hac parte Boetius ostēdit summopere fugiendam hanc secundam luxurie speciem precipue consistentem i cōsortibus ꝓpterea quoniā magnū studiosis ipsis cōsocij crapulosi atq̄ȝ vinosi iducūt studij detrimentū. vt i lr̄a. Et dicit. Que pestis. i. quod vicium deterior est consorte vinoso. i. pleno vino. q. d. nulla Et rōnem adnectens dicit. quoniam vinosus consors si studere nequeat tñ corrodit. i. impedit vicio ebrietatis ceteros volentes inhiare. idest intendere gymnasijs. i. scolasticis exercitijs. aut enim errorem litis fouet. i. nutrit vel saltem cessus. i. percussus pugnis orat. i. deprecatur opeȝ. q. d. quicquid vinosus ille agitat semper ingetudine torquetur atq̄ȝ ceteros torquet. O deus. exclamatio est q̄lis permixtio. i. perplexio atq̄ȝ desolatio est studentibus cuȝ tali vinoso. Ergo discretio prudentium supple scolarium eijciat. i. repellat tales scilicet vinosos ab integritate consortij. i. societatis. ⁊ hoc ordie irregressibili vt scilicet haud. i. quāq̄ȝ reuertat. ⁊ supple reijciat ipsos non tempore ebrietatis sed terminato. i. cum ad sobrietatē reuersi fuerint. ¶ Notandum licet ebrietas plurima mala operet vti superius iam expositum est. habet tamen hoc ipsa vt ipsa mētem ebetet. secreta reuelet. gestusq̄ȝ deturpet. eloquium enim scandaliçat. nunc lites generat ac corporis vires exterminat. cadere iubet. bene agere prohibet. requiem impedit. sensum alienat. obliuionem inducit. libidinē mouet. nauseam prouocat. visum minuit. ⁊ ab omni virtute hominem destituit. vnde Gualterus i alexādereidos Rationis vile sepulchruȝ ebrietas. hic Seneca epl̄a. 8z.

Nihil aliud est ebrietas q̄3 voluntaria isania. oẽ viciũ itẽ dit ⁊ detegit. verecũdiã remouet. v̄ba dubia: oculos icer tos: gressum errantẽ: v̄tiginẽ capitis ⁊ cetera h⁹ causat. nã sero oia ꝓmittunt ebriosi: s3 mane obliuioni tradũt. vnde Martialis coquus. Omnia ꝓmittl cũ tota nocte bibisti. Nõ faciant quẽquã pocula nostra rez. Bene g̊ dictuz est

sibili ⁊ hoc tempore determinato. Hec aũt secunda spẽs prime quandoq3 preambula posterior aũt pedissequaq3 appetitiua. O quantũ erroris imittit ebrietas i mẽtẽ discipuli nisi freno sobrietatis castiget ad vnguez. Tertia spẽs luxurie est ↄcupiscentia que ornatib⁹ ibiat parentũq3 ꝓgeniei maritata ↄsistit: qb⁹ paupertatis tuta facultas cedit iuicta. Hec ãt vestiũ gaudet varietate frequẽti earũq3 i sigillatõe mẽbrat i: pectinis bñficio cesariẽ polire: ⁊ calamistri tortuositate. florumq3 diuersitate seriatim lasciuire: gulã

a boetio ↄsortevino nil posse deteri⁹ existimari. Itẽ vinosus sa.um. idest vino plenus ebrius vel ebriosus. ⁊ cõparatur. cuius superlatiuum Plaut⁹ ponẽs ait. Quid opus est verbis. vinosissima est.
℄ Hec autẽ. In hac parte Boe. hãc spẽz luxurie ad primam ⁊ ad tertiã comparat. Et dic̄ q̄ hec spẽs. s. q̄ i commessatiõib⁹ ⁊ ebrietatib⁹ cõstare ꝓbat̄ est p̄ambula. i. antecessoria p̄me. s. spẽi que i coitu cõsistit. Et rõ hui⁹ sumit̄ ex antedictis: cum ingt ip̄m coituz ex ebrietate causari. ⁊ eadẽ hec sc̄da spẽs est pedissequa. i. ↄcomitãs ⁊ famula appetitiua. i. desideratiua posterioris. i. tertie spẽi luxurie que i vestiũ ornatu ponitur. Exide cũ hec ita sint exclamando contra h̄ vicium iuehit̄ dicens. O q̄3tum erroris ebrietas ip̄a imittit i mentem discipuli nisi castiget̄. i. refrenet̄ ⁊ restringat̄ ad vnguez. i. ad plenũ freno sobrietatis.

℄ Tertia vero luxurie spẽs. In hac parte Boetius post p̄mas duas luxurie spẽs detestandas tertiam ip̄sã fugiendam oñdit. Et diuidit̄ hec pars i duas. nã p̄mo docet tertiam ip̄am spẽm fugere. sc̄do verificat dicta sua exemplis ibi. Cum quondã. Prima adhuc i duas. nam p̄mo ip̄az fore fugiendã ostẽdẽs circa quos ip̄a p̄ncipaliter versat̄ demonstrat. sc̄do vero i q̄bus consistit declarat. ibi. hec autẽ gaudet. Et dicit p̄mo q̄ ip̄sa tertia luxurie spẽs est ↄcupi̅a idest cupiditas quedam q̄ inhiat. i. itendit ornatibus atq3 consistit. i. est. maritata. i. coniuncta ꝓgeniei potẽtuz. i. magnatum et diuitum ornatibus dico q̄bus tuta facultas. i. status paupertatis cedit. i. locũ dat iuicta. i. nõ supata eoꝝ vanitate. ℄ Notandum q̄ hec tertia spẽs luxurie que ornatibus ihiat nõ nisi extollentia est aut corporis ornatuũ ⁊ que corporis sunt scilicet aut tandem vestimentoꝝ. q̄cũq3 tamen sit superbia quedam est atq3 vanagloria. q̄ vti salustio in iugurtino videtur. sicut etiã experientia comprobatur cõmune plus nobilitatis malum est q̄3 humiliũ. humiles nãq3 casas paupertas inhabitat feriuntq3 summos fulgura montes. Paupertas inq̄3 tuta que vestez nõ appetit corporis sed animi affluentiã. de qua dictum est per poetaz. O vere tuta facultas Pauperis angustiq3 larl O munera nonduz. Intellecta dei.

℄ Hec autem gaudet. In hac parte boetius. ostendit in q̄bus hec tertia luxurie species vt plurimum posita ẽ. Et dicit q̄ hec tertia luxurie species gaudet in frequenti varietate vestium atq3 eaꝝ sigillatione. idest pictura membratim. i. de membro ad membꝝ. ⁊ supple gaudet polire. i. ornare cesariez. i. capitis comã. ⁊ ꝓp̄e viroꝝ est. vt dicit huguitio. beneficio pectinis. i. illius istrumẽti. atq3 tortuositate calamistri. i. illo istrumento tortuoso ab effectu cũ ad crispandũ crines p̄ncipal̄r excogitatum sit. ⁊ gaudet lasciuire. i. luxuriari vel lasciue se gerere diuersitate florum

q3 suam fuco ꝑfundere. nouaculeq3 frequẽti castigatiõi inhiare. sinum aromatibus adiplere. gẽmatis colla monilib⁹: partorũq3 cingulis ventrem castigatũ plebi ostendere. rostratis tabulatisq3 calceis vt regina icedere: colloq3 elato: gutture iflato. supcilio mutilato: ocl̄o ipudico. fastuosoq3 icessu semicircl̄ariter icedẽ gaudet. raris ãt parũq3 modestis sermonib⁹ ãpulari. appositisq3 cibarijs oia fastidire: litib⁹ seruiẽtes. ꝓbris affines: cruciatib⁹ ignotos affligere. vltimo raroq3 scolis iteresse: parũq3 ꝓdesse. prio eisdẽ

seriati. i. i serto positoꝝ. et gaudet perfũdere. idest per fundendo tingere gulã. id ẽ faciem. et hic pars ꝑ toto posita ẽ per sinodochẽ. fuco. i. colore ficto vt etiaz supra capitulo primo expositum est i eo loco quo d̄ logica sophistica dr̄. vultũq3 mulieris fuco perfusa ⁊c.
Etiaz gaudet ihiare frequẽti castigationi nouacule. hui⁹ cultelli ad radendum barbas ordinati. Et dr̄ a nouo as. q2 hoiem nouat. vñ iudicũ. i3. Nouacula non ascendet super caput eius. Et psalmista. q̄si nouacl̄a acuta fecisti dolum. ⁊ gaudet adimplere sinũ. idest gremiñũ suuz aromatibus. idest rebus odoriferis. Et dictũ est ab ara aroma. q2 aris impositum diuinis iuocatõibus aptum. Est etiam aroma i alia significatõe vnguentum quoddam p̄ciosuz ex thure mirra nardo calamo cynamomoq3 cõpositum. vñ versus. Contere thus mirram nardũ calamũ cynamomuz. His supinfundas oleum sic fiet aroma. Et seq̄tur in littera. Et gaudet ostendere plebi colla ornata monilib⁹ illis ornamẽtis gemmatis. i. plena gemmis ventrẽq3 castigatum. i. restrictum cingulis. i. baltheis parthoꝝ illaruz gentiũ. q2 a parthis ciguli illi p̄ciosi romam adducebant̄ Monile vt dic̄ Isidorus ornamentum ex gẽmis ẽ q̄d solet feminaꝝ pendere collo. hoc etiã serpentum dicit̄ q̄m constat ex amphorulis q̄busdam aureis et varijs gẽmis i modum facture serpentis. Sumit̄ tñ ꝑ quolibet ornamento. Et seq̄tur. etiam gaudet icedere calceis. idest sotularibus rostratis ⁊ tabulatis. idest depictis vt regia. Gaudetq3 icedere collo elato. i. in fastum eleuato. guttur e inflato. supercilio. i. illo ordine piloꝝ qui supra oculos ẽ. mutilato. idest truncato vel p̄cisso. oculo ipudico. idest lasciuienti ⁊ ad quẽlib3 circũgiranti ⁊ fastuoso. idest supbo icessu. idest transitu. gaudet insuper ampulari. idest verbis inflatis superbis atq3 sexq̄pedibus vti et illis raris et sermonibus parum modestis. imo i temperatis penitus. ⁊ appositis cybarijs gaudet fastidire. idest fastidio habere omnia supple apposita. ⁊ gaudet affligere seruientes litibus. idest rixis cõtinuis. affines. i. vicinos ꝓbris. atq3 ignotos cruciatib⁹. gaudetq3 iteresse scolis raro. ⁊ si aliq̄n tam̄ vltimo atq3 paꝝ ꝓdesse sed festinat ab eisdem abesse primo. His ⁊ alijs multis cõmot⁹ Boe. q̄b⁹ hec tertia luxurie spẽs deditissima est iuehẽdo ↄ ip̄am exclamat. O q̄lis ex vicij enormitate ⁊ q̄3ta ex ei⁹ magnitudiẽ ẽ ꝑmixtio viciorum. subaudi in hac tertia spẽ. Fastidio ire q̄si horrere

abesse festinat. O qualis quāta/ qꝫ viciorꝫ est permixtio. Cū quodam tꝑe me athenis causa discē di recepissē Sanimedē Pirri dictatoris filiū oibꝰ predictis labo/ rantē īspexi: qui qn̄qꝫ pedulis li/ batis: qn̄qꝫ caligis maculatis per horā cedrinis tibijs elatꝰ nudisqꝫ pedibꝰ ꝓcessit: ariopagūqꝫ vt sto macatus īperijt. Cauteqꝫ sepissi me ꝓuidi ne mihi īsurgeret quia alienigēa eram. Quid plura di/ cam ad tātaꝫ licet inuitus deuenit iopiaꝫ ꝙ ea que priꝰ fastidiendo ꝯtēpsit: mendicans corrogando

ꝑnere ꝯtēnere tedere. id eſt vbalia ꝛ h̄ fastidiū ꝛ fastidiosus
℄ Cū q̊dam tꝑe. In hac ꝑte Boe. q̄ta ex hꝰ vicio mala eueniant exemplo corroborat dicēs. Cum ego boe. q̊dam tꝑe recepissēꝫ me athenis i hac. s. vbi scola grecie cā discē di īspexi Sanimedē filium pirri dictatoris laborātē oibꝰ ꝑdictis q. s. Sanimedes nimia huius vicij fedatus lasciuia nesciens q̊mō se gereret icessit qn̄qꝫ. i. nūc pedulꝭ. idest sotularibꝰ de/ super cōscisis ꝛ limbatis. qn̄ qꝫ. i. nunc caligis maculatis .i. diuersorum colorꝫ macl̄is perstrictis. at/ qꝫ ꝓcessit ela/ tꝰ tibijs cedri/ nis. i. ad modū cedri erectis pedibꝰ nudis. qꝫ ꝑ ꝛ. vt sto/ macatus. idest tumore super bie iflatus im petijt. idest idi gnanter petiuit Ariopaguꝫ illū vicum atheniensem quo studiū exercebat̄ a quo ꝛ dionysius sanctꝰ ariopagita ap/ pellatus ē. ꝛ ego Boe. ꝓuidi caute ꝛ sepissime ne mihi in/ surgeret qm̄ eram alienigena. i. alterius gentis. Et dicit̄ alienigena quasi alia regione vel gente natus. ꝛ dr̄ ab al/ lon. i. alienū ꝛ genios natura vel generatio sic ꝛ frācigena terrigena q̄ oia talia sunt cōis generis. Et sequit̄ his oibus visis ꝛ enarratꝭ qd plꝰa dicā idē Sanimedes ad tātā deue nit iopiam ꝙuis iuitꝰ vt permutato meatu. i. transitu for tune de ꝓsperitate i aduersitatem mendicans corrogan/ do. idest petēdo composuit ea que ꝑus. i. tempore ꝓsperi/ tatis contempsit fastidiendo. i. fastu ꝛ superbia spernēdo sed hec hactenus. idest hucusqꝫ sufficiant. ℄ Notanduꝫ simile exemplū apud valerium maximū legitur de ado/ lescente polemone ꝙuis nō sicuti Sanimedes i fastu atqꝫ superbia dies cunctos ad vltimum consumeret. hic enim Polemo vt refert valerius li. 6. ca. de mutatōe morꝫ. tan tis illecebris deditus extitit vt ipsa ifamia gauderet. cū/ qꝫ semel ex conuiuio post solis ortū surrexisset vino gra/ uis ꝛ vnguentis optimis delibutus amictus veste ꝑlucida ꝛ sertis capite redimito ꝛ Xenocratis scolas apertas vidis set ante quas casu transibat intrauitqꝫ vt prudentissima ꝑcepta temulentie lasciuijs derideret. cūqꝫ oēs ꝯsidētes īdignarent̄ xenocrates vultu maturo omissa re de q̄ dis/ serebat de modestia atqꝫ temperantia loq cepit. cuiꝰ gra uitatē sermonis polemo audiēs ꝑmo detractaꝫ decapite coronā ꝓiecit: postea pallium deposuit ꝛ cōuiualis oris hi laritatem exꝓssit. ad vltimū totā luxuriam deposuit. sic/ qꝫ vnius orōnis medicina sanatꝰ ex ifami phs euasit. Itē limbare. i. ornare inde limbatus ꝛ a limbus dicitur quaꝫ nos ornaturā dicimus. ē eniꝫ fasciola que vestiū extremi tateꝫ ambit aut ex filis aut ex auro cōtexta. ℄ Nota sic̄ refert rabanus sup psalterio. Cedrus arbor est altissima oium arborꝫ dn̄a ꝛ regia aspectu pulchra semꝑ retinēs vi rorē suū cuiꝰ odor serpētes fugat. ꝛ vt dicit Isidorꝰ lignū eiꝰ nūqꝫ teredie extermiat̄. ide cedrinꝰ. a. nū. i. ex cedro vꝭ similitudinē cedrib꞉ñs. ℄ Capitulū tertium.

cōposuerit fortune meatu ꝑmu/ tato. Sꝫ hec hactenꝰ dcā sufficiāt.

Capitulum tertium.

c Um aūt discipulus ad ꝑfectōeꝫ tendere teneat̄ effectiuā causā ꝑfectio/ nis vtpote ꝯtinuitatis ꝯstātiam: prout facultas suppetit mēti di/ noscatur imprimere. Quid eni in dilectionis opusculo lucidius constantia? Quid inconstantia nequius? Prima parit. secun/ da parta dissoluit. Prima pro/ cedit. scd̄a retrocedit. Prima colligit. scd̄a collecta dispergit.

c Um aūt discipulus. Hoc est tertiū capitulū hꝰ totalis libri. In q̊ Boe. postqꝫ in ꝑcedentibus docuit quō ꝑma oblectamenta scolaribꝰ ipsis ministranda sint atqꝫ q̄liter iam adultorꝫ sco/ larium elatio magr̄atui subdēda ē atqꝫ discipline ꝯiūgen da. nunc vero demonstrat elationem studentium sum/ mopere repri mendaꝫ. et ad hoc persuadē duꝫ itroducit ipsam icōstan tiam elationis atqꝫ superbie pedissequam ꝛ coniunctissi mā atqꝫ pene germanam vt sic ea penitus spreta atqꝫ cō futata ad con stantiam ipaꝫ anheletur. Et diuiditur hoc capitulum in duas ꝑtes ꝑn/ cipales. nam ꝑmo ꝑmittit intentum suū. secundo exemplum ip̄m inconstantie introducit. ibi. Cuꝫ i gymnasijs. Prima i duas. nā ꝑmo oñdit ipsā cōstantiaꝫ sūmoꝑe āplexandā. scd̄o ipsā cōparat ad icōstantiā. ibi. Quid eni lucidiꝰ. ꝛ dic̄. Cū discipulus ipse teneat̄ tendere ad ꝑfectōem dinoscat̄. i. cognoscit̄ iprimere. i. ꝙ iprimere debeat menti cām effectiuā perfectōis vtpote. i. sicut cō stantiā continuitatis supple i studio. hec eni est q̄ opꝰ ince ptū ꝑficit atqꝫ i optatū finē ꝑducit. vn̄ illud vulgare sum ptū ē. Cōtinuata vigēt: discontinuata ꝑibunt. ℄ Notan/ dum qm̄ nullū opꝰ laudabile aut iter corona merita cō putandū putat̄ si cōstātia cōtinuitatis atqꝫ perseuerātia abesse noscant̄. qn̄ vbi constās qs ꝑmanet sui operis ꝑciū adipisci meret̄. Legitime nāqꝫ certāti atqꝫ vsqꝫ i finē ꝑse uerāti corona dabit̄. Nō. n. ex actibꝰ sic nudo gnātur hitꝰ nisi affuerit opis ꝑseuerātia. Studēdū ē ḡ ꝑseuerāter cuꝫ iter occupatōes hūanas nil delectabiliꝰ qꝫ scias iugit̄ me/ ditari. varietates ꝯtēplari atqꝫ actibꝰ dlectari. sꝫ fore iges nō sꝑ studio itēdere te posse cū ꝛ ipꝫ iterrūꝑe alijs nec̄e ē. Huic dubitatōi r̄ndēs dico oibꝰ i agēdis modū fore adhi bēdū. vt. n. ꝑseueres nō oꝫ vt laboribꝰ icessāter assistas. suf fic̄. n. si ꝯtinuo studio ipo itēdere neq̄as saltē dū itēdis diu ꝑseueres vt hitꝰ qdē i aio tuo radicet̄. iuxta illud senece in edippo. Qd̄ sepe fieri nō pōt fiat diu. ꝛ h̄ ē qd̄ ait qntilianꝰ li. 4. de istitutōe oratoria. Perseuerādū saltē ē q̄ sepiꝰ ꝛ si vires deficiūt aio tn̄ itēdēdū ē. Nihil. n. vt i lr̄a boe. subdit ē lucidiꝰ i opusculo dilectōis ipa ꝯstātia. i. ꝑseuerātia. et ꝑ ꝯtriūꝰ nihil nequius icōstātia. qm̄ ꝑma parit. i. acqrit ꝑfectōeꝫ ipi discipl̄o. scd̄a. s. icōstātia parta. i. acq̄sita dissoluit. ꝑma ad ꝑfectōeꝫ ꝓcedit. scd̄a ab ipsa r̄cedit. ꝑma colligit. idest accumulat perfectioneꝫ. secunda collata dispergit iuxta vulgare hoc. Continuata vigent discontinuata ꝑibunt. ℄ Cum aūt gymnasiis isudare. Hec ē scd̄a ꝑs ꝑncipalꝭ hꝰ capituli tertij. In q̄ Boe. q̄ de icōstātia i cōparatiōe ad cō stātiā ꝑmiserat nūc ea ipsa exēplo ꝯfirmat. Et diuidit̄ hec ꝑs i duas ꝑtes. i ꝑma fac̄ qd̄ dcm̄ ē. i scd̄a ex exēplo ꝓposito ipsam icōstātiā penitꝰ fugiendā ꝯcludit. ibi. Sit ḡ. Prima adhuc i duas scd̄m q̄druplex genꝰ diuersionis ꝛ mutabi/

litatis ipsiꝰ icōstātie filii. scda ibi. Tandem. mercatoꝛ. tertia ibi. Cratonisq; studiȷs. qrta ibi. Cū igit̃ istaꝝ qōnum Et p̄mo dicit ipse Boe. introducens ipaz icōstantiā siue. inconstantie filiuz hoc mō. Cum nos boetiꝰ decreuissemꝰ isudare. i. vacare gymnasiis. idest scolasticis exercitiis. atq; duximꝰ. i. reputauimꝰ dignū obtinere vicem. i. ꝙ obtineremus vicē idest locū magistratꝰ ob studiȷ nostri ꝯplementum: foꝛtuna ipsa assignauit nobis filiū icōstātie. imo vt verius dicamus: ꝑenthesis ē. ipsāmet icōstātiā ibuēdā. i. erudiēdā. nr̄is p̄ceptꝭ. i. doctrinꝭ q scz icōstātie filiꝰ ihiabat p̄ceptis. i. documentis satiricis. idest poetarum satiricoꝝ ⁊ vicia reꝑhēdētiū mēsurnus. i. mense. ⁊ inhiabat historiographis. i. historiarum scriptoribus sic dictis ab historia ⁊ graphos scriptura. persepe ꝯpositū est. i. sepissime diurnꝰ. Elegiacis. idest scriptoribus elegiaꝝ annuꝰ. i. per annū. vō p sed lamentabatur. idest lamētando ihiabat ⁊ ꝯsequebat̃ Aristotelez nocturnus. idest sola nocte ⁊ hoc nō nisi sola rōne differēdi. idest disputandi cogēte. In editōibꝰ quoq; philosphicis. i. in libris phie atq; in cōpilationibus. xii. tabularum quasi instantaneus versabatur. vnde hec lex. xii. tabularum totius iuris origo fuit secundū glo. instituta de iure naturali gen. §. ex nō scripto. in versiculo. origo ⁊. ff. de origine iuris. l. ii. §. i. Et dicitur lex scripta in duodeciz tabulꝭ quarum. x. a ciuitatibus atheniensium et lacedemonioꝝ a. x. viris fuerunt allate. Et due ad illaꝝ declaratōez per eosdē postea addite vt vult glo. i. c. moyses de iudeis dis. 7. Oibꝰ aūt i breui fastiditꝰ extiterat. ¶ Notanduz ꝙ hic icōstātie filiꝰ q a Boetio i argumentū introducit̃ similis illis extitit q vna die vota ieiunioꝝ celebrāt ⁊ altera studio tp̄s dispensant. orare nūc ꝑmittūt ⁊ cōtinere i posteꝝ ꝓordināt de qbꝰ i epistolis Horatiꝰ. Quos petiȷt spernit repetit quos nuper amisit. Estuat ⁊ vite discōuenit ordine toto. Talibus vtiq; ꝓdesset plus si studerēt i bonis ceptis aīos suos cōtinuare q̃ sic nouitatū desideria ꝑuoluere. sicuti eni hoc auctoriçante vulgari. Nō fuit irsutꝰ lapis per loca volutꝰ. sic neq; animꝰ pluribus ac diuersis nunc his illis nūc aduertēs doctrinaꝝ flosculis pullulare ꝓhibet̃.

Cum āt gymnasiȷs insudare decreuissemus magistratusq; vicē dignū duximꝰ obtinere: filiū icōstātie: imo vt veriꝰ dicā: ipsāmet iconstantiā foꝛtuna nr̄is assignabat preceptis ibuendum. Qui satiricis inhiabat atramentis mensurnus. Historiographis ꝑsepe diurnus. Elegiacis annuus. Ratione vero differendi Aristotelē lamentabatur nocturnus. in editionibus philosophicis mensurnus: duodecimq; tabularum cōpilationibus quasi instantaneꝰ. Omnibus siquidem in breui extiterat fastiditus. Si vero librorum inspectioni eoꝛūq; scripture aliquantulū indulsisset: q̃ plures per horaz inspexisset: nulliq;

licet breuissimo tp̄e manus iponeret ꝑficiētes. Tandez mercatoꝛ icepit eē nauigio. Prime vō noctis spacio nausee in hiatum sentina cogēte prouocatus: ⁊ demum pōti isultu ꝑterritus inundantis oꝛtolanꝰ eē cupiebat. Deficiente vero legumine: militie se trāstulit exercitui. Uisis aūt hostium icursibꝰ fuge terga ꝯmēdabat. Cratonisq; studiȷs tutius ihiabat: cuius semicirculi capacitas multis formidabat̃ q̄stionibꝰ. Superioris vero circuli latitudo zodiaci formata planicie dragmis arrisit septemplicibus. Prima vero litteralis ꝯtractio quesiuit vtrꝝ celi empirei dominatio terrenitatis aliqua ꝑticipe

ita ingt. Qui fit Mecenas vt nemo quaz sibi sōte. Seu rō dederit seu fors obiecerit illa Cōtentus viuat laudent diuersa sequētes. O foꝛtūati mercatoꝛes grauis annis Miles ait mult̃o confractus membra labore. Cōtra mercatoꝛ nauem iactātibus austris. Militia est potioꝛ. qd eniz concurrit̃ hoꝛe Momēto cita moꝛs vēit aut victoria leta. hec ille.

rit ꝰ saltu. idest iactu hindātis ponti. i. maris cupiebat eē oꝛtolanꝰ. qd vltra deficiēte legumine supple ad seminandum trāstulit se exercitui militie. ⁊ āplius visis icursibus hostiū p̄mꝰ cōmendabat terga fuge ꝑeligēs cū dedecore fugere q̃ bonōe cōpꝰ i victimā exhiber̃. ¶ Notādū Horali. sermonū ꝯ hoc genꝰ icōstātie atq; mutabilitatis loq̄ns

¶ Cratonis quoq; studiȷs. In hac ꝑte boe. tertiū diuersionis atq; mutabilitatis genus icōstātie filiȷ oñdit. Et dicit cū ip̄e iconstantie filiꝰ tā ista q̃ ꝑcedētia fastidiret: diuertit se postea ad cratonis illiꝰ philosophi studia. cuiꝰ cratonis capacitas semicirculi subaudi cathedre formidabat̃ multis qōnibꝰ vnde crato ille quādā habebat cathedrā desuper i modū semicirculi arcuatā. i q̄ arcuatōe multa qōnuz genera triplici spacio cōscribebant̃. Et diuidit̃ hec ꝑs i tres partes scōm triplicē qōnum i sede ipa cratonis descriptaꝝ locatōem. scda ibi. Circuli mappa scdi. tertia ibi. Ultima semicirculi planicies. Prima haꝝ i. 7. scōm. 7. qōnes i ipa p̄ma semicirculi planicie descriptas ꝓut ingt i lr̄a. Latitudo supioris circuli formata. i. disposita. planicie. i. scōm planicez. çodiaci arrisit. sup. ituentes. dragmis. i. qōnibus. septēplicibꝰ. i. septē māerieꝝ. ¶ Notāduz ē ꝙ auctoꝛ iste dic̃ ipz semicirculū i sede cratonis foꝛe latū ad çodiaci formā dispositū vt euitare faciat illud icōueniēs qd obiici possz. s. circulus ē linea. s; linea ē lōgitudo sine latitudie atq; ꝓfūditate. g̊ ad hoc excludendū dic̃ ipsā semicircularē latitudinē formatā ad modū çodiaci q çodiacꝰ. iz. graduuz latitudine distenditur vt sic circulus ꝓ supficie circulari non pro circunferentia capiatur.

¶ Prima vō lr̄alis ꝯtractio. Hic ponit p̄mā qōnē i superiori ꝑte semicirculi sedis cratonis descriptā ⁊ dic̃. Prima ꝯtractio lr̄alis i hac sede q̄siuit vtrū dn̄atio. i. deꝰ a q̄ celū ac tota nā depēdet. iz. metha. ipsiꝰ celi empirei possz offuscari. i. obūbrari aliq̄ natura ꝑticipāte terrenitatis. i. corruptibilitatis. ¶ Notādū duplex ē huiꝰ tituli qōnis expositio. vna qdē phoꝝ assertio icōgrua. altera theologiace vitati ꝓpinq̄. Eius aūt quā phica assertio cōplectit̃ mēs est. Utꝝ deꝰ ipse cog̊scere possit vilia ⁊ hoc nobilitati sue nō repugnet. Ad cuiꝰ ꝑtē p̄mā pz rn̄sio ꝙ sic. nam quāto aliq̄

natura possit obfuscari. Secūda vtrū spirituū vitalis seruitus terre/ne fecis ambitu queat nature sub sidio denigrari. Tertia autē an iudaice trine diuisioni polorum an aristotelice simplici acqescē/

Vtus actiua ē fortior tāto ī remotiora suā actōem extendit vt etiā ī sensibiliū actōibus appet. vis aūt diuini itellectus ī cognoscēdo res similat᷑ vtuti actiue. itellectus. n. diuinus nō recipiendo a rebus cogscit. sȝ magis p hoc ꝙ eis ifluit/ cū igit᷑ sit ifinite vtutis ī itelligēdo oȝ ꝙ eius cognitio vsqȝ ad remotissima extēdat᷑. Sȝ gradus nobilitatis ꝛ vtilitatis ī oībus entibus attendit᷑ scd̄ȝ ꝓpinquitatē ꝛ distantiā a deo q̄ ē ifinite nobilitatis: er go quātūcūqȝ vilissima ī entibus deus ꝓpter maximā vtutē sui itellectus cognoscit. neqȝ hec veritas repugnat ex dictis phi. ii. me/tha. nā ibi itendit ostendere ꝙ diuinus itellectus nō itelligit aliud a se qd̄ sit sui itellectus perfectio quasi pncipale co/gnitū. ꝛ scd̄ȝ hoc dicit ꝙ vilia melius ignorāt᷑ ꝙ cogscant qn̄. s. est alia cognitio vilium ꝛ nobiliū ꝛ vilium conside/ratio nobiliū cōsideratōem ipedit. Nec tn̄ vilitas cogni/toꝝ i cognoscentē redundat p se. hec est. n. de rōne cogni/tōis vt cognoscēs cōtineat spēs cogniti scd̄m modū suū. p accidēs aūt pōt redūdare ī cognoscētē vilitas cognitoꝝ vel eo ꝙ dū vilia cōsiderat a nobilioribus abstrahit᷑ cogi/tādis vel eo ꝙ ex cōsideratōe viliū ī aliqͣs idebitas affe/ctōes iclinat᷑. q̄ qdem oia ī deo esse non possunt quare ꝛc. Et huic ꝯsonat quod dr̄. Sapie. 7. de diuina sapia ꝙ atti git vbiqȝ ꝓpter suā mūdiciā et nichil ignatū incurrit in illā. potest etiā titulus questiōis itelligi vt querat vtrū de us possset sibi assumere humāitatē. Et ad hāc satis respō sū est Joannis pmo. Et verbū caro factū ē vbi caro p hoīe sumitur secūdū Augu. Supponēda ergo ē pars ista qō/nis affirmatiua apud fideles veluti fidei xpiane princi/palius fūdamentum

¶ Secūda vtrū spiritū vitalis seruitus. Hec ē secūda/ questio pme ptis sēicirculi cathedre cratōis cuius titulus sicuti et pme duplicē recipit iterptatiōnē quare ꝛ duabus respōsionibus absoluet᷑ scd̄m pmā expositiōem. questionis totalis mēs ē. Utrū substātie sepate vti sūt āgelus atqȝ de/mones humana corpora assumere possint ꝙtum vo scd̄e expositōi cōuenit tantum sonare videt᷑. Utruȝ aīa ipsa i/tellectiua corpori humano vniri possit vt forma. Quo ad pmam qōnis expositōem lr̄a hoc mō supplēda ē. Scd̄a i/ꝙ qōnum ī supiori pte semicirculi positaꝝ hec ē. Utruȝ seruitus. i. famulatus vitalis spirituū. i. angeloꝝ deo famu lantiū aut demonū imo ipsemet spūs queat. i. possit deni grari. i. obscurari vl̄ detegi aut circūdari ambitu. i. circui/tu ꝛ vestimento terrene fecis. i. corporis ꝛ hoc subsidio. i. auxilio nature. Et ad hoc r̄ndēdū ē ꝙ ex diuina pmissione tam boni ꝙ mali spūs corpora terrena assumere possūnt. De bonis qdē manifestū ē ī historia thobie ꝛ pcipue. ca. 12. vbi dcm̄ est angelū ipm raphaelē comedisse qd̄ vtiqȝ actus corporis est. De malis sil'r manifestū est ī icubis atqȝ suc/cubis quos pilosos qdā vocāt. sūt eni demōes luxuriosis/simi g pmissione dei ad opprimendas femias vel se suppo/nēdis viri corpa assumūt. Sicuti ḡ istis sic ꝛ reliqs pculdu bio vl̄ ad tentādos bonos vl̄ ad castigādos malos assume re corpa pmissū ē. Demonū. n. tota itētio ē aut ad bonoꝝ fatigationē aut ad maloꝝ retētōem. qre ꝛ elementa sepe pturbāt. tenestates ī mari ꝛ ī aere sepe cōcitāt. fructus ter re corrūpūt ꝛ deuastāt. Apocalipsis. 7. Afflictōes enīȝ iu/stoꝝ sp appetūt. sȝ si a deo ptātē nō accipiūt ad tēptatōis articulū nullatenus cōualescūt. Quātū vo ad scd̄am tituli expositōem lr̄a hec sonat. Utꝝ seruitus vitalis. i. vitaȝ tri/buēs spirituū. s. aīaꝝ qat denigrari. i. vniri ꝛ vestiri vt for/ma ābitu terrene fecis. i. ipo corpore. auxilio nature. i. nā/liter. Pro cuius solutōe notādū ē iter phos diuersas dē hac re extare opiones. nā vt refert aristo. p de anīa. ꝛ metha. Plato posuit itellectū vniri corpori nō vt formā materie sȝ vt motorē mobili: eo mō quo nauta vnit᷑ naui atqȝ itel ligētia orbi: nō p modū iformatōis. sȝ p cōtactū vtutis qm̄ hoc cōtactu i/diuisibile tan/gere pōt diui/sibile. qre dic plato ꝙ homo ipse nō ē aliqd̄ vnū p se cōpo/situ ex corpore ꝛ aīa itellectiua sȝ ē ipa aīa itellectiua vtēs corpore sicut hō vtit᷑ idumento. cōmentator aūt. 3. de aīa ingt ꝙ copulat᷑ nobis itellectus p cōtinuatōeȝ itentōis itel lecte. qꝛ eadem ē itentio iformās itellectū ꝛ vtutē imagi/natiuā. sȝ qꝛ he positiōes ipertinentes sunt vt pȝ. Pria. n. ipertinens ē iō qm̄ mobile nō hȝ eē formaliter p motoreȝ qꝛ eē mobile pus est nāl'r ī actu anteꝙ moueat᷑. quod eni mouet᷑ est ī actu. 5 physicoꝝ. sȝ hō hȝ esse formaliter per itellectū vt liquet: ḡ aīa itellectiua nō vnit᷑ corpori vt mo tor vt voluit plato. neqȝ ēt vnit᷑ ipsi per fantasmata itel/lecta actu vt vult commentator. Probatur. spēs itellecta cōpat᷑ ad fantasma sic spēs visibilis ad colores scd̄m cō mētatorē. z. ꝛ. 3. de aīa. ḡ similis ē cōtinuatio itellectus pos/sibilis p spēm itelligibilē cū fantasmate ī nobis. ꝛ poten tie visiue p spēm visibilē cū colore ī lapide. sȝ hec cōtinua tio nō facit lapidē videre. ḡ cōtinuatio itellectus possibilis ī nobis cū fantasmate nō facit nos itelligere: ḡ ꝛc. qre di/cendū est cū aristo. ꝙ aīa itellectiua vnit᷑ corpori substan tial'r p iformatōem. ita ꝙ est forma substātialis corporis hūani nō solū dans opari sicut itelligētia orbi: sȝ ēt eē spe cificū ꝛ eēntiale. pȝ qꝛ differētia specifica ꝯstituēs aliquā spēm sumit᷑ a forma illius spēi sicut pȝ ex mēte phi. z. me/tha. dicentis ꝙ ꝯria ꝯsequentia māȝ nō faciūt differētiā ī spē sed ꝯria ꝯsequentia formā. mō differētia ꝓpa hoīs est rōnale. ergo sumit᷑ a forma humana. sed rōnale sumit᷑ ab eo qd̄ est itellectiuū ꝛ rōcinatiuū. ḡ itellectus est forma corporis humani. qre vt dcm̄ est ī lr̄a seruitus vitalis. i. vi/taȝ dans. ipsa. n. aīa actus est corporis organici phici vitā in potentia habentis.

¶ Tertia an Judaice trine diuisioni. Hec est tertia qō/num ī superiori parte cathedre cratonis positaꝝ. ꝛ talis ē An potius sit acqescēdū. i. obtēperādū trine diuisiōi iudai ce poloꝝ. i. celoꝝ: an vo simplici partitioni. i. diuisioni aristo telice. ¶ Notandū vti hȝ hebraica traditio vltra plane/taꝝ orbes. 3. celos cōstare. s. celū stellatū. celū aqueū siue cristallinū atqȝ celū empireū. qbus oībus supesse celū ipȝ tri nitatis theologi nostri auctumant qd̄ idē ē scd̄m rē cū do differēs rōne. nihil. n. aliud ē ꝙ vtutis dei excellētia q̄ ꝯti net ꝛ ambit oia creata. post hoc celū empyreū est iter oia corpa simplicia nobilissimū iōqȝ a scis igneū nūcupatuȝ nō ab ardore sȝ pp corpale lumē ī eo diffusū ad cuius itelli gētiā nulli phoꝝ deuenerunt nisi forte iuxta damasceni sniam illi solū g dogmata moysi legētes ea sibi attribue/rūt. hoc celū vniforme ē qm̄ sic aū mlta nece ē vnū existe re. sic qꝙ nā mltifōme nece ē vniforme ꝯstare. Estqȝ ipȝ imobile qm̄ vniforme bonitatē pticipās. Sȝ forte di. oē corpus hȝ motū sibi nālē. R̄ndeo veꝝ ē corpus ad gnātionē ordiatū. Empireū āt celū eleuatū ē sup hȝ ordinē. Tertiū vo celū aqueū ē siue cristallinū qd̄ albertus opinādo conce dit qm̄ iter doctores mlta de ipo sit diuersitas ex luce exi stere sic ex cōplemēto sui ꝛ ex pspicuitate tāꝙ ex dispōne māli. Et hoc pmū motui subiacet qre ꝛ ipm pmū mobile

apd astrologos ɔpetebat nōiari. Ipsimq3 pħi secūdū sēsuʒ solū loqntes scđm rōnis couenietiā scrutati sūt taʒ ex pte motoris q̃ mot⁹ ac etiā vniformitatis. post qđ celū firmamētū ē qđ aristoteles l3 falso p⁹ mobile opinat⁹ ē. ⁊ nimiꝝ falso qm̄ vt ābrosi⁹ ait pħs ille i mltis q̄ supra lunā sūt errauit q̄re nimiꝝ si i hoc errauerit celo ipm pmū mobile dicēdo. q̄ ō re ɔcludendo di cim⁹ nō aristo telice s3 iudai ce assertiōi cir ca hos celos ⁊ potissime the ologoꝝ tradi tioni acqescen dū. ⁊ rō est qm̄ spere ac celi oēs hn̄t qndā bonitatē ppō tionatā ipsi pmo. aut ḡ hn̄t ipsā pportionatā sine motu et erit vtiq3 nobili⁹. q̄re celū ipm empireū aut h3 ipaʒ bonitatē pportionatā ipi pmo p motū ⁊ h vel motu diuerso ⁊ erit ipm firmamētū qđ duplici mouet motu. ḡ nece erit fore aliud qđ h3 bonitatē pportionatā ipsi pmo p motū vnū. hoc aūt eē nō poterit celū empireum qđ imobile ē. neq3 firmamētū qđ duos motus cōtinet. ergo erit qđdaʒ pus firmamento ac posteri⁹ empireo. ⁊ hoc est ipm celuʒ aqūʒ sine cristallinū de q̄ dcm̄ ē. ⁊ diuisit aq̄s ab aqs ⁊c.

dum sit partitioni. Quarta si iudaice an termini sint ex ipsis an i ipis an qlib3 sigillati. Et si aristotelice cum ptes totius localiter moueant: quare totū non mouetur. Quita cur ɔtinua elementorum sit trāsmutatio: ⁊ an eadem sunt que primo fuerunt elemen

¶ Quarta si iudaice. Hec ē q̄rta qōnū i supiori pte sedis cratōis positaꝝ q̄ corelario qđā ex tertia elicit. Et dic q̄ si iudaice assertiōi acqescēdū sit q̄triplex celū distinguit an tūc termi. i. extremitates siue supficies eoꝝ celoꝝ sint ex ipsis. i. cōtinui vel fint i ipsis. s. cōtigui vel salti qlib3. s. hoꝝ termioꝝ sit sigillati. i. p̄nr se hn̄s. Si vō acqescenduʒ sit aristotelice traditōi q̄ post planetaꝝ orbes solū octauū circulū collocat q̄re cū ptes celi totalr moueant totū ip3 celū localr sil̄ nō moueat. vn̄ ad pmā haꝝ qōnū dicēduʒ est breuiter ipos celos eē ɔtiguos ⁊ nō solū celi supiores s3 ⁊ planetaꝝ orbes. Hoc. n. mot⁹ ipe diuersus sperarū iuebit atq3 de⁹ optim⁹ sic fore disposuit. sic. n. nō continuari pōt mobile cū imobili. sic. nec ip3 p⁹ mobile cuʒ empireo celo pōt solidari. neq3 ēt octau⁹ circul⁹ q̄ motui diurno renitit ipo pmo mobili quōlib3 ɔtinuat qđ certe ipedit motus ipsi⁹ a pmo diuersitas atq3 motuū multitudo. eadeʒ ēt manerie i planetaꝝ orbib⁹ rōcinari pōt. tū pp motuuʒ eoꝝ diuersitatē atq3 ēt speraꝝ ecentricitatē q̄ qdem oīa cōtinuatōem supficieꝝ nullo mō pmittūt. Ad reliquam āt qōnū facile p3 r̄nsio. Ip3. n. celū totū moueri ad aliū locū dupl̄r itelligi pōt. vel motu circulari ⁊ dico ip3 totū moueri sil̄ ⁊ semel ab oriēte i occidēs qualibet die nāli semel vel ipo motu recto. Et dico q̄ nullo mō cū mot⁹ ille pp celestī corpis sūmā pfectoēʒ i celū cadere nō possit cū ɔriū hēat. seq̄ret ēt illō absurdū ex celū locū fore atq3 vacuū qđ falsū ē cū ex ip3 nihil sit neq3 loc⁹ neq3 tps neq3 vacuuʒ: s3 ibi sit entia optimā vitā ducētia quā pficiūt i toto eterno. ¶ Nō sigillati. i. singulariter p vnūq̄eq3 sepati. ⁊ dr̄ q̄si singulati. Priscian⁹ ipm a singl̄is accipit sic ab hostiati. cōmuniter ergo sigillatim pro singulatim dicit. vn̄ propheta. Qui finxit sigillatim corda eoꝝ ⁊c.

¶ Quita cur elemētoꝝ. Hec ē q̄nta qōnū supioris ptl sedis cratonis q̄ q̄rit. Cur trāsmutatio elemētoꝝ sit ɔtinua Ad hui⁹ qōnis solutōem notādū q̄ elemētoꝝ qdā simbola sūt qdā dissimbola. Simbola sūt q̄ couenīūt i aliq̄ qlitate pma vt ignis ⁊ aeri calido. Dissimbola vō sūt q̄ n̄ conuenīūt vt ignis ⁊ aq̄. Vn̄ dico r̄ndēs qōni q̄ elemēta ideo trāsmutant cōtinuo qm̄ apta nata sūt ad transmutandū hec aūt aptitudo puenit aut couenīētia eoꝝ i q̄litatibus pmis. aut ex ɔrietate ānexa q̄ qdē interactiua ⁊ passiua sp existit. q̄re dcm̄ ē q̄ i simbolū hn̄tib⁹ facilior ē trāsmutatio nō qdē rōne velocitatis s3 rōe paucitatis corruptoruʒ qm̄ dissimbola pp ɔrietatē ānexā citi⁹ trāsmutatōem ingrediūt. S3 dico rōne paucitatis corruptoꝝ ipsā trāsmutatōem fore faciliorem: qm̄ i simbolū hn̄tib⁹ vnū solū corrūpit vt si ex igne generat aer solum siccitas ignis corrūpit. si vō

ta an alia consistant. Septa cum vnū elemētoꝝ ɔtrariū vt aqua accidētalē accipiat qualitatē vt caliditatē: quare nō ignis accidētalē accipiat frigiditatē. Septima an aliqua zona a nostra sit hitabil. Que hitātiū primeua natiuitas: qs accessus eoꝝ: qlisq̄ recessus

ex igne ⁊ aq̄ duo. s. caliditas ⁊ siccitas. nā ḡ n̄ tāto laborat i trāsmutatiōe simboloꝝ sicut i dissimbolis q̄uis i dissimbolis velotior pp ɔrietates ānexas vt dcm̄ ē trāsmutatio fit. Et ide scđa ps qōnis pme ptis q̄si correlaria orit. s. hec Cu3 ḡ elemēta cōtinue trāsmutent̄ vtꝝ cōsistāt. i. permaneant numero eadē q̄ pus erāt vel nō. Ubi notādū couenit q̄ aliqd eē idē qđ pus fuerat tripliciter intelligit. vno mō pprijssime q2 nec i toto nec i pte ē substātalr variatuʒ ⁊ sic de⁹ vl̄ itelligētie sūt eadē numero q̄ pus fuerunt. scđo ppe. quia ps pncipalior ei⁹ nec i toto nec i pte ē subalr variata. ⁊ sic hō ē illud qđ pus fuit. tertio large. q2 dispōnes accidētales nō sūt notabil̄r ⁊ sensibil̄r variate ⁊ sic defunctū dn̄t eē eundē q̄ pus. h viso dico q̄ sic nulla entia iaiata sic neq3 elemēta p totā suā periodū manēt eadē numero scđo mō s3 bn̄ tertio mō. p3 q2 cuiuslibet talis noua forma ptialis ⁊ noua ptialis mā acqrit ⁊ sil̄r depdit: manet tn̄ ɔsil̄is multitudo dispōsitōuʒ accidētaliū. q̄re lic3 nullū pedale hoꝝ elemētoꝝ exn̄s añ milesimū ānū fuerit: tn̄ hec elemēta dn̄r ɔtinue fuisse q2 ɔtinuo appuit cōsimilis dispō accidētaliū dispōnū i eis. ¶ Notādū elemētum dr̄ q̄si i lemetū ab ile. i. pmordiali mā. de⁹. n. p̄ creauit ile ⁊ ex ile segregauit quatuor elementa.

¶ Septa cū vnū elemētoꝝ. Hec ē sexta qōnum supioris ptis cathedre crato. cui⁹ thema h ē. Cū vnū elemētoꝝ ɔrioꝝ vt aq̄ accipiat accidētalē caliditatē: q̄re n̄ eɔ ignis accidētalē frigiditatē suscipe possit. Et ad hoc dicēduʒ ē qm̄ ignis inter oīa elemēta maioris ē actiuitatis pp abūdantiā forme q̄ fit vt oīa alia i qb⁹ n̄ tāta repit actiuitas s3 magis possibilitas pp habūdātiā māe q̄ subiectū ē trāsmutatōis atq3 passibilitatis i sui nām facile reducere possit: facili⁹ tn̄ q̄ ad ppetates appropatas pp ɔrietatē q̄ ppal̄ l3 ex ɔ̄nti ēt ipas ppas trāsmutare possit. neq3 tn̄ eɔ alia elemēta i ignē ita fortit agere valēt vt ei⁹ caliditatē ad frigiditatē rducāt ⁊ h isufficiētia actiuitatis phibēte.

¶ Septima an aliq̄ ⁊c. Hec ē. 7. ⁊ vltima qōnū circuli supioris sedis cratōis q̄ q̄rit an sit aliq̄ zona. i. hemispiū hitabil alia a n̄ra. i. n̄ro hemispio. ⁊ si sic q̄ tn̄ erat pmeua natiuitas hoꝝ ibi hitātiū cū claꝝ sit adā ptoplaustū ad has ptes haud q̄q̄ dclasse. ⁊ isup qs sit accessus ad eas ptes atq3 recessus. ¶ Notādū qōnē hāc spāl̄r pp ātipodes fore motā. vn̄ ātipodes ppl̄i subtranei sr̄ ɔ nos pedes hn̄tes vt q̄dā putāt. papias vō dic ātipodes dcōs eo q̄ ɔrȳ n̄ris vestigys putāt. Dr̄ sciēdū p qōnis solutōe ātipodes existere dupl̄r itelligit vl̄ vt i hemispio iferiori hitēt. vl̄ nobiscū infro. q̄ ad pmū itellectū dico ātipodes nll̄o mō ɔ nos posse ɔsistere cū hec ps quā hemispiū iferi⁹ dicim⁹ aquis totalr sit

ꝑmutatõ. Circuli vo mappa se-
cũdi nouenaria oculos ĩtuentiũ
d̃tinebat ĩspectõe. Quaꝝ prima
zodiaci latitudĩe modificantẽ cõ
tiebat circuloꝝ q̃litatẽ ĩspectiue
coluroꝛũqȝ t̃mios diffinitiue to
tiusqȝ forme quãtitatẽ ꝓgressiue

submersa q̃re ꝛ septa t̃ra dr̃ eo ꝙ oceano circũãbit̃. In-
sulaqȝ atlãtides vocat̃. sic marcꝰ cicero i sõnio scipionis.
Ois terra q̃ colit̃ a vobis laterib̃ꝰ latioꝛ pua q̃dã isula cir
cũfusa illo mari qd atlãticũ qd magnũ qd oceanũ appel-
latis ꝛc. Cũ g̊ ps illa submersa sit ↄñs ẽ vt solũ ea que
ags supextat: quãqȝ icolimꝰ: sola hitatõe ꝑagrat̃. Q̃stũ vo
ad scd̃z itelle-
ctũ vt ipsi ãti-
podes i nr̃o he
mispio hitent
vl' salti hitare
possint ñ rõni
absonum est.
Nõ tñ secũdũ
r̃gionũ latitu
dinẽ q̃ ab au-
stro i septẽtri-
onẽ ad maxi-
mũ iuxta tholomei sniam i. 80. gradũ ꝑtẽdit̃. qm̃ directã
ↄpositionẽ q̃ mediũ regrit circuli latitudis terre breuitas
ĩpediret: sȝ scd̃z regionũ lõgitudinẽ q̃ ab oriẽte vsq̃ ad oc
cidẽtales fortunataꝝ isulas. 180. gradibꝰ qd ẽ mediũ cir-
culi extẽdit̃. nõ ipoſe ẽ ãtipodes collocari. nã exñtibꝰ ivl-
timis oriẽtis finibꝰ meridianꝰ eoꝝ. 90. gradibꝰ ab eqno-
ctiali distat. silr ꝛ exñtibꝰ i vltis occidẽtalibꝰ locis. quare
fit cũ meridianꝰ sit circulꝰ sperã i duo eq̃lia secãs ꝑ vtroꝛũ-
qȝ capita ac pedes ipȝ ꝑtẽdi ꝑtibꝰ ex oppositis. ↄñs g̊ ẽ oc
cidẽtales ipos oriẽtalibꝰ ꝑ diametꝝ ↄponi. ꝛ hos ãtipodes
vl' ãtigones ↄuenit appellari. neq̃ obstat si diceret̃ ↄrioꝝ
nã ẽ si vnũ cõueniẽs sit reliquũ icõueniẽs erit. si g̊ hitatio
oriẽtis erit ↄueniẽs ꝛ salubris vite aĩantiũ. g̊ sibi ꝑ circulũ
opposita erit discõueniẽs. Rñdet̃ qd illd veꝝ ẽ i formalr
opposit'. nõ ãt situaliter sic in ꝓposito. facilr g̊ adiũctum
q̃õni soluit̃ q̃ q̃rit̃ q̃ sit ꝑmeua hoꝝ natiuitas. dico adam
sic ꝛ alioꝝ. ꝛ silr adiũctũ alteꝝ. qs accessus ꝛ q̃lis ab eis re
cessus. Dico talis q̃lis ad reliq̊s nisi gẽtiũ barbaries atq̃
itineꝝ ignota spacia lustrãtes valeãt ipedire

Circuli vo mappa. In hac ꝑte boe. ponit scd̃m ordinez
q̃õnũ i cathedra cratõis descriptaꝝ ad q̃s post ꝑmas filiꝰ
icõstãtie se diuertit. Et didit̃ i. 9. ꝑtes scd̃m nouẽ q̃õnũ ge
nera. ꝑtes i ꝓcessu patebũt. Et dic̃ ꝑ ꝙ mappa. i. planicies
forma seu dispositio scd̃i circuli sedis cratonis detinebat
ocl'os ituẽtiũ nouenaria ĩspectõe. i. ĩspectõe. 9. q̃õnũ q̃ruz
. s. nouẽ q̃õnũ siue nouenaꝝ ĩspectõuz. ꝑma qd ↄtinebat la
titudinẽ çodiaci. illiꝰ celestis circl'i modificãtẽ. i. mẽsurãtẽ
q̃litatẽ circl'oꝝ. subaudi ceteroꝝ spaliũ. vti sr̃ duo tropici
duo polares atȝ vnꝰ diuz mediꝰ quẽ eq̃torẽ siue eqnoctia
lẽ dñt. ꝛ dico modificãtẽ ĩspectiue. i. scd̃z appẽtiã. qȝ. ꝑ ꝛ.
modificãtẽ diffinitiue. i. eẽntias oñdẽdo. coluroꝝ. illoꝛuz
semicirculoꝝ. qȝ ꝑ ꝛ. modificãtez ꝓgressiue. i. scd̃m rõnis
ↄñtiã q̃ᵱtitatẽ totiꝰ forme subaudi mũdialis. Notãdũ
. n. ẽ ꝙ totiꝰ huiꝰ lr̃e mẽs ẽ ipsã secũdã ꝑtẽ semicirculi ca-
thedre cratõis q̃siuisse. circuloꝝ vl'is mũdi machine d̃scri
ptõez. atqȝ tãdẽ ex his fõme q̃ᵱtitatl mẽsuratõez. Pro q̊ꝝ
oium absolutõe notãdũ ẽ i ipa mũdiali machĩa q̊sdã ma-
iores imaginãdũ fore circl'os: q̊sdaȝ vo miores. Maiores
iq̃ g ipaȝ sperã ad duo secãt eq̃lia. Miores vo duo ad ieq̃
lia didũt. ex maioribꝰ çodiacꝰ ẽ quẽ circulũ vite siue aĩaliũ
dñt. a çoes qd ẽ aĩal. qm̃ i ipo. 12. signa noibꝰ aĩaliũ nũcupa
ta figurant̃. Et hic sua lõgitudĩe sicuti q̃libȝ speralis circu
lus. 360. gradꝰ astronomica diuisione cõtinet. Latitudĩe
vo. 12. q̊s duodeci linea q̃dã ꝑ mediũ i lõgũ secat quã ecli
pticã cõuenit appellari. Diuiditurqȝ hic circulꝰ scd̃m por-
tões lõgitudinũ ꝑtibꝰ. 12. q̃s signa vocamꝰ q̊ꝝ initium ab
ariete sũmẽs ꝑ thauꝝ. gemini: cancrum. leonẽ. virginem.

Scd̃a an stelle fixe sint i celo su-
ꝑiori an i ꝓp̃ijs circul' ↄmeãtes
planetaꝝ ad istar ꝑuagari discer
nant̃. Tertia an comete ꝓdigiali
ter rubẽtes circulariter cũ ceter
planet̃ ꝑcurrãt an d̃structiue cre
ture i suũ chaos reũtant̃ natur i

librã. scorpiũ. sagittariũ. capricornũ. ꝛ aq̃riũ. diuertit̃ q̊s
qȝ i finẽ pisciũ atqȝ tãdẽ caput arietis iteꝝ ↄtingat ꝑuenl
ri. q̃re itelligẽdũ ẽ ex raptu firmamẽti ꝑtes ipsas çodiace-
as q̊sdã sine dubio circulos cõtinuo designare nõ q̊dẽ rea
les atqȝ colore q̊dã vel alia idustria depictos sȝ itellectua
les solũ atqȝ mathematicos q̊ꝝ maximꝰ ab vtrisqȝ polis
eq̃ distãs ꝛ ab
oriẽte i occidẽ
tez. iterũqȝ in
oriẽtẽ ꝑ caput
arietis ꝛ libre
extẽsus eq̃toꝛ
dr̃. verũ. qꝛ si-
cuti ab ipo ari
etis atqȝ libre
capitibꝰ ꝑ ruo-
lutõem diur-
naȝ circulꝰ hic
cõsignat̃ nõ eo minꝰ ꝑ cãcrl atqȝ capricorni circũferẽtias
duo tropici describunt̃. Tropici inq̃ q̃si ↄuersiui qm̃ cũ
sol ad eos circulos deuenerit vl' ad nos reuertit̃ vl' saltez
motu suo ꝓꝓo a nobis retrocedit. neqȝ tñ hij circuli e ma-
ioribꝰ sũt qm̃ ad ieq̃lia sperã secãt. i sup sicuti ab extremis
çodiaci ꝑtibꝰ duos tropicos describi ↄcedimꝰ: sic q̊qȝ qm̃
çodiacꝰ circulꝰ obliquꝰ ẽ atqȝ alios a polis mũdi polos su
os hȝ: quẽdã articũ qꝛ circa arctos. q̃ndã vo antarticũ qꝛ
circa illã ꝑtẽ q̃ ↄ arctos põit circl'os ꝑ poloꝝ ipoꝝ çodiaci
diuturnã reuolutõez describi fatẽdũ ẽ q̊ꝝ tãta a mundi
polis ẽ equa distantia q̃nta ipoꝝ a tropicis distãtia repit̃.
Rursuȝ qꝛ ꝑ motũ solarẽ ꝓꝑuȝ nũc eqnoctia nũc vo solsti
tia ↄtigit fieri: nece ẽ arcꝰ q̊sdã tã eqnoctia q̃ᵱ solsticia disti
guentes imaginari. H ẽ ꝑ caput arietis atqȝ libre et mũdi
polos q̊ ad eqnoctia. silr ꝑ cãcri ꝛ capricorni atqȝ ẽt mũdi
polos trãseũtes. ꝛ hos coluros q̃si semicirculi appellant.
Hec ãt oia a çodiaco vt vr̃ modificatõez atq̃ designatõz
capiũt. q̃re ꝛ sufficiẽter q̃ᵱuis breuit̃ q̃õni satisfcm̃ fore pu
tat̃. Itẽ mappa pictura vl' forma dr̃: sic ꝛ mappã mũdi di
dicimꝰ. ẽt togilla dr̃ a manꝰ q̃si mãupia. i. manũ piãs. Iñ
mappella. le. diminutiuũ. Scd̃a an stelle fixe. Hec ẽ 2ª
nouẽ q̃õnuȝ i altera ꝑte semicircl'i cathedre crato. posita-
rũ. ꝛ q̃rit an stelle. s. ille q̃ i octauo celo motu d̃i ordiate sũt
sint fixe. i. imobilr locate sic ꝙ nullo mõ moueãt̃ q̃ᵱ motu
sui celi i suꝑiori loco. s. octauo celo vl' salti cõmeãtes. i. mo
te discernãt̃ ꝑuagari. i. moueri ad istar. i. ad silitudinẽ pla
netarũ. H ẽ an moueãt̃ alio motu a motu firmamẽti. Pro
solutõe q̃õnis hꝰ aduertẽdũ queadmodũ pȝ ex astrologi-
cis demr̃atõibꝰ d̃s ipe factoꝛ atȝ gẽitoꝛ vl'is creature a q̊ g
dẽ oĩs iuidia r̃legat̃ vt i thimeo plato cẽsuit ñ nisi pl'chꝝ fa
cer̃ volẽs machinã ipsã mũdanã ad diuersã iferioꝝ gnãtõz
ac vitã stell' diuersis atȝ inũerabilibꝰ adõnauit: q̃sdã fixas
statuẽs: q̃sdã vo erraticas. Fixas eqdẽ ñ qꝛ nl'o mõ moue
ant̃ sȝ qm̃ i suo celo tã clauate atȝ firme ↄsistũt vt ñ alio q̃ᵱ
sui celi motu circũferãt̃ sub q̊bꝰ orbiũ diuersitate stellas
locauit erraticas. i. plãetas q̃si planutas qd errorẽ icutiẽs
sonat. Errãt eqdẽ ñ ꝓp̃e sȝ qm̃ motꝰ sui a motu tã ꝑmi mo
bil' q̃ᵱ ẽt firmamẽti q̃libȝ die atȝ momẽto diuersificãt q̃ q
dẽ diuersitas mortalibꝰ errorẽ icutet̃ vr̃. hoꝝ ãt plãetaꝝ
q̃libȝ ꝓꝓo orbe circũfert̃. orbe iq̃ aggregatõe vno sȝ pl'ibꝰ
circl'is scd̃z motus cuiuslibet diuersitatẽ diuerso. ꝑut hec
oia apd astrologicas obs̃uãtias ptholomei. alfragani. the
bith. albategoi. ꝛ alioꝝ d̃mr̃ata sr̃. Quibꝰ g̊ sic vt ꝑnotata
sr̃ collectl atȝ singulũ singl'o collibratl facile mota qd ab-
soluit̃ q̃ q̃sitũ ẽ an stelle fixe ꝓꝓo vl' salti plãetaꝝ motu mo
ueãt̃. Inter stellã ac sidꝰ h iterest qm̃ stella q̃libȝ singl'arl
dr̃: sidꝰ vo pl'ium stellaꝝ collectio. hec tñ noia apd aucto-

ref cerebro ꝯfũdũt vt stellã p sidere:sid⁹ q̃z p stella sumãt
ꝛ dr̃ stella a stãdo q̃re ꝛ stelle ppe sr̃ q̃ i firmamẽto situãt.
¶ Tertia an comete ꝛc̃. Hec ẽ tertia e nouẽ q̃onib⁹ scd̃e
ptis semicircli cathedre crato. q̃ q̃rit an comete. i. stelle co
mate rubẽtes. i. lucẽtes q̃dã rubore pdigial'r q̃ ad futuri
cuiusdã magni significãtiã pcurrãt. i. moueant circul'r. i.

permissione naturantis. Quar-
ta an inferioris nature cõplexio-
nata virtutem siue eclipsim con-
trahant ex planetis an ex primis
generantibus. Si ex planetis an
secundum necessitatem an secun
dum euentum. Si vero ex gene

motu circula-
ri cũ ceter' pla
net' ꝛ ad coꝝ
sil'itudinez: an
v̾o ipe subau-
di comete exi
stẽtes destru-
ctiue. i. ãnihila
tiue creature.
. i. istoꝝ iferio-
rũ reuertant̃ i
suũ chaos. i. in
suã mãm a q̃ gnãte sũt: ꝛ h̃ pmissione nãe naturãtis. i. dei
gl'iosi. ¶ Notã. q̃ hec ñ aliđ q̃rit q̃z vtꝝ comete sint stel
le vl' ipressiões i aere gnãte. ꝛ ad h̃ rñdẽdũ dico apđ ãti-
q̊s de cõeta magnã fuisse diuersitatẽ. Pictagorici. n. dice
bãt cometã vnã de. 7. eẽ stell' erraticis. Anaxagoras ãt ꝛ
Democrit⁹ dicebãt ipsã de nã celi. sz qm̃ ois ps celi ppe-
tua ẽ seq̃t̃ cometas fore ppetuas. q̃đ ẽ falsũ. q̃re dicẽdũ ẽ
cũ Aristo. p̊ metheoroꝝ q̃ cometa ẽ exalatio ignita de nã
elemẽtari. pz q᷑ cometa nõ ẽ ignis nec aer cũ sit mixtuz i-
pfectũ nec vapor cũ nõ ascẽdat ad tãtã altitudinẽ. g̊ ẽ exa
latio. ꝯñtia pz q᷑ nõ videt̃ eẽ aliđ. Scđa ãt ps pz q᷑ vel co
meta ẽ de nã celi vel de nã elemẽtari. sz nõ de nã celi g̊ de
nã elemẽtari. pz ꝯñtia cũ maiori: ꝛ minor declarat̃. q᷑ nul
la ps celi gñat̃ vl' corrũpit̃ p̊ celi. sz q̃libz cometa gñat̃ ꝛ cor
rũpit̃. g̊ ꝛc̃. Ex his g̊ facile q̃oni rñdet̃ cometas ñ eẽ stellas
sz exalatões. Et si dicat̃ cometa mouet̃ motu circl'ari: nul
la ãt elemẽta mouẽt hac spẽ mot⁹ q̃re ꝛc̃. Rñdet̃ q̃ licet
elemẽta nõ moueãt̃ nisi vno motu ab itriseco đducta fu-
ga ꝯry. s. motu recto. tñ pñt moueri nãl'r ab extrisceco cir
culariter p iflueñtiã celi qua ẽt iflueñtia mouet̃ cometa sil'r
cũ aere i supiori regiõe circl'ariter. Itẽ i textu ibi pdigial'r
pdigiũ gy. i. mõstrũ turpe ꝛ ad vastãdũ patũ ꝛ sil'r ibi de-
structiue. ¶ Nõ comete appitõez sp mag̊s ac malos psi-
gnare effect⁹. significat. n. vt vult Hyla. i cõmẽto vltie p-
põnis cẽtiloquy ptholomei atz aristo. i p̊ metheoroꝝ. sic-
citates magnas terrenascẽtiũ. sterilitatẽ. terremotũ atq̃z
vẽtoꝝ copiã. inundatões aq̃ꝝ. mortẽ atq̃ epidimiã. p̊lia.
trãslatões regꝝ. ꝛ legũ imutatõez seu nouitatẽ sectaꝝ. et
hec oia scđz diuersã cometaꝝ magnitudinẽ figuram colo
rẽ motũ locũ atq̃ duratõez. ide sene. li nãliũ q̃onũ duas
isulas pnũciãte cometa submersas dic̃. ꝛ vt refert iustin⁹
ãno q̊ mitridates nascebat̃ cometa visa ẽ q̃tuor horis tãto
fulgore celũ replẽs vt q̃si ardere videret̃ ac sol' rady obũ-
brarent̃. Hic autem mitridates. 46. annis cum romanis
bella gessit atrocia vt ingt valeri⁹ maxim⁹ đ studio ꝛ idu-
stria q̃oq̃z solin⁹ auctumat li. suo đ mirabilib⁹ mũdi. Quid
vltra regnãte nerone senis mẽsib⁹ appuit cometa ꝛ idẽ re
fert sene. vbi supra. sz gd pei⁹ illis tpib⁹ eẽ potuit q̃z viuere
sub dño tã crioso đ q̊ logt̃ Jo͞hes solobriẽsis i policratone
li. i. tãta mole impery oẽm posus ẽ grauitatem vt phiam
persequens quasi maiestatis impery inimicam ꝛ nobilio-
ra ingenia veritus se consilys subdidit histrionum.
¶ Quarta an nãe iferioris. Hec ẽ q̃rta q̃onũ scđe pt' se-
micircl'i q̃ q̃rit̃. an ꝯplexiõata. i. oia ipa gnãta iferior' nãe
. s. elemẽtorũ ꝯhãt vtututẽ. i. exñtiã siue eclipsiz. i. defectũ
ex planetis. i. ex ifluxu celesti: an ex p̊mis gnãntib⁹. i. pen
tib⁹. q̃đ si ex plãetis aut h̃ sz necitatẽ aut saltẽ scđz euẽtũ

. i. a casu. si v̾o ex gnãntib⁹ cũ vnũ gnãntiũ aliq̃n sit albũm
aliđ q̃z nigꝝ ꝛ eꝯ q̃re gñatũ ex illis ñ ẽ albũ ꝛ nigꝝ. ꝛ sil'r si
sic q̃re gñatum assil'at̃ q̃nq̃ in extremitatib⁹ sup. corpis vt
mãib⁹ pedib⁹ ꝛ religs sil'r q̃z sexu pr̃i ꝛ i ceteris morib⁹ assi
milat̃ pturiẽti. q̃nq̃ v̾o neutri gñantiũ subaudi assil'at̃. p
absolutõe h⁹ q̃onis atz q̃rũlibz ptiũ ei⁹: aduertẽdũ ẽ q̃ i re

rantibus cum vnum generantiũ
sit album ꝛ aliud nigrum: quare
generatũ ex his album ꝛ nigrum
non est: et quare generatũ quan-
doq̃z in extremitatibus assimila-
tur patri: in ceteris parturienti:
quandoq̃z neutri generantium.

b⁹ ipsis gnãn-
dis atq̃ pdu-
cendis i eẽ tri
plex assignan-
dũ ẽ formale
p̊ncipiũ. s. ipm
p̊ncipiũ p̊muz
ꝛ p̊ncipale q̃đ
ẽ ipa cã p̊ma q̃
ẽ regẽs mode-
rãs atq̃ ordi-
nãs ipsas cãs
scđas vti aptissime Boe. i 3°. li. de ꝯsolatõe metro nono i-
seruit cũ dic̃. O q̃ ppetua mũdũ rõe gubernas: Terraruz
celiq̃z ꝛc̃. Ab h̃ q̃dẽ p̊ncipio đpẽdet celũ ꝛ tota nã. iz. me-
tha. atq̃z ab eo cũctis deriuatũ ẽ eẽ ꝛ viuere. his tñ clari⁹.
his v̾o obscuri⁹. Est ꝛ aliđ p̊ncipiũ istrumẽtale. vz. ipsa cor
pa celestia p q̃ licz de⁹ optim⁹ p se solũ cũcta disponat vti
sacra testat̃ auctoritas: tñ q̃tũ ad executõez iferiora p su
piora dispẽsat. q̃ de re dcm̃ ẽ p̊ metheoroꝝ. q̃ oz istũ mun
dũ iferiorẽ eẽ ꝯtiguũ supiorib⁹ latõib⁹. vt tota ei⁹ vt⁹ inde
gubernet̃. Est ẽt tertiũ reb⁹ p̊ncipiũ q̃đ seminariũ dico. h̃
ãt p̊ncipiũ vt⁹ ẽ i aiatoꝝ semie ꝯsistẽs sic̃ i artificiato arti-
fex. ꝛ vocat̃ hec a q̃busdã phis vt⁹ formatiua: a q̃busdam
disiũctiua: a q̃busdã v̾o ymago mũdi. hec ãt tria p̊ncipia
sic se hñt i aiatoꝝ pductõe vt iferiori p supi⁹ ifluat̃ ꝛ ñ cõ
uertit̃. q̃re q̃tuz hic sufficit dicẽdũ ẽ q̃ oia ẽt gñata vtutẽ
ipsã piodũ atq̃z eclipsiz sumũt ab ipo p̊ncipio semiario ve
luti p̊ncipio q̊dã imediate moto ab iflueñtia celestiũ corpo
ruz nutu ac volũtate cãe p̊me. neq̃z tñ nisi ipsa cã p̊ma sic
disposuerit hec q̃dã coacta necitate fieri estimãdũ ẽ. q̃m
ipressiões cãꝝ nãliũ i effectib⁹ sz rcipiẽtiũ modũ recipiũt̃
iferiora ãt sr̃ fluxibilia ꝛ ñ sp eodẽ mõ se hñtia pp ipaz ma
teriã q̃ ẽ i põ ad pl'es formas. ꝛ h̃ ẽ vt refert albert⁹ p̊ mine
raliũ q̃đ plato voluit cũ dic̃ formas ipsas scđz merita mãe
recipi. ꝛ hic Ptholome⁹ i alarba. effect⁹ stellaꝝ icertos et
diuersos eẽ. q᷑ iferioribus ifluxi pueniũt p aliđ ꝛ p accñs.
p aliđ q᷑ p vtutes elemẽtares q̃s p̊ iformãt. p accñs qm̃ ñ
pueiũt ad iferiora nisi p eẽ vl'e q̃đ ẽ ꝯfusũ ꝛ icertaꝝ dispo
sitionũ. ꝛ idẽ ptholo. i q̃dripartito. Rursus nec estimare đ
bem⁹ q̃ supiora pcedũt ieuitabl'r vt ea q̃ diña dispõne cõ
tigũt ꝛ q̃ nullaten⁹ sũt vitãda nec nõ q̃ v̾aciter ꝛ ex necita-
te pueniũt. In cẽtilogio ẽt dic̃. hec iudicia q̃ tibi trado sũt
media iter neciũ ꝛ pol'e. absoluta g̊ hec q̃onis ps ẽ an con-
plexionata ipa ex planetis vl' a p̊mis pentib⁹ vtutes atq̃z
piodũ suscipiãt qm̃ tã ab his q̃z ab illis lz diuersa rõe. sil'r
si ab ipsis plãetis an necitate vl' a casu. Restat g̊ vt diuer-
sa natoꝝ erga pentes assil'atio quõlibet absoluat̃. ꝛ dicen
dũ cãm assil'atõis hoꝝ vl' dissil'atõis tã ex iflueñtia celestis
corpis q̃z ẽt mãe i recipiẽtis has ipressiões sil'r multas cãs
cõcomitãtes atq̃z supiorib⁹ ãnexas cõfirmari. ꝛ hic ypo-
cras dic̃ vt refert galien⁹ q̃ ois suba sit ligata ꝛ ꝯiũcta in
planetis ꝛ signis ꝛ nexib⁹ q̃tuor elemẽtoꝝ. Et iõ nectana-
b⁹ nãlis alexãdri pr̃ cũ mr̃e sua olipiade tps obseruãs co
iuit sole leonẽ itrãte ꝛ saturno i thauꝝ a q̃b⁹ planetis filiũ
suũ volebat recipe figurã ꝛ ptãtem.
¶ Quita q̃ ẽ pportio mot⁹. Hec ẽ q̃nta q̃đ scđe ptis semi
circuli sedis cratonis qua q̃rit̃ q̃ sit pportio. i. hitudo mo
t⁹ ad modũ p planetas hoc ẽ q̃ hitudine se habeat mot⁹

vnius planete ad motũ alteri⁹. ⁊ que sit connexio.i.ordinatio eorũdem.s.planetarum vt.s.qs eorum sub vel supra i corpore celesti ordinetur. Pro qõis huius solutione notandum quod motus planetarum diuersus est queadmodum eorum orbes diuersi demonstrantur. ex diuersitate.n.motuũ necessario i diuersitatem orbiũ deueniri phis visum est. Inter autẽ oẽs planetas Saturnus oĩus tardior est. quapropter et ipm senem propter mot⁹ sui tarditatem dicũt quoniam cursum suum annis 30. solũ pficit.

Quinta que pportio mot⁹ ad motum pplanetas ⁊ que eorum connexio. Sexta cũ saturn⁹ iter planetas sit seuissimus. Venusqz benignissimus: an benignitas vni⁹ malignitatẽ retardet alteri⁹ ex opposito

Juppiter vero post hũc planeta beniuolus motũ suũ annis.12.cõplet. Mars trib⁹. Sol vo oium medi⁹ ãno vno. silr ⁊ venus. Mercurius similr inter oẽs laboriosus anno Luna vero superiorum sex atqz iferiorum puritas mense tm. Quare puto cõcludẽdũ cũ querit q pportio mot⁹ vnius planete ad motũ alteri⁹ quod eadez est pportio q est numeri cuiuslibet ad quẽlibz. hoc aũt curiosius idagãti ad arithmeticorum recurrendũ ẽ codices atqz geometrorum. in his enim nedũ horum sed ⁊ quorũlibet pportio vberrrime perdocetur Ordo aũt planetarum sub octauo circulo his versib⁹ cõiter memoratur. Octo sũt spere qs sic poteris retinere. Celũ stellatum saturnus iuppiter ⁊ mars Sol ven⁹ ⁊ mercuri⁹. vltia luna subest. Item nota pportio nihil aliud ẽ quam duarum qtitatũ quãtecũqz sint eiusdẽ generis certa alterius ad alterã habitudo. Et dicitur eiusdẽ generis vt numeri ad numerum. linee recte ad lineã rectã. supficiei ad superficiez corporis ad corpus. nõ.n. linea superficiei vl' corpori pportionatur. qre etiã nulla diametri ad costaz pportio reperitur quis reperibilis vt vult Aristoteles.

¶ Sexta cũ saturn⁹ iter planetas. Hec est qõ sexta hui⁹ scõe partis semicirculi sedis cratonis q querit. Cuz ita sit quod saturn⁹ iter planetas seuissim⁹ sit venusqz benignissim⁹ an benignitas vni⁹.s. veneris veniẽtis ex opposito supple aspectu q est p diametrum circuli retardz.i. tẽperet atqz refrenet malignitatẽ alteri⁹ supple saturni. Pro hui⁹ qõnis solutõe dicendũ. Inter planetas quosdã maliuolos: qsdã vo beniuolos iuxta traditiões sapientũ dici. maliuolos vt saturn⁹ q ⁊ falce armatus depingitur veluti nature viuentis inimic⁹ ac martẽ quẽ deũ belli ponũt. ⁊ ob eorum malignitates eos ifortunas vocãt qm nato atqz cuilibet exordio ifortunam machinantur. Beniuolos vo Jouem quez ⁊ heroũ atqz magnatũ significatorẽ dñt similiter ⁊ venerẽ toti⁹ beniuolẽtie significatricẽ qpropter eos fortũas dñt. ⁊ ex his solũ i pñti d saturno ⁊ venere qõ est. ad quã respõdendum quod ven⁹ nullo mõ ex opposito aspectu maliciã saturni minuit qm maxima est apud sapiẽtes quod fortune cũ aspiciunt malos minuunt eorum ipedimentuz. ⁊ hoc si ex amicabili aspectu aspiciant. amicabilis aũt aspectus solũ trinus ac sextilis est. Mali aũt cum bonos aspexerint ex quarto vel opposito bonorum beniuolentiã fortiter ipediũt quoniã aspectus malorum atqz ab aspectu malo. Et tantuz de hac questione.

¶ Septima cuz chorus naturaliter. Hec est septima qõnum scõe partis semicirculi sepe dicti qua queritur. quoniam chorus. alia littera habet notbus. ⁊ verius. ille ventus australis sit naturaliter frigidus ⁊ siccus cum a parte australi ⁊ a polo antartico deueniat cur nobis apparet cõtrarius.s. humidus ac calidus. Pro cuius questionis solutione notandum.12. esse ventos scõm phm secundo metheororum ⁊ hoc secundũ.12. celi signa sub quibus sol discurrens cõmouet ⁊ facit cessare ventos. ⁊ hi cõiter his versibus recitantur. Sunt subsolanus vulternus ⁊ eurus eoi. Circius occasu zephirus fauonius afflãt. Atqz die medio nothus heret affricus austro. Ac boreas aquilo veniunt. ⁊ chorus ab alto. Atqz oium horum ventorum materia ẽ exalatio calida atqz sicca. quapropter nulli ex substantia sua dicuntur frigidi atqz humidi sed solum rõne mixtionis eorũdẽ cum aere. ⁊ ad

Septia cũ chor⁹ naturaliter frigid⁹ ⁊ siccus sit quare nobis cõtrarius apparet. Octaua que sit elementorum connexio proportionalis. Nona quis sit solis. ⁊ lune meatus ⁊ effectus.

illius mixtionis propositum loquitur littera cum dicit. cũ nothus sit naturaliter frigidus quantum est de sua primordiali mixtione cum aere frigido quoniam in zona frigidissima iuxta polum antarticum oritur que pre nimia eius frigiditate ihabitabilis dicitur. quare ergo nobis apparet calidus. Dico quoniam dum perflat zonam torridã que sub equinoctiali est calorem sibi assumit. ⁊ quia versus meridiem venit vbi est maior aquarum copia ⁊ loca vapore et rore plena humiditatem contrahit et acquirit alienam. vnde apud nos calidus ⁊ humidus reperitur et ipso flante aer predicto vapore repletus in pluuias frequentius resoluitur.

¶ Octaua questio que sit elementorum. Hec est octaua qstionum secunde partis sepe dicti semicirculi cathedre cratõis. q querit que sit cõnexio idest coniunctio pportionalis elementorum. Pro cuius questionis solutione aduertendum ipsa elementa pportionibus quibusdam colligari atqz ordinari numeralibus prout etiam Boe. ipse in de consolatu philosophico. libro tertio. metro nono testatur cum inquit. Tu numeris elementa ligas vt frigida flammis. Arida conueniant liquidis. ne purior ignis Euolet ac mersas deducant pondera terras. Sicut eniz duo numeri conueniunt in vno numero proportionali medio. sic duo elementa contraria in duabus qualitatibus conueniunt in vno elemento medio pportionali. Exempli gratia in numeris quadratis bis duo sunt quatuor. ter tria sunt nouez. Accipe ergo vnum numerum qui sic excedat quatuor primum quadratum sicuti secundus.s. nouem excedit numerum inuentum. ⁊ est.6. secundum eandem pportionem. Et dicitur pportio sexquialtera vel emiola sicut enim.6. continent quatuor ⁊ mediuz de quatuor: sic nouem continent.6. ⁊ medium de.6. Eadem est elementorum pportio. nam ignis et aqua in duabus qualitatibus contrarijs sunt. ⁊ hec colligantur vno medio.s. aere. qui sicut conuenit cum aqua in humiditate sic ẽt cõuenit cuz igne i caliditate. qre seqr qõni pposite fore satisfactum.

¶ Nona questio quis solis ⁊c. Hec est nona ⁊ vltima qõnum secunde partis semicirculi cathedre cratonis que solis luneqz meat⁹ atqz eorũdem effectus mirabiles indagantur. Pro cuius enodatione materie standum arbitror potissime sapientum astrologorum assertioni qui a veritatis tramite haud quaqz deuiantes deum optimuz maximum inter ceteras stellas duo luminaria. scilicet solem ⁊ lunam mundo prefecisse autumant. quod etiam sacra atqz vetusta testatur auctoritas atqz quottidiana comprobat experientia. tribuitqz eis motum inter se difformem sicuti ⁊ alijs quinqz planetis sub signorum cingulo. quandoqz enim a terra et se inuicem elongata sunt quandoqz approximant. quandoqz seipsis coiũgũt qnqz

elōgāt͛ .aliasq3 ⁊ ad alia diuertūtur motu ꝓut i theo/ reumatib⁹ astrologoꝝ ⁊ pcipue Ptholomei iādudū cer/ tissime demōstratū est. Insuper dedit eis potestatē oīuz generādoꝝ atq3 generatoꝝ sil'r supereoꝝ defectu. quas orbes nō absurde dictū ē ab Aristotele cū igr. Secundū accessū ⁊ recessū solis i octauo circulo fiūt gñatōes ⁊ cor ruptōes i istis inferioribus. Op⁹.n.substā tie solis maxi mus ē tum pp

vltia semicirculi planicies ppone bat. Cur tremor i tris: Cur ꝯcre

corpis sui magnitudinez q̄ terrā cēties sexagesies sexies excedit vt etiā supra diximus. sil'r ⁊ luminis sui formali/ tatē. ab ipso.n. veluti a fōte ideficiēti cetera sidera lumē certū est mutuare. Que ⁊ alia paucis metriculis cōplecti cupiēs martianus capella sic solem alloqtur. Ignoti vis celsa pr̄is vel pma ꝓpago. Fomes sensificus mētis fons lucis origo. Regnū nature deus atq3 assertio diuū. Mū danusq3 oculus fulgor splēdētis olimpi ⁊c. q̄re ⁊ scd̄m pi tagoricos cor celi dicebat͛. Luna aūt maris ⁊ aq̄ꝝ ⁊ oīuz q̄ ex eis sunt dn̄a atq3 moderatrix ꝯstituta est. qd̄ plurib⁹ experimētis tam i mari fluminibus q3 etiā i vegetabilib⁹ acceptū est. hoꝝ.n. humiditas maxima ē vti cucubitaꝝ atq3 medullaꝝ humanoꝝ ossiū ac oīuz viuētiū astrorūq3 sapiētes res multas i suis ṽtutibus exptī sunt queadmo/ dū suis scriptis posteritati reliq̄rūt. similr ⁊ medici certifi cantes oēs egritudines aut ad bonū aut ad malū scd̄z.16. loca circuli quas luna ꝑtergraditur quolibet terminari. quo spū pmo ꝓnosticoꝝ ait ypocras. Est qd̄dam celeste i quo oꝫ ip̄3 medicū ꝓuidere. Cuius si tāta est prudētia mi rabilis est nimirūq3 stupēda ⁊c. His aūt oībus vt pmissa sunt itellectis ꝯsequēs arbitror vltimā hui⁹ scd̄e partis ⁊ simil'r oēs alias absoluisse q̄stiones. quare ad tertiā ⁊ vlti mā semicirculi partē est accedēdū.

¶ Ultima semicirculi planicies. In hac parte Boetius ōndit tertiū ordinē q̄stionū i cathedra cratonis descripta rū ad quas sicuti post pmas ad scd̄as filius icōstātie arri/ piēdas se diuertit. sic quoq3 ad has tam pmis q3 scd̄is fa/ stiditis tādē se deuoluit. Et diuidit͛ hec pars scd̄3 q̄stionū numeꝝ i hac vltima semicirculi parte descriptaꝝ. partes patebūt i pcessu. Et dicit q͛ vltima planicies .i. sup̄ficies semicirculi ꝓponebat subaudi q̄stiones que sequuntur.

¶ Notādū q͛ fere si'les q̄stiones sunt q̄ apud virgilium hys versibus memorātur. Un̄ tremor terris qua vi ma/ ria alta tumescāt Obicibus ruptis. rursusq3 i seipsa resi/ dant. Defectus solis varios luneq3 labores. Un̄ hoiuz ge nus ⁊ pecudū: vn̄ ymber ⁊ ignis. Arctuꝝ pliadas hiadas geminosq3 tri ones. Quid tātū oceano ꝓperēt se tigere so les. Hibernis ⁊ q̄ tardis mora noctib⁹ obstet. Pōtq3 pma ps lr̄e nr̄e metro legi sic. Cur tremor i terris cur ꝯcremat aera fulgur. Cur maris exūdat rabies gustusq3 malign⁹ ⁊c.

¶ Cur tremor i terris. Hec est q̄stio prima huius vltime partis qua cause terremotus suscitātur. Et dicendū q͛ cū de terremotu fit sermo nō est itelligēdū q͛ totius elemē/ ti terreni ascēsus fiat siue descēsus. neq3 etiā estimādum terrā ipsā moueri circulariter ⁊ celū q̄escere ⁊ sic de singu lis. qm̄ terremotus huius ipossibilis oīno est: qm̄ vt ex mē te vult auerrois etiā si oēs oꝫ descēderēt terrā hoc modo mouere nō possent sed estimādū est terremotū ip̄3 eē rui nā tremorē atq3 titubationē pulsionē pforationē scissio/ nē ⁊ subuersionē vti vult albert⁹ ex exalatōe calida ⁊ sic/ ca i terra pclusa atq3 petens exitū. vn̄ ꝯsiderādū qm̄ sol ⁊ stelle calefaciētes generāt ex terra exalatōes multas que iterdū nō hn̄tes facilē exitū rōne frigiditatis aut pluuia/ rū claudētiū seu ꝯstrigētiū poros iuicē fugiētes ꝯuiū cō/ gregāt͛. ⁊ fortificate ꝑ antiparistesiꝫ violēter cū magno ipetu exeūt causantes terremotū. Pōt etiā fieri terremo tus ab exalatōibus vētosis itrātib⁹ terrā de nocte ꝓpter fugā ꝯtrarij que faciūt ꝯsimilē motionē clausis poris ter re a frigiditate noctis.

¶ Cur ꝯcremat aera fulgur. Hec ē q̄stio scd̄a hui⁹ vltime parti ⁊ ea q̄rit q̄re fulgur cō cremat ab ef/ fectu aera. ꝥ tātū q̄rere est

mat aera fulgur. Cur maris exun/ dat rabies: Gustusq3 malignus.

q̄ sit causa generatōis fulguris atq3 coruscatōis. vn̄ nota scd̄3 Aristotelē i metheoris corruscatio ꝓcedit fulgur ⁊ fulmē. nā ꝓprie dicta corruscatio ē apparitio subita va/ poris subtilis iflāmati euanescētis i aere sine descēsu ad terrā. Fulgur ṽo est ignis subtilis grossior tn̄ corruscatōe ad terrā descēdēs q̄ herbas penetrat atq3 res molles. vt refert .3. physice Algazelis. fulmē ṽo est vapor ignit⁹ ꝯpa ctus ⁊ solidus ipetuose cadēs maioris vis q3 fulgur. pcu/ tit.n. qd̄ tāgit. penetrat ⁊ vrit. diuidit. scindit. ⁊ nihil cor/ porale ei resistit. q̄re dicit Isidorus q͛ fulgere idē ē qd̄ fe rire. hec tn̄ tria nō differūt eēntialr: cū sint de eadē mate ria spē de eadē causa effectiua spē .s. caliditate ⁊ frigidita/ te. Solū aūt accidētal'r differūt vt supra dcm̄ est. q̄re ex/ ꝑssa cā generatōis vnius oīuz generatio ꝓdita est. q̄re di cēdū cū Aristotele q͛ hec oīa cāntur ex vapore aggregato i nubibus ⁊ eaꝝ vehemēti collisione attrito ⁊ iflāmato. et secūdū diuersitatē huius vaporis ꝓpter admixtionē di/ uersam terrestreitatis vel nō diuersificātur solū accidē/ taliter vt dictū est. quare ⁊c.

¶ Cur maris exūdat rabies. Hec ē tertia q̄stio hui⁹ par/ tis qua q̄rit͛ q̄re rabies .i. estus maris exundat abūdāter excrescit ⁊ decrescit. Uult dicere q̄ est cā flux⁹ ac reflux⁹ maris. Et aduertēdū. mare fluere atq3 refluere tripl'r itel ligit͛. vno mō ab aq̄lone i austrū ⁊ ecōuerso. scd̄o agitatōe vētoꝝ. tertio nāl'r ⁊ regulariter omni die nāli bis. Prim⁹ flux⁹ ac refluxus est. ꝓpter aq̄ꝝ i eis locis abūdātiā atq3 eleuationē: ⁊ idō cū aq̄ natural'r fluit i locū decliuiorē nec̄e ē aquā i austrū fluere. Ecōtra ṽo fluit ab austro i aq̄lonē ꝓpter aquā ibi multū tumefactā ⁊ ꝯsequēter ṽtute solis multū eleuatā. Scd̄s flux⁹ violētus ē ad oēs dr̄iaꝫ posi/ tionū. terti⁹ aūt flux⁹ ē ab influētia lune q̄ tā lumine q3 influ entia h' causat fluxū ac refluxū. Et q͛ ꝥ sit veꝝ q̄ad lu/ mē pꝫ. qm̄ rarefactio ⁊ tumefactio maris vidēnt͛ eē rōne lumis lune cū omne lumē sit calefactiuū ⁊ rarefactiuuꝫ. Quātū ṽo ad influētiā sil'r patēs ē. qm̄ luna suo solo lumi/ ne hūc fluxū cāre nō posset. pꝫ: q: si sic tūc i q̄draturis ma ior eēt flux⁹ ⁊ reflux⁹ q3 in ꝯiūctōe. qd̄ expiētia falsū ē. ne cesse ergo ē vna cū lumine influētiā coagere. vt sic lumen cū influētia sint cause flux⁹ atq3 reflux⁹ h'. Est igr̄ dicēdū q͛ sicut aīa ꝑ caliditatē alterat cibū ⁊ p aliā ṽtutē ip̄3 attra hit ita cū flux⁹ dicat tumefationē ⁊ alterationē luna me diāte lumie tumefacit mare ⁊ p ṽtutē occltā ip̄3 attrahit sic magnes ferꝝ ab oriēte i meridiē atq3 ab occidēte ad angulū noctl. a meridie āt i occidēs ⁊ ab angulo noctis i oriēs refluit q: luna suis ṽrutib⁹ ꝑ̄apli⁹ directe nō respic̄ mare. ⁊ sic q̄dāmō ꝓuatiue dr̄ cā reflux⁹. q̄re ⁊c.

¶ Gustusq3 malignus. Hec q̄rta qd̄ de salsedine maris q̄rit vn̄ causet͛. Quare iuxta Aristo. sn̄iaꝫ notādū ꝓut ip̄e vl't i li.ō sēsu ⁊ sēsato. Sapō ē passio hūidi a sicco terrestri ita q͛ ex alia ⁊ alia mixtiōe sicci terrestris cū hūido resul tat ali⁹ ⁊ ali⁹ sapor. q̄r cū salsedo sapor sit necio. ꝓuenit ex mixtiōe sicci terrestrl cū hūido ſ3 n̄ simpl'r sicci ſ3 adusti. qd̄ pꝫ i lixiuio qd̄ nō fit excellēter salsū nisi fiat fortis ca lefactio ⁊ adustio cinerum. ⁊ similiter de vrina vti apud

medicos ꝓbatissimũ est. qꝛ posita eternitate mũdi nescio ponit̃ mare eẽ salsũ. i eo. n. ẽ mltũ terrestre adustũ dereli ctũ exalatõe calida ⁊ sicca ⁊ est ibi q̃dãmõ aq̃ pura admi xta supueniẽte caloꝛe solis decoq̄ntis ⁊ faciẽtis humidũ eleuari vt pꝫ ad expiẽtiã. g ⁊c. Et bñ dixit posita eterni tate mũdi qm̃ si mũdus creatˀ fuerit postea p magnũ tp̄s

Que sit nã pẽnatoꝝ estiualiũ in hyeme deficientiũ ⁊ cõuersim. Quid grandinis rotunditas. Niuis prolixitas. Nebule potẽtia. An virtus lapidum ex cõplexione sit an ex materia. An adamantina attractio ex componẽtibus simul sit an ex vnius incursu tantum. Quid pluuie dulcedo. Putei hyemalis caliditas. Estiualis frigiditas. Uisus triplex emissio.

mare salsũ ne q̄q̃ existebat ❡Que nã sit pennatorum. Hec qõ q̄nta q̄rit d his aui/ bˀ q̄ hyeme re cedũt a nobis ⁊ estate reuer tunt. Ad qd dicendũ q ex his auibˀ sũt cõiter hirũdo atq3 ciconia ⁊ id genˀ. ⁊ sũt ex auibˀ paꝝ ca loris nãlis hñtibˀ q̄ minime a frigoribˀ pˀuari possunt ce dũtq3 i itroitu hyemis ad regiones calidioꝛes: qbˀ tã vi ctu q̃ aeris salubritate ꝯfoueri possint duce nã. ❡Quid grãdis rotũditas. Ad hãc qõnẽ sextã dicẽdũ grãdinẽ ꝯti nuo ad rotũditatẽ declinare eo q gñat̃ ex nube diuisa in guttas q̄ fugiẽtes ꝯriũ tẽdũt ad rotũditatẽ q̄ ẽ figura pma atq3 pfectissima vt alias hꝫ declarari. Et ẽ ipressio q̄ nõ ge nerat̃ nisi i media regione aeris qm̃ nõ i supma pp exces/ siuũ caloꝛẽ nec i ifima pp remissã frigiditatẽ ex reflexio/ ne radioꝝ solariũ. mlta. n. ⁊ grossa mã nõ nisi p excessiuũ frigˀ ꝯgelari põt. qꝛ solũ i media regione aeris gñat̃. ❡Niuis ꝓlixitas. i. lõgitudo qm̃ nõ sic grãdo ad rotũdi tatẽ tẽdit. Ad hãc qõnẽ septimã dico qm̃ nix gñat̃ ex va poꝛe eleuato sursũ ad pñ^{ꝯ} scõe regionis aeris ⁊ ibi iste va/ poꝛ ꝯgelat̃ pp frigiditatẽ: ñ tñ excessiuã: ⁊ pp defcm̃ solis ipm ad supioꝛẽ ptẽ vl̃ mediã scõe regionis attrahere nõ valẽtis. quapp cadit i terrã ita debilr̃ ꝯgelata ⁊ spõgiosa atq3 rara de q̄ qõ q̄siuit. ❡Nebule põ. Ad hanc octauã qõnẽ dicẽdũ put refert Aristo. nebula ẽ ipressio fcã ex re solutõe nubiũ resolutaꝝ i aquã pluuialẽ. vapoꝛes. n. sic re soluti dispsi p singl̃as aeris ptes ac diffusi nebulã gignũt ⁊ iducũt. ⁊ q̃to terre ẽ vicinioꝛ tãto spissioꝛ ẽ ⁊ obscurioꝛ a terra vo eleuata magis ẽ solis peruia. ⁊ iõ minˀ frigida ⁊ obscura. ipsa ãt totalr̃ a sole attracta i materiam nubis conuertitur. ⁊ ideo future pluuie est significatiua ⁊c. ❡An vtˀ lapidũ. Hac qõne de vtute lapidũ q̄rit̃ an. s. la pidũ vtˀ ex cõpexione lapidũ sit vel ex ipa mã. Pro cuiˀ qõnis solutõe pmitẽdũ ẽ id qd a phis pitissimis iaꝫ lõge ꝯñũ ẽ. oĩs lapidis mãꝫ eẽ aut spẽꝫ cuiusdã terre aut spẽꝫ q̄dã aq̃. vicit. n. i lapidibˀ alteꝝ istoꝝ ⁊ scõꝫ diuersã vi/ ctoꝛiã diuersi lapides gñant̃ occurrẽte sup ipsa duo vtu/ te minerali lapidũ quã formatiuã dicũt. sicut. n. i semine aĩalis qd ẽ supfluũ nutrimẽti descẽdit a vasis seminarijs vis formatiua aĩalis q̄ format ⁊ efficit aĩal ⁊ est i semine p modũ illũ q̄ artifex ẽ i artificiato. Sic ẽ etiã i mã ipsa ap/ tata lapidũ vtˀ formãs ⁊ efficiẽs lapides ⁊ ꝓducẽs ad for mã lapidis hˀ vl̃ illiˀ. hec ãt vtˀ formatiua i mã ipsa lapi/ dũ gñat̃ ⁊ cãtur ex vtute stellaꝝ ifusa ipsi loco. ⁊ hec oĩa i fractõe ⁊ cõmixtione lapidũ repta sũt: q̄re qõni satis faciẽ do dicimˀ cũ vtˀ ipsa elemẽtaris q̄ mã lapidis ẽ paucissi/ mas pˀ se relinq̄t opatiões atq3 pene surdas atq3 ẽt ifini/ tas pene ⁊ nobilissimas vtutes. vt effugare venena: pelle re antraces ⁊ sĩlia q̄ ex vtute elemẽtari eẽ nõ pñt: i lapidi bus ꝯsistere claꝝ ẽ. ꝯcludit̃ nescio vtutẽ lapidũ eẽ ab ipsa forma subali p itẽtata q nã atq3 ab ipsa vtute formatiua a vtute celesti loco ifusa i mãꝫ ipsã elemẽtarẽ itroducta. nõ q̄dẽ ab elemẽtl̃ vti ab alexãdro greco pipatetico opinat̃:

qm̃ elemẽta opari nõ pñt nisi q̄litatibˀ pmis. vtutes ãt la pidũ ad q̄litates pmas reduci nõ pñt neq3 ẽt ab ipsis ydeis vtˀ lapidũ ẽ. vt Plato voluit. g oĩa iferioꝛa ydeata dica supioribˀ ydeis q̄s sepatas ⁊ mire potẽtie eẽ dicebat. Ille. n. sũt q̄ generãt q̄cq̄d gñat̃ vt asserit: licꝫ falso: vti de hoc alias iã longe disputatũ est. Sꝫ vt ptactũ ẽ put ẽt vult hermes phoꝝ pr̃ ⁊ pˀses idoꝝ vtˀ lapidũ p ex vtute stellarũ ⁊ ymagibˀ eaꝝ ẽ fm modũ iã dcꝫ p ifusionẽ circuli alaur. ꝯscẽditq3 hec vtˀ in res nãe nobilr̃ ⁊ ig̃blr̃. nobilr̃ qm̃ mãe recipiẽtes has vtutes fuerint superioꝛibˀ magis sĩles i lu mine ⁊ ꝓspicuitate. Ignobilr̃ qm̃ materie fuerit confuse ⁊ feculẽte i q̄bus quasi oppmit̃ vtus celestis. sic scõꝫ diuer sitatẽ ifluxus illoꝝ superioꝝ diuersas vtutes lapidũ fore ꝯstat. sic saphirus suã. diamas suã. Carbũculus quoq3 at/ q3 magnes q̄libet suas operat̃ virtutes. quare etiã dicẽdũ adamãtinã virtutẽ ex hac superioꝛi ꝯstare virtute. nõ aũt ex approximatõe ferri ad ipsã q̃nis vt virtutẽ operet̃ ap proximatio ista regrat̃ ⁊ tantũ de hac q̄stione.

❡Quid pluuie dulcedo. Hac qõne q̄ritur cã dulcedinis pluuiaꝝ. Ad qd dicẽdũ q caloꝛ solis attrahẽs supiˀ aquã ⁊ vapoꝛes ipsos calefacit atq3 digerit. ex q̄ digestione ge nerat̃ dulcedo i aq̄s illis sic attractis q̄s aq̄s pluuias ap/ pellam̃. ❡Putei hiemal̃ caliditas. Ad hãc qõnẽ dicẽdo fꝫ sniaꝫ Albti magni licꝫ dissonã q̄si ab Ari. snia notãdũ ipꝫ elemẽtũ terre duas hꝫ crustas vnã iterioꝛẽ q̄ ẽ calida pp exalatões illic iclusas. ⁊ aliã exterioꝛẽ q̄ est frigida pp frigiditatẽ ad eã expulsã a caliditate cruste iterioꝛis. Et tũc dico q aq̄ fõtiũ i estate frigidioꝛ ẽ q̃ i hyeme. Et rõ ẽ qꝛ i estate crusta exterioꝛ terre ẽ mltũ frigida pp duplicẽ ãtiparistesiꝫ. s. extrisecã aeris calidi ⁊ itrisecã cruste iterio ris calide. In hyeme aũt ẽ calida pp caliditatẽ expulsã ad eũ frigiditate aeris circũstãtl̃ pp qd aq̄ illic exñs ⁊ ide exi ens i hyeme tepida reddit̃ vbi i estate ẽ excellẽter frigida Et sĩlis rõ reddi põt de aq̄ puteali. ⁊ hec ẽ snia Alberti.

❡Uisus tri. ⁊c. Hec qõ q̄rit q̄ ẽ triplex visus emissio. qd tãtũ sonat ex q̄ videtiũ triplex genˀ ẽ. aliq. n. acute videt. alij acutiˀ. tertij acutissime. q̄ cã reddit̃ tã diuersoꝝ visuũ. Et ad h̄ rñdẽdũ: nõbilr̃ aduertẽdũ ẽ q̄ i organo visus q̄dã neruˀ ẽ quẽ opticũ dicũt in q̄ vtˀ visiua ꝯsistit nõ q̄ si oclĩ eruerent̃ oclĩ adhuc viderẽt qm̃ oclĩ hoĩs sũt vidẽdi istrumẽta. sꝫ qm̃ i neruo illo fortitudo ẽ visionis vt ⁊ alijs ptibˀ coꝛpis nerui coꝛpei sustẽtatio sũt coꝛpis atq3 robur. vñ dicẽdũ q illi q hñt oclos i supficie capitl̃ maxie ab h̄ neruo distẽsos veluti q̄dãmõ a sua fortitudine elõgatos acute vidẽt nõ q acutũ excellẽtiã dicat sꝫ visionẽ ipsã dũ taxat ponat. Illi aũt q hñt oculos aliq̃tulũ fixos vident acutiˀ sicuti ad nerũ opticũ magl̃ appropiquates. Illi vo q oculos habẽt bene fixos atq3 i capite q̄si iclusos qm̃ li/ neã ⁊ neruũ opticũ q est visionis fortificatio ꝓxima at/ tigũt acutissime videt. Uel posset aliter respõderi q hec diuersitas oꝛit̃ ex diuersitate oꝛganoꝝ visus i magnitu dine atq3 paruitate. oculi nempe magni ⁊ extẽsi debilius vidẽt q̃ parui ꝓpter dilatationẽ atq3 disiunctionẽ ipsoꝝ radioꝝ visualiũ cum oĩs visio fiat per radios vt i perspe ctiua habet declarari. adunatio ergo vel disiũctio radio/ rũ visualiũ debilitatẽ vel fortitudinẽ visionis generat. cũ certũ sit oẽꝫ vtutẽ vnitã fortioꝛẽ seipsa dispsa fore. ⁊c.

Colorumq3 ɔcretio.i.ĩspectio vt ħ nomẽ v̄bale a ɔcerno dri uer. Et q̃rit hec q̃ô de ipsi⁹ visus obiecto qđ est color. non q̄dẽ stricte sũpt⁹ vt.s.ẽ extremitas pspicui i corpe terminato put ip̄3 diffinit Aristo. i scdo de aia. ꝛ i pmo de sensu ꝛ sensato. vt albedo ꝛ nigredo ꝛ hꝰ q̄litates resultãtes ex mixtione q̃tuoꝛ q̄litatũ pmarꝫ q̃uis tũc lux p se nõ videretur s3 color ipse cõiter sũptus qui est q̄litas per se im mutatiua visus sub ratione visus. ꝛ sic lux ꝛ lumẽ dicunt colores a philosopho ij. de aia. Sic etia3 de colore loquit̃ phīlosophus primo de sensu ꝛ sensato: dicẽs Oia corpora colore participant. nec non etiam astrologi dicentes astra diuersis coloꝛib⁹ coloꝛari. Et tantũ de hac ꝛ secũdũ per consequẽs de oĩbus questionibus in sede cratonis diuersas semicirculi ptes motis atq3 depictis. ad quas per soluendas filius inconstantie fastidiendi aio minime valebat ad aliud huius inconstantie gnẽ⁹ se diuertit put in textu proximo apparebit.

Colorumq3 concretio.
Cũ igit̃ istarꝫ questionũ difficiliũ solutio aiu3 mutatiõis nõ posset adiplere vxori ꝑposuit subiugari p̄dictis postpositis. Visis vndiq3 virginib⁹ i tediũ duct⁹ parẽtib⁹ sic respondit: iprobo corruptas lectos detestoꝛ aniles. Nil mihi cũ toꝛua virgine solus ero. Spretisq3 p̄dictis vtpote solutiõib⁹ questionũ difficilib⁹ ptholomei decetero p̄ceptis ingt insistam. S3 signorꝫ gradus planetarũq3 discursus sine turris altitudine facili visu ɔp̄hẽdi nõ p̄nt: q̄d decetero faciã. Miserũ ẽ me eẽ hoiẽ3: vtinã humanitatẽ exuere possẽ ꝛ asinitatẽ iduere specie hoĩs pmutata. Sit ergo discipuli sũma magr̄atui subiectio exercitij attẽtio cũ animi beniuolẽtia ꝛ ingenij docilitate: sperꝫ luxurie euitatio felicisq3 constantie debita professio.

Capitulum quartum.

O Mnia sigdẽ supi⁹ expedita d̃ scolariũ ifoꝛmatõne sũt ifixa. Nẽ d̃ eorꝫ sa-

C Cũ igr̃. ꝛc. Jn hac pte bo.p⁹ p̄dcã q̃rtũ diuersionis siue mutabilitatis genus inconstantie filij ostendit dicẽs. cũ solutio istarꝫ q̃õnũ difficiliũ subaudi p̄dictarꝫ non posset adiplere. i. p̄ficere aiu3 mutatõis. i. filij icõstãtie postpositis. i. dimissis p̄dictis oĩbus ꝑposuit supple aio subiugari vxori. ħ ẽ mr̃imoniũ ɔhere. s3 q̄d duct⁹ i tediũ. i. attediat⁹ vndiq3. ab oĩ pte v̄ginibus. r̄ndit parẽtibus his v̄siculis. Jmprobo corruptas lectos detestoꝛ aniles. Nil mihi cũ toꝛua v̄gine: solus ero. Corruptas q̃ ad viduas dic̃. Aniles v̄o lectos quo ad vetulas refert. qđ aũt de toꝛua v̄gine dicit expone. i. aspera scđm huguitionẽ. v̄gines. n. aspere ad corrũpẽdũ sũt. ꝛ his oĩb⁹ refutatis atq3 sp̄etis ɔcludit. solus ero: supple sine ɔiugio. Spretisq3 p̄dcis. ꝛ hic quintum istabilitatis gen⁹ ipsius icõstãtie filij adnectẽs dicit. Spretis p̄dcis vtpote. i. sicut solutiõib⁹ difficilib⁹ supple q̃stionũ pmissarꝫ fili⁹ icõstãtie ingt. ego isistã. i. itedã decetero. i. deiceps aduerbiũ est. difficilib⁹ p̄ceptis. i. documentis. ptholomei illi⁹ astrologorꝫ p̄ncipis. s3 supple inquit cũ gradus. i. ille portões signorꝫ supple celestiũ atq3 discursus. i. varij mot⁹ planetarꝫ sine altitudine turris nõ p̄nt ɔp̄hẽdi facil̃r visu. q̄d faciã. ꝛ ꝑsus desperãs. Miserꝫ iq̄t ẽ me eẽ hoiẽ3. vtinã. optãtis ẽ. possẽ exuere humanitatem atq3 asinitatẽ. i. naturã asini iduere ꝛ hoc spẽ pmutata. C Nõndũ q̄ ptholome⁹ de quo i l̄ra noniagi fili⁹ regis egypti extitit. de quo Augu. decimooctauo de ciuitate dei dicit q̄ multos iudeos i egyptũ trãstulit neq3 philadelph⁹ quẽ ꝛ studiosissimũ dicũt s3 vir Alexãdrin⁹ philudẽsis sapiẽtiarꝫ almagesti dignissim⁹ demõstratoꝛ atq3 multorꝫ voluminum astrologie sc3. Quadriparti Alarbe Cosmographie opticorꝫ planisperij imaginũ atq3 aliorũ plurimorꝫ editões nobilissimas posteritati relĩqt. hic idẽ Ptholome⁹ sicuti ꝛ sui p̄decessores p̄limi hermes scilicet atq3 Azarchelus ꝛ alij totalẽ celestẽ circulũ duodecim signorꝫ imaginibus quo ad eã partẽ quã zodiacũ dicimus cõpleri descripsit. q̃libet aũt signũ. 30. gradibus secuit. ad quorꝫ graduũ noticiã cũ filius icõstãtie fastidio retentus puenire minime valuit. sil̃r quoq3 planetarꝫ motũ humanitatẽ i asinitatẽ optabat pmutari estimãs melius sub rudi atq3 ido cili asinitate vitã bestialez degere q̃ sub dei imagine creatoris mirabilia indagare.

C Sit q̄ discipuli sũma ꝛc. Jn hac parte Boe. ex exemplo preitroducto totius p̄cedẽtis capl'i seriẽ epilogãdo ɔcludit dicẽs. Ne oia ista q̃ pmisimus taz de icõstãtie filio q̃ alijs in hoc atq3 p̄cedẽti capl'o exẽplariter recitatis quoq3 ɔtigãt sit discipuli sũma subiectio magistratui: sitq3 discipuli attẽtio exercitij: ꝛ hoc quo ad pmũ i quo subiectio ipsa ɔstare dinoscit̃ cũ animi beniuolẽtia. ꝛ illud ꝑ scđo. atq3 docilitate igenij quo ad tertiũ. q̄ p ꝛ. euitatio. i. fugatio sperꝫ luxurie. s. q̃ i coitu q̃ in ornatu atq3 que i crapula atq3 cõmessatõibus ɔsistũt put hec atq3 alia i pximo p̄cedẽti capitulo edocta sunt atq3 sit discipuli ꝑfessio debita. i. oꝛdinata felicis ɔstãtie. Et bene felicis. q̃m hec sola est qua q̄s pmiũ sui laboris digne ɔseq̄tur. ɔsecutũq3 felicius stabilitur put hec ꝛ alia i p̄ncipio capituli hui⁹ nõ icongrue adducta sũt. quare de hoc capitulo tertio atq3 p̄cedẽtib⁹ dicta sufficiant.

Capitulum quartum.

O Mnia sigdẽ superi⁹ expedita ꝛc. Hoc ẽ capitulũ q̃rtũ huius libri totalis. Jn quo Boetius post supradicta determinat de sagaci scolariũ ꝑuisione. Et diuidit̃ hoc capl'm i duas partes p̄ncipales. nã i pma determinat de sagaci scolariũ ꝑuisione. ꝛ hoc quo ad eos scolares q̄ rerꝫ copij ɔstãt: atq3 necessarijs oĩbus pleno coꝛnu abũdãt. i scđa vero facit hoc idẽ: sed quo ad illos q̄ paupertate grauati quotidianũ victũ laboꝛe atq3 idustria mendicare cogũtur. ibi. Ne paupertatis. Prima pars adhuc i tres partes diuidit̃. nam pmo facit hoc qđ dcm̃ est quo ad ea que cõplexiones scolariũ respiciũt. i scđa quo ad ea que res ipsas exterioꝛes personas subsidiãtes ꝛ famulos ɔcernũt. i tertia vero q̃ socios fideles ɔtigũt. scđa ibi. Cũ aũt idiscrepãs. tertia ibi. Prudentis vero. Prima adhuc i duas. nã pmo facit qđ dcm̃ est. scđo q̃dã p̄us dcm̃ circa subiectionẽ discipuli erga magistrũ reassumit. ibi. Felicis discipuli ꝛc. Prima adhuc i q̃tuoꝛ scđm q̃tuoꝛ cõplexionũ genera. Partes patebũt. Et pmo ɔtinuãs se p̄cedẽtib⁹ dicit q̄ oia q̃ superi⁹ expedita sunt ipsa sunt ifixa. i. data ꝛ dicta ad scolariũ informationẽ. nunc vero quoniã ipsa natura per se non est sufficiens in speculando nisi affuerint res secunde: quarũ foꝛtuna est domina: ideo tractãdũ est breuiter de sagaci ꝑuisione scolarium. ꝛ hoc ne penuria atq3 egestate a doctrina atq3 studio q̃libet retrahãtur. s3 cũ cõplexio humani coꝛpo

gaci ꝑuisione breuiter est tractã dũ Cũ ergo humani corꝑis ꝯplexio flegmate sanguine colera ꝛ melãcolia cõsistat suffulta: ab aliquo ꝑdictoꝝ necesse est quẽlibet elicere ꝑeminẽtiã. Melãcolico vero pigriciei timoriq₃ subiecto locis secretis ꝛ angulosis strepituq₃ carẽtib⁹ lucisq₃ paꝝ recipiẽtib⁹ studere ẽ oportunũ. Saturitateq₃ decliuẽ serasq₃ cenas ꝑcauere. Potibusq₃ mediocribus

gaudere ad nature studiũ prout studij ꝺsiccatio exegerit. pleãria pot⁹ receptõe ad mẽsurã ꝯfoueri ne nimij studij proteruitas tisim generet anhelã thoracisq₃ strictitudinem. Flegmaticus vero licet strepitu vigẽtib⁹ edib⁹ lucisq₃ capacissimis ꝑcepṫ studijs pôt ifor mari. Poculis pleniorib⁹ pôt sustentari. Cibarijs oigenisq₃ cõfoueri. Venereoq₃ accessu si phas est dicere mensurnus permolliri

ris cõsistat suffulta. i. munita flegmate sanguine colera ꝛ melãcolia. his dico q̃tuor humorib⁹ corporeis necesse est quẽlibet. s. hoiem elicere. i. extrahere supple ex his q̃tuor humorib⁹ ꝑeminẽtiã. i. dñiũ qōdã quo denominet̃. vult dicere. ex quo humanum corpus ex his q̃tuor humoribus constituat̃: necesse est cũ hꝫ humores alter ad alteꝝ sũt ꝯrij qōdã i ipso corpe dominari qd̃ ipȝ denominet vt scȝ sit aut melancolicũ aut flegmaticum aut colericum aut sãguineũ. ❡ Nõndum humõ ẽ corporũ sensibiliũ mãle ꝑncipiũ Et sũt i corpe humano q̃tuor vt iã dcm̃ ẽ g vt dicit Joãnici⁹ vocãtur elemẽtoꝝ filij eo ꝙ vnusq̃sq₃ eoꝝ ex eoꝝ originalr̃ ꝯstet q̃litate. hi q̃tuor humores i q̃ntitate ꝛ q̃litate eq̃litatẽ ꝑportõe debita obſuãtes oĩa corpora sãguinẽ habẽtia ꝑficiũt nutriũt ac custodiũt i debita ꝯsistẽtia sanitatis sicut ecõtrario ex eoꝝ ieq̃litate siue ifectõe ifirmitatem generãt ꝛ iducũt. Fuerũt. n. hi humores necessarij vt dicit Galien⁹ sup amphorismis ypocratis eos Chimos vocãs necessarij multũ ad corporis cõstitutionẽ. ad ipsi⁹ regimẽ ꝛ ꝯseruationẽ atq₃ ꝯtinẽtie deꝑditoꝝ i corpore restaurationẽ neq₃ tñ eq̃lib⁹ ꝟtutib⁹ simplr̃ i corpore sũt subsistẽtes cũ oppositi eẽnt ergo sil̃ stare nõ potẽtes sȝ solũ ꝑportionali eq̃litate vt sic iter eos vn⁹ illoꝝ dñiũ obſuet. q̃re dcm̃ est i lr̃a nec̃e est quẽlibet elicere ꝑeminẽtiã. ꝛc̃. i. hr̃e quẽdã humorẽ i se plus ceteris dñantẽ.

❡ Melãcolico vero pigrici. ꝛc̃. Jn hac parte Boe. ondit spãl̃r quõ discipulis ac scolarib⁹ scd̃m suã cõplexionẽ dꝫ ꝑuideri circa studiuȝ victu vestitu atq₃ loco quo ad eos spãl̃r q i humore melãcolico plus ceteris supstare noscũtur. Et dicit ꝙ oportunũ est. i. ꝯgruũ melãcolico subiecto pigriciei studere locis secretis ꝛ angulosis. i. angulis plenis qm̃ ipsi sũt timidi nãl̃r. ꝛ iõ si i latis atq₃ spaciosis domibus studio vacarẽt atq₃ a lõge vmbras respicerẽt i timorẽ possent adduci atq₃ tãdẽ studio frustrari. locis etiã carẽtib⁹ strepitu. ꝛ hoc ꝑpter debilitatẽ cõplexionis q̃ nõ ẽ capax tumult⁹: locis etiã paꝝ lucis recipiẽtibus hoc est obscuris. ꝛ hoc ob visus debilitatẽ. ꝛ sũmarie oĩb⁹ i locis solitarijs ꝛ his q̃ huic cõplexioni magis ꝯuenire noscuntur. Jnsup oportunũ ẽ ipsi melãcolico ꝑcauere saturitatẽ. i. ciboꝝ repletionẽ decliuẽ ab effcũ. i. onerosam ꝛ hoc ꝑpter debilitatẽ ꝟtutis digestiue cũ i ipsis calor nãlis tenuis sit atq₃ pauc⁹. nã ꝟo frigida ad modũ supabũdet. ꝛ sil̃r oportunũ ẽ ipsi ꝑcauere cenã serã. i. tardã ꝛ oportunũ est ei gaudere potib⁹ mediocrib⁹ vt. s. acuitatẽ atq₃ fumositatẽ nõ habeãt vt ẽ vinũ fumosũ qd̃ oĩno ꝯriũ ẽ sue nature sicuti ꝛ cuiuslibet. ipȝ. n. sicuti ꝛ i ꝑcedẽtib⁹ iã edoctũ est studiũ atq₃ ꝯtẽplationẽ obnubilat atq₃ a via doctrine ꝑrsus adducit. sȝ nihilomin⁹ oportunũ bñ est ipȝ ꝯfoueri. i. nutriri plenaria. i. copiosa receptõe pot⁹ ꝛ hoc ꝑut desiccatio studij reqrit. ne ꝑteruitas. i. curiositas nimij studij sup. qd̃ exsiccatiuũ humoris ẽ radical̃ sicuti ꝛ q̃libȝ cura gñet tisim hũc morbũ anhelã. i. anhelãtẽ strictitudine thoracis. i. pectoris. ❡ Nõndũ Melãcolic⁹ a melãcolia

dict⁹ ẽ: q̃ ẽ sãguis nigri cũ felle mixtio. ꝛ ẽ ꝯplexionũ pessima. dr̃ nẽpe a melã qd̃ ẽ nigrũ ꝛ chole fel eo ꝙ ẽ ex nigri sãguis fece admixta abũdãtia fellis. Jñ melãcolic⁹ cui⁹ ꝑꝓpetates ꝛ mores atq₃ nã coiter his ꝟsib⁹ recitant̃. Jnuidus ꝛ tristis fallax luteiq₃ coloris. Nõ exps fraudis timid⁹ ꝯxtreq₃ tenacl. qm̃ pc⁹ ẽ. Assil̃aturq₃ hec ꝯplexio terrene cõplexioni q̃ frigida est ꝛ sicca: sic ꝛ melãcolica. Et licet hec cõplexio teterrima sit vt ꝑdcm̃ ẽ nõ eo min⁹ affirmãdũ ẽ pene oẽs viros claros q aliq̃d laude dignuȝ posteris reliq̃rũt hac cõplexione abũdasse cũ cõplexio hec bonam ꝑstet memoriã ꝑꝑ aquã ꝛ terrã vt ex mẽte ꝑbat Raymũdus lulli i suo ope astrologie. aq̃. n. vt igt ẽ restrictiua auara ꝛ ipressiua ꝛ terra ẽ subiectũ spissũ i q̊ durat ipressio spẽꝝ q̃ memorate sũt. homies g̊ melãcolici maxime disponunt̃ ad magnas scias acq̃rẽdas ꝛ h̾ ꝑꝑ mltiplicatõem pliũ spẽꝝ. hicq₃ ñ absurde putandũ ẽ maiorẽ ꝑtẽ phoꝝ melãcolicos extitisse. qd̃ attẽdẽs phs libro ꝓbleumatũ ait. Quicũq₃ excellẽtes fuerũt viri aut ꝺȝ phiaȝ aut politicã aut poesim aut artes vocent̃ melãcolici. eteñ Hercules fuit hui⁹ nãe. ꝛ occupãtur ab egritudib⁹ q̃ sũt a nigra colera. iõ epilẽticoꝝ egritudinẽ ab hercule antiq sacꝝ morbũ ꝛ herculeũ vocabãt ❡ Nõ tisis ẽ vlceratio pulmonis cũ ꝯsũptõe toti⁹ corꝑis strigit nẽpe hec vlceratio cãnã pulmonis q̃ fit ispiratio atq₃ respiratio aeris ꝛ hĩc tisiȝ anhelã. i. anhelãtẽ ꝯuenit appellari vt i lr̃a. ide ptisic⁹. Jtẽ thorax pect⁹ ẽ vel pectoris ꝑs illa q̃ ẽ a collo vsq₃ ad stomachũ quã nos dicim⁹ archã qr ibi archanũ sit. i. stratuȝ q̊ cetera arcent̃. Dr̃ ẽt thorax lorica alias. vñ Job. iz. Sbsistere ñ poterit nec hasta nec thorax. Et ꝺsinit accusatiu⁹ i em vl̃ i a idrñter. vt thoracẽ vl̃ thoraca. ꝛ actũs plis i es vl̃ i as vt thoraces vl̃ thoracas vñ ꝟgili⁹ i. io. Tela trũcata viri ꝛ bis sex thoraca petitũ ꝛc̃. ❡ Flegmatic⁹ ꝛc̃. Jn hac ꝑte Bo. isinuat qs loc⁹ studij ꝛ q̃ dispõ nutrimẽti ꝯpetat flegmatico. Et dic̃ ꝟo ꝑ sȝ flegmatic⁹ pôt iformari ꝑcepṫ studij i edib⁹. i. domib⁹ vigẽtibus strepitu h̾ ẽ murmure atq₃ clamore atq₃ domib⁹ capacissimis lucl h̾ ẽ domib⁹ ãplis aptl atq₃ lucidis. Et hec q̊ ad locũ. pôtq₃ sustẽtari. i. ꝯfoueri pocul̃ plẽiorib⁹. s. plẽis ꝛ abũdãtib⁹. ꝛ h̾ ꝯtinẽs ꝑ ꝯtẽto positũ ẽ poculũ ꝑ poto. ꝛ pôt cõfoueri cibarijs oigenis. i. oĩuȝ geneꝝ. ꝛ hec q̊ ad victũ dcã sr̃. ꝛ seq̃t ꝛ si eẽt phas. i. licitũ dr̃e ipe flegmatic⁹ ꝺberet ꝑmolliri mẽsurn⁹. i. i mense semel accessu venereo. i. coitu. ❡ Nõndũ ex q̊ ꝯplexio hec flegmatica aq̃ sil̃ima ẽ iõ frigida ꝛ hũida collocat̃. qr sõni mltũ appetitiua ex supabũdãtia aq̃ a frigiditate. hic ñ imerito ꝯgruũ reputat̃ flegmaticũ locl tumltuosis atq₃ lucidis iformari. qm̃ si i loclgetl atq₃ obscurl studio icũberet citissime nã ꝯplexiõis istigãte sõnolẽtia ꝺtineret̃. sȝ qm̃ ꝯplexio sua ꝑꝑ frig⁹ atq₃ humidũ obliuionis germana ꝯsistit ꝯueniẽs ẽ ipȝ pocul̃ atq₃ cibarijs calidis atq₃ oigenis. sil̃r ꝛ actu venereo q ꝯfricatõe sua calorẽ excitat ꝯfoueri atq₃ ꝺmolliri vt sic qd̃ nã negat ciboꝝ atq₃ potuũ diuersa ꝛ opposita tribuat exhibitõ hñtq₃ spmatl abũdãtiã quapꝑ ñ idecẽs ẽ ipsos post mẽsẽ

actu venereo exhilarari. Coditiones etiam flegmaticoꝝ atq̃ nã simul ⁊ mores his versibus coiter memorãtur. Hic somnolẽtus piger i sputamine multus. Nil retinẽs sensu piguis facie coloꝛ albus.

¶ Sãguineꝰ aũt. In hac parte Boe. oñdit qs locꝰ study ⁊ q̃ dispositio nutrimẽti cõpetat sanguineo. Et dicit Sã

deberet. Sanguineus aũt cuius ꝯplexionis fauoꝛabiliõ ẽ ꝯpago: oibus edibus vel locis põt adaptari: quẽ ludẽdo sepiꝰ nouimus cõfoueri grauissima questiõe q̃3 si obliquantibꝰ hirquis parietes solus occilaret. Tamen i hoc sp̄ nõ est cõfidendũ. Hunc cibariȷs leuioꝛibus potibusq3 gratissimis dcet hilarari. Colericꝰ vero pallide effigiei plerũq̃ subiectꝰ solitudini supponatur: ne nimiȷ strepitus auditu bilem infundat in totam cohoꝛtem: sicq3 magistratꝰ venerabilem ledat maiestatem. O q̃3 magr̃atus lesio vitãda est: Hunc cena grandioꝛi nouimꝰ su

guineus autẽ cuius cõpago .i. ꝯiũctio vel cõpositio cõplexionis ẽ fauoꝛabilioꝛ .i. melioꝛ ceteris qꝛ tẽperatioꝛ atq̃ purioꝛ ꝓpter sãguinis dñiũ põt adaptari oibꝰ edibus vel locis. ⁊ huius signũ quasi subdẽs ait. Qm̃ ipm .s. sãguieũ nouimꝰ sepiꝰ ꝯfoueri qõne grauissima .i. difficilima ludẽdo q̃3 si occilaret .i. videret atq̃ respiceret parietes hirqs .i. oculis obliquãtibus .i. obliqs .q.d. qm̃ nouimꝰ sepiꝰ plus ꝓficere sanguineos ludẽdo q̃3 ꝓfũde meditãdo. Dehinc restrigens hoc qd̃ dixerat dicit. tñ nõ est semꝑ ꝯfidẽdũ i hoc supple ꝑnarrato: ⁊ decet .i. decẽs est ⁊ opoꝛtunũ hylarai .idest letificari hũc sc3 sanguineũ cibariȷs gratissimis atq̃ potibꝰ leuioꝛibꝰ: sic eni3 sua cõplexio expostulat q̃ leuitatibꝰ gaudet atq̃ leticia cum aerea sit calida atq̃ humida ex nã. ¶ Nota ex quo sanguineus hylaritatẽ atq̃ leticiã cõtinuo desiderat ꝓpter bonitatẽ sue cõplexionis q̃ calida ẽ ⁊ humida qbꝰ sc3 caliditate ⁊ humiditate vita hoĩs plus ꝯstat: ꝯueniẽs ẽ ip3 oibus locis amenis letis atq̃ mũdis adaptari. Illud aũt qd̃ dr̃ sanguineũ plus ludendo q̃3 meditãdo ꝓficere non absurdũ est. facit nẽpe hoc igeniȷ sui viuacitas q̃ i subiecto molli sue imaginatõis radicat̃. neq̃ tñ ita stabilr̃ itellecta atq̃ cõpꝛehẽsa retinet sicuti melancolicꝰ ꝓpter cõplexioni admixtã humiditatẽ q̃ potiꝰ obliuionis q̃3 memoꝛie mater est. plus tñ flegmatico retinet ꝓpter caloꝛẽ humiditati admixtũ. Et hoꝝ sanguineoꝝ ꝯditio nã atq̃ moꝛes facile his metris denotãtur. Largꝰ amãs hilarꝰ ridẽs rubeiq̃ coloꝛis. Cõstãs carnosus satis audax luxuriosus. Alia littera h3. Cantans carnosus ⁊c̃. ¶ Notandu3 ꝓut refert Seutoniꝰ hirquꝰ est oculoꝝ angulus vbi putredo colligit̃. ⁊ qꝛ qdam ex nimia lasciuia solent retoꝛquere oculos ad hircos. inde dicitur hircus hirci caper animal lasciuum cuius oculi ad libidinẽ i trãsuersũ aspiciunt ⁊ ad hircos retoꝛquent̃. Itẽ hilaro .i. letifico. vnde Macrobiꝰ. Uerba nõ minus q̃3 vinũ hilarãt conuiuiu3 ⁊ coꝛripit la. vñ Oꝛatiꝰ i epistolis. Oderũt hilarẽ tristes tristemq̃ iocosi ⁊c̃.

¶ Colericus vero pallide. In hac ꝑte oñdit Boetiꝰ qs locus study ⁊ que dispositio nutrimẽti cõpetat colerico. ⁊ dicit. Colericꝰ vero subiectus plerũq̃ .i. sepius pallide effigiei .i. faciei supponat̃ .i. submittat̃. sẽper .i. cõtinuo solitudini .i. loco solitario. ⁊ hoc ne ipse ꝯmotus auditu nimiȷ strepitꝰ effũdat bilẽ .i. irã i tota3 cohoꝛtẽ .i. societatẽ ⁊ sic ledat .i. offẽdat venerabilẽ maiestatẽ magr̃atꝰ. ⁊ exclamãs i lesionẽ magisteriȷ inq̄t. O q̃3 vitãda ẽ lesio ista magistratꝰ ⁊ hec circa locũ dcã sũt. hic circa nutrimẽtũ v̄sat̃ d. Et nos nouimꝰ sustẽtari hũc grãdioꝛi cena atq̃ dliniri .i. nutriri potu foꝛtioꝛi. Et circa h̄ cautelã obſuãdã oñ-

stẽtari: potuq3 foꝛtioꝛi deliniri. Cauendum est autẽ ne litis hoꝛroꝛ potus administratione istius rabidis mentibꝰ extrahatur. Si autem qualitates assignare ignorans sit societas: theoꝛicos cõsulat seq3 sic cognoscat. Pluribus vero mentibꝰ itimatũ ẽ gnotyselithose. Felicisq3 discipuli discretio magr̃atui gaudeat subȷ̃ci: eũq3 metuẽdo diligat: fidelisq3 existat. Nec ei sub picturate dilectionis obtuitu albinꝰ existat dtrahẽdo. Quid eni3 detractoꝛe nequiꝰ: Ue magr̃atꝰ detractoꝛi. Etiã si fuerit mille cũ eo veniẽti magr̃o assurgat pro loco ⁊ tꝑe

dit. d. s3 tñ cauẽdũ ẽ supple i exhibitõe cibi atq̃ potꝰ hoꝛne exhat̃ .i. excitet̃ ex mẽtibus rabidis .i. furiosis istiꝰ .s. colerici erroꝛ .i. ꝯfusio litis ⁊ h̄ ex potus hoꝛ ministratiõe. q. d. sũmopꝑe puidẽdũ est ne nimia potꝰ exhibitio coleram eiꝰ nimiũ cõmoueat atq̃ accẽdat ne socyȷs lis atq̃ guerra hoꝛu3 occasiõe suscitẽtur. ¶ Nõ ꝓut dic̃ Cõstãtinꝰ i pãtegni. li. 9. c. z. Si coꝛꝑi dñet̃ colera cutis erit glauca vl' citrina. ⁊ h̄ ẽ qd̃ i lr̃a dr̃. colericꝰ subiectꝰ pallide effigiei ⁊c̃. Sũtq̃ ipsi q dñiũ h̄ i humoꝛe patiunt̃ gñalr̃ iracũdi aĩo imãsueti leues istabiles ipetuosi. q̃s obꝛes solitudini abdicari iubẽt̃ ꝓut lr̃a sonat ne bilẽ i socios effũdãt. ⁊ expone bilẽ .i. irã. Est. n. bilis. vt volũt grãmatici ire sedes vl' amaricatio ex felis ꝯmotõe ꝓcedẽs. Sic ⁊ i ꝑsio Turgescit vitrea bilis .i. ira. Pꝛopꝛietates ãt atq̃ moꝛes hꝰ colerici coiter his v̄sibꝰ memoꝛant̃. Hirsutꝰ fallax irascẽs ꝓdigꝰ audax. Astutꝰ gracil' siccꝰ croceiq̃ coloꝛis. ¶ Nõ cohoꝛs l3 ꝓp̄e m'ltitudinẽ rusticoꝝ significet vt sic maioꝛ cohoꝛs 500. mioꝛ vo. 300. ꝯtineat. coiter tñ ꝑ q̃libȝ m'ltitudie ꝯuenit accipi sicuti ⁊ i lr̃a acceptũ est.

¶ Si ãt ⁊c̃. In hac ꝑte boe. ãtipophoꝛisãdo cuidã tacite qõi rñdet. Poss3. n. qs dr̃e m'lta satis d ꝯplexionũ mãerie ꝑmissa s̄t o Boeti. q̃ ãt via i cognitõ3 haꝝ dtermiate dueiẽdũ sit haud q̃q̃3 dmr̃at̃ qd ãpliꝰ. Cui qõni Bo. rñdẽs ait q̃ si societas scolariũ sit igr̃ãs assignare .i. discernere q̃litates .i. cõplexiones que ex q̃tuoꝛ q̃litatibꝰ deriuãtur vt supꝛa mõstratũ est. ꝯsulat theoꝛicos .i. sapientes medicos ⁊ his ꝯsultis sine dubio se cognoscat atq̃ cõplexionẽ suã. Pluribus aũt mẽtibus est itimatũ grecũ illud gnotyselithos qd̃ i latinũ versu3 tãtũ sonat q̃3 tũ Cognosce teipsũ. qd̃ de celo ꝓcessisse legit̃. vñ Macrobiꝰ. li. i. de. sõnio Scipionis. De celo inq̄t descẽdit Gnotyselithos .i. scito teipsum.

¶ Felicisq̃ discipuli discretio. In hac parte Boe. qdã ꝑus dcm̃ circa subiectõe3 discipuli erga magr̃3 reassumit s3 q̃ subiectio ipa potissimũ ad aptitudinẽ eiꝰ circa magr̃3 admicl'at̃. Et duo fac̃. nã ꝑ dbitã discipl'i erga magr̃3 subiectionẽ vberiꝰ q̃3 añ ꝯmonet. Scd̃o circa h̄ cuidã tacite qõi rñdet. ibi. Si ãt. Et dic̃ ꝑ. discretõ felicis discipl'i gaudeat s̄bici .i. suppõi magr̃atui .i. magr̃o. q̃ ꝑ ⁊ diligat eũ metuẽdo ⁊ existat .i. sit fidel' ei sup. tã v̄bo q̃3 opꝑe. nec existat ei albinꝰ .i. nõ iseq̄t̃ moꝛes atq̃ violẽtiã albini q nephãdo ꝓcelere magr̃o suo vti supiꝰ iã explicatũ ẽ manꝰ iiecit viol-

lētas scz detrahendo ei sub obtuitu.i.aspectu picte dile/
ctiōis.Et deide q̄si iuehēdo ꝯtra tales dicit.qd est ergo
negus.i.peius atq̧ scelerati⁹ h⁹ detractore.ve iteriectio
est execrātis vel maledicētis.ve detractori magistratus.
ide reuertens ad ꝑsuadēdam scolaris reuerentialē erga
magr̄m subiectionem dicit.Scolaris etiam assurgat scz

salutādo:caputq̧ iclinet:eumq̧
si iubeat assequat:māsioniq̧ ei⁹
si possit se iserat cohabitando:vt
sic castigat⁹ nō solū se remordeat
verū etiā si locus affuerit ad eu3
ꝯfluat iquirēdo. Si aūt discipu/
lus magr̄o suo sꝑ vt necessarium
ē nequeat exhibere p̄ñtiā:tu3 ꝑ/
pter māsionis distantiā:tū ꝓpter
alteri⁹ rei causā:dicticas sēper la
teri suo habeat ꝓmptiores cedu
lasve qb⁹ diligenter iprimat qđ
ꝯscie ꝓprie nouerit itimatū:eius
q̧ explicite ingrat dubitatū. Cū
aūt idiscrepans ꝯueniēsq̧ affue
rit ꝯnexio ꝯmensaliū annua:vel
citior s3 ꝓpositu3 commorandi
volūtas:salis lignorumq̧ i esta
te fragmenta:autumnoq̧ copiā

reuerēter ma
gistro suo ve/
niēti ēt si fue/
rit mille cum
eo i ꝯsortio:et
hoc salutādo
eū ꝓ loco ⁊ tē
pore.q̧ pro ⁊
scolaris ipse
iclinet caput
suū i obedien
tie signū.q̧ ꝑ
⁊ assequat eū
scz magistrū ⁊
hoc si iubeat
.i.mādet.q̧ ꝑ
⁊ supple scola
ris iserat.idest
imittat se mā
sioni.i. habi/
tatōi ei⁹.s.ma
gr̄i cohitādo
cū ipso si pōt.
vt sic ipse sco/
laris castigat⁹
.s.magistri p̄ñ/
tia non solum
se remordeat.i castiget atq̧ mores cōprimat. veru3 pro
sed etiā cōfluat.i.accedat ad eū inquirēdo supple de om/
bys occurrentibus .⁊ hoc cū locus ⁊ tēpus idest oportu/
nitas circa hec affuerint. ¶ Notandum ēt sicuti in su/
perioribus tactū est.ad hoc vt magister metuatur atq̧
reuereatur debet in se quattuor habere principaliter.
primū q̧ sit scia illustratus: ⁊ hoc est qđ sapientie .xvij.
dictum est. Anteq̧ loquaris scz docendo disce prius au/
diendo.secundu3 q̧ humilis ⁊ benignus.⁊ hoc dicit Gre
gorius in canone.hoc h3.xxvi.di.tertiu3 q̧ sit inocentia
decorat⁹ qm̄ vt ait Gregorius omel.vi.li.ij.Cū vita do
centis despicitur ⁊ eius quoq̧ doctrina cōtēnitur . hinc
Seneca ep̄la.vij. Plus homines oculis q̧ virib⁹ credūt.
quartū q̧ sit experientia certificatus.vt.s.recte doceat
⁊ artificialiter vnūquēq̧ secūdū suā capacitatē ⁊ scđm
cuiuslibet artis exigentiā.⁊ hec oīa clari⁹ in pricipio.vi.
capituli huius declarabuntur.
¶ Si aūt discipulus. In hac pate Bo.cuidā tacite que
stioni r̄ndet.Et dicit q̧ si discipulus nequeat adhibere
magistro suo p̄sentiā ipedit⁹ ac retractus tū ꝑꝑ māsiōis
distātiā tū ꝑꝑ cām alterius rei sicuti tn̄ esset necessariu3
scđm prius dicta.quid agendū.scolaris ipse.supple si hec
facere neq̄at:habeat semper dicticas has tabulas prom
ptiores.i.promptas lateri.ve ꝑ vel cedulā.s.papireā vel
pecorinā.quib⁹.s.vel dictica vel cedula iprimat.i. inscri
bat diligenter id quod senserit.i.nouerit intimatu3.i.de/
claratū. supple a magistro vel alio quouis proprie sue cō
scientie.i.intellectui.quoq̧ ꝑ et.inquirat.i.iterroget cu3
.s.magistri habuerit copiā explicite.i.manifeste dubita/
tū. ¶ Notandū dictica est multifoliaris tabula dictato
ribus apta.Et dr̄ a dicto as.quod rhetorum est.vnde q/
dā.Clerice dicticā lateri teneas vt amicam.
¶ Cū aūt idiscrepās ꝯueniēsq̧ ⁊c̄. In hac ꝑte scđa p̄me

ꝑtis p̄ncipalis hui⁹ capl'i postq̧ Boe.ondit quō scolarib⁹
ꝓuidēdū sit sagaciter i his que cōplexionē eoꝝ respiciūt:
nūc vero d̄mōstrat quō ꝓuidēdū eisdē sit i his ⁊ circa ea
q̄'res exteriores personas subsidātes et famulos cōcer/
nunt .Et duo facit.na3 p̄mo facit qđ dcm̄ est circa res ip
sas. secundo circa personas.ibi. Lotricum ⁊c̄. Et dic̄.O

vindemie:messe trituram:in ca/
pricorno congeriem carniu3:O
q̧ ꝓficiens est sanitatiq̧ consen
taneum secundu3 facultatem in
vnu3 ꝯponere: ne artocopi mu/
core anxionarius anhelitum ifir
met: ⁊ vini insipidi acor cordis se
creta confundat: carnium lani/
ste rancor:salisq̧ tritura fetor in
clusus iestina corrumpat:ligno
rumq̧ defectus membra con/
trahat: ⁊ quod deteri⁹ est:ne assi
duis incursibus ingrassetur an/
xionari⁹. Magna vero discipuli
ē ꝯmoditas ꝓut facultas suppe/
tit magistratui necessaria exhibe
re:ne dn̄ ei⁹ ihiat executōi reꝝ ve
naliū idulgeat cōparatiōi. O q̧
absurdū est magistratus egestas

q̧.i.q̧tū ꝯsen
taneū .i. con/
gruū atq̧ ꝓfi
ciēs ē sanitati
scz scolarium
cōponere.i.co
aceruat̄ i vnū
s̄m facultatē
.i.diuitias s̄b
audi suo d̄ter
minato tēpo/
re v3 i estate
fragmenta sa
lis atq̧ ligno
ru3. in autum
no .i.i hoc āni
tēpore copia3
videme.i. vi/
ni .in messe.i.
tempore mes/
sis tritura3 .i.
bladū. In cap
corno vero .i.
i ea parte āni
qua sol capri/
cornū ingredi
tur congerie3
.i.copiā carnium.⁊ hoc dico cū indiscrepans.i. cōcordās
atq̧ conueniens connexio.i.cōiunctio cōmēsalium affu/
erit annua vel citior.i.breuior voluntas secundum ꝓpo
situm cōmorandi.Et huius cām subiungēs ait.Et predi
cta iō ita conquirenda suis sunt temporibus:ne anxiona
rius.i.reuenditor infirmet anhelitū supple scolaris mu
core tali lanugine artocopi.i.panis.⁊ ne acor.i. corruptio
insipidi vini confundat secreta cordis.Similiter quoq̧
ne rancor.i.ranciditas carniū laniste.i.macellarij corrū
pat.q̧ ꝑ et defectus lignorum cōtrahat.i.gelu cōstringat
mēbra.⁊ qđ est deterius ne anxionarius.i.reuenditor in
grassetur.i.ditet̄ assiduis incursibus.i.accessibus ꝓ reb⁹
necessarijs particulariter in dies cōparandis.Deide cui
dā tacite questioni r̄ndens dicit.Forte.d.tu ea que dixi
mus circa prouisiones faciendas tā pro scolaribus q̧ eo
rum cōmensalibus nonne etiam cōmoda sunt si magr̄o
impartiantur.Cu irespondēs ait.q̧ exibere magistratui
.i.magistro necessaria.s.quo ad victum corporis ꝓut fa/
cultas.i.copia scolaris suppetit.i.requrit:est magna disci
puli cōmoditas.Et.rationē subiungens inquit.⁊ hoc iō
ne dū magister ipse inhiat.i.intendit executioni.i.infor/
matiōi ei⁹.s.discipuli idulgeat.i.vacet cōparatiōi reꝝ ve
naliu3. ¶ Nota cit⁹.a.um.i.velox breuis vl' repētin⁹ sic
in ouidio de arte. Arte cite veloq̧ rates remoq̧ regunt̄
Arte leuis curr⁹ arte regēd⁹ amor.⁊ Orati⁹ in sermoni/
b⁹.Cita eni mors vēit aut victoria leta. ¶ Nota iter aco
rem mucorē nidorē atq̧ pedorē h̄ iterest ꝓut h̄ metro
cōtinet̄. Mucor panis.acor vini.rācor quoq̧ carnis. Ni
dor ab assata sit carne.s3 pede pedor. Itē artocop⁹ panis
dr̄ cū labore fact⁹.ab artos qđ est panis ⁊ copos labor.dr̄
etiā alio significato pistor quasi artifex panis. sic apud
iuuenalem sumitur cum ait.Salua sit artocopi reueren
tia. Indulgere ⁊ inhiare in ante habitis exposita sunt.

¶ Lotricū aūt vetularꝫ. In hac parte Boetius post p̄dicta ondit qua manerie scolaribus ipsis i psonis famulantibus puidēdū sit. Et duo facit. nā p̄mo facit qđ dcm̄ est quo ad vetulas lotrices. scđo quo ad famulos subsidiantes. ibi. Hospitiū ⁊c. Et dicit p̄mo. Remotio. i. elongatio vetularꝫ lotricū. i. pānos lauātiū est appreciāda summope q̄ pro raro accessus scꝫ earꝫ vetularꝫ q̄to est rarior. i. tardior tanto salubrior: Et rōez subdēs iquit. qm̄ ne dū supple ipsa venerit suggerat .i. latēter i aurē scolaris cōsulat aliquid iquinatum. i. pollutuꝫ quo scꝫ anim⁹ scolaris a studio verteret vel etiam ne ipsa exhbat a mācipito. i. famulo p̄mollito. i. iclinato vbis vetule scꝫ ex substātia dn̄i. Et hoc iō qm̄ clemētia mācipiorꝫ rara reperit sed in agone. i. necessitate i q̄ amicus cōprobat rarior ꝯstātia mācipiorꝫ reperit. Ue iteriectio maledicētis est. Ue iquā mācipio. i. famulo seducēti. i. decipienti i quo scꝫ famulo dilectio dominātis. i. dn̄i ꝯfidit plenarie. ⁊ iuebēdo ꝯtra talē dicit. Quid tali fedi⁹ .i. detestabilius qm̄ vti Seneca refert. ipso nihil efficatius ad nocendū dn̄o reperit cū sit familiaris inimicus. Quid etiā tanto scelere gravius. q. d. nihil. ¶ Nō agon. onis. pugna mortis dr̄. vn̄ canit. In agone triūphali. ⁊c. hic autem pro necessitate captum est.

Lotricū aūt vetularū remotio sūmope ē appciāda: earꝫq3 accessus q̄to rariō tāto salubriō: ne dū venerit suggerat aliqd iqnatū: vl' a mancipio aliqd exhbat p̄mollito. Qm̄ mācipiorꝫ raro iueit clemētia: rariōq3 i agone ꝯstātia repit Ue seduceti mācipio i quo plenarie cōfidit dominātis dilectio. Quid est tali fedi⁹ ⁊ qd tanto scelere gravi⁹: Mūdū hospiciū: supellex mūda: ⁊ thoral dealbatuꝫ mancipij prudētia rerū exit⁹ cōsiderantis sedulitati dn̄ice semper assistens decenti vultu sūt cōponenda. Quid mācipio subtrahēte fedi⁹: Cūctos terreat ifelix elimax ab elimādo dict⁹ nomen ex re ꝯtrahēs q̄ cum nicostrati munera suscepisset: p'rio eivultu seruiuit blādiori oīa ad nutū administrās: fideliſq3 per oīa exn̄s fideliorem se p̄mittens: q̄cq̄d nicostrati fidelitas possedit ipsius cōmissū ē ifidelitati. Quid plura cū neqssimi elimacis ifelix puidentia cūcta vidisset sibi suppeditari: carniū alimēta: pisciūq3 fomēta ceterarūq3 rerꝫ venialiū ꝯmercia cūcta i duplo q̄ eēnt appreciata dn̄icis aurib⁹ itimabat: sicq3 totius substātie exausit icremēta: nicostratūq3 i sūmā traxit egestatū ⁊ creditorꝫ diuturnā exclamatōez: Qua nihil amari⁹ mēti ip̄imit. Ue creditorū isaniei. Maxima vero nicostrati penuria euꝫ i mācipij erroris cognitiōez pduxit. Tarde vero elimacem sup errore suo cōuenit. quo audito statī i ꝯtumeliosa vba prupit: dn̄i q̄ i viscerib⁹ mucronē sepeliuit: ⁊ q̄ p'ri⁹ obmibat secū asportauit: dn̄icumq3 corp⁹ canib⁹ reliquit

¶ Hospiciū mūdū. In hac parte Boeti⁹ de puisione famuloꝛ subsidētiū exequtur. Et duo facit. nā p̄mo facit qđ dcm̄ est. scđo ꝯtra ifidelitatē maloꝛ famuloꝛ iuehit. ibi Quid mācipio ⁊c. Et dicit p̄mo q̄ hospiciū. idest habitatio mūda. supellex. idest vtensilia domus mūda. thoral. idest lecti cooperimētū dealbatū supple oīa ista sunt cōponēda. idest pcurāda atq3 disponēda decēti vultu. idest decēti ordine atq3 dispositōe prudētia mancipij. idest famuli ꝯsiderātis exitus. idest fines rerꝫ dn̄icaꝛ. mancipij dico assistētis idest itēdentis semp sedulitati idest cure dominice. idest domini. q. d. q̄cūq3 pcuranda atq3 disponenda sunt i scolariū macerieys atq3 necessarys hec oīa ꝯponēda sunt atq3 pcurāda prudētia atq3 solertia fidelis famuli. nō famuli ifidelis atq3 neq̄ q̄ facie picturata opas ꝓstat dn̄o. qm̄ vt subdit i l'ra nil crudelius mācipio subtrahente ⁊ ifideli. ¶ Nota supelex. lis. dicit substantia vel facultas ⁊ oē istrumētū ⁊ ornamētū dom⁹ ⁊ scribitur vno p. qm̄ p̄mam syllabam corripit. vn̄. Oratius. v. iam dudum splēdet focus tibi munda supellex. Item thoral a thoro dcm̄ ē. ⁊ ē lōga mapa vl' q̄cq̄d i lecto sternit

¶ Quid mācipio subtrahēte ⁊c. In hac parte Boetius post premissam bonoꝛ famuloꝛ puisionē nūc iuebēdo ꝯtra malos ⁊ q̄tum cauēdi sunt psequtur ponēs tria genera ex his p̄e ceteris fore fugienda. Et diuidit i tres partes scđꝫ hec tria famuloꝛ genera. nam i p̄ma docet fugiēdos seruos latrones secundo bilingues. ibi. Seru⁹ biliguis. tertio crudeles. ibi. Seruoꝛ sigdem. Prima i duas. naꝫ p̄mo facit qđ dcm̄ est. scđo pposita exēplo ꝯfirmat. ibi. Cunctos terreat. Et dicit p̄mo q̄ famulus latro atq3 fur summope ab hospicio remouēdus est quoniā nihil hoc mācipio subtrahente crudelius reperit qđ exēplo elimacis ꝯfirmās subdit. q̄ si exēpla petis infelix elimax ille scolaris infidelis dictus ab elimando. idest corrodendo ⁊ hoc dico contrahens. idest accipiens nomen a re scꝫ corrodendo. hic elimax terreat cunctos supple dominos ne sibi similes i famulatum coemant. hic nempe elimax cum recepisset munera nicostrati illius sui magistri p̄mo seruiuit ipsi vultu blandiore. idest blando atq3 placito. ⁊ hoc ministrans. idest procurans oīa superius de fideli famulo dicta ad nutum. idest volūtatem supple dn̄i. q̄ p ⁊ seruiuit dico existens fidelis p̄mo tēpore atq3 etiā p̄mittens se fideliorē fore in futurꝫ sed mente subdola. quare q̄cq̄d fidelitas nicostrati predicti possedit cōmissum est subaudi ad disponendum ifidelitati ipsius scꝫ elimacis. sed qd plura cuꝫ ifelix puidētia. i. astucia atq3 calliditas neqssimi Elimacis vidisset cuncta sibi suppeditari. idest gubernāda atq3 disponēda cōmitti ipse elimax ifidelitatis seruus itimabat. i. isinuabat auribus dn̄icis. idest ipsi dn̄o oīa alimenta carnium oīa fomēta pisciū ceterarūq3 rerꝫ venaliū cōmercia fore appciata. i. empta plus duplo q̄ eēnt. qua q̄dē ifidelitatis rabie tāto isistit vt sic hausit .i. i suos vsus ꝯuertit icremēta totius substātie. i. facultatis dn̄ice. q̄ p ⁊ traxit nicostratū ipsum i summā. i. extremā egestatē atq3 diuturnā. i. quotidianā exclamationeꝫ ⁊ infestationem creditorum qua scꝫ exclamatione ⁊ molestatione nihil menti scꝫ debitoris ip̄rimitur amarius. ve ergo isaniei. idest furori creditoris. cuꝫ aūt oīa hec nicostratus tum extremā egestatem atq3 creditorum furores incidisset tandem penuria sua ipsum in cognitionem erroris. idest facinoris sui elimacis perduxit. vero pro

ʒ ipse nicostatus ꝯuenit .i. i cāʒ vocauit elimacē sup errore .i. facinore suo ʒ tarde. quo .i. q̄ ꝯuētōe audito .i. percepta elimax ipe ꝓrupit stati i vba ꝯtumeliosa .i. iiuriosa. ꝙ ꝑ ꝛ sepeliuit .i. ifodit mucronē .i. ensem i visceribus dñi ꝛ q̄ pus obmiserat .i. reliq̄rat hic secū asportauit. ꝙ ꝑ ꝛ religt corpus ipʒ dñicū .i. dñi deuorādū .i. lacerādū canibus. Deinde iuebēs Boe. ꝯ hūc elimacē dic. en .i. ecce q̄tū scelus .i. pctm̄ ipietas detestabilis .i. detestāda ꝑditoris ꝑpetrauit scʒ magrʒ suū nedū bonis singulis expoliādo verūetiāʒ ꝯtumelijs afficiendo atq̄ trādē post neces nephariā corpus dilaniātiū atq̄ deuorātiū rabiei reliq̄ndo.

deuorādū. En quātū detestabilis ꝑditoꝝ ipietas scelus ꝑpetrauit. Seruus bilinguis ꝑcul expellat ꝛ ipius neq̄cia statim deponat lʒ ꝯsāguinitatis ꝓximitate ꝯiūctus existat Seruoꝝ siquidē crudelitate multos vidimus socioꝝ icurrere iacturā. Creditoribus āt sūma exhibeat debiti ꝯmēdatio: dieiq̄ʒ ꝑfixe sp ꝑ posse debiti fiat solutio. Scolari vo cui pleno cornu copia nō arrisit o quā dulcis ē creditoris trāslatio: affiniūq̄ suffragij exhibi-

¶ Nōndū ꝙ ꝯuenire multa significat q̄ his metris coiter recitant. Cōuenit allegat decet id sibi assimilat. Exigit ad cās vocat ꝛ cōpellit inestq̄ꝫ. Pāgit adunat ꝛ adunat ꝯuenies ē. Itē mucro cuiuscꝫ rei acumē est. Et dr̄ a macros qd ē lōgū. vn̄ sepe ꝑ gladio ponit. Et sūt sinonima ensis gladius mucro spata rōphea. ꝛc. ¶ Seruus biliguis ꝑcul expellat ꝛc. In hac pte Boetius scdʒ genus iprobo ꝝ seruoꝝ fugiedū fore ondit. Et dicit. Seruus bilinguis .i. fallax ꝛ duplex expellat ꝑcul. Et neqtia .i. fallacia ipsius serui biliguis eminente .i. apparēte deponat stati .i. mox. q̄uis etiā .i. nō obstāte ꝙ si existat ꝯiūctus supple dño ꝓximitate ꝯsāguinitatis vel alio quocūq̄ vinculo ꝓximitatis. ¶ Nōndū ꝙ nulla pestis ad nocendū efficatior est q̄ᵐ seruus neq̄ atq̄ dño duplex ꝛ inimicus. ipse eni noscit ꝯsciētiā dñi atq̄ secreta familie meditat: seducit dñʒ atq̄ ꝑ adulatōes ipedit ne videat oriētē scʒ ne veritatē agnoscat. suadetq̄ occidēt. ītuitū ꝛ opa tenebraꝝ. ¶ Nō biliguis a bis ꝛ ligua dr̄ sicut triliguis. ꝛ dr̄ q duas liguas loqtur ꝛ per siltitudinē bilingues fallaces et duplices dicūtur q aliud i corde aliud i ore habent. vn̄ grecista Duplicis ac cordis homo dicitur esse bilinguis.

¶ Seruoꝝ siqdē crudelitate. In hac pte Boe. tertiū genus seruoꝝ iproboꝝ fugiēdū fore declarat. ꝛ dicit seruus crudelis etiā fugiēdus est q̄m qdē nos Boe. vidimus multos socioꝝ .i. scolariū icurrere iacturā .i. graue dānū crudelitate .i. malicia boꝝ seruoꝝ crudeliū. sūt eni litiū exsuscitatiui atq̄ pacis destructiui. ¶ Nota licet iactura ꝓpe nautoꝝ sit: tn̄ ꝑ quocūq̄ dāno alicui ꝑ violētiam illato capi pōt ꝛ sic i ꝓposito captum est.

¶ Creditoribus aūt sūma. In hac pte. Boe. circa ꝑdicta atq̄ etiā dicēda qddā de creditoribus scolariū iserit vt ondat q̄ manerie circa hos agedū sit dicēs. Cū necitas ipsa coegerit vt scolaris ipse a creditoribus res ipsas ꝑ vite sustētaculo mutuo recepit: qd agedū. scolaris inq̄ sūmope ꝑspiciat vt cōmēdatio sūma sui exhibeat creditoribus hoc ē vt se sūmope creditoribus suis exhibeat cōmēdatū. ꝙ ꝑ ꝛ caueat vt fiat solutio .i. soluat debitū ꝑfixe .i. statute diei .i. termino pagamenti atq̄ solutōis. scolari. eni cui copia .i. fortuna nō arriserit supple i bonis ipsis exterioribus quoꝝ ipsa est dña. pleno cornu .i. abūdāter ꝛ affluenter. o quā dulcis est trāsfactio .i. ꝑstatio creditoris. ꝙ ꝑ ꝛ exhibitio .i. traditio suffragij .i. adiutorij affiniū .i. amicorū. ¶ Nōndū circa hoc qd dr̄ pleno cornu ꝙ cum hercules vellet deducere filiam cuiusdam regis que dicebat deianira fluuius achelous quem transire debebat i diuersas formas se mutauit. Cum aūt vltimo i tauri spēʒ se trāsformasset hercules ipso deiecto vnuʒ sibi cornu abstulit. qd copie .i. dee fortune sacrificauit: quo qdeʒ cornu fortuna mortalibus res exteriores impartiret. ꝛ hic tractū est qd dr̄ fortunā pleno arridere cōnu ꝛc. ¶ Notandū creditor dr̄ q alienā fidē sequtur mutuatā pecuniā numerādo. Sñalr aūt dr̄ ille q exeā q̄cūq̄ alienā fidē seqtur. ꝛ dr̄ creditor q credit debitori. debitor vere dr̄ cui credit.

bitio. Prudētis ēt scolaris ꝯstātia sp aliquo ꝯsorte gaudeat speciali: cui ꝓpriā possit detegere cōsciāʒ: q nubila exn̄te fortuna diligenter subueniat: morboq̄ʒ vrgēte sedulū se exhibeat. Et si tetra mortis caligo affuerit supstites facultates disponat. si vero viuus euadat: ab eo possit sustētari: pasci: deliniri ꝛ ꝯsolari: cubitū duci: diuersis ēt ptibus ꝓcurari. vigēte aūt valitudine libellis gaudeant permutatim: q̄stiunculis certati

¶ Prudētis vero scolaris. Hec est tertia pars pme ptis ꝑncipalis huius q̄rti capli. In qua Boetius postq̄ ondit q̄liter scolaribus ipsis sagaciter ꝑuidēdū sit tā circa ea q̄ scʒ eius cōplexionē respiciūt q̄ etiā scʒ i his q̄ res ipsas exteriores respiciūt vt sūt ꝑsone subsidiantes ꝯcernūt. Nunc i hac parte facit hoc idē quo ad socios. ꝛ diuidit hec pars i duas partes. nā pmo facit qd dcm̄ est. scdo dicta sua exēplis ꝯfirmat. Prima i duas. nā pmo facit qd dcm̄ est. scdo vtilitates socioꝝ enarrat. ibi. qd melius ꝛc. ꝛ dicit pmo. Cōstātia prudētis .i. sapiētis scolaris gaudeat semper aliquo ꝯsorte .i. socio spāli bono nō ficto neq̄ adulatōis nota depravato cui scʒ socio possit detegere .i. apire ꝯsciētiā .i. mētē ꝓpriaʒ q̄ scʒ socius subueniat .i. succurrat supple scolari fortuna exn̄te nubila .i. aduersa. ꝙ ꝑ ꝛ q scʒ socius exhibeat .i. ꝑbeat se sedulū .i. diligētē subsidio supple scolari vrgēte .i. ꝑmēte morbo scʒ aliquo. ꝛ q disponat .i. ordinet facultates .i. res ipsas scolaris supstites .i. relictas. ꝛ lʒ si tetra .i. fera caligo mortis affuerit. Qd si euadat viuus .i. ꝯualescat possit sustentari pasci .i. ali deliniri .i. ꝯfoueri ꝯsolari .i. ꝑsolari cubitū duci. diuersis etiā partibus ꝓcurari .i. disponi ꝛ ordinari ab eo scʒ socio. ꝛ hec i aduersa valitudine dcā sunt. vigēte vero valitudine .i. sanitate ꝛ robore gaudeāt .i. gaudere valeāt libellis supple suis ꝑmutati vt sic amboꝝ oia coia sint ꝛ gaudere valeāt q̄stiūculis .i. dubijs ꝛ iterrogatōibus doctrinalibus iter eos cā discēdi exortis certati scʒ nūc arguēdo nūc replicādo aliaq̄ ꝛ alia pagendo q̄ i scolastico certamine vtilia dinoscūtur. ꝙ ꝑ ꝛ gaudeāt gradati .i. ordinarie cōmēdabili recordatione de qua i pmo caplo sufficiēter dcm̄ est cū triplex recordatio dicebat. ꝛ dico gaudeāt ꝯuersim .i. mutuo ꝛ alternatim felicitate castigatōis .i. felici castigatōe vt scʒ se mutuo i enormibus: caritatiue corrigāt castigēt atq̄ reꝑhēdāt: ꝛ his oibus gaudeāt dico obseq̄ndo dulciter .i. plane sine omni disturbio varijs ꝛ diuersis generibus ioco ꝝ ꝯsilio cathonis iquiētis. Interpone tuis iterdū gaudia curis. vt scʒ mēs amenitatibus atq̄ gaudioꝝ iocis alternatiʒ refoueat. ꝙ ꝑ ꝛ vt integritas mutue dilectōis .i.

socialis amoris sic.i.tali mõ maneat.i.pmaneat iter eos vt.s.ros.i.amor pmeui tpis sit istillãs.i. ptinuo ifundés vel iguttãs.i medio aût tpis sit iundãs.i.effluens.vero p sz amor ille socialis existat iebriãs.i.faciãs r replés i fine Uult dicere Boe.talis sit amor iter eos sicut ros q pmo istillat.scdo mũdat.tertio iebriat.sic quoqz amor eoz i di es excrescat.

commendabili recordatiõe grada/ tim:castigatõis felicitate cõuer/ sim:diuersis etiã varijsqz iocoz generibus dulciter obsequendo. Sicqz iter eos mutue dilectonis pmaneat itegritas:vt primeui tẽ poris ros sit instillans:in medio inundans:in fine vero inebrians existat. Quid dulcius:quid pre/ clari⁹:qd certe meli⁹:prestantis enim amoris nulla fauoris ado/ ptio pstat finẽ.iuidia vero si secũ dum qd euenerit i discendo vide licet gratuita ẽ:simplex aût ppriũ auctoris cõsumptiua est. Cum autem parentis mei prouidẽtia eius colloquio vt assolet diebus paucis promittens psolari:athe

Notãdum q soci⁹ hic de quo Boe.i lra loqtur non di scolus nõ bili guis neqz cru/ delis fore dz. sz ille de quo Sene. loquẽs ait. Nulli⁹ bo ni possessio iu/ cũda ẽ sine so cio.q certe cõ/ dictões ppe/ tatesqz qs fi/ delis amicus i se hre dz.qrũ pma ẽ q sui r psocij idẽ nol le idẽqz velle existat.d quo pBus.s.politi coz.Amicoz idẽ nolle r vel le ẽ.r tullius Z Salustiũ.Amicoz est si veri amici fuerit idẽ velle r idẽ nolle.Secũda est mori p socio.de quo Uarro i sentẽtijs. Pro amico sepe mori contingit.Tertia inseparabiliter psocio adherere.de quo Sext⁹ pictagoric⁹. Amic⁹ mini me erat ille q p amico aliqñ nisi mors iteruenia separa tur.Quarta ẽ noxia pcauere.de quo Apulegi⁹ platonic⁹ li.de politico r ciuili.Soci⁹ vulpinus est q socio suo non pcauerit a piculo r delicto.Perfect⁹ ergo socius est q so cio suo circũspectiões adhibet r cautelas. Notãdum Boe.appellat fortunã nubilã.i.obscurã siue cecã.depige gebat.n.fortuna antiqtus ceca qm ex iprouiso accedit.r recedit.vel qz cecũ reddit hoies extollẽdo eũ i psperis et depmẽdo i aduersis.r eadẽ pene verba sũt i de psola. li.i. metro.i.cum iquit.Nunc qz fallacẽ mutauit nubila vul/ tum rc. Nota teter.tra.trũ.i.niger vel ferus.sic i can/ tico.Tetrum cahos illabitur.

Quid.n.dulci⁹. Jn hac pte Boe.ponit vtilitates que ex pgsitõe socij fidelis oriũtur dicẽs. Quid.n.dulci⁹.i.iu/ cũdi⁹ẽ.qd ve pclari⁹.i.lucidi⁹:qd quoqz meli⁹ subaudi h sociali amore atqz psortio.q.d.nihil.r rõne hui⁹ subiũgẽs ait.qm nulla ad optio.i.piũctio amoris pstãtis.i.veri r p/ fecti pstat.i.admittit finẽ.i.terminũ fauoris subaudi sz in eũ ẽ duratura.Et tũc antipopborisãdo r cuidã tacite qõ/ ni rñdendo dicit.Posset.n.qs dre supra pxime dixisti q mutua iter socios dz eẽ questiũculaz certatio.vez si hec certatio quãdã iuidiã igesserit nũqd hec socialis nex⁹ erit dissolutiua.Ad h rñdẽs dicit q si iuidia scdz qd iperfecta eueneriti discẽdo:hec certe gratuita ẽ qm ẽ itellect⁹ acui tiua qre societatis hz nullomõ destructiua.si vo simplex i.pfecta iuidia irrepserit qõ i vera societate haudquaqz ptigere pbasẽ.hec certe est psumptiua ppriũ auctoris. Notãdũ Boeti⁹ i lra ptẽdit talẽ rõne. Jllud cuius fa/ uor r tranqllitas i euũ est duratura illo nihil est lucidius.

amor ver⁹ socialis ẽ hz ergo rc.maior nota.minor pz i lra. Notãdũ circa h q dicit iuidia simplex ppriũ auctoris est psũptiua.iter oia vicia min⁹ excusabilis est iuidia qm vtutũ semp est ipugnatiua.hic Tulli⁹ i rhetorica vtutis comes ẽ iuidia.r itẽ ali⁹.Semp vtutes iuidia seqtur.feri untqz sũmos fulgura mõtes. Hoc viciũ demones hñt hu mane iniden/ tes pli. quoz filij perditõis

nas studij ob causaz me misisset: vnicũ custodẽ vite mee iueni no/ mine fauonem non a vento sed a fauore denominatũ. Hic cuz me ispexisset itinere fatigatũ:diuersa considerantez:creberrime suspi rantem:quesiuit cuias essem:se/ cũqz me adduxit curialiter conso lãs:breuiter iquirendo si ob stu/ dij causaz illuc venissem:cuiusqz professionis essem:cuiusqz facul tatis:post triduuz noia vicorum ostendẽdo angiportoz cõfraga dicens:hic vigent presagia cal/ deoz:ptholomei non latens glo ria:aristotelis sincera vitas:pla/ tonis pbata diuinitas:zenonis pcretio:peribonij dilectio :picta

sũt hoies mũ/ di alterius bo nũ pferre do/ lẽtes.qb⁹ mos ẽ oẽ pximoz appetere dicẽ tes illud oui/ dij pmo de ar te.Fertilior se ges est alienis semp in agris Uicinũqz pe/ cus grandius vber hz. Cu/ iusqdem vicij rabiez acerbi liuoris vt clau dian⁹ ait i ma iori. Nulla q/ es placare põt pterqz auctor proprius.r in/ de oratius in epl'is.Jnuidus alteri⁹ reb⁹ marcescit opimis. Jnuidiã si/ culi nõ iuenere tirãni.Maius tormẽtũ.qm vt i lra Boe. ait ppriũ auctoris psumptiua ẽ.

Cũ aût mei parẽtis. Jn hac pte Bo.supradcã exẽplo a seipo accepto pfirmat di.Cũ puidẽtia mei parẽtis misisset me athenas ad has scolas vles grecie ob cãz studij pmit tẽs vt assolet parẽtes is ẽ.i.vt fieri solet psolari me supple Boe.ei⁹ allogo.i.ei⁹ lris paucis dieb⁹.i.infra paucos dies ego Bo.iueni athenis vnicũ custodẽ r ducẽ vite mee noie fauoniũ dnoiatũ.s.nõ a vẽto fauonio sz a fauore.i.amore. Hic nẽpe fauoni⁹ cũ ispexisset p me supple. Boe.fatigatũ .i.fessũ itinere.r vidisset me psiderantẽ.i.meditatẽ diuersa atqz ispexisset me suspirãtẽ crebrime.i.sepissime .tãdẽ qsi uit cuias eẽs.i.cui⁹ gẽtl.qz p r adduxit me secũ psolãs me curialr.r h dico igrẽdo breuiter si ob studij cãm illuc scz athenas venissẽ.r cui⁹ facltatis supple si diues aut paup cuiusqz pfectõis.i.scie.ondẽdo mihi Boetio post triduũ.i. post tres dies noia vicoz atheniẽsiũ atqz pfraga.i.tortuo sitates angiportoz illoz vicoz strictoz vbi scole stabãt atqz scie exercebant vt qdã sactiũt.vl pfraga.i.clamores aut loca clamorosa angiportoz illoz portuuz vel vicoz. Cape qõlibet di.hic demõstratiue loqt.hic.i.i hac pte vi/ gẽt.i.docent psagia.i.futuroz pscia. Caldeoz barbarorũ gẽtiũ q plus ceteris diuinatõib⁹ isistebãt.hic.i.i h loco viget nõ latẽs imo famosa glia Ptholomei illi⁹ astrologi.h supple viget sincera vitas Aristo.r bñ sincera qm q ab Aristo.re cedit a vitate qz recedit pmẽtator.h supple viget pbata diuinitas.i.diuina sapia platonis. Hic nẽpe plato tãta de diuinitate docuerat vt r diuin⁹ appellari mereret. hic.i.i alio loco.s.viget pcretio.i.rõnũ cõpilatio zenonis illi⁹ pBi rõnũ inqsqb⁹ qdratura circli nitebat cõprobare.Peribo nij qz illi⁹ magri dilectio.i.doctrina quã d dilectõe pscri/ pserat supple viget h.h.s.alio loco viget pmissio pictagore

huius phi italici q̄ pmitus aīas īuenit fore imortales ⁊ de
alys corpibꝰ trāsire pmittebat di. p se fuisse euforbiū. se/
cūdo talidē. tertio hermotinū. qrto pirꝝ. vltimo pictago/
rā. ⁊ hāc opinionē secutꝰ ouidiꝰ methamorphoseos li. 15. d̄
pictagora sic igt. Ipe ego me memi troiani tpe belli pā/
toida euforbiꝰ erā cui pectore quōdā hesit i aduerso gra
uis hasta mi/
noris atride.
Et oratiꝰ i car
minibꝰ. Dū/
qȝ tartara pan
toidē iteꝝ iaȝ
orco demissū
⁊c. Et h̄ volēs
Bo. igt. picta
gore pmissio.
Homeri ylios
supple viget h̄.
h̄ est doctrina
homeri quā d̄
bello troiano
ꝯfinxerat. hic
quoqȝ vigent
theoreumata
.i. regule ⁊ p/
positōes geo/
metricales eu
clidis huiꝰ phi
atqȝ geometre
vnde theoreu

gore pmissio: homeri ylios ⁊ la
bor theseos. Euclidis theoreu/
mata: dareꝰ porismata: hypocra
tis scrutinia. hic viget ariopagi
efficatia: legū pitia: ypodromy
cōfusa gloria: circi victoria: pale
stre potētia: cestus fulminatio:
missiliuȝ elatio: nautaꝝ exclama
tio: iuuēte peruagatio: coree con
uentio. Cū ergo hec ⁊ alia mul/
ta fauonīj mihi itimasset liberali
tas: quenam mihi esset facultas
quesiuit: quātēqȝ expense loculi
mihi possēt sufficere numerosi/
tas: cuiusqȝ discipline esset mihi
pmptior mētis itētio. Omibꝰ sibi
igit per ordinē rn̄sis quoddā me

ma diligēs ⁊ apta vboꝝ d̄scriptio vel regula ē: ide regule
geometre theoreumata q̄si aptōes dicte sūt sicuti hec. oē
totū ē maiꝰ sua pte. silr si ab eq̄libꝰ eq̄lia demant̄ rema/
nētia erūt eq̄lia. h̄ vo supple vigēt Anxiomata. i. sophis/
mata michasi huiꝰ phi q̄ de musica ediderat. vn̄ anxioma
scd̄ȝ huguitionē ꝯcatenatio loquēdi d̄r sicut sūt sophisma
ta. Papias vo dicit qꝫ sūt ploga ⁊ maxime ppōnes i topi
cis. hic aūt supple vigēt aporismata. alia lr̄a hȝ porismata
⁊ veriꝰ. i. apte pbatōes. ⁊ d̄r a porus. ri. qd̄ ē aptio q̄dā da
retis illiꝰ historiaꝝ troianaꝝ scriptoris q̄ aīaȝ post exutū
corpꝰ solā vmbrā fore asserebat. hic quoqȝ vigēt scrutinia
.i. inq̄sitōes ypocratis illiꝰ medici. ⁊ bn̄ inq̄sitōes ypocra
tis documēta noiat qm̄ p multas inq̄sitōes ⁊ experimēta
ī artē opatiuā medicinalē deuētū ē. hic. i. i hoc loco supple
viget efficatia. i. vigor ariopagi. i. vici vbi scole phoꝝ ꝯsi/
stebāt. a quo vico ⁊ dionysiꝰ scūs ariopagita dictꝰ est. Et
d̄r ab ares qd̄ est vtus ⁊ pagos qd̄ ē villa qm̄ ī vico illo scia
de nā discebat̄. qȝ p ⁊ pitia. i. sapia legū viget hic. ⁊ pprie
iuris pitia d̄r ⁊ iurisperitꝰ. Post hec ꝯuertēs se ad publi/
ca spectacula oñdēdo ex ordine sibi singula igt. hic ē ꝯfu
sa glia. i. ianis ypodromy illiꝰ loci quo pbātur equi ad lu
ctā. Et d̄r ab ypos qd̄ est equus ⁊ dromos grece qd̄ cursus
sonat. ide ypodromꝰ. i. locꝰ quo equi cursu pbātur vel se/
cūdū alios ypodromy. i. loci deambulatory supple supra
quē hoies ambulant. ⁊ cōponit̄ ab ypos qd̄ est sub ⁊ dro/
mos curuitas. vel ab hyp qd̄ est supra ⁊ dromos cursus q2
desup hoies currūt ⁊ ambulāt qm̄ sunt arcus deābulato
ry palacioꝝ. vn̄ d̄r i legēda sci Sebastiani tūc iussit eū in
ypodromio palacy tādiu fustigari ⁊c. vnde ypodromiqȝ
decꝰ parcit locꝰ hic sit duodenꝰ. victoria circi illiꝰ loci vi/
get hic. Palestra. i. locꝰ lucte viget hic. ⁊ fulminatio. i. ia/
ctio cestus huiꝰ istrumenti viget hic. est. n. cestus. us. ui. co/
riū cū plūbo ifuso quo manus suas pugilles muniūt ⁊ se/
iuicē cedūt. Et d̄r vulgari vocabulo plūbata. Elatio. i. ele
uatio missiliū. i. teloꝝ viget hic. exclamatio nautaꝝ viget

hic Coree. i. ludicris saltatōisqȝ ꝯuētio viget hic ⁊c.
¶ Cū ergo hec ⁊ multa alia. In hac parte Boetiꝰ postqȝ
ostendit qnō fauonius ipsi cūcta q̄ athenis publica forēt
oñdit atqȝ diuersas phoꝝ sectas: q̄busqȝ i locis studia sua
exercebātur mōstrauit. hic ꝯsequēter subiūgit qnō fauo
nius ipse Boetiū istruit quo studio atqȝ q̄ manerie in his
atqȝ circa q̄li/
bet gerere dȝ
Et diuiditur i
duas partes.
nā pmo dat ei
pl'a documen
ta. scd̄o circa
ea oia qōdam
notādū subiū
git ibi. Nō est
aūt digna. pri/
ma i duas. nā
pmo facit qd̄
dcm̄ est. scd̄o
Boetiꝰ ponit
tēpus ipsum i
quo athenas
studuit ibi. Si
deliter ⁊c. Et
dicit. cū mera
liberalitas fa/
uony suprano
minati itimas/
set. i. demon/

moria dignū amicis auribꝰ istilla
uit: qꝫ scȝ pcitatiꝰ pecunie diligen
ter isisterē: quoniā pudori ꝯsēta/
neuȝ est stulte cōmissa dilapida
re: cogenteqȝ necessitate pudore
me repatriare cōfusū. aliud etiaȝ
noua via rōnis exorbitans ppa/
lauit: vt si alicuius discipline me
isererē: priꝰ diligēter ispicerem si
bonis moribꝰ obediret: liberaliū
artiūqȝ vbertate titulis polleret:
remotaqȝ oi negligētia suorum
pmotōi idulgeret: cuiusqȝ esset
professionis vt per triduū eum
diligenter audirem: cunctaqȝ cō
siderarē: vt si bonꝰ eēt licȝ balbu
ciēs nō tamē ab eo discederem.

strasset mihi hec oia supradicta atqȝ alia plurima q̄ forte
breuitatis causa silētio pteriuit. quesiuit supple fauonius
a me Boetio quenā eēt mihi facultas. i. reꝝ copia. qȝ p ⁊
iterrogauit cui discipline itētio mee mētis esset pro̅ptior
tādē oibus sibi p ordinē respōsis qōdā memoria dignuȝ
amicis. i. amicabilibus auribus istillabat meis. Et hoc p̄/
mū documētū est qd̄ sibi tradidit. s. vt parcitati pecunie
semp diligēter isisteret nō qdē illi parcitati q̄ pdigalitati
opposita est sed mediocritati. Et rōnē subiūgēs di. dilapi
dare. i. iutiliter expēdere cōmissa supple a parētibus ꝯsen
taneum. i. ꝯsonum est pudori. q. d. pudor est cōmissa stulte
iutiliterqȝ expendere ⁊ cogēte. i. vrgente necessitate repa
triare ꝯfusus pudore. Deide scd̄ȝ documētū subdit dicēs
Idē etiā fauonius ppalauit aliud non exorbitās. i. aber/
rās vel deuiās a rōnis via hoc. s. vt si ego boe. isererem. i.
imitterē me discipline alicuius. s. magistri qꝫ respicerem
p̄us bene ⁊ maturo ꝯsilio ꝯquererē si magister ille obedi
ret bonis ⁊ scis moribꝰ atqȝ polleret. i. resplēderet titulis. i.
isignys liberaliū artiū. atqȝ si ipse magister indulgeret. i.
vacaret pmotioni suoꝝ scolariū ⁊ hoc remota omni ne/
gligētia. iquirerē ⁊ pspicerē cuius pfectōis esset atqȝ per
triduū eū audirē cūctaqȝ ꝯsiderarē vt si bonus esset non
discederē ab eo licet balbuciēti. i. male loquēti. vel si ceci
tas. i. ignorātia. s. magistri illius existēs nouerca. i. ꝯtraria
subtilitatis detineret aures stultoꝝ. i. idoctoꝝ simulacro
.i. fictōe falsa similitudine efficerer retrogradus sic vt eū
dimitterē supple ammonuit fauonius. hinc qōdā notabi
le dcm̄ his adyciēs iquit siqdē p certe malo. i. magis vo
lo deliniri. i. edoceri fructu. i. doctrina balbutientis licet
tediosa. i. tediū igeneret q̄ȝ gloriari dulcore. i. ficta dulce
dine seducētis. s. decipiētis cecitatis. i. ignorantie. ¶ No
tandū Boetius pspiciēs pdigalitatē scolaribus sicuti et
cuilibet nimiū esse dānosam atqȝ i miserie ⁊ egestatis ite/
ritū atqȝ tādē pudorē atqȝ fabule nedū notis sed ⁊ igno/
tis iductiuā summopere parcitatē hoc est liberalitatem

que i modestia ⁊ tēperātia ꝯsistit: cōmonet amplectendā cōsilio catbonis q his versibus qśi idē pcipit. Ne tibi qd desit qsitis vtere parce. Atqʒ qđ est serues semp tibi de esse putato. ¶ Nōdū circa hanc partē vbi dicit pus dili gēter ispicere ⁊c. Libros euoluere seu legere p studio nō sufficit sed doctores ydoneos audire ꝯgruit. Si qs ergo doct⁹ fieri cupiat doctum vir eligat cuius doctor isufficiētia viā discipline claudat doctuʒ inqʒ illū varrone cōsule elige quē magis mirerl i suis qʒ i alienis. nil. n. magnificū docebit q a seipso nil didicerit qđ etiaʒ Boe. ipse i iferioribus attestans ait. Miserrimi qppe ingeny est vti iuentis ⁊ nō iueniēdis.

Feliciter autē his ⁊ aliys secretis istructus annis duob⁹ de viginti athenis conualui: qcquid mali expertus ad boni tamen vestigia semper fui anhelans. Non enim est dignus dulcoris acumine q amaritudinis nequit inuiscari grauamine. Herodiani Aristotelisqʒ discipline sp adherens: aliorūqʒ scintillulas diligenter mēti mee commendaui. Ne paupertatis facultati presentis opis deroget simplicitas: ꝯfundat desperatio: affligat desolatio: quoddam cūctorum nature commune dignū duximus examini cōmittenduʒ. Cum autem scolaris egestas diuerso procedat intuitu: tum propter affinium tenacitatem: tum propter eorum inundantis procelle penuriam: tum propter vitrici iuuaminis iconstantiā: tum propter germane nubilitatis istātiam: tuʒ propter ipsius primogeniti milicie nimiam incuriā: tū propter familiaris adustiōis versutiam: generali stemate perusi dignum duximus consulenduʒ.

¶ Nota circa hoc qđ dicit. Malo figudē balbutiētis ⁊c. Nemo scđm exteriorē apparentiā quā nā sibi ididit aspernendus est quādo ignorat virtus itranea auctoritate ecclesiastes. ii. Non laudes virū i spē sua neqʒ spernas hoiem i visu suo. ⁊ catho moralis. Corporis exigui vires ꝯtēnere noli. Cōsilio polet cui vim natura negauit. Interdū. n. pciosiora sūt parui corpusculi vascula vti gēme lapilliqʒ testātur. Sic etiā qʒ sagax natura balbutiēti ligue vicio subtraxerat quādoqʒ ꝯsilio atqʒ itelligētia vberiore resartit. Inde vulgare hoc. Meliora sūt vulnera diligētis qʒ frauduleta verba blādiētis. ¶ Nō balbuciētis i superioribus expositū est. c. z. i ea parte cū de violētia agebat. Simulacrum imago vel effigies dr. ⁊ dr a simulo. as. quasi rem aliā ostendens qʒ sit.

¶ Feliciter aūt his ⁊ alys secretis. In hac parte Boeti⁹ ondit qʒto tēpore post superiorē istructionē fauony athenis i ꝯtinuo studio pmāserat doctrinis phoꝝ isistēdo dicens. ego Boetius istructus. i. informatus his supple pdictis ⁊ alys secretis. subaudi ab ipso fauonio ꝯualui. i. pmāsi athenis annis duobus de vigiti elegātia est. i. annis. 18. q sunt vigiti dēptis duobus. anhelās. i. itēdēs semp ad fastigia. i. sūmitates boni. i. virtutis ⁊ sciaꝝ. qcqd etiā mali s. aut egestatl aut penurie aut etiaʒ opprobry exptus fui i. passus sui. Et ide qđdā subdēs puerbiū iquit ex his. Ille. n. nō est dign⁹ acumine dulcoris q nequit iuiscari. i. irretiri grauamine amaritudinis iuxta illud. Dulcia non meruit q nō gustauit amara. ⁊ seqtur quoꝝ phoꝝ documētis atqʒ istitutis tāto tpe iuigilauit dicēs. ⁊ ego Boe. adherēs semp istitutis atqʒ traditōibus herodiani illius phi atqʒ aristotelis illius phi cōmēdaui mēti mee scintillulas. i. documēta ⁊ traditōes alioꝝ phoꝝ ⁊c. ¶ Notādū qʒ herodianus summus fuit ille grāmaticus atheniensis vti qbusdā visum est quē ⁊ appolloniū pscianus isecutus est. fuerūt. n. illi duo vt pscianus ipse i maiori testatur excellētissimi apud grecos grāmatici. sed de Aristotele atqʒ eius laude satis i superioribus dicta sunt cū de logicis istitutis ptractatū est: similr qd fastigiū sit ibidē dictū est quare ibi videas.

¶ Ne paupertatis facultati pñtis operis. Hec est secūda pars pncipalis huius capli i qua postqʒ Boe. determinauit de sagaci scolariū puisione. ⁊ hoc quo ad eos q reruʒ copys pstāt atqʒ necessarys oibus pleno cornu abūdant: nūc vero facit hoc idem de his q paupertate grauati quotidianū victū labore atqʒ idustria pcurare cogūtur. Et diuidit hec pars scđa i quatuor partes. nam pmo pmittit paupertati ipsi cōsulere atqʒ documentis quoad possibile fuerit obuiare. scđo plurima enarrat q vtplurimum scolarib⁹ penuriā atqʒ egestatē inducunt. ⁊ hoc ideo vt facili⁹ remedia in ꝯtrariū subministret. tertio cōtra qđlibet pdictoruʒ ꝯsiliū administrat. qrto ex his oibus qua manerie pferēda paupertas existat ꝯcludit. scđa ibi. Cū ēt. tertia ibi. i. Parētū detestabilis. quarta ibi. Sit ergo tuta paupertatis. ⁊ pmo dicit. nos Boetius dignū duximus cōmittendū examini. i. declaratōi illud qđ cōmune est nature cunctoꝝ. ⁊ hoc ne simplicitas paupertatis deroget facultati pñtis operis atqʒ desperatio ꝯfundat atqʒ ne desolatio affligat. qśi diceret. Sūt plurimi q forte ob iopiā atqʒ expēsaꝝ carentiā studio vacare despiciūt atqʒ sic qđ natura donauerat egestate atqʒ reꝝ penuria depauat: ne quēquā paupertas hec ab hoc scđo pposito subtrahat nos Boetius duximus dignū ⁊ rōni ꝯsonū paupertati scolariū quoad possumus remedys obuiare. Itē duco plura significat vt hoc metro notat. Duco desponsat reputat trahit ⁊ ppriū dat. In lrā vero idē qđ reputare significat sicut i lrīs scribit. dignuʒ duximus vobis intimandum ⁊c.

¶ Cū aūt scolaris egestas. In hac parte Boe. enumerat ea q vtplurimū scolares i penuriā atqʒ egestatē ptrabunt ⁊ diuidit scđā qʒ ponit partes eoꝝ q egestatē cānt. Et dic aūt p sʒ cū egestas. i. penuria scolaris pcedat. i. causet diuerso ituitu hoc est ex diuersis causis. tū. s. pmo ppter tenacitatē. i. parcitatē affiniū. i. tam parentū qʒ amicoꝝ. tuʒ supple secūdo ppter penuriā iundātis pcelle. i. fluctuātis ⁊ periclitātis miserie eorūdē. tum supple tertio ppter icōstātiā iuuaminis. i. adiutory vitrici. i. patrini vel patriastri. tū supple quarto ppter istātiā germane nubilitatis hoc est ppter desposatione sororis. tum. i. qnto ppter iuriā. i. negligētiā militie. i. domīatōis pmogeniti. tuʒ. i. sexto ppter versutiā. i. prauitatē atqʒ deceptōes adustionis familiaris. Cū ergo supradicta oia sint que plerūqʒ penuriā scolariū pcurent: nos Boetius dignū duximus. i. reputauimus ꝯsulēdū supple scolariū iopie generali stemate. i. discēdi ordine. ¶ Nota vitricus patrinus vel patriaster est. s. q vxorē ex alio viro filiū vel filiā hñtē duxit et corripit penultimā. Uñ Ouidi⁹ de remedys. Uitricis et gladys ⁊ acuta dimicet hasta. Nouerca aūt ē q maritū ex alia vxore filiū vl filiā hñtē duxit qs vt plīmū iniustas dicim⁹. vñ qdā. Gaudet i afflictos seuire nouerca ptās.

¶ Parētuȝ detestabilis ⁊c̄. In hac pte Boe. post enarra
tionē eoꝝ qbus scolarib⁹ ipsis vtplimū pauptas imittit.
nūc remedia ad q̄libet oportuna subiūgit. Et diuidit i sex
ptes ꝭ sex remedia sex causis pauptatē iducētib⁹ appro
pata. scd̄a ibi. Inundāt]. Tertia ibi. Obsego. Quarta ibi.
Hermanici festiuantis. q̄nta ibi. Hermane nubilib⁹. sexta
ibi. Tenacita
tis industrie.
ponit ḡ primo
remediū ꝯtra
ꝑmū qđ est pa
rētū tenacitas
que q̄n̄qꝫ tāta
existit vt etiaȝ
nisi arte ⁊ ob
sego flecteret
filios in extre
mā labi ꝑmit
teret egestatē
Cuius tenaci
tatis modera
mē Boe. scola
rib⁹ ministrās
his ingt v̄bis.
Detestabilis.

Parentuȝ detestabilis adūca te
nacitas p̄cū istantia ꝑmollitur:
tediosisqȝ affatib⁹ plerūqꝫ dissol
uitur: fletibusqȝ tēpestiuis deli
nit̄: ꝓmissis fallacib⁹ plerūqȝ ex
citat̄: munusculis affectuosis dis
soluitur: adulatione si tēpestiua
fuerit ꝑforatur: si minus solida
tur: adamantina licet fuerit exē
plari cōmonitu destituitur: alio
rūqȝ rogatib⁹ excitatur. Inundā
tis ꝓcelle penurie ꝑ laboris icre
menta ꝓpriȷ̄ obtēperandum est

.i. odiosa atqꝫ adūca .i. auara tenacitas ⁊ bene adunca ex
similitudine dictū est. adūcū eni curuū sonat. vñ. Curuū
se p̄bet qđ aduncū crescere dȝ. Auaricia quoqꝫ nimia sua
iflexibilitate ⁊ tenacitate merito curua dici debet. vnde
adunca tenacitas .i. auara parcitas parētū ꝑmollit̄ .i. dul
cesit ⁊ flectit̄ istantia subaudi multa p̄cum .i. supplicatio
num. qꝫ pro ⁊ dulcessit ⁊ permollit̄ tediosis v̄bis subaudi
dep̄catiuis freq̄nter geminatis ⁊ ex ꝯñti nimia replicatio
ne tedium igerentibus. ⁊ plerūqꝫ .i. sepe supple tenacitas
ipsa parentū dissoluit̄ affatib⁹ .i. ornatis ⁊ politis ꝑsuasio
nib⁹ filiorū. qꝫ ꝓ ⁊ delinit̄ .i. ꝑmollit̄ fletib⁹ tēpestiuis sup
ple ꝓ loco ⁊ tpe atqȝ q̄n̄qȝ tenacitas ipsa excitat̄ fallaci
bus .i. falsis ꝓmissis. sil'r dissoluit̄ iterdum munusculis .i.
donis affectuosis .i. affectatis. etiā ꝑforat̄ .i. ingreditur se
pius adulatione .i. blādimentis. ⁊ hoc si tēpestiua fuerit
supple loco ⁊ tpe atqꝫ cōgrua manerie. ꝙ si minus .i. non
fuerit subaudi tēpestiua ip̄a adulatio: certe tenacitas ip̄a
ꝯsolidat̄ i penis. ⁊ isuꝑ tenacitas ipsa parētū penit⁹ desti
tuit̄ monitu .i. ꝑsuasione exēplari .i. exēpla adducēte. licet
ꝓ q̄uis etiā fuerit adamātina .i. auarissima ꝑ sil'itudineȝ
dcm̄ est. sicut. n. adamas ferꝝ attrahit. sic quoqꝫ parcus ⁊
auar⁹ ꝯtinuo reb⁹ nō habitis isistit. sil'r q̊qꝫ tenacitas pa
rētū etiā excitat̄ .i. ꝯmouet̄ sepi⁹ rogatib⁹ .i. itercessionib⁹
alioꝝ. s. amicoꝝ. ¶ Nōndū scolares ipsi circa parentes ⁊
amicos tenaces ⁊ parcos ꝗ difficile flecti q̄unt sicuti gut
ta circa lapides durissimos se h̄re debēt. respiciāt. n. nō vi
casus atqꝫ pōderis guttā cauare lapidem sȝ assiduitate ⁊
istātia. sic etiā parētū parcitas licet nō vna sola istātia fle
cti atqꝫ deliniri possit ipsa saltim nūc decies imo pluries
geminata valeat deliniri. qđ si huic assiduitati ⁊ istantie
ars affuerit certe i meli⁹ opus ꝓsperabit̄. nā vt iquit Pā
philus. Ars aios frāgit ⁊ fortes diruit vrbes. Arte cadūt
turres arte leuat̄ onus. ⁊ itē Ouidius de arte. Arte cite ve
loqꝫ rates remoqꝫ regūtur. Arte leuis curr⁹ arte regēdus
amor. ¶ Nōndū scđȝ thomā scd̄a scđe. q. iiȝ. Inter placi
dū adulatorē ⁊ blāditorē hoc iterest. Placidus. n ille est
ꝗ sola itentōe delectādi loqtur. Sed blāditor itentōe lu
cri ꝯsequēdi. Adulator vero coiter vtrisqꝫ attribui solet.
verūtn̄ est ꝙ vnū ꝓ reliquo apud auctores sepi⁹ reptū ē.
¶ Inundātis ꝓcelle penurie. In hac parte Boe. ponit

scđm remediū ꝯ scđm qđ est parētū iopia atqꝫ pauptas. ⁊
duo facit. nā ꝑmo remediū ponit. scđo qđdā circa hoc no
tādū ꝯmodius subnectit. ibi. Cauēdū est. n. ⁊ dicit ꝙ si pa
rētū torqueat egestas obtēperādū .i. ꝯsulēdū est penurie
.i. miserie iundātis .i. abūdātis vel ꝑiclitātis ⁊ fluctuātis
ꝓcelle ꝑ icremēta .i. augmēta laboris videlicet scripturā
do .i. scribēdo.

scriptitādo: trituras colligendo:
areas mūdando: ad tēpus seruiē
do. Si tamē igeniosa scribendi
facultas motum coegerit volun
tariuȝ: necessitatis stimulum di
gnum duximus ibibere. Cauen
dum est tamen ne delicios⁹ men
teȝ excitet appetitus: lucrumqȝ
eneruet sirenosuȝ: communiter
scribentium prodiga raroqȝ fide
lis defraudet adulatio: familia
risqȝ sinistra visu vel auditu ebi
bat qcqđ scribentis dextra ꝑmol

alia lr̄a hȝ scri
ptitādo tritu
ras .i. messes
colligendo. et
dr̄ tritura a te
ro. qꝛ teritur i
area. Areas .i.
domoꝝ ⁊ alio
rū [locoꝝ pla
nicies mūdā
do: sil'r s̄uiēdo
ad tp̄s. sed ta
men inter oīa
hec nos duxi
mus .i. reputa
uim⁹ dignum
ibibere .i. cohi
bere ⁊ refua

re stimulū .i. pūcturā necessitatis .i. idigētie subaudi scri
ptura. ⁊ ꝭ si facl'tas .i. ars igeniosa coegerit .i. ipulserit mo
tū volūtariū .i. ipsā volūtatē supple ad ꝭ faciēdū. ¶ No
tādū pauptas hꝫ de q̄ in ꝭ scđo remedio itēdit̄ ⁊ si supra
vires itēdat̄ patiēter tn̄ sufferēda ē: Exēplo maioꝝ nr̄oꝝ
ꝗ pauptatē placidā atqꝫ acceptā ob amorē p̄hie i dies ex
coluerūt. sic diogenes p̄hs vt refert Seneca paupertate
gaudere voluit. pauptateqꝫ potētias scl'i superare. Erat
nēpe alexādro oīa possidente potētior cū plus eēt qđ iste
nollet accipe q̄ꝫ qđ alexāder dare posset. Usus eni solus
erat vt hieronym⁹ ꝯ iouinianū refert duplici pallio ꝓpter
frig⁹. Perā ꝓ cellario hūit atqꝫ clauā ob frigiditatē sene
ctutis sustētandā. verūtamē qm̄ nā ipsa aliqbus indiget
qbus ad philosophādū validius sustētet̄ ꝯgruū est vt qđ
fortuna ex rebus exterioribus assūpserat labore atqꝫ idu
stria ꝯgrat̄ vt sic sicuti i supfluis nā nō abūdat sic quoqꝫ i
necessarys haud quaq̄ꝫ deficere dinoscat̄. labores vero ⁊
idustrie qbus hec necessitas rep̄mit̄ sūt q̄s lr̄a ꝯnumerat
qbusqꝫ i remediāda egestate si perusus fueris nullo tibi
tpe nature cōmoda deesse videbis. Itē area loc⁹ ē ad ex
cutiēdū frumēta apt⁹ vel dr̄ tabulaꝝ eq̄litas. vel domoꝝ
latitudo. ide areola diminutiuū. q̊cūqꝫ tn̄ mō capiat̄ bn̄ i
ꝓposito applicatū puta.
¶ Cauēdū ē tn̄ ne deliciosus. Hic Bo. circa ꝓximo dcm̄
remediū qđdā notabile obseruādū subnectit. ⁊ diuidit̄
i duo. nam ꝑmo facit qđ dcm̄ est. scđo exēplo dicta expla
nat. ibi. Glebeonis negtia. Et dicit Boetius ꝙ i his supra
dictis ⁊ p̄cipue i scribēdo summopere cauēdū est ne appe
titus deliciosus .i. voluptuosus ⁊ luxuriosus tā ea luxuria
que i ornatib⁹ ē q̄ꝫ ea q̄ i cōmessatōibus atqꝫ coitu ꝯsistit
iuxta satiricoꝝ partitōes q̄cūqꝫ tādē sit cauēdū ē ne men
tē scolaris excitet .i. ꝯmoueat supple ad aliqđ turpe ꝑagē
dū atqȝ sic eneruet .i. extbat fūdit⁹ ⁊ eradicet lucrū sireno
sū .i. attractiuū ⁊ dceptoriū. cauēdū q̊qȝ est ne adulatio .i.
blādities ꝓdiga .i. larga q̊ ad excessuȝ. qȝ ꝓ ⁊ raro fidelis
defraudet supple mētē scolar]. q. d. cauēdū ē ne adulatōe
⁊ fict] oblectamētis scriptoꝝ tāto iuiscet̄ vt sic studio se
posteriorē ꝯstituat. qȝ ꝓ ⁊ sūmope caueat̄ ne sinistra sup.
man⁹ ꝭ ē ifidelitas familiar] ebibat .i. subtrahat visu vel
auditu qcqđ .i. oē illud qđ p̄mollit̄ .i. lucrat̄ dextra. idest

litur. Glebeonis nequicia: nō obstāte parentele gratia: quantū discendi icōmodū virtutiq3 decremetū mihi ɔtulit sub herodiano militanti. Deficiēte plerūq3 pr̃ni census igniculo more pretaxato merorē cautius duximus mitigare aliqd iprimēdo: arbitrantes tutius egere velle q̃3 lōgi laboris itinera repatriādo inuit9 arripere. Affinib9 itimauit glebeonis negcia me pestiferis scriptoꝝ sedib9 ibui: lucroq3 seduceti diuti9 gloriari. Ad malū plerūq3 parentis ɔmptior itentio igne euaporauit itrinseco: solitoq3 priuauit subsidio: ꝛ priusq̃ exit9 acta ɔbasset: nō dclinauit amētia: ɔcq3 i nullo ɔfecit istantia. post bimatum delatoris notoria traditio remāsit: sed non inulta recessit. Obsequio vitrici si nequeat ɔsolari facultas: minis droget: tractuq3 tēpestiuo ɔminat: vt iocosa ɔculi docet transactio. Germani festiuantis icuria exēplari mitigetur eulogio: ipsiusq3 ɔpiquitatis ammōitu corrigat versutia vel amētia reprimat. Germane nubilib9 annis affini quātoti9 obtēperan

labor ꝛ fidelitas scribētis. ¶ Nondū circa lr̃as tria sunt mala: q̃ principal'r scolares sicuti ꝛ quelibet ab abusu pq̃ stoꝝ terrere dbēt. Primū ē spūaliū bonoꝝ ɔtēpt9 q abusū huic ɔsegtur vti p3 de esau. genesis. 25. q ɔ lētis pmogenita vēdidit oia. Scdz est pauptas vsq3 ad mēdicitatē. hoc p3 i filio ɔdigo. luce. 15. q post dissipatā substātiā ad tantā penuriā deuenit q cupiebat replere vētrē de porcoꝝ siliquis s3 nemo illi dabat. Tertiū ē rapine pctm̄ ꝛ hoc tāgit catho cū dicit. Utere q̃sitis sed ne videaris abuti. Qui sua cōsumunt cū deest aliena sequuntur. ¶ Nōndu3 circa h̄ q dicit sirenosū lucrū. Sirena vel siren mōstrū marinu3 ē qd dulcedine sui cantus nautas ad se trahit ꝛ submergi facit. hinc a sirē. i. tractu dcm̄ ē. Sic quoq3 lucrū dulcedine sua hoies ad se attrahit atq3 tādē attractos i gehēnā pducit. quare dcm̄ ē. Pecunia tua tecū sit i pditionē. bn̄ ergo lucrū sirenosū dr̃. i. attractiuū ꝛ dolosum.

¶ Glebeonis negcia nō obstāte. Hic Boe. exēplū pdictl subnectit dicēs. q̃tūcūq3 ꝛ icōmodū discēdi ꝛ vtutl decremētū negcia glebeonis. illi9 scolaris nō obstāte gr̃a. i. fauore. parētele. i. parētis mei q sibi gratiosus extitit contulit supple vt statim subiūget mihi Boetio militāti. i. studēti sub herodiano. i. sub ipso magr̃o. nihilomin9 nos Boe. deficiēte nobis plerūq3. i. iterdū igniculo. i. adiutorio pr̃ni cēsus dignū duxim9 mitigare more. i. remedio ptaxato. i. pmisso merorē. i. tristiciā paupratis aliqd iprimēdo. i. scribēdo arbitrātes tuci9. i. securi9 degere nos iuitū. s. i labore ꝛ paupꝛate q̃ arripe itinera longi laboris repatriādo. Deide Boe. icōmoda sibi a pfato glebeone illata enumerās dicit. s3 qd cū nos Bo. vitā nr̃am labore manuū sicut pferr̄ lucraremur. negcia ꝛ sinistra prauitas glebeonis itimauit. i. notificauit affinib9. i. parētib9. atq3 amicis. supple meis ibui. i. istrui me Boetiū pestiferis sedib9. i. i cathedris pestē iferētib9 scriptoꝝ. s. cathedrātium. atq3 itimauit me gl'iari. i. q gl'iarer diuti9 lucro. i. i lucro seducēti supple queādmodū supius ōnsum est. qd vltra itentio. i. amor parētis exn̄s plerūq3. i. sepi9 ɔmptior ad malū supple opinandū de filio q̃ ad bonū euaporauit. i. euanuit ꝛ exalauit. igne. i. ab. igne itriseco. i. ab. ira icēsa subordinante glebeone supradicto. q3 ɔ ꝛ supple itētio parētl sicut pferr̄ euaporata atq3 q̃si exalata priuauit me subsidio solito. i. ɔsueto. ꝛ hoc prius q̃ exitus. i. finis ꝛ rei vitas pbasset. i. manifestasset acta p me ppetrata. ꝛ item amentia. s. parētū nō declinauit imo i dies iualuit. q p ꝛ istātia pcū penitus pfecit i nullo. qd ampli9 traditio delatoris. i. accusatoris. s. glebeonis remansit notoria. i. manifesta post bimatū. i. post annos duos. sed traditio ipsa nō recessit. i. euasit iulta. i. ipunita. ¶ Notādū q iter vicia cetera detractōis viciū maxime odibile cēsendū est qm̄ ɔximū lacerat atq3 ɔfūndit. aut. n. bona diminu it aut occulta denegat. aut falsa crimina iponit. qs obres sapiēs admonet ecclīastici. 22. ne hoc vicio iuiscaris. ɔsortes nos exhibeamus ne forte assiduitate sua ifamati iproperiū perpetiamur. Cauēdū ergo sūmope scolarib9 est ne talib9 se associēt: vt sic qd Boetio glebeone subordināte ɔtigit se a similib9 penite ant n̄ causse. Itē bimat9. i. spaciū duorū annoꝝ. s. biennīū. Et dr̃ a bimus. ma. mū. qd cōponit a bis ꝛ ann9 q̃si duoꝝ annoꝝ ꝛc. Itē dlator. i. accusator. ꝛ dr̃a defero. i. accuso. vn̄. 2. machabeoꝝ. 4. Simō aūt pdictus pecuniaꝝ ꝛ prie dlator ꝛc.

¶ Obsequio vitrici si neqat ɔsolari facultas. In hac pte ipse Boeti9 ponit tertiu3 remediū ɔ tertiū qd est vt p'imū egestatis scolariu3 pcuratiuum. s. vitricu3 atq3 auoꝝ tenacitas. Et dicit q si facultas supple scolaris neqat cōsolari. i. iuuari auxilio. i. subsidio vitrici. s. ꝛ auoꝝ qd agēdū. dico q tenacitas boꝝ deroget. i. diminuet minis. i. ɔminatōib9. q3 ɔ ꝛ cōminuet sup. queadmodū pmissū ē. tractu. i. motu tēpestiuo. vt. i. queādmodū iocosa trāsactio. i. opatio ɔculi illius magr̃i docet. Itē derogo. as. re. maledicere dtrahere vel diminuere p pte nō i toto ē. ff. de v. obli. l. derogator.

¶ Germani festiuāt icuria. In hac pte Bo. ponit tertiū remediū ɔ tertiū ipedimētū qd ēt vt frequēter penurias scolarib9 imittit di. Incuria. i. negligentia germani. i. fris festiuātis. i. festa q̃tidiana pdigal'r celebrātis mitiger. i. castiger eulogio. i. smone psuasiuo blādo atq3 dulci. smone inq̃ exēplari. i. exēploꝝ pleno. q ɔ ꝛ. versutia. i. astuta negcia subaudi germani pfati. corrigat āmonitu. i. āmonitōe ɔpigtatis. vl' depmat amētia. i. stultitia. icurie. h ē negligētie. ¶ Nondū qm̄ pr̃ filio essendi ca est nutriēdi atq3 discipline iter oia que correctōi atq3 erudicōi filioꝝ magis pficere atq3 pdesse videnr̄ sola ē pr̃nalis a tenera etate filioꝝ correctio atq3 eruditio. nā q bene erudiunr̄ i etate tenera qn̄ pfecti sūt de facili ad bona iclinanr̄. nō ē tn̄ sine correctōis regule nimia feritas iserenda. qm̄ licet filios corripe bonum sit: exterminare tn̄ ipsos non licet q' tūc paternalis disciplina pdest qn̄ clemētia adest. sed proh dolor i h istāti tpe neq3 disciplina neq3 clemētia study corrigunr̄. q fit vt qn̄ sperāt ex eoꝝ letari opib9 quolibet desolātur. q si tarda atq3 sera tūc adhibeat correctio hec nō arduo sed blādo solū eulogio ministrer̄. Item germani ɔprie dicūtur q habēt eādē matrē sed diuersos patres quasi ab eadē genitrice manātes. dicūtur tamē etiā q eundē patrē ꝛ matrē habēt. Itē eulogiū expositū est supra vbi de sophistria agebatur.

¶ Germane nubilibus annis affini. In hac parte Boe. ponit aliud remediū ɔtra qntū ipedimentū paupertatis scolariū iductiuū qd est sororis nubilitas. ꝛ diuidit i tres

partes. nā p̄mo remediū ponit cum cause subnectōe. scđo ꝯ eos iuebit̃ q ob icuriā pudori castitatis nō idulgēt. ibi. O quā. tertio qđdā exēplū circa p̄dicta subiūgit. ibi. obtē perāde. ꝛ dicit p̄mo. Qđ si scolaris in penuria existat atqꝫ tp̄s nubilitatꝭ germane. i. sororis ꝓpiquū sit oꝫ supsedere ꝑ ea vice vt sorori de mr̄imonio ꝓuideat̃. qm̄ germane

dum est: ne per icurie viciū rosa primula pollice carpat̃ indigno. O quā sororis ꝯmēdāda pudoris ꝓfessio: dolēdaqꝫ ꝯtrarij ꝯmissio veluti vultū deturpātis pudore plena pulpe resecatio. Obtēperāde germanitatis insignia secundi theofrasti simacū yconomū nō sub silētio ꝯmittendū ē: q vtroqꝫ parentū viā vniuerse carnis igresso iminentis ifamie germane ꝯstātiā dotis bn̄ficio maritauit: seqꝫ fortune meatibꝯ obnixe ꝯmendauit. Elisie marito naufragijs surrepto simacum fratrē soror insequebat̃ elisia in multis seruiendo: meritorū simulacro cuncta simaco ministrabat. Nā

:i. sorori affini .i. existēti ꝓxime nubilibus annis. i. annis pubertatis q anni ad nubēdū habiles sūt obtēperādū ē .i. succurēdū ē quātotius. i. valde cito. et rōnē subdens dicit. ꝛ hoc iō ne p̄mula rosa hoc ē v̄ginitas ipsa carpat̃. i. auferat̃ ꝛ ꝓpe fructū est. idigno pollice. trāsūptiue positū ē. i. idigna manu ꝛ indigno amatore ꝑ viciū icurie .i. negligentie. ¶ Notādum circa hoc ꝙ dicit p̄mula rosa. Uirginitas ipsa nomen honorabile est q̄re non imerito rose ꝯparat̃ nō qdeꝫ simpl'r sed honorabiliꝯ. s. si bonis opibꝯ illustret̃. nam i euāgelio virgines qnqꝫ fatue legunt̃ q̄re ex sua virginitate itroitū ad ianuā celestē meruisse nō credunt̃. pulchꝝ ergo est eē v̄ginē. sꝫ pulchiꝯ multo si cuꝫ virginitate opibus floreant sacris: nūc orōni nūc meditatōi sedulo mentē exponēdo his. n. hiero. ad eustochiū teste v̄gines debēt eē occupate. ¶ O quā sororis cōmendanda est pudoris ꝛc̃. Jn hac ꝑte inebit̃ ꝯtra eos q ob negligentiā castitati non preuident ꝛ dicit. O q̄ꝫ cōmēdāda est ꝓfessio. i. obseruātia pudoris sororis. qꝫ ꝑ ꝛ. q̄ꝫ dolēda est cōmissio ꝯrij. s. ipudicitie dolēda inq̄ꝫ veluti resecatio. i. p̄cisio pulpe illius carnis supflue deturpātis vultū pudore. ¶ Nōndū deus nāl'r i mulieribus verecūdiā posuit vt ipse ad pctm̄ ꝛ ipudicitiā ꝓuocare formidēt. qđ attēdētes antiquoꝝ plurime itantū scđꝫ carnem viuere cupiētes p̄us mori maluerūt q̄ꝫ virginitatis florē fedo cōmaculare accessu. nec soluꝫ xp̄ianoꝝ glia exēplis haꝝ referta est sed ꝛ paganoꝝ xp̄ꝫ ꝓrsus ignorātiū. sic apud valeriū maximū greca q̄dā hippo vitā ꝑdere maluit q̄ꝫ pudicitiā deturpare. sic ꝛ pelagia que vt refert Ambrosius. c. 3. de virginitate cū esset annoꝝ. 15. ꝛ p̄donibus circūseptaꝫ se videret mr̄e absente suisqꝫ sociabꝯ i aquā se piecit malēs mori q̄ꝫ violari. sic quoqꝫ romanoꝝ Lucretia quā i epitaphio ouidiꝯ his v̄sibꝯ cōmēdat. Cū foderet gladio castū lucrecia pectꝯ. Sāguinis ꝛ torrēs egrederet̃ ait. Testes ꝓcedāt nō me fauisse tirāno. Ān̄ viꝝ sāguis sp̄ūs an̄ deos. Quā bn̄ ꝓducti ꝑ me post fata loquētur. Alter apud manes alter apud superos. Et licet hec viro nupta fuerit. maluit tn̄ gladio occūbere q̄ꝫ suaꝫ pudicitiā alteriꝯ cōmaculare thoro. Est g̊ sūme cōmēdāda sororis pudicitia atqꝫ ipudicitia quōlibet ꝯdolēda.

¶ Obtēperāde germanitatis isignia. Jn hac ꝑte exēplo q̄dam supiora corroborat. exēplo inq̄ꝫ a simaeo yconomo accepto q ꝓ maritāda sorore oīa bona tradidit. q. d. sic ꝛ a scolari vt sororis ꝯualescat pudicitia atqꝫ iusto mr̄imonio cōbinet̃ patiēda atqꝫ supportāda ꝓ tpe est penuria ne forte vt supra dixerat v̄gitas alieno atqꝫ indigno viro maculet̃. dicit g̊ nō ē cōmittedū silētio. i. nō ē tacēdum simacū

propie carnis illecebris dn̄ deesset facultas secretius florē exponebat. Maluit enim incurie vicio clam elisia succumbere q̄ꝫ frn̄e fedꝯ ꝯstantie se viua dirumpere. Nec ab inceptis retrograda ꝑmansit quousqꝫ ichoata fine termiauit ydoneo. Tenacitatis idustrie rudimēto adustioni domestice succurrēdū ē ne mutuate pecunie diligētia bilē ifundat: alteriꝯ causa ve rei afflictꝯ casum ꝯferat. Quicqd sub hiis fiat caute conferenduꝫ est ne pusilla reꝝ tenacitas vultum ruboris iudicio in posteꝝ obstiper. Tabulata enim plerūqꝫ fortia vniꝯ scintillule lesione ruere dinoscūtur.

yconomum filium scđi theofrasti illiꝯ hominis sup. q̄ꝫ to amore atqꝫ fidelitate se hūerit erga sororē suaꝫ Elisiā mr̄imonio collocādā. ꝛ hꝫ ob insignia tēperande germanitatꝭ. q. s. simacꝯ vtroqꝫ parēte igresso viaꝫ vniuerse carnis hꝫ ē mōtuo vtroqꝫ parēte. ꝛ est elegās satis locutio. maritauit cōstantiā qm̄ vt seqtur iā ꝑ maxima infamia extitit germane. i. sororis iminētis. i. iā machinate ifamie bn̄ficio dotis. qꝫ ꝑ ꝛ. supple idē simacꝯ cōmēdauit se meatibꝯ fortune i totū. q. d. totā facultatē simacꝯ ipse sorori dotē ꝯstituit nihilqꝫ plus retinēs meatibꝯ se fortune cōmendauit. sꝫ qd vltra. Marito sororis. s. helisie surrepto a naufragio helisia isegtur. i. vndiqꝫ seqt̃ frēꝫ suū simacū i mltꝭ ꝑuiēdo. qꝫ ꝑ ꝛ. helisia ip̄a ministrabat fri simaco q̄si ad iopiā deuēto cūcta necc̄ia simulacro. i. silr̄itudine meritoꝝ hꝫ ē i recōpēsaꝫ ministrate dotis. nāqꝫ ꝑ qꝛ cū deeēt facl'tas vt ampliꝯ fri nil mistrare posset exponebat. s. helisia secretiꝯ florē ꝓpe carnis illecebris. i. luxibꝯ atqꝫ delectatōibꝯ venereis. s. vt vitā fri lucraret̃. Jp̄a nēpe maluit. i. magꝭ voluit succūbere vicio icurie. i. luxurie q̄ꝫ disrūꝑe fedus. i. amorē fraterne ꝯstātie se. s. helisia viua ꝑmanēte. neqꝫ ēt ip̄a helisia ꝑmāsit retrograda ab iceptꝭ. s. p̄missis donec ꝛ q̊usqꝫ terminauit ichoata fine ydoneo. i. decēti. q. d. helisia hec ꝛ silia itātū exegit atqꝫ his oībꝯ istitit q̊usqꝫ frēm a suis miserijs ꝓrsus liberauit. ¶ Nōndū circa hꝫ qđ dic̃ simacū yconomū. hꝫ. n. forte sibi nomē fuit. vl' qm̄ dispēsator extitit. yconomꝯ. n. vl' economꝯ ꝛ veriꝯ q pecunie frugū ꝛ oiuꝫ que possident̃ ē dispēsator. ide economꝯ. ma. mū. Xenophōtꝭ pulcher liber ē q nobis gubnationē ville vl' dispēsatōem vniuerse domꝯ Tullio iterp̄tante designat.

¶ Tenacitatis idustrie. Jn hac ꝑte Boe. sextū ꝛ vltimū remediū ꝯ sextū ipedimētū pauꝑtatis scolariū iductiuuꝫ pōit. Et diuidit̃ i duas ꝑtes ꝭꝫ duo remedia. scđa ibi. Nūqd sub his ꝛc̃. Primo dicit ꝙ si domestica fuerit ꝯsūptio facl'tatis atqꝫ penuria iminēs qd agēdū. succurrēdū inq̄ꝫ ꝛ huic domestice adustioni. i. pauꝑtati rudimēto. i. documēto idustrie. i. astutie ꝛ cautela tenacitatis. i. parcitatis subaudi ne. s. cuiqꝫ pecunia mutuet̃. Et hꝫ iō ne diligentia pecunie mutuate. i. p̄stite ifūdat. i. imittat bilē. i. irā. bilis. n. ꝓ ira sepe posita ē vt hec ēt supiꝯ exposita sūt ve ꝑ vl'

ſupple ne diligētia ꝯferat cãꝫ ꝯflictꝰ.i.tribulatiõis pugne
vel diſſẽtõis alteriꝰ rei. Deide ḱz remediũ ſubdẽs dic̃.ꝙ
ſi ſcolarl ꝟ agere minime poſſit gn opoꝛteat ipꝫ pecunias
ſuaſ mutuo dare.qcgd tũc fiat: cũ ſupple ꝟ nec̃iuꝫ fuerit
caute ꝯſiderãdũ eſt ſub his.i.ĩ his p̃ſtatõibꝰ ne puſilla.i.
pauca ⁊ modica tenacitas reꝝ ĩ poſteꝝ obſtipet.i.inclinet
vultũ iudicio

Quid de caluo milite luce ſapie
p̃dito ſẽſerit cãicies cognoſcat̃:
qui pꝛimeuo militie floꝛe tranſitũ
faciẽdo latẽter ſub birro ampho
rã quãdã ſecũ detulit: mãcipijqꝫ
gratie ꝯmẽdauit: ſtatuqꝫ leui ꝑ
mutato alteriꝰ vicẽ elegit cohoꝛ
tis: de ollaqꝫ fictili cocũ ꝯuenit.
Rixe rãcoꝛiſqꝫ frẽo diſſoluto idi
gne cocꝰ rancoꝛẽ ꝑferẽs canicieꝫ
fictili percuſſit: que licet poſtmo
duꝫ hedera ðcoꝛata eẽt: nulliꝰ tñ
ðcetero ſucci ꝯnexui pꝛiſtinũ ſta
tũ potuit reuocare leſionẽ: ex in
curſu fictilis ꝓba ſibi ſil̃qꝫ ſtirpi
ꝯtrahẽdo. Sit ergo tuta paupta

.i.ſigno rubo
ris. i. verecun
die.⁊ dico ru
borl qm̃ ſicut
moꝛs palloꝛis
ſic verecũdia
ruboꝛiſ ẽcãtia
Ul't dr̃e boe.
cũ ip̃e ſcolariſ
nec̃io pecuni
as ſuas p̃ſtare
cogat̃: caueat
tñ rebus ſuis
vt aut fideiuſ
ſoꝛe aut pigno
re ſecurus exi
ſtat. Et nõ ob
ſtãte q̃ꝫto mo
dica fuerit
mutui copia.
qm̃ plerũqꝫ. i.
ſepiꝰ foꝛtioꝛa
tabulata.i.edificia dinoſcunt̃ ruere leſione vniꝰ ſcintillu
le.nimiꝝ ergo ſi parua. ¶ Notandũ Boetiꝰ ĩ hac parte
ſũmoꝑe diſſuadet pecuniaꝝ p̃ſtatõeꝫ atqꝫ mutui datõeꝫ
licet ad hoc tam diuina q̃ꝫ etiã humana obligamur lege:
q̃ꝫoꝛhẽ ẽt a cathone iã lege conſultuꝫ eſt. Mutuũ da.ſed
Boe.ꝯ.qd tandẽ rñdemꝰ. Rñdet̃ lꝫ ea ita ſint vt ꝓximo
ĩdigẽti ad mutui p̃ſtationẽ legibꝰ taꝫ diuinis q̃ꝫ nãlibꝰ te
neamur vt nec̃itatibꝰ ſuis caritatiue his mediãtibꝰ ꝯſu
lamus. Boe.tñ reſpiciens plerũqꝫ ex hꝰ p̃ſtatione lites ⁊
diſcoꝛdias exoꝛiri iux̃ vulgare illud. Si rẽ ꝯcedas non re
habebis. Si rehabebis ñ tã cito. Si tã cito nõ tã caꝝ. Si
tã caꝝ vere ꝑdes amicũ. hinc Boe.ãmonet hãc mutui ꝑ
ſtationẽ ſũmoꝑe denegãdã.ne occaſione bñficij maleſi
ciũ ingerat̃ vt in exẽplo ꝓxime ſequẽti clare vr̃.
¶ Quid de caluo milite luce ſapie ⁊c̃. Jn hac ꝑte Boe.
circa hoc vltimũ remediũ ipſiꝰ paupertatis que aliqñ ex
mutui datione contingit exẽplũ ad ſuũ documẽtũ coꝛro
boꝛandũ de Caluo milite ſubiũgit dicẽs.cognoſcatur ſup
ple exẽplo qd canicies.i.antiquitas ſenſerit de caluo mi
lite. p̃dito.i.nobilitato luce ſapie. hic nẽpe caluꝰ miles fa
ciẽdo trãſitũ ſup.ĩ expeditionẽ quãdã ĩ p̃meuo floꝛe mi
litie.i.cũ adhuc militia floꝛeret. ðtulit ſecũ latẽter.i. clã
ſub birro.i.clamide amphoꝛã quãdã ſubaudi argẽteã vt
qdã auctumãt.alij lucteã ⁊ veriꝰ ꝓut ſeqtur. de ollaqꝫ fi
ctili ⁊c̃. vl' caſu iuẽtã foꝛtuito vl' foꝛte ſi q̃ nec̃itas igrue
ret ea mediãte cõmoditati ꝯſuleret: quã.ſ.amphoꝛã ꝯmẽ
dauit.i.tradidit gr̃e.i.benignitati mãcipij.i.famuli. ſꝫ qd
ꝑmutato leui ſtatu.i.modico tꝑe trãſacto caluꝰ ipſe ele
git vicẽ.i.locũ alteriꝰ cohõtis.i.ſocietatis.atqꝫ ꝯuenit ſup.
v̓bis amicabilibꝰ cocũ dẽ olla fictili vt eã reſtitueret: ſed
diſſoluto freno rãcoꝛiſ ⁊ rixe.i.iurgij ſup.ĩter militẽ caluũ
atqꝫ cocũ. cocꝰ ip̃e ꝑferẽs.i.patiẽs rancoꝛẽ ꝑcuſſit caniciẽ
ſup.militis fictili.i.cũ fictili olla ſic ꝙ opꝓbꝛioſe caput
militis offẽdit.q̃ canicies licꝫ poſtmodũ.eẽt ðcoꝛata.i.oꝛ
nata ob triũphal' militie gl'iã. hedera hac herba ſꝑ virẽti.
tñ ðcetero miles ip̃e nõ potuit reuocare ꝟ ẽ reducere le

ſionẽ.i.ꝑcuſſionẽ ſibi fcãꝫ ĩ p̃ſtinũ ſtatũ.ſ.ꝓut ꝓus fuerat
vt.ſ.nulla cicatrix ꝑmaneret. reuocare inq̃ꝫ ꝯnexu.i.ꝯiũ
ctõe vl' medicamine vlliꝰ ſucci.i.herbaꝝ. ꝯhẽdo nihilomi
nus ex icurſu.i.iactulatqꝫ ꝑcuſſione fictilis amphoꝛe ꝓbꝛa
.i.oppꝛobꝛia ſibi ſimulqꝫ ſtirpi.i.ꝓgeniei. ¶ Nõndũ cir
ca ꝟ vbi dr̃.hedera eẽt ðcoꝛata ⁊c̃. Mos apud antiq̊s ex

tis facultas mũda: paruoqꝫ con
tenta: icurſus viriliter perferenſ:
ad ſumma ſẽper anhelãs: omni
bus obediens. Et ſit ꝓmpta fa
mulatui: ⁊ ad loquẽdũ tarda: fide
lis ĩ obſego: itegra amoꝛe: dulciſ
q̃ꝫ collogo: coꝛdis tumoꝛoſitate
carẽſ: qm̃ eiꝰ oppoſitũ cũ eo ꝯmo
rari nõ apꝑciat̃. Licet eni a mul
tis ðſtituit̃ laboꝛis retributio: ta
mẽ ab aliquo ꝓmerebit̃ fauoꝛis
adoptio. Nonne in modico ple
rũqꝫ lapſu contingit: qð ãnuo ne
quit ꝓduci circulo: adulatoꝛis of
ficio delatoꝛiſqꝫ cõſoꝛtio ꝓ loco
negocioqꝫ tꝑis exterminatis.

titit vt poete
clarioꝛes ob
dignitatl me
ritũ atqꝫ ige
nij acumẽ ĩ ſi
gnũ virẽtl me
moꝛie atqꝫ in
tellectꝰ hede
ra coꝛonarẽt̃:
vl' vti p̃dcm̃ ẽ
ob dignitatis
meritũ. vl' ſal
tiꝫ vt vapoꝛes
caput aſcẽde
re impediret.
hec eni herbe
hꝰ nãẽ vt hu
moꝛes fumo
ſos a ſtoma
cho ebuliẽtes
neq̃q̃ꝫ caput
aſcẽdere per
mittat. Sic
apð Uirgiliũ legit̃. Paſtoꝛes hedera creſcẽtẽ oꝛnate poe
tã. Et apud ꝑſiũ. Quoꝝ ymagines lãbũt hedere ſeq̃ces.
ꝟ ãt nõ ſolũ erga poetas obſuatũ extitit.ſꝫ ẽt apud mili
tes cũ qd gl'ia dignũ bello geſſerũt.ex q̊ coꝛonã vl' hedere
vl' lauri meruerũt. ¶ Nõ birꝝ ẽ groſſũ veſtimẽtũ. Et dr̃ a
greco birrhos. Jtẽ Cohoꝛs ĩ ſupioꝛibꝰ expoſitũ eſt.
¶ Sit g̊ ⁊c̃. Jn hac ꝑte.Boe.pꝰ oĩa ſupꝛadcã q̃ ð egeſtate
ſcolariũ p̃miſerat.nũc ðmũ ex his oibꝰ q̃ manerieatqꝫ nõ
ma pauptas ipa ꝑferẽda ſit ꝯcludit.d.g̃.i.ꝑꝑ ea q̃ dcã ſũt
.ſ.tuta fac̃ltas pauꝑtatl ſit mũda.i.nullo malo liuoꝛe iſe
cta.anhelãs.i.itẽdẽs ſꝑ ad ſũmũ.ſitqꝫ ꝯtẽta ꝑuo.i.modi
co.ſ.q̃ꝫtũ nãe ſuffic̃.atqꝫ ſit ꝑferẽs.i.patiẽs viril'r.i.eq̊ aĩo
ad modũ ſapiẽtũ q ſe hñt ſic̃ tetragonũ ſine vituꝑio icur
ſus.i.iſultꝰ foꝛtune.ſitqꝫ oibꝰ obediẽſ.ſ.ĩ nullo rebell'.atqꝫ
ſit pꝛõpta.i.ꝑata famulatui.i. ſ̓uicio.ſit ad loq̃ndũ tarda.
qm̃ ĩ m'l'tilogo raro mẽdaciũ ðeſt.ſitqꝫ fidel' ĩ obſego.i.ſ̓
uicio.ſitqꝫ itegra.i.ñ leſa ſꝫ plena amoꝛe.dl'cl.i.affabil' col
logo.atqꝫ ſit carẽs tumoꝛoſitare.i.ſuꝑbia atqꝫ iflatõe cõ
dis: qm̃ eiꝰ oppoſitũ ⁊ oiuꝫ p̃dcõꝝ nõ apꝑciat̃.i.laudat̃ cũ
eo.ſ.pauꝑe. Deide apoſtrophãdo cuidã tacite rñdet qõi.
Poſſꝫ.n.qs dr̃e.ſꝫ cũ hec oĩa pauꝑ ip̃e ĩ ſe hũerit q̃ laboꝝ
ſibi retributiꝗ expectãda ẽ. Ad qð rñdẽs iqt. Quãuis re
tributio.i.ꝯpẽſatio laboꝛis ðſtituat̃ a m'l'tl tñ adoptio amo
ris ⁊ fauoꝛis ꝓmerebit̃.ſ.v̓tute laboꝝ pauꝑtatl ab aliq̊: qð
ꝯfirmãs ꝑ ſil'e iqt. Nõne.i.nũqd ꝯtigit.i.euenit plerũqꝫ
aliqð ĩ modico lapſu tꝑis qð nequit ꝓduci.i.fieri circl'o an
nuo.i.ãni ſpacio.⁊ ꝟ dico extermiatis.i.ꝓpl'ſatis ꝓ loco ⁊
negocio tꝑis tã adulatoꝛis offõ q̃ꝫ ðlatoꝛis.i. accuſatoꝛis
ꝯſõtio.i.ſocietate.hi.n.t'les ꝓut ẽt p̃taxatũ ẽ ois mali ꝓcu
ratoꝛes exiſtũt. ¶ Nõndũ circa ꝟ qð dic̃ pauꝑtas ſit mũ
da.i.ñ iſecta cupiditatibꝰ terrenoꝝ.qm̃ huic cupiditati ni
hil ſatis ẽ.ð ꝯſolatõe.z.li.qm̃ vt iqt Seneca epl'a.73. hec
nihil ſuũ eẽ credit qꝛ ſꝑ diffidit.q̃ ð re ñ ad bona foꝛtune
ſꝫ ad ſũmũ bonũ ſꝑ anhelet pauꝑtas.ĩ eo nẽpe oĩs ſacietaſ
ẽ atqꝫ appetitꝰ nr̃i ꝯplemẽtũ.ſit g̊ ꝑuo ꝯtẽta.qm̃ nõ rerũ
cumulus ſꝫ ſufficiẽtia ditat. Si tibi ſufficiãt pauc'la diues

cris vt refert. Mathe⁹ i thobia. Et itē in alexādro Galt rus libro quarto. Animū nulli⁹ egēte nō res efficiūt sed sufficiētia. Quis sit modicū si sufficiat nullius egebit. Qd si aduersū quid euenerit i his fortis anim⁹ pbeat. Obediatur singulis: qm plus obediētia ꝙ victima valere di noscit. Sit ligue sūma modestia: cū ſmone ꝓpriissimo citi⁹ ōliquat. Et si nihil difficilius a qnti liano li. ō cau sis credat ꝙ silētij vtutem hre maxie tn̄ curādū est vt isermōe vere cundia cōseruet q nil aliud est ꝙ vba sup flua vl' repmere vel respuere. Deāt hec oia tuta paup tas cū fideli obsego amore itegro n̄ fatuo dulci collogo atqꝫ cordis humilitate q̄ hō solū exaltatur vti i cātico marie dcm̄ ē. ⁊ exaltauit humiles. Gast⁹ āt cū fūdamēto careat i nullo roborat̄ q̄re ipsi iusto dei iudicio casus ꝯgruit. 3. regū. 18. Itē succ⁹a sacco dr̄ eo ꝙ ex sacco exꝓmat̄ vt ptisana apozima zoma. ⁊ sūt greca hec noia vel a sugo dr̄. q̄ sugit̄. ⁊ ꝓducit pmā ei⁹ sillabaꝫ. vn̄ i auro ra. In petra carnes poni succusqꝫ iubentur. ⁊ quidam putant ipsum ascribi per duo. c. alij per vnum ⁊c.

Capitulum quintum.

Cum ad magratus excellētiā bone idolis adolescēs velit ascēdere: necessariū ē vt tria genera statuū que i assignatōe ꝓbabilitatꝫ inuit aristoteles diligēter itelligat. Sūt aūt qdam vehemēter obtusi: alij mediocres: tertij excellenter acuti. Nullū vero vehemēter obtusoꝝ vidim⁹ vnqꝫ philosophico nectare vehemēter iebriari. Istis autē mechanica gaudet maritari: mediocrib⁹ politica. Excellēter vero acutoꝝ tres iueīm⁹ ptitōes: quoꝝ qdā sūt excellēter acuti: alij mediocres: tertij excellētissime acuti. excellēt̄ acutꝫ gaudet Economica: mediocrib⁹ ꝟo sub lunari globo phisica: apotecarioꝝqꝫ ꝓctica. Excellentissime acutꝫ quos maxime aristoteles notos ſm phiam vocat vniuersaliū ꝑ experimēta singulariuꝫ arridet cognitio. hec triuialiū domina est: quadriuialiuꝫ potentia. oꝙ est felix exhibitio.

Capitulum quintum.

Cum ad magistratus excellentiam. Hoc est capitulum quintum huius toralis tractatus de disciplina scolarium. In quo postꝙ Boetius in precedentibus capitulis pertractauit de primis scolariū rudimentis ⁊ quō scolares ipsi magratui disciplineqꝫ subijciant̄. Silr̄ qꝫ de eoꝝ elatōe repmenda. Et rursū de scolariū sagaci puisione. nunc ꝯñter i hoc qnto caplō ꝑtractat Boeti⁹ quō scolariū sincera deuotio ad magisteriū pferēda ē. Et rōne ordinis ꝯgruē ex pcedētib⁹ capere possum⁹ ⁊ signāter ex eo qd dixerat qm̄ idignuꝫ se noscat fore magisterio q se nō nouit discipulū extitisse. Uel ħ mō. In pcedētib⁹ Bo. ōterminauit de his q̄ scolares aptos reddūt ad vlterioris grad⁹. s. magisterij ꝯsecutionē. nūc vero ōndit quō ad magisteriū puehant̄. Et nō obstāte q̄rūdā libri hui⁹ alia ptitōe q̄ hoc caplꝫ librū tertium esse volūt. nos tn̄ opinionē nr̄aꝫ declinare. nō volentes qusqꝫ apparētior rō innotescat: Caplꝫ ħ qntū i duas ptes pncipales diuidim⁹. nā primo ponit qdā pambula ad magratū faciētia. i scda vero de his q̄ ad magisteriū acqrēdū necio reqrunt̄ ibi. Istis siqdē. Prima adhuc i duas nā pmo quādā diuersitatē scolariū vt ex his eligat valentiores ⁊ aptiores ipsi magisterio pmittit. scdo ex hac diuersitate eligit ibi. Nullū āt vehemēter. Et dicit pmo cū iuuenis bone idolis. i. ꝯditōis velit ascēdere ad excellētiā magratus necīū ē vt itelligat diligēter tria genera. idest tres maneries statuū q̄ supple gn̄a Aristoteles ille pipatetic⁹ in assignatōe ꝓbabilitatis. i. i libris thopicoꝝ vbi de silogismo ꝓbabili docet ⁊ ide diuisionē atqꝫ hec gn̄a tria ponens inquit. autem pre certe quidam scilicet ex scolaribus sunt vehementer obtusi. idest hebetes ingenio. alij aūt scolares sunt mediocres scilicet inter ebetudinem ⁊ acuitatem. tertij vero. sunt excellentes. idest valde acuti ⁊ ingenio subtiles. Notādum Boetius i littera thopicas aristotelis probabilitates vocat et bene quidem. sunt enim thopice loci atqꝫ metodi probabiles a quibus de omni ꝓbleumate sillogizare probabiliter possumus. primo thopicoꝝ. In his enim thopicis Aristo. infer uit hanc tripli cem statuum scolarium ma neriem. vt in littera. Nullū aūt vehementer obtusorum. In hac parte Boeti⁹ post premissam di uisionem ostē dit ad quas scientias qui libet superio rum statuum aptior fore noscatur cū vnius membrorum subdiuisione. et duo facit. nam primo facit quod dictum est. secundo cuidam tacite questioni circa hoc respondet ibi mediocritatis. ⁊c. Et dicit. nos auteꝫ Boetius non vidimus vllum vehementer obtusorum quod scilicet erat primū diuisionis genus iebriari. idest repleri vnqꝫ. idest aliquotiens nectare philosophico. i. dulcedine philosophie vero. vero pro sed. mechanica supple ars gaudet maritari idest sociari istis scilicet obtusis. mediocrib⁹ vero politica supple coniungi gaudet que de regimine ciuitatum est atqꝫ communitatum prout in libro politicoꝝ Aristotelis hoc clarius edocetur. deinde tertium membrum prefate partitionis subdiuidens dicit. vero pro sed. nos inuenimus tres partitiones. idest tres partes excellenter acutorum supple quod erat tertium diuisionis prefate membrum quorum quidam sunt excellenter acuti. alij. idest secundi mediocriter acuti. alij. idest tertij excellentissime acuti. economica que de regimine familie est gaudet excellenter acutis. vero pro sed physica. idest medicina sub luna ri globo. idest lune subiecta. ꝙ pro ⁊. apotecarie practica gaudet mediocribus. autem pro sed. cognitio scilicet vniuersalium per experimenta ipsarum singularium supple gaudet sociari excellentissime acutis quoniam altioris quidem inquisitionis hoc negocium est. vti Porphirius in principio ait ysagogarum. Acutis inquam excellentissime. quos Aristoteles vocat maxime notos. idest sapientes secundum philosophiam. Et rationem huius tertij quasi subdens ait. Et hec ideo talibus gaudet quoniam supple cognitio vniuersalium per singularia est triuialiū artium domina. ꝙ pro ⁊. potentia quadriuialium. quod expone quemadmodum in superioribus cum de logice commendationibus edoctum est clarius demonstratur. Notandum circa hoc quod dicit nectare philosophico. dulcis equidem philosophie speculatio est. nam vt refert Seneca libro quarto naturalium questionum. Dulce spectaculum est singula nature scrutari. Est enim animorum ingeniorumqꝫ naturale quasi pabulum. vt inquit tullius ad hortensium ꝯtemplatio nature que philosophia est. ipsa eniꝫ celū videmus pulchre formatū ⁊ vt

vidimi ad Alexandꝝ ꝟbis vtar. Uidemꝰ signoꝝ varietatē: stellaꝝ fulgorē rutilare. videmusqꝫ ipsa pelagus purpureo colore venustuꝫ germanā terrā amplecti. ipsa ēt cāporū virentiū spēs miramur. volucrūqꝫ dulce melos ipsa discernimus. aliaqꝫ nature spectacula ipsa magistra cōtemplamur. q̄ q̄dem refutare culpabile est atqꝫ difficile imitari. Hec ille

¶ Notanduꝫ artes mechanice ī sola manuum exercitatōe ꝯsistunt omni opatiōe ītellectus penitus ant pro maiori pte seclusa. Intellectus enim .ī suis operationibus quietꝰ est.

Mediocritatis tamen extrema partitio bonos ꝑfectosqꝫ lꝫ sibi qn̄qꝫ ꝯparauit cū sudore: magistratus tamē dotati sūt bonore consūpto flore iuuente. Istis sīq̄deꝫ predictis hoc modo est ordinādum. Primo vt sciat quisqꝫ que ad tanti nominis pertineāt reuerentiaꝫ: vt que scita sūt exprime-

ipse aūt artes plebeie ītellectuꝫ mechari cogunt. q̄re non immerito obtusioribus qui solum singularia comprebēdere valēt ascribēde sūt. Politica ꝟo qm̄ ipsa sciētia est vt inuit Aug. de ciui. dei. li. xix. qua vrbes regūtur seu respublica dirigit̄. vt pace respublica fruat̄ et sic maioris īdustrie atqꝫ prudētie virū exigit q̄ꝫ mechanica. ideoqꝫ bene mediocribꝰ politica sociat̄. acutis autē excelēter economica q̄ domesticaꝝ reꝝ sapiēter ordo dispōit̄ q̄qꝫ glibet paterfamilias īdiget vt domū regat cū nō dominus ex domo sed domꝰ ex dominio bonestet̄. vt refert tullius li. p̊ de officiꝭ. ⁊ Seneca idē de quatuor virtutibus cardinalibꝰ. Medicina vero que corpoꝝ tuet̄ vel restaurat salutē mediocriter acutis cōuenit veluti q̄ phie fimbriꝭ adheret penitꝰ cū superiora obseruat inferioraqꝫ considerat et q̄ teste ypocrate in p̄nosticis eo loco quo dicit. Est q̄ddaꝫ celeste ī q̊ oportet medicū ꝓuidere ⁊c̄. astrologie ꝯiūctissima ē. hinc bn̄ in lr̄a dr̄. Phisica subiecta lunari globo ⁊c̄. Ipsa .n. luna oīum humoꝝ motrix ē q̄re ⁊ oīuꝫ egritudinū vel ad bonū vel ad malū scd̄m .16. loca circuli q̄ īdicatiuos periodos atqꝫ creticos dicimꝰ quōlibet directiua Excellentissime q̊qꝫ acutis vl̄iuꝫ cognitio cōuenit qm̄ hec ītellectū illuminatū regrit atqꝫ ab oībus exterioribꝰ impedimentis denudatuꝫ. atqꝫ libeꝝ vt eo facilꝰ ⁊ liberius speclatio subaꝝ ꝯpositio disīꝫ ad discursui valeat ībiare.

¶ Mediocritatis tn̄ extrema partitio ⁊c̄. In hac pte bo. cuidam tacite rn̄det q̄ōni. Posset .n. q̄s dicere. Uidemus sepe vicibꝰ mediocriter acutos ad magnū sapie apicē defacto sublimari atqꝫ vt sic doctissimos euadere. q̄d ḡ hoc vult quod dictū est excellētissime acutos solū hāc sublimitatē sciaꝝ attingere. Ad quod respondēs boetiꝰ inquit licet extrema partitio .i. illa q̄ est excellenter acutoꝝ quā economice ascripserā. silr̄ quoqꝫ mediocritatis .i. illa quā medicina cōdonauimꝰ cōparauit sibi qn̄qꝫ. idest iterduꝫ ꝑfectos .i. doctissimos sciaꝝ. tn̄ ipsi sunt dotati honore magistratus cū sudore .i. labore. atꝫ magna solicitudie ⁊ ħ flore iuuēte .i. iuuētutꝭ ꝯsūpto. ¶ Notādū ꝓ vlteriori hꝰ dilucidatōe q̄ dic̄ ī lr̄a cū sudore .i. labore atqꝫ diligētia. r̄curre ad supiꝰ dicta cū dicebat̄ ī ca. p̊. q̄si circa mediū. diligentia cuiuslibꝫ opis obtusitas ꝑmollit̄. Itē inter iuuētutem atqꝫ iuuētā ħ iterest. qm̄ iuuētꝰ collectio iuuenum ē atqꝫ etas iuuenū plurimoꝝ. Iuuēta ꝟo etas vniꝰ. ⁊ ē a .28. āno vsqꝫ ad q̄nquagesimū ꝓtēsa etas ⁊c̄.

¶ Istis sīq̄dē p̄dictis ⁊c̄. In hac pte boe. post p̄missa p̄ābula ad magisteriū faciētia nūc ꝯn̄r tractat d̄ his q̄ neciō ad magr̄atū regrūt̄ atꝫ ꝯcurrere debēt. Et ē ps ista plena documētis. Diuiditurqꝫ ī ꝑtes sex scd̄ꝫ documēta sex q̄ pōit scd̄a ibi. Scd̄o vt librorum. tertia ibi. Tertio vt quosdam quarta ibi. Quarto ordinādū. q̄nta ibi. Quīto vt. sexta ibi. Cum aūt. Primo ḡ boe. p̊mū ponēs documētū dic̄. Expeditis sīq̄dē istis supple. supioribꝰ. ordinādū .i. determinandū ē postea ħ mō vt .s. q̄sqꝫ sup. q̄ ad magistratū anhelauerit sciat oīa

hec q̄ ꝑtineāt ad reuerētiaꝫ tāti noīs .s. magisteriꝭ q̊rum vnum ē vt noscat exp̊mere supple ꝟbo q̄ scita sūt .i. que scit ip̄a mente ⁊ ne cōmittat se totaliter cō missioni .i. traditōi scriptoꝝ

re noscat: ⁊ ne scriptorum commissioni se totaliter committat vt lucretius: qui cuiuslibet q̄ōnis nodū prepositē īquirēdo: dimisso comitatu cedulis cōfluebat. Secūdo vt libroꝝ copiā sue acquirat exercitatiōi vt cum opus fuerit eos ꝯsulat. Nec oīno eis credat vt Iugo q̄ Montani sui

.s. libroꝝ vt lucretiꝰ ille faciebat q̄ ingrēdo .i. inuestigando nodū .i. difficultatē soluēdi cuiuslibet q̄ōnis sibi ꝓposite ꝯfluebat .i. accelerabat cedulis .i. libris ⁊ ħ demisso comitatu .i. socioꝝ ꝯsortio. q. diceret. nō faciēdū ē vti lucretiꝰ fecerat q̄ cū sibi q̄ aliq̄ soluēda ꝓpōebat̄ illico ad libros recurrebat q̄bꝰ doctrinā suā nō memorie impꝭserat vt sibi ꝯpetēter dr̄e licuit. In sacco sedeo sedet ac sapia mecuꝫ ⁊c̄. ¶ Notādū ꝙ docēti atqꝫ magistranti ꝯgruit sūmopere eloq̄ntē eē. Eloq̄ntē inq̄ꝫ vt q̄ mēte ꝯceperit ꝟbo q̄at explicare. Uerboꝝ .n. hōesta abūdātia itētōeꝫ d̄clarat loq̄ntis q̄ teste Sene. epl̄a. 40. Inopia ꝟboꝝ ⁊ exilitas minꝰ itētū auditorē fac̄ ⁊ plerūqꝫ ꝯtingit tn̄ vt ꝟboꝝ iopiā īg̊ratia causet. vn̄ Ouidiꝰ scd̄o tristium. Q̄ minime nouerit dr̄e nemo pōt. Ne q̄s igitur docere p̄sumat q̄ nescit attēdat ꝙ turpe sit ꝓpaꝫ ignorātiā sermone attestari. Legere discētibꝰ ꝓdest; sꝫ viua vox magis. q̄re de voce simachꝰ aiēs igt. Aptiꝰ ē negociꝭ ītimandis viue vocis iudicium.

¶ Scd̄o vt libroꝝ ⁊c̄. In hac pte bo. pōit scd̄ꝫ documētū ad magistrādos scolares neciuꝫ q̄ ē circa libroꝝ copiaꝫ. Et duo fac̄. nā p̊ mltitudinē libroꝝ ꝯgrēdā scolaribꝰ ꝯmonet. scd̄o ne tn̄ ī his total̄ fiducia ꝯstituat̄ exēplo dissuadet ibi. nec oīo. Et dic̄ p̊. scd̄o sup. neciū ē scolari ad apicē magistratꝰ tēdēti vt acq̄rat .i. ꝯparet sue exercitatōi .i. suo studio librorum copiam ⁊ hoc ideo vt scꝫ cum opus fuerit cōsulat eos supple pro questionibus exsoluendis. Et deinde nimiam in eis confidentiam dissuadens exemplo dicit. nec tamen scolaris ipse credat omnino. idest totaliter eis supple libris vt scilicet penitus nulla memorie commendet quemadmodum iugo ille scolaris q̄ confisus ē ītātuꝫ monitis .i. documentis sui Magistri montani sic dicti sic ꝙ omne ꝟbum ꝓlatum ab ore eius .s. magistri exarabat .i. īscribebat q̄ternis .i. libris sup. nulla penitꝰ memorie tradēdo. ⁊ hoc ip̄ꝫ sic ab ore magr̄i receptū extimabat .i. app̄ciabat tāq̄ꝫ sacꝝ q̄dā atqꝫ ip̄e iugo obtinēs tādē viceꝫ .i. locū magr̄i nil aliud ī scolis p̄dicabat q̄ꝫ illud q̄ ī q̄ternio lis suis magr̄o suo docente ꝯscripserat. vn̄ .i. ꝓpter quod ⁊ ipse abibat multotiens confusus pudore idest verecūdia quoniam nil aliud q̄ꝫ liber continuit scolaribus predicabat. Exinde notabile quoddam circa hoc subiungit q̄ ē q̄ppe ꝓ certe vti semꝑ iuētis ⁊ non iueniendis ē miserrimi īgeniꝭ. stultiusqꝫ est confidere oīno orationibꝰ .i. documētis magistratus .i. magistri. sed tn̄ credendum est p̊mo donec .i. quousqꝫ videat̄ q̄d sentiat .s. magister. postea fingendū ē illū .s. scolarē. magistrū errasse .i. ꝙ errauerit ī docendo. Et ħ ideo vt si forte discipulꝰ queat .i. possit repire q̄d

magr̄i monitis i tantũ ꝯfusus est q̄ oē verbũ ab ipi⁹ ore ꝓgressum quaternulis exarabat: ⁊ tanq̄ sacrũ existimabat: nil aliđ q̄ magr̄i vicē i scolis obtinēs ꝑdicabat. vñ multotiens pudore ꝯfusus iclusus abibat. Quippe miserrimi ē igenij semꝑ iuentis ⁊ non inueniēdis vti: stulti⁹ ē magistrat⁹ orōnib⁹ omnino ꝯfidere: sed primo credendũ ē donec videatur quid sentiat: postea fingendum est eũdez in docendo errasse: vt si forte reꝑire queat quid ꝯmisse obijciat sedulitati. Tertio vt quosdā hēat quos secrete doceat: librosq̄ legat: alijsq̝ rudimentis informet: vt sic intellecta sciat: scitaq̝ exprimē discat: ⁊ exꝑssiōe frequētivsũ ꝯparet: vsus magisteriũ ꝓpinat: alios nāq̝ docere est proprie facultati idulgere. Quarto ordinandũ ē vt hos aliosq̝ sibi alliciat: vt cũ oportunitas magr̄andi affuerit: eoꝝ itriseco gaudeat aspectu. Quid turpi⁹ q̄ primo iceptiōis tēpore solus destitui vt flauus: q ob sui generis imperiũ gazeq̝ domināntis opulētiā cunctos sibi credidit subiugari. Tēpore vero cōcursus elapso raro reperit sodalem qui lege cōductionis adhesit licz iuitus: minas oigēas regaliter addēdo. Generositati tamē ꝯsentaneũ est secũdũ duplicem partitiōem affinitatis magr̄antis saltem ad tēpus fouere p̄ntiā. Quinto vt quorum gratia coronād⁹ ē: i fauore illoꝝ scolas sꝑ ꝑipatetice obābulet: curialiterq̝ opponat: ꝓteruientesq̝ acriter remordeat: diligētiusq̝

idest aliqđ qđ obiciat ꝯmisse. i. tradite sedulitati. i. doctrine. aristotelis nāq̝ snia ož adiscentez credere q̄uisq̝ meli⁹ sētiat ⁊c̄. ¶ Notādũ q̄uis libroꝝ copia multũ distrahat vt refert Sene. epl'a scđa ad lucillũ. Cũ ipsoꝝ copia soluz honoret atq̝ nō istruat. Non. n. finis est faciēdi libros. ecclesiastici. iz. q̄ q̄uis ita sint nō tñ refert q̄tos libros quis habeat si bōi sint atq̝ bōis istitutis referti. qđq̝ solum veteres attendentes admodũ eos i libris thesauriçasse legim⁹. sic apđ egyptũ bibliotecam vnā q̄dragita milia libroꝝ volumina legimus habuisse. q̄ tñ oīa ānis ab initio mũdi trāsactis quinq̝ milia centum trigintaquatuor Año vo xp̄i natiuitatem. 95. vnico igne cōsũpta sũt. Hoc est eo tp̄e q̄ vgili⁹ orati⁹: salusti⁹: historicus: plotin⁹: possidonius: stoic⁹: atq̝ alij viri memoria digni apđ romā claruerũt. Imitāda sũt q̄ i his maioꝝ exēpla q nō honoris cā libros sibi coemerant sz istructōis gr̄a cōpararũt. ¶ Nota q̄tern⁹ dr̄ a q̄tuor. Codex. n. ē ex q̄tuor carthaꝝ folijs colligat⁹. qntern⁹ ex qnq̝. sextn⁹ ex sex. tritern⁹ ex trib⁹. Itē iter estio ⁊ extio. Hoc iter est. nā estimare putare ē. extiare vo. i. taxare vl' ꝑciare ⁊c̄.

¶ Tertio vt quosdā habeat quos secrete doceat. In hac parte Boe. ponit tertium documētũ magistrandis sũme necessariũ. Et diuidit̄ i duas ꝑtes. nam ꝑmo facit qđ dcm̄ est. scđo cām sui dicti subiũgit ibi. Alios nāq̝ ⁊c̄. Et dic̄ tertio s. necessariũ est magistādo vt hēat quosdaz. s. scolares quos doceat secrete eisq̝ libros legat atq̝ alijs documētis iformet. vt sic sciat itellecta. s. firmius radicādo. q̄ꝑ ⁊ discat exprimere v̄bo scita. supple queadmoduz i ꝑmo documento expositũ est. ⁊ sic cōparet sibi vsum supple artis sue freq̄nti expessione. q vsus vt etiā superi⁹ cũ de triplici recordatōe dcm̄ est ꝓpinat. i. ministrat magisteriũ. Et rōnem hoꝝ subiũgens dicit. quoniā docere alios est idulgere. i. operā dare ꝓꝑe facultati. i. scie iuxta illud. Qui aliuz docet seipsũ istruit. ¶ Notandũ i lr̄a ꝯmittit̄ gradatio q color est rethoric⁹. ⁊ fit cũ de ꝑcedenti voce subseq̄ns formatur q̄si ꝑ gradũ vocũ vti i hoc metro. Quid leui⁹ fumo flamē. qd flamine vēt⁹. qd vento mulier. qd ml'iere nihil.

¶ Quarto ordinandũ ē. Hic Boe. ponit q̄rtũ documentũ magistrandis necessariũ. Et duo facit. nam ꝑ fac̄ quod dcm̄ ē. scđo exemplo dicta confirmat. ibi. vt flauus ⁊c̄. Et dicit. q̄rto ordinandũ. i. ꝓuidendum est ipsi magistrādo vt alliciat. i. bonis suis moribus atq̝ beniuolentia attrahat nō ꝑcio coemat vt flauus ipse fecerat. alliciat dico hos. supple de q̄bus i ꝓximo documēto ꝑdictũ ē. ⁊ alios q̄plurimos. ⁊ hoc iđ vt cũ oportunitas supple tꝑis magistrandi affuerit gaudeat eoꝝ. s. ꝑdictoꝝ itrinseco aspectu idest p̄ntia. q̄m quid est turpius q̄ destitui. i. dereliq̄ solus supple sine auditoꝝ cōsortio ꝑmo tp̄e inceptionis supple honoris magistralis. Et exemplum ponens de flauo dicit. Reliq̄ inq̄ vti flauus ille scolaris qui tempore exordij atq̝ noue inceptōis sue credidit subiugari sibi cunctos ob imperium idest potestatem generis sui atq̝ opulētiaz. idest abũdantiam dominanti gaçe idest thesauri sed quid elapso tēpore concursus idest disputatiōis magistrādoꝝ atz examine raro reperit sodalem. qua de re adhesit legi. i. norme conductionis q̄uis inuitus addendo regaliter minas omnigenas. i. oīum generum. q. d. cum se flauus ille inceptionis tempore totaliter derelictum videret vt quasi nullus ipsum presentia honoraret. quid fecit. quos non primo beniuolentia allexerat tandez precio atq̝ minis sibi coemit. Et subdens quoddam notandum inquit. tamen consentaneum. idest rationi consonum est generositati. idest nobilitati ꝓpter duplicem partitionem affinitatis confouere presentiam magistrantis saltem ad tempus. ¶ Nota gaçe lingua persarum dicuntur diuitie vel thesaurus. Inde gaçetum gaçarum repositorium. quare et quedam ciuitas palestine gaça dicta est eo q̄ cambises persarum rex thesauros suos illic posuerit cum egyptijs bella intulisset.

¶ Quito vt quoꝝ gratia ⁊c̄. In hac parte Boetius ponit quintum documentum nouiter magistrandis oportunũ. Et duo facit. nam ꝑ facit qđ dcm̄ est. scđo circa documentũ ipm notabile quoddam snbiungit ibi. nec licz summa. Prima in duas. nam primo documentum ipsum ponit. secundo proteruitatem circa documentum esse fugiendā ostendit ibi. Multos siquidem. Et dicit primo quinto loco supple prospiciendum est vt magistrandus ipse si honorem in promotione sua consequi desideret vt obambulet idest circũambulet peripatetice. idest peripateticorum more scolas illoꝝ magistroruz quorum gratia coronandus idest titulo magisterij insigniendus ē in honore. q̄ꝑ ⁊. opponat. s. dubia mouendo atq̝ rñsiōibus replicando curialiter. idest curiose. atq̝ remordeat. i. arguat acriter ꝓteruiētes. i. ꝓterue rñdētes. atq̝ rñdeat ꝓ tꝑe. i. cũ tempus respondendi ipm tetigerit diligentius. ⁊ hoc ne si volũtas supple scolaris promouēdi muta fuerit imputet̄ ignorātie cecitati. vel ascribat̄ temeritati arrogātie. i. supbie.

¶ Notandū phoꝝ varias fuisse sectas. Alia qdē stoicoꝝ q̄ꝝ pnceps ꝣeno fuit ꝛ crisippus vt ait A. gellius et recitat Augustin⁹. 9. de ciui. dei. ca. 4. Et sene. dic ad elbiā φ a ꝣe none icepit rigida stoicoꝝ sapia. Alia fuit secta achademicoꝝ ab achademica villa quoꝝ pnceps erat Plato. hi de singulis dubitātes nil affirmabāt certū quoꝝ opinionē et Eraclit⁹ videtur ꝯfirmare. Alia epicureorum fuit secta ab epicuro atheniense dicta q voluptatem summuꝫ bonuꝫ posuit vt ingt A. gellius li. 14. Ponit etiam duo bona. s. corpus sine dolore. et animā sine pturbatōe referente sene. epistola. 67. ad lucillum. que si in voluptate carnis fundata est reprobāda est: si i voluptate mentis supportāda ꝛ ita posuisse epicuꝝ seneca attestat̄ i li. de constātia sapiētis. Est etiā alia phoꝝ secta q̄ peripateticoꝝ est quā Aristoteles condidit sic dicta a peri qđ est circū ꝛ patos calcās q̄si circuꝫ calcās vel obābulās. hui⁹ eniꝫ secte phi ꝛ hoꝝ pcipue Aristoteles deambulādo disputabāt vel ēt de scola ad scolā ābulādo disputabāt ꝛ ingrebāt gd meli⁹ sue snie possent acgrere ꝛ adiungere. ꝛ ad tale ꝓpositum littera loqtur cum ingt ad illoꝝ scolas peripatetice obābulet ꝛc̄.

pro tpe respōdeat ne si muta fuerit volūtas: ignorātie iputet̄ cecitati vel arrogātie temeritati. Multos sigdē ob rn̄sionis ꝓteruitatē speculantiuꝫ licet iuite vidimus pcipicio frui. nō eniꝫ discētis iter est pbris affatibus ꝛ ꝯtumeliosis regētē icitare. Nec licet summa familiaritate coniunctus fuerit ipsius docētis secreč nisi iussus debꝫ inhiare: iussus vero inuite. Nonne fōtini proteruitas ꝣenocratis scrutinia apuit edocta publice pri⁹ inspexit: seqꝫ magr̄ari credidit si omneꝫ ꝣenocratis abstulisset mineruam: qua ablata ꝣenocrates studere desijt: ablatisq̄ꝫ Fontinus vti nesciens frenesi laborabat grandiori: proprio ergo discipulus labori cōfisus alieno nunq̄ꝫ inuidebit honori. Cum autem dies summe promotionis affuerit: breui stemate ꝓpendiosoqꝫ affatu veneranda commendetur sociorum collectio: sicqꝫ ad honoris inicialis incrementa intrepide procedendum ē decēti ornatu festiuo apparatu si facultas suppetat: cūctis vel ad libitū eiusdē saltē ꝓfessiōis splēdi

¶ Multos sigdem ob responsionis. In hac pte Bo. monet ꝓteruitatē atqꝫ temeritatē i supioribus sūmope pcauēdā fore. Et ꝑ facit hoc. scđo cām subiūgit. ibi. Non eni ꝛc̄. Et dic nos boeti⁹ vidim⁹ multos speculantium frui pcipicio. i. cadentia a gradu dignitatis magistralis ob ꝓteruitatem rn̄sionis. nō eni iterest discentis incitare. i. cōmouere regentē. i. magistꝝ cōtumeliosis. qꝫ ꝑ ꝛ. pbriosis. i. opprobriū igerētib⁹ affatib⁹. qm̄ sicuti deus atqꝫ parēs sic quoqꝫ magister i honore ꝛ reuerētia retinēdus ē qm̄ ipsis nullū ꝓ acceptis equalens recōpēsari pōt. iuxta illđ Dys parentibus ꝛ magistris nullū reddit̄ equalēs. ¶ Notāduꝫ ꝓteruitas ꝓprie ē tā vbo q̄ꝫ facto crudelitas ꝛ terribilitas Inde ꝓteru⁹ hoc vicio notatus. vn̄ Grecism⁹. Improbus ē aliqs vbis factisqꝫ ꝓteru⁹. Et dr̄ a pro vel pros ꝛ toruus sicuti ergo nō factis i magistꝝ isurgere licet vti i scđo capitulo de violentia ē dictū. Sic neqꝫ ēt i ipꝫ vbis ꝓpteruire qm̄ n̄ ē dign⁹ scia q scie isurgit pceptori. ibidē. q̄re ꝛc̄.

¶ Nec licet sūma fami. Hic boe. post declaratū supi⁹ documētū qđdā notabile subiungit dicens. scolaris ipse nō dꝫ inhiare secretis h̄ ē libris capse ꝛ cubiculo. licꝫ ꝑ q̄ꝫuis fuerit cōiunctus supple magistro suo sūma familiaritate ꝛ hoc nisi iussus. ꝛ si iussus tn̄ iuit⁹. Et inducēs quēdā fontinum ꝣenocratis discipulum qui magistri sui secreta ꝓspiciēs ex his ꝣenocratis totalē doctrinā adeptā arbitrabat̄ dicit. Nōne. i. nunqd proteruitas fontini scolaris aperuit scrutinia idest secreta monimentorum suorum ꝣenocratis illius magistri. atqꝫ inspexit pus edocta publice. s. i scolis. qꝫ ꝑ ꝛ. credidit se magistrari ex hac furtiua atqꝫ pteruia ispectōe secretoꝝ sui magistri ꝛ nedum ispectōe sꝫ tūc cum abstulisset supple furto oēm mineruā. i. sapiāꝫ libris suis cōmissam ꝣenocratis. quod ꝛ fcm̄ ē quoniam omnes codices suos abstulit. quid vltra ablatis singulis ꝣenocratis libris ꝣenocrates ipse studere desijt. supple libroꝝ carentia. fontinus āt nesciens idest non valens vti ablatl idest furto sb⁹tractis libris ꝣenocratl laborabat postea freni. i. rabie mentis gradiori q̄ꝫ ante. Et ex his quoddā nota dignum ꝯcludens ingt ergo. i. ꝓpter supradicta discipul⁹ qcūqꝫ fuerit cōfisus ꝓpo labore. s. study nunq̄ꝫ iuidebit honori alieno.

¶ Notādum ꝑut latina tradit auctoritas mineruа dea ē multaꝝ iuentrix artiū sicuti lanificy oliue ꝛ fabrice: ꝛ iō eaꝫ nō icōgrue ꝓ sapia poni libet. hec etiā pallas dicta est a pallone tracie isula vbi nutrita fuit. vel q: pallantē gigātem occidit. Itē scrutiniū est qcqd iteri⁹ de aliq scrutat̄ re sic ꝓpha Defecerūt scrutantes scrutinio ꝛc̄. Itē frenesis rabies est. ꝛ dicit̄ a fren qđ est furoris exagitatio a cerebro descendens vel ab impedimēto mētis frenesis dr̄ q: greci frenas mentem dicunt ꝛc̄.

¶ Cū aūt dies sūme ꝓmotōis. Hoc est sextū documētuꝫ circa magistrandos attendendū. Et docent̄ ꝑ eum ꝑpara toria dignitatis magistralis. Et duo facit hoc. in hoc documento. nam pmo documentū ponit. scđo cautelā circa h̄ subiungit. tertio exēplū a cautela susceptū subnectit. q̄rto quoddam notabile circa oīa ipsa ponit. scđa ibi. Caute. tertia ibi. Strictonius. q̄rta ibi. O q̄ felicis. Et dic primo. cū aūt dies sūme ꝓmotionis supple ad gradum magistralē affuerit atqꝫ ꝓmonendus ipē iam i cathedra magistery se promotionis causa receperit tunc veneranda collectio. idest congregatio sociorum suorum supple ipsum presentia sua honorantiuꝫ commendetur. idest laudetur ab ipō promouendo breui stemate. idest breui arenga. atqꝫ affatu. idest oratione compendiosa. atqꝫ procedenduꝫ idest accedendum est intrepide ꝛ audacter ad incrementa initialis honoris supple magistri sic scilicet ornatu. idest vestimento decenti supple sue facultati. apparatu. id est preparatione conuiuali. festiuo. idest celebri apparatu inqua procurato. idest comparato splendide. idest honorifice cunctis supple tam sue q̄ꝫ alterius secte magistris et scolaribus. ꝛ hoc si facultas suppetit. vel subaudi si nō sufficiat dūtaxat ad libitū. i. voluntatem suam saltem magigistris ꝛ scolarib⁹ vl' solū magr̄is eiusdē sue ꝓfessiōis. i. secte. ¶ Notādū circa hoc φ dic̄ breui sermone collectōeꝫ socioꝝ laudari: tūc. n. ve laudam⁹ cū pauco sermone magnitudinem rei extollimus. quoniam in multo sermone raro mendacium raroqꝫ adulatio deest. hinc igit̄ catho.

Parce laudato. bene parce q̄m̄ nulla tā excelsa virtꝰ est ꝗ dulcedine glorie n̄ stāgat. vt refert sene. ⁊ Ouidiꝰ de tristibus. Deniqꝫ nō paruas animo dat gloria vires. Et secūda fac pectora laudis amor. Qua ex re hieronymꝰ ad sabinianū sic ingt. Naturali ducimur malo ⁊ adulatoribꝰ nostri libēter fauemꝰ. Et quāq̄ꝫ nos r̄ndeamus idignos ⁊ calidꝰ rubor ora pfūdat: tn̄ ad laudeꝫ sui anima itrisecꝰ letat̄. Inde claudianꝰ. gaudet eni virtus testes sibi iungere musas. Carmen amat qsquis carmine digna gerit. Parce igr̄ laudandum est ⁊ laude inquaꝫ suffulta ludā tis dignitate Laudati merito atqꝫ rei q̄ laudat̄ magnitudine Or si ista n̄ affuerit non laꝰ sꝫ adulatio fore manifestum est. Item stema qd sit ī superioribus capitulis iam monstratum est. quare ibi videas.

de procurato. Caute tamen consideranduꝫ est: cautiusqꝫ iuestigandū ante magisterij elatōꝫ: vt primi anni decursu propria possit sustētari si opꝰ fuerit facultate. Turpe ē eni ob reuerētiā tāti nois prima frōte mendicare: vt strictoniꝰ qui oibꝰ ad magisteriū pertinentibus venerabiliter executus: luce cepit tertia mēdicare tantiqꝫ ausus mox euꝫ penituit. Quid miruꝫ: quasi instantaneꝰ delusus abcessit tanti honoris fastigia nunq̄ꝫ decetero confessus. O q̄ꝫ felicis exitus veneranda est ꝯmēdatio. ¶ Capitulū sextū.

¶ Caute tn̄ considerandū est ⁊c̄. Hec ps a multis cautela circa p̄cedens documētū assignari solet. meo tn̄ videre cōuenientiꝰ septimū assignaret̄ documentū. Sed qd de hoc fuerit solertie cuiuslibet recōmitto. hoc tn̄ dicendum est cū cautela superioris documēti fuerit: r̄a hꝫ. Caute tamē. Si vo documētū l̄ra hꝫ. Caute etiā. Et scd̄m p̄mā l̄ram h dic̄. cōsiderādū tn̄ ē caute. i. sapiēter. subaudi ī his et circa ea q̄ ī sup̄iori documēto edocta sūt. cautiusq̄ꝫ. iuestigandū ē ante elationē. i. ꝓmotionē magistery vt decursu. i. curriculo p̄mi anni. subaudi gradū magistralē ꝓxime seq̄ntis. nouellus ipse magister possit sustētari fac̄ltate ꝓpa si opꝰ fuerit. enī ꝓ quia turpe mēdicare. i. egere p̄ma fronte id est icōtinēti ob. i. pp reuerētiā tāti nomis. s. magistery. q. d. turpe nimiū est ꝙ scolaris ꝓmouēdus i adeptione magistralis dignitatis tāta expēdat ꝙ q̄ꝫcito gradum adeptꝰ fuerit mendicare cogat̄. Et exēpluꝫ subdens de quodam strictonio q expletis ⁊ executis venerabl̄r splendide ⁊ honorifice omnibus ad magisterium pertinentibus incepit mēdicare. i. egere tertia luce. i. tertia die ꝓxime seq̄nti. ꝙ ꝓ ⁊. penituit eū ipersonale est. mox. i. stati tanti ausus. i. tāte audacie qua supra vires facultatis aggrediebat̄ dignitatem magistralē. qd mirum. i. q̄re eum non penituisset. Ipse eniꝫ strictoniꝰ delusus. i. derisus recessit q̄si istantaneus. i. icontinēti. ꝙ ꝓ ⁊. nūq̄ꝫ cōfessus est decetero fastigia. i. summitates tanti honori. Et ide notandū quoddaꝫ ponēs exclamat dicēs. O q̄ꝫ. i. q̄ꝫtum est veneranda. i. reuerenda cōmendatio felicis exitus. i. felicis finis. Ipse en iē f, quē oia ordināda sunt. si ergo finis bonus est totum laudabile pbas est. qua de re non inepte dictum est. Exitus acta ꝓbat. Et item finis coronat. ⁊ insuper a fine omnia denominari. ¶ Capitulū sextū ⁊ vltimū.

e Xpeditis que ad scolariū eruditionē ⁊c̄. Hoc est capitulum sextū ⁊ vltimū huiꝰ totalis tractatus q de scolariuꝫ disciplina ē. In quo post ea que in superioribus capitl̄is edocuit. Et signāter postq̄ꝫ in ꝓxime p̄cedenti capitulo determinauit de q̄busdā documentis ad dignitatem magistralē tū facientibus tum quoqꝫ necessario reqsitis. Nūc ꝯsequēter i hoc vltio capitulo p̄ncipal̄r de dignitate ipasa magistrali ⁊ que ipꝫ circūstant ⁊ cōcomitātur ꝓseq̄t. Et diuidit̄ hoc totū capituluꝫ i tres ptes p̄ncipales scd̄m tres mag̃roꝝ maneries. In p̄ma pte nempe determiat de p̄ma magistroꝝ specie ⁊ de his q̄ ipsos regulant ⁊ nō solum eos primos sed etiaꝫ alios cuiuscūqꝫ manerieí existant. In secunda de secūda. ibi. Extrema p̄sentis voluminis. In tertia de tertia ibi. Cū ob dulcoris ⁊c̄. Pria ps adhuc diuiditur i duas partes. nā p̄ continuat dicta dicendis. scd̄o de statu norma atqꝫ regula magistrātiū determiat ibi. Magistroꝝ talis ⁊c̄. Itē p̄ ponit itentionē suā respectu p̄cedentium. scd̄o respectu seq̄ntiū ibi. Nūc ad p̄mo facit qd dcm̄ ē. Scd̄o modū ꝓcedēdi obſuādū oñdit. ibi. Nec arguere tertio rōnē sui ꝓcessus subiūgit ibi. Qm̄ n̄ solū. Dic̄ ḡ p̄ expeditis illis q̄ se digesta. i. diuisiꝫ i sup̄ioribꝰ tradita. ad eruditōeꝫ. i. iformatōeꝫ scolariū. ⁊ h obſuata moderatiōe. i. modestia dilucidādi. i. determinādi. ⁊ qꝛ nos Bo. nō curamꝰ āgariare. i. ꝯstrigere lectōeꝫ breuitate sup. n̄re editōis nec ēt ꝯfūdere dilatōe. i. ꝓlixitate. nōnūq̄ꝫ p̄usi leuiori stilo. i. mā atqꝫ lucidiori stemate. i. v̄boꝝ ornatu. ⁊ h qm̄ stilus subaudi totiꝰ n̄ri tractatꝰ cōmēdat̄. i. tradit̄ nō solū discretis. i. eruditis veꝝ ꝑ sꝫ ēt rudibꝰ. i. idoctis ⁊ h postposita. i. derelicta serie enigmatis. i. obscuritatis. Qm̄ āt hec ita sūt ꝓperādū. i. accelerādū ē nūc. s. h i loco ad venerabilē maiestatē mag̃roꝝ subaudi determinādo de statu eoꝝ atqꝫ norma ip̄os tā erga se q̄ꝫ erga alios regulāte. Itē enigma enigmat l ſmo ē figuratiuꝰ vl̄ obscura locutio siue silitudo vl̄ qd occl̄ta vl̄ obscura q̄ difficile itelligit̄ nisi apiat̄. vt illō iudicū. De comedēti exiuit cibꝰ ⁊ de forti egressa ē dulcedo significās ex ore leonis fauum esse extractuꝫ. ¶ Mag̃roꝝ āt talis hr̄ diuisio. In hac pte hoe. postq̄ꝫ se sup̄ioribꝰ ꝯtinuauit. nūc itētōem ꝓseq̄t. Et duo facit. naꝫ p̄ q̄sdam magistroꝝ diuisiones p̄mittit. scd̄o normaꝫ atqꝫ ipsos regulantē modū demōstrat ibi. Taliū nāqꝫ. Prima i duas. naꝫ p̄mo p̄maꝫ distinctōeꝫ magistroꝝ p̄mittit. scd̄o scd̄am subiungit ibi. Tam istoꝝ q̄ꝫ ⁊c̄. Ei dicit p̄mo ꝙ diuisio magistroꝝ habetur talis. supple vt sequitur. nam quidam magistroꝝ morantur duabus vrbibus excellentioribus. idest clarioribus ceteris scilicet rome ⁊ athenis nūq̄ꝫ procedentes vlterius nisi forte inquantum fortuna succedit idest arridet vt eleuentur altius. idest ad altiora. vl̄ sic. nūq̄ꝫ ꝓcedentes vlterius scilicet ab vrbibus his. ⁊ hoc inquantum idest quādiu fortuna succedit eis vt altiꝰ eleuent̄. Et vult dicere ꝙ qdam magistroꝝ sunt q solum in

e Xpeditis his que ad scolariū eruditōem digesta sī dilucidādi moderatōe obſuata: nec āgariare lectorē sermōis breuitate curamꝰ: nec dilatōe ꝯfūder̄: nūq̄ꝫ lucidiori stilo leuioriqꝫ stemate p̄usi: qm̄ nō solū discretis verūēt rudibꝰ enigmatis serie postposita ꝯmēdat̄. nūc: ad mag̃roꝝ venerabilē ꝓperandum ē maiestatē. Magroꝝ āt talis habeatur diuisio. Tātoꝝ qdā duabus vrbibus ceteris fulgentioribus scilicet rome ⁊ athenis commorantur: vlterius nusq̄ꝫ procedentes: nisi quantuꝫ fortuna suc

vrbe romana atq̃ athenīēſi morã ſuã hñt. Aliȷ aũt magiſtri ſunt q omittentes faſtigia.i.ſũmitates p̃dictaꝝ vrbiũ .ſ.rome ꝛ athenaꝝ.q̃runt emolumẽta.i.lucra oppidoꝝ.i. caſtroꝝ ꝛ villaꝝ:vt ſic oppidũ largo ſumat̃ vocabulo:oppidoꝝ inq̃ adiacentiũ.ſ.p̃dictis vrbibus duabus ſubaudi vel de lõge vel de ꝓpe diſtantiũ. Et dico q̃rũt tũ.i.p̃mo ꝓpter egeſtatem ſupple remediãdã.cgeſtatez dico nouercaz.i.ꝯtrariã diſcipline. nam vt ſepius dictum eſt. natura non eſt ſufficiẽs ſeipa ſpeculari ſine rebus exterioribus.tũ etiaz ideſt ſecundo querunt emolumẽta alioꝝ oppidoꝝ propter dulcorez renitentez natalis patrie.i. p̃rni ſoli. Ult dicere q̄ poſt eos magiſtros

cedit eis vt altiꝰ venerent̃. Aliȷ predictoꝝ obmittẽtes faſtigia locorũ oppidoꝝ adiacẽtiũ q̃rũt emolumẽta. Tum ꝓpter nouercã diſcipline egeſtatẽ:tum ꝓpter natalis p̃rie dulcorẽ renitẽtẽ. Tam iſtoꝝ q̃ alioꝝ q̃daz rõne pulchre denoĩationis ĩperiũ aſſumunt vt honorificentur. Aliȷ rõne intelligẽtie ignorantia eoꝝ ne confundantur. Tertiȷ ſubtiliꝰ ſpeculantes propter vtriuſqʒ ꝑtis icremẽta magiſtralia contrahunt paludamenta. Talium nanqʒ quicũq̃ venuſtatis aſſumpte debitiqʒ

q vrbibus rome atq̃ athenis cõmorantur ſũt aliȷ magiſtri q i oppidisꝰ ꝛ hoc q̃dam ĩ oppidis natalis ſoli.q̃dam vero ĩ oppidis ꝓrſus extraneis. Et de his oibꝰ ſuo ordine atqʒ loco ꝑtractabitur ĩ ſeq̃nti. ¶ Notandum ſicut plurime p̃hoꝝ fuere ſecte.ſic ꝛ plurima ſtudioꝝ receptacula. Cõmemorãdo ergo hyſtoricoꝝ ſnia celebratiora doctrinaꝝ cõciliabula athenaꝝ ſtudia ceteris p̃clariſſima extiterũt.que ꝛ ipſe hieronymꝰ ꝯmẽdãs ingt. Studio athenas aptiſſimas fore.p̃mo eni leges ſtudiũ id tradidit aliȷſq̃ ciuitatibꝰ iura trãſmiſit:ĩ eo viguerunt pene omnia p̃hie lumina queãdmodũ tam longe fama extitit diuulgatum. Poſt athenaꝝ ſtudiũ romanuz floruit italicis p̃his ꝯſtipatũ.ĩ quo Julius ceſar viguit.li.p̊.de vita ceſaris.ibi Catho floruit.vt ait Solinꝰ li.p̊.ibi Uirgiliꝰ tulliꝰ ſeneca atqʒ reliq multi plurimi valuerunt. Et hec duo ſtudia l̃ra cõmendat. Eſt ꝛ aliud pariſiẽſe ſtudiũ ĩ ſupiorib' ſatis collaudatũ. hʒ ãt etas modernior ĩnumeras pene doctriarũ vl'es ſcolas q̃s ſi laudez aut vituperẽ neſcio.cũ vtꝰ cõſtet ĩ patenti atqʒ extraneo nõ ĩdigeat cõciõatori. Jtem emolumentũ licʒ ꝓpe molẽdine lucꝝ ſit:ponit̃ tñ p q̊libʒ lucro vl' ꝯmoditate. Sic malachie tertio. Et q̃ð emolumẽtũ qꝛ cuſtodimꝰ p̃cepta eiꝰ. ¶ Tã iſtoꝝ q̃ illoꝝ q̃dã rõe p̃lchre ꝛc̃. Hic ponit aliã magiſtroꝝ diſtinctõez dicẽs. Mag̃roꝝ eq̃dem ĩ ciuitatibꝰ p̃fatis atqʒ oppidis circũiacẽtibꝰ habitantiũ. q̃daz magiſtri ſũt q aſſumũt ĩperiũ.i.gradum atq̃ titulũ magiſtralẽ rõne pulchre denoĩatiõis.i. fame.vt ſcʒ ab hoibus honorent̃. Et hi ſũt q ſolũ gloriam nois q̃runt. Aliȷ aũt ſupple graduz aſſumũt ſupple magiſtralẽ rõne.i. ob cãm ĩtelligẽtie ꝛ hoc iõ ne cõfundant̃ ignorãtia. Tertiȷ vo ſũt q ſpeculantes ſubtilius q̃ ſuperiores ꝯtrahũt paludamẽta.i.honorẽ q ꝓpe ĩ his veſtimẽtis cõſiſtit mag̃ralia .i.magiſtꝝ oſtendẽtia. Uult dicere tertiȷ ſũt q magiſtralẽ dignitatẽ aſſumũt ꝓpter ĩcrementa vtriuſqʒ ꝑtis ſupradicte.ſ.tam ꝓpter apparere atqʒ vt honore celebrent̃ q̃ etiã ꝓpter ĩtelligentiã. ¶ Notandũ q̃uis ſcire bonuz ſit atqʒ p̃ ceteris delectabile cũ ſcia ipſa cũcta ꝯplectatur atqʒ nihil ignorare ꝑmittat:ſcire tñ ipſum non omnino laudabile eſt quod ob fame gloriã dũtaxat cõparat̃. licʒ eniʒ pulchꝝ ſit digito oſtendere ꝛ dicere hic eſt. Juxta Perſiȷ flacci ſniam. non tamen ſanctum eſt. Jllud ergo ſcire eligendum eſt quod vitam virtuoſam comitatur non glorie cupiditatem. Eſt igitur ex his magiſtrorum generibus ſolum illud laudabile quod ob ignorantie nebulam depellendam ſcientie ſuſcipit incremẽta. Jtez paludamẽtuz veſtis regũ genus eſt q̊ vtebantur ad oñdendũ belluz p̃rimo futuꝝ. Et dicit̃ a pa lam.qꝛ tũc oĩbus palã bellũ oñdebat̃. Eſt ãqʒ veſtimẽtuz mag̃rale q̊ magiſtrãdi ĩduũt̃ ad futurorũ honoꝝ titulũ oſtendenduz. ¶ Taliuz nãqʒ q̃cunqʒ venuſtatis aſſũpte

officiȷ velit emolumenta proſequi:in vniuerſa morum honeſtate oportet vt polleat preclarius: vt ſit vtiqʒ in ſermone verax: in iudicio iuſtus:in conſilio prouidus: ꝛ in ꝯmiſſo fidelis cõſtãs ĩ vultu:pius ĩ affatu:virtutibꝰ inſignitꝰ:bonitateqʒ laudabilis exiſtat. ſi q̃d vero ꝯtrariȷ acciderit: humane fragilitatis appetitu accidere ſolet. Cõuerſatiõe ẽt fit bonꝰ. Nulla ſiq̃dẽ res ẽ magis ꝑniciosa diſcipulo vita magiſtri cõtumelioſa. infuſa enim videntur ſepiſſime conffũdi ex fetido vaſe

debitiqʒ. Jn hac ꝑte Boe. poſt ſupiorẽ magiſtroꝝ bipartitã diuiſionẽ. nũc de quorũlibʒ norma atqʒ mõ ipſos regulante tã ĩ ſe q̃ quo ad alios ſubiũgit. Et diuidit̃ hec ꝑs in duas ꝑtes.nã p̊ ponit boe. p̃cepta q̃dam magiſtros regulãtia abſolute ꝛ q̊ ad ſe. ſcðo ꝑ ꝯꝑatõem quo ad alios. ſcða ibi. hec ãt. p̃ma adhuc ĩ duas.nã p̊ facit quod dcm̃ eſt. ſcðo cãm ſui dicti ſubiũgit ibi. Nulla ſiq̃dẽ. Prima adhuc ĩ duas.nã p̊ facit id quod dcm̃ eſt. ſcðo ponit q̃ndã excuſatõez p̃dicta p̃cepta excuſãtẽ. ibi. Si q̃d vo ꝛc̃. Et p̊ ponẽs documẽta ſtatũ mag̃ri regulãtia dic̃ q̄ mag̃ q̃cũqʒ ipe fuerit ſi velit ꝓſq emolumenta aſſũpte venuſtatis.i.honoris mag̃ralis.qʒ p ꝛ debiti officiȷ oʒ.i.op portunũ ẽ vt poleat.i.reſplẽdeat clariꝰ ĩ vniuerſa moꝝ honeſtate. vt.ſ. ſit ĩ ſermõe verax. ĩ iudicio iuſtus ꝛc̃. littera plana eſt. Et ſi q̃d cõtrariȷ accidat ſubaudi ſupioribꝰ hoc ſolet accidere appetitu humane fragilitatis ideſt ipſa ſenſualitate. ipſa.n. debilis eſt ꝛ ad maluz ꝓna. Et qꝛ debilis ideo ipſaz debilitas moruʒ plerũqʒ cõſeq̃tur. debilitatẽ eni cõplexionis vt medicl viſum ẽ ſepiꝰ moꝝ ſeq̃t̃ debilitas. ¶ Notãdũ licʒ mag̃ oĩa illa ĩ ſe habeat q̃ forma docẽdi cõtinet vti ſũt docẽdi conſideratio. exẽploꝝ cõformitas ꝛ rurſum eloq̃ntia copioſa hec tñ minime ſufficiũt niſi ea q̃ v̊bo docet opere ĩſtruat hec eniʒ optima ſapie via ẽ opera ſanis cõformare doctrinis. Unde ꝓſper. li. epigrãmatũ. Nõ ſatis eſt dñi precepta euoluere lingua. Js meminit legis q memor ẽ op̃is. Turpe enim eſt vt inquit lactantius libro de falſa ſapientia. ad philoſophiam pergere ꝛ philoſophie opera non agere talis enim vita non vera ſed palliata eſt. Opera autem philoſophie mores ſunt atqʒ diuinitatis inſtituta. in quibus magiſtratus' ſic polleat vt diſcipulis nedum exemplo ſit ſed ꝛ decori. Ratio autem omnium horum hic conſequenter annexa eſt cum dicitur. quoniam nulla res eſt diſcipulo magis pernicioſa.i.dãnoſa q̃ ꝯtumelioſa vita magiſtri eniʒ p qꝛ nos boetiꝰ vidimus ĩfuſa ex fetido ideſt contaminato vaſe cõfũdi.i.corrũpi ſepiſſime. quoniam fetidum vas aquas corrũpit. q.d. ſicuti aque corrũpũtur vaſe fetido ſic ſcia doctore cõtumelioſo. Pro q̊ notanduz q̄

plurimi hodierni tp̄is sūt sapientū q̄ lz doctrinis sanis itē dāt vitā tñ brutalez ducūt sicuti tāgit Aristoteles primo ethicoꝝ. q̄ certe odio admodū hñdi sūt exēplo Pacuuij q̄ oēs tales tāto fastidio rēnuit vt nec v̄bo neqz facto eis cōicare dignū estimauit. put ponūt A. gellius atqz Heliā dus i cronicis de q̄bus Lactanti⁹ i li. de falsa sapia sic igr.

qz fetiduz vas aquas īfusas corrūpit. Hec aūt ad aīe docentis īformationē digesta sūt: nūc ꝺ ceteris primarijs nō dico de primo primis sz de secūdo primis disserenduz est. Tenet̄ quoqz doctor erudit⁹ eē: māsuet⁹: rigidus antiquus nō annis: nō negligēs: nec arrogās. Sit iquā eruditus: pri⁹ eniz oportet vt discat q̄z doceat. Triuij siqdē cōparationē doctrine nouim⁹ assistricē. Valde vero absurdū ē ⁊ iniquū vt iperiti periti s: nouelli antiqs: rudesqz p̄ferant emeritis. Māsuet⁹. Quo-

Quidam sub obtētu philosophie vicia sua celātes. vt sunt sophiste. domi faciunt ea que i scolis arguunt. sicqz docent tantū nec faciunt. ipsiqz p̄ceptis suis pond⁹ detrabunt. H tñ genus turpissimū est. teste seneca ad lucillū ep̄la. 24. Turpe enim inquit est aliō loq ⁊ aliō sentire. Et itē epistola. 44. hoc turpissimū ē quod nobis obijci solet v̄ba nos p̄hie nō opa tractare. Inde Catho. Turpe ē doctori cū culpa r̄darguit ipsū. Cū q̄ vita cuiusq̄z despicit̄ ei⁹ qqz necē ē vt doctria despiciat̄ vt vult Gregorius i omelia. 6. li. z. Discant sermonibus his viri prudentes docēdi formā. suosqz discipulos studiosos fieri suadeāt nō solū libros euoluendo sz ēt mores ꝓponēdo. Itē p̄nicies mors ē vl' iterit⁹. Inde p̄niciosus. a. um. dānosuz letifeꝝ ⁊c̄.

¶ Hec āt ad aīe docētis. In hac p̄te boe. postq̄z posuit documēta regulātia magistros q̄ ad seipm: nūc vo fac̄ H idē q̄ ad alios. Et diuidit̄ hec p̄s i duas p̄tes. nā p̄ ponit normā magistros regulantē q̄ ad discipulos. scdo q̄ ad alios a discip̄lis. ibi. Cū āt ob festiui tp̄is ⁊c̄. Pria i duas. nā p̄ fac̄ H q̄ ad moꝝ obseruātiā. scdo q̄ ad subditoꝝ iformationem. ibi. Cum autem bone inquisitionis. Prima adhuc in duas. nam p̄ se dictis dicēdisqz ꝯtinuat. scdo itentū ꝓsq̄r. ibi. Tenet̄ qqz doctor ⁊c̄. Et p̄mo ponit itētōem suā respectu p̄cedētiū. scdo respectu sequētiū. ibi. Nūc de ceteris. Et p̄ dic. oīa hec subaudi q̄ dicta sūt: sūt digesta. i. dclarata ⁊ tradita ad iformatōez aīe docētis subaudi q̄ ad moꝝ suoruz honestatē absolute ⁊ i se. nūc āt ē disserēdū de ceteris primarijs. i. documētis supple ipm regulātibus. nō tñ dico ꝺ p̄ p̄mis qz de istis iā dcm̄ ē. sz de scdo p̄mis. Sūt nēpe vltima respcū p̄cedētiū ⁊ p̄ma r̄spectu seq̄ntiū: q̄re ⁊ scdario p̄ma dicunt̄. Item dissero. a. diuersis modis aperio.

¶ Tenet̄ quoqz doctor. In hac p̄te ꝓseq̄r Boe. de documētis regulantib⁹ ipm magistꝝ ꝑ ꝓparatōem ad scolares Et duo facit. nā p̄ facit H i gnāli. scdo i spāli ꝺ quolibz ibi: Sit inq̄z eruditus. Et dic̄ p̄ ꝙ doctor tenet̄ eē erudit⁹ māsuetus ⁊c̄. put hec oīa i p̄cessu declaranda sūt. q̄re seqtur.

¶ Sit inq̄z erudit⁹ p̄us. n. In hac p̄te ea q̄ p̄miserat i generali nūc i spāli ꝓseq̄r. Et diuidit̄ i tot quot in gnālitate p̄miserat p̄tes. Et ponēs p̄ p̄mum documētū dic. q̄ Boe. inq̄z. i. dixi ꝙ magister ipse sit eruditus. i. doctus. Et rōnē annectens dicit. n. pro quia opz. i. oportunum est ꝙ magister ip̄e p̄us discat anteq̄z discipulos suos doceat. Et sciaz

trinialem circa hāc eruditionē maxime p̄ualere isinuans eam recōmēdādo dic̄ siqdez nos nouim⁹ cōparatiōem. i. acq̄sitionē doctrine triuij fore valde aptā assistricē sup. in his. Et quoddā annectēs notandum dicit. valde eniz absurdum est ⁊ iniquuz ꝙ iperiti. i. īdocti p̄ferant̄ peritis. i. doctis. nouelli supple i sciētijs ātiquis supple p̄ferāt̄. atqz

niam q̄nqz discipuloꝝ elationez pati oportunum est: ergo mansuetudine vtendū est. Magister frāco in imansuetudine ꝓdeat in exēplū: q̄ ob discipulorū suorum nobilitate sua vtentiū irrefrenabilē arrogātiā laqueo se suspēdit. sapientius autem egisset si mansuetudine vsus fuisset. Rigidus. In scolarium enim amplexu rigore frui commodissimuz est vt sic errātib⁹ vidictā iponat: sophistaruz lites dissoluat: oblatrātes remordeat: obloquentes reprimat: ꝓteruiētes castiget: totāq̄z

rudes. i. ibecilles emeritis. ¶ Notādum ꝙ ascendēs ad gradum magr̄alē oz ꝙ scientijs subijciat̄ aliās caueat ne sibi dicat̄ il lō ad romāos. ii. Qui alios doces teipsuz non doceas. iō sapiētie. i8. dr̄ Antequaz loquaris. s. docēdo disce. s. audiendo. ⁊ iacobi tertio. Nolite plures magistri fieri. i H etiaz canones satis cōcordare videntur. 59. distinctione. Ordinarios. ⁊ 6i. di. Miseꝝ ⁊. 16. q̄ōne p̄ma. Si qs clericatus. ⁊ ex̄ de electione cuz eni. Itē erudit⁹. i. istruct⁹ q̄si ex̄ ruditatē posit⁹

¶ Mansuetus q̄m discipuloꝝ. Hic ponit scōm documētum de mansuetudie magistroꝝ. Et duo facit. nam p̄mo documentū ponit. scdo exemplo ipum corroborat. ibi. Magister franco. ⁊ dicit ꝙ magister etiā aliquo mō mansuetus esse debet scolaribus. Et rationem assignās dicit. quoniam quandoqz oportunum est pati elationem discipulorum: consequens etiam est mansuetudine vtenduz. Uirtus eim illa est que irascibilitates reprimit et moderat iras: quare et multorum malorum fomenta refrenat. qua certe si vsus magister franco fuisset cuius exempluz immediate subiungit. non laqueo collum strangulasset. hic enim cum vidisset arrogantiam. idest superbiam discipulorum vtentium sua nobilitate. arrogantiam dico: non refrenabilem. idest corrigibilem laqueo se suspendit: qui tamen sapientius egisset si mansuetudine hac virtute vsus fuisset.

¶ Rigidus in scolarium amplexu. Hoc est tertium documentum de magistrorum rigiditate erga subditos. Et dicit ꝙ magister etiam debet esse rigidus idest durus et validus. Et dicitur a rigeo riges. quoniam frui. idest vti rigore. i. rigiditate in amplexu scolarium commodissimū est vt sic errantibus idest delinquentibus imponat vindictam. atqz dissoluat litem sophistarum. idest disputantium. atqz remordeat. idest puniat oblatrantes. idest continue contra ceteros rixantes. ⁊ a canibus sumptum est. similiter et reprimat obloquentes. idest ipsos diffamantes. atqz castiget virga rectitudinis proteruientes. idest proteruum quid attentantes. ⁊ sic faciat totam determinationem. idest illam omnem que inter scolares tam ex parte morum q̄z etiam doctrinarum facienda est. faciat dialeticam. idest ad vtramqz arguendo partem vt scilicet plene discutiat hinc inde: posteaqz determinet et faciat queādmodū p̄missū est. ¶ Nota magr̄z fore rigidū

boc eo mō itelligēdū est q̄ canones itelligunt. sit inquā ri-
gidus ita tñ vt nō assit seuicia. s. nimiū corrigendo hoc est
verberādo aspere. talis nempe rigiditas culpe iputāda ē.
Leuis nempe castigatio solū magistris ꝑmissa est extra d
homici. c. ad audientiā. ⁊. 24. q. 6. c. ꝑ. ⁊ hinc est ꝙ si leui p-
cussione scolaris moriat̄ magistꝝ nō tenert̄ vt vult vincē-
tius. ⁊ hoc si sa-

determinationem dialcticam fa-
ciat. Antiquus vero non annis
sed ꝑpetua scia. si vero vtrūqꝫ af-
fuerit sanioꝛ cōditio erit. Nō ne-
gligēs. Quoniā sicut i vnoquo-
qꝫ ope mater iuenit̄ ꝯstantia: ita
vniuerse doctrine ⁊ disciplinę no-
uerca ē negligētia. Oportunius
.n. eēt mechanice deseruire arti
q̄ꝫ negligētie iugo onerari. Non
sit arrogās. Quoniā viuax pau-
peꝝ scitillula extinguit̄ magistrā-
tis arrogātia volūtasqꝫ discendi
diuitibꝰ sequestrat̄: quoniā arro-
gantis magr̄i sedulitas nunq̄ꝫ fi

nus est puer ⁊
robustus. secꝰ
autē si tener.
quia iam non
est leuis ꝑcus-
sio. ff. ad. l. ac-
ql'. l. q̄ actione
§. si quis. hoc
etiam notat̄ i
decre. cū ima
gr̄m. ex̄ d elec.
¶ Sit anti-
quus nō ānis.
Hoc est q̄rtū
documentum
quod ē de ma-
gistroꝝ longa
experientia et
perpetuali sci-
entia. Et dicit
magister etiā
sit antiquus. i. expientia suffultus. ⁊ hoc bene inuens dic̄.
antiquus quidem non ānis sed ꝑpetuali scia. i. scia firmi-
ter i eo radicata. sed tñ si vtrūq̄ꝫ fuerit. s. antiquitas cum
scia conditio sua erit sanioꝛ. ¶ Notandum per hoc ꝙ di-
cit antiquū foꝛe magistꝝ vult ipm longa experiētia in do-
ctrinis atqꝫ docendi foꝛma foꝛe exercitatū. In doctrinis
vti in ꝑmo documēto edoctū est. In docēdi aūt foꝛma vt
.s. doceat recte ⁊ artificialiter vnūquēqꝫ secūdū suam ca-
pacitatē ⁊ secūdū cuiuslibet artis exigentiā. Et hanc do-
cendi foꝛmā optime tangit paladius lib. ꝑ. de agricultura
cū ingt. Pars ꝑma ꝑudentie ē vt cōsideres ꝑsonam eius
cui ꝑcepturus es. Nam stultū est rusticos peritissimoꝛum
viroꝝ alloq stilo. hec ille. vt ergo qs bene doceat expedit:
vt moduꝫ audienti vtilē exgrat eiusq̄ꝫ capacitatē etatē ⁊
sensuꝫ cōcernat. nec instruere icipiat artes sꝫ ꝑus mutuat
ꝑtes. ⁊ hinc sumptū est vulgare illud. Artes post partes
veteres didicere magistri. ¶ Nō negligēs. Hoc est q̄ntū
documentū qđ est de magistroꝝ ꝑseuerātia. Et dic̄. Ma-
gister etiā nullo mō negligēs existat sed ꝑseuerās. quoniā
sicut i vnoquoqꝫ ope iuenit̄ cōstantia ⁊ diligentia veluti
mater. ita etiā ꝑꝯriam vniuerse doctrine ⁊ discipline no-
uerca est. i. inimica negligentia: quo fit vt deseruire me-
chanice scie est opoꝛtunius q̄ꝫ onerari iugo negligētie.
¶ Notandum vir piger idignus bonis est. ⁊ iste q solici-
tudinem nō hꝫ nullo meret̄ beneficio dotari. ad hoc eniꝫ
natus est homo vt laboꝛet coꝛpoꝛe ꝑ victu: mēte ꝑ vtu tibꝰ
atq̄ꝫ ñ solū sibypsi sꝫ vt Plato ait ad Architā pr̄ie atq̄ꝫ ami-
cis. Pigritia. n. multos facit desides eo ꝙ icepta salubꝛia
cōtinuare foꝛmidat. Et hijsolum molles sūt vt vult aristo.
ipse q̄rto ethicoꝝ. vbi dicit Mollicies est fugere laboꝛio-
sa. hec aūt ipsis magistris sūme cauenda est. atq̄ꝫ etiā per-
seuerantia equo animo firmiter amplexanda. quaqꝫ am-
plexata atqꝫ etiā retenta honoꝛes v̄tutes scie diuitie solēt
adipisci. Tardis. n. mentibꝰ non facile virtus cōmittitur
teste Tullio li. 4. tusculanaꝝ q̄onum. Et v̄gilius in buco-
licis. Tarde venere bubulci. Omnis nempe tardus bꝛa-
uio caret. ¶ Non sit arrogans. Hoc est documētū sextū

quo suadetur arrogantia foꝛe vitanda magr̄is. Et duo fa-
cit Boetius circa hoc documentum. nam ꝑmo ostendit
arrogantiam sūmopere vitandam foꝛe. scđo demonstrat
qui sūt hi magistri qui arrogantiaꝫ confouent ibi. Hi sūt
⁊ dicit ꝙ magister nullo modo arrogans existat. quoniaꝫ
arrogantia nullum penitus erga discipulos bonum ope-

delr̄ hoiēꝫ istruxit. hi sūt q id qđ
sciūt humiliter docere ꝯtēnūt: ⁊
que rōne sapiūt recte monstrare
nequeūt: quoniā i fastigio positi
mētes merētiū despiciunt: nec in
datoꝛem scientie causam referūt
sed pꝛopꝛiam in se respiciunt ex-
cellentiam. Hi etiā sunt qui fim-
bꝛias dilatant: philaterla magni-
ficant: i publicis spectaculis emi-
nentioꝛa sedilia querunt: et ab
omnibus rabi nomine vocari et
salutari desiderant. Tales siqui-
dem omnum bonoꝛuꝫ collectio
iure sedulitatꝭ ablato a se relega-

rata est et hoc
ostendit tam
circa paupe-
res q̄ꝫ diuites
Et dicit quo-
niam viuax
scintillula. i.
amoꝛ sciendi:
pauperis exti-
guitur arrogā-
tia magistra-
tus. ⁊ hoc quo
ad pauperes.
dictum est. qꝫ
ꝑ ⁊. voluntas
discendi se-
questratur. i.
separatur a di-
uitibus subau
di ipsa arrogā-
tia. quoniam
sedulitas. id ē
diligentia arrogantis magistri nunquā instruxit hominē
fideliter. Item arrogans superbus iactatoꝛ elatus ⁊ infla-
tus idē. differt' tñ arrogantia a superbia. nā suꝑbia ianis ē
gloꝛia de eo qđ qs hꝫ. sꝫ arrogātia de eo qđ nō hꝫ ⁊ cū quis
credit ea scire q̄ nescit vel hr̄e que nō hꝫ. sepe tñ apud au-
ctoꝛes hec duo ꝯfundunt̄.
¶ Hi sūt q id qđ sciūt humil'r docere ꝯtēnūt. In hac ꝑte
ondit q sūt magistri ꝟ vicio arrogātie notati. Et duo facit
scđꝫ duas maneries arrogātie q̄ꝝ vna i docēdo ē. scđa i oꝛ-
natu. scđa ibi. Hi ēt sūt. Et dic̄ hi supple magr̄i arrogātes
sūt q cōtēnūt docere humil'r ea q̄ sciūt ⁊ nolūt monstrare
recte ea q̄ sapiūt. qm̄ positi i fastigio. i. suꝑbia ⁊ fastu de-
spiciunt mentes merētiū. i. desiderātiū doctrinā fastidiē-
do. i. q̄si fastidiū eis igerant. hi ēt arrogantes nec referunt
cāꝫ sue scie i datoꝛē scie. i. deū gl'iosuꝫ a q̄ oē datum opti-
mū ⁊ oē donū ꝑfectum. Iohā. i. hic. n. affluēter oīa tribuit
⁊ non ipꝛopat. tribuitqꝫ plus q̄ꝫ rogat̄. In hūc dico non re-
ferūt cām sue scie sꝫ respiciūt ꝑꝑam excellentiaꝫ i se solū
estimantes ea q̄ sciūt ꝑꝑa scire excellentia. Et inde scđos
arrogantes ꝑseqt̄ dicēs. hi ēt supple arrogantes sunt q di-
latant. i. extendunt fimbꝛias. s. vestimentoꝝ. appetunt. n.
eum quotidie epulari splendide atqꝫ indui purpura ⁊ bis-
so vt eis dicatur ecce rabi. vel sic. dilatant. i. rotundo oꝛe
manifestant ⁊ declarant fimbꝛias. i. scientias suas et ma-
gnificant phylateria sua. idest vanas suas arrogantias.
Sunt enim phylaterie pꝛopꝛie bꝛeuicella in quibus quō-
dam scribebatur lex ⁊ seruabatur quas deferebant ante
frontem vel pectus vt sic ipsi viderentur religiosi. sed ꝟ
non fiebat nisi causa iactantie. ⁊ ad huiusmodi similitu-
dinem loquitur in littera ⁊ sūt v̄ba sumpta Mathei vige-
simotertio. Dilatant enim phylateria sua et magificant
fimbꝛias. Hi ēt sr̄ q q̄rūt sedilia. i. r̄cubitꝰ eminentioꝛa. i. ꝑ-
ma i publicl spectacul' atqꝫ ꝺsiderāt salutari. i. salutādo vo-
cari noīe rabi. i. magr̄i. ⁊ sꝫdit oīs collectio. i. cetꝰ hoꝝ sco-
lariū relegabit. i. sepabit tales. s. arrogātes a se ⁊ ꝟ ablato
.i. r̄moto iure sedl'itatl ⁊ scie. ¶ Notā. ꝙ arrogātes hi ō g-
bꝰ l'r̄a sonat ypocritaꝝ q̄si pelle suꝑuestiunt̄ q salutatiōes

appetunt ī foro atqꝫ ꝑmos recubitus in conuiuio: laudes amant iactantiasqꝫ faciliter ꝓducūt. adulari gloriantur. a quolibet reuereri expectāt. qcqd agunt arbitrant̃ bonum. corrigi nolūt. Arbitrant̃.n. ꝓpo sensu se regere posse. Rursusqꝫ eoꝝ tanta est temeritas vt oia ꝑsumant nihilqꝫ difficile arbitrant̃. hoꝝ certe iutilis labor est. diligētia friuola. fructum ñ capiūt ex operibꝰ suis sed potius detrimentum vnde Ouidiꝰ methamorpho. iꝫ. libro. Et obest sua gloria multis. ideo mathеus ī thobia. Non crede titulis fame te ꝯsule credeqꝫ menti. ⁊ martialis coquus. Hūc volo laudari q sine morte

bit. Cum autem bone inquisitionis tyro legendi causa scolas intrauerit: rigore intrisecus assumpto considerandū est vt aurore tempore continuo submissa voce incipiat ore rotundo mediocriter ascendendo: nisi magna vrgeat necessitas expectādo. Quoniam si magistratus diligentia aliquos vltra debiti tēporis spacium expectare presūpserit: hos siquidem pigriciei mora cōfundit: ireqꝫ se rancore comminuet

potest. Itē fimbria ī supioribus capitulis expositum est. Ite relegare.i. remittere. item ē ī exiliuꝫ dānare vel ꝓcul legare ⁊ ꝓducit le. vñ ī thobia. Nate cauenda caue sectare sectanda. relega crimia. vas mētis purificare stude ⁊c.

¶ Cum aūt bone iqsitōis. In hac pte ipse boe. postq̃ꝫ posuit ꝑcepta magistros regulantia tam quo ad se q̃ꝫ quo ad alios ⁊ hoc quo ad moꝝ atqꝫ norme honestateꝫ. hic facit hoc idem quoad doctrine administrationem. Et diuidit̃ hec ps in duas ptes scōm q duplex est doctrine administratio. Est eni vna p modū lectōis atqꝫ declaratōis. Alia vo p modū argumentatōis. In ꝑma ergo pte determinat de norma magistros regulāti circa scolarium iformatōeꝫ que in lectura consistit. scōo facit hoc idem circa eaꝫ iformationem que in disputatōe radicat̃. scōa ibi. Si cā disserendi ⁊c. Prima adhuc ī duas. nam ꝑmo facit qđ dcm̄ ē. scōo cām dicti subiungit ibi. Qm̄ si magistratus ⁊c Et dicit ꝑmo cū tiro.i. nouellus magister bone inqsitiōis.i. doctrine ⁊ scie itrauerit scolas causa legendi considerandū est. supple ab ipso magistro vt assumpto rigore intrinsecus supple queādmodū ꝑdictū est cum dicebat̃ supra ī eodē capitulo sit rigidus. hoc ġ rigore assūpto tpe aurore.i. matutino icipiat supple lectōem cōtinuo submissa voce.i. voce bassa ascendendo tñ mediocriter. ore rotundo.i. pleno ⁊ hoc expectādo neminē nisi maxima necitas vrgeat.i. icumbat. ¶ Notādum est circa hoc documētū boety sūmopere ꝯsiderandū ē ne ante ipsam iceptioneꝫ hꝰ diuini dimittatur iploratio auxily q solus deꝰ est q diuitias sue sapie ifluit ī aīas sapientū. Et tribuit studentibus gratiaꝫ cognoscendi cui nihil est difficile ⁊ sine quo nihil possibile est possideri vt in ipso ꝓlogo de regimine ꝑncipum dicit̃. Et omne datū optimū ⁊ omne donū perfectuꝫ desursum est a patre luminū descendēs vt inqt scriptura. ⁊ Augustinus. Nemo tā eruditꝰ nemo tā doctus q superna illustratione nō idigeat. Et Gregorius. Nisi intus sit q doceat in vanum lingua doctoris laborat. iō pħia volens ostendere.s. in quo vera existat beatitudo apud boetium li. tertio ꝓsa nona de cōsolatioue dinum monet iuocare auxilium q̊ certe ꝑtermissio nulluꝫ rite fundat̃ exordium. qđ obseruātes maiores nostri sp ī aggrediēdis arduis diñū iplorarunt auxiliū. sic plato iccepturus geniturā sensibilis mūdi

inqt veꝝ mi socrate: nā cū oibus mos sit ⁊ quasi q̄dam religio ⁊c. ꝑcari auxilio diuinitatē ⁊c. sit ġ meis ꝑcibus ꝯprehensum maxime qdem vt ea dicant̃ a nobis que placeāt deo ⁊c. ⁊ hali abenragel. gr̄as viuo deo ⁊c. sic ouidius ꝑmo metha. dy ceptis nam vos mutastis ⁊ illas asperitate meis ⁊c. sic ⁊ reliq pene oēs. Animaduertat igit̃ magister vt anteq̃ꝫ ea pagat que hoc ꝑcepto docent̃ deo supplicet veluti omniū cordium illuminatori. Itē Tiro ī superioribus capitulis declaratū est. Aurora dr̃ initiū diei clarescentis vel ꝑmus splēdor aeris q grece eous dr̃. vnde Uirgilius de rosis Stricti: or eous ꝑcesserat aura iugales ⁊c.

Cum autem pigriciei discipulus dormitatōis artifex magistri nouerit sedulitatē: aut maturiꝰ festinabit: aut pudore ꝯfusus ī huius opprobriū dormitabit. Sꝫ nō faciat vt assuerꝰ poeta ꝑcipit: queꝫ dromonis castoris discipuli pigricies nequiuit ī risū excitare: eo vero more quotidiniano ad primam stertente: vnguibus scabris mēbratim musicum melos agētibꝰ: oculisqꝫ lippiētibus: luceqꝫ explorantibus matutini laboris:

¶ Quoniā si magistrantis diligentia. In hac parte boe. causas sui dicti subiungit. Et diuidit̃ ī duas ptes. nā ꝑ̊ facit qđ dcm̄ ē. 2ᵒ exēplo dcā ꝯfirmat ibi. Sꝫ non faciat. Pria adhuc in duas scōm q duas cās assignat. secunda ibi. Cū aūt ⁊c. Et dicit q si magistratus diligentia presumpserit: exspectare aliquos vltra spacium debiti tempis hec forte duo mala contingere possunt.s. qꝛ ipse forte magister confundet hos.i. quos expectat mora pigriciei. q.d. cum forte magister illos expectabit possunt ipsi hāc pigritiā ī cōsuetudinem sibi trahere cogitantes magistros eos sicuti semel sic ⁊ continuo expectare. Et hoc ꝑmū malū est expectatōe hꝰ ꝓuentuꝝ. scōm vero ē qꝛ forte expectatione hꝰ magister iracundia tumorat̃ atq̃ꝫ replet̃ atq̃ꝫ se cōminuet exhinc rancore ire hꝰ vt sic ceteris nō tā ꝓficue ⁊ tam viriliter lecta declarare possit sicuti faceret si ira eū nō ꝯminuisset. Deide ponit scōam cām. Et dicit magister etiā nō dꝫ expectare aliquos. qm̄ cū discipulus artifex dormitatōis ⁊ pigriciei nouerit sedulitatē.i. curiositatem magistri aut festinabit se maturiꝰ.i. citiꝰ qꝛ veniet ad horā debitaꝫ aut certe cōfusus pudore supple ob risuꝫ socioꝝ dormitabit ī opprobriū hꝰ. ¶ Notādū ē circa h̄ vbi dr̃ ire quoq̃ꝫ rācore se cōminuet. Ira est q̄ sola aīum pturbat atq̃ꝫ sēsuꝫ discernere veꝝ ñ pmittit. ie st.n. spiratis angustia. vñ tulliꝰ ī orone ꝓ marcello. Iracūdia inqt cōsilio ē inimica. iō epicurꝰ. Ira isaniaꝫ gignit q̄re sūmopere curanda atqꝫ impediēda est atqꝫ ea q̄ ipsaꝫ iducunt expernēda. vñ Oratiꝰ in epl̄a. 2. Ira furor breuis est aīum rege q nisi paret. Impat hūc frenis hūc tu cōpesce cathenis. Itē rācor dr̃ idignatō dolor amaricatio ⁊ amaritudo mētl. ide rācorosus ⁊ rācorositas ⁊c. Itē dormitare freq̄ntātiuū a dōmio. ⁊ ē sb̄ pigritia dōmire. vñ ꝓpħa. Ecce ñ dormitabit neqꝫ dormiet ⁊c.

¶ Sed nō faciat vt assuerꝰ poeta. In hac pte boe. exēplū qđdā circa ꝑdicta subiungit. Et ꝑmo ꝓponit ipm exēplū. scōo eum ꝓseqt̃ ibi. eo vero. Et dicit magister inq̃ꝫ mane vt ꝑdictum ē icipiet neqꝫ scolares quosqꝫ expectabit rōnibꝰ supradictis. neqꝫ faciat vt assuerꝰ poeta fecerat quē pigrities dormonis discipuli castoris nequiuit excitare in risum.i. derisionē. Et idē exēplū suū ꝓsequens duo facit. nam ꝑmo dicit quō se dromon gerebat in exercitio scola-

in scolisq; ne res peragatꝰ ꝯsorti-
bus aduenientibꝰ sic dicebat. Lu-
cis rubore diei aurore ne adhuc
ꝯfūdit. Illis itaq; negantibꝰ me-
diā ptē diei creberrime somno-
lentus expleuit gratias deo agen
do: maluit eni sani capitis habe-
re duriciez q̃z isani peritiam. Si
vero meridiane disputatōi plerū
q; adesset: natiuū morē excedere
nesciens naso vigilāte stertebat:
affinibusq; ob porcine corrosio
nis strepitū pbebat fastidia. Duz
aliqñ olera secūdas eius delicias
hauriret: ora hiatui: lumina sōno
commisit. Manus vero licet sor-
dida in catino aliquid p̃tendebat:
sed sopor ei nociuus extitit dum
cibaria incarcerare quesiuit. ad
quez fructū maturitatis O mar
ciane sociorū carissime creditis
hunc peruenire: vr̃a sigdē nouit
itentio. Si differendi causa me-
ridianus doctor studium adie-
rit: cauendū est ne sophistico pol
leat apparatu nec t'ris moueatur
difficultatibꝰ: sz studiosa pmedi
tatōe oibꝰ armatꝰ intrepidꝰ adeat
lites easq; facili mente ꝯponat: ⁊
illō quod quisq; obiecerit ita me
morie disponat: vt detegēdi tem
pore a via rationis non discedat

stico. secundo quō in mensa se gestabat ibi. Dū aliqñ. pma
i duas. nam p dicit quō se in mane gesserat. scdo quō me-
dia die ibi. si vero. Item pmo facit quod dcm̃ ē. secundo
quādam falsam cautelam qua vsus fuit subiungit ibi.
Maluit ⁊c. Et dicit eo enim supple dromone quotidiano
more stertēte. i. dormiēte. ad pmā vsq; ad illā horā q̃ pma
canit. ⁊ hoc vn
guibus scabrl
. i. scabiosis ⁊
asperis agitan
tibus. i. scalpē
do facientibꝰ
mēbratim. i. p
mēbra. musi-
cū melos. i. so
nū q̃si musicū
quia se scalpē
do quasi musi
cam armoniā
concitabat. et
similiter extis
lippientibꝰ.
oculis atq; ex
plorantibus
supple nunc a
pertis nūc ite
rū clausis. lu
cem matutini
laboris. i. ma-
tutine lectiōis. aiebat. i. dicebat sic supple vt sequitur con
sortibus suis aduenientibus. aiebat inq; ne. i. nūquid ad-
huc res. idest lectio matutina pagit. i. fit iscolis. ne. i. nūgd
ꝯfundit adhuc rubor aurore rubore lucis diei. q. d. est ne
adhuc dies. gd vltra negantibus illis. s. cōsocys ipse dro-
mon somnolentꝰ. i. plenus somno. expleuit. i. cōpleuit vel
exposuit creberrime. i. sepissime ita. s. dormiendo mediā
ptē diei. i. vsq; ad meridiem. ⁊ hoc agendo. i. referēdo gra
tias deo q2 tā bñ tanq; suauiter i sompnys mēbra refouis-
set. ⁊ cautelā suā falsaz subiungens dicit. maluit. n. subau
di dromon ipse. i. magis voluit hr̃e duriciem. i. obtusita-
tē sani capitis q; peritiā. i. sapiētiā isani. Deide ponit quō
ipse dromon se circa diez mediā gerebat. vnde dicit si ac
ciderat q idē dromon iteresset disputatōi meridiane ipe
nesciēs excedere. i. superare vel puenire morez natiuum
. i. inatum quo necesse erat vt dormiret cōtinuo stertebat
. i. dormitabat solo naso vigilante. alia lr̃a habz vigente. i.
stertendo resonante. q; pr. pbebat fastidia. i. nauseā atq;
tediū affinibꝰ. i. ꝯsocys ob strepitū porcine corrosionis et
hoc p similitudinē dcm̃ est. Postremo ondit quō hic dro
mon i mēsa se habebat ⁊ dicit q dū hic dromō ad mēsaz
extitisset tāto somno deditꝰ extitit vt dū hauriret p sorbe
ret olera. i. caules existentia secūdas delicias eius ꝯmisit
ora hiatu. i. voragini ⁊ cōmisit lumia sōno. vo p sed. licet
manꝰ sordida pndebat aligd i catino. i. disco: tñ sopor. i. sō
nus extitit ei nociuꝰ dū q̃siuit icarcerare. i. deglutire ciba
ria ga tātū sōnus eū oppresserat vt q̃cūq; incepisset sōno
retraheret. q̃re alloqñs. Boe. martianū dic. O martiane
carissime sociorū sigdē p certe vestra itētio nouit ad quez
fructū maturitati. i. laboris sui creditis puenire hunc dro
monē. q. d. imo nouit q2 ad nullū fructū vnq; ptigere va-
lebit. Notādū circa h̃ exēpluz ⁊ si sōnꝰ moderatꝰ bonꝰ
ē. pigritia tñ moderata pessima. qm̃ pigri se suaq; negligūt
⁊ veluti bruta i fecibꝰ suorū delictorū deuoluūt. oiuz. n. vi-
ciorū fomtū sōnolētia ē. vñ catho. Nā diuturna q̃es vitys
alimta ministrat. q̃re ⁊ Ouidiꝰ sōnolētos arguēs. li. z. fine

titulo i hec v̄ba prūpit. Infelix tota q̃cūq; q̃escere nocte.
Sustines: ⁊ somnos pmia magna vocas. ⁊ itē. O male psto
ges o semp dedita sōno. Pectora nuda bono. q̃ntis pates
ipse ruinis. Quem nox sola tenet nescit vigilare periclo.
Nos somnolentos q̃sꝰ excitat satira. 5. his v̄bis. Mane pi
ger stertis, surge ingt auaritia. eya surge. Negas istat sur
ge igs ñ queo.
surge. En gd
agā rogit. en sa
pdaz aduehe
ponto. Casto-
reum stuppas
hebenū thus
lubrica coha.
Tolle recens
pmus pipere ⁊
sic lēte came-
lo. Verte ali-
gd iura. quasi
diceret poeta
Surge piger
surge. q2 ist at
surgēdi ratio.
Morem q̃q;
somnolentorū
q̃si exemplo p
posito consor
mez ganfredꝰ
i poetria aptis-
sime cōscripserat. iquit eni. Scisne moram pigri si mane
vocet obaudit. Si citet adhuc iterata voce sonora. Nare
vigil stertit. tandē clamore coactus: Ore tñ lento linguaz
mouet ⁊ mihi gd vis Ingt. surge veni. nox ē pmitte q̃scā.
Immo dies ē surge. deus meus en ego surgo. Vade seq̄r.
nec eum seqtur: quem negligit. ⁊ tu Non venies. dudum
venissē sed mihi vestes Quero nec inuenio. nihil est te hir
ria noui. Surge cito. dñe en sum presto. nec tamen. immo
Vel caput huc vl' illuc vertit. vel brachia scalpit. vl' mem
bra in longum distendit. sic sibi quasdam Unde libet mo
rulas querit semper venit ore. Non pede. sic veniēs nunq;
venit ille coactus. Forte mouens gressum trahit a testu-
dine motum. hec ille. Nec tamen reprehendenda est de-
bita nature quies. quia teste Oratio i poetria. ⁊ quādoq;
bonus dormitat homerus ⁊c. Item stertere verbum su-
pinis caret. idest naribus dormiendo resonare. vnde ⁊ se-
pe pro dormire ponitur. Itē scaber. bra. brum. idest asper
scabiosus. scabidus. Item catinum licet secundum Isido
rum sit vas vinarium fictile. capitur tamen quandoq; p
disco ⁊ scutella vt in proposito.
Si differendi cā meridianꝰ ⁊c. Superius Boetius do
cuit qualiter magister se habere debeat in docendo disci
pulos ⁊ hoc quo ad lectionum exercitiuz. hic facit hoc idē
quo ad disputationum certamen. Et diuiditur hec pars i
duas partes. nam primo ponit documenta circa hanc par
tem. secundoq; incidentia subiungit ibi. Aduertendum.
Prima adhuc in duas diuiditur, secundum duo documē
ta que ponit. secunda ibi. Si vero maxima. Primo ergo
ponit primum documentum qō tale est. Si meridianus
doctor adierit studium causa differendi. idest disputandi
precauendum est summopere ne magister ipse polleat ap
paratu sophistico. idest ne vtatur rationibus sophisticis ⁊
caueat ne moueatur tetris. idest obscuris difficultatibus
sed armatus studiosa premeditatione. idest studio preme
ditato inter lites. idest disputationes que sunt lites scola-
stice intrepidus. q; pro ⁊. componat. idest declaret eas fa

cili mente.hoc est facilitate opiniones concordet ꝛ caue/ at ꝙ disponat.idest ordinet memorie illud quod quisqꝫ sibi obiecerit.supple disputādo .ita.idest tali modo vt tpe detegendi.i.soluendi ꝛ enodandi nō recedat a via rōis.ſꝫ accepta moderatiōe.i.modestia dilucidandi.i.declarādi exsoluat.i.declaret explicite.i.māifeste enigmata.i.ob/

sed ordine competēti enigmata dilucidādi moderatione assum/ pta explicite dissoluat. Si vero maxima vt assolet discretoꝝ mē tibus ꝯtigerit dubitatio i differē do: studijs vtendū est deliberan do: ꝛ quod naturalibus motib⁹ mens exagitata dictauerit: con/ scientie in crastinuꝫ proferendū ē. Eodemqꝫ modo si difficilimū qd quisquis pmeditatus fuerit: discretiōi est commendandum. facilius enim differendo plerū/ qꝫ difficultatis scintillula ueni/ tur ꝙ̄ si studij obseruationi com mitteretur: quoniam non i alte/

scuritates ꝛ so phismata sibi pposita ordie ꝯpetenti.sub/ audi quemad modum ꝓpo/ sita ꝛ obiecta sunt nō poste/ rius pmo atqꝫ pmū posterius exsoluendo. ¶ Notādum Boeti⁹ sūmo/ pe sophistriaꝫ magistrum p/ cauere i disce ptationib⁹ sco lasticis monet Et rō est.q: vt etiam in supe rioribus pmis sum est ipa nō nisi verborꝫ

est ostentatio ambitiosa.confidentia.n.verboꝝ sola pban da replet:quare ꝛ libidinē rixandi Augustin⁹ i de doctria xp̄iana eā nominat atqꝫ sciam ipietatis.ꝛ vide supra capi tulo pmo de studio logice. Item tetrum.i.atrum ꝛ obscu/ rum ꝛ etiam in superioribus dictum est.

¶ Si vō discretoꝝ maxima vt assolet mentibus. Hic po nit scōm documentum circa pdicta. Et duo facit.nā pmo documentū ponit.scōo circa psumptū aliud dic ibi.eodeꝫ mō.ꝛ dicit ꝙ si i disputatōe dubitatio maxima acceidat vt solet mentib⁹ discretoꝝ:vtēduꝫ est studijs deliberādo qd respondendū.ꝛ qd mens excogitata.i.cōmota naturalib⁹ motib⁹ ꝯscie dictauerit subaudi ex deliberatōe hꝰ illō ꝓ/ ferendum.idest determinandū ē publice i crastino.i.die ꝛ lectione seqnti. Et ide circa passumptum documentuꝫ aliud ponens duo facit.nam pmo documentum ponit.se/ cundo ipm confirmat ibi. Facilius.n.ꝛ dicit.eodeꝫ modo .s.quemadmodum prefatum est supple faciendūꝫ ē si qd difficillimum magister fuerit pmeditatus.qm̄ ipm ꝯmē dandum etiā est discretōi.alia littera hꝫ disputationi ꝛ ve rius.put ex seqntibus apparet. ꝛ rationem subdens dicit. eniꝫ ꝓ q: scintillula difficultatis reperit plerūqꝫ facilius differendo.idest disputādo ꝙ̄ si cōmitteretur obseruātie studij:qd cōfirmans dic qm̄ vt ingt Aristoteles subaudi i topicis. Ueritas ipsa non tantuꝫ reperitur i altero.i.i vno sed reperit i pluribus seu i mltis. ¶ Notandum circa hoc qd dr facilius eniꝫ differendo ꝛc.ꝙ disputatio actus ē sco lasticus quo glibet intentionem suā ad ingrendā verita/ tem p rōnem ondit ꝛ eaꝫ viribus asseuerat.hoc qdē actu iter ceteros nil clarius nihilqꝫ salubrius discipulo cōpro/ batur:ipsa.n.ē q̄ veritatē enucleat.enigmata manifestat errores atqꝫ deuia condēnat.q̄re nō absurde dcm̄ ē vita/ tem facilius differendo repiri ꝙ̄ studendo.

¶ Aiaduertendū ē aūt ꝙ tribus modis traditiōibus ꝛc. In hac pte boetius ponit qdā icidētia circa documēta su periora. Et diuiditur hec pars in quinqꝫ partes secunduꝫ quinqꝫ incidentia que ponit.scōa ibi. Si quis borum.ter/

tia ibi. Ut ad magistratus:quarta ibi. Si vero primeuo tempore ꝛ cetera.quinta ibi. Nubila licet quandoqꝫ. Primo ponit pmum icidens.nā aliqs posset dicere O Boeti iā pbatū ē ꝛ ꝯsū quō magister i disputatōe se ge/ rere debeat.sed adhuc latet qs rōnes facere dꝫ vt dispu tātiuꝫ orta disceptatio cōpetentius dissoluat. Et ad h rn̄

ro tantuꝫ scie veritas reperitur: vt dicit aristoles. Animaduertē dum est etiam ꝙ̄ tribus modis: traditōib⁹ vti solet discretoꝝ co/ gnitio. Nouis sigdem ꝛ iusitat editōbus gloriari: veterib⁹ tetris/ qꝫ discipłoꝝ mētes palliare vetu stissimis tn̄ inouat ꝛ tāqꝫ ꝓprijs riuis manātib⁹ credētiū itelligen tias excitare. Si qs vero boꝛuꝫ discipuloꝝ sagacitate oblectaue rit: archiscolari iungendus ē: vt vel eis recordationis serieꝫ fide liter iprimat: vel exarādi diligen tiā cōmendet. Magnū si quideꝫ i his vtilitatis fomētū colliget.

dens dic ꝙ co gnitio discre/ toꝝ magroꝝ vti solet in tra ditōibus ꝛ di/ sputatōib⁹ tri bus modis.et hoc scōm tria magistrorum genera sūt eni gdaꝫ subtiles gdam subtilio res.gdam sub tilissimi. So/ lent eteni gdā gloriari.i.glo/ riose vti tradi tionibus.i.ra/ tōibus ꝛ docu mentis nouis ꝛ iusitatis. Et h quo ad ter/ tium gen⁹ ma

gistroꝝ dcm̄ est. Solent etiam alij palliare mentes disci/ puloꝝ.veterib⁹.i.ātiqs ꝛ tetris.i.obscuris rōnibus.ꝛ hoc quo ad pmos magistros dr. Sunt ꝛ tertij q solent excita/ re.i.cōmouere itelligentias credentiuꝫ scolariuꝫ editōib⁹ ꝛ rōnibus vetustissimis.idest antiqssimis sed inouatis.et vtunt eis tanꝙ̄ manantib⁹ a ꝓprijs riuis.i.scientijs eoꝛuꝫ. Et hi sunt q secundum genus.scilicꝫ mediocriter subtiliū amplectunt. ¶ Notandum iter oīa magistroꝛuꝫ genera hi certe subtilissimi fore noscunt q non vetustoꝝ atqꝫ pe ne oblitteratoꝝ semper vtuntur codicib⁹ vel eorum ta/ men innouatorum.sunt enim illi aliena mendicantes at/ qꝫ rapientes suoqꝫ igenio veluti a se excogitata ascriben/ tes:sed hi acutissimi qdem sunt qui nouis inhiant istitu/ tis.miserrimi enim vti prius etiam monstratum est inge nij extat semper inuentis non inueniendis vti.quare ꝛc. Item tetrum.i.obscurum vt superius expositum est.

¶ Si quis vero boꝝ discipuloꝝ. Hic ponit scōm icidens quod tale est. Diceret forte aliqs si pueri atqꝫ scolares q̄/ stiones atqꝫ rationes per magistros adductas ad plenum itelligere nequeant.quid agendum. Ad quod respondēs inquit.ꝙ si scolares disputationi assistentes itelligere ne/ queant rationes magistri in medium adductas et tamen rationes ipse eos delectauerit tunc scolares ipsi iungen/ di sunt.idest sociandi archiscolari.idest baccalario vt ipse imprimat eis fideliter seriem recordationis.idest mo/ dum recordandi atqꝫ etiam intelligendi.vel etiam idem archiscolaris commendet.idest informet et ostendat eis scolaribus diligentiam exarandi.idest scribendi.quoniaꝫ magnum fomentum.idest augmentum vtilitatis collige tur ex his scilicet priuatis informationibus. ¶ Notan/ dum recordatio de qua in littera illa que est superius in primo capitulo communis vocitata est.ipsa nempe ma/ gne vtilitatis est discipulo.quoniam vt ibidem dicitur: vsum generat.vsus autem ad magisterium properare festinat. Cuius ratio ibidem redditur.quoniam sicut prudentia sine iusticia parum vel nihil prodesse noscitur.

iusticia aūt sine prudentia multū. sic scia sine vsu parum.
vsus aūt sine scia multū ꝓut ⁊ queadmodū i pallegato lo
co hec atqȝ alia longius declarāt. vide ibi. Item fomentū
nutrimētum vt esca ⁊ ab effectu ꝑ augmento qnqȝ ponit.
Et dr̄ a foueo ues. Itē series. i. ordo tenor. Et dr̄ a sero ris.
¶ Ut ad magistrat⁹ apicē tempore perueniat. Hic ponit

Ut autē ad magistratus apicem
tēpore ꝑueniat discipulus studio
ꝯtinuitatis imorādū ē: recessuqȝ
secretiori licet sanguine⁹ existat
isistendū est: ne strepit⁹ assistētiū
mentē ebetet: vel migrantiū rixa
confundat itellectum: nullis vin
culis vitales spirit⁹ ipedientib⁹.
Honestati eni cōsentaneū est vt
secreta rimādo solitari⁹ magister
existat magis ꝙ̄ libellos extrahē
do cūctis pn̄tiā suā exhibeat. Nō
ne detractiōis fili⁹ magistri sedu
litatē libros extrahentē aspiciēs:
quid iquinatuȝ meditaret: vtiqȝ
Si vero primeuo tempore magi

tertium inci/
dēs boe. quia
posset qs dice
re postꝙ̄ iam
magister oīali
la exegit quē/
admodū in su
perioribus⁹ edo/
ctum est oȝ ne
ipse exhinc re
linqre studiū
⁊ solo exerci/
tio scolastico
itendere. Ad
quod dic̄ boe.
ꝙ nō. Et duo
facit. naȝ pmo
dicit ipm ma/
gistrum conti
nuo adheren/
duȝ studio. se/
cundo quib⁹ i
locis ostendit
ibi. Recessuqȝ secretiori. Et dicit p̊ ꝙ sicuti imorādū est.
. i. vacandū ē studio cōtinuitatis. i. cōtinuo vt discipul⁹ ꝑ/
ueniat ad apicē magistrat⁹. q. d. sic. quoqȝ ꝯtinuo studen/
dū ē magistro vt apicē ipm magisterij ꝯseruet. ⁊ locuȝ stu
dij ostendens ingt. qȝ ꝑ ⁊. est isistendū. i. cā studij imoran
dum recessu. i. loco secretiori. licet ꝑ ꝙ̄uis magister ipe sā
guineus existat. sanguinei. n. vt superi⁹ iam demonstratū
est i locis apertis amenis ⁊ iocundis iformādi sūt. hoc tn̄
nō obstāte in locis secretis magister studere debet. hoc ne
strepitus assistentiū ebetet eū i studio ⁊ silr ne strepit⁹ mi
grantiuȝ cōfundat eius itellectū: sed sit i loco qeto ⁊ mun
do ⁊ expurgato ab oībus viculis ipedientib⁹ vitales spiri
tus magistri. Et reddens cām dictoꝝ dic̄. Consentaneum
eniȝ ē honestati magistroꝝ vt magister rimando. i. ingrē
do secreta existat solitari⁹ ꝙ̄ ꝙ exhibeat pn̄tiā suā cūctis
extrahēdo. i. exponēdo libellos subaudi i apertū. nōne ꝑ
nunqd. n. detractōis fili⁹ supple qcūqȝ fuerit aspiciēs sedu
litatē. s. magistri i extrahēdo. i. i publicū ponēdo libellos
suos cā studij meditaret ingnatū qd. i. aliqd maluȝ vtiqȝ
opinaret. q. d. cū ita sit ꝙ forte oculus nequā malū ex hac
publica ostensione opiaret honestius ē magistrū quecū/
qȝ studeat loco solitario se recipere. ¶ Notādū circa hoc
qd̄ de studij cōtinuitate dr̄. Sicuti vna dies calida nō fa
cit estateȝ neqȝ vna yrūdo ver: vti dic̄ Aristoteles primo
ethicoꝝ. sic etiā nec vn⁹ actus studiosus ⁊ scientific⁹ stu/
diosuȝ atqȝ sciētificū reddit. reqritur. n. vti etiā i supiori/
bus declaratū ē ad ꝑfectionē magisterij studij ꝯtinuatio.
hȝ nēpe se studiū i modū cauātis gutte lapidē q̄ nō vno ca
su sed diuersis iā millies multiplicatis casibus lapidē ca/
uat. Sic q̊ȝ magr̄ bone idolis nō pmis tituli adepti circul'
studium dimittat sed ꝯtinuo vsqȝ i finē studio atqȝ exer
citio adhereat. ⁊ hoc i loco solitario. aīa. n. terrenis occupa
ta isultibus nequaquā i cognitōem sciaꝝ attingere valet
reqrit nāqȝ studiū libertatē animi terrena ꝓsus respuen
tis cū ipsa de mundo creata sit. q̄re ⁊ ipsā mūdis ac puris
solum delectari necesse est nō defeçatis atqȝ mole terre/

na iuolutis. q̄re ⁊c. Itē rimari. i. scrutari ⁊ iuestigare. ⁊ tra
ctū ē a porcis q ꝑ rimā terre siliquas et radices ingrunt et
ꝑducit ri. vnde ꝓsper. Morbida rimet penetralia dex/
tra salutis. ¶ Si vo pmeuo tpe. Hoc est q̄rtū icidēs circa
ꝑdicta occurrēs. Et ē tale. Posset nempe qs dicere oia si/
qdem bene ⁊ optime digesta sunt. ⁊ hoc circa hos magr̄os

strantis diligētia copiā discentiū
nō habuerit iccirco non tepescat
nec spe deposita euanescat: sȝ tā
to acrius studijs isistat: seqȝ i cō
flictu strēnue pbeat: vt sic licȝ cū
paucis honorē ꝯtingāt. Pauco
rum eniȝ consortio multos deli
nitos profunditatis studio vigē
te frequenter vidimus strennue
intitulari. Nonne theofrastus
subtilitatis artifex paucoꝝ sufful
tus ornatu spe defraudatus re/
gendi curaȝ obiecit: quod tamē
inconsulte egit: consultius eniȝ
egisset si se studij obseruantie cō
mēdabilē exhibuissȝ. Muneribus⁹

q scolariū co/
piam habent.
quid auteȝ de
his qbus non
plenum est au
ditorium. sur/
da pn̄tia atqȝ
comitatus pe
nitus abrupt⁹
his rn̄dens di/
cit vt i littera
Et duo fac̄ se/
cunduȝ duos
modos i lr̄a po
sitos. scd̄a ibi.
Muneribus
tam̄. Prima i
duas. nā pmo
quoddam do
cumentū siue
quedā modū
circa icidēs po
nit. scd̄o cām
eius subiūgit ibi. Paucoꝝ. n. Et dicit pmo si diligētia ma
gistratus copiā discentiū. s. scolariū non habuerit pmeuo
tpe nō tepescat. idest non desistat ab iceptis. iccirco. idest
propterea. et hoc ne euanescat. i. recedat deposita spe. sed
quāto rarius est sibi auditoriū tanto acrius studijs isistat
ꝙ p⁊. pbeat. i. exhibeat se i conflictu. i. lucta scolastica que
disputatio ē strenue. i. ardue vt sic contigat honoreȝ licet
cum paucis. Et rōnem ꝑdictoꝝ reddens duo facit. Nam
pmo rōnem ponit. scd̄o exemplum quoddam circa h̄ an/
nectit ibi. Nonne. Et dicit. n. ꝑ quia nos Boetius vidim⁹
multos delinitos. i. isignitos studio ꝓfunditatis ititulari.
. i. laudari vigente tn̄ consortio paucoꝝ discipulorum. Et
exemplum circa hoc quod dixerat ne sepe ⁊c. ponens de
theofrasto dicit. nōne Theofrastus ille magister existens
artifex subtilitatis ⁊ suffultus ornatu paucoꝝ nonne ipse
abiecit curam regēdi. ⁊ hoc defraudat⁹ spe regiminis affu
turi. quasi diceret immo: quod tn̄. s. abicere regendi curā
egit inconsulte. sed certe egisset consultius si se exhibuis/
set commendabilem obseruantie studij. ¶ Notandum
quemadmodum dicit littera ꝓpter raritatem auditoꝝ
non desperandum est. quoniam ⁊ si minima esset scolari
um copia non eapropter ab exercitio ⁊ studio desistendū
est. Attendenda enim non est in his mundialis gloria sed
studij exercitijqȝ finis qui sapientia est cuius quidem est
beatum facere. idest ethicorum. atqȝ beatam efficere vi/
tam vt inquit Seneca ad lucillium. Hac salomon princi/
patum obtinuit ⁊ honorem prouerbiorum secundo me/
lior. Melior enim eius est acquisitio ꝙ̄ auri ⁊ argēti ibi/
dem. Ea enim habita omnia bona pariter veniunt cuȝ il/
la. Non ergo tepescat scientiarum tiro si copiam studen/
tium non habeat cum largior laborum merces sibi fuerit
constituta. Item tepesco inchoatiuū ē a tepeo tepere. i. te
pidum fieri. Et ē tepere ꝓpe eē iter calorē ⁊ frigorē.
¶ Muneribus tamen leontini. Hic est secundum docu
mentum circa predictum incidens attendenduȝ. Et duo
facit. nam primo moduȝ ponit quo scolares magister hr̄e

possit. scd̄o antipophoriçat vel saltim notabile quoddam circa hoc ponit ibi. Pietatis vero. Et dicit ꝙ si magister audientium scolarium non habuerit copiam modus est vt eos sibi muneribus coemat ⁊ conducat exemplo leontini cuius quidem discretio acq̄siuit sibi muneribus: idest donis consortium multoꝝ. censuit. n. idest estimauit. pulchri⁹ fore õgere. idest paupꝫtati incumbere ꝙ destitui cetu discẽtiuz .s. scolarium. ¶ Notãdum si munere atz donis diis supꝫni placari constat iuxta ouidii in de arte traditionem. Munere diis superum placantur carmie manes ⁊c. Nil li mi deniqz si homies eis

tñ magr̄i leõtini discretio multorũ sibi acq̄siuit ꝯsortiũ. Pl'chri⁹ eni sic õgere cẽsuit ꝙ discẽtiũ cetu õstitui. Pietatꝭ vo ãbitu scolariũ rector delinit⁹ discipulorũ corda pauptate degẽtiũ studioseqz discentiũ mulcere tenet. vz cibariis: calceis: vestib⁹ saltẽ tritis si facultas suppetit: ceterisqz donatis subueniat ꝯsilioqz vt decet ꝯcitatiuo. Que eniz p̄clarior nature q̄ ve suauior ꝙ veris sco-

placabunt. Muneribus eq̄dem omnia conamur vt si qd̄ p̄ratu difficile ē munere facilitet. q̄re bene dixit Ouidius vbi supra. Carmina laudant sed munera magna petũtur. Et item. Ipse licet venias musis comitatus homere. Si nil attuleris ibis homere foras. Hoc vsus consilio leõtin⁹ eos quos sors sibi detraxerat murerib⁹ ꝯparauit. ¶ Pietatis vo ambitu. Hic boetius quoddam notabile circa p̄dicta põit quo erogationẽ elemosynaꝝ pauperib⁹ faciendã ꝯmonet. ⁊ hoc si magistro suppetat reꝝ facl'tas. Et duo facit. nam p̄mo facit quod dcm̄ est. scd̄o hanc erogationẽ summopere cõmendat ibi. Que preclarior. Et dicit rector scolarium delinitus. i. munitus vel isignit⁹ ambitu pietatis. idest ipsamet pietate. tenet. scilicet iure caritatis. mulcere. idest fouere corda discipuloꝝ degentiuz id est viuentium paupertate. ⁊ hoc discentiuz studiose ⁊ diligenter non quidem discolis. mulcere inquaz cibariis et calceis. ꝙ pro ⁊. vestibus ⁊ si non nouis saltem tritis idest laceratis ⁊ antiquis. ⁊ hoc dico si facultas sua suppetit. vltra. n. posse viri non vult deus vlla requiri. ꝙ pro ⁊. magister ipse subueniat ipsis ceteris donatis. idest donis aliis ꝙ premissis. similiter quoqz subueniat eis consilio concitatiuo hoc est ammoneat eos atqz concitet vt priusꝙ studium relinquant potius elemosynas recepturi ab eo vel ab aliis veniant. ¶ Notandum licet Boetius solos scolarium rectores pietatem amplexari cõmonet: ab oībus tamen totis viribus appetenda est. hec enim virt⁹ est quam natura suadet atqz ratio cõprobat fraterne caritatis. omnes enim homines nature vni⁹ sumus ꝙobrez penes omnes pietatis opera exhibenda sunt. hinc Seneca in Thieste. Nulla vis maior pietate vera est. quoscũqz. n. veros amor retinuit hos pietas tenebit. his ergo concluditur caritatis opus pietatem esse naturãꝙ querere pietatem ¶ Notanduz circa hoc quod dicit si facultas suppetit non tantum erogandũ est vt in ꝓcessu temporis elargienda deficiant. Prudens ergo intueatur quid sibi contingere possit. nam teste Socrate. Meli⁹ ē cauere ꝙ pauere. Sic ergo cũcta largienda sunt ne successu temporis remendicari cohibeatur. Pietas. i. misericordia benignitas. ꝓpiciatio. Mulceo. es. re. mitigare. fouere. delinire. ¶ Que. n. preclarior. In hac parte recõmendat erogatio-

nem pauperibus scolaribus factam dicens. que eniz erogatio. i. elemosyna ē p̄clarior. i. nobilior vel suauior. ꝙ illa que est qua facta veris scolaribus. si diceret nulla. qm̄ cõfoueri. i. mulcẽre scolarez his. s. erogationibus i q̄bus exhibitio donantis est mīma ⁊ ꝓmptio. i. receptio recipientis maxima ē. p̄clarius. i. beatius ⁊ nobilius ꝙ õliniri. i. fouere detestabiles. i. odibiles icursus histrionum atqꝫ meretricum. ¶ Notandũ inter omnes erogationes q̄ fieri possunt preclarior illa ē que discipulis a magistro exhibet. qm̄ i ipsa duplex erogatio committitur. s. corꝑalis atqz spũalis. Corporalis nanqz q̄ victu

laribus erogatio? Preclari⁹ est enim confouere scolarem his in quibus est minima donantis exhibitio maxima vero pauperis recipientis promptio: q̄z histrionum et meretricum detestabiles incursus deliniri. Nubila licet quandoqz fortuna existat: nõ tamen magistrãtis cura desperet: sed semper cirialiter se regẽdo incursus viriliter ꝑferat dulcius expectando. Prob Coriandi

ctu vestitu atqz alio exteriori famulatu exhibet. Spũalis vero q̄ ignorantie discipuloꝝ medetur atqz dubitanti consulitur. Cum ergo duplex i his sit erogatio in reliquis plerũqz simplex. constat ea nil p̄clarius dulciusqz constare. ¶ Itez nota circa hoc qd̄ dr̄ que est facta veris scolaribus ⁊c. ꝙuis omnibus subueniendum sit habendus tam est delect⁹. in quo spectandi sunt mores cui datur. ⁊ aius atqz vite sanctitas. non. n. erogandum ē discolis: nõ igratis: non dilapidatoribus nõ quoqz deũ minime diligẽtib⁹. Et iõ bñ dcm̄ ē a Cathone. Cui des videto. Itez histrio gesticulator vl' iocl'ator est qui diuersos gestus ⁊ habitus hominum rep̄sentare noscit. Et dicit ab histozion quod est gesticl'ari. Iñ histriões comediaꝝ repñtatores oli dicebãt. ¶ Nubila licet ẽt fortuna existat. Hoc est qntum ⁊ vltimũ icidens quod circa p̄dicta ꝯtingere posset quod ē fortune aduersitas. Et duo facit in hac parte. nam p̄mo circa hoc icidẽs documentum ponit. scd̄o ipsuz documẽtuz exemplo confirmat. ibi. Prob coriandi. Et dicit. licz ipsa fortũa q̄nqz existat nubila. i. aduersa tñ cura. i. vigilia atqꝫ study sollicitudo magistrãtis. i. magr̄i nõ desperet ꝑꝑ h̄. sz regẽdo se sꝑ bñ. i. eq̄nimiter ꝑferat. i. patiat viriliter. i. aīo forti icursus. i. aduersitates fortunaꝝ spectãdo sꝑ dulcius ⁊ melius euentuꝝ. ⁊ nõ faciat queãdmoduz Coriãd⁹ ille magister q̄ cum fortuna sibi nõ semper arrideret scolas dimisit ⁊ desperationem incurrebat. ⁊ ideo iquit ꝓh. iteriectio detestantis est proh transactio. idest cõstantia. coriãdi huius magistri est pudenda. i. respuenda. ¶ Notandũ ⁊ si oīs virtus in summo sit: equanimitas tñ animi quã constantiã hic licet appellari: plurimũ collaudanda est quã si q̄dem macrobius li. p̄ sic describit. Est animum supra periculũ erigere: nihilqz nisi turpia metuere: fortiter tolerare aduersa: et humiliter ꝓspera: constantis hoc animi est: vt ait tullius li. p̄ de officiis in rebus asperis minime perturbari. Qui hac virtute caret nullam in suis operibus prosperitatem obtinebit. Cum ergo fortuna malefida nubilum ostenderit vultum equanimiter perferẽdum est atqz in domino sperandum: quia teste propheta qui sperant in domino non confundentur. Quare fortuna nubila quondam depingebatur vt superius satis edoctum est.

¶ Cum autē ob festiui tp̄is ipulsuz. Postq̄ Boetius in precedētibus posuit normā atq̄ modū magistros ipsos regulantes tā quo ad se q̄ quo ad discipulos suos. ⁊ hoc taz in moribꝰ q̄ in scientiarū administratōe. Hic cōsequēter ponit modū atqz normā magistros regulātes in cōparatione ad alios a discipulis. Et diuidit̄ hec pars in duas partes scōm duo documēta que ponit. secunda ibi. Licet autē i scolis ⁊c. Prima in duas. nā primo documētū ponit. secundo cām subiūgit. tertio exēplo corroborat secūda ibi. Ne q̄si. tercia ibi. Maronis saltus. Et legēdo hoc totū vsqz i secūdū documētū dicit. primo cū magr̄o placuerit visitare loca deliciarū ob impulsū festiui tēporis. discretio docētis habeat semper secū nobiliores sui cetus. s. suorū scolariū atqz etiā eminētiores fōma forma. n. eminēs corporis animi etiā excellentiā cōmuniter representare ꝓhibetur. Et hoc ideo fiat ne magr̄ ipe a multis videat̄ esse destitutꝰ solatio. i. solamine vel ēt ideo ne excitetur. i. cōmoueatur in periculuz. ve. n. homini soli quoniā cū ceciderit nō habebit subleuantē. Et mala q̄ exinde possunt euenire si predicta nō obseruent̄ exemplo ostendēs dicit. Saltus. n. i. trāsitus solitarius Maronis forte Uirgiliū dicit vel altez. indoluit. i. valde doluit ꝑuari. i. destitui cetu. s. societate feliciū scolariū. forte malū quoddā ex solitario suo trāsitu Marōi euenit: qd̄ quale fuerit Bo. tn̄ hic nō expressit.

ꝓdēda trāsactio. Si aūt ob festiui tp̄is ipulsuz deliciarū loca visitare placuerit: sꝑ cetꝰ sui nobiliores: formaqz eminētiores docētis secū hēat discretio: ne quasi destitutꝰ solatio a multis videat̄: vel ne i ꝑiculū excitetur Maronis saltꝰ feliciū discipulorū priuari cetu idoluit. Licet autē i scolis rigidꝰ existere d̄beat: tn̄ i gressu salutādo deuotus ꝑmaneat: in sermone iucūdus trāsmigrātibꝰ: comes alludētibus: fidelis āmonitu cōmorantibꝰ: castitate cautꝰ affinibꝰ: ne

¶ Licet aūt ⁊c. Hoc ē scōm documētū quo magr̄os iformat q̄liter se erga alios a scolaribꝰ suis gerere debeant. Et dicit. magister ipse scolarium licet debeat eē rigidꝰ in scolis. subaudi queādmodū superius i eodē capi. expressum ē vbi dicebat̄ rigidꝰ ⁊c. tn̄ magr̄ debet eē deuotꝰ ingressu idest trāsitu suo corā populo. ⁊ hoc dico salutādo quemlz ꝓm cōditōes suas. debet etiā esse trāsmigrātibꝰ. i. euz pretereūtibꝰ iucundꝰ sermone. atq̄ colludētibꝰ. i. sibi cōgruētibus comes ⁊ socius. sitq̄ cōmorantibus. i. secū habitantibꝰ fidelis āmonitu. i. āmonitiōe salubri: atqz etiā sit affinibus. i. vicinis cautꝰ. i. astutus castitate. i. in castitate: q̄si dicere velit. si nō caste viuere possit corā vicinis faciat tn̄ vt si qd sinistrū egerit vicinis nō inotescat vt quod caste fieri nequat saltē caute exequetur: ⁊ huius cām subdens inquit. Et hͦ ideo vt dictū ē fieri debet ne affinitas amicabilis. i. amica vicinitas ebibat. i. subtrahat fetorem suspirantis nasi. q. d. vt imediate supra suppletū est. Et metaphorica locutio est.

¶ Extrema p̄ntis ⁊c. Hec ē scōa ps ꝑncipal' huiꝰ vltimi capituli. In qua postq̄ Boe. determinauit ⁊ posuit diuersaz magistrorū diuisionē ⁊ mores eorū qui in locis studiorū ꝑncipalioribꝰ. s. athenis ⁊ rome habitāt documētis regulauit. Hic modo i hac scōa principali parte huius capituli vult ondere quomodo se debent̄ habere illi qui habēt curam regendi scolas in castris vel i villis prefata loca studiorū circūiacentibꝰ paupertate cōclusi. Et diuiditur hec pars in duas partes. In prima parte premittit intentū suū. In secūda ipsum prosequitur. ibi. Cū ob egestatis causā. Et dicit. extrema. i. vltima cōpilatio presentis voluminis extat. i. est. vt dicamꝰ sub cōpendio. i. sub breuitate d̄ magistrātibus illis quos egestas. i. paupꝰtas existēs nouerca. i. cōtraria ⁊ inimica liberalibꝰ disciplinis cōpulit inuadere fines. i. regiones alienas ⁊ similiter quoqz de his quos dulcedo natal' patrie reuocauit subaudi vt ibidē cōmorarentur: ⁊ d̄ his i tertia pte ꝑncipali. ¶ Notādū circa hoc qd̄ dicit liberalibus disciplis ꝑ has liberales disciplinas. vij. artes liberales intelligit. liberales inq̄ q̃ ab alijs illiberalibꝰ prorsus sunt disticte ipse nempe ad animā: ille vero ad corpꝰ ordinātur. liberales etiā q̄ secūdū eas homo per se disponitur secundum intellectū ad optimū finē veluti vsum virtutū moraliuz ⁊ intellectualiū vel ad perfecte felicitatis vsū q̄ ē speculatiua. qui aūt talia cōsiderāt naturaliter liberi sūt ⁊ non seruiles cū itellectu vigeāt. ideo recte artes ille liberales dicte sūt. ⁊ rursum liberales q̄ liberos expeditos ⁊ exercitatos aīos requirūt eo ꝙ subtiliter d̄ rerū causis disputāt ⁊ de illis plerūq̄ q̄ a sensu remota sūt. Et insuꝑ liberales ideo q̄ antiqꝰtus tantūmodo liberi. i. nobiles ⁊ ingenui in eis studere cōsueuerūt. Plebei vero in mechanicis ob peritiā operandi que quidē peritia ⁊ opus plus plebeis congruit. Ociū vero ⁊ studiū nobilibꝰ ꝓm Hugonē. Itē finis incerti generis. i. terminꝰ ⁊ a funis dicit̄. q̄ agrorū fines funiculis sunt diuisi. Unde propheta funes ceciderūt mihi in ꝑclaris. Et dicit̄ finis terminꝰ. cōsumatio. mors. p̄ria vn̄. Est finis patria mors cōsumatio meta. ⁊ cōiter incerti generis est aut masculini aut feminini.

suspirātis nasi fetorē si qs affuerit: amicabilis ebibat affinitas. Extrema p̄ntis volumis extat cōpilatio de magistrātibꝰ: quos liberalibꝰ nouerca disciplis egestas fines cōpulerit inuader̄ alienas. Et de illis quos natalis patrie reuocat dulcedo aliquid sub cōpēdio dicamꝰ. Cū ob egestatis cām repellēde lucri querat qs odorē dulcissimū: cōsiderandū est vt saluo magistratus honor̄ ꝑcitati q̄ztū queat isistat: vestibus mediocribꝰ inhiat: ⁊ scolariū r̄gimi ꝑcipue idulgeat.

¶ Cum aūt ob egestatis cām. Postq̄ boe. intentū suū ꝑmiserat. hic ipsum modo ꝓseqtur. Et duo facit. Nam primo boe. ostendit qualiter magistri ipsi existētes extra patriam suā ⁊ i locis supradictis vel de prope vel de lōge adiecētibꝰ se regere debeāt erga scholares. secūdo q̄liter erga alios a scolaribꝰ. ibi. Cū aūt cena. Prima adhuc i duas ꝑmo facit qd̄ dictū ē quo ad se. scōo quo ad vicedoctorē. ibi. Aduertēdū. Prima adhuc i duas. ꝑmo. n. ponit documēta generalia. secūdo specialia documēta subiungit. ibi. Puerisq̄ ⁊ dicit ꝑmo cū qs magistrorū ob cām repellende egestatis. i. egestate ipsa cogēte q̄rat odorē dulcissimū lucri. subaudi in partibus alienis. tūc cōsiderādū ē vt magistratꝰ ipse insistat. i. intēdat q̄ztū queat. i. poterit parcitati. ⁊ hoc honore dico saluo. q̄ ꝑ ⁊ cōsideret ēt vt ihiat vestibus mediocribꝰ. subaudi tn̄ honore magistrali dignis iuxta ꝑmissa ꝑcepta. atq̄ indulgeat. i. itēdat ꝑcipue regimini scolariū. ¶ Nota q̄m oīa hec generalia ꝑcepta i su

piorib⁹ eodē capitulo q̄si deducta sunt. vꝫ. magistri parci
tas: vestimētorū bonestas: atqꝫ iuxta scolares debita attē
tio: ideo de eis h̄ denuo ꝑtractare supfluū foret. quare ibi
videas. Itē queo quis quiui quitū. gre. i. posse. ⁊ componi
tur cum non: ⁊ dicitur nequeo.

Puerisqꝫ primo p̄beat vultuꝫ
bēignū: parētibusqꝫ eoꝝ beni
gnioreꝫ affatū: docēdiqꝫ aditū
spōdeat benignissimū: vt sic nō
solū puerorū corda ꝑmolliat:
verū ēt parētū pecūiā extrabat
famāqꝫ efferat: scole vero iura
regaliter defēdet: ordie docēdi
pri⁹ edocto putat̄. Eisdē ēt ali
quātulū adultis rigidū se exbi
beat: ipsorūqꝫ ora ad recte lo
quēdū ꝯpōat: digitosqꝫ ad scri
bēndū cōstrigat: ad legēdū oīo
cōformet rigore iusticie cōmit
āte: vt sic n̄ solū i doctrina: verū
ēt i facetia ꝯuēiat: Ludēdiqꝫ spa
ciū tēpestiue cōcedat: docēdiqꝫ
b̄nficia nllo casu subtrabat. Si
vero ꝯtumacē supbūqꝫ inuene
rit: dulciter castiget: exemplaqꝫ
moꝝ ꝓponat qb⁹ reprimat̄. ali
oqn pētū assensu virgis affligat̄
vt sic ad vnguē castigat⁹ euadat
vl' despat⁹ i ignōiniā cadat. Cū
aūt magistrātis dilectio etate in
frigidatos statualesqꝫ planeti
cos scolastici itroit⁹ habuerit ꝑ
ticipes: si correctiōis lima apud
eos vti nequerit: senio cōfectis
arridēdū ē: statualib⁹ igemiscē
dū: planeticisqꝫ fauoris sil'acro
ē ꝯgaudēdū. Calāistratos cir
ris hirsutos purat: fucoqꝫ ꝑfusos
lachrymis irrigātib⁹ gulā ꝑfū
dat. Mollesqꝫ caute eijciat: ne
mēti sue reatū ꝯmoti participēt

¶ Puerisqꝫ vultū p̄mo p̄beat. In hac ꝑte post documen
ta generalia:
documēta spā
lia ponit. Et di
uidit̄. nā p̄mo
docet quō ma
gister se babe
bit erga scola
res correctiōi
subiectos: secū
do quō circa a
lios. ibi. Cū āt
habuerit ⁊c.
Itē p̄mo oñdit
quō se habeat
corā nouellis ⁊
ꝑuis. scdo quō
corā adultis.
ibi. Eisdēqꝫ a
liqūtulū adul
tis ⁊c. Et prio
dicit ꝙ cū ma
gister i alienis
ꝑtib⁹ curā regi
minis suscepe
rit. dꝫ p̄bere p̄
mo ⁊ principaliter pueris supple ifōrmādis. vultū beni
gnū: ꝑentib⁹ aūt eorū affatū benigniorē. atqꝫ suadeat. i. ꝑ
mittat tā pueris q̄ꝫ ꝑentib⁹ aditū. i. introitū docēdi beni
gnissimū. ⁊ h̄ idō vt nō solū ꝑmolliat. i. mollificet atqꝫ mol
liēdo ad se attrabat corda pueroꝝ. veꝝ ꝓ sed extrabat ēt
pecuniā parentū supple q̄ necessitati sue mederi valeat.
atqꝫ efferat. i. deportet famā. supple redolētem ex h̄. i. ex
hac sua benignitate. Similiter āt cū hec oīa gerunt̄ defē
dat nibilomin⁹ regaliter. i. viriliter iura scole. ⁊ h̄ ordie. i.
mō docēdi edocto. i. demōstrato pri⁹. i. i p̄orib⁹ ¶ Nōdū
lꝫ magistrorū benignitas tā erga discipulos q̄ꝫ eorū parē
tes maximū p̄stet attētiōis atqꝫ beniuolētie discipuloꝝ i
cremētū vti colligit̄ ex canone h̄ hꝫ. xxvi. di. ⁊ silr decre
tali humilis de maio. ⁊ obe. tn̄ talis benignitas sic mode
rari dꝫ ꝙ ex h̄ regēdi auctoritas nō frangat̄: qr ꝑut dicit
Aug. in canone qn̄. lxxxvi. di. dū nimiū s̄uat̄ humilitas re
gēdi frangit̄ auctoritas. Et inde bn̄ Boe. p⁹ benignitatis
āmonitionē subiecit. scole vō iura ⁊c. q. d. cū hec gerūt̄ ni
hilomin⁹ scole iura manuteneāt̄. Et hec d̄ nouell' dcā sunt
¶ Eisdēqꝫ aliquātulū adultis. In hac ꝑte boe. oñdit quō
magr̄ se habere dꝫ erga discipulos iā adultos. Et duo fac.
nā p̄mo facit quod dictū ē circa adultos dociles. secundo
circa rebelles ibi. Si vō. Et dicit ꝙ si magr̄ hūerit discipu
los iam pene adultos: tūc exbibeat se eisdē adultis rigidū
quēadmodū de rigore supra doctū ē. atqꝫ cōponat. i. ordi
net ora eoꝝ. s. adultorū ad loquendū recte. i. cōgrue q̊ ad
grāmaticā ⁊ ornate q̊ ad rhetoricā. atqꝫ cōstrigat. i. dispo
nat digitos eoꝝ ad scribendū. atqꝫ cōformet eos oīo ad le
gendū. ⁊ hoc dico cōcomitāte rigore iusticie. s. scolastice
Et rōnem qr̄ oīa hec sic fieri dabeāt ⁊ spāl'r hui⁹ cū dicit
rigore iusticie ⁊c. subiūgit dicēs. hec idō fieri debēt vt sco
lares ipsi proficiant nō solū in doctrina sed ēt in facetia h̄
est morib⁹ atqꝫ virtutib⁹. Et subdit. Magister ēt ꝯcedat
tempestiue. i. tēpore debito scolarib⁹ spaciū ludēdi atqꝫ
sic vt nullo mō eis abstrabat b̄nficiū docēdi. ¶ Nota nō

soluꝫ scolares ipsi in doctrinis ⁊ disciplinis erudiēdi sunt
sꝫ q̊qꝫ i facetis morib⁹ atqꝫ v̄tutib⁹ sūmis nisib⁹ instruen
di: qm̄ si solū i doctrinis ꝑficiāt ⁊ morib⁹ deficiant. certe
nullo mō ꝑfecisse dicunt̄. q. n. ꝑficit i sciētijs atqꝫ deficit
in morib⁹ plus defecisse q̄ꝫ ꝑfecisse ꝓbibet̄. qr̄ paul⁹ apo
stolus ad eph̄. vi. inquit. Educate illos. scilicet iuuenes
i disciplīa. ⁊ ad
iunxit. ⁊ corre
ctōe dn̄i. ⁊ gre.
.7. registri sui
Peto igr vt ꝑ
uulos q̄s do
ces morib⁹ eru
dias ⁊c. Et illō
apte isinuans
boe. di. Rigor
iusticie comi
tāte ⁊c. ¶ Si
vō ꝯtumacem
supbūue iueni
at. Hic oñdit
boe. quō magr̄
se habere debꝫ
circa rebelles
⁊ dicit ꝙ si ma
gister inueniat
quē. i. aliquem
cōtumacē vel
supbū ipsū dl'ci
ter castiget. h̄ ē
v̄bis dl'cib⁹ ⁊ ex
ortabilib⁹ ad bonū corrigat atqꝫ icrepet. ipiqꝫ exēpla ꝓ
pōat qb⁹ a sua cōtūacia atqꝫ supbia repmat̄. ꝙ si nllo mō
v̄bis ac mōitis caritatis ⁊ dulcib⁹ silr ⁊ exēpl' mime cor
rigi valeat. affligat̄. i. corripiat̄ v̄gis ⁊ v̄berib⁹. ⁊ h̄ dico fiat
cū assēsu ꝑentū. Et rōnē subdēs igt. vt sic supple ille cōtu
max euadat castigat⁹ ad vnguē. i. ad ꝑfectōꝫ ne cadat oīo
i ignominiā. i. ifamiā q̄si despat⁹. ¶ Nōdū ꝙ magr̄ circa
ꝯtūaces discipulos more prudētis medici vti dꝫ. Medic⁹
.n. i curādis morbis p̊ medicias mistrat faciles ne patiēs
mediciaꝝ fortiū trabat̄ i borrorē ⁊ vt ꝑ leuitatē medicaīs
potionib⁹ salubrib⁹ assuescat. sic q̄ꝫ magr̄ p̊ rebelles v̄bis
agat dulcib⁹ vt dulcedie correctōis allecti a mōbo rebelli
onis desistāt: ꝙ si his mime retrabi valeāt acriori medica
mie est vtendum. s. virgarum cessione. eligat̄qꝫ hec poti⁹
ne sic vnū mēbrū putridū n̄ icisū toti⁹ corꝑis ipediat sani
tatē. sic neqꝫ scolari ꝯtūacis r̄bellio igmie p̄beat despatōꝫ
¶ Cū aūt hūerit ⁊c. In hac ꝑte bo. postq̄ꝫ documēta p̄mi
serat quō magr̄ se h̄re dꝫ circa illos discipulos q sūt corre
ctōi sbmissi. h̄ fac ideꝫ circa eos q extra correctiōis limā
penit⁹ reponūt̄ vti sūt senes statuales plāetici ⁊ alij. Et po
nit p̄la breuia documēta s̄ꝫ pluralitatē ⁊ diuersitatē oīm
hoꝝ discipuloꝝ. ⁊ dic̄ cū dilectio magistrātis hūerit etate
ifrigidatos h̄ ē senes statuales. i. bestiales ⁊ rudes igenio
vel ꝓ vel planeticos. i. errabūdos. ⁊ h̄ dico oēs scolastici in
troit⁹ ꝑticipes. qd agēdū inqꝫ. si magr̄ neq̄at vti lia. i. rigor
correctōis apō eos h̄ mō agēdū ē vt seqt̄. Arridēdū eni. i.
fauendum senio ꝯfectis. i. senib⁹ atqꝫ igemiscēdū ē. i. ꝯdo
lēdū ꝑꝑ ingenij ruditatē statualib⁹ i. rudib⁹. planeticis vō
.i. vagabūdis cōgaudēdū ē simulacro. i. sil'itudib⁹ ⁊ exem
ploꝝ adductōib⁹. ⁊ sīq lascui affuerit vt calamistrati fuga
ti atqꝫ molles: tūc purat. i. castiget viciū eoꝝ penit⁹ purē
do calāistratos exn̄tes hirsutis cirri. i. crispatis capill'. atqꝫ
ꝑfūdat ꝑfusos fuco illo colore ficto lachrymis irrigātib⁹
gulā eoꝝ. h̄ ē tāto eos castiget vt i lachrymas ꝓuocet q̄ gu
lā suā fuco ꝑfusā lachrymis tigāt. Molles āt. i. lascivos ⁊

luxuriosos eiiciat cautes a cõsortio reliqꝝ ⁊ ꝟ alij cõmoti supple suo luxu ꝑticipẽt reatũ.i.vitiũ.sue mẽtis. Nõndũ sicuti se hꝫ iformatõ ad ifõmãdũ sic se hꝫ cõrectio ad corrigendũ.sꝫ alij ⁊ alij in formãdi ꝑꝫ diuersitatẽ moꝝ aliã ⁊ aliã regrũt iformationẽ.aliter enĩ informãtur capaces aliter incapaces.aliter iuuenes.aliter senes.aliter quoqꝫ

Animaduertendũ ẽ etiã ꝙ quorũ erogatõe laboriosũ delinit̃ certamẽ: i illis doctrialis ꝯprobet̃ effectꝰ:reꝝ nãqꝫ effectꝰ exhibitõe opis declarat̃. Ordine aũt ꝯpetẽti vicissim sũt ꝯuocandi vt fideli scrutinio pateat,quid subministrãtiũ labor diurnꝰ erogauerit. Subministrãtiũ enĩ cure nõ sẽper est ꝯfidẽdũ: qm̃ illorũ cupiditas fractis assibꝰ plerũqꝫ ꝑmollit̃:aut spe ꝯfraudata tepe

bi. alit̃ q̃ꝫ alii q̊ ẽt per locuꝫ a simili alij ⁊ alij corrigẽdi aliã ⁊ aliã regrũt correctõꝫ.ñ.n.teneres acriter nꝫ fõtes tenerrie corrigẽdi sũt.sꝫ gli bet scõꝫ sue ꝯditiõis gradũ correctõnẽ reciper̃ debet.senes ergo arridẽdi sũt nõ quidẽ laudãdi sed sub adulatiõe q̃dã increpandi. rudibus quoqꝫ condolendum est cum tali modo rudes sint vt eis prorsus nulla discipline medela valeat suffragari. planetici autem exemplis ammonendi sunt vt exemplorum continua masticatione ad quietudinem contrabantur.⁊ sic reliquis sua manerie prout defectus cuiuslibet exquirit diuersitas diuerso medicamine subueniatur. Item Sta ua lis idest rudis et a statua nomen cepit.sicut enim statua semper recte stat ⁊ difficile flecti potest.sic quoqꝫ rudes nisi magna adhibeatur industria informari nequeũt. Itẽ planeticus idest vagabundus ⁊ errans ⁊ nomen sumpsit a planeta quod errantem sonat. A planeta enim planeticus.et planetaris. Item cirrus plicatura capillorum est in anteriori capitis ꝑte. Et dicit̃ a cirrim.idest tondere. Inde cirritu .idest crinitus. vnde Est homo cirritus qui cirrum vertice portat.

Animaduertendum est etiã ꝙ quoꝝ. postq̃ꝫ Boetius in precedentibus docuit magistrũ qualiter se habere debeat erga scolares ⁊ hoc q̃ꝫtũ in se est. In hac parte consequenter facit hoc idem ⁊ ꝟ in q̃ꝫtũ i vicedoctore ẽ. Et diuiditur hec pars in tres partes.nam primo ponit suũ documentum.secundo docet modũ perquirere ⁊ iuenire si doctor bene egerit circa pueros.tertio probat.quarto confirmat.secunda ibi. Rerũ nãqꝫ.tertia ibi. Ordine autẽ.q̃rta ibi. Subministrãtium. Et dicit aduertendum etiaꝫ est ꝙ effectꝰ doctrinalis.i.doctine cõprobet̃ in illis.s.vicedoctoribꝰ quorũ.s.vicedoctoꝝ erogatione idest ostensiõe administratõe ⁊ subsidio laboriosum certamen.i.exercitiũ scolasticũ delinitur.i.permollitur.q.d.perspiciendum etiam est quomodo vicedoctores vt sunt baccalarij ⁊ alij vicem magistri gerentes se habeant erga pueros si eos probe informent aut sicco pede pertranseant.quoniam q̊cũqꝫ mõ se gesserint hoc finis operis ostendet.rerũ nãqꝫ effectꝰ declaratur idest manifestat̃ operis exhibitiõe. Et dans modũ q̃uo in cognitiõe hoꝝ deueniat̃ ingt. scolares ipsi oẽs quotq̊t sũt:sũt ꝯuocandi subaudi ⁊ examinandi vicissim. idest vicibꝰ alterꝰ.⁊ ꝟ ordĩe cõpetẽti.i.decẽti vt pateat.i. innotescat fideli scrutinio.i.inq̃sitione q̃d labor diurnus subministrãtiũ.i.vicedoctorũ erogauerit.i.docuerit eos. qm̃ nõ est cõfidendum semper cure subministrantiũ. Et rationẽ ponit qm̃ cupiditas.i.auaricia illorum demollit̃ plerunqꝫ assibus.i.obolis fractis vel ab effectu quia asses illi subministrantiũ frangunt constantiam. vel quia fracti sunt re.aut fidelitas horum plerũqꝫ tepescit defraudata spe.scilicet lucri.uel etiam potestas eorum crudescit sepius et hoc vt fideles magistro videantur sua nimia crudelitate. Nota tria sunt propter que non est in collaborantibus confidendum .scilicet auaricia. frustratio spei et nimia crudelitas. Auaricia eni seducti pueros nõ cõ

scit fidelitas:aut vt videant̃ fideles crudescit ꝑtãs. Sicuti vero pauꝑtati felici misericorditer deferendum est:sic non minus ipsiꝰ eruditionibus attentius ẽ isistendũ. Cuꝫ autem cena pauperior affuerit:cõmensalibꝰ est erogãda facultas: familiaribꝰ cõplicibusqꝫ vicinitatꝭ iuite porrigenda:ne familiaris vox secreta reuelet detrahẽdo vel multiplicitatꝭ anꝰ ꝓdiga ꝓpinat anui

rigũt frustratõe spei.pauperes ꝯ spiciunt quoniã nullã mercedeꝫ cõsequi sperãt. Crudelitate aũt mentes discipulorum obstupescunt.non sit ergo vicem magistri gerens nũmorum cupidꝰ neqꝫ sit in docẽdo pauperes piger.quoniaꝫ vt in littera sequit̃ sicuti est deferẽdum.idest dandum misericorditer felici paupertati. idest illi que non est infecta malis vsibus.sic quoque eo minus est insistendum attentius pauperis eruditiõi. exercetur enim i hoc duplex misicordie opꝰ. vnũ quidem corporale quod est bonorum erogatio. Aliud spirituale.scilicet salubris eruditio. Item scrutinium in superioribus expositũ est. Item as assis plura significat. vnde as obolus punctꝰ pondus possessio tota.hic autem in proposito obolus est. sic et in euangelio nonne duo passeres asse veneunt ⁊c.

Cum autem cena ⁊c. Postq̃ꝫ bo. documenta premiserat quibus modum atqꝫ normam magistris tradidit quomodo se erga discipulos suos habere debeant. nunc facit hoc idem circa alios a suis discipulis. Et diuiditur hec ꝑs in duas partes.nam primo ponit vnum documentum. secundo aliud ibi. Proterua.tertio tertium ibi. Cauenduꝫ. prima adhuc in duas.nam primo ponit documentuꝫ.secũdo causam documenti subiungit ibi. Ne familiaris vox. Et ponens documentum dicit cum magister ipse cena nõ abundauerit sed sibi cena pauperior idest tenuior extiterit vt aliquid elargiendum et erogandum pietatis intuitu disposuerit.solummodo facultas ipsa est eroganda cõmensalibus ⁊ scolaribus secum commorantibus.familiaribus vero complicibus vicinis si quid erogandum sit:illud tñ inuite porrigenduꝫ est. ⁊ hoc ideo ne vox ⁊c. Et in hoc reddit causam documenti. ⁊ diuiditur secundum duas causas.secunda ibi. Uel multiplicitatis. Et dicit.hoc ideo fieri debet subaudi quemadmodum premissimus. ne vox familiaris supple vicini reuelet secreta supple paupertatis magistri.⁊ hoc sibi verbis malefidis detrahendo vel etiam ideo ne anus idest vetula cui forte erogat existens prodiga idest superflue larga multiplicitatis supple verborum et mendacij propinet.idest det.supple sibi erogatũ anui.idest alteri vetule.et hoc annectẽdo supple multiplicitati et mendacio.ipsa enim anu conscia domestice paupertatis magistri nihil futilius idest vanius loq̃tius ⁊ verborum superfluiꝰ reperiri potest.quare dicit quid eniꝫ vt in littera. Notandum circa hoc quod dicitur ne familiaris beneficia que plerũqꝫ gratis dãtur ⁊ pietatis obtentu elargiuntur plerumqꝫ etiam in venenum ⁊ opprobrium mutantur. sunt enim qui beneficia accipiunt et indigentie conferentium attribuunt. nam penes se dicunt ideo is dedit quia me eget vel idigebit.nouit.n.aut

annectēdo. Quid aūt anu conscia futilius: Proterua ī minimis procul absit rapacitas: ⁊ fame nouerca ⁊ adūca tenacitas. Cauēdum est etiam ne puerorum pulueri feculento plusq̄ tricnio ibidē alludat: licet maxima comitū gaze ve affuerit afflentia: confederataqꝫ amoris opulentia: nisi honoris promotio vigeat ī amore vel facultatū elatio in honore. Cum autē ob dulcoris patrie delicias parētū qꝫ venerabiles aspect⁹ regendi

aliquo sibi proficere posse aut mee familie sperat obsequium. dicūt etiā plures beneficia ⁊ errogatiōes sibi fieri fraudis sub ꝑtextu. rursus aly dona cū receperit minime recognoscunt. verūtñ sapiēs ⁊ bonus datū cōmēdat quātūcūqꝫ etiam fuerit. cōmēdat inq̄ atqꝫ assidua cōmemoratione delectat̄. qua de re prospiciendum maxime cui erogetur. Eroget̄ ergo potius domesticis q̄ familiarib⁹ vicinis ne per extranea beneficia intranea egestas ī publicū deuoluet̄. Item anus antiqua vetula d̄r q̄si multos hñs annos. vel dicit̄ ab a ⁊ nus idest sēsus quasi sine sensu. ⁊ corripit a. vñ Pamphile tolle man⁹ iā qꝫ redibit anus. dicit̄ etiā posterior pars corpis ⁊ tūc producit. a vt in versu. Dum se curuat an⁹ retro sibi sibilat an⁹. Itē futile ē qđ cito ⁊ facile decurrit ⁊ d̄r qđ nihil pōt retinere ⁊ hinc facta translatiōe futilis d̄r hō van⁹ superfluus loquax qui nihil velare ⁊ celare pōt. vñ Futile vas illud qđ nulla receptio claudit. sic hō futil' ē diuulgās oē qđ audit. ¶ Proterua in minimis absit procul. Hic ponit aliđ documentū quo auariciā magistri dissuadet atqꝫ tenacitatē. Et dicit rapacitas. i. auaricia ꝓterua. i. crudelis absit ꝓcul ī minimis. supple rebus. q. d. ⁊ etiam ī maximis per illam topicā. Si illud qđ minus ⁊ illud qđ magis. ⁊ hoc de auaricia. ⁊ seq̄t. absit ēt adūca. i. curua ⁊ pene īflexibil' tenacitas exñs nouerca. i. inimica fame. Itē sicuti a q̄libꝫ sic ⁊ a mag̃ro iter cetera mala h̄ viciū rapacitat' fugiēdū ē. lucꝝ nēpe illicitū ē q̄r iiuste possidet̄ ⁊ qm̄ iiuste acq̄sitū iđ iuste ꝺpdit̄. hinc tulli⁹ i philippica. z. Male ingt ꝑtha male dilabunt̄. Nēpe difficile ē vt q̄s ex rapacitate ꝓsperet̄. Si q̄s eni suis dieb⁹ gaudere videat̄ his q̄ rapuit. ei⁹ tñ ꝓsperitas aut nō erit diuturna aut i successoribus nō durabit. iuxta illud Senece ad lucillū. Nulli inquit cui rapina feliciter cessit gaudium rapti durat in posteris. nec miruꝫ. q̄r nullū violētū ꝑpetuū. Absit ergo a mag̃ro rapacitas q̄ nō ē nisi cupiditas q̄dā atqꝫ reꝝ tā magnaꝝ q̄ ꝑuarū igeniosa expoliatio. Itē de tenacitate supra iā satis dictū est. ¶ Cauēdū ē ēt ne pueroꝝ pulueri. hoc ē tertiū documētū huius partis qđ ē de mora mag̃ri extra suā patriā. Et dicit ꝙ mag̃ro ipso extra patriā suā regimini scolastico incumbente cauendū ē etiā ne mag̃r ipse extra suā patriā ꝺgens alludat pulueri. i. labori feculēto. i. fece pleno eoꝝ supple que dcā sunt. s. scolastico regimini. alludat inq̄ plusq̄ triēnio. non obstante ꝙ confluentia. i. abundantia maxia gaçe supple ⁊ lucri ⁊ comitum idest scolarium affuerit affluetia inq̄ federata idest copulata opulentia. i. cum abundātia amoris. alia littera habet cōfederati amoris sed in idē redit. ꝙ nisi idest excepto illo si promotio in maiore vigeat. i. nisi speret ad maiora promoueat̄. vl' certe elatio facultatum idest diuitiarum ⁊ lucri vigeat in honore. quasi dicat. tunc enim commorandum est cum maiora premia expectentur. Item puluis dicitur quod viuenti tollitur.

curam quis acceperit in natal' soli cōfinio: pomposo affatu insistendum est. Caute splendideqꝫ procurationi vicissim est arridenduꝫ: vestiumqꝫ varietate gaudendum: quoniam vestis pollimite venustas: anulorūqꝫ insignia: multos aliud q̄ veritas exigit cogunt obtinere. ornat⁹ fauor: affatusqꝫ lepos: q̄ꝫ plurimos ꝯparatos sensu erroneo homerum excedere visu cōpellunt: ordine tamen docendi pretaxato diligēter obseruato.

Inde ⁊ puluerē pro labore plerūqꝫ accipim⁹. Unde virgilius in quadam egloga. Quid iuuat estiuo defessuꝫ puluere abesse. Quam potius bibulo decubuisse thoro. ⁊ Oratius. Sunt quos curriculo puluerem olimpicum collegisse iuuat. licet forte alia ibi interpretetur manerie. Item feculentus a fece dicitur. idest fetidus vel plenus fece. lent⁹ enim sepius plenum significat sicut osus. ¶ Cum autem ob dulcoris p̄rie delicias. Postq̄ Boetius in hoc vltimo capitulo ostēdit qualiter magistri regentes scolas in duabus vrbibus solennioribus vti est athenis ⁊ rome. similiter q̄ꝫ in locis his adiacentibus extra tamen suam patriam existentibus se gerere debeant tam quo ad se q̄ quo ad scolares ⁊ ad alios a suis scolaribus distinctos. nunc consequenter in hac finali parte totius operis determinat quomodo magistri in patria sua curam docēdi discipulos suscipientes se debeant gubernare. Et diuiditur hec pars in duas partes. nam primo ponit documēta quedam ipsum regulātia quo ad mores componēdos. secundo quo ad vicia fugienda. secunda ibi. Jocorum. Prima adhuc in duas. nam primo facit quod dictum est. secundo causam documentorum subnectit ibi. Quoniaꝫ polimite. Et primo documentum ponens dicit. cum q̄s magistrorum susceperit curam regendi scolas in confinio natalis soli idest territorio tum ob delicias dulcoris patrie. tum etiam ob venerabiles aspectus parentum insistendum est idest vacanduꝫ est. subaudi ipsi magistro pōposo idest superbo non ea superbia que vicio commaculata est sed pomposo idest pleno pōpa philosophica. affatui idest colloquio ⁊ sermoni. qꝫ pro et similiter arridendum est caute splendideqꝫ procurationi subaudi ciborum ⁊ victualium reliquorum. ⁊ hoc dico vicissim non quideꝫ die singulo sed cum tempus expostulet aut facultate permittatur. qꝫ p⁊ gaudendum est ipsa varietate vestium supple ⁊ alyꝭ ornatibus decentibus vti sunt anuli ⁊ birrum ⁊ similia q̄ honor magistralis reqrit. Et causaꝫ hui⁹ subdens de varietate vestiū dicit. ⁊ h̄ ideo qm̄ venustas. i. decentia vestis polimite. i. ornate. qꝫ ꝓ et isigna. i. gloriosa ornamēta anulorū ⁊ aliorum redimiculorum cogunt multos obtinere aliud q̄ veritas ipsa itriseca exigat ⁊ requirat. Qm̄ vir bñ vestitus in vestibus esse perit⁹. C reditur a mille q̄ tuis ideota fit ille. Et annectens causam aliam hoc ipsum dicit. ornatus etiam et fauor. qꝫ pro et lepos idest facetia affatus ⁊ colloquy compellunt supple plerūqꝫ excedere idest precellere visu ⁊ apparētia multos supple tales ⁊ taliter vestibus fauore ⁊ facetia colloquy isignitos. multos dico ꝯpatos sēsu erroneo subaudi ob fictā decētiā. homeruꝫ illū poetā grecū. q. d. ornat⁹ vestimētoꝝ atqꝫ reliq̄ supradicta sepius faciunt magistrum estimari homero sapientiorem et peritiorē q̄uis ita i rei vitate ñ existat. ¶ Notādū ꝙ cuilibꝫ p̄ria sua dulcorosa ē qm̄ loc⁹ gēitalis cuiuslibet ē

ꝯseruatiuū ꝑncipiū queadmodū pater ꝑncipiū ꝓductiuū existit. vti attestat̃ Porphirius Jsagogicus cū īquit. Est .n. patria ꝑncipiū generationis queadmodū ⁊ pater. Jn ipsa nēpe virtus celestialis nato vigorē influit atqꝫ ipsuꝫ in esse conseruat veluti locus suum locatū. est ergo dulcorosa cuilibet sua patria ob loci natalis cōseruantiā. similiter q̊qꝫ dulcorosa est ob parentū reuerentiā que gradē p̄mū ī ꝓmissione mandata est. vt pꝫ exodi. xx. cuꝫ dicitur. honora patrē tuuꝫ ⁊ matrē vt bene sit tibi: affert enim parentū reuerētia vite longenitatem atqꝫ bonoꝝ tēporaliū affluentiam abundantem.

Jocorum quoqꝫ damnosa libido attētius ablata sit: vt quod raro cōtigit ꝓuincialis honor famā efferat in tituli commendatōem Quāto magis vero venustatis titulus surrexerit tāto magis subditorum insistenduꝫ est fauori: vt quod proprij oris neqt efferri tumultibus: ipsorum tempestiuis erogetur affatibus: vt non solum in morum dulcedine:

Itē polimitus. ta. tū. adiectiue sumitur. vel etiam polimita vestis est multoꝝ coloꝝ ⁊ dicitur a rotunditate qḋ est polus quia vestis illa rotunda est. ⁊ potest capi ī proposito vtroqꝫ significato. Itē venustus. i. decens. ⁊ dicitur a venus. Papias vero dicit venustus. i. sapiēs ornatus. modestus. facetus. formosus inde venustas facetia est ⁊ formositas.

¶ Jocoꝝ quoqꝫ dānosa libido ⁊c̄. Jn hac parte Boeti⁹ post predicta ponit documenta magistros regulātia quo ad vicioꝝ fugā. Et diuiditur hec pars in duas partes secundum duo documenta que ponit. secunda ibi. Cū autē Primo ponit vnū documētū qḋ est de euitatione iocoꝝ illicitoꝝ. secūdo causā documēti subiungit ibi. Ut quod oris ⁊c̄. Et dicit primo ꝙ dānosa libido. i. cupiditas iocoꝝ sit ablata subaudi a magistro attentius ⁊ hoc iō vt honor prouicialis. i. hominū ꝓuicialiū ⁊ patrie efferat. i. extolat famā supple magistri in cōmendationē tituli. i. honoris quod tamen raro contingit. quoniā nemo acceptus in patria est neqꝫ ꝓpheta vt dr̃ in euangelio. ⁊ sequitur. ⁊ quātomagis titulus. i. laus ⁊ honor venustatis ⁊ nobilitatis surrexerit. i. excreuerit tantomagis est insistendū. i. vacādū fauori subiectoꝝ. i. scolariū. Et causaꝫ documenti assignās dicit. hec oīa iō fieri congruū est vt quod. i. que laus nequit ꝓferri subaudi ob ꝓferentis verecūdiā cū propa laus sordeat. ꝓferri inqꝫ tumultib⁹. i. verbis tumultuosis. ꝓprij oris. illud saltē eroget̃ ⁊ ꝓpaletur affatibus tempestiuis eoꝝ. s. subditoꝝ vt sic magister ipse nō solū moꝝ dulcedine sed ⁊ facultatis. i. sciētiaꝝ acumine. i. excellētia spectet̃ ⁊ miret̃. ¶ Notādū magistri in natalibus cōmorantib⁹ locis summopere a luxoꝝ cōsortio se abstinere debēt ꝓꝓ multas vilissimas cōditiones quibus quilibet lusor astringitur. Prima est desideriū lucrādi quod ex cupiditate ꝓcedit que radix oīum vicioꝝ ē. primo ad thimoteū. vi. Secunda spoliare ꝓximū qḋ rapina est. Tertia blasphemare deū qḋ est turpissimū. Quarta periurare. quo ecclesia cōtēnitur. Quinta valde mētiri quo scandalizat̃ ꝓximus. Sexta furari quod suspendiū seqt̃. Septima irasci qḋ plerūqꝫ homicidiū seqtur. Octaua solēnitates nō colere. quare ⁊ merito lapidādi essēt lusores sicuti q colligebāt ligna ī sabbato. Nona ē amissio bonorum oīuꝫ. quasobres bone ꝯditionis magister qui famā bonā ⁊ honores suos ꝓmulgare desiderat ludoꝝ inhonestatē rabiēqꝫ deuitet qm̄ nihil est qḋ hoiēꝫ tā dehonestet q̄ ludoꝝ ihonestas. Alee. n. ludus vt in policrato li. p̄mo scribit̃. oīuꝫ maloꝝ mater est. Deuitet̃ ergo tā alee q̄ ceteroꝝ ludoꝝ enormitas. exēplo Chilonis lacedemonij. hic. n. societatis iūgēde causa missus ī corithū duces ⁊ seniores ppl̄i ludētes iuenit ī alea. īfecto itaqꝫ negocio reuersus ē dicēs se nolle spartoꝝ gl̄iam q̄ꝝ ꝯstructio bizātio clarescebat hac macularē ifamia vt diceret̃ cū aleatorib⁹ societatē ꝯtraxisse. ꝑclare q̊qꝫ vt fert̃ referebat Temistodes magr̄at⁹ ⁊ ludis ⁊ qbuscūqꝫ leuiorib⁹ arcēdos fore ne respublica ludere videat̃. defectūqꝫ sui relicta grauitate pronunciet. hec ille.

verumetiam proprie facultatis acumine commendabilis inspectetur. Cum autem tam moruꝫ q̄ facultatis in publicum euenerit commendatio: cauenduꝫ est ne incestus caput obstipet: adulterium ora confundat: illiciteqꝫ malignitatis fetor famam bonā denigret: ne rose vernum emittētes odorem videantur expirare: et lilia sudore castitatis quesita

¶ Cū āt tā moꝝ q̄ facultatis. Hic ponit ẜꝫ documētū q̊ iuitat Boe. magr̄os ipsos ad fugā luxurie sūmis viribus amplexādā. Et diuidit̃ hec ꝑs ī tres ꝑtes. nā p̄mo documētū ponit. scd̄o cāꝫ documēti reddit. tertio oīa ista exēplo ꝯfirmat. scd̄a ibi. Ne rose. tertia ibi. Uenerabilis Cratonis. Et p̄mo documētū ponēs dicit cū cōmēdatio. i. laudatio ⁊ honoratio tā moꝝ q̄ facultatis magistri ī publicū. i. ī publicā famā euenerit ꝯsiderādū est ⁊ firmi⁹ cauēdū ne incestus. i. luxuria vel fornicatio caput eius obstipet. i. circūdet ⁊ iclinet. ⁊ etiā ne adulteriū ora sua ꝯfūdat: sinodoche est pars ꝓ toto posita. qꝫ ꝓ ⁊. ne fetor viciū illicite malignitatis denigret ⁊ obfuscet famaꝫ subaudi magnis laborib⁹ ꝯqsitā. Et rōnē reddēs hoꝝ dicit. hec ideo ꝯsiderāda sūt ne rose. i. ipsa bona fama. emittētes odorē vernū. i. vernalē ⁊ suauē videātur expirare. ⁊ etiā ne lilia castitatis. i. ipsa castitas q̄ lilijs merito cōparat̃ q̄sita sudore. i. labore. videātur decrescere supple a sua pulchritudine. q̄si diceret. ne ipsa bona fama redolere desistat. ¶ Nō Bo. attēdēs iter alia vicia q̄ hn̄t bonā famā tollere ac etiā denigrare ipsa luxuria ē. Pro tāto vere sapie magr̄m ꝑ hoc documētū viciū hoc euitare docet ⁊ famā bonā retinere qḋ facil'r adiplere valebit si ꝯsilio sapie voluerit adherere. vn̄ ipsa sapia ꝯ viciū hꝫ ⁊ reliq̄ vicia dicit illud sapie. 7. venerūt mihi oīa pariter cū illa ⁊ inumerabilis honestas ꝑ man⁹ illi⁹. qḋ ⁊ catho attēdēs iquit. Luxuriā fugito ⁊c̄. ⁊ seqtur ī fine scd̄i versus. nā sunt ꝯtͣria fame. ꝯtraria inqꝫ qḋ nō solū verbis sed exēplo clarissimū est. nūquid. n. voluscētiū vrbs clarissima opulēta legibus ⁊ moribus ordinata. vt refert Ualeri⁹. li. 9. c. i. postqꝫ ī luxuriā ꝓlapsa ē in iniuriā ⁊ turpitudinē decidit vt seruoꝝ isolētissime subiaceret dn̄ationi. sic ⁊ iperiū romanū. vti Policrates li. 6. c. iz. refert luxu ⁊ libidine exhaustū est nerone regnāte. qd ergo hoc vicio fedius. qd dānosius. quo virtus atterit̃ victorie elāguescūt. sopita gl̄ia in ifamiā ꝯuertit̃. faciesqꝫ honestatis denigrat̃. Itē icestus. i. icastus q cū moniali cōsāguinea vel v̄gine ꝯcūbit. est. n. coit⁹ illicitus. Sꝫ adulteriū quasi ad alteri⁹ thoꝝ accessus. ē. n. vt iquit magister q̄rto sniāꝝ illicitus coitus cū maritata. Sꝫ stuprū ē defloratio virginis illicita. Fornicatio cōmunis ad hec oīa. fit tn̄ spāliter cū soluta vidua vel meretrice.

Venerabilis Cratonis effigies. In hac parte Boetiꝰ superius dicta exemplo confirmat. Et duo facit. naz pri mo exemplum ponit. secundo circa hoc notabile quoddã subiũgit. ibi. Licet enim. Et exemplum proponens dicit que ⁊ quãta opprobria subsannationes atqꝫ blasphemias ob adulteriȳ incurrebat vicium. venerabilis enim effigi

decrescere videantur. Venerabilis Cratonis effigies proprie facultatis complicibus alijs etiam qui eum vnico aspectu attigerant meroris causaz prebuit ⁊ incrementuz: qui Castoris i diuersorio ob Eufrasie vxoris sue delicias obdormiuit: amplexando repertus est: capillis tractus: verbere castigatus: vulnere laceratus: sale fricatꝰ: vrina seruoꝝ perfusus: angulis eiectus: trabibus erectus: tandem lassatis tor

es. idest imago ⁊ successus Cratonis illiꝰ magistri prebuit causam meroris atqꝫ tristicie incrementuz nedũ proprie facultatis. idest artis complicibus. idest socys verũetiaz alys qui eum attigerẽt vnico respectu. q scilicet Crato cuz obdormiret quodaz tẽpore in diuersorio. idest domo. Castoris illius hominis q cunqꝫ ipse fuerit. et hoc ob delicias. idest adulterium. Eufragie vxoris sue. repertus. i. cõprehensus est in amplexãdo. quid vltra. Crato ipse tractus capillis castigatus verbere laceratus. idest laniatus vulnere. ⁊ deinde sale fricatus atqꝫ postea in augmentum penarum vrina seruorum infusus. ⁊ iterum eiectus angulis supple domus. erectus trabibus. Tandem vero tortoribus ipsuz vt premittitur cruciantibus lassatis ⁊ fessis genitalibus priuatus est. sterquilinioqꝫ suppositus. transeuntibus expositus subaudi in ridendam fabulam. quibus omnibus sic perpetratis extitit plebis abiectio. idest derisio ⁊c. vti in littera clariꝰ prosequitur. quoniã littera nulla eget expositiõe. Notãdũ licet mechos atqꝫ adulteros similiter quoqꝫ ⁊ alios fornicarios cuiuscunqꝫ conditionis existant multa mala iusto dei iudicio concomitantur. hec tamẽ que litera exẽplo enumerat licet non plerũqꝫ contingant quemadmodum Cratoni euenisse narrantur. sunt tamen de his que cum adulter in vicio deprehenditur: ipsi promptius q̃ reliqua infliguntur. similia sunt que Oratius libro primo sermonum connumerat Satira secũda. inquit enim ipse hoc modo. Hic se precipitem tecto dedit. ille flagellis. Ad mortem cesus fugiens. hic decidit acrem. Predonuz in turbam dedit hic pro corpore nummos. Hunc perminxere calones. quin etiam illud. Accidit vt quidam testes caudamqꝫ salacem Demeteret ferro iure omnes ⁊c. hec ille. Item meror proprie dolor est cum silentio. ⁊ venit a merco. es. quod preterito caret lz mereo. res. ui. inueueniatur: tamen non in eadem significatione. Item diuersoriũ diuersitas viaꝝ est vbi viator ad callem diuertitur. vel locus remotus ab alio vel receptaculũ scz hospicium vel hospitale. Et dicitur a diuerto. vnde in luca. non erat ei locꝰ in diuersorio. ⁊ vt dicit ibi glosa est locus iter duos muros habens duas ianuas. vt scilicet ex diuersis vys recipiat aduenientes.

Licet enim quandoqꝫ primeua salua fiant indicia. In hac finali particula huius totius libri de disciplina scolarium circa proxime dicta qõdam subiungit notabile quo magistros quoslibet cõmonet vt quecũqꝫ tuz in moribus tum quoqꝫ administratione doctrinarum gesserint hec saltem eo ordine atqꝫ manerie gerant vt sicuti media primis preualeãt. sic quoqꝫ vltima medys primisqꝫ antecellant. quod tamen plerũqꝫ alio ordine geritur. quãuis eniz primeua indicia. idest signa fiant quãdoqꝫ. idest sepius. salua subaudi ⁊ laudabilia. tamen vltima supple indicia remanebunt plerũqꝫ iquinamenta. idest turpia ⁊ scelerata

toribus genitalibus priuatꝰ: sterquilinio suppositus: transeuntibus expositꝰ: plebis abiectio: discipulorum desolatio: commilitonum opprobrium: crudumqꝫ ac crudele: miserum ac miserrimum cunctis extitit doloris spectaculum: affinitatis gratia parẽteleqꝫ gloria in nullo sibi proficientibus. Licet enim prima quãdoqꝫ salua fiant indicia: vltima vero alteriꝰ saporis inquinamenta permanebunt ⁊c.

alterius saporis. idest maneriei q̃ pma. Notandũ sicuti parum prodest bene agere si mens labilis existat cum ex nullis actibus generetur habitus nisi boni operis perseuerãtia coexistat: sic quoqꝫ paꝝ imo nihil proficit qui a bonis icipit medio tepet finẽ qꝫ horrore confundit. vnde in prouerbys sapientuz bene dictum est. Nil prodest bene facere si cesses. Nam turpe ẽ bona opera cepta deserere atqꝫ in mala declinare. Incepto ergo bono proposito perseuerandum est iugiter Ille autẽ perseuerat qui bona cepta continuat. ille quoqꝫ ꝯtinuat qui sũmo creatõis fine singula claudit. Qui deus gloriosus est in secula cuncta benedictus Amen.

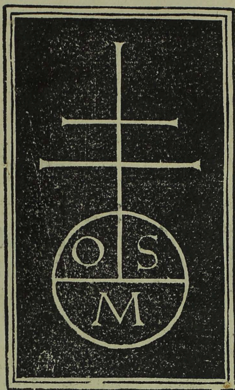
Consiliabar item gnatorum soluere carmen:
Obliqua facie surdus ab arce ve hor.
Non pudeat struxisse dolos ex aggere sato:
Rumiferos sonitꝰ dum mouet ampla seges:
Aderat interduz rabies contermina ponto:
Dum loquor ex quarto capite confer opus.
Vos p̃cor o iuuenes qbꝰ ẽ celebrãda iuuentꝰ:
Suggerat innocuos nunc mea lira modos.

Diui Seuerini Boetij de cõsolatione: necnõ de scolarium disciplina melifluis operibꝰ: cuz sancti Thome super vtroqꝫ ꝯmentarijs: i hoc eodez volumine: imp̃ssis mandato ⁊ ipẽsis nobilis itegerrimiqꝫ viri Octauiani Scoti ciuis modoetiensis: finis est feliciter datus: Venetijs: Anno incarnationis domini post millesimum quaterqꝫ centesimuz octogesimonono: Nono Kalendas Januarij.

Registrum

a
Uacat
Damnatoꝝ pena
ꝑarētes require
¶ Ex.uiuꝑclariqꝫ
b
nit.i.apposuit
ptis.i.ablatis
mihi ne abscōdas
primū beneficiū
c
liuione .i. igrātia
spe reliquerit
similitudinez ibi
tam nostram
d
Si illud
nemo nisi
potestas non
q̄siuit dignitates
e
Qd autem
phia more
est bn̄ dispositus
familiaritas non
f
dicit vel
tes vt dicit
¶ Prosa vndecia
Tunc ponit
g
¶ Notandum
hꝰ habeat
probra.i.homies
ad propria
h
tia per similes
berans.i.abūdās
¶ Metrū sextū
possūt. Notāduz
i
¶ Sed cur
bil tamen
cognoscit queqꝫ
accipitur hic
k
tia.i.coniungēda
idest struma
a ciuitate
nihil lucidius
l
Nihil aliud
litatis ipsius.
apud astrologos
res cerebro
m
sonalis amoris
que in modestia
labor et fidelitas
supple ne
n
stico.secundo
iusticia autem
¶ Cum autem

FINIS

Boethius.

Boetius
De consolatione philosophica
De disciplina scolarium